BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
10 I
35 H

TRACTATVS DE PENSIONIBVS ECCLESIASTICIS, HIERONYMO GIGANTE FOROSEMPRONIENSI AVTORE.

Adiecta eſt in calce operis Tabula quæſtionum ſecundum ordinem quo ſunt annotatæ.

Poſt omnes qui de hac hucuſque materia tractarunt, eruditè & copioſè magis, hic Iur. Vtr. Doct. ſcripſiſſe videtur.

IN VIRTVTE

ET FORTVNA.

LVGDVNI,

Apud Gulielmum Rouillium ſub ſcuto Veneto.

1572.

13.10 I. 35

AD LECTOREM.

Edere quos potui nunc fœtus, candide Lector,
En tibi, quo dantur quæſo legas animo.
Occurrent forſan quæ non laudanda putabis.
Corrige: quæ proſint ne lacerare velis.
Vtilitas nostro nam ſi eſt fortaſſe libello
Parta tibi, nostro parta labore venit.

REVERENDISSIMO ET
Illuſtriſſimo Domino, Domino Benedicto Accolto Cardinali Rauennæ Domino ſuo Colendiſſimo, Hieronymus Gicas Iuris vtriuſque Doctor inoffenſam felicitatem vouet.

***

NIHIL vnquam minus eſſe hominis exiſtimaui Accolte clariſsime, quàm quum aliis prodeſſe poſsis, id vel negare vel ſaltem nimia cunctione differre. Si quidem non natura ſolùm ipſa nobis inſitum eſt, vt homo homini opitulari debeat, ſed & veterum philoſophorum autoritate, atque præceptis hoc ipſum admonemur. Et diuinus ille Plato teſtatur, non ſolùm nobis ipſis natos eſſe, ſed noſtri ortus partem patriæ, partem amicis nos debere. Quum igitur amicorum precibus deuictus, quorum deſideriis obſequi ſemper ſtudui: quæ iam pluribus annis, dum in eccleſiaſtico ſacróque verſarer foro de Penſionibus eccleſiaſticis ſcripſeram, ad communem omnium vtilitatem in medium af-

ferre & calcographis imprimenda exhibere decreuiſſem, nunquàm mihi dubiũ fuit, quin haſce noſtras elucubratiunculas, ſi quando in lucem emitterem, eas tibi præcipuè dicarem. Tu igitur non modò princeps mihi ex omnibus occurriſti vnus, ſed planè ſolus, cui cũ plurimis honeſtiſſimíſque de cauſis plurimũ deberẽ eas dicarẽ vel pro tua in me ſingulari egregiáque beneuolentia, vel officio in te meo perpetuóque nexu, quibus tibi obſtringor, vel quòd præcipuum mihi ſemper fuit Quòd quum cæteris ornamentis quibus familia tua ſemper emicuit, præcipue tamen literarum ſtudiis ornatiſſima omni tempore extitit, Id verò Princeps facile teſtabitur Benedictus Accoltus auus tuus paternus, vir ſumma doctrina ſummaq; integritate præditus, qui de bello à Chriſtianis contra barbaros pro Chriſti ſepulcro, & iudæa recuperandis geſto, nõ minus doctè quàm accurrate ſcripſit, & Franciſcus ille Accoltus eius frater, cuius ipſe pronepos exiſtis acutiſſimi vir ingenij. Qui iuris ſciẽtia adeò claruit, vt ætate ſua iureconſultorum Princeps nuncupari meruerit, cuius ingenij ac doctrinæ vires quales quantæ que extiterint, tot præclara eius in vtroque iure commentaria poſteris relicta facile oſtendunt. Horum veſtigia ſecutus Petrus Accoltus patruus tuus, ita & ipſe iuris ſcientiã præcelluit, vt inter priſcos illos Scæuolas, Papinia

pinianóſue, Vlpianóſque cõnumerari iure potuerit: quo factum eſt vt à Iulio ſecundo Pontifice Maximo in Cardinalium numerum aſcitus Romanam tot annis ſuis virtutibus illuſtrauit ecclesiam. Accedis & ipſe demum hoc tempore cuius excellens ingenium, probatiſsimos mores, fidem, religionem, pietatem innatam, egregiámque liberalitatem, modeſtiã, probitatem, in proſperis prudentiam, in aduerſis conſtantiam, animique fortitudinẽ, nemo eſt qui nõ modò obſeruet, verùm etiam admiretur, & colat. Tu igitur maiorum tuorum hæreditario quodam iure veſtigia ſecutus, bonarum artium ſtudiis adeò operam nauaſti, vt eloquentiæ etiam partes omnes vigiliis, laboribus, ingenij acumine, aſsiduáque exercitatione (quod ætate noſtra paucis accidit) aſſecutus fueris: quo fit vt à nemine huius noſtri ſeculi quamuis eloquentiſsimo ſupereris: & cum quocũque doctiſsimo contendere, & de laude certare poſsis. Hiſce tuis ornatiſsimis virtutibus cõmotus ſummus ille pontifex Clemens ſeptimus te ampliſsima cardinalatus dignitate decorauit, ad quã euocatus, nõ modò vt plerũque faciũt ad ſummos dignitatũ gradus euocati, veteres deſpexiſti amicos, verùm illa tua ſolita & incomparabili magnanimitate quoſcunque viros literatos, quoſque virtute excellere noſtri, nũ ſolum benignè ſuſcipis, ſed ad te vocas: vocatos

non modò laude & gloria cumulas, ſed muneribus & ampliſsimis præmiis, quod tuum eſt, inuitas & decoras, quod vtique tibi immortalitatis nomen longè latéque apud poſteros comparauit. Has igitur Gigantis tui vigilias qualeſcunque ſint, pater ampliſsime, eo quo exhibentur animo ſuſcipias quæſo, méque ea qua ſoles incomparabili humanitate tua complectere, & patrocinio amplitudinis tuæ foue: quod ſi feceris, & morem inſtitutúmque tuum bene ſemper de omnibus promerendi ſeruaris, & me ad alia emittenda, quæ ſub incude ſunt, inflammaris. Bene vale, ex inclyta Ciuitate Venetiarum octauo Calendas Maij, anno à Chriſti ſeruatoris natiuitate.

M. D. XLII.

INSIG

INSIGNIS ET ELEGANS TRACTATUS DE PENSIONIBUS ECCLESIASTICIS:

Non minus vtilis quàm neceſſarius, per conſummatiſſimum Vtr. Iur. Doctorem D. HIERONYMUM Gigãtem Foro ſempronienſem elucubratum.

Quid ſit penſio, & vnde dicatur.

QUAESTIO I.

1 *Diffinitio quid ſit.*
2 *Beneficium Eccleſiaſticum quid ſit.*
3 *Penſio regulariter aßignatur in certa quantitate, non in quota.*
4 *Penſio per Epiſcopum ſine cauſa aßignari non poteſt.*
Quæ ſint cauſæ ex quibus aßignatur penſio.
5 *Beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum, penſio autem temporalis.*
6 *Bona quæ dicantur eſſe de menſa.*
7 *Bona quorum directum dominium eſt Eccleſiæ, vtile alterius non dicantur eſſe de menſa.*
8 *Feuda & emphyteuſis quæ ad Eccleſiam reuertuntur an dicantur eſſe de menſa.*
9 *Penſio vnde dicatur.*

SCRIPTUM eſt apud Ciceronẽ in primo Officiorum, quod omnis quæſtio à diffinitione † proficiſci debet, vt ſciamus quid ſit id de quo diſputatur. Eſt enim diffinitio ſecũdũ Boëtiũ, oratio cuiuſcunq; rei ſubſtantiam demonſtrans: vt refert gloſſ. in l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. & quidditatẽ rei oſtendit: vt dixit Aret. in l. Moribus. col. ij. verſi. ij. nota argumentum. ff. de vulg. & pupil.

ſubſtitut.allegat text.in l.j.§.dolum.ff. de dolo. & Bald.in procœmio Decretalium diffinitionem eſſe dixit, propoſitionem ſubſtantiæ propriã qualitatem comprehendenté. Operæ pretium igitur eſt videre in primis Quid ſit penſio, de qua in preſenti tractatu agendum eſt: & vnde dicatur, Vlpiani iuriſconſulti conſilium ſequendo, qui in ſimili in l.j.ff.de iuſti.& iur. Inquit, iuri operã daturũ prius noſſe oportet vnde iuris nomen deſcendat. Dicendum eſt igitur ſecundum Laur.in Clemen.j.de ſupplen.neglig. prælat.quòd Penſio eſt certa portio ex aliqua menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus nõ in perpetuum ſeparata. Iſtam diffinitionem refert & ſequitur Card.in d. Clem.j. in §.j.q.iij. Imo.tamen ibidem col.iij.in verſi.circa ſecundam partem ampliat hanc diffinitionem dicens, ꝙ penſio eſt certa portio ex menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus non perpetuò ſeparata, & pendet à proprietate beneficij à quo extrahitur: ſicut vſusfructus à proprietate. allegat text.in c.fina.de pigno.& xvj.q.j.c. poſſeſſiones. & xij. q.ij.cap.quicunque. Prædicta diffinitio competit penſioni quatenus eſt cõmodum tẽporale nil ſpiritualitatis habẽs: & de iſta ſpecie penſionis agemus in præſenti tractatu noſtro. ſecus autem eſſet diffinienda Penſio, quando conſueuiſſet pro beneficio Eccleſiaſtico clerico aſſignari: tũc enim diffinitur ſicuti beneficiũ, vt dixit Card.in d.Clem.j.

2 † Qualiter autem diffiniatur beneficium Eccleſiaſticum, quia non eſt præſentis ſpeculationis, non pono: ſed vide Petr.de Anch.in c.j.de regu.iur.in vj.col.j.verſi. Venio ad quæſtionem. Innoc.& Hoſtien.in rubr.& in c.relatum.de præbend.Abb.in cap.de multa.eod.tit.& latè per Ioan.de Sylua doctorem vltramontanũ.in tractatu ſuo de benefi. q.j.& per Felin.in ca.in noſtra. colum.v. in verſicu.reſtant multa.de reſcript.& habetur per ſummiſtas rub.de præ-

3 bend.& digni. † Dicitur autem in dicta diffinitione, quòd Pẽſio eſt certa portio, quia regulariter aſſignatur in certa quãtitate nõ in quota, vt videbimus infra q.viij.& q.ix.

4 † Dicitur ex cauſa, quia per Epiſcopum aſſignari non poteſt ſine cauſa. Oldr.conſil.ſuo CCXXVI. Incipiente quidam Epiſcopus, & Petr.de Ancha.in conſi.CCLXXIIII. incipiẽte, quæſtio proponitur. Quinimo etiã per Papam regulariter non aſſignatur penſio ſine cauſa ſuper fructibus

bus beneficij:licet id facere poſſit cum ſit Dominus beneficiorum Clem.j.cum vulgaribus,vt lit.pend.de hoc tamẽ dicetur infrà q.vj. Quæ autem ſint cauſæ ex quibus Pontifex mouetur ad aſſignandum penſiones ſuper fructibus beneficiorum,dicas plures eſſe: prima, Ratio meritorum eius cui aſſignatur erga eccleſiam,ex qua cauſa etiã Epiſcopus penſionẽ aſſignare poteſt,de quo dicam infrà q.vj. alia cauſa eſſe poteſt vt prouideat clerico ad hoc vt ſuſtentari valeat,vel Cardinali, ſeu alicui alteri Prælato, vt ſtatum ſuum decentius valeat ſuſtinere, ſiue alia ſimili de cauſa: & iſtæ ſunt cauſæ lucratiuæ. Aliquæ ſunt cauſæ onoroſæ propter quas Pontifex ſæpe mouetur ad obſeruandas penſiones:vt puta quando alter litigantium ſuper beneficio cedit iuri,liti & cauſæ ad commodum alterius conlitigantis: & Papa tunc cedenti penſionem reſeruat ſuper fructibus illius beneficij vel alterius. Item quando quis renuntiat beneficio, & Papa illi ne nimium diſpendium patiatur penſionem reſeruat. aliæ poſſent aſſignari cauſæ quibus Papa moueri poſſet,ſed eas breuiati ſtudendo omittam. Quum & ſine cauſa Papa poſſe penſionem aſſignare non ſit dubium, de quo dicam infrà q.vj. Adde quòd Paulus de Roma in tract.ſuo de penſ.nuper in lucem edito plures cauſas ponit in j.q. dicti ſui tractatus,ex quibus Papa moueri poteſt ad reſeruationem penſionis
5 alicui faciendam.eum audire poteris.† Dicitur ad tempus ad differentiam beneficij Eccleſiaſtici quod perpetuũ eſt. Penſio autẽ extinguitur regulariter mortuo Penſionario cui ſoluitur,ſicuti finitur vſufructus morte vſufructuarij. §.finitur. Inſtit.de vſufruc.nec tunc impetrari poteſt tanquam vacãs.Beneficium autem Eccleſiaſticũ cum ſit perpetuum,quũ vacat impetratur & alteri confertur:de quo
6 vide infrà q.xij.† Quæ autem dicantur bona eſſe de menſa Abb.poſt Innoc.in c.vt ſuper.colum.iij.dicit quòd bona quorũ proprietas & vtilitas ad Eccleſiam pertinet, & quæ fuerunt longo tempore in bonis Eccleſiæ dicũtur de menſa, quia neceſſitatibus menſæ & vtilitatibus Eccleſiæ & aliorum indigentium deſeruiunt.ſubdẽs ibidem Abb. quòd ad iſta extenditur iuramentum prælati de non alienando bona Eccleſiæ, aſſerens idem eſſe de bonis nouiter
7 acquiſitis Eccleſiæ ex donatione vel legato.† Bona autem

quorum proprietas eſt Eccleſiæ, eorum autem alius habet vtile dominium, vt ſunt feuda & bona emphyteutica, non dicuntur de menſa:vt per Doct.in d.capi.vt ſuper vbi Innocent.Imo.Siculus & alij,& per Doct.vbi idem Siculus latè in Clement.j.de reſcript.† Nunquid autem feuda
8 & emphyteuſis quæ per generationē finitam vel non ſolutionem cenſus ad Eccleſiam ſunt reuerſa,vt in cap.ij.de feud.& in ca.potuit.de locat.dicantur eſſe de menſa, tradunt latè Innoc.Anto.de Butri.Imol.Abb.& alij in d.c.vt ſuper.Card.& alij in Clem.j.de exceſ.prælat.in §.præſentatos.& in d.Clem.j.de reſcript.In quibus locis Doctores examinant an talia bona ad Eccleſiam reuerſa poſſint de nouo infeudari vel in emphyteuſim concedi per prælatū, ſine conſueta ſolennitate,& quantum tempus requiratur poſt eorum reuerſionē ad Eccleſiam,vt dicantur de menſa,eos videre poteris.Vnde autem dicatur Penſio: dicendum eſt quòd dicitur à pendeo, quia pendet à beneficio formaliter,ex quo extrahitur:ſicuti vſusfructus à proprietate:vt in d.ca.fin.de pigno.& d.c.poſſeſſiones.xvj.q.j.& c.quicunque.xij.q.ij.Ita dixit Laur.quem refert & ſequitur Card.in d.Cle.j.§.eadem.q.iiij.de ſupplen.neglig.prælat.& Ioannes Baptiſt.Caccialupus in tract.ſuo de Penſ.q.ij.& Firmanus in ſuo repertorio in verbo penſio.verſi.vij.

Penſio quo iure fuerit introducta.

QVAESTIO II.

1 *Tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo.*
2 *Anacletus Papa Titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit, & diaconos in ordinem redegit.*
3 *Epiſcopatus dignitas eſt de iure diuino.*

SEcundò quæritur quo iure introducta fuerit penſio. dicendum eſt quòd iure poſitiuo: quod manifeſtè colligitur ex eo quòd tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo,nō diuino, vt latiſſimè examinat Ioan.de Sylua doctor vltramontanus in tract.ſuo de beneficio in j.parte q.iiij. vbi copioſè ad partes arguit. & ita concludit Abb.in c.cōſtitutus.de relig.domi.col.antepe.dum dicit quòd de titulis

titulis beneficiorũ Papa diſponere poteſt ad libitũ ſuum: & idem Abb.in diſputatione.incipiente,Epiſcopus.col.ij. verſi.Sed ad propoſitum:adducens ad hoc bonũ tex.in c. j.& ij.xxij.diſt.vbi text. dicit Papam, Patriarchas, Archiepiſcopos,Epiſcopos ac alios in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutos inſtituiſſe.Ad idem facit text.in c.in illis.lxxx.diſt. Ponit Fel.in c.cũ acceſſiſſent de conſt.& Card.in c.j.xliiij. diſt.col.iiij.verſi.& quantum poſtea.Idem voluit Archid. in c.omnes.xxij.diſt in. Et Præpoſitus in c.latorem.xij.col.
2 verſic.Sed poſſet.j.q.j.† Facit quod ſcribit Platina in vita Euariſti Papæ ſeptimi eius nominis vnici:vbi dixit quòd Euariſtus Papa titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit,
3 & diaconos ſeptem in ordinẽ redegit: † Verum eſt quòd Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino: vt latè tradit Barbatia in ſuo eleganti tract.de præſtant.Cardin. q.j. Licet ordinatio perſonarum quæ in Epiſcopatu præſiderent & diœceſum limitatio fuerit & ſit de iure poſitiuo:vt tradit idem Ioan.Sylua.in d.ſuo tract.q.iiij.col.antepen. verſic. vnde ex prædictis.Sicuti ergo beneficia ſunt de iure poſitiuo: ita pariter eſt dicendum in penſione quæ eſt certa portio ex beneficio,ex quo extrahitur dependens, vt dictum fuit ſuprà q.j.facit regula acceſſorium.de reg.iur.in vj.Et inuenta fuit penſio à ſum.Rom.Ponti.ex rationabili cauſa,à quo vero Pontifice primum introduc.fuerit,nõ memini me legiſſe.

Quot ſint ſpecies penſionum.

QVÆSTIO III.

1 *Penſionum quædam dantur in titulum beneficij.*
2 *Penſio quædam datur pro ſeruitio temporali.*
3 *Penſio quæ datur,datur loco beneficij ex cauſa onerofa.*
4 *Penſio quædam datur ex cauſa lucratiua.*
5 *Penſio quædã apponitur per patronum in fundatione beneficij.*
6 *Penſio quædam aſſignatur clerico per laicum in titulum beneficij pro recipiendis ordinibus.*

Tertiò quæritur quot ſint ſpecies Pẽſionum quæ imponuntur ſuper aliqua mẽſa beneficio vel loco pio. Lauren.in clement.j.§.eadem de ſupplend.neglig. prælat. duas

2 *Penſio illi qui beneficium reſignauit, licite reſeruatur.*
3 *Penſio quando ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum reſeruari poſſit.*
4 *Renuntians beneficium ſalua conſcientia obtinere poteſt penſionem ſuper illius fructibus à Papa.*
5 *Renuntiatio beneficij debet eſſe pura & libera.*

QVartò quæritur quæ ſint Penſiones licitæ. In iſta q. dicendum eſt quòd Pēſiones licitæ dicuntur quæ reſeruantur ſuper fructibus beneficiorum fraude ceſſante. facit tex. in c. extirpādæ. in §. ſi vero. vbi Abb. col. ij. ver. ex prædictis. nota de præb. ad idem tex. in c. ad audientiā. el ij. de reſcript. & in c. quamuis. el j. de præbend. in vj. ita concludit Abb. in d. c. ad audientiam. col. ij. vbi Felin. col. j. verſ. ſecunda concluſio, dicentes quòd ex cauſa licita & honeſta poteſt alicui conſtitui Penſio danda ex redditibus beneficij. pro hoc etiam facit text. in c. conquerente.
1 de cler. non reſid. vbi Abb. in primo notab. †Et ad hoc vt Penſio ſit licita, non debet eſſe adeo exceſſiua, quòd non remaneat rectori Eccleſiæ tantum, vnde viuere poſſit cōmode, vt inquit Abb. in d. c. conquerente. colum. ij. allegat in arg. text. in c. vacante, & in c. cum cauſam. de præbend. quem ſequitur Fel. in d. c. ad audientiam. col. j. in allegato verſ. ſecunda concluſio, ſubdens quòd pro bono pacis licitè conſtituitur Penſio: ad quod eſt tex. notabilis in c. niſi eſſent. de præb. vbi alteri litigātium fuit pro bono pacis conſtituta annua Penſio. Ex quo colligitur quòd licita eſt Penſio quam collitigans cedendo iuri liti & cauſæ in fauorem collitigātis, ſibi reſeruari obtinuit ſuper fructibus beneficij, de quo lis erat, vel alterius quod collitigans ob-
2 tinebat, prout hodie paſſim fit. †Item licita eſt Penſio cōſtituta alicui qui beneficium reſignauit etiam ſi aliàs non eſſet renūtiaturus niſi Penſio aſſignaretur, vt per Fel. in c. ex parte. el j. col. ij. ver. Abb. in c. cùm pridem. de offi. deleg. & idem Fel. in c. nō ſatis. de ſimon. accedant ea quæ voluit Præpoſitus in ca. ſed adhuc. j. q. iij. col. ij. in verſic. & prædicta. vbi dicit, quòd nō licet Cardinali reſignare beneficium adhibita pactione, quòd ſibi reſeruetur annua Penſio ſuper fructibus beneficij reſignati. hoc enim eſſet ſimonia. allegat notata per gloſ. in cap. ex parte. de offic.

deleg.

deleg.ideo dicit cautelam eſſe,quòd Papa inducat Cardinalem ad renuntiandum, & apponat poſtea certam Penſionem ſuper fructibus beneficij reſignati ſoluendam annuatim Cardinali:quia hoc tranſiret ſine vitio ſimoniæ, argumento text.in d.c.niſi eſſent de præb. ſubdens idem Dominus Præpoſitus,quòd pro ſalute multorũ qui antequam beneficia reſignent,conueniunt ſuper Penſione habenda,conſuluit quòd ante reſignationẽ liceat huiuſmodi tractatũ facere inter renuntiantẽ & eũ in cuius fauorẽ intendit renuntiare, qui Penſionem ſoluere debet: ita & taliter, quòd aliquid liberè non concludatur, ſed totum arbitrio Papæ remittatur:& ſi pactiones inter ipſos concludantur,fiat cum cõditione, ſi ſanctiſſimo Domino Papæ placuerit,& eo approbante:vt notatur in ſimili in c.j. de rer. permut. in vj. & dicit, quòd vtilius eſſet aſſignare Reuer.Dominis Cardinalibus tot Penſiones quàm concedere eis tot Eccleſias vel monaſteria in commendam quæ 3 Eccleſiæ deſtituuntur.†Et eſt ſciendũ, quòd Penſio ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum aſſignari non poteſt niſi ex cauſa reſignationis, vel ex alia cauſa quæ in cõſiſtorio Papæ ſecreto iuſta,probabilis & honeſta habita fuerit: vt eſt ſancitum in nona ſeſſione vltimi Lateranenſis concilij in bulla reformationis curiæ.Si autem habens beneficium cogitet & in mente gerat illud reſignare in alicuius fauorem,vt ſibi ſuper illius fructibus annua Penſio aſſignetur,iſtud licet ſit ſimonia mentalis, tollitur tamen per pœnitentiam c.fin.de ſimo. tradit Præpoſit. in ſumma.j.q.j.quemadmodũ quando quis renũtiat beneficium gerens in animo vt illud detur nepoti.nã licet peccet,nõ tamen ſimoniã cõmittit,niſi ita pactus fuerit, vel hãc ſuã intentionẽ renuntiando expreſſerit. tunc enim & peccat,& ſimoniã cõmittit.ita Præpoſit.in c. quicunque. j.q.j.Abb.in c.cum vniuerſorum.col.j.verſ.oppono cõtra de rer.permut.& Archid.in d.c.quicunque.hoc quod dicitur de reſignatione locum habet quando reſignatio fit corã ordinario.Nam ſi fiat in manibus Papæ vel eius vice cancellarij expreſsè in fauorem certæ perſonæ non repu-4 tatur ſimonia.†Quinimo ſalua cõſcientia poteſt quis reſignare beneficium in manibus Papæ obtinendo à Papa impoſitionẽ annuæ penſionis ſoluendæ ſibi annuatim per ſucceſ

ſucceſſionem in dicto beneficio de fructibus illius, etiam ſi renuntians prius cum amico tractaſſet, quòd ſi ipſum beneficium à Papa obtineret, ſolueret ei dictã Pẽſionem ac ipſe renuntians ſemper in animo habuerit, quòd ille amicus ſtatim ei habeat ſuccedere in illo beneficio, aliàs illud non renuntiaſſet, ſi ſecus crediſſet. Talis enim tractatus, Simoniam etiam mentalem non inducit: vt tenuit Fel. in d.c. ad audientiã. col. ij. verſ. tertia cõcluſio, vbi dicit ſe ita conſuluiſſe: & hanc ſuam opinionem comprobat
5 iuribus & autoritatibus. † Dicit enim quòd licet renuntiatio debeat eſſe libera, pura, & ſine vlla pactione cap. ex parte. el j. cum gloſ. in verbo omnino. de offi. deleg. tamen impetrare à Papa reſeruationem dictæ penſionis ipſam reſignatione non inficit, poſtquàm cum priuato nulla eſt incerta cõuentio in renuntiatione. Ita dicunt Abb. Io. de Ana. & Marianus Sozi. in c. non ſatis. de ſimon. vbi volunt quòd ceſſante pactione inter priuatos, poteſt Papa cõcedere pẽſionem ei qui renuntiaſſet. Idem tenet Archiepiſ. Flor. in ij. parte ſuæ ſummæ tit. iij. c. v. verſ. de renuntiatione. dicens, quòd autoritate ſuperioris, licite fieri poteſt, quòd dimittenti beneficium, detur aliquid temporale. allegat ad hoc Ant. de Butr. in c. ij. de arbitr. qui hoc dicit, per text. in d. c. niſi eſſent. hæc ſunt quæ Fel. adducit in d.c. ad audientiam, qui iſtam opinionem latiſſimè comprobat, cum videre poteris. Hanc etiam opinionem, ſequitur dominus Ang. de Caſtro in d.c. ad audientiam. column. j.

Penſiones illicitæ quæ ſint.

QVÆSTIO V.

1 *Penſio quæ ſine autoritate ſuperioris imponitur, eſt illicita.*
2 *Penſio nimis oneroſa, rectori beneficij eſt illicita.*
3 *Penſio adhibita expreſſa pactione quod reſignãti reſeruatur eſt illicita.*
4 *Penſio illicita dicitur, quæ diminutis eccleſiæ redditibus, eccleſiã nimis grauat.*
5 *Penſio ex falſa cauſa aſsignata, eſt illicita.*

QVintò quæritur, quæ ſint penſiones illicitæ, & à iure reprobatæ. circa hanc q. dicẽdum eſt, quòd penſiones

ſiones quæ in fraudem canonum conſtituuntur:ſunt illicitæ:vt puta, quando penſio conſtituitur ei, qui beneficij capax nõ eſt,vt voluit Abbas in c.ad audientiam.el ij.col. ij.verſi.in gl.j.de reſcrip.& latius idem Abb.in c. conquerente.in verſi.ſed oppono contra.de cleri.nõ reſid.vbi dicit,quòd tunc in fraudem cõſtitui dicitur penſio,quando epiſcopus habens nepotem paruulum , cui non valens de beneficio vacante prouidere,illud alteri cõtulit,reſeruata penſione ſuper illius fructibus nepoti.eo enim caſu pẽſio eſt illicita.allegat tex.in c.extirpandæ.in §.fi.de præbend. Hanc concluſionem firmat Fel.in d.c.ad audiẽtiam. col.j. in prima concluſione,dicens,quòd dicta concluſio exemplificari poteſt in caſu c.audiuimus.de colluſ.& quòd pro ipſa facit text.in d.c.niſi eſſent.cum gl.in fi.de præb.Hanc etiam concluſionem firmat Caccialupus in tracta. ſuo de penſ.q.iiij.ſubdens,quòd poteſt etiã exemplificari in caſu .Cle.j.§.eadem.de ſupplen.negl.prælat. vbi nouæ penſiones prohibentur, & antiquarum penſionum augmen-
1 tatio.†Tu verò prædictis adde,quòd etiam illicita penſio dicitur illa,quæ ſine autoritate ſuperioris eſſet promiſſa, & à promittẽte ſolueretur ſuper fructibus beneficij,quia penſio ſine ſuperioris autoritate, nudo partium cõſenſu imponi non poteſt.text.eſt apertus in d.§.an eadem. & in d.c.niſi eſſent. §. quia igitur.ibi non quidem ex pactione
2 partium.†Secundo dicas,quòd etiam illicita dicetur penſio, quæ adeò eſt exceſſiua , quòd Rectori beneficij eſt ita onerofa,quòd ex reſiduo fructuũ beneficij grauati onere penſionis commodè ſuſtentari non poſſet:vt colligitur ex doctrina Abb.in d.c.conquerente.col.ij.verſ.ſed oppono.
3 †Tertio dicas, quòd penſio illicita dicetur etiam quando quis renuntiat beneficio hac pactione expreſſè adhibita: vt ſibi reſeruetur annua penſio ſuper fructibus beneficij renuntiati:hoc enim eſſet ſimonia. gloſ.in c. ex parte. de offic.deleg.Ita tenuit Præpo.in c.Sed adhuc.col.ij. verſic. & per prædicta.j. q. iij. loquens in Cardinale faciunt ea quæ voluit Archid.in d.c.quicunque.j.q.j.vbi dixit,quòd voluntas renũtiandi beneficium ad commodum alterius non facit quem ſimoniacum,etiam ſi ad actum renũtiandi progrediatur,dummodo nõ deueniatur ad actum paciſcendi.& hanc concluſionem ſequitur Felin.in d.cap.ad
aud

audientiam.col.ij.verſi: Eſt verum,quòd frater & docto. in c.fin.de ſimon.Si autem non fuerit expreſſe pactum inter partes de penſione ſoluenda, ſed bene cogitatum & tractatum, hoc non facit, quòd penſio, quæ poſtmodum reſeruatur ſit illicita. videmus enim quotidie in manibus Papæ fieri reſignationes beneficiorum,cùm reſeruatione penſionis, ipſis reſignantibus Papa ſciente, quòd ambæ partes de hoc prius tractarunt, & tamen Romana curia dat literas.Quinimo illis etiam expediendis,datur forma per regulas cancellariæ, vtputa quòd non valeat aſignatio penſionis,niſi de conſenſu illius,qui beneficium poſſidet. vnde ſi autoritas Papæ non operaretur plenam ſecuritatem,etiam in foro conſcientiæ,nō toleraſſent tot Romani Pontifices talia,neque illis formam dediſſent: vt fecerunt Martinus quintus,Eugenius quartus,Paulus ſecundus,Innocentius octauus,Alexander ſextus,Iulius ſecundus,Leo decimus,Clemēs ſeptimus,Hadrianus ſeptimus,in eorum conſtitutionibus,& Cancellariæ regulis: quum igitur iſte ſtilus Curiæ cum religioſis verſetur, & aliis integerrimis viris, quibus cum onere penſionis quotidie Papa prouidet de beneficiis renuntiatis, dicendū eſt eos tutos eſſe in foro conſcientiæ:nam ſi autoritas Papæ,non redderet eos tutos,laqueus valde vniuerſalis immineret.iſta ſunt verba Felin.in d.c.ad audientiam.col.iij.in princ.

4 † Quarto illicita penſio eſſe dicetur illa,quæ licet à principio licita fuerit, poſtmodum redditibus eccleſiæ diminutis, cœpit eſſe nimis onerosa eccleſiæ: quo caſu reduci debet ad honeſtam quantitatem: de quo dicemus infrà q.xxxv.

5 † Penſio illicita dicetur,quādo ex falſa cauſa fuerit impoſita,vt dicemus infrà q.liiij. vbi dixi an quando clericus poſſidens beneficium pacificè,patitur ſe ab alio moleſtari colluſione inter eos facta,vt poſtmodū pro redimēda huiuſmodi vexatione penſio reſeruetur ipſum moleſtanti,valeāt penſio per colluſionem impoſita,de quo dic vt ibi dixi.

Quis poſſit penſionem imponere.

QVAESTIO. VI.

1 *Papa eſt dominus beneficiorum.*
2 *Epiſcopus an poſſit penſionem aſſignare.*

b

3 *Epiſcopus an ex mero ſuo officio poſsit aſsignare penſionem.*
4 *Epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti aliquid detur, litiganti ſuper beneficio.*
5 *Epiſcopus non aſsignat penſionem cum poteſtate transferendi.*
6 *Papa an ſine cauſa penſionem poſsit imponere.*
7 *Papa regulariter penſiones non imponit ſine cauſa.*
8 *Conuentiones partium de penſione danda accedente autoritate Papæ ſunt licitæ.*
9 *Papa ſine cauſa diſpenſare poteſt, in hisque ſunt de iure poſitiuo.*
10 *In beneficialibus Papæ eſt pro ratione voluntas.*
11 *In prohibitis à ſolo iure poſitiuo, ſola voluntas ſufficit in Papa.*
12 *Papa ſemper præſumitur motus iuſta cauſa.*
13 *Diſpenſatus à Papa in his quæ ſunt iuris poſitiui, ſine cauſa eſt tutus in foro conſcientiæ.*
14 *Fallit quando ius poſitiuum eſſet fundatum aliqua ratione iuris diuini.*
15 *Fallit quando ius poſitiuum eſſet fundatum ſuper bono publico.*
16 *Diſpenſatio Papæ contra ius diuinum ſine cauſa non valet.*
17 *Papa ſine cauſa imponere poteſt penſionem ſuper beneficio.*
18 *Legatus papæ an penſionem reſeruare poſsit.*
19 *Legatus de latere non poteſt conferre beneficia reſeruata.*
20 *Legatus ſimplex an poſsit penſionem reſeruare.*
21 *Legatus habet maiorem prærogatiuam, quàm Epiſcopus.*
22 *Legati ſimplicis autoritas, tanquam extraordinariè reſtringi debet.*
23 *Legatus natus, non confert beneficia.*
24 *Legatus habens taxatam autoritatem in conferendo & reſeruando penſionem, an illam excedere poſsit.*
25 *Patronus an poſsit grauare penſionem eccleſiaſticam à ſe fundatam tempore fundationis.*

SEXTO quæritur quis poſſit penſionē imponere ſuper
1 fructibus beneficiorum. † Nec de Papa eſt ambigendum, cum ſit dominus beneficiorū. Clemen. j. in fin. vt lit. penden. vbi eleganter inquit text. quòd ad Romanū Pontificem eccleſiarū, perſonatuū, dignitatum, aliorūque beneficiorum eccleſiaſticorum, plena & libera diſpoſitio ex ſuæ poteſtatis plenitudine noſcitur pertinere. idem dicit tex. in c. ij. de præben. in vj. facit etiā tex. in c. propoſuit. de

conceſ.præben.& in c.omnes. xxij. diſtin. c. quod autem. xxiij.q.vij.c.ſi Papa de priuileg.in vj.c.cũcta per mũdum ix.q.vj.c.per principalem. ij. q. vj. & de autoritate Papæ in beneficialibus,vide late per Specu.in tit.de legat.§.nũc
2 oſtendendum.† An autem epiſcopus penſionem conſtituere poſſit alicui ſuper fructibus beneficij?dicendum videtur,quòd ex cauſa iuſta rationabili & honeſta, ac eccleſiæ vtilitatem apparẽter concernente,epiſcopus poſſit pẽſionem aſſignare ſuper fructibus benefici j.& hoc videtur poſſe decidi ex dictis per Oldradũ in cõſi. ſuo CCXXVI. incipiente:quidã epiſcopus.vbi impugnat penſionẽ conſtitutam per epiſcopũ cuidam nobili de eccleſia beneme rito:& mouetur Oldradus,quia de illius meritis non conſtabat, ac etiam quia aſſignatio penſionis erat in quantitate enormi,rationibus & iuribus per eũ allegatis,quem videre poteris, ex cuius dictis clare colligitur, quòd vbi merita apparent, & penſio eſt in moderata quantitate, poteſt epiſcopus pẽſionem deputare benemerito ad eius uitam de redditibus eccleſiæ. Hanc concluſionem tenet Felin.in d.c.ad audientiã.el ij.col.j.verſ. ſecunda cõcluſio. de reſcript.vbi dicit, quòd pro ea faciunt plene notata in cap.fraternitatem.de donat.faciũt ad prædicta,quia epiſcopus in eius diœceſi, vnã eccleſiam alteri vnire poteſt, conſentiente ſuo cãp.Clement.ſi vna.de rebus eccleſ. non alien.c.præcipimus.§.ſicut duo. xvj. q. j. & per Anton.de Butr.in c.ſicut.de exceſ. prælat. & poteſt etiam epiſcopus de dictis beneficiis de menſa,& etiam Abbas, conſtituere penſionem ad tempus:non autem perpetuo.Innoc.in c.ij. de ſtatu monac.& Ioan. de Imol.in Clem.quia regulares,
3 de ſuppl.neglig.prælat.† Prædicta concluſio procedit etiã ſi epiſcopus ex mero officio ſuo, talem penſionẽ aſſignaret:quia id facere poteſt:vt habetur per Pet. de anchar.in conſil. ſuo CCLXXIX.incipiẽte,quæſtio proponitur:vbi decidit,quòd epiſcopus ex ſuo mero officio potuit ordinare,quòd ſeni renuntianti beneficium, conſtituatur pẽſio ſuper fructibus beneficij renuntiati, ex qua poſſit viuere:quia ei potuiſſet dari coadiutor, & ambo de redditibus eccleſiæ viuerent.refert & ſequitur Felin. in dicto c. ad audientiam.col.j.& ſolennis doctor Decius, in conſil. ſuo CCCCXXXIX. incipiente, viſa inſtructione caſus.

col.ij.iij. volum. ad idem facit quod voluit Ant. de Butr.
4 in c.audiuimus.colum.iiij. de coluſ. vbi dicit,† quòd epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti aliquid detur. Supra dictam concluſionem tenuit etiā Caccialupus in tract.ſuo de penſ.q.v.qui breuiter ſatis loquitur:circa quam eſt aduertendum, quia in illis caſibus, in quibus epiſcopus penſionem imponere poteſt: illam non poterit imponere niſi ad vitam eius cui aſſignatur:ita loquitur Oldrad.in dicto ſuo conſilio, & Petrus de Ancha.
5 ſuprà allegat.† Nec poteſt epiſcopus penſionem etiam ex cauſa aſſignare alicui, cum poteſtate illam in totum vel in partem in vnam vel plures perſonas transferendi ſicuti poteſt Papa: & dicetur infrà, item ceſſantibus cauſis iuſtis & rationabilibus apparenter vtilitatem eccleſiæ concernentibus,epiſcopus pēſionem imponere nō poteſt ſuper fructibus beneficiorum, etiam ex cauſa reſignationis niſi reſignans eſſet multum ſenex,& ad curam animarum ineptus,vt ſuprà dictum fuit: & iſto caſu conſuluit Petr.
6 de Anchar. in d. ſuo conſilio c c x x v i· †Sed quid erit in Papa? vtrum poterit penſionis onere grauare beneficium ſine cauſa?iſtam q. Felin· examinat in d.c. ad audientiam. col.j.ij.& iij.ex cuius dictis habetur, quòd Papa ex cauſa magna & euidenti,imponere poteſt penſionem ſuper fructibus beneficiorum,quia ſi id poteſt epiſcopus,à fortiori Papa,aut,multò magis.C.de ſacroſanc.eccle.Veruntamen eſt quòd iſta vrgens cauſa non requiritur in Papa, ſicut in epiſcopo: quia in papa ſufficit quæcunque cauſa licita & honeſta: vtputa ex cauſa reſignationis, ceſſionis iurium, extinctionis litis, & ſimilibus: & regulariter Papa non
7 imponit iſtas penſiones ſine cauſa. † Dicas tamen quòd cum Papa ſit dominus beneficiorum d.Clem.j.vt lit.pendente cùm ſimilibus, indiſtinctè poteſt etiam ſine cauſa penſionem imponere,cùm de fructibus beneficiorū poſſit ad libitum diſponere, vt notatur per Doct. in cap.quę in eccleſiarum.de conſtit.hanc opinionem ſequitur Decius,in preallegato conſilio c c c c x x x v i. col. ij. in iij. volum.& addit rationem,quia prohibitio ſimoniæ in beneficialibus,eſt ex cōſtitutione eccleſiæ: & ſic de iure poſitiuo,vt latè per Felin.in d.cap.ad audientiam. col.ij. iij.
8 & iiij.† Conuentiones autem partium de penſione præſtanda

ſtanda licitè redduntur, & purgatur omnis ſuſpitio ſimoniæ, accedente voluntate & conſenſu Papæ, per not.per glo.in cap.cum pridem.in verbo licitè.de pact.Papa enim cùm habeat poteſtatis plenitudinem, poteſt ſuprà ius di-
9 ſpenſare c.propoſuit.de conceſſione præbend. † Et in his quæ ſunt iuris poſitiui prout in caſu noſtro, Papa etiam ſine cauſa diſpenſare poteſt, vt per Innocent. in c.cùm ad monaſteriũ.de ſtat.monac.nam tunc ſufficit ſola voluntas pro cauſa.Spec.in tit.de legat.§.Nunc breuiter. ad fi.verſ. xv.Abb.in c.fraternitati.col.ij.de ſchiſmati.Card. in Rep. c.perpendimus.in viij.col.de ſenten.excommu.& Præpoſ. in c.per venerabilem.col.j.qui filij ſint legit.in §.quod au-
10 tẽ.vbi multa notabilia ponit. † Et maximè prædicta procedunt in beneficialibus, quorum Papa habet poteſtatis plenitudinem:& in eis,eſt illi pro ratione voluntas: vt dixit gloſ.in verbo ad Romanũ.in c.ſi gratioſe. de reſcript. in vj.vbi Domini.Ideo in beneficialibus pontifici omnia dicuntur eſſe ad nutum amouibilia, vt dixit Bald. in l.reſcripta.C. de preci. Imper.offer. Et licet Abb. in c.fin.de confirmat.vtil.vel inutil.& in c.conſtitutus de relig. domi. tentauerit concludere quòd Papa ſine cauſa non poſſet clericum priuare ſuo beneficio,maximè epiſcopatu. Tamen contrarium & rectius ſenſit Imol. & Paul. de Liazar.in clemen.j.vt lit.pen.Idem tenuit ſolennis præceptor meus D. Anton. Burgos Hiſpanus, in Rubr. de empt. & uend.col.pen.& domi. in d.c. ſi gratioſe. & Butrius in d. c.conſtitutus de relig.domi.Videtur tamen dicendũ quòd Penſionis aſſignatio facta per Papam ſine cauſa, non valeat quia diſpenſatio quę fit per Papam ſine cauſa eſt diſſipatio ſecundum beatum Thomam in prima.ij. q.xcvij. arti.vlt.cuius dicta tranſcribit Archi. in c. conſequens.xj. diſtinct.& ſequitur Ioan.And.in c.de multa.col.v. de præbend.Diſtingue pro reſolutione huiuſmodi contrarij ex mente Feli.in d.c.ad audientiam.col.iij.verſ. Nihilominus
11 attende. † Quod aut Papa diſpenſat ſuper prohibitis à ſolo iure poſitiuo,& tunc ſufficit ſola voluntas pro cauſa,vt decidit Innoc.in ſuprà allegato c. cum ad monaſterium,quaſi in medio.Ibi,non tamen eſt hoc verum:& dictum fuit ſuprà.quibus adde, quòd idem voluit Ioan. de ana.in d.c.fraternitati.in ij.col. de ſchiſma. & Domini. in

c.conſequens xj.diſtin gloſ. & communiter doct. in clemen.vnica de conſang. & affini. & in c.de illa. vbi Archi. & Gemi.xxxij.diſtinct. legiſtæ communiter in l. quidam conſulebant.ff.de re iudic.Abb.poſt alios in d.c.per venerabilem,qui fil.ſint legit.& ibidem ſolennis doctor Iacobus de Zochis Ferrarienſis,qui in iiij. libro Decretalium, copioſè & optimè ſcripſit.But.in d.c.de multa, poſt.Ioan. And.Panor.in d.c.conſtitutus de relig.domi. Card.in clemen.ad hæc.in vj.col.de pœnit. & remiſ. & latiſſimè Alexand.in d.c.conſequens.col.ij. circa finem. diſtinct. xj. & Felin.in c.j.in iij.fallentia de conſtit. vbi Butrius col. vlti. dicens quòd ipſa liberalitas Papæ eſt pro cauſa quando
13 diſpenſat contra ius poſitiuum. †Dicas tamen,quòd ſemper præſumitur quòd papa ſit motus ex cauſa rationabili,etiā quòd illa non appareat,ſecundum Cyn. in l.fin. C. ſi contr.ius vel vtil.publ.& in l.reſcripta. C. de preci. Imper.offer.Abb.in c.quanto.col. v.verſ. ſi tamen Papa. de iureiuran.& in c.in cauſis.in ij. notabili.de re iud. & latiſſimè per Felin.copioſum commentatorē, in d.c.quæ in eccleſiarum.col.xx. in verſ. Quinta concluſio. de conſtit. Hoc tamen ſanè procedit,quādo Princeps motu proprio diſponit,ſecus quando ad inſtantiam partis : quia tunc ſi non appareat cauſa,præſumitur potius ad importunitatem petētis,quàm ex iuſta cauſa reſcribere.Rom.In conſ. CCCCXXXVII.incipiente,quòd indultum Petri. col.vj. Idem Romanus in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol. matr. & Felin. in d.c. quæ in eccleſiarum.col. xxij.verſic. Limita quinto. †Hanc concluſionem amplia procedere,etiam quo ad forum poli:quia diſpēſatus à Papa,in his quæ ſunt de iure poſitiuo ſine cauſa,eſt tutus non ſolum in foro fori, ſed etiam quo ad Deum.Ita ampliat Felin.in d.c.ad audientiā,col.iij. verſ.& puto hoc procedere. de reſcrip. & adducit rationem Innoc.in d.c.cùm ad monaſterium,dicētis,quòd ſicut ex ſola voluntate poteſt per Papā lex creari,ita per ſolam voluntatem , poteſt cum ea diſpenſare,
14 †Reſtringe tamen dictam concluſionem non procedere, quādo lex poſitiua eſſet fundata aliqua ratione à iure diuino,vel ex mero iure naturali deſcendente:quia tūc diſpenſatio Papæ,deberet eſſe cum cauſa contra talem legem:& ſi fieret ſine cauſa,etiam in foro fori, non valeret:
ita

ita ſenſit Felin.in loco præallegato.allegat doctrinā Abb. in c.per tuas.col.xj.in verſ.Nec obſtat ſi dicatur quòd lex ciuilis de arbitr.exemplificat, quando diſpenſatio Papæ tolleret actionem: quia licet illa ſit de iure poſitiuo, tamen à ratione naturali deſcendit:iſta tamen reſtrictio,locum non habet in materia penſionis: quia iura prohibentia eccleſiis penſiones imponi,non fundantur aliquo iure diuino vel naturali. ita Felin. in d.c.ad audientiā. col.iij. ſubdens,quòd ſi Papa diſponit de redditibus alicuius eccleſiæ in cōmodū alterius perſonæ eccleſiaſticæ,talis videtur tutus autoritate illius,qui in beneficialibus liberā habet poteſtatē c.ij.de præben.in vj.& d.c.e.j.in fi.vt lit.pen.

15 †Secūdo reſtringe prædictā concluſionē non procedere, quādo ius poſitiuū eſſet principaliter fundatū ſuper bono publico,& diſpēſatio Papæ illi bono publico præiudicaret.nā tunc diſpēſatus à Papa in foro conſcientiæ, ſine cauſa non eſſet tutus. ita eſt de mente Felin.in præallegato c.ad audientiam.col.iij.in fin.dicentis idem eſſe quando Papa diſpenſat ex affectione carnali: & ita dicit intelligendas eſſe rationes Abb.in ca.de multa.col.iiij.verſi. prædictis infero.de præbend.& in d.c.per venerabilem in princ.poſt Innocen.& alios ibi,& in ca.extirpandæ.§.quia verò.col.xxxvij.in verſi.ſexto examinandum.de præbend. & in c.conſtitutus.in iij.colum.verſi.aut quæritur de aliis. de reli.domi.in quibus locis dixit, quòd diſpenſatio ſine cauſa contra ius poſitiuum,non facit aliquem tutum,habens reſpectū ad bonū publicum.&licet dici poſſit,quòd largo modo omnis lex facta fuerit ad bonū publicū, non priuatum commodū:vt in c.erit autē.iiij.diſt.tamē omnis lex non dicitur eſſe principaliter ad publicā vtilitatē,cùm ſæpiſſimè ſit ad priuatā.multis enim legibus partes renūtiare.poſſunt,vt tradunt doct.in l.ſi quis in conſcribendo. C.de pact.& late habetur in c.ſi diligēti.per doct.de for. cōpet.vnde dicebat Felin.loco ſupra allegato,quòd poſſibile eſt quòd Papa rectori alicuius eccleſiæ onus penſionis imponat ſine aliqua cauſa, & tamen iſtud præiudiciū bonū publicū nō cōcernat, tū quia acceſſit conſenſus expreſſus onerati ad ſolutionē pēſionis, tū quia propterea eccleſiæ non præiudicatur in proprietate ſuorū bonorū, ſed ſolùm cōmoditati ipſius prelati,cui etiam nolēti, Pa-

quorum proprietas eſt Eccleſiæ, eorum autem alius habet vtile dominium, vt ſunt feuda & bona emphyteutica, non dicuntur de menſa: vt per Doct. in d. capi. vt ſuper vbi Innocent. Imo. Siculus & alij, & per Doct. vbi idem Siculus
8 latè in Clement. j. de reſcript. † Nunquid autem feuda & emphyteuſis quæ per generationẽ finitam vel non ſolutionem cenſus ad Eccleſiam ſunt reuerſa, vt in cap. ij. de feud. & in ca. potuit. de locat. dicantur eſſe de menſa, tradunt latè Innoc. Anto. de Butri. Imol. Abb. & alij in d. c. vt ſuper. Card. & alij in Clem. j. de exceſ. prælat. in §. præſentatos. & in d. Clem. j. de reſcript. In quibus locis Doctores examinant an talia bona ad Eccleſiam reuerſa poſſint de nouo infeudari vel in emphyteuſim concedi per prælatũ, ſine conſueta ſolennitate, & quantum tempus requiratur poſt eorum reuerſionẽ ad Eccleſiam, vt dicantur de menſa, eos videre poteris. Vnde autem dicatur Penſio: dicendum eſt quòd dicitur à pendeo, quia pendet à beneficio formaliter, ex quo extrahitur: ſicuti vſuſfructus à proprietate: vt in d. ca. fin. de pigno. & d. c. poſſeſſiones. xvj. q. j. & c. quicunque. xij. q. ij. Ita dixit Laur. quem refert & ſequitur Card. in d. Cle. j. §. eadem. q. iiij. de ſupplen. neglig. prælat. & Ioannes Baptiſt. Caccialupus in tract. ſuo de Penſ. q. ij. & Firmanus in ſuo repertorio in verbo penſio. verſi. vij.

Penſio quo iure fuerit introducta.

QVAESTIO II.

1 *Tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo.*
2 *Euar. Sixt. Papa Titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit, & diaconos in ordinem redegit.*
3 *Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino.*

SEcundò quæritur quo iure introducta fuerit penſio. dicendum eſt quòd iure poſitiuo: quod manifeſtè colligitur ex eo quòd tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo, nõ diuino, vt latiſſimè examinat Ioan. de Sylua doctor vltramontanus in tract. ſuo de beneficio in j. parte q. iiij. vbi copioſè ad partes arguit. & ita concludit Abb. in c. cõſtitutus. de relig. domi. col. antepe. dum dicit quòd de titulis

titulis beneficiorũ Papa diſponere poteſt ad libitũ ſuum: & idem Abb.in diſputatione.incipiente,Epiſcopus.col.ij. verſi.Sed ad propoſitum:adducens ad hoc bonũ tex.in c. j.& ij.xxij.diſt.vbi text. dicit Papam, Patriarchas, Archiepiſcopos,Epiſcopos ac alios in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutos inſtituiſſe.Ad idem facit text.in c.in illis.lxxx.diſt. Ponit Fel.in c.cũ acceſſiſſent de conſt.& Card.in c.j.xliiij. diſt.col.iiij.verſi.& quantum poſtea.Idem voluit Archid. in c.omnes.xxij.diſt.in. Et Præpoſitus in c.latorem.xij.col.
2 verſic.Sed poſſet.j.q.j. † Facit quod ſcribit Platina in vita Euariſti Papæ ſeptimi eius nominis vnici:vbi dixit quòd Euariſtus Papa titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit,
3 & diaconos ſeptem in ordiné redegit: † Verum eſt quòd Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino: vt latè tradit Barbatia in ſuo eleganti tract.de præſtant.Cardin. q.j. Licet ordinatio perſonarum quæ in Epiſcopatu præſiderent & dioceſum limitatio fuerit & ſit de iure poſitiuo:vt tradit idem Ioan.Sylua.in d.ſuo tract.q.iiij.col.antepen. verſic. vnde ex prædictis.Sicuti ergo beneficia ſunt de iure poſitiuo: ita pariter eſt dicendum in penſione quæ eſt certa portio ex beneficio,ex quo extrahitur dependens, vt dictum fuit ſuprà q.j.facit regula acceſſorium.de reg.iur.in vj.Et inuenta fuit penſio à ſum.Rom.Ponti.ex rationabili cauſa,à quo vero Pontifice primum introduc.fuerit,nõ memini me legiſſe.

Quot ſint ſpecies penſionum.

QVAESTIO III.

1 *Penſionum quædam dantur in titulum beneficij.*
2 *Penſio quædam datur pro ſeruitio temporali.*
3 *Penſio quæ datur,datur loco beneficij ex cauſa onéroſa.*
4 *Penſio quædam datur ex cauſa lucratiua.*
5 *Penſio quædã apponitur per patronum in fundatione beneficij.*
6 *Penſio quædam aſſignatur clerico per laicum in titulum beneficij pro recipiendis ordinibus.*

TErtiò quęritur quot ſint ſpecies Pẽſionum quæ imponuntur ſuper aliqua mẽſa beneficio vel loco pio. Lauren.in clement.j.§.eadem de ſupplend.neglig. prælat. duas

2 *Penſio illi qui beneficium reſignauit, licite reſeruatur.*
3 *Penſio quando ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum reſeruari poſſit.*
4 *Renuntians beneficium ſalua conſcientia obtinere poteſt penſionem ſuper illius fructibus à Papa.*
5 *Renuntiatio beneficij debet eſſe pura & libera.*

QVartò quæritur quæ ſint Penſiones licitæ. In iſta q. dicendum eſt quòd Pẽſiones licitæ dicuntur quæ reſeruantur ſuper fructibus beneficiorum fraude ceſſante. facit tex. in c. extirpãdæ. in §. ſi vero. vbi Abb. col. ij. ver. ex prædictis. nota de præb. ad idem tex. in c. ad audientiã. el ij. de reſcript. & in c. quamuis. el j. de præbend. in vj. ita concludit Abb. in d. c. ad audientiam. col. ij. vbi Felin. col. j. verſ. ſecunda concluſio, dicentes quòd ex cauſa licita & honeſta poteſt alicui conſtitui Penſio danda ex redditibus beneficij. pro hoc etiam facit text. in c. conquerente.
1 de cler. non reſid. vbi Abb. in primo notab. †Et ad hoc vt Penſio ſit licita, non debet eſſe adeo exceſſiua, quòd non remaneat rectori Eccleſiæ tantum, vnde viuere poſſit cõmode, vt inquit Abb. in d. c. conquerente. colum. ij. allegat in arg. text. in c. vacante, & in c. cum cauſam. de præbend. quem ſequitur Fel. in d. c. ad audientiam. col. j. in allegato verſ. ſecunda concluſio, ſubdens quòd pro bono pacis licitè conſtituitur Penſio: ad quod eſt tex. notabilis in c. niſi eſſent. de præb. vbi alteri litigãtium fuit pro bono pacis conſtituta annua Penſio. Ex quo colligitur quòd licita eſt Penſio quam collitigans cedendo iuri liti & cauſæ in fauorem collitigãtis, ſibi reſeruari obtinuit ſuper fructibus beneficij, de quo lis erat, vel alterius quod collitigans ob-
2 tinebat, prout hodie paſſim fit. †item licita eſt Penſio cõſtituta alicui qui beneficium reſignauit etiam ſi aliàs non eſſet renũtiaturus niſi Penſio aſſignaretur, vt per Fel. in c. ex parte. el j. col. ij. ver. Abb. in c. cùm pridem. de offi. deleg. & idem Fel. in c. nõ ſatis. de ſimon. accedant ea quæ voluit Præpoſitus in ca. ſed adhuc. j. q. iij. col. ij. in verſic. & prædicta. vbi dicit, quòd nõ licet Cardinali reſignare beneficium adhibita pactione, quòd ſibi reſeruetur annua Penſio ſuper fructibus beneficij reſignati. hoc enim eſſet ſimonia. allegat notata per gloſ. in cap. ex parte. de offic.

deleg.

deleg.ideo dicit cautelam eſſe,quòd Papa inducat Cardinalem ad renuntiandum, & apponat poſtea certam Penſionem ſuper fructibus beneficij reſignati ſoluendam annuatim Cardinali:quia hoc tranſiret ſine vitio ſimoniæ. argumento text.in d.c.niſi eſſent de præb. ſubdens idem Dominus Præpoſitus,quòd pro ſalute multorũ qui antequam beneficia reſignent,conueniunt ſuper Penſione habenda,conſuluit quòd ante reſignationẽ liceat huiuſmodi tractatũ facere inter renuntiantẽ & eũ in cuius fauorẽ intendit renuntiare, qui Penſionem ſoluere debet: ita & taliter, quòd aliquid liberè non concludatur, ſed totum arbitrio Papæ remittatur:& ſi pactiones inter ipſos concludantur,fiat cum cõditione, ſi ſanctiſſimo Domino Papæ placuerit,& eo approbante:vt notatur in ſimili in c. j. de rer. permut. in vj. & dicit, quòd vtilius eſſet aſſignare Reuer.Dominis Cardinalibus tot Penſiones quàm concedere eis tot Eccleſias vel monaſteria in commendam quæ
3 Eccleſiæ deſtituuntur.†Et eſt ſciendũ, quòd Penſio ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum aſſignari non poteſt niſi ex cauſa reſignationis, vel ex alia cauſa quæ in cõſiſtorio Papæ ſecreto iuſta,probabilis & honeſta habita fuerit: vt eſt ſancitum in nona ſeſſione vltimi Lateranenſis concilij in bulla reformationis curiæ.Si autem habens beneficium cogitet & in mente gerat illud reſignare in alicuius fauorem,vt ſibi ſuper illius fructibus annua Penſio aſſignetur,illud licet ſit ſimonia mentalis, tollitur tamen per pœnitentiam c.fin.de ſimo. tradit Præpoſit. in ſumma.j.q.j.quemadmodũ quando quis renũtiat beneficium gerens in animo vt illud detur nepoti.nã licet peccet,nõ tamen ſimoniã cõmittit,niſi ita pactus fuerit, vel hãc ſuã intentionẽ renuntiando expreſſerit. tunc enim & peccat,& ſimoniã cõmittit.ita Præpoſit.in c. quicunque. j.q.j.Abb.in c.cum vniuerſorum.col.j.verſ.oppono cõtra de rer.permut.& Archid.in d.c.quicunque.hoc quod dicitur de reſignatione locum habet quando reſignatio fit corã ordinario.Nam ſi fiat in manibus Papæ vel eius vicecancellarij expreſsè in fauorem certæ perſonæ non repu-
4 tatur ſimonia.†Quinimo ſalua cõſcientia poteſt quis reſignare beneficium in manibus Papæ obtinendo à Papa impoſitionẽ annuæ penſionis ſoluendæ ſibi annuatim per
ſucceſ

ſucceſſionem in dicto beneficio de fructibus illius, etiam ſi renuntians prius cum amico tractaſſet, quòd ſi ipſum beneficium à Papa obtineret, ſolueret ei dictã Pẽſionem ac ipſe renuntians ſemper in animo habuerit, quòd ille amicus ſtatim ei habeat ſuccedere in illo beneficio, aliàs illud non renuntiaſſet, ſi ſecus credidiſſet. Talis enim tractatus, Simoniam etiam mentalem non inducit: vt tenuit Fel. in d.c. ad audientiã. col. ij. verſ. tertia cõcluſio, vbi dicit ſe ita conſuluiſſe: & hanc ſuam opinionem comprobat
5 iuribus & autoritatibus. † Dicit enim quòd licet renuntiatio debeat eſſe libera, pura, & ſine vlla pactione cap. ex parte. el j. cum gloſ. in verbo omnino. de offi. deleg. tamen impetrare à Papa reſeruationem dictæ penſionis ipſam reſignatione non inficit, poſtquàm cum priuato nulla eſt incerta cõuentio in renuntiatione. Ita dicunt Abb. lo. de Ana. & Marianus Sozi. in c. non ſatis. de ſimon. vbi volunt quòd ceſſante pactione inter priuatos, poteſt Papa cõcedere pẽſionem ei qui renuntiaſſet. Idem tenet Archiepiſ. Flor. in ij. parte ſuæ ſummæ tit. iij. c. v. verſ. de renuntiatione. dicens, quòd autoritate ſuperioris, licite fieri poteſt, quòd dimittenti beneficium, detur aliquid temporale. allegat ad hoc Ant. de Butr. in c. ij. de arbitr. qui hoc dicit, per text. in d.c. niſi eſſent. hæc ſunt quæ Fel. adducit in d.c. ad audientiam, qui iſtam opinionem latiſſimè comprobat, eum videre poteris. Hanc etiam opinionem, ſequitur dominus Ang. de Caſtro in d.c. ad audientiam. column. j.

Penſiones illicitæ quæ ſint.

QVÆSTIO V.

1 *Penſio quæ ſine autoritate ſuperioris imponitur, eſt illicita.*

2 *Penſio nimis onerosa, rectori beneficij eſt illicita.*

3 *Penſio adhibita expreſſa pactione quod reſignãti reſeruetur eſt illicita.*

4 *Penſio illicita dicitur, quæ diminutis eccleſiæ redditibus, eccleſiã nimis grauat.*

5 *Penſio ex falſa cauſa aſſignata, eſt illicita.*

QVintò quæritur, quæ ſint penſiones illicitæ, & à iure reprobatæ. circa hanc q. dicẽdum eſt, quòd penſiones

audientiam.col.ij.verſi. Eſt verum, quòd frater & doƈto. in c.fin.de ſimon. Si autem non fuerit expreſſe paƈtum inter partes de penſione ſoluenda, ſed bene cogitatum & traƈtatum, hoc non facit, quòd penſio, quæ poſtmodum reſeruatur ſit illicita. videmus enim quotidie in manibus Papæ fieri reſignationes beneficiorum, cùm reſeruatione penſionis, ipſis reſignantibus. Papa ſciente, quòd ambæ partes de hoc prius traƈtarunt, & tamen Romana curia dat literas. Quinimo illis etiam expediendis, datur forma per regulas cancellariæ, vtputa quòd non valeat aſignatio penſionis, niſi de conſenſu illius, qui beneficium poſſidet. vnde ſi autoritas Papæ non operaretur plenam ſecuritatem, etiam in foro conſcientiæ, nõ toleraſſent tot Romani Pontifices talia, neque illis formam dediſſent: vt fecerunt Martinus quintus, Eugenius quartus, Paulus ſecundus, Innocentius oƈtauus, Alexander ſextus, Iulius ſecundus, Leo decimus, Clemẽs ſeptimus, Hadrianus ſeptimus, in eorum conſtitutionibus, & Cancellariæ regulis: quum igitur iſte ſtilus Curiæ cum religioſis verſetur, & aliis integerrimis viris, quibus cum onere penſionis quotidie Papa prouidet de beneficiis renuntiatis, dicendũ eſt eos tutos eſſe in foro conſcientiæ: nam ſi autoritas Papæ, non redderet eos tutos, laqueus valde vniuerſalis immineret. iſta ſunt verba Felin. in d.c. ad audientiam. col. iij. in princ. † Quarto illicita penſio eſſe dicetur illa, quæ licet à principio licita fuerit, poſtmodum redditibus eccleſiæ diminutis, cœpit eſſe nimis oneroſa eccleſiæ: quo caſu reduci debet ad honeſtam quantitatem: de quo dicemus infrà q.xxxv. † Penſio illicita dicetur, quãdo ex falſa cauſa fuerit impoſita, vt dicemus infrà q.liiij. vbi dixi an quando clericus poſſidens beneficium pacificè, patitur ſe ab alio moleſtari colluſione inter eos facta, vt poſtmodũ pro redimẽda huiuſmodi vexatione penſio reſeruetur ipſum moleſtanti, valeat penſio per colluſionem impoſita, de quo dic vt ibi dixi.

(margin: 4 beside "Felin. in d.c. ad audientiam"; 5 beside "ſtam quantitatem")

Quis poſsit penſionem imponere.

QVAESTIO. VI.

1 *Papa eſt dominus beneficiorum.*

2 *Epiſcopus an poſſit penſionem aſſignare.*

3 *Epiſcopus an ex mero ſuo officio poßit aßignare penſionem.*
4 *Epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti aliquid detur, litiganti ſuper beneficio.*
5 *Epiſcopus non aßignat penſionem cum poteſtate transferendi.*
6 *Papa an ſine cauſa penſionem poßit imponere.*
7 *Papa regulariter penſiones non imponit ſine cauſa.*
8 *Conuentiones partium de penſione danda accedente autoritate Papæ ſunt licitæ.*
9 *Papa ſine cauſa diſpenſare poteſt, in hisque ſunt de iure poſitiuo.*
10 *In beneficialibus Papæ eſt pro ratione voluntas.*
11 *In prohibitis à ſolo iure poſitiuo, ſola voluntas ſufficit in Papa.*
12 *Papa ſemper præſumitur motus iuſta cauſa.*
13 *Diſpenſatus à Papa in his quæ ſunt iuris poſitiui, ſine cauſa eſt tutus in foro conſcientiæ.*
14 *Fallit quando ius poſitiuum eſſet fundatum aliqua ratione iuris diuini.*
15 *Fallit quando ius poſitiuum eſſet fundatum ſuper bono publico.*
16 *Diſpenſatio Papæ contra ius diuinum ſine cauſa non valet.*
17 *Papa ſine cauſa imponere poteſt penſionem ſuper beneficio.*
18 *Legatus papæ an penſionem reſeruare poßit.*
19 *Legatus de latere non poteſt conferre beneficia reſeruata.*
20 *Legatus ſimplex an poßit penſionem reſeruare.*
21 *Legatus habet maiorem prærogatiuam, quàm Epiſcopus.*
22 *Legati ſimplicis autoritas, tanquam extraordinariè reſtringi debet.*
23 *Legatus natus, non confert beneficia.*
24 *Legatus habens taxatam autoritatem in conferendo & reſeruando penſionem, an illam excedere poßit.*
25 *Patronus an poßit grauare penſionem eccleſiaſticam à ſe fundatam tempore fundationis.*

SEXTO quæritur quis poſſit penſionē imponere ſuper
1 fructibus beneficiorum. † Nec de Papa eſt ambigendum, cum ſit dominus beneficiorū. Clemen.j. in fin. vt lit. penden. vbi eleganter inquit text. quòd ad Romanū Pontificem eccleſiarū, perſonatuū, dignitatum, aliorūque beneficiorum eccleſiaſticorum, plena & libera diſpoſitio ex ſuæ poteſtatis plenitudine noſcitur pertinere. idem dicit tex. in c. ij. de præben. in vj. facit etiā tex. in c. propoſuit. de

cõceſ.præben.& in c.omnes. xxij. diſtin. c. quod autem. xxiij.q.vij.c.ſi Papa de priuileg.in vj.c.cũcta per mũdum. ix.q.vj.c.per principalem. ij. q. vj. & de autoritate Papæ in beneficialibus,vide late per Specu.in tit.de legat.§.nũc
2 oſtendendum.† An autem epiſcopus penſionem conſtituere poſſit alicui ſuper fructibus beneficij?dicendum videtur,quòd ex cauſa iuſta rationabili & honeſta, ac eccleſiæ vtilitatem apparẽter concernente,epiſcopus poſſit pẽſionem aſſignare ſuper fructibus benefici j.& hoc videtur poſſe decidi ex dictis per Oldradũ in cõſi. ſuo CCXXVI. incipiente:quidã epiſcopus.vbi impugnat penſionẽ conſtitutam per epiſcopũ cuidam nobili de eccleſia beneme rito:& mouetur Oldradus,quia de illius meritis non conſtabat, ac etiam quia aſſignatio penſionis erat in quantitate enormi,rationibus & iuribus per eũ allegatis,quem videre poteris, ex cuius dictis clare colligitur, quòd vbi merita apparent, & penſio eſt in moderata quantitate, poteſt epiſcopus pẽſionem deputare benemerito ad eius uitam de redditibus eccleſiæ. Hanc concluſionem tenet Felin.in d.c.ad audientiã.el ij.col.j.verſ. ſecunda cõcluſio. de reſcript.vbi dicit, quòd pro ea faciunt plene notata in cap.fraternitatem.de donat.faciũt ad prædicta,quia epiſcopus in eius diœceſi, vnã eccleſiam alteri vnire poteſt, conſentiente ſuo cãp.Clement.ſi vna.de rebus eccleſ. non alien.c.præcipimus.§.ſicut duo. xvj. q. j. & per Anton.de Butr.in c.ſicut.de exceſ. prælat. & poteſt etiam epiſcopus de dictis beneficiis de menſa,& etiam Abbas, conſtituere penſionem ad tempus:non autem perpetuo.Innoc.in c.ij. de ſtatu monac.& Ioan. de Imol.in Clem.quia regulares,
3 de ſuppl.neglig.prælat.† Prædicta concluſio procedit etiã ſi epiſcopus ex mero officio ſuo, talem penſionẽ aſſignaret:quia id facere poteſt:vt habetur per Pet. de anchar.in conſil. ſuo CCLXXIX.incipiẽte,quæſtio proponitur:vbi decidit,quòd epiſcopus ex ſuo mero officio potuit ordinare,quòd ſeni renuntianti beneficium, conſtituatur pẽſio ſuper fructibus beneficij renuntiati, ex qua poſſit viuere:quia ei potuiſſet dari coadiutor, & ambo de redditibus eccleſiæ viuerent.refert & ſequitur Felin. in dicto c. ad audientiam.col.j.& ſolennis doctor Decius, in conſil. ſuo CCCCXXXIX. incipiente, viſa inſtructione caſus.

col.ij.iij. volum. ad idem facit quod voluit Ant. de Butr.
4 in c.audiuimus.colum.iiij. de coluſ. vbi dicit,† quòd epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti aliquid detur. Supra dictam concluſionem tenuit etiã Caccialupus in tract.ſuo de penſ.q.v.qui breuiter ſatis loquitur:circa quam eſt aduertendum, quia in illis caſibus, in quibus epiſcopus penſionem imponere poteſt: illam non poterit imponere niſi ad vitam eius cui aſſignatur:ita loquitur Oldrad.in dicto ſuo conſilio, & Petrus de Ancha.
5 ſuprà allegat.† Nec poteſt epiſcopus penſionem etiam ex cauſa aſſignare alicui, cum poteſtate illam in totum vel in partem in vnam vel plures perſonas transferendi ſicuti poteſt Papa: & dicetur infrà, item ceſſantibus cauſis iuſtis & rationabilibus apparenter vtilitatem eccleſiæ concernentibus,epiſcopus pẽſionem imponere nõ poteſt ſuper fructibus beneficiorum, etiam ex cauſa reſignationis niſi reſignans eſſet multum ſenex,& ad curam animarum ineptus,vt ſuprà dictum fuit: & iſto caſu conſuluit Petr.
6 de Anchar. in d. ſuo conſilio c c x x v i· †Sed quid erit in Papa? vtrum poterit penſionis onere grauare beneficium ſine cauſa?iſtam q. Felin· examinat in d.c. ad audientiam. col.j.ij.& iij.ex cuius dictis habetur, quòd Papa ex cauſa magna & euidenti,imponere poteſt penſionem ſuper fructibus beneficiorum,quia ſi id poteſt epiſcopus,à fortiori Papa,aut,multò magis.C.de ſacroſanc.eccle.Veruntamen eſt quòd iſta vrgens cauſa non requiritur in Papa, ſicut in epiſcopo: quia in papa ſufficit quæcunque cauſa licita & honeſta: vtputa ex cauſa reſignationis, ceſſionis iurium, extinctionis litis, & ſimilibus: & regulariter Papa non
7 imponit iſtas penſiones ſine cauſa. † Dicas tamen quòd cum Papa ſit dominus beneficiorum d.Clem.j.vt lit.pendente cum ſimilibus, indiſtinctè poteſt etiam ſine cauſa penſionem imponere,cùm de fructibus beneficiorũ poſſit ad libitum diſponere, vt notatur per Doct. in cap.quę in eccleſiarum.de conſtit.hanc opinionem ſequitur Decius,in preallegato conſilio c c c c x x x v i. col. ij. in iij. volum.& addit rationem,quia prohibitio ſimoniæ in beneficialibus,eſt ex cõſtitutione eccleſiæ: & ſic de iure poſitiuo,vt latè per Felin.in d.cap.ad audientiam. col.ij. iij.
8 & iiij.† Conuentiones autem partium de penſione præſtanda

ſtanda licitè redduntur, & purgatur omnis ſuſpitio ſimoniæ, accedente voluntate & conſenſu Papæ, per not.per glo.in cap.cum pridem.in verbo licitè.de pact.Papa enim cùm habeat poteſtatis plenitudinem, poteſt ſuprà ius di-
9 ſpenſare c.propoſuit.de conceſſione præbend. † Et in his quæ ſunt iuris poſitiui prout in caſu noſtro, Papa etiam ſine cauſa diſpenſare poteſt, vt per Innocent. in c.cùm ad monaſteriũ.de ſtat.monac.nam tunc ſufficit ſola voluntas pro cauſa.Spec.in tit.de legat.§.Nunc breuiter. ad fi.verſ. xv.Abb.in c.fraternitati.col.ij.de ſchiſmati.Card. in Rep. c.perpendimus.in viij.col.de ſenten.excommu.& Præpoſ. in c.per venerabilem.col.j.qui filij ſint legit.in §.quod au-
10 tẽ.vbi multa notabilia ponit. † Et maximè prædicta procedunt in beneficialibus, quorum Papa habet poteſtatis plenitudinem:& in eis,eſt illi pro ratione voluntas: vt dixit gloſ.in verbo ad Romanũ.in c.ſi gratioſe. de reſcript. in vj.vbi Domini.Ideo in beneficialibus pontifici omnia dicuntur eſſe ad nutum amouibilia, vt dixit Bald. in l.reſcripta.C. de preci.Imper.offer. Et licet Abb. in c.fin.de confirmat.vtil.vel inutil.& in c.conſtitutus de relig. domi. tentauerit concludere quòd Papa ſine cauſa non poſſet clericum priuare ſuo beneficio,maximè epiſcopatu. Tamen contrariũm & rectius ſenſit Imol. & Paul. de Liazar.in clemen.j.vt lit.pen.Idem tenuit ſolennis præceptor meus D. Anton. Burgos Hiſpanus, in Rubr. de empt. & uend.col.pen.& domi. in d.c. ſi gratioſe. & Butrius in d. c.conſtitutus de relig.domi.Videtur tamen dicendũ quòd Penſionis aſſignatio facta per Papam ſine cauſa, non valeat quia diſpenſatio quę fit per Papam ſine cauſa eſt diſſipatio ſecundum beatum Thomam in prima.ij. q.xcvij. arti.vlt.cuius dicta tranſcribit Archi. in c. conſequens.xj. diſtinct.& ſequitur Ioan.And.in c.de multa.col.v. de præbend.Diſtingue pro reſolutione huiuſmodi contrarij ex mente Feli.in d.c.ad audientiam.col.iij.verſ. Nihilominus
11 attende. † Quod aut Papa diſpenſat ſuper prohibitis à ſolo iure poſitiuo,& tunc ſufficit ſola voluntas pro cauſa,vt decidit Innoc.in ſuprà allegato c. cum ad monaſterium,quaſi in medio Ibi,non tamen eſt hoc verum:& dictum fuit ſuprà.quibus adde, quod idem voluit Ioan. de ana.in d.c.fraternitati.in ij.col. de ſchiſma. & Domini. in

c.conſequens xj.diſtin gloſ. & communiter doct. in clemen.vnica de conſang. & affini. & in c.de illa. vbi Archi. & Gemi.xxxij.diſtinct. legiſtæ communiter in l. quidam conſulebant.ff.de re iudic.Abb.poſt alios in d.c.per venerabilem,qui fil.ſint legit.& ibidem ſolennis doctor Iacobus de Zochis Ferrarienſis,qui in iiij. libro Decretalium, copioſè & optimè ſcripſit.But.in d.c.de muita, poſt.Ioan. And.Panor.in d.c.conſtitutus de relig.domi. Card.in clemen.ad hæc.in vj.col.de pœnit. & remiſ. & latiſſimè Alexand.in d.c.conſequens.col.ij. circa finem. diſtinct. xj. & Felin.in c.j.in iij.fallentia de conſtit. vbi Butrius col. vlti. dicens quòd ipſa liberalitas Papæ eſt pro cauſa quando
12 diſpenſat contra ius poſitiuum. Dicas tamen,quòd ſemper præſumitur quòd papa ſit motus ex cauſa rationabili,etio quòd illa non appareat,ſecundum Cyn. in l.fin. C. ſi contr.ius vel vtil.publ.& in l.reſcripta. C. de preci. Imper.offer.Abb.in c.quanto.col. v.verſ. ſi tamen Papa. de iureiuran.& in c.in cauſis.in ij. notabili.de re iud. & latiſſimè per Felin.copioſum commentatorē, in d.c.quæ in eccleſiarum.col.xx. in verſ. Quinta concluſio. de conſtit. Hoc tamen ſanè procedit,quādo Princeps motu proprio diſponit,ſecus quando ad inſtantiam partis: quia tunc ſi non appareat cauſa,præſumitur potius ad importunitatem petētis,quàm ex iuſta cauſa reſcribere.Rom.In conſ. CCCCXXXVII.incipiente,quòd indultum Petri. col.vj. Idem Romanus in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol. matr. & Felin. in d.c. quæ in eccleſiarum.col. xxij.verſic. Limita quinto.
13 †Hanc concluſionem amplia procedere,etiam quo ad forum poli:quia diſpēſatus à Papa,in his quæ ſunt de iure poſitiuo ſine cauſa,eſt tutus non ſolum in foro fori, ſed etiam quo ad Deum.Ita ampliat Felin.in d. c.ad audientiā,col.iij. verſ.& puto hoc procedere. de reſcrip. & adducit rationem Innoc.in d.c.cùm ad monaſterium,dicētis,quòd ſicut ex ſola voluntate poteſt per Papā lex creari,ita per ſolam voluntatem, poteſt cum ea diſpenſare,
14 †Reſtringe tamen dictam concluſionem non procedere, quādo lex poſitiua eſſet fundata aliqua ratione à iure diuino,vel ex mero iure naturali deſcendente:quia tūc diſpenſatio Papæ,deberet eſſe cum cauſa contra talem legem:& ſi fieret ſine cauſa,etiam in foro fori, non valeret:
ita

ita ſenſit Felin.in loco præallegato.allegat doctrinã Abb. in c.per tuas.col.xj.in verſ.Nec obſtat ſi dicatur quòd lex ciuilis de arbitr. exemplificat, quando diſpenſatio Papæ tolleret actionem: quia licet illa ſit de iure poſitiuo, tamen à ratione naturali deſcendit:iſta tamen reſtrictio,locum non habet in materia penſionis: quia iura prohibentia eccleſiis penſiones imponi,non fundantur aliquo iure diuino vel naturali. ita Felin. in d.c.ad audientiã. col .iij. ſubdens,quòd ſi Papa diſponit de redditibus alicuius eccleſiæ in cõmodũ alterius perſonæ eccleſiaſticæ,talis videtur tutus autoritate illius,qui in beneficialibus liberã habet poteſtatẽ c.ij.de præben.in vj.& d.c.e.j.in fi.vt lit. pen.

15 †Secũdo reſtringe prædictã concluſionẽ non procedere, quãdo ius poſitiuũ eſſet principaliter fundatũ ſuper bono publico,& diſpẽſatio Papæ illi bono publico præiudicaret.nã tunc diſpẽſatus à Papa in foro conſcientiæ, ſine cauſa non eſſet tutus. ita eſt de mente Felin.in præallegato c.ad audientiam.col.iij.in fin.dicentis idem eſſe quando Papa diſpenſat ex affectione carnali: & ita dicit intelligendas eſſe rationes Abb.in ca.de multa.col.iiij.verſi. prædictis infero.de præbend.& in d.c.per venerabilem in princ.poſt Innocen.& alios ibi,& in ca.extirpandæ.§.quia verò.col.xxxvij.in verſi.ſexto examinandum.de præbend. & in c.conſtitutus.in iij.colum.verſi.aut quæritur de aliis. de reli.domi.in quibus locis dixit, quòd diſpenſatio ſine cauſa contra ius poſitiuum,non facit aliquem tutum,habens reſpectũ ad bonũ publicum.&licet dici poſſit,quòd largo modo omnis lex facta fuerit ad bonũ publicũ, non priuatum commodũ:vt in c.erit autẽ.iiij.diſt.tamẽ omnis lex non dicitur eſſe principaliter ad publicã vtilitatẽ,cùm ſæpiſſimè ſit ad priuatã.multis enim legibus partes renũtiare poſſunt,vt tradunt doct.in l.ſi quis in conſcribendo. C.de pact.& late habetur in c.ſi diligẽti per doct.de for. cõpet.vnde dicebat Felin.loco ſupra allegato,quòd poſſibile eſt quòd Papa rectori alicuius eccleſiæ onus penſionis imponat ſine aliqua cauſa, & tamen iſtud præiudiciũ bonũ publicũ nõ cõcernat, tũ quia acceſſit conſenſus expreſſus onerati ad ſolutionẽ pẽſionis, tũ quia propterea eccleſiæ non præiudicatur in proprietate ſuorũ bonorũ, ſed ſolùm cõmoditati ipſius prelati,cui etiam nolẽti, Pa-

pa etiam ſine cauſa præiudicare poteſt:vt latè deducit idē Felin. in c.quæ in eccleſiarū.xxvj.col. de conſtit.& ibi per omnes doct.multo magis ei volenti, præſertim cum onus
16 penſionis finiatur morte penſionarij.† Aut Papa vult diſpenſare contra ius diuinū,& cōcluſio eſt,quòd diſpenſatio non valeat ſine cauſa in foro conſcientiæ.glo.eſt ordinaria in ca.non eſt de vot.& habetur per Innoc.in c.j. de renun.Imol.in c.cū olim.in ij.col.de cler.cōiug.Circa hãc concluſionē videnda ſunt ea quæ vltrà alios latiſſimè ſcribit Felin.in d.c. quæ in eccleſiarum.col.viij.in verſic. Demùm in hac cōcluſione.de conſtit.cuius dicta tranſcribere non intēdo.tum quia non ſumus in prohibitis de iure diuino , vt dixi ſupra q.ij. vbi concluſi penſionem eſſe de iure poſitiuo : tum quia id eſſet magis laborioſum,quàm ſubtile,vt dixit gloſ.in ſimili in l.j. in verbo ſemper. in fi.
17 ff.ſolut.matrim.† Remanet igitur ex prædictis firma concluſio quòd Papa etiam ſine cauſa imponere poteſt penſionem ſuper fructibus beneficiorum, & hanc concluſionem ſequitur & tenet etiam Decius in conſi.ſuo c c c c xxxvi.in iij.volu.col.ij.Iſtam tamen concluſionem intelligit procedere,non de ordinaria poteſtate,ſed de poteſtatis plenitudine,& ſic de potentia abſoluta : Quia de potentia ordinata, Papa ſine cauſa penſionē imponere non poſſet. Ita concludit Romanus in conſi.c c c l x i x.Incipiente circa primum propoſitæ conſultationis.col. ij. in princ.quem ſequitur Felin.in d.c.ad audientiā.col. iiij.de
18 reſcript.Et Caccialupus. in tract.ſuo de penſ.q.v. † Quid autem ſit in legato Papæ, an penſionem reſeruare poſſit? circa hanc.q.puto diſtinguēdum eſſe,quòd aut loquimur de legato à latere,qui,non eſt dubiū,quòd beneficia conferre poteſt in prouincia ſuæ legationi cōmiſſà,text.eſt in c.j.in fi.de offi.leg.in vj.& in c.dilectus.de offi.leg.Spec.in tit.de lega.§.nunc tractemus.Marti.Laudē.in tract.ſuo,de lega.Lap.allegat.x c v i. Condiſal.villa diego. in tract.de lega.in ix.q.& dicit Abb.in c.ſicut vnire. de exceſ. prelat. quòd ea,quæ poteſt epiſcopus in ſua diœceſi,poteſt legatus in ſua legatione.Cùm igitur legatus de latere,in cōferendo ordinariā habeat iuriſdictionē:puto dicēdū,quòd eandem autoritatē habeat circa reſeruationem pēſionis,
19 quā habet epiſcopus per ſupradicta. † Sciendū eſt tamen quòd

quòd ſicuti legatus de latere non poteſt cõferre beneficia ſedi apoſtolicæ reſeruata c. deliberatione. de offic.leg.in vj.c.ij.de præb.eo.lib.& latè per Condiſaluum in d. tract. ſuo,de leg.q.ix.Ita arbitror dici poſſe quòd eo caſu quo poteſt penſionẽ reſeruare,nõ tamẽ poterit pẽſionis onere grauare huiuſmodi beneficia reſeruata: quia ſtante dicta reſeruatione de talibus beneficiis inferioribus, à Papa eſt penitus interdicta facultas ſe intromittẽdi:imo quicquid circa ea attentatur per aliũ quàm Romanũ Pontificẽ, eſt ipſo iure nullum.c.ij.de præbend.in vj. ſuprà allegato. & ibidẽ per doct.nec obſtat ſi dicatur,quòd reſeruatio prohibet tantũ illorum collationẽ fieri ab alio,quàm à Papa: ſed penſio eſt certa portio fructuũ,quæ à beneficio ſeparatur : vt vidimus ſuprà q.j.ergo ſecus dicendum in penſionis aſſignatione,cùm ex diuerſis non inferatur l. Papinianus exuli.de minoribus.quia reſpõdetur,quòd idẽ iuris eſt de toto quo ad totũ, quòd de parte quo ad partẽ. l.quæ de tota.ff.de rei vend. cùm vulgaribus. ſi enim talis legatus nõ poteſt diſponere de toto beneficio,ita de illius parte, & ſic de penſione:reſeruando illam ſuper fructibus talium beneficiorũ reſeruatorũ,quorũ colla.ei eſt interdicta.Quæ autẽ ſit iuriſdictio legati Cardinalis de latere circa beneficiorũ collationem, vide latiſſimè per Spec.in titu.de leg.loco ſuprà allegato:& per Condiſaluum in d. tract.ſuo,de legat.q.ix.quorũ dicta tranſcribere nõ intendo, & prædicta procedunt in legato delatere quãtum ad ordinariã iuriſdictionẽ ſibi à iure conceſſam: ſecus ſi haberet ſpecialem facultatẽ reſeruãdi penſiones, ſibi à ſede apoſtolica conceſſam. Nam tunc attendenda eſſet forma ſuæ cõmiſſionis: & id quod dixi de legato de latere circa ordinariã facultatem reſeruãdi penſiones,forte dici poſſet etiam de legato inferiore miſſo à Papa cũ autoritate legati de latere,prout ſunt nũtij ſuę ſedis,qui pro tẽpore reſident apud hunc illuſtriſſimũ & ſereniſſimũ dominiũ Venetorũ:nam tales etiam ſine ſpeciali facultate poſſunt beneficia cõferre,cũ ſint ad inſtar legatorum de latere,vt concludit Dec.conſi.ccxxviii. incip.in caſu propoſito. in j.vol.& idem in cõſi.c x l i x.incip.in cauſa iuriſpatronatus.col.vlt.& per Condiſaluũ in d.tract.ſuo.de lega.q. ix. vbi dixit,quòd iſtam partẽ in practica ſequuntur domini

de Rota. & ita vidi iudicari. circa hoc tamen cogita.
20 †Quid autem dicendum ſit in ſimplici legato à Papa miſſo, vt ſunt nuncij quos eius ſanctitas quotidie ad principes christianos mittit, ſiue ad gubernandũ aliquam prouinciam, qui gubernatores appellantur? & dicendum eſt, quòd cum iſti non poſſint ex vi eorum legationis beneficia conferre c.j.de offic.lega.in vj.pariter penſionem aſſignare non poterũt ſuper fructibus beneficiorũ.Sed quid, ſi tali legato Papa concedat autoritatem cõferendi beneficia vacantia in prouincia ei commiſſa, iuxta tex.in d.c.j. de offi.leg.in vj.& nil dixerit de facultate reſeruandi penſiones? videtur dicendum, quòd talis legatus circa reſeruationem penſionis eandem habeat autoritatem, quam habet Epiſcopus in eius diœceſi, cũ concurrat cũ Epiſcopo in collatione beneficiorum c.ſi à ſede de præben.in vj.
21 †Quinimo talis legatus, dignoſcitur habere maiorẽ prærogatiuam quàm Epiſcopus. patet, quia in paritate datæ habens collationem à legato præfertur habenti collationem ab Epiſcopo, de quo eſt tex.ad literã in d.c.ſi à ſede. proximè allegato.Reſpõde quòd talis legatus, quãdo beneficium confert ex facultate ſibi attributa, confert autoritate ſedis apoſtolicæ, hinc eſt quòd eius collatio habet maiorem prærogatiuam:vt in d.tex.& habetur per Condiſaluum in d.ſuo tract.q.ix.Sed aduertendum eſt, quòd epiſcopus in conferendo habet ordinariã iuriſdictionẽ, vt patet in toto tit.de offic.ordi.in vj, in tit.de præbend.& dignit.& toto tit.de offic.ord.tales verò legati, licet ordinariam habeant iuriſdictionẽ, in conferendis tamẽ beneficiis, dicuntur extraordinaria iuriſdictionem habere, vt colligitur ex tex.in d.c.j.de offic.leg.in vj. & notatur in c. ij.eod.tit.ſecus eſt in legato de latere, qui etiã in cõferẽdo beneficia ordinariam iuriſdictionem habere dicitur.ideo quando cõfert, dicere debet:autoritate legationis noſtræ. Legatus verò inferior, qui non vi legationis, ſed ex facultate ſibi attributa beneficia cõfert, dicere debet autoritate apoſtolica nobis attributa, vt latè tradit Cõdiſaluus in d.ſuo tract. prædicta.q.ix. & ideo dicendum eſſet, quòd tales legati nullo pacto penſiones ſuper fructibus beneficiorum aſſignare poſſunt: † quia eorũ poteſtas tanquam
22 extraordinaria reſtringi debet, vt voluit gl.in Cle.j.de off. ordi.

ordi.maximè quia penſio eſt onus & quædã ſeruitus eccleſiæ cui imponitur:eccleſiaſtica enim beneficia ſine diminutione cõferri debẽt c.j. vt eccleſi. benefi. ſine dimi. cõfer.c.maioribus.de præbẽ.c.vacante.& c.cum cauſam. eo.tit.Verũtamẽ quoties Papa mittit iſtos inferiores legatos ad gubernãdũ aliquã prouinciã, ſiue nũcios mittit ad principes chriſtianos, cõſueuit illis authoritatẽ cõcedere,cõferẽdi beneficia,& ex cauſa reſignationis reſeruãdi penſiones,vſq; ad tertiã partẽ fructuũ, vt ſæpiſſime vidi in facultatibus conceſſis Ampliſſimo patri Domino Thomæ Cãpegio,Epiſcopo Feltrẽſi,viro ſummæ integritatis & iuſtitiæ.Necnõ Reuerẽdiſſimo domino Hieronymo Meãdro,Epiſcopo Brũduſino, quorũ vterq, legationis munere functi ſunt pluribus annis pro ſancta apoſtolica ſede, apud Illuſtriſſimũ hoc Dominiũ Venetorũ. Et nuper Aleãder ipſe,propter eius eminentẽ doctrinã, ad Cardinalatus honorẽ aſſumptus,Romanã virtutibus ſuis
23 illuſtrat curiam.†Reſtat videre, quid ſit in legato nato:& breuiter dicendũ eſt, quòd ex quo legatus natus virtute ſuæ legationis beneficia cõferre nõ poteſt. d. c.j.de offic. leg.in vj.& habetur per Nerutiũ in c.j.col.j.verſ.ij. ibi legatus.de app.nõ eſt ambigendũ,quòd pẽſiones reſeruare nõ poterit.Legati autẽ nati,ſunt qui naſcuntur cũ priuilegio legationis per adeptionẽ dignitatis Archiepiſcopalis.vt ſunt Archiepiſcopus Cãtuariẽſis,Eboracẽſis,& Remenſis. in Italia verò eſt ſolùm Archiepiſcopus Piſanus, vt dicit Franc.in c.j.col.j.de offi.leg.ſuprà allegato:& no-
24 tat in c.j.de appel.†Aduertendũ tamen,quod quãdoque, legatus, qui habet taxatã facultatẽ ſuper collatione beneficiorũ vtputà quòd poſſit cõferre beneficia annui valoris ducatorũ cẽtũ,& ab inde infra:necnon ex cauſa reſignationis reſeruare reſignãti penſionẽ vſque ad tertiã partem,recipit reſignationem beneficij annui valoris ducatorum puta.xxx.& cum ſuper beneficio reſignato, nõ niſi penſionem annuam ducatorũ.x. reſeruare poſſit,reſeruat tamen pẽſionem ducatorum viginti, decem videlicet ſuper fructibus beneficij reſignati, & aliorũ decem ſuper fructibus alterius beneficij,quod is obtinet,cui de beneficio reſignato prouidetur,quod ei facere nõ licere arbitror: egreditur enim terminos ſuæ facultatis contra text.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tex.in c.cum dilecta.cum ſimi.de reſcrip. Itē quandoque etiā vidi quòd recepta reſignatione beneficij valoris cōprehenſi in facultatibus ſibi cōceſſis, Legatus penſionem imponit ſuper fructibus alterius beneficij, quod obtinet ille, cui ſimiliter de beneficio reſignato prouidetur, quāuis beneficium grauatū onere penſionis ſit longè maioris ſummæ, quàm ſit expreſſum in facultatibus legato cōceſſis: quod ſimiliter puto ei non licere, cùm non valeret collatio facta per ipſum de tali beneficio grauato, vt per dominos de Rota, deciſ. ix. de præben. in nouis. Feli. in c. ad aures. col. iij. de reſcr. facit tex. in c. cui de non ſacer-
85 dotali. de prębēd. in vj. † Prædictis adde, quòd etiā patronus in fundatione eccleſiæ, licitè apponere poteſt pēſionem ſoluendā per eccleſiā fundatā alteri eccleſiæ. tex. eſt in c. quanto. de cenſ. & etiam apponere poteſt penſionem annuatim ſibi patrono ſoluendā, accedente cōſenſu Epiſcopi: vt eſt tex. & ibi no. Abb. in c. pręterea. col. ij. de iure patron. imo poteſt patronus tempore fundationis, cōditionem apponere, quod fructus eccleſiæ, quando illā vacare cōtigerit, ſpectent ſibi. gloſ. eſt in c. generali. in verbo fundatione de elec. in vj. quomodo autem limitetur iſtud, quod de patrono diximus, vide Roc. de Curte, in ſuo tract. de iure patron. in verſ. & vtile. in ij. col.

Super quibus bonis reſeruetur annua penſio.

QVAESTIO VII.

1 *Penſio reſeruatur ſuper bonis & iure temporali eccleſiæ.*
2 *Penſio eſt quid mere temporale.*
3 *Penſio & cenſus ſunt diuerſa.*
4 *Penſio, ſi aſſiguaretur pro iure ſpirituali, eſſet ſimonia.*

SEPTIMO quæritur, ſuper quibus bonis reſeruetur
1 annua penſio. † Dicas quòd ſuper bonis iure temporali, ac fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius mēſæ, Monaſterij, Epiſcopatus, vel beneficij, in quibus onus penſionis veluti quædam ſeruitus ad ſimilitudinem vſufructus, à ſua proprietate ſeparati, non autem pro iure ſpirituali eccleſiæ grauatæ imponitur, vt in c. cōſtitutus. de relig. domi. ita illum text. declarant ibidem Anton. de Butr.

Butr.& Cardin.& quamuis in illo text.dicatur, quòd ille epiſcopus Albanen. conceſſit illi Abbati omne ius quod habebat,tam in eius monaſterio, quàm in cæteris eccleſiis ad ipſum pertinentibus,& ſituatis in eius diœceſi, & quamuis ibi eſſet connexitas ſpiritualitatis & temporalitatis:contractus tamen tenet, nec ſimoniacus cenſetur, quia pecunia pro temporalitate datur,non pro ſpiritualitate:quod etiam voluit Ioan.de Anan. in c. j. de ſimon. col.vij.& Fel.in d.c.ad audientiã.col. ij.de reſcript.quem etiam ſequitur Caccialupus eius contẽporaneus,in tract. ſuo,de præben.q.x.vocans Feli. diligentiſſimum cõmentatorem,clarum,diſtinctum & copioſum. faciunt ad hãc q.ea quæ dixi ſuprà q.j.& quæ voluit Bald. in d.c. ad au-
2 dientiam.†Et ibidem Fel.vbi dixit,quòd ex quo pẽſio eſt quid mere temporale,cadere poteſt etiam in laicum, de quo latè dicã infrà q.xxj.iſta cõcluſio quamuis in ſe vera ſit,non tamen videtur probari per text.in d.c.conſtitutus concludenter:nam licet ibi text.vtatur iſto verbo penſionis:tamen ibi penſio pro cenſu accipitur, vt ibidem exponunt duæ gloſſellæ in verbo penſionis:& eſt etiam ibidem gloſ.in verbo iuxta ratam.in fi.quæ dicit,vbicunque inuenies in iſta decretali penſionem, expone cenſum. & hoc tenet ibidem Cardin. col.iiij.ver.xij.oppono. & col.
3 v. in verſic. xv. oppono.& col.v.ver.xviij. oppono. † De cenſu autem ad penſionem non bene infertur, cum ſint ſeparata,vt inquit Cardin.ibidem col.iiij.in verſi. xj.oppono.eſt tamen in ſe vera prædicta concluſio,vt ſupra di-
4 xi,†quia ſi penſio aſſignaretur pro iure ſpirituali,eſſet ſimonia.c.cum pridem.de pact.c.ſtatuimus.de tranſact. & c.de cætero.eo.tit.& latè per Doct.in d.c.cõſtitutus.Præmiſſam etiam concluſionem ſenſit etiam Fel. in c.j.de ſimon.vbi dixit quòd in d.c.conſtitutus,de reli.domi.ideo penſio tenuit,nec cenſetur data pro iure ſpirituali, quia non fuit data ſeu impoſita ex pacto, ſed mera liberalitate:quod etiam ſentiunt Doct.in d.c. conſtitutus. & quia in principio huius quæſtionis dixi quòd penſio aſsignatur ſuper bonis alicuius menſæ:quæ ſint bona menſæ,vide ſuprà q.j.

An

An penſio conſtitui poſsit in quota fru-ctuum, vel in quantitate.

QVAESTIO VIII.

1 *Papa penſionem etiam in quota fructuum aſsignare poteſt.*
2 *Papa ſolus beneficia confert ad tempus.*
3 *Papa ſolo verbo poteſt aliquem pronunciare ſacerdotem.*
4 *Papa non ſubiicitur canonibus.*
5 *Papa tollere poteſt conſtitutiones concilij.*
6 *Papa eſt ſupra concilium.*
7 *Papa in quota, & in quantitate poteſt penſionem aſsignare.*

OCTAVO quæritur an penſio cõſtitui poſſit in quota fructuum,reddituũ,& prouentuum beneficij, vel in quãtitate. Circa quod dicendũ eſt,quòd pẽſio in quota conſtitui non debet,vt in dimidia,vel tertia parte fructuum ſine aliqua taxatione.Nã tũc eſſet beneficiũ ſcindere,quod vtique non licet c.maioribus.de præb.c. ſi de cætero.de trãſac.& ita cõcludit Ioan.de Anan.in c.audiuimus.col.iiij.de collu.vbi dixit,quòd epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt vt alteri parti aliquid detur:id tamẽ ordinare debet per viã quãtitatis pecuniæ vel bladi,nõ autẽ per modũ quotæ:vt puta dicẽdo des ſibi tertia vel quartã partẽ.Ananias refert,& ſequitur Fel. in d. c.ad audiẽtiã.el ij.col.ij.in prin. verſi. & ex deductis , de reſcript.& Caccialupus,in tract.ſuo,de penſ.q.vj.qui etiã ad corroborationẽ præmiſſæ cõcluſionis adducit not.per Bart.in l.ſi merces.§.ius maior.ff.locati.& in l. ſi apes. ff. de furt.Tu verò dicas cõcluſionem prędictã procedere in epiſcopo vel legato reſeruãte penſionẽ in caſibus,in quibus illam aſſignare poteſt,de quo dictum fuit ſuprà q.vj. ſecus in Papa:quia licet regulariter Papa obſeruet quòd
1 ſupra concluſum fuit:†tamen poteſt etiam in quota , vt ſibi magis placet penſionẽ aſſignare,& ideo videmus ſæpiſſimè, quod Papa reſeruat alicui dimidiã partem fructuũ,loco annuæ pẽſionis,eſt enim dominus abſolutus in
2 beneficialibus,Clemẽt.j.vt lit.pẽden.cum ſimilibus.† Solus enim Papa beneficia ad tẽpus cõfert c.ſi gratioſè.cum gloſ.iij.de reſcr.in vj.nec inferior id facere poteſt. Card. conſilio LVIII. incip.propoſita quæſtio.Feli.in c.in noſtra.

ſtra.verſi.reſtant multa, de reſcript. & ſolo verbo poteſt
3 epiſcopum facere.Ang.in l.j.C.de ſent.paſ.† & ſolo verbo poteſt Papa aliquem pronunciare ſacerdotem.Ang. in l.ij.C.de crimi.ſacrileg.& faciunt quæ not. Innoc. in c.j.
4 de ſacr.vnct.† Nec Papa ſubiicitur canonibus. gloſ.in c.j. de cõſtit.in verbo ab omnibus.pro qua facit text.in cap. non dubium.de ſenten.excom.& in c.propoſuit. de conceſ.præbend.ad idem eſt gloſ.in c. nulli. de ſent. excom. gloſ.in c.ſtatuimus.de ſent.excom.in vj. & in c. ſi inimicus.xciij.diſt.& late per Doct.in d.c.j.de conſtit.† & ſolus
5 Papa tollere poteſt conſtitutiones concilij, etiam ſine concilio.gloſ.in c.vbi periculum. in verbo concilium. de elect.in vj.quem ibidẽ Dominus ſingularẽ dicit.col. iiij.
6 facit tex.in c.cũcta.in verſi.ſine vlla ſinodo.ix.q.iij. † Papa enim eſt ſuprà concilium,vt per Beatum Thoma ij.ij. q.c.v.art.j.Hinc eſtquòd legibus & ſtatutis vniuerſalium conciliorum non ligatur,neceſſario ſubiicitur:vt latè tradit Turre cremata,in tractatu ſuo,de poteſta.Papæ,libr. iij.c.ij.multa poſſent dici circa Papæ poteſtatem,quæ adducere hic impertinẽs eſſet:ideo vide latiſſimè in d.tract. per Turre crematam : & quæ ponunt latè Doct. in d.c. j.
7 de conſtit.& in pluribus aliis locis.† Erit ergo concluſio, quòd Papa,& in quantitate & in quota, prout ſibi magis placet, poteſt penſionem aſſignare. Melius tamen facit aſſignando illam per viam quãtitatis pecuniæ, quàm per viam quotæ : quia per viam quantitatis,facilius exigitur à ſoluente,quando certa & determinata eſt illius quantitas,aliàs inter ſoluentem & recipientem oriuntur quotidie infinita litigia,vt nos docet experientia,rerum magiſtra.c.quam ſit.de elect.in vj.& tali caſu,potius paſſionis, quàm penſionis nomen meretur.

Penſio in quanta quantitate conſtitui poſsit & debeat.

QVAESTIO IX.

1 *Penſio in quanta quantitate conſtitui poſſit & debeat.*
2 *Quæ ſint exprimenda in literis gratioſis.*
3 *Penſio aſsignata motu proprio,an valeat.*
4 *Penſio ſi aſcendit ad maiorem fructuum partem, quàm in lite-*
ris

ris ſit expreſſum, non valet.

5 *Motus proprius non operatur in preiudicium tertij.*

6 *Motus proprius non operatur contra præſumptam voluntatem Papæ.*

7 *Penſio aſsignata Cardinali non facta mentione quod excedat tertiam partem, an valeat.*

8 *Cardinalis non tenetur contribuere charitatiuis ſubſidiis.*

9 *Exceſſum allegans contra poſſeſſorem illum probare habet.*

10 *Beneficij redditus præſumuntur ſuffi. pro vita duorum.*

11 *Probandi onus an agenti vel excipienti incumbat.*

12 *In quibus caſibus pro aliquo præſumatur.*

1 NONO quæro, vidimus in proxima præcedenti q. an penſio in quota, † vel in quātitate reſeruari debeat. Nunc videndum erit in quanta quātitate cōſtitui debeat & poſſit penſio: iſtam quæſtionem examinat Caccialupus, in d. tract. ſuo, de penſ. q. vij. dicēs, quod ad hoc vt pēſio ſit tolerabilis & honeſta, tātū remanere debet eccleſiæ: vnde prælatus ſeu rector illius, cōmode valeat ſuſtētari: aliàs ſecus. alleg. ad hoc Abbatem in c. conquerente. de cler. non reſiden. vbi Abb. allegat in arg. text. in cap. vacante. & in c. cum cauſa, de præbend. ſubdens Caccialu-
2 pus, † quod hinc putat innoleuiſſe practicam, quod vt plurimum ſtatuitur penſio vſque ad tertiam partem redditumm quantitatiue tamen, non per viam quotæ. Et hinc eſt quod regulariter legatis apoſtolicis, datur facultas reſeruandi annuas penſiones ſuper fructibus beneficiorum ex cauſa reſignationis, vſque ad tertiam partem fructuū, vt etiam dixi ſuprà q. vj. Quinimo in reſeruatione pēſionis eſt ſpecifice facienda mentio, quod pēſio tertiam partem fructuum non excedit: & ita ſeruat ſtilus curiæ, licet & in maiori quātitate Papa poſſet pēſionē reſeruare, per ea quæ dicta ſunt ſuprà in d. q. vj. & q. viij. & multoties Papa reſeruat penſionē vſque ad medietatē fructuū quātitatiue: & tūc ſimiliter in literis faciēda eſt mentio, quòd pēſio ipſa, dimidiā partem fructuum beneficij, ſuper quo imponitur, excedit, ad hoc vt Papa ſciat ſpecifice onus: nam quanto maior eſt onus: tanto difficilior eſt Pontifex
5 ad illud concedendum, † & in literis gratioſis ea exprimenda ſunt, quæ retardare habēt, vel difficiliorē reddere

re Papam ad cōcedendum gratiā c.poſtulaſti de reſcript.
& ibi Doct.maximè Felin. & idem in c.in noſtra. col. vj.
3 verſi.Theorica eo.tit.† Quinimò ſi penſio aſcenderet ad
maiorem partem fructuū,quàm in literis eſſet expreſſum,
non valeret reſeruatio penſionis,ſicuti non valeret impe-
tratio beneficij,vt per Doct.in c.ad aures.de reſcript. vbi
4 Felin.& ſtatutum eſt per regulas cancellariæ. † Quid au-
tem dicendum ſit,quādo penſio excedens tertiam partem
fructuum aſſignaretur motu proprio nulla facta mentio-
ne dicti exceſſus?videtur dicendum aſſignationem penſio-
nis valere:quia motus proprius excludit ſurreptionē in-
petrationis beneficij,ob non expreſſionem iuſti valoris,vt
latè habetur per Felin.in d.c.ad aures.col.iiij.de reſcript.
tamen in reſeruatione penſionis cōtrarium videtur dicē-
dum,cum in ea tractetur de præiudicio rectoris beneficij
5 grauati.† Conſtat enim quòd motus proprius,non opera
tur in præiudicium tertij.Cardin.in conſil. c x x x v i i.in
fin.domi.in c.ſi propter.col.vj.de reſcript. in vj.Imo in c.
mandatum col.penul.de reſcript.Cardin.concil.c x v i i j.
incipiente,caſus talis agitatus eſt proceſſus,Felin. in dicto
c.ad aures.col.v.verſi.tertius caſus.& Dec.cōſil.c c c c x.
col.iiij.in iij.vol.Secundò moueor quia præſumpta volū-
tas Papæ,videtur eſſe regulariter , quòd penſio non exce-
6 dat tertiā partem fructuū beneficij grauati,† motus autē
proprius,non operatur contra præſumptam voluntatem
Papæ.gloſ.in Clem.ſi Romanus. de præben. Siculus in d.
c.ad aures. Marianus in c.poſtulaſti. col. xvj. de reſcript.
& notatur in c.ſi motu proprio. de præbend. in vj. & ha-
betur per Felin.in c.cōſtitutus.col.iiij.in princ.de reſcrip.
& col.verſi.autoritas.in verſic. niſi ſcriberet motu pro-
prio:& idem Felin.in c.cauſam quæ.el ij. col. ij in verſic.
& illa concluſio de teſtib. Romanus tamen in conſil. ſuo,
c c c l x i x.voluit,quòd quādo penſio eſt aſſignata mo-
tu proprio,ſolum peti poſſit reductio ad quātitatem cō-
uenientem,ſi ſit exceſſiua:cuius opinio probabilis videtur:
7 cogita tamen. † Quid ſit autē dicendū quādo penſio aſſi-
gnatur Cardinali nulla facta mentione,quòd excedat ter
tiam partem fructuum?videtur dicendum penſionem va-
lere:quia ſi Cardinalis in impetratiōe beneficij exprimat
falſum valoré,impetratio valet,cum ſub regula de expri-

mendo valore,non comprehẽdatur cardinalis:vt decidit Pet.de Anch.in conſilio c c x c v. incipiente pro clariori euidentia:vbi hanc partem pluribus corroborat fundamentis per eum adductis,tenens quòd conſtitu.licet generalis,cardinales non comprehendat,ſi de eis mentionem non faciat;idem voluit idem Anch. in conſil. c c x c v I I.
8 incipiẽte,efficacibus.† idem voluit Ioan.monachus.in c.j. de ſchiſma.in vj.ad idem facit quod dixit Roma.in conſil. ſuo c c c x c v I I I.incip. in caſu quo quæritur: vbi per multa fundamẽta tenuit,quòd cardinalis nõ tenetur cõtribuere in ſolutione charitatiui ſubſidij à ſede apoſtolica impoſiti pro recuperatione regni occupati. Iſta tamen cõcluſió procedit tenendo prædictam opinionẽ Anch. & Romani:ſecus ſi teneamus opinio. Felin.in c. quod ſuper his.col.iij.de fide.inſtru. in c.cùm in iure peritus. de offic. deleg.& in c.ad aures.col.vij.ver.viij.cõcluſio de reſcr.ſupra allegatoris quibus locis Felin.concludit,quòd cardinales comprehendantur ſub generali cõſtitutione & cãcellariæ regulis.Contra quem tenuit Iaſon in conſil.ſuo c x v I I.incipiente.in cauſa & lite vertente.col .iij. ver.iij. principaliter,in iiij.vol.qui tenet cardinales non comprehendi in generali conſtitutione , & cancellariæ regulis. Ideo conſulendo dixit,quòd iura feudorum prohibentia clericos ſuccedere in feudo,locum non habent in cardinali.Bene verum eſt , quòd ſi eſſemus in caſu quo factum eſſet in ſe malum,ſub quo fieret prohibitio, tunc appellatione clericorum, cardinales comprehenderentur, vt inquit Iaſon, in conſil, præallegato , & rationem adducit, quare quando factũ eſt malum in ſe , tanto grauius peccat is, qui cõtra facit, quanto maior eſt.c.homo.xl.diſtin. & ita dicit tenere Domi.in c.nemo deinceps.col.j. de elec. in vj.idem tenuit idem Iaſon conſil. x c v I I I. incipiente. cauſa quæ vertitur.col.fin.iiij.vol. dicas , quòd iſta difficultas eſt declarata per regulam cancellariæ, præſertim clemen.vii.cuius tenor talis eſt.Item cum s R E. Cardinales ipſi s. D. N. aſſiſtant, & propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis & priuilegiis gaudere. idem. D. N. ſtatuit,ordinauit,decreuit,& declarauit,quòd in quibuſcunque conſtitutionibus & regulis, per ſanctitatem ſuam in poſterũ poſt hanc primam editionem , & præſentiũ ſuarum

rum conſtitutionũ & regularũ publicationem faciendã, nõ includãtur ipſi cardinales in eiſdẽ cõſtitutionibus & regulis ſic faciendis, niſi illæ eorundẽ cardinaliũ fauorẽ concernant, vel ipſę conſtitutiones edendæ de eorundem cardinalium, vel maioris partis eorũ conſilio editæ fuerint. † Quis autem probare habeat penſionẽ excedere tertiam partẽ fructuũ? dicendũ eſt, quod allegãti exceſſum incumbit onus probãdi, nã videmus, quòd quando ex cauſa fit diſpenſatio, impetrans diſpenſationẽ cauſam probare tenetur: vt not. Ioan. And. in c. j. de lit. conteſt. in vj. Oldra. conſ. c c x x v I. incipien. Clemens Epiſcopus. col. ij. verſ. ad ſecundũ. Card. conſ. x I x. incip. quo ad primum, col. fi. Abb. in conſtitutus. in fine, de reſcrip. & in c. fin. in fin. de prſump. nec ſurreptio præſumitur, niſi probetur l. quoties. §. qui dolo. ff. de prob. & dicebat Sicul. in d. c. ad aures. ſe conſuluiſſe, quòd onus probãdi veritatẽ valoris beneficij, incũbit opponẽti: alleg. ad hoc Bal. in cõſil. incip. plurima dubia ſunt examinãda. col. ij. facit quod voluit Bellemera, deciſ. c c c I x x I. incip. teſtis cum fama: vbi dixit, quòd allegans exceſſum contra poſſeſſorem, illum probare debet: & dixit Ang. in conſ. c I x x. incip. Bonifacius epiſcopus. col. vlt. quòd narrãti in reſcripto redditus eſſe diminutos, incũbit onus probãdi: per tex. in §. quo verò. in authen. de æquali. dot. & latè tradit Card. in conſ. ſuo. x. in tit. de proba. vbi facit pulchrã diſtinctionẽ: eũ videre poteris. & prædicta maximè procedunt, quoties in eo quod allegatur, eſt iuris præſumptio in contrarium vt eſt in diminutione redditũ, quæ iuris præſumptionem cõtra ſe habet, durare pręſumitur c. maiores, de bapt. ideo allegãti beneficiũ nõ valere pluſquàm expreſſerit, incumbit onus probãdi, quia licet aliàs aſſerens aliquod patrimonium non tantũ valere, eo ipſo probaſſe dicatur niſi cõtrariũ probetur l. cũ de l. falcid. ff. de prob. quod ideo eſt, quia iuris præſumptionẽ habet pro ſe præſumẽtis nil eſſe ſoluendo l. ſi verò. §. qui pro rei. ff. qui ſatiſ. cog. † Iſta tamen præſumptio in beneficiis ceſſat, in quibus redditus ad minus præſumuntur pro vita duorum c. vt quiſque. de vi. & hone. cleri. ita dixit Card. in d. conſil. x. & Card. in c. fin. col. ij. de præſump. Felin. in c. cõſtitutus, col. j. verſ. & ſub-

dit.& in d.c.ad aures.col.iij.verſ.iij.concluſio.de reſcrip.
11 †An autem agenti vel excipienti incumbat onus probādi? latè examinat Abb.in d.c.conſtitutus & poſt eum Felin. ibidē.1.mo.in c.ſuper literis,vlti.car. de reſcrip. & Roma. in l.illa.col.xiiij.ff.de verb.obl.in quibus locis communiter concludunt,quòd is qui habet iuris præſumptionē pro ſe,ſemper releuatur ab onere probandi,ſed probare tenetur habens iuris præſumptionem contra ſe.ad quod facit text.& ibi Bal.in ij.notabili in l.nue poſſidetis. C.de pro-
12 bat.†Qui autem ſint caſus in quibus pro aliquo præſumatur,videre poteris Roma.in l.ſciendum.ff.de verb.obl. & Bar.in tract.ſuo de præſump.& Felin.in c. iij. de prob.

Conſenſus rectoris beneficij,an requiratur cum aſsignatur Penſio.

QVAESTIO X.

1 *Epiſcopus ſine conſenſu recto.penſionem non aſsignat.*
2 *Legatus ſine conſenſu, Penſionem non poteſt aſsignare.*
3 *Papa an ſine conſenſu imponere poſsit penſionem.*
4 *Papa poteſt aliquem priuare ſuo beneficio ad ſui libitum.*
5 *Dominium rerum eccleſiæ, eſt apud Chriſtum.*
6 *Papa in rebus eccleſiaſticis diſponere poteſt, quomodo vult etiā ſine cauſa.*
7 *Papa ſine cauſa epiſcopum deponere poteſt.*
8 *Penſionis reſeruatio motu proprio facta ſine conſenſu grauati regulariter non valet.*
9 *Quid ſit quando Papa dicit motu proprio.*
10 *Verbum nullatenus quid importet.*
11 *Verbum nullatenus importat clauſulam decreti irritantis.*
12 *Clauſula de plenitudine poteſtatis,quid importet.*
13 *Papa quando ordinariè procedit, ius ſeruare debet.*

DECIMÒ quæritur,an in reſeruatione penſionis requiratur conſenſus rectoris beneficij grauati, ſuper cuius fructibus penſio imponitur:circa quod diſtinguendum puto:quòd aut loquimur † in Epiſcopo,aut in lega-
1 to,aut in Papa:ſi in Epiſcopo in caſibus in quibus penſionem poteſt aſſignare:vt vidimus ſuprà q.vj.& dicendū eſt vt dicit etiam Caccialupus in tract.ſuo de penſio.q.v.

quòd

quòd cum epiſcopus in partem ſolicitudinis,nõ autem in plenitudine poteſtatis ſit vocatus,beneficium onere penſionis grauare non poterit,niſi prælati,aut rectoris illius conſenſus accedat:& ſi vacaret locus, beneficium vel dignitas,ſuper cuius fructibus imponitur penſio conſtitutõ eidem vacanti legitimo defenſore,ad conſentiendũ penſioni prædictæ:iuxta not.per Innoc.in c.vt noſtrum.vt eccle.bene.ſine dimi. confer. in glo.in verbo cõſtituatur & glo.in clemen.ſi vna.de reb.eccle.non alienan.& in c. dudum eod.tit.in vj.iſta fuerunt originalia verba Roma.in conſil.ſuo c c c l x i x. incipiente circa primum præpoſitæ conſultationis artic.& iſtud etiam ſenſit Old. in conſil.c c x x v i.incipiente quidam epiſcopus, & Petrus de Anch.in cõſi.c c l x x i x.incipiente quæſtio proponitur.
2 †Aut loquimur in legato,& tũc quãuis autoritate fungatur,in caſibus in quibus penſionem imponere poteſt: de quo vidimus ſupra in d.vj.q.& ſimiliter dicendũ eſt,quòd penſionem reſeruare & imponere non poteſt ſine conſenſu rectoris beneficij grauati,faciunt dicta ſupra in d. vj.q.faciunt quæ ſcribi Felin.in c.quæ in eccleſiarum. col. xij.verſ.& ideo dixit de conſti.vbi allegat Feder.de Senis, conſil.c c. dicentem quòd legatus non poteſt ſine cauſa auferre vni eccleſiæ,& dare alteri : licet in Papa ſit ſecus, & facit regula cãcellariæ, qua cauetur ne penſiones ſine cõſenſu aſſignari poſſint,& idẽ quòd dixit Fede. de Senis. tenuit etiam Roma.in conſi.x x x v i.incipiẽte viſa diſceptatione.& Card.in conſi.l x x v i i.incipiẽte, tenor talis eſt.in ij.col.† Aut loquimur in Pontifice, & in illo caſu
3 Roma.in præallegato cõſil.c c c l x i x. dicit quòd nulli dubiũ, quòd Papa in onerando monaſterium ſeu beneficiũ penſione alteri ſoluenda,ſubijciẽdo illud obligationis vinculo,vti poteſt duplici poteſtate abſoluta,quam habet ſuper vniuerſa beneficia,& loca religioſa c. ad honorem. de auto.& vſu pal.c.cum ex eo,de pœnitẽ.& remiſ. c. decreto.ij.q.vj.c.multum ſtupro.iij.q.vj.c.per principalẽ. ix. q.ij.c.cõqueſtus.& c.nũc verò.de præben.in vj. c. ſi Papa. de priuileg.eo.lib.& tunc dicendũ eſt, quòd Papa poteſt imponere penſionem beneficio ſine conſenſu Rectoris illius. quia quemadmodum poteſt Papa beneficium vnũ alteri eccleſiæ vnire nõ vocato ipſius rectore, ſic in con-

ſequentiá omnes eius redditus, prout poteſt Epiſcopus accedente cōſenſu ſui capituli, eccleſiam aliquā ad ſe pertinentem alteri locō religioſo vnire & donare non citato illius pro tempore rectore: vt eſt caſus in clemen. ſi vna. de reb. eccleſi. non alienan. & in c. paſtoralis. & in c. conſultationibus. de donat. multo magis illius redditus poterit abſque cōſenſu rectoris illius onere ſoluendę penſionis grauare: & pro iſta concluſione, eſt tex. in c. extirpādæ in fi. per locum à contrario: & in c. expoſuiſti. & c. vacante. de præben. Confirmatur prædicta concluſio: quia Papa poteſt aliquā bona eccleſiæ liberé donare, & præſumitur iuſta cauſa motus. c. cùm redemptor. & c. à nobis. de decimis. Abb. in conſi. XLI. incipiente, Saluatoris noſtri, colum. fi. ver. & inſtar ſacrilegij: † & poteſt Papa in beneficialibus aliquem priuare, pro libito eius voluntatis: vt latè per Archi. ix. tract. ſuo, de hæret. incip. ſanctiſſimo in Chriſto patri. car. xv. verſi. & quia tanta eſt præeminentia. † facit quia dominium rerum eccleſiaſticarū propriè loquendo, non eſt apud aliquam eccleſiam: ſed apud Chriſtum, ſecundum Innoc. in c. cum ſuper, de cauſ. poſ. & proprietā. cuius Papa eſt vicarius, cum omnimoda poteſtate in terris, vnde dicit Feli. in c. quæ in eccleſiarum, col. xiiij. quòd cum Papa aufert rém alicui particulari eccleſiæ, pòtius adminiſtrationem, quàm dominium auferre dicitur. iuxta tex. in c. ij. de dona. quiá dominiū eſt potius apud ipſum Papam, cum ſit apud Chriſtum, cuius ipſe eſt vicarius, vel apud eccleſiam catholicam, quæ eſt vnica, vt loquitur xxiiij. q. j. cuius ipſe eſt caput, & princeps: † & in rebus eccleſiaſticis poteſt Papa diſponere quomodo vult. & etiam ſine cauſa remouere vnum à beneficio ſuo, ſecundum Butrium in c. conſtitutus. de religio. domi. & ideo poteſt etiam Papa concedere immunitatem vni eccleſiæ, contra aliam, etiam ſine cauſa, ſecundum glo. ſi. in c. conqueſtus. lx. q. iij. & Archi. in c. reſeruatis xx. q. ij. Hoſt. in c. conſti. vtil. vel inutil. † & dixit alibi glo. ſingu. ix. q. iij. in c. per principalem. quòd Papa poteſt ſine cauſa deponere Epiſcopum, licet ſecus eſſet, ſi vellet deponere omnes epiſcopos: quia tunc eſſet turbare eccleſiam vniuerſalem. & illam glo. ſequitur Car. in conſi. LXXXV. incipien. Venerabilis vir. & idem in cle.

j.vlti.not.vt lit.pen.& domi.in cap.in iſtis iiij.diſt. Abb.in c.tranſlato.de conſtit.& Imo.in ca. ad ſupplicationem, in vlt.not.de renunt. Circa præmiſſa aduertendum eſt,quia Papa vbicunque præcedit regula derogatiua voluntatis ſuæ, prout eſt in caſu noſtro, in quo habemus regulam Cancellariæ nume.43. diſponentem claré & aperte, quòd etiam motu proprio literæ reſeruationis annuæ pēſionis ſuper alicuius beneficij fructibus,expediri non poſſint,niſi de conſenſu illius, qui penſionem prædictam perſoluere tunc debebit:qui ſi præſens in curia ſit perſonaliter, alioquin per procuratorē ſuū ad hoc ſpecialiter conſtitutum cum ſolito iuramento conſentire habeat,aliàs literæ nullatenus expediātur. ita dictat regula cancellariæ, quæ in regulis Hadriani eſt xlj. in regulis verò Leonis, eſt xliij.

8 †Et ideo reſeruatio pēſionis etiā motu proprio facta non valeret ſine cōſenſu rectoris beneficij grauati, niſi in tali reſeruatione Papa derogaret illi regulæ:ita in ſimili dixit Petr.de Anch.in conſil.cccx.incip.tres Domini ad finem, vbi dixit,quòd licet Papa ſuper rebus & bonis eccleſiaſticis habeat pleniſſimā poteſtatem: tamē hoc procedit vbi apparet ꝙ illa vult vti. Sed vbi præcedit lex derogatoria volūtatis ſuæ,vt in caſu noſtro, diſpoſitio Papæ cōtra illā legē,niſi de illa fiat mentio,nō valet.alleg.not.in l.reſcri-

9 pta.& in l.vniuerſa.C.de precib.impe.offeren.† Sed quid ſi papa aſſignando penſionem alicui ſine conſenſu rectoris beneficij grauati dicat motu proprio,& ex certa ſcientia:abſque eo,quòd mentionē faciat de dicta regula,ſiue quòd illi deroget,an aſſignatio penſionis valeret? & vide-

10 tur dicēdū quod nō: † quia in dicta regula adeſt verbum, nullatenus valeat, quod importat nullitatē actus ipſo iure,ſi ſecus fiat:vt not.domi.in c.Romana.§.penul.de app. in vj.ad idem glo.in cle.j.in verbo nullatenus de ſequeſt. poſ.& fruct.Imol.in d.cle.j.col.iij.per quā gloſ.dicunt ibi Zenzel.Imol.& alij,quòd lex vtens hoc verbo,nullatenus, videtur tacitè decretum irritans inſerere, videlicet quòd ſi ſecus fiat, actus ſit ipſo iure nullus, ſequitur Ana.in ca. quia fruſtra.iij.col.de vſur.& Fel.in ca.cū acceſſiſſent. col. iiij.in prin.verſi.idem etiā no.de conſti.& idem Fel. in c.ex parte.el.ij.col.pen.ver.quintus caſus.eo.tit.vbi aperte di-

11 xit,†quòd dictio nullatenus quo ad actus nullitatem tan-

tum importat, quantũ clauſula decreti irritãtis. idẽ voluit ſolennis præceptor, & promotor meus magnus criminaliſta, Dominus Hippolytus de Marſiliis, in ſingulari ſuo, numero 575. & de hac dictione, vide Decium in capitu. cũ in te. colum. iiij. verſic. ex prædictis no. de reſcript. & latè ponit Feli. in c. Rodulphus. colum. xviij. eodem titu. Iaſon in conſi. ſuo v i i. in j. volu. incipiente adeò copioſè. & Alexandrinus conſil. l i. incipien. ſtatuto. col. j. nu. 3. Puto tamen dicendum, præmiſſis non obſtantibus, quòd tali caſu valeat penſionis aſſignatio. Nã licet regulariter princeps reſcribens contra legem habentem clauſulam derogatoriã, nõ ſufficit quòd dicat ex certa ſcientia: ſed requiritur quòd expreſſe illi deroget, vt latè per Fel. in c. nõnulli. poſt alios, in verſi. iij. contra iſtam in verſi. limita. j. de reſcript. tamen quando Papa cõcedit reſcriptũ in beneficialibus in præiudiciũ alicuius ex certa ſcientia, ex quo in illis habet pleniſſimã poteſtatem ca. ij. de præben. in vj. & clemen. j. vt lit. penden. reſcriptum valet, ſine aliqua derogatione, & ſine clauſula non obſtante, ſi alias cõſtet de eius intentione, ſecundum Butri. in d. c. quæ in eccleſiarum. col. pen. & ibi moſ. in xiij. col. verſi. ſi autem, reſcribit ad idem Fel. in c. nonnulli. col. xviij. verſic. excipiuntur ab illa, quem videas, quia latiſſimè examinat hunc articulum, an reſcriptum emanatum ex certa ſcientia deroget legi in cõtra-
12 riũ facienti. † Et idem erit quando dictũ fuerit de plenitudine poteſtatis: quia tunc apparet Principem velle diſponere contra ius. Abb. in c. ad hæc, verſi. ex his infertur. de reſcrip. Bal. in l. eos. C. de app. Ana. conſ. l. x c i. & Felin. in d. c. nonnulli col. xviij. verſi. fallit. v. & hoc ſenſit Pet. de Anch. in d. c. ſuo cõſi. cccx. inci. tres domini magnifici. col.
13 ij. verſic. nõ obſt. quòd Papa. † Secũdo vti poteſt Papa poteſtate ordinaria, & tanquã ordinarius iudex aſtringitur ad iuris poſitiui obſeruatione: & tunc nõ eſt dubiũ quòd in ferenda per eum, tanquam iudicem ordinarium, ſententia, neceſſaria eſt partis vocatio: ita Romanus loco præallegato: cuius verba ſimpliciter refert Caccialupus, qui ſicco pede pertranſit in hac q. ideo dicendum eſt, quòd regulariter Papa ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, penſionẽ imponere non poteſt, ſtante regula Cancellariæ, de qua ſupra, quam Clemens ſeptimus inuiolabiliter obſerua

ſeruauit, & ante ipſum obſeruauit diligenter Hadrianus ſextus. Leo tamē decimus eius prædeceſſor contrariū faciebat, conſtituendo & reſeruando acceſſus & regreſſus ad beneficia: necnon annuas penſiones ſuper illorū fructibus ſine aliquo conſenſu rectorum illa poſſidentium: & in beneficialibus multum vſus eſt abſoluta pōtificis poteſtate. Præfatus verò Hadrianus, qui eidem in Pontificatu ſucceſſit, per eius cōſtitutionem reuocauit omnes pēſiones, acceſſus, regreſſus, & coadiutorias, à præfato Leone ſine cōſenſu illorū, quos negotiū tāgebat reſeruatos: quā tamē conſtitutionē præfatus Clemēs qui eidē Hadriano immediatè ſucceſſit, fortè potius Leonis Pōtificis honoris tuēdi gratia, quàm æquitate motus reuocauit, caſſauit, & annullauit, vt ex eius reuocatoria conſtitutione clarè patet: & ſtatuit cōceſſa per piæ memoriæ Leonē decimū, circa prædicta ſine cōſenſu valida eſſe, & obſeruari debere.

Præſens in curia, an per procuratorem conſentire poſsit reſeruationi penſionis.

QVAESTIO XI.

1 *Præſentia alicuius vbi requiritur, non ſufficit procurator eius.*
2 *Statuto requirenti præſentiam propinquorum, non ſatisfit per procuratorem.*

VNdecimò quæro, in proxima præcedenti quæſtione mentionem fecimus de regula cancellariæ diſponente circa cōſenſum præſtādum in aſſignatione penſionis per rectorem beneficij ſuper cuius fructibus penſio reſeruatur, in qua dicitur, quod ſi is præſens ſit in curia, perſonaliter cōſentiat, & iuret: ſin autē per procuratorem ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutū: cōtingit dubitari vtrū præſens in curia conſentire poſſit per ſpecialem procuratorē. Circa quod reperio, quòd gloſſator in regula xliiij. in regulis cancellariæ Innocentij octaui, mouēs hanc q. tenet partem affirmatiuam dicens, ſatis ſe cōſentire per procuratorē ſpecialiter ad hoc conſtitutū. allegat regulam iuris. qui per alium. de reg. iur. in vj. dicit tamen, quod neſcit ſi cancellaria hoc admitteret, propter perti-

riacijã abbreuiatorũ,ſed de Camera,quod eſt certũ.Contrariam tamẽ partẽ tanquam veriorẽ de iure ampleĉtor: pro qua faciunt not.per Doct.in c.ſtatutũ: §. cùm verò.de reſcrip.in vj.vbi Archid.dixit, quòd in terminis illius text. propter illã verba proprio iuramẽto,non ſufficeret iuramentum procuratoris etiam habentis ſpeciale mandatũ: quẽ ſequitur ibidem Philip.Frãc.col.j.in iiij.not.& etiam not.in ca.vt circa.in fin.vbi Archid. de elect.in vj. & idem Archid.in c.nulli.col.ib.Accedat quæ voluit Abb. in c.fin. de iura.calum.per gl.ſecũdam ibi,per quam,iũcto tex.in
1 c.j.de iudi.in vj.dicit, † quòd vbi lex alicuius præſentiam requirit,actus per procuratorem expediri nõ poteſt: quia ille preſens dicitur, qui ſe conſpectui exhibet. alleg.gl.in Clement.dudum.de ſepult.ex qua in[illegible] Abb.in c.cũ pa-
2 rati.de appel.† quòd vbi in ſtatuto requiritur præſentia propinquorũ, non ſufficit quòd propinquus mittat procuratorem.idem voluit Ang.in l.Titius.ff.quib.mod.pign. vel Hyppo.ſol.& dixit Bartol.in conſilio incip.factum tale eſt.Ceccolus Petri,quòd nõ ſufficeret tali caſu ratificatio. idem dixit Bald.in l.j.in vlt.col.C.qui admit.faciunt plura adducta per Felin.in c.licet ex quadam.col.j.& ij. de teſti. & ita ſeruat Curia, quicquid dixerit præfatus gloſſator: cuius opinio eſt cõtra text.illius regulæ de directo, in quo dicitur, quod aliter nullatenus literæ expediantur: & ſic annullat literas aliter expeditas ipſo iure.vide quæ dixi de dicta dictione nullatenus ſuprà q.proxima præcedenti.

Penſio vtrum ſit perpetua vel temporalis.

QVAESTIO XII.

1 *Penſio non vacat morte penſionarij, ſed extinguitur.*
2 *Penſio an de vna in aliam perſonam transferri poßit.*
3 *Papa eandem penſionem mortuo penſionario alteri reſeruare poteſt, ſine conſenſu rectoris beneficij.*

DVodecimò quæritur, vtrùm penſio ſit perpetua vel temporalis? & dicendum eſt, quòd ſit temporalis, vt colligitur ex eius diffinitione,de qua ſuprà q. j. vbi dictum fuit, quòd penſio eſt certa portio ex aliqua menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus,non perpetuò ſeparata: extinguitur enim penſio cum perſona illam percipiente,

ſicuti

ſicuti finitur vſufructus morte vſufructuarij.§.finitur.inſtit.de vſufruc.l.antiquitas.C.de vſufru.& habit. hinc eſt quòd in literis reſeruationis penſionis ſemper apponitur clauſula,tibi quoad vixeris,vel procuratori tuo legitimo annis ſingulis perſoluendã.†Nec penſio vacat morte pen
1 ſionarij,ſed extinguitur,vt dictũ fuit ſuprà d. q.j. videtur tamẽ in eo differre pẽſio ab vſufructu,quia penſio regulariter conſtituitur in quãtitate determinata, nõ in quota,vt dixi ſuprà q.viij.& ideo dixit Caccialupus in dicto tract.ſuo,de penſ.q.viij.quod nõ videt quid obſtet,quòd Papa non poſſit aſsignare penſionem vni monaſterio,vel ecclesiæ perpetuã ſuper fructibus,redditibus, & prouentibus alterius eccleſiæ grauatæ. cũ facultates illius illud onus ferre poſſunt cõmodè.ad quod alleg.Rom.in conſilio CCCLXIX. facit illud conſilium in eo quòd tibi apparet, quòd fuerat aſſignata annua pẽſio per Bonifaciũ, vni monaſterio mõtis maioris,ſoluẽda per monaſterium ſancti Antonij perpetuò.Nec eſt dubiũ id Papã poſſe, cũ adeò lata ſit poteſtas Papæ in beneficialibus,de quo dictũ
2 fuit ſuprà q.vj. & q.viij. † An autẽ pẽſio poſſit de vna in aliã perſonam transferri?dicendũ eſt quod nõ: cum non ſit perpetua,ſicuti eſt beneficiũ,quod reſignari poteſt toto titulo,de renũ.niſi Papa pẽſionario ius trãsferẽdi illã conceſſiſſet:nam ſolent pontifices ſæpenumero concedere huiuſmodi facultatem:quod paſsim Leo decimus piæ memoriæ faciebat vtens multũ pontificia autoritate & abſoluta poteſtate in ſimilibus. Clemẽs autem ſeptimus difficilius id concedebat,& erat bene factum propter oneris cõtinuationem,quæ eſt euitãda:ideo Sanctiſsimus D.N.Paulus quartus(vt audio) admodũ ſe difficilem reddit in concedendo talem facultatem,etiam cum cõſenſu.
3 †Poteſt tamen Papa,& viuente eo,cui penſio ſoluitur, & eo mortuo,eandẽ penſionem alteri reſeruare, etiam ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, dum tamen id faciat ex certa ſcientia,& de poteſtatis plenitudine:nã de poteſtate ordinaria id non poſſet, obſtãte regula cancellariæ, de conſenſu præſtando:de qua latè ſcripſi ſuprà q.x. verſ. circa præmiſſa.& in ver.ſed quid ſi Papa.

Qua

Qua ætate quis ſit capax penſionis.

QVAESTIO XIII.

1 *Beneficium curatum requirit ætatem annorum xxv.*
2 *Epiſcopatus requirit ætatem annorum xxx.*
3 *Ad primam tonſuram anni ſeptem ſufficiunt.*
4 *Penſiones etiam pueris aſſignari poſſunt.*

TErtiodecimò quæro, quã ætate quis ſit capax pen-
1 ſionis.† Nam tu ſcis quòd beneficium curatum ob-
tineri non poteſt, ſine diſpenſatione à minore xxv. annõ.
cap. cum in cunctis. de præbend. Ad canonicatũ in eccleſia
cathedrali, vel collegiata ſufficit ætas xiij. annõ. glo. in ver-
bo ætatem. in cap. ſi eo tẽpore. de reſcrip. in vj. Rot. decif.
cccxxIIII. In nouis, & ita etiam eſt ſancitum per regu-
2 lam cancellariæ apoſtolicæ: † ad epiſcopatũ verò requi-
ritur ætas annorum xxx. d. c. cum in cunctis. facit tex. in c.
presbyter. lxxviij. diſt. gloſ. & Docto. in Clem. generalem,
de ætã. & qualit. Abb. in cap. ſuper inordinatã. colum. ij. de
præben. eadem ætas annorũ xxx. requiritur in Abbate. vt
not. Abb. d. c. cum in cunctis, vt in prin. & in d. c. ſuper inor
dinata. Felin. in c. cùm vigeſimum. de offic. deleg. in iſta q.
quam non vidi. ab aliquo tactam, dicendum puto, ꝙ cùm
penſio non ſit eccleſiaſticum beneficium, ſed quid tempo-
rale, vt vidimus ſuprà q. j. & q. vij. Imò poſſit etiam cadere
in merum laicũ, de quo videbimus infrà q. xxj. quòd quan-
do reſeruatur clerico, ſufficiat ad penſionẽ conſequendã
illa ætas quæ requiritur ad ſuſcipiendũ minores ordines,
quæ eſt annorum vij. c. nullus à contrario ſenſu, & ibi glo.
de tempo. ordin. in vj. Cardin. in Clem. vlt. eo. antepenult.
3 de ætate & qualita. vbi † dicit, quòd ad primã tonſuram
ſufficiunt anni ſeptem, & ab inde ſupra conferri poſſunt
alij minores ordines, & hinc eſt quòd minori infanti be-
neficium conferri non poteſt, cùm non poſſit ordinari gl.
Ioan. monachi Cardinalis, in c. ſi annũ. de iudic. c. nullus.
de temp. ordi. in vj. ſufficit enim quòd quis ſit clericus, vt
ei reſeruari poſſit penſio. Nec refert, meo iudicio, vtrum
penſio reſeruetur ſuper monaſterio, menſa, dignitate, vel
beneficio curato vel ſimplici, cum penſio nil habeat ſpi-
ritualitatis. vt in d. q. j. ſupra, quinimo etiam in laicũ ca-

dit, ſecundum Bal. in d.c. ad audientiam. col. ij. de reſcript. & dicetur infra q. xxj. 4 † & dixit Vincétius, qué refert Card. in Clement. ij. q. ix. de offic. ordin. ca. ſuper inordinata. de præben. quòd penſiones etiam pueris aſſignari poſſunt. Puer auté in beneficialibus quis dicitur à ſepteunio vſq; ad quartumdecimũ annum. Abb. in d.c. ſuper inordinata. col. j. verſi. & dicitur puer. & ita vidi curiam ſeruare. Minori autem ſeptennio etiá aſſignari poteſt péſio, cum diſpenſatione tamen, & ego dum eſſem Bononiæ tépore coronationis Cæſareæ Maieſtatis Caroli quinti quæ facta fuit ſub die xxv. Februarij M. D. xxx. vidi literas apoſtolicas, in quibus Clemẽs ſeptimus, reſeruabat penſioné annuá ducatorũ xxiiii. auri de camera, cuidam Progne de Purcinigo infanti Concorcien. Diœceſis, qui etiá defectum natalium patiebatur, ex clerico & ſoluta genitus conſtituto in quarto ſuæ ætatis anno: quæ aſſignatio fiebat poſt quàm eſſet inſignitus clericali charactere, cum eo diſpenſando, quòd in illa ætate annorũ quatuor promoueri poſſet ad primam tonſuram, & péſionem ex tũc percipere valeret, & erat eo uiuente dicta penſio, ſuper fructibus parochialis eccleſiæ ſancti Zenonis de Auiano, Concordien. Diœceſis: & aderat clauſula, quod ex quauis cauſa, etiam vrgentiſſima, reduci non poſſet ad minorem ſummam.

Penſio an reſeruari poſsit excommunicato.

QVÆSTIO XIIII.

1 *Collatio beneficij, facta excommunicato non valet.*
2 *Excommunicatus, non poteſt eſſe iudex.*
3 *Excommunicatus, non poteſt eſſe procurator in iudicio.*
4 *Excommunicatus, non poteſt eſſe aduocatus.*
5 *Excommunicatus, non poteſt eſſe arbiter.*
6 *Excommunicatus eſt priuilegiorum incapax.*
7 *Excommunicatus, non poteſt beneficia conferre.*
8 *Excommunicatus, non poteſt præſentari.*
9 *Penſionis reſeruatio facta excommunicato, non valet.*

QVARTODECIMO quæro, an penſio excommunicato reſeruari poſſit: 1 † & dicendum eſt, quòd non: videmus enim collationem beneficij excommunicato

factam

factam,non valere, imo ſcienter conferens beneficiũ ex-cõmunicato,priuatur poteſtate cõferẽdi.tex.eſt in c.poſtulaſti.in prin.de cler.excõ.miniſt.Nec valet electio facta
2 de excõmunicato.c.cũ inter R.de elect.c.cũ dilectus†circa fi.de conſue.Nec poteſt excõmunicatus eſſe iudex, ca. ad probandũ.& ibi Doct.de ſent.& re iud.Nec poteſt reſcriptum impetrare ſiue occulte,ſiue publice ſit excommunicatus.Domi.in c.j.de reſcr.in vj.not. Abb.in c.veritatis.in fi.per tex.ibi de dolo & contum.Imò regulariter reſcriptum ad lites excõmunicatorum impetratũ,eſt ipſo iure nullũ c.j.de reſcrip.in vj.Hoc tamẽ quãdo & quibus caſibus procedat, vide latè per inſignem præceptorẽ meũ D.Ioan.Crotum de mõte Ferrato in d.c.j.de reſcri.
3 †Nec poteſt eſſe procurator in iudicio c.poſt ceſsionem. & ibi not.Doc.de probat.Item excõmunicatus eſt ab offi.
4 ſuſpenſus & beneficio c.paſtoralis. de appell.†Nec poteſt eſſe aduocatus c.decernimus.de ſenten.excom.in vj. & ſi agat in iud.repellitur c.intelleximus.de iudic.& ibi Doct. & ſtãs per annum in excõmmunicatione,beneficio quod obtinet,priuari debet.vj.q.iij.c.rurſus.& c.quicunq;.glo. in c.cum contumacia.de hæret.in vj. Doct.in c.j. de iud.
5 †Nec poteſt excõmunicatus eſſe arbiter.not.Abb.in cap. veritatis.& ibi Doct.de dolo & contum.& in c.quintauallis.de iureiur. & excommunicatus habetur pro mortuo. Innoc.in c.grauem.de ſentent.excomm. maximè quo ad ſpiritualia.Bart.in l.Barbarius.cõ.x.ff.de offic.prætor. & carere debet omnium ſubſidio xxiiij.q.iij.c.corripiãtur.
6 in l.hi qui.C.de apoſt.& eſt priuatus ſacramentis †eccleſiæ xcv.diſt. c.illud.& eſt priuilegiorum incapax.Io.And. in c.non poteſt.de regul.iur.in vj. Præterea excommunicatus alium ſibi obligare non poteſt,licet poſsit aliis obligari:vt per Spec.in tit.de procur.§.fi.verſ.Quid ſi excõ-
7 municatus.Domi.in c.j.§.j.de iure patr.in vj.†Nec poteſt excõmunicatus beneficia cõferre,quãdo eſt notarius.probatur in c.quia diuerſitatem.de conceſ. præben. & in c. de exceſ.prælat.& in ca.j.ne ſede vacan.in vj. Nec poteſt excõmunicatus iurare ad ſui cõmodum, quia ſacra tangere nõ licet illi,cui ſacra ingredi eſt prohibitum. Facit quod voluit gloſ.in c.quòd in dubiis.de ſent.excõ.& glo.
8 in c.cũ inter.de excep.†Nec poteſt præſentari,cum celebrare

lebrare nõ poſsit c.ſi celebra.de cler.excom.miniſt.à quo remouetur enim conſequens,remouetur & antecedens, vt in c.ſuper his.de accuſ.Nec excommunicatus accuſare poteſt:per nõt.in c.exceptioné.de except.ſupra allegato, & eſt text.expreſſus in c.à nobis.de except.facit text. in c. pia.eo.tit.in vj.etiã ſi ſuã vel ſuorũ iniuriã proſequatur, Imol.in d.c.à nobis.& ibidé ſolennis doctor Do. Petrus Paul.Pariſius nũc benemeritus, ſacroſ.Rom. eccl. card. Nec excõmunicatus ſpoliatus,poteſt petere reſtitutioné; ita voluit gloſ.pen.in c.ex inſinuatione. de procur. idem ſentit gloſ.& ſequuntur Io.And.& Hoſt. in c.dilectus. el j.de reſcrip.in c.prudentiã.ſuper ver.non debet.& in cap. pia.de excep.in vj.& hoc intellige in excõmunicato maiori excõmunicatione.Poſſent multa alia adduci ad propoſitũ de excõmunicato,quæ adducere plus laboris quã
9 ingenij eſſet.ideo prædicta ſufficiant:†ex quibus concludo quod reſeruatio annuæ penſionis ſuper fructibus beneficij facta,excommunicato non abſoluto, non valet, & hãc opinioné amplectitur Curia, quæ ſtylum introduxit, quòd quãdo alicui reſeruatur pẽſio in literis, apponitur illa clauſula ſolita etiã apponi in literis beneficialibus; videlicet téque à quibuſuis excõmunicationis, ſuſpẽſionis & interdicti aliiſque eccleſiaſticis ſententiis,cẽſuris & pœnis à iure vel ab homine , quauis occaſione vel cauſa latis,ſi in his quomodolibet innodatus exiſtis, ad effectũ præſentium duntaxat conſequendum , harũ ſerie abſoluentes,& abſolutum fore cenſentes.

Penſio an religioſo aſsignari poſsit.

QVÆSTIO XV.

1 *Vſufructus concedi poteſt monacho pro ſuis neceſſariis.*
2 *Monachus ad eius vitam an habere poßit penſionem.*
3 *Confirmatio ex certa ſcientia facit monachum obedientiarium Papæ.*
4 *Beneficium manuale confirmatum ex certa ſcientia religioſo fit illi perpetuum.*
5 *Confirmatio ſimplex Papæ,non alterat rei confirmatæ naturã.*

QVINTODECIMÒ quęro,an pẽſio annua ſup fructibus beneficij religioſo aſſignari poſſit ? & videtur

tur dicendum, quòd nõ, quia religioſus regulariter proprium habere non poteſt c.cum non dicatis.xij.q.j.c.cum ad monaſterium.in princ. de ſtat.monacho. in contrariũ tamen quòd religioſus ſit capax penſionis, videtur tex.in c.niſi eſſent.de præbend. vbi alteri ex electis, in priorem monaſterij ſoluitur penſio, ex fructibus capituli & prioratus. In iſta quæſtione diſtingue ex mente Inno. Abb. & aliorum in d.c.niſi eſſent.in fi.quòd aũt quærimus vtrum religioſus poſſit habere annuam pẽſionem ſuper fructibus monaſterij vel beneficij ad eius vitam, ſine autoritate Pontificis: & tunc dicendum quod non: quia ſi Abbas illam ſibi aſſignauerit, poterit eã ſibi ad nutũ auferre. ita dixit. Abb.in d.c.niſi eſſent.in fi.verſ.ſecunda ſolutio. vbi dixit, quòd religioſo licitè aſſignatur aliqua penſio ſeu prouiſio, non vt faciat eam ſuam, ſed vt illius diſpẽſationem habeat: & hoc permittente vel ſciente, & nõ contradicente ſuo Abbate. Nam vt ſeruus habet peculium ex permiſſione domini ſui tacita vel expreſſa, licet propriũ habere non poſſit l.iiij. C.de manumiſ.& l. quam tuberonis.ff.de pecul.
1 † Ita religioſus penſionem habere poterit: facit quia monacho concedi poteſt vt habeat vſumfructum pro ſuis neceſſariis, vt per Calder. in conſil. 11. in rub. de regula. & voluit Inno.in c.inſinuante. ne cler. vel mona. idem firmat Bar.in aut.ingreſſi. C.de ſac.ſanc. eccle. faciunt etiam ea quæ copioſe & eleganter adducit Io.And.in regula, non eſt obligatorium. de regu. iur. in vj.in mercuri. vbi diſputat an valeat ſtatutum editum in monaſterio, vt quiſque habeat decem quolibet anno pro
2 indumentis, & concludit quòd ſic. † Aut quærimus vtrum monachus autoritate Papæ habere poſſit penſionem ad eius vitam, quæ ſibi auferri non poſsit per eius Abbatem ſeu alium eius ſuperiorem: & tunc dicas quòd ſic. Ita decidit Abb.in dicto c.niſi eſſent.in fi.dicens, quòd habens certam pẽſionem ex confirmatione Papæ, per ſuum Abbatem illa priuari non poteſt: quòd dicit eſſe notabile in penſio. Circa prædictam doctrinam Abb. eſt aduertendum: quia aut quærimus, vtrum religioſo à Papa reſeruari poſsit annua penſio duraturæ ad eius vitam: & tũc clarum eſt, quòd ſic: vt ſupra concluſi.j.aut quærimus vtrum religioſus penſionẽ ſibi ab eius Abbate aſsignatã, poſtea

verò confirmatam à Papa, retinere poſſit inuito Abbate ad eius vitam. & in hoc Abb. videtur indiſtinctè tenere
3 quòd ſic: cuius doctrina non eſt indiſtinctè vera, † ideo diſtinguendum eſt quòd aut talis confirmatio fuit facta ex certa ſcientia, aut non, primo caſu procedat doctrina Abb. proximè relata: confirmatio enim ex certa ſcientia efficit, vt religioſus in actu confirmato efficiatur obedientiarius Papæ: vt per Cardi. in d. c. niſi eſſent. ij. q. & idem Card. in c. porrecta. j. q. ij. de cōfir. vtil. vel inutil. Imo.
4 in Clemē. j. in gl. in verbo reuocari, ver. † Noto gloſam, de ſupplen. negli. prælat. & hinc eſt, quòd beneficium manuale collatum per Abbatem religioſo ex confirmatione Papæ facta ex certa ſcientia efficitur perpetuum, nec reuocari poteſt per Abbatem, vt concludunt doct. vbi Abb. in c. ad noſtram, & ibi Decius in ij. col. ver. ſucceſſiue. de confir. vtil. vel inut: & idem Decius in c. porrecta. col. iij.
5 uer. † In glo. in verbo confirmat. eo. tit. aut talis pēſio fuit per Papam ſimpliciter confirmata, & tunc per talem confirmationem penſionis natura non alteratur, & ſic poterit per Abbatem quandocunque reuocari: ita determinat Abb. in beneficio manuali ſimpliciter per Papam cōfirmato, in d. c. ad noſtram, quem ibidem ſequitur Decius columna ij. in prædicto ver. ſucceſſiuè. Abbas, vide ad prædicta quæ late ponunt doct. in d. c. ad noſtram. & in d. c. porrecta maximè Abb. & Decius, quid autem ſit dicendum, quando profeſſus in aliqua religione fuit promotus ad Epiſcopatum, quem demum reſignauit reſeruata ſibi annua penſione ducatorum c c. ſuper fructibus illius: demum vixit in priuata vita: & ex dictæ penſionis prouentibus emit aliquas poſſeſſiones: an dictæ poſſeſſiones eo mortuo eſſe debeant monaſterij, in quo eſt profeſſus, vel ſucceſſoris in dicto epiſcopatu reſignato? vide de hac, q. deciſ. Neapolitanam. nu. 200. in nouiſ. vlt. loco editis.

Illegitime natus, an ſit capax penſionis.

QVAESTIO XVI.

1 *Penſio eſt quid profanum.*
2 *Illegitimus eſt capax iuris patronatus.*
3 *Illegitimi ſunt odibiles legibus.*

4 *Illegitimi nō includuntur in diſpoſitione legis, ad eorū commodum.*
5 *Naturales, non ſuccedunt in fundo etiam legitimati.*
6 *Naturales, non ſuccedunt in emphyteuſi.*
7 *Excommunicatus ex fundatione & conſtructione, ac dotatione, ius patronatus acquirit.*
8 *Excommunicato penſio reſeruari non poteſt.*
9 *Meretrix eſt capax iuriſpatronatus.*
10 *Argumentum de iure patronatus ad penſionem, non valet.*
11 *Papa promouēs ſcienter indignū, cēſetur inhabilitati diſpēſare.*
12 *Papa promouēs ſpuriū ad epiſcopatū, videtur cum eo diſpēſare.*
13 *Papa promouens homicidam ad epiſcopatum, ſcienter, videtur cum illo diſpenſare.*

SEXTODECIMO quæro: clarum eſt quòd illegitimè natus neque ad ordines, neque ad Beneficia, promoueri poteſt ſine diſpenſatione. c. literas. de fil. preſbyte. c. j. eo. tit. in vj. modo quæritur, an talis ſit capax penſionis ſi-
2 ne diſpenſatione: & videtur dicendum quòd † ſic, quia penſio eſt quid profanum, nil habens ſpiritualitatis, vt uidimus ſuprà q. j. & cadere poteſt in merum laicum, vt dicetur latè infrà q. xxj. temporalium autem redditnū, nullus ambigit quòd illegitimus eſt capax. † Pro iſta parte fa-
3 cit, quia illegitimus eſt capax iuris patronatus. confert tex. in c. pię mentis. & c. frigentius. xvj. q. vij. quæ cōcluſio eſt vera, ſiue illegitimus ſuccedat in hæreditate, vel aliter in vniuerſitate: in qua ſit ius patronatus, & ſic in conſequentiam, ſiue etiam principaliter, vtputà, quando ei legaretur vel donaretur ius patronatus, vel ipſe illegitimus capellam vel eccleſiam fundaret, dotaret, vel conſtrui faceret. ita concludit Rochus de Curte, in ſuo tract. de iure patro. In verbo cōpetens. in ij. q. principali, vbi hunc articulū ad partes diſputat in verſ. Ego in hoc puncto. cuius opinionē ſequitur Libertinus epiſcopus, in ſuo copioſo tract. de iure patro. lib. j. fol. 64. in verſ. quæro decimò. & tamē ius patronatus habet in ſe admixta ſpiritualitatē. tex. eſt in c. quanto, & ibi doct. de iud. Si igitur illegitimus eſt capax iuriſpatronatus, i quo adeſt miſtura ſpiritualitatis, & laico ex gratia cōpetit, vt latè per Rochū, in d. ſuo tract.

tract.in verbo ius:à fortiori dicendū videtur,quòd illegitimus ſit capax pēſionis,quæ nil ſpiritualitatis in ſe habet: vt dictū fuit ſupra.Iſtis tamen nō obſtātibus, contrariam opinionem tenendā puto:quòd imò illegitimus ſine diſpēſatione non ſit capax penſionis : pro qua faciunt infra di-
3 cenda † Primò quia illegitimi ſunt odibiles legibus & rationibus c.niſi cū pridem.§.non tamē de renun.l.vulgo.ff. de ſtat.homi.c.ſi gens anglorum.l.vj.diſt.vbi dicitur,quòd tales non ſunt in bello fortes,in fide ſtabiles,honorabiles
4 hominibus,nec Deo amabiles.†Secundò facit,quia illegitimè nati nō includuntur in diſpoſitione legali quātū ad commodū & honorem,ita voluit gl.in cle.j.de baptiſ. in
5 verbo liberi.†Tertiò pro iſta concluſione facit,quia naturales nō ſuccedūt in feudo etiam ſi ſint legitimi,tex.eſt,& ibi doct.in c.naturales.in tit ſi de feud.fuer.contr.in vſib. feud.& eſt ratio,quia feudum eſt beneficiū & honor : vt dixit Bal.in l.generaliter.§.cū autem.C.de inſti. & ſubſti, Penſio autē beneficiū eſt,ſicuti feudū,quatenus beneficiū eſt beneuola actio gaudiū tribuēs capienti.de quo latè di
6 xi infrà q.xxviij.†Quartò facit quia illegitimi non ſuccedunt in emphiteuſi eccleſiaſtica,etiam ſi ſint legitimati:ita voluit Bald.in d.l.generaliter.§. cum autem. & idem in c. quæ in eccleſiarum.col.xviij.de conſtit.Alex.in l. ex facto. §.ſi quis rogatus.col. xij. ad Trebel.ff.& in l.ſi pepercerit.col.ij.ff.de liber,& poſthu. & latè per Iaſonem in d. §.cum autem.& latiſſimè per docto.in d.c. naturales. in vſib.feud.vbi Matthæus de afflic. Fallit tamen dicta concluſio,niſi eſſet legitimatus ad feuda & emphiteuſim eccleſiaſticam,per habentem autoritatem faciendi talē legitimationem:vt per doct.in d.c.naturales. Quinto facit: quia certum eſt quòd penſio pēdet à beneficio ex quo extrahitur,vt vidimus ſuprà q. j. in fin.Cùm autem aliquid alicui prohibetur,videntur eidē omnia prohibita,quæ ex eo ſequuntur.l.non dubiū.C.de legi.c.cùm quid prohibetur.de reg.iur.in vj.prohibitum eſt illegitimo poſſe conſequi eccleſiaſticum beneficium ſine diſpēſatione:ergo idē erit in penſione , quæ pendet & ſequitur ab ipſo beneficio.facit text.in c.denique.diſt. iiij. vbi dicitur quòd ex quo vſus carnium eſt prohibitus tempore quadrageſimæ, erūt etiam prohibita oua,caſeus & lac;quia ex carne oui

ginē trahunt.facit etiam tex.in c.eos.lxxxj.diſtinct.vbi habetur quòd is qui eſt ſuſpenſus ab officio in pœnam delicti,in conſequentiam videtur etiam ſuſpenſus à beneficio cùm propter officiũ,detur beneficium. Ad idē facit text. in c.paſtoral.de appel.vbi habetur,quòd illi cui eſt prohibita cõmunio eccleſiæ,in qua eſt ſtipendiatus,prohibetur etiã perceptio ſtipēdij & prouentuum illius;& eſt ad hoc gl.no,& magiſtra,in d.c,cum quid prohibetur. de reg.iu. in vj,in glo.j,Sexto facit;quia regulariter de ſtilo Curiæ, cui reſeruatur penſio,datur etiam regreſſus ad beneficiũ, in euentum non ſolutionis penſionis; Per regreſſum autem clericus penſionarius dicitur habere ius ad beneficium;vt voluit Aeneas de falconibus,in tract.ſuo de reſeruа. iu. xlvij. effectu.nu.10. & 11, quod nõ videtur cadere in naturali non diſpenſato.Sic igitur videtur dicendum per prædicta,quòd naturalis ſine diſpenſatione, pēſionem ſuper fructibus beneficij eccleſiaſtici habere nõ poterit.Nec obſtant ſupra in contrariũ adducta.Et primò, quòd penſio ſit quid profanum,quia etiam emphiteuſis & feudum ſunt quid profanum, & nullam in ſe ſpiritualitatem habent:vt de ſe patet,& tamen horum non eſt capax illegitimus per ſupra dicta,Nec obſtat quòd pēſio cadere poſſit in merum laicum, quia idem de feudo & emphiteuſi. Nec obſtat quòd illegitimus ſit capax iuris patronatus, quia non valet conſequentia, quòd propterea ſit capax

7 penſionis ſine diſpenſatione † Patet quia excõmunicatus ex fundatione,dotatione,vel cõſtructione eccleſiæ,ius patronatus acquirit,licet donec non abſoluatur,illius nõ habeat exercitium.Ita dicunt Ioan.And,Abb,& alij in c.nobis,de iur.patr.& Rochus de Curt.in d.tract.de iur.patr.

8 in verbo.competens,col.ij,verſ.ij.pro hac cõcluſione. † Et tamen excommunicato penſio reſeruari non poteſt:vt vidimus ſuprà q.xiiij,Poteſt & alio modo reſponderi, quòd ius patronatus eſt introductum fauore eccleſiarũ,vt laici inuitentur ad illarum fundationem,conſtructionē, & dotationem,vt notatur in c.quoniam.de iur.patr.& per Rochum in d.tract.ſuo in verbo ius,in ij.vbi reprobat opinionem Abb, in c.ad apoſtolicam de ſim. qui dixit, quòd ius patronatus principaliter fuit introductum fauore laicorum.hinc eſt quòd illegitimus eſt capax iuris patrona-

tus

9 tus.† Patet,quia etiam meretrix eſt capax iuriſpatronatus:vt per Roch.in d.tract.in verbo cõpetens. col. ij. ver. ſed hic ſuboritur quæſtio acceſſoria.& Lambertinus epiſcopus,in tracta:ſuo,de iure patro,lib.j. in x. artic.q.j.& idem in dicto j lib.lxxj.verſ.quæritur decimo.Penſio autem non eſt introducta fauore eccleſiarum,ſed ad cõmodum illorum, quibus ſolui debet.patet, quia eccleſiis eſt
10 oneroſa:imo dici poteſt quædam ſeruitus.† Ergo ex iure patronatus ad penſionem non eſt bona illatio,cum ſint di
11 uerſa,vulgata l.papinianus exuli.ff.de minor.† Sciendum tamen eſt, quod ſi Papa ſciens, quòd aliquis ſit illegitimus,ei reſeruet annuam penſionem, licet ſecum non diſpenſet,quòd defectu natalium nõ obſtante,penſionẽ retinere poſſit:nihilominus tamen valebit talis reſeruatio: nam licet collatio beneficij facta indigno,ſit ipſo iure nulla c.cum in cunctis.in princ.& in §. penul. iuncto c.innotuit.§.quamuis.de elect.&latè per Nerutium. in c.j. col. pen.& vult.de re iud.tamẽ Papa promouens ſcienter indignũ,videtur inhabilitati diſpenſare:facit quod voluit Bal.
12 in l.imperialis.§.C.de nupt.vbi dixit, † quòd Papa promouens ſpurium ad epiſcopatum,videtur cũ eo diſpenſare:ad idem facit quod voluit glo.in c.cum eccleſias.de excep.dicens quòd Papa concedens beneficium clerico inhabili,videtur voluiſſe ſecum diſpenſare,ſi ſcienter contulit: facit gloſ.in verbo oportet in d.l.imperialis.§.j.C.de nup.
13 & not.Bart.in l.quidam. ff. de re iud. † & dixit Bart. in l. Barbarius.col.viij.verſ.ſed quid ſi Papa. quòd Papa promouens ſciẽter indignum ad epiſcopatum, vtputà homicidam vel apoſtatam, cenſetur cum illo diſpenſare.Et dixit Abb.in c.ſi quando.de reſcrip.quòd quando Papa ſcribit pro notoriè indigno,vt illi beneficium conferatur,eius mandatum exequi debet:quia conſtat de mente Papæ, in caſu in quo poteſt diſpenſare. Et prædicta firmat idem Abb.in c.fraternitatis.col. ij. & in c.præterea. de teſti. cogen.& ibi Felin.col. ij.vbi dicit,quòd ſi princeps promouet notoriè inhabilem,videtur tacitè diſpenſare. d.l.quidam conſulebant.ff.de re iudic.& l.idem Vlpianus. ff. de excuſ.tuto.nec tunc requiritur cauſæ cognitio, cùm in eo ſola voluntas ſufficiat:vt notat Inn.in c.cum ad monaſterium.poſt med.de ſta.mona.& concluſionem præmiſſam

tenuit & ſequitur Decius in d.c.ſi quando. col.ij. in verſ. ex ſupradictis, Abb.de reſcript.vbi illam defendit à quibuſdam obiectis.idem voluit Ioan.de Ana.in ca. veniens. colum.j.de accuſa.Concluſionem ſuprà firmatam, quòd illegitimus non ſit capax penſionis ſine diſpenſatione, intellige procedere, ſiue penſio aſſignetur in titulũ beneficij,iuxta ea quæ pòſui infrà q.xxviij.in verſicu.iiij. limita. ſiue aſſignetur penſio loco beneficij: vt doctores conſiderant.in c.quamuis.de præbend.in vj.quando autẽ penſio aſſignaretur alicui in ſtipendium,tunc & eo caſu nulla diſpenſatio illegitimis requiritur:quia talem penſionem ſine diſpenſatione habere poſſunt. faciunt ea quæ dixi ſ. q6.xxj. & iſto caſu procedere poſſunt ea quæ nuper vidi voluiſſe.r. p. Ludouicum Gomes audit.Rotæ,virum acutiſſimi ingenij,in commento regulæ cancell.de annal. poſ. q.xxj.vbi dixit,quòd illegitimi & baſtardi, poſſunt penſiones habere ſine diſpenſatione,& quòd ita tenuit Rota.Nã ſic intelligendo, dicta per eum ſaluari poſſunt, ſecus tamen eſſet in pẽſione ſimpliciter aſſignata clerico illegitimo ſuper fructibus beneficij. Et mihi certe durũ videretur,quòd curia daret reſeruationem penſionis illegitimo nõ diſpenſato:per ſupradicta tamen ſtilus Curiæ lex eſt.

Illegitimus an poſsit per Epiſcopum diſpenſari ad penſionem.

QVAESTIO XVII.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimo ad minores ordines, & ad beneficium ſimplex.*
2 *Illegitimus ad ordines maiores, & ad curatum per Papam diſpenſatur.*
3 *Epiſcopus diſpenſat cum illegitimo ad prælaturam & rectoriam, quæ non cadat in dignitatem.*
4 *Diſpenſandi facultas conceſſa epiſcopo latè interpretatur.*
5 *Epiſcopus quibus caſibus poſſit diſpenſare.*

DEcimoſeptimò quæro, ſuppoſita veritate ſupradictæ concluſionis, de qua in præcedenti proxima quæſtio. An illegitimus poſſit ab epiſcopo diſpenſari ad
1 penſionẽ?† in iſta q.dicendum videtur quòd ſic,quia epiſcopus

ſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimo quo ad minores ordines:& vt obtinere poſſit beneficium,cui cura nō immineat animarū.text.eſt clarus in c.j.de fil. presbyt.in vj.
2 & ibidem Ioan.Andr.Gemin.Pet.de Anchar.& alij.† A d ordines verò maiores, & ad beneficia curata non poteſt diſpenſari, niſi per Papam: vt eſt text.ibi, penſio enim ſi aliqualiter comparari poſſet beneficio eccleſiaſtico,magis ſimplici comparanda eſſet, quàm curato,licet propriè loquendo eorum neutri cōparari poſſit.Nihilominus videtur,quòd ſi epiſcopus diſpenſat cum illegitimo,quò ad beneficium ſimplex,quod eſt quid maius: quia beneficiū datur in titulum,ſecus in penſione quę morte penſionarij nō vacat,ſed extinguitur,vt dictum fuit ſuprà q. xij. à fortiori diſpenſare poterit quo ad penſionem. facit reg.iur.
3 cui licet.de reg.iu.in vj.corroboratur dicta opinio:† quia epiſcopus poteſt etiā cum illegitimo circa prælaturā vel rectoriam quæ nō caditin nomen dignitatis vel perſonatus diſpenſare:ſecundum Archi.Ioan.And.Pet. de Anch, & Franc.in d.c.j.de fil.presbyt.in vj.vbi Franc.col.ij. verſi. in gl.in verbo beneficiū.Quinimo poteſt etiam epiſcopus diſpenſare cum patiente defectū nataliū, vt habere poſſit canonicatū in eccleſia cathedrali:vt cōcludunt Doct.in d. c.j.vbi Domi.& alij.Et habetur etiā per Oldr.in cōſil.ſuo c c x v. incip.puncta breuia.col.iij. iſtam quæſtionem ab aliquo tactam nō inueni:ideo circa eam aliorū opiniones referre nō poſſum,circa quam puto dicendū, quòd in caſibus in quibus poteſt epiſcopus pēſionē aſſignare,de quo vidimus ſuprà q.vj.in eiſdem poſſit cū patiente defectum nataliū,quòd penſionem ſuper fructibus beneficij cōſequi
4 poſſit,diſpēſare:† præſertim,quia facultas diſpēſandi conceſſa epiſcopo,vt ſuprà,eſt latè interpretanda.vt not. Doc. in d.c.j.de fil.presbyt.in vj.vbi Franc.col.ij. & idem eſt in poteſtate legitimādi:quæ cum ſit fauorabilis,eſt amplianda:quamuis ipſa legitimatio ſit odioſa: vt per Iaſ.cōſilio c l v i.incipiente,quoniam per eximium.col. iiij.in fin.in iiij.volum.in caſibus autem, in quibus epiſcopus pēſionē imponere non poteſt:vt in beneficiorū caſibus puto dicendum quod non poſſit,etiam circa illius reſeruationē cum illegitimo diſpenſare.arg.tex.in d.c.j.ſed tali caſu ſit ne-
5 ceſſaria diſpenſatio ſedis apoſtolicæ.† In quibus caſibus

epiſcopus diſpenſare poſſit,& in quibus nõ.vide latiſsimè per Specu.in tit.de diſpen.in §.nunc de epiſcorum. & per Bertach.in ſuo eleganti tract.de epiſc.lib.iiij. in ſecunda parte in rubr.de aut.epiſcopi circa ſpiritualia.q.xlviij.

Diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata,an penſionem habere poßit.

QVAESTIO XVIII.

1 *Quem licet occidere,licet verberare.*
2 *Mulier bannita ſi poteſt occidi,an poſſit adulterari.*
3 *Argumentum à maiori,locum habet in ſtatuto.*
4 *Extenſio non fit in diſpenſationibus iam factis.*
5 *Diſpenſatus vt ad archiepiſc. tranſire poſſit, non poteſt tranſire ad epiſcopatum.*
6 *Diſpenſationes ſuper defectu natalium ſunt reſtringendæ.*
7 *Diſpenſatio eſt ſtricti iuris,reſpectu diſpenſati.*
8 *Argumentum de maiori ad minus,locum non habet in diſpenſationibus.*

DEcimooctauo quæro, præſuppoſito quòd illegitimus non ſit capax penſionis, ſuper fructibus beneficij ſine diſpenſatione,de quo dixi ſuprà q.xvj. vtrum diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata,vigore talis diſpenſationis habere poſſit penſionem ſuper fructibus ſimplicis vel curati beneficij: & videtur dicendum quòd ſic: quia ſi ei licet habere beneficia, à fortiori videtur quòd habere poſſit pẽſionem,quæ eſt quid minus c.cui licet.de regul.iur.in vj.& l.non debet. ff. eo quòd autem penſio ſit quid minus, patet: quia à beneficio extrahitur,& ab eo dependet,vt vidimus ſuprà † q.j.facit:nam videmus quòd
1 ſi eſt licitum alicui aliquem occidere, à fortiori eſt licitũ illum verberare,& iniuriis afficere.l.nec in ea.ff. de adult. & ibi Bart.Hinc eſt,quòd dicebat gloſ.in l.iij. C. de patri. qui fil.diſtr.quòd ſi pater poteſt filium vendere,à fortiori illum pignori dare poterit:quam ibidem ſequitur Azo in ſumma:& dicit Nellus in tract.ſuo bannitorũ, in ſecunda
2 parte ſecũdi temporis q.xlvj.† quòd ſi mulier bannita poteſt occidi,à fortiori poterit adulterari, cum homicidiũ ſit maius quàm adulterium c.ſi quid verius.xxxiij.q.ij. eſt

tamen

tamen aduertendum circa hoc dictum Nelli, quod cõtrarium tenuerit Bald. in l. fin. C. ſi contra ius vel vtil. public. cuius opinionem contra Nellum cõmunem eſſe, atteſtatur
3 Decius in c. quæ in eccleſiarum. col. vij. in fi. verſ. † & ideo infert. de conſtitu. iſtud arg. à maiori, habet etiam locũ in ſtatutis vt habetur per Bald. in l. quòd verò. verſ. ſed pone. ff. de legib. & in l. ij. C. de in ius vocand. & in l. affinitatis. verſi. pone ſtatutum. C. communia. de ſucceſ. Prædictis tamen non obſtantibus, contrariũ videtur de iure dicendũ, quòd diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curatã, ratione defectus natalium penſionẽ conſequi non poſsit ſuper fructibus beneficij, ſine expreſſa diſpenſatione ad penſiones. Nam regula prædicta cui licet, locum non habet in
4 diſpenſationibus † iam factis, in quibus non fit extenſio, etiã ad caſum habẽtem maiorẽ rationem: vt inquit Hoſt. in capit. poſtulaſti. de reſcrip. allegat text. in c. j. & ij. de fil. presbyt. idem voluit Abb. in c. at ſi clerici. §. de adulteriis. de iudic. & habetur per Felin. in d. cap. poſtulaſti. col. xj. de reſcrip. Hinc dixit Io. And. in c. quæ à iure cõmuni. in mercuri. quòd licet epiſcopus diſpẽſet cũ monacho ad curatum, nõ tamẽ vigore talis diſpenſationis beneficiũ ſimplex
5 habere poterit. & † dicit etiã text. in c. ſi. de tranſl. prælat. quòd diſpenſatus, ſi poſſit tranſire ad archiepiſcopatum, non poterit tranſire ad epiſcopatum. & eſt ratio, quia diſpenſatio eſt odioſa & reſtringenda, ideo eſt, quod diſpenſatio facta ad certũ actum, non habet locum in alio actu. Iaſ. in conſi. cxxvii. incip: dubitatur in occurrente. colum. fin. num. 9. in iiij. vol. confirmat prædictam concluſionem: quia videmus quòd is cui eſt mãdatũ prouideri de beneficiis, vigore talis mandati penſionẽ conſequi non potuit. tex. eſt in c. quamuis. el j. de præbend. in vj. concludendum igitur videtur ex prædictis, quòd diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata: vigore talis diſpẽſationis penſionem
6 conſequi non poterit. † Facit ad prædicta, quia diſpenſationes ſuper defectu nataliũ, ſunt reſtringẽdæ c. lator. in j. gl. qui fil. ſint legi. & ibidem Ioan. And. ea enim quæ contra rationem legis introducta ſunt, reſtringuntur l. quod verò. ff. de leg. Matthæus de afflic. in c. naturales. ſi de feud. fue. controuer. inter domi. & agnat. verſ. ij. not. num. 26. &
7 dixit Ioan. de Ana. † poſt Ioan. And. in c. mandato. cõl. j. de

ſimò. quòd diſpenſatio eſt ſtricti iuris, reſpectu illorum cum quibus diſpẽſatur. Sed reſpectu illius cui datur poteſtas diſpenſandi, eſt latè interpretãda: quia quò ad ipſum
8 eſt beneficium.† Ad allegata ſupra in contrariũ reſponderi poteſt, quòd argumentum de maiori ad minus, locũ non habet in diſpẽſatione iam facta, per doctrinã Hoſt. in d. capit. poſtulaſti. de reſcript. cum aliis ſupra adductis. Quinimo etiam ex identitate vel maioritate rationis, nõ valet argumentum de maiori ad minus in diſpenſationibus iam factis: vt per Lancel. galiaulam in l. ij. ff. de verbor. obli. col. ij. allegat Panor. in c. at ſi clerici. §. de adulteriis colum. iij. de iud. & prædicta concluſio procedit, præſuppoſito quòd vera eſſet concluſio ſupra firmata q. xvj. quòd illegitimus penſionem conſequi nõ poſſit ſuper fructibus beneficij ſine diſpenſatione, vt ſupra dixi, Limitanda tamen eſſet præmiſſa concluſio, quòd illegitimus penſionem conſequi nõ poſſet, etiam diſpenſatus ad ſimplicia & curata: non autem ad penſionẽ vt non procedat, quando taliter diſpenſatus conſecutus fuiſſet beneficium ſimplex ſiue curatum, & illud renuntiaſſet, reſeruata ſibi annua penſione ſuper fructibus illius, quia ſi potuit retinere totum beneficium, ergo & illius partem, videlicet penſionem retinere poterit, cum idem iuris ſit de toto quo ad totum, quod de parte quo ad partem c. maioribus, de præben. & l. quæ de tota. ff. de rei vendic.

Illegitimus diſpenſatus ad beneficia cum cura & ſine cura, & ad alia quæcunque beneficia, an penſionem conſequi poterit vigore talis diſpenſationis?

QVAESTIO XIX.

1 *Penſio comprehenditur vbi dicitur: & aliud quodcunque beneficium.*

2 *Dictio quodcunque, denotat omnimodam generalitatem.*

3 *Feudum conceſſum alicui pro ſe & heredibus ſuis quibuſcunque, dicitur eſſe hereditarium.*

4 *Statutum puniens occidentem aliquem quouis modo, & qualitercunque, comprehendit homicidam non doloſum.*

Vbi

5 *Vbi requiritur de aliquo ſpecialis mentio non ſufficit generalitas verborum.*

6 *Conferre non poteſt beneficia reſeruata, qui conferre poteſt qualitercunque vacantia.*

7 *Mandatum quòd alicui prouideatur de beneficio ſpectante ad præſentationem quorumcunque, non intelligitur de iure patronatus laicorum.*

8 *Diſpenſatio illegitimi ſemper ſtrictè intelligitur.*

DECIMONONO quæro: præſuppoſito quòd illegi-
timus non poſſit penſionem habere ſine diſpenſa-
tione: vt dixi ſupra q.xvj. ſi per ſedem apoſtolicam ſit di-
ſpenſatum cum patiente defectum nataliũ: vt eo nõ ob-
ſtante habere poſſit beneficia cum cura & ſine cura, &
alia quæcunque beneficia. An taliter diſpenſatus penſio-
nem cõſequi poſſit: ſuper fructibus beneficij & pro parte
affirmatiua facit: quia licet appellatione beneficij eccle-
1 ſiaſtici non cõprehendatur † penſio c. quãuis. el j. de præ-
ben. in. vj. tamen vbi dicitur, & aliud quodcunque benefi-
cium, cõprehenditur pẽſio, & preſſimoniũ: vt voluit Feli.
in c. poſtulaſti. col. x. verſi. quarta declaratio. de reſcr. alle-
gat gloſ. in Clem. ij. in verbo quodcunq;. de vit. & honeſt.
cler. hoc idem voluit Caccialupus in ſæpe allegato tract.
ſuo, de penſ. q. vlt. Ad idem facit quod voluit idem Fel. in
d. c. poſtulaſti. col. xj. in verſic. ſimiliter dicit Anania: vbi
refert Ioan. de Anan. in c. ij. in iij. colum. de cle. pugnan. in
duel. poſt Abb. ibi dicentem, quòd diſpenſatus ſuper be-
neficio intelligitur diſpenſatus ſuper beneficio ſimplici:
Dicit autem Felin. ibidem. hoc fallit quando diſpenſatio
diceret ad quæcunque beneficia: allegat Io. And. in addit.
Spec. in rubr. de fil. presbyt. & Rotam deciſ. 11. in antiquis
ſub eadem rub. quæ eſt Deciſ. x v. incipiens nota quòd
ſi aliquis. ad idẽ eſt 11 Deciſ. Rot. in antiq. nu. 408. incipit.
2 nota quòd voluerũt domini. † Facit quia dictio quodcũ-
que, denotat omnimodã generalitatẽ, & ideo vbicunque
apponitur in lege, vel canone, ſi lex vel canõ nõ diſtinguit,
nec nos diſtinguere debemus. c. ſolite. prope finẽ. de ma-
ior. & obed. & ibidẽ Abb. in vlt. no. faciũt etiã ad prædicta
ea quæ dixit Dec. in ſuo cõſ. x x v i i i. incip. licet in caſu
3 propoſito. ij. col. in fi. j. vol. vbi voluit, † quod licet feudum
acceptum

acceptum pro ſe & hæredibus ſuis non dicatur hæreditariũ,cum eo caſu ad extraneos nõ tranſeat hæredes: tamẽ hæreditariũ erit,quando alicui cõceſſum fuerit pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque:quia tunc trãſibit ad hæredes,etiam extraneos,citat ad hoc Bald.in l.cum virũ col. fin.C.de fideicõ.& Alex.in l.ſi patroni.in princ.col.penul. ff.ad Trebel.idem voluit Bald.in l.imperialem. in prin. de prohib.feud.alien.per Fed.& latè tradunt Doctо.vbi per Aret.& Iaſonem in l.gallus.§.etiam ſi à parente.ff. de lib. & poſth.& prædicta doctri.Bald. eſt communiter approbata.Ad idem facit quod voluit Ang.in l. quòd ſi nolit.§. ſi quid ita.ff.de edil.edict.vbi dixit quod ſi fideiuſſor promiſit principalẽ quandocũque præſentare,intelligitur per illam dictionem quandocunque, quod etiam poſt ſententiam præſentare teneatur,licet aliàs ſecus eſſet l. græce.§.
4 poſt litem.ff.de fideiuſ.† Hinc eſt,quod Salic.in l. ſi ſerui. C.de noxal.dixit,quòd ſi ſtatutum punit occidentem aliquem quouis modo & qualitercũque, tale ſtatutum comprehendit etiam homicidam nõ doloſum, ſed culpoſum, licet aliàs eſſet ſecus. Pro parte verò negatiua, quòd taliter diſpenſatus aſſequi nõ poſſit penſionem ſuper fructi-
5 bus beneficiorum, faciunt infra dicenda:† & primò,quia quoties iura requirũt, ꝙ de aliquo fiat ſpecialis mentio: tunc illud non cõprehenditur ſub illa generalitate verborum:& aliud quodcunque.text.eſt expreſſus in ca.cum in illis.in prin.de præb.in vj.vbi expreſſe dicitur,quod quando mandatur alicui prouideri de eccleſiis, perſonatibus, dignitatibus vel aliis beneficiis quibuſcunque,in tali mandato non comprehenduntur beneficia curam animarum habentia:niſi expreſſe ſit dictum: quia animarũ cura debet ſpecifice exprimi:vt ibi,modo inferẽdo ad caſum noſtrum iure cautũ eſt,quòd quando mandatur alicui prouideri de beneficiis,non veniat penſio, niſi de ea ſit facta expreſſa mentio.text.eſt clarus in dicto capi.quamuis ibi, niſi de pẽſione in noſtris literis mẽtio habeatur expreſſa, ergo in dictis verbis,& alia quæcunque beneficia, penſio non comprehenditur.Nam non veniunt ſub aliqua generalitate verborum,quantumcunque prægnãtiũ requirentia de ſe ſpecialem mentionem, quod etiã probatur per gloſ.in ca.inquiſitores.in ver.expreſſe.de hæret.in vj.& in

cle.ij.

cle.ij.in verbo ſpecialis,de offi.ord,& facit tex.& ibi not.
6 per doct.in c,ij,de præben.in vj,†Secundò facit quod vo-
luit Domi,in c.ſi cui nulla,in fine,proximè allegato tit.de
præben.in vj.vbi dixit, quòd is cui data eſt facultas cõfe-
rendi beneficia qualitercunque vacantia.conferre nõ po-
terit beneficia reſeruata:vt per conſtitutionem c,execra-
bilis,vel alio modo,idem voluit Fran.in d.c.ſi cui nulla.in
7 fi.†Tertiò facit doctrina domi,in d.c.cum in illis.§.i.col.
vlt.de præben.in vj.vbi dixit,quòd etiam ſi diceretur in li-
teris Papæ,quòd alicui prouideatur de beneficio ſpectã-
te ad præſentationem quorumcunq;:quod tamen nõ in-
telligetur de beneficiis ſpectantibus ad præſentationem
laicorum, dicens idem Domi,poſt Lap.ibi,quod ita con-
ſuluit Ioan.And.& idem voluit Ant.de But. in c.dilectus.
col.iiij.de offic.leg. & hanc opi,Ioan.And. Lapp. Butr. &
quæ etiam fuit Ioan. de Fantu. & non habere contradi-
ctorem atteſtatur Feli.in tract.ſuo,quando lit. apoſtolicæ
præiudi.patri.eccle.col.iij.circa finem.Quartò facit do-
ctrina Bald. Angel. & Alexand. in l. ſi filius à patre.§.fin.
per illum text.ff.de lib.& poſthu.vbi dicunt, quòd habẽs
poteſtatem diſpenſandi cum quibuſcunque,in qualicun-
que ſtatu ſint,non poterit diſpenſare ſuper defectu iuris
diuini vel naturalis. hanc doctrinã refert & ſequitur ſo-
lennis doctor, præceptor meus Do.Io.Crotus de Monte
ferrato.in c.j.de conſti.in verſic.primus caſus eſt quando
8 princeps ;†Quintò facit:quia habilitatio facta illegiti-
mo,ſemper ſtrictè intelligitur:vt voluit Ioan.And.But.&
Imol.in c.licet.de tranſla.præla,& eſt gl.in c.ordinarij, in
verbo diſpẽſationes.de offi.ordi,in vj.& ibi Domi.ſequi-
tur Fel.in c,cauſamque,col.x.verſi,limita hanc. de reſcri.
tenendo iſtam partem ; ad allegata ſupra in contrarium
poteſt reſponderi, & primo dum dicitur ex mente Fel. &
Caccialupi,quòd vbi dicitur,& aliud quodcunque bene-
ficium,venit penſio,dici poſſet ex prædictis, quòd eorum
opinio non ſit vera, quando exprimũtur prius beneficia,
vtputa curatum & non curatum : demum dicitur & alia
quæcũque beneficia.Nam dictiones geminatæ, vt eſt illa
quæcunque,adiectę dictioni alius alia aliud, reſtringun-
tur ad ſimilia. expreſſus caſus eſt in l.ſi fugitiui. & ibi
glo.communiter approbata.C.de ſer.fugit.Ita dixit poſt
alios

alios Sozi.in conſi.ſuo c IIII. incip.in caſu côuentionis. col.j.verſi.primùm probatur,in iij.volum. vbi alios citat idē conſi.c x.incip. viſo ſtatuto & conſi. x x I I I. col. j. & conſi.L x x x v I.col.vlt.in iiij.vol.Item dicas quòd Feli. & Caccialupus allegant pro fundamento eorum opinio.gl. in d.c.e.ij.in verbo quodcunque.de vit.& honeſt.de.quæ glo.loquitur de penſione,in titulum aſſignata clerico vel ſacerdoti,& non de ſimplici pēſione: ideo ex illa nō probatur eorum opinio.Adde prædictis; quòd ſi ſit lata ſententia contra clericum priuatoria quorumcūque beneficiorum,côprehenduntur tantū penſiones quæ in titulum dantur:ſecus in aliis. Ita deci. rot. vt refert Gomes audi. Rotæ,in com.regu.cāceL.de anna.poſ.j.q.xxj. in ſi.faciunt quæ dicam infra q.xxviij. Ad alia allegata in contrarium reſponderi poteſt,quòd procedūt in caſibus in quibus nō eſt lege cautū, quòd de aliquo fieri debeat ſpecifica vel expreſſa mentio,tali enim caſu ſub omnimoda generalitate,omnia côprehenduntur habilia côprehendi.Ita intelligitur tex.in d.c.ſolitæ.de maio.& obed. prope finem ea autē quę in generalitate habiliter côprehendi nō poſſunt ſub eadē nō côprehenduntur,cum ad habilia tantū extēditur.text.eſt clarus in l.vt gradatim. ff. de muner. & hono.in.§.ſed ſi l.j.C.de ſacroſa.eccle.glo.in cle.j. de ſequeſt.poſ.& fruct.in glo.fi.per Alex. & Imol.in l. de pupillo.§.qui opus.ff.de no.ope.nunc.ad doctrinam Salic.in d.l.ſi ſerui.de noxa.dicas quòd eius deciſio non eſt vera: patet,nam qui occidit aliquem ad ſui neceſſariam defenſam,id facit iure permittente, cū defenſio ſit de iure naturæ.l.vt vim.ff.de iuſti.& iur.quæ quidē defenſio nec per ſtatutū,nec per principem tolli poteſt: vt in cle. paſtoralis.§.cæterū.de re iudi.& per iſta fundamenta deciſionem prædictā Sal.reprobat ſolēnis doctor & præceptor meus dominus Carolus Ruinus,in ſua elegāti rep.§.renūciatio. l.hoc edicto.ff.de no.oper.nunc.col.xvj.nu.75.& prædicta ſanè procedunt præſuppoſita concluſione, de qua ſuprà q.xvij.pro vera,videlicet quod illegitimis nō ſit capax pēſionis ſine diſpenſatione:tamē præmiſſis omnibus nō ob ſtantibus.ſi eſſem iudex,iudicarem ſemper illegitimū diſpenſatum quo ad ordines & ad beneficia,eſſe capacē eccleſiaſticæ pēſionis, & iſto etiam modo procedere poſſet

quod

quod voluit Reuer.pater Ludo.Gómes,Rotæ auditor, in cómento regu.cãcel.de anna.poſ.q.xxj.circa fin. dum dixit illegitimum capacem eſſe penſionis ſine diſpẽſatione.

Si fiat reſeruatio penſionis illegitimo, non facta mentione, quòd ſuper eo ſit diſpenſatus, an valeat reſeruatio talis.

QVAESTIO XX.

VIGESIMÒ quæro, ſi illegitimus ſit diſpenſatus ad beneficia,& fortè etiam ad penſiones, quatenus eſſet opus de expreſſa diſpenſatione, etiã ad penſiones de quo dixi ſuprà q.xvij. An literæ expeditæ ſuper reſeruationes annuæ penſionis, in quibus de huiuſmodi diſpenſatione non eſt facta mentio, ſint ſubreptitiæ: dicendũ eſt quod non: facit ad hoc deciſio Rotæ.nu.280.incip. Nota, quòd vbi eſt diſpenſatum.in antiquis, vbi Domini de Rota decidunt, quòd diſpenſatus vt poſſit tenere duo beneficia, nõ obſtante defectu natalium, ſi impetret beneficiũ nulla facta mentione dictæ diſpenſationis, valebit tamen impetratio.& ita audio ſeruare Curiam.

Laicus an ſit penſionis capax.

QVAESTIO XXI.

1 *Clericus ſeu Laicis benemeritis, prælatus aſſignare poteſt aliquos redditus ad eius menſam ſpectantes.*
2 *Laico pauperi aſſignari poſſunt decimæ ad eccleſiam ſpectantes in eleemoſynam.*
3 *Præbenda à Canonicatu ſeparata, poteſt laico aſſignari.*
4 *Papa poteſt laicum priuilegiare vt beneficia tenere poſſit.*
5 *Laicus ex priuilegio apoſtolicæ ſedis, beneficia conferre poteſt.*
6 *Leo x pontifex, primus in vrbe creauit milites Sancti Petri.*

VIGESIMOPRIMÒ quæro, an laicus ſit capax penſionis, ita, quòd ei reſeruari poſſit annua penſio ſuper fructibus beneficiorũ ſibi quoad vixerit, ſoluẽda. Circa hanc quæſtionẽ, Arch.in c.quamuis verſi.prouideri.de præben.in vj.dicit, quòd ſic, loquendo tamen de pẽſione,

quæ in mera temporalitate cōſiſtit. & nil habet ſpiritua-
litatis. iuxta ea quæ dixi ſuprà q. j. idē voluit in d. c. quā-
uis, Franchus in ij. not. & Petr. de anchar. col. j. verſi. iiij.
collige. Idem voluit Bal. in c. ad audientiā. el ij. de reſer.
dicens, quòd penſio ſui natura non cenſetur beneficium
eccleſiaſticum, cum etiā laico aſsignari poſsit. Idem vo-
luit ibidem Felin. colum. iiij. in fi. verſi. iiij. concluſio, &
ibidem collecta: & Archi. in c. ſi motu proprio. colum. fi.
verſi. beneficium. de præbend. in vj. Card. in clemen. ij. de
offi. ordi. q. ix. Ioan. de Imol. in clemen. j. col. vj. verſ. quærit
Gulielmus. de reb. eccle. non alienan. mouētur per tex. in
1 c. poſſeſsiones xvj. q. j. & c. illud. q. vj. eadem cauſa, † fa-
ciunt ad prædictam concluſionem ea quæ voluit Lauren.
& poſt eum Zenzel. in clemen. j. de reb. eccl. non alienan.
quos refert ibidem Card. q. xv. vbi dicunt, quòd Prælatus
aliquos redditus, ad ſuam menſam ſpectantes, tempora-
les tamen, poteſt clericis, ſeu laicis benemeritis, cōcedere
2 ad tempus, vel ad vitam. † Quinimò & laico pauperi in
eleemoſynam, & ad ſuſtentationem aſsignari poſſent de-
cimæ ad eccleſiam ſpectantes: non tamen vt illas in titulū
haberet, ſicuti clerico aſsignantur, ad quem pertinēt ra-
tione beneficij. ita voluit Lauren. quem refert & ſequitur
Car. in d. clem. j. q. xvj. allegat Innoc. in c. cauſam. de præ-
ſcript. & faciunt ea quæ latè ponit Oldradus in conſilio
CCXXVI. incipiente, quidam Epiſcopus: vbi impugnat
penſionem conſtitutam cuidam nobili, per Epiſcopū de
eccleſia ſua benemerito, ex eo quòd eſſet in quantitate
exceſſiua, & nimis oneroſa illi eccleſiæ. Si ergo id poſſet
epiſcopus electus in partem ſolicitudinis, à fortiori pote-
rit Papa electus in plenitudine poteſtatis; ad quod faciūt
dicta ſuprà q. vj. iſtam concluſionem tenuit etiā Caccia-
lupus, in tract. ſuo de penſio. q. xiij. dicens, quòd in ſtipen-
dium, ſeu piā ſubuentionē, poteſt laico aſſignari annua
3 penſio. † Pro iſta concluſione facit etiam, quia præbenda
ſeparata à canonicatu, & ſic à iure ſpirituali, etiam laico
aſſignari poteſt, glo. in c. cum M. Ferrarienſis, in verbo re-
periunt. de conſtitut. & ibidem Abb. dicens, quòd laicus
poteſt habere præbendam in eccleſia, non canoniam. Nā
præbenda ſine canonicatu, conſiſtit in mera temporalita-
te, cùm ex temporalibus bonis cōſtituatur, & cadit etiam

in lai

in laicum. Idem voluit Inno. in c. maioribus. de præben. & Ioan. de Ana. in c. tua nos. in vlti. not. de ſimon. Vbi autem præbenda eſſet annexa canonicatui: tūc cenſetur quid ſpirituale: probatur in c. dilecto. de præbēdi. ita dicit Abb. in loco præallegato: & Card. in clemen. fin. q. ij. de præbend. ad idem Abb. in d. c. maioribus. de præbend. & latè tradit poſt alios Felin. in d. c. cùm M. Ferrarienſis. col. vj. verſic. in glo. in verbo receperunt. & ideo tunc non poſſet laico aſſignari: cùm ſpiritualium non ſit capax c. cauſam. de præſcript. nec illnm tenere poſſet & adminiſtrare c. ij. de iudi. c. fin. de reb. eccle. non alienan. & c. bene quidē. xcvj. diſtin. Et idem dicēdum eſſet, quando penſio eſſet loco beneficij eccleſiaſtici: pro vt conſiderant doct. in d. c. quamuis. de præbend. in vj. & dicam infra q. xxviij. in fin. nam tunc penſio non caderet in laicum, cui beneficium nō poteſt conferri per ſupradicta, niſi ſuper hoc eſſet à Papa
4 priuilegiatus. †Poteſt enim Papa laicum priuilegiare, vt beneficia tenere poſſit: vt habetur per Inno. in c. quanto, de conſuetudi. & ibi Abb. hinc videmus quòd Rex francorum eſt canonicus in eccleſia S. Hillarij ciuitatis Pictauiēſis, vt dicit Abb. in c. extirpandæ. §. quia verò, in repet. col.
5 xj. de præbend. †Poteſt etiam laicus, non ſolùm priuilegiari à Papa, vt beneficia retinere poſſit: ſed vt illa poſſit conferre: vt notant docto. vbi Domi. in c. ij. de præbend. in vj. & in c. ſacroſancta. & in c. meſſana. de electio. & in c. præterea. vbi docto. de iur. patrona. & in c. imperium. x. diſtin. gloſſ. in c. verum. in verbo ducibus xxij. diſtinct. & in c. menna. in verbo arbitrium. ij. q. v. Petrus de Ancha. in c. j. col. j. de regul. iur. in vj. vbi dixit, quòd ad laicum non poteſt, niſi ex priuilegio, pertinere ius conferendi beneficia. vide Archi. in c. imperium. ſuprà allegato: & in c. Hadrianus. el j. lxiiij. diſtinct. docto. in c. dilecto. de teſti. Abb. in rubr. de iudi. col. penul. Abb. in c. nouit. in gl. in verbo. conſuetudine. de iudi. & Præpoſitum in d. c. imperium. Et vide Corſetum in iſto artic. plura accumulantem in tract. 8
ſuo, de poteſta. & excel. regia. q. xj. vbi cōnumerat omnes Principes Chriſtianos priuilegiatos ab Apoſtolica ſede, circa beneficiorum collationem, aut denominationē prælatorum: qui tangit & examinat etiam illum articulum, an laicus ius conferendi beneficia præſcribere poſſit. Ad

c

prædicta vide etiam Ioan.de Sylua,doctorem vltra monta
num,in tracta.ſuo de beneficio in ij.parte.q.xxiij. & in j.
parte q.vij.Erit ergo firma coclufio ſecundum omnes do
cto.quòd penſio,prout eſt quid temporale,nil ſpirituali-
tatis habens poſſit etiam laico reſeruari, propter eius be
nemerita erga eccleſiam vel pro eleemoſyna & eius ſu-
6 ſtentatione.†Vnum non omitto,quod felicis recordatio-
nis Leo x.qui primus in vrbe creauit collegium militum
Sancti Petri,eiſdem militibus indulſit,vt etiam merè laici,
poſſent obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum
vſque ad ſummã ducatorum centum quinquaginta:vt ex
priuilegio dictis militibus conceſſo apertè legitur, quo-
rum orationi præſens fui,tunc in curia exiſtens.

Reſeruatio penſionis facta alicui tanquam clerico:qui tamen erat laicus,an valeat.

QVAESTIO XXII.

1 *Cauſa poſita in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua.*
2 *Cauſa impulſiua ceſſante, non ceſſat effectus.*
3 *Cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.*
4 *Effectus durat ſtante cauſa finali,deficiente impulſiua.*
5 *Ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus in beneficialibus.*
6 *Literæ reſeruationis penſionis in multis regulantur, vti literæ beneficiales.*
7 *Motus proprius facit valere gratiam,non obſtante ſurreptione.*
8 *Penſio reſeruata alicui, vti clerico,qui erat laicus, an valeat.*
9 *Falſa cauſa dans cauſam conceſſioni,etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiam.*
10 *Vitiatur reſcriptum,ſi Papa mandat alicui tanquàm ſcolari Bononienſi prouideri,qui tamẽ erat Paduanus Bononiæ ſtudẽs.*
11 *Faciẽs ſe clericum.cum non ſit,punitur iudicis arbitrio.*
12 *Collatio beneficii facta alicui tãquã clerico.qui tamen clericus nõ erat,& ſi habitũ geſtabat & p clerico ſe gerebat,nõ valet.*
13 *Clericus eſt laico dignior & maior.*
14 *Stilus Curiæ ius facit & pro lege ſeruatur.*
15 *Penſionis reſeruatio facta alicui tanquàm clerico, qui clericus non erat etiam motu proprio,non valet.*

16 *Tam*

16 *Tēpus datæ inſpicitur in gratiæ, non habilitas ſuperueniens.*
17 *Tempus datæ inſpicitur in conſideranda delegati habilitate.*
18 *Ordo clericalis in beneficiis eſt de ſubſtantia.*

VIGESIMOSECVNDÒ quæro, an reſeruatio penſionis facta alicui tanquàm clerico, qui tamen erat merus & purus laicus, valeat? Iſtam quæſtionem non inuenio ab aliquo examinatam: circa quam putarem diſtinguendũ, quòd aut penſio aſſignatur per ſedē Apoſtolicā alicui vti benemerito de eccleſia vniuerſali, vel particulari, aut pauperi, vt ſe ſuſtētari valeat, vt ſupra proxima q. dictum fuit: aut ſimpliciter aſſignatur, alicui prædictis ceſſantibus: & puto dicendum primis duobus caſibus, quòd ſi in literis reſeruationis eſſet expreſſa cauſa meritorum, vel paupertatis eius, cui penſio reſeruatur: quòd eo caſu, dato quòd ille non eſſet clericus, non propterea conſtitutio penſionis vitiaretur: tũ quia ex cauſis prædictis poteſt penſio laico aſſignari, vt ſupra dixi proxima præcedenti q. tum etiam, quia licet in reſeruatione prędicta Papa narraret illum clericum, illa cauſa clericatus non eſſet cauſa fin. propter quam Papa mouetur ad aſſignationem pen-
1 ſionis. † facit quod ſingulariter voluit Ioan. And. in c. pen. de immu. eccle. in vj. quem ibi ſequitur Gemin. & Franch. in c. cum ceſſante, ij. col. de appel. vbi dicunt, quòd cauſa quæ poſita eſt in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua non finalis, quando poſtmodum lex vel ſtatutum largius loquitur, prout in caſu noſtro, in quo cauſæ
2 meritorum: vel paupertatis expreſſè aſſignatur, † ceſſante autem cauſa impulſiua, non ceſſat effectus: & ſic diſpoſitio glo. in c. quod ad tranſlationem. de renun. & in c. cupientes. in prin. in verſi. periculoſis, vbi Domi. poſt Ioan. And. de elec. in vj. & glo. in l. j. §. ſexum. ff. de poſtulan. & glo. in l. ſi mulier. C. de iur. dot. Et per Alciatum in repet. rub. ff. de verb. obl. col. vj. verſic. pro reſolutione, breuiter.
3 nu. 24. † Et propterea dixit Bar. in rub. de inſtit. & ſubſti. col. j. verſic. cauſa verò. quòd cauſa impulſiua non dicitur propriè cauſa. Sufficit igitur quòd ſubſiſtat cauſa fi. quæ fuit ratio meritorum vel paupertatis, ſiquidem ex illius expreſſione cognoſcitur, quale fuerit principale intentũ concedentis penſionem, vt deducit Soz. in conſ. c l i. in

cipiente,quoniam in præſenti conſultatione,ver.compro
4 batur. circa prin.in ij.volu. † & cauſa finali ſtante durat effectus,non obſtante defectu cauſæ impulſiuæ:vt per doc ſto.in d.c.cum ceſſante.Quinimo quando eſſent duæ cau ſæ fin.eiuſdem diſpoſitionis, & ipſarum altera ceſſaret, altera verò ſubſiſteret,diſpoſitio firma maneret. ita probat text.in d.§.affinitatis. inſtit. de nupt. & in §.fi n. in authen.de inſtru.caut.& fide.in verſic.ex vtroque.& in §.ſed ſi.uerſi.nullus.Ad idem Bal.in l.j.col.iiij.C.de condi.indebit.verſ.item do talem regulam.Bart.in l.j.ff. ſolut.matri.
5 Bald.in l.generaliter.iij.col.C.de epiſcop. & cleri. † Nec obſtat ſi quiſpiam dixerit prædicta non procedere in beneficialibus,in quibus ad refrenandam ambitionem, etiā ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus : vt notanter dixit Abb.per illum text.in c.poſtulaſti. in vlti.not. de reſcript. quem refert & ſequitur Decius in d.c.cum ceſſante, col. j.verſi.& prædicta conclu. de appel. quia literæ reſeruationis penſionis,non ſunt propriæ literæ beneficiales : & per conſequens non ſunt ambitioſæ & reſtringendæ:cùm penſio ſit quid mere temporale,nil habens ſpiritualitatis:
6 vt dixi ſuprà q.j.& q.proxi.præcedenti. † Videtur tamen quòd literæ reſeruationis penſionis,in multis regulentur, vti literæ beneficiales,quæ per ſurreptionem vitiātur ipſo iure.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.& ideo fortè dicendum eſſet,quòd concluſio prædicta procedat,quando Papa motu proprio Penſionem alicui reſeruat ex cauſis ſupradictis,ſuper fructibus beneficiorum. faciunt ad hoc d.
7 ſuprà q.ix.in verſ.quid autem dicendū ſit.†Clauſula enim motu proprio in literis appoſita,facit gratiam valere,nō obſtante ſurreptione.text.eſt in c.ſi motu proprio.de præ bend.in vj.& ſic tutius erit tenere prædictam concluſionem procedere,quādo conceſſio penſionis facta eſſet mo
8 tu proprio.†Tertio verò caſu,quando aſſignata fuit penſio alicui ſimpliciter,tanquàm clerico, vtputà,quando Titius reſignauit beneficium in manibus Papæ,ad fauorem Sempronij,& obtinuit Gaio eius nepoti, quem clericum eſſe aſſeruit, ſuper fructibus beneficij renuntiati penſionem annuam,puta ducatorum.xxx.reſeruari, qui tamen Gaius erat merus laicus.Nam tali dicendum eſt,quòd reſeruatio dictæ pēſionis eſt nulla : voluit enim Papa Gaio

vti

#ti clerico, prouidere. facit: quia falſa cauſa dans cauſam reſcripto illud vitiat. tex. in c. ſignificante, de reſcript. & ibidem gloſ. quod maximè procedit, quandò quis ſibi qualitatem aliquam attribuit, quam non habet, vt in ſimi li habetur de diſponente, in l. fin. C. de hæred. inſtit. vbi er ror nominis in diſponente, vtputà, quando vocauit ſe Franciſcum, & ſibi nomen Hieron. acceſſit. nam tunc actus vitiatur, vt etiam habetur in d. l. fin. per Barto. Ang.
9 & alios: vbi etiam Corneus. col. j. † Secundò facit: quia quando falſa demonſtratio dat cauſam conceſſioni, tunc eſto quòd de corpore conſtaret, diſpoſitio tamen non valeret. Ita dicit Roma. in conſil. cccxvii. incipiente, iſtæ ſunt rationes, in fine: mouetur per text. in l. nec apud. & in l. ſi pater. C. de hæredi. inſt. & in l. tanquàm. C. de fideicom. vbi dicitur, quòd inſtitu. heredis eſt nulla, quando teſtator Sempronium hæredem inſtituit vti filiū ſuū, putans illum ſibi filium eſſe, aliter ipſum non inſtituiſſet,
10 cùm tamen non eſſet teſtatoris filius. † Tertiò facit doctrina Compoſt. in d. c. ſignificante. reſcript. vbi dixit, quòd ſi Papa mandat prouideri in diœceſi Bononienſi Bernardino ſcolari Bononienſi, & ille B. ſit Paduanus Bononiæ ſtudens, tale reſcriptum vitiatur: & mouetur, quia Papa cenſetur velle illum beneficiare in loco ſuæ originis, potius quàm ſtudij: quia in beneficiando aliquem locus originis attenditur. c. nullus. lxj. diſtinctio. & ſequitur Ioan. And. in d. c. ſignificante. col. ij. & poſt eum cęteri ibidem:
11 vbi Felin. col. vltima, ver. quærit compoſtellanus. † Quinimo ſi quis ſe clericum facit cùm non ſit, puniri debet iudicis arbitrio: vt dixit Bald. in l. ſi ſub prætextu. in fine. C.
12 de ſacroſanct. eccle. † Quartò facit, quia collatio beneficij facta alicui tāquàm clerico, qui clericus non erat, tamē habitum clericalem geſtabat, & pro clerico ſe gerebat, cùm nullum haberet ordinem, non valet: vt concludunt omnes docto. in c. ij. de inſtit. & in c. cum adeò, de reſcript. licet ibi contrarium tenuerit Compoſt. quem cæteri impugnant: & ibi latiſſimè felin. qui ad partes arguit in j. ij. & iij. col. & latiſſimè per Ioan. Seluam vltramontanam, in tracta. ſuo de beneficio, in iiij. parte q. vj. hanc etiam opinio. contra Compoſt. ſequitur Archidia. in c. fin. xij. q. j. vbi dicit, quod Bonifacius octauus ſeruauit eam in

perſonam ſui nepotis: non clerico enim beneficium eccleſiaſticum conferri non poteſt nec de bet. ca.cùm adeò. de reſcript.c.ex literis.de tranſactio. gloſ. Ioan. Monachi. in
13 rubri.de clerico ægro.in vj.† Quintò facit: quia nulli dubium eſt,quod clericus eſt laico dignior & maior : quinimò dicitur eo potentior:vt voluit Specu.in tit.de ceſſione actio.in §.j.in verſic.ex proximè dictis : & idem de reſcript.c.præſentata.§.ratione autẽ cauſæ.in verſic.quòd ſi quis nominauit. exprimens autem perſonã digniorem in reſcripto malitiosè, commodo reſcripti in totum carere debet.c.ſedes.de reſcrip.vide Franchum in d.c.ſi eo tem-
14 pore.col.ij.verſicu.iij.limita,de reſcript.in vj. † Sexto facit ſtilus curiæ,ſecundum quem Papa regulariter nõ conſueuit laicis penſionem aſſignare, ſed clericis paſſim illas reſeruat, qui quidem ſtilus ius facit,& pro lege ſeruatur. Speculat.in titu.de teſtib.§. publicatis. verſicu. deinde.& idem:de reſcri.c.præſentata.in §.ratione formæ quoque. in prin.ad idem eſt deciſio dominorum de Rota, in antiquis.nume.710.Incipit,nota quòd ſtilus: vbi dicunt, quòd ſtilus ſacri palatij eſt quoddam ius,licet ex facto oriatur: allegat c.ex literis,de conſtitutio.& text.in ca.venerabilis, de confir.vtil.vel inutil.& notat Abb.in d.capit.ex literis. & ibidem Decius, colum.iij.in verſicu.vij.nota.& ex prædictis decidi poteſt, quòd quando Papa alicui, tanquàm clerico penſionem ſimpliciter reſeruat, ſi is cui ſit talis reſeruatio, non ſit clericus: ſed purus laicus, reſeruatio
15 non valebit. † Iſtam concluſionem amplia duobus modis.j.vt procedat etiam ſi Papa motu proprio reſeruaret talem penſionem: quia licet motus proprius excludat vitium ſurreptionis ca.ſi motu proprio. de præbendis in vj. tamen motus proprius non operatur vltrà intentionem agentis; vt per Felinum in c..conſtitutus,col.iiij.inprin.de reſcri.& ibidem, colum.v.verſicu.Autoritas,& verſicu.niſi ſcriberet: & idem in ca.cauſámque.el ij. colum.ij. verſic. & iſta concluſio. de teſtib.mens autem & intentio Papæ tali caſu fuit prouidendi clerico,meritò ex defectu inten-
16 tionis, talis reſeruatio erit nulla. † Secundò amplia procedere etiam, quando poſt reſeruationem penſionis ſibi factam tanquàm clerico, quis efficeretur clericus: quia tempus datæ inſpici debet: & habilitas ſuperueniens nil
op-r

õperatur cap.ſi eo tempore.de reſcript.in vj. gratia enim ex tempore datæ initium ſumit: ideo illa eſt potiſſimum conſideranda. Ad idem eſt text.in d.ca.eam te.& in clem. fin.eod.tit.& in c.ſi ſuper.de offic.deleg.in vj.Ad idem facit text.in c.fin.de reſcript.& in c.tibi qui.& in c. duobus. eod.tit.in vj.facit quod voluit gl.in c.ſtatutum.in j.in verbo canonicis ad ſi.de reſcri.in vj. quæ dicit aduertendum
17 eſſe ad tempus datæ.† In conſideranda habilitate delegati,vide Felin.in d.ca.eam te.de reſcript.col.pen. & col.fin. vbi multa circa hunc articulũ accumulat. Idem decidit in canonicatu Cald.in c.ij.de inſti.vbi tenet,quòd ſi quis recipiatur in canonicum ante clericatum, quòd talis receptio non valeat.Idem tenuit Domi.in c.cum adeò,de reſcript. & ibidem Felin.col.ij.verſi.contrariam partem. mouetur per text.in l.ex co,ff.de milit.teſta.ibi ex tempore quo in numero relatus eſt,non ante:& ad tex.in l. fin.ff. de milit. teſt.reſpondent,vt per Feli.videre poteris,in loco prællegato.Ad prædicta facit regula iuris, quòd id quod à prin. nõ ſubſiſtit,tractu temporis non conualeſcit.c.non firmatur.de reg.iur.in vj,Hinc eſt,quòd in ſimilibus caſibus, ne gratia ſit fruſtratoria,recurri ſolet ad Papã,& impetratur gratia,quam curiales vocant perinde valere, quia ſupplicatur pontifici, vt gratia iam facta perinde valeat,ac ſi in ea expreſſum fuiſſet oratorem non fore clericum, ſed de proximo clericandum: vel ac ſi fuiſſet clericus tempore
18 datæ illius, licet ex poſt factus eſſet clericus. † Iſta tamen quæ dicta ſunt de beneficiis, videntur habere diuerſam rationem: quia ordo clericalis, in illis eſt de ſubſtantia, nam laicus ſui natura non eſt capax beneficij, ſicuti eſt penſionis: vt vidimus ſuprà quæſtio.xxj.cùm non clerico beneficium conferri non poſſit ca.cum adeò. de reſcript. & ca.ex literis, de tranſact.& habetur per Ioan. Monachum,in c.ſi annum.de iudic.in vj.& idem in rub.de cleri. ægrot.in vj.

Penſio an imponi poſsit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronat. ſine conſenſu patroni.

QVAESTIO XXIII.

1 *Eccleſia patronata, patronum inopem alere tenetur.*
2 *Patrono inopi competit actio contra eccleſiam patronatam pro alimentis.*
3 *Commenda facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
4 *Renuntiatio facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
5 *Permutatio facta ſine conſenſu, patroni, eſt nulla.*
6 *Epiſcopus non reſtituit clericum in eccleſia patronata ſine patroni conſenſu.*
7 *Vnio de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
8 *Epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ, conuertere non poteſt in præbendas ad commodum alterius eccleſiæ ſine patroni conſenſu.*
9 *Patroni conſenſus non requiritur in alienatione rerum eccleſiæ patronatæ.*
10 *Rector Eccleſiæ patronatæ ſine conſenſu patroni præſentare poteſt ad titu. ſuæ eccleſiæ clericos ordinandos qui ali debent ab ipſa eccleſia.*
11 *Epiſcopi diſpenſ. circa ius patronatus, valet quando patrono non præiudicat.*
12 *Patronus penſionem nimis oneroſam eccleſiæ petere poteſt moderari.*
13 *Portio in titulum beneficij aſſignari non poteſt ex redditibus beneficij patronati, ſine patroni conſenſu.*

VIgeſimotertiò quæro, an penſio poſſit alicui reſeruari ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patro. laicorum, ſine conſenſu patroni. In iſta quæſtione non tacta à doctoribus quòd viderim, videtur dicendum, quòd
1 non.† Intereſt enim patroni ne eccleſia, in qua ius patronatus habet, grauetur in diminutione reddituum & prouentuum, cum eccleſia patronata patronum alere teneatur indigentẽ: vt per Inn. & alios in c. nobis. de iur. patro. Ad idem facit text. in ca. quicunque. el ij. iuncta gloſ. xvj.
2 q. vij.† Quinimo patronus indigens actionem habet contra eccleſiam patronatam, vt ipſum alimentet: vt concludunt Doct. maximè Ioan. Andr. in d. c. nobis. in vlt. not. & Rocchus de curte in tract. ſuo, de iure patr. in verbo vtile, in j. idem voluit ſolennis præceptor meus Ant. Burgos Hiſpanus,

ſpanus, à quo ius canonicum audiui in almo gymnaſio, Bononienſi, in c.j.col.pen.verſi.limita tamen, de emptio.
3 & vendit.† Secundò pro iſta parte facit: quia beneficium quod eſt de iure patronatus laicorum, cõmendari nõ poteſt alicui ſine patroni conſenſu.gloſ.in c.nemo deinceps, & ibi Domi.de elect.lib.vj.Si verò huiuſmodi beneficium commẽdetur ſine patroni conſenſu, an tunc cõmenda illa aliter non caſſata, patronus in eo præſentare poſſit. vide per Hoſt.& Innoc.in c.dudum.el ij. de elect.& per Domi. in d.c.nemo deinceps.col.iiij.& ibidem Franchus.de elec.
4 in vj.† Tertiò facit quia clericus habens beneficiũ, quod eſt de iure patr.laicorum, illud renuntiare non poteſt ſine conſenſu patroni, vt voluit Innoc.in c.fin.de renun.& hoc menti tenendum dicit Abb.in c.ſignificatum.de præben. Idem voluit Abb.in c.de multa.col.iiij.eod.titu.& Imo.in d.ca.ſignificatum.colum.j.& ideo permutatio facta ſine conſenſu patroni non valet,† vt cõcludit Stepha.Beltran.
5 in conſil. c x c i i i.incipiente, illud certum eſt. in primo volum.& Collec.in c.cum olim.col.j.verſicu.ſed nunquid permutat. & latè per Rocch.in d.tract. de iure patron.in verbo honorificum.q.iij.& Domi.in d. c. nemo deinceps. col.iiij.vbi dixit, quòd ſi laicus patronus permutationem huiuſmodi impugnat ſine eius conſenſu factam, poterit etiam illa permutatione nõ caſſata, vel reuocata, aliũ præſentare: id tamẽ procedere dicit, quando permutãtes fuerunt in culpa ſcientes eccleſiam eſſe patronatam: de quo tamẽ vide latius per eum ibidem, & per Vltra.in tract.de permut.benefi.in v.parte verſic.ſed quæro an permutatio: & Domi.in c.j.de rer.permut.in vj.col.fin.verſic. Quid ſi fiat permutatio.& Lapp.alleg. x c v i. incipien.Beneficia vacantia.in fin.vbi dixit, quòd permutatio eccleſiarũ ad quas laicis cõpetit ius patronatus facta in Romana curia, ſine mẽtione iuris præſentandi laicorũ non valet.& quòd ſic vidit ſeruari.Idem voluit Calder.conſilio i i.in rubr.de rerum permut.in vj.& Bellamc. Deciſ.c l x x i x. & Deciſ.
6 c l x x x i.† Quartò facit: quia epiſcopus reſtituere non poteſt clericũ depoſitum ab eccleſia patronata, ſine cõſenſu patroni.ita voluit Gemi.dicens hanc eſſe cõmunẽ opinio.in c.quamuis.de reſcript.in vj.ſuper gloſ.penul. idem voluit Anto.de But.& Abb.in c.tranſmiſſam.in fin.de re-

e 5

nuntia.& Sicul.in conſi.ſuo xxiii.incipien.ſcripſit Prō-
7 pheta.col.vij.in j.volu.† Quintò facit: quia vnio facta de huiuſmodi beneficiis ſine conſenſu patroni, nòn valet, vt per Thomā Faſtoli in ſuis dubiis.in ij. cauſa in vj. dubio, dicentē, quòd ita tenuit maior pars dominorū de Rota, quem refert & ſequitur Rocc.in d.tract.ſuo,de iure patr. in verbo honorificum.q.iij. verſicu.inquantum etiam, & Felin.in tract.ſuo quādo lit.apoſt.noc. patr.eccle.in prin.
8 †Sextò facit,quia epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ conuertere non poteſt in præbendas, vt deſeruiāt neceſſitatibus alterius eccleſiæ ſine conſenſu patroni. Ita notanter dixit Abb.in c.ſuggeſtum. de iure patro.& per Rocch.in d.tract.ſuo,loco ſupra allegato.q.iij.col.iij. verſ.item bene facit ad prædicta.Iſtis tamen non obſtantibus contrarium puto de iure verius,videlicet quòd penſio reſeruarī poſſit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure pat.laici ſine conſenſu patroni:& hoc comprobo ex infra dicēdis.
9 †Primò,quia in alienatione rei eccleſiæ patronatæ,patroni conſenſus nō requiritur de neceſſitate,licet ſecus ſit de honeſtate: vt concludunt Imol.Abb.& alij in ca.vnico.vt eccl.benefi.ſine dimi.confer.Petr.de Anch.in conſi.c xx. incipiente, ex narratis, & per gloſ.Bartol.& alios in authen.de alien.& emphi.in princi.& ratio adducitur: quia ex tali alienatione non præiudicatur iuri patronatus.ita inquit Anchar.in d.ſuo conſilio,quem ſequitur Rocchus in præallegato tractatu ſuo,in verbo honorificum, quæſtio iij.colum.ij. in fine.& colum. iij.in princip.idem igitur erit in reſeruatione penſionis, cum ex ea non præiudicetur patrono in ſuo iure patronatus, & iure præſentandi, ſed tantum rectori eccleſiæ patronatæ, cui fructus
10 diminuuntur. † Secundò moueor: quia rector eccleſiæ patronatæ ad titulum ſuæ eccleſiæ,præſentare poteſt clericos ordinandos, qui ab ipſa eccleſia alimenta percipiant, ſine conſenſu patroni: & hoc ex eo quòd nullum per hoc præiudicium inferatur patrono. text.eſt notabilis.in cap.poſtulaſti.de iure patro.Federic.de Senis, conſilio xcv.incipiente,Super dubitationum articulis.col.ij. & per Rocch.loco proximè allegato.q.iij.colū.ij.in fin.in verſicul. Hinc dicimus. ita eſt in aſſignatione penſionis, ex qua patrono in ſuo iure præſentandi non præiudicatur:

11 tur: quinimo illud illæſum ſibi ſeruatur. † Tertiò facit, quia etiam quando nullum fit præiudiciũ patrono, valet epiſcopi diſpoſitio circa ius patronatus, & ſuper rebus eccleſiæ patronatæ. ita dixit Abb. in d. cap. ſuggeſtum. & hanc parté, quòd reſeruatio péſionis ſuper fructibus beneficij patronati valeat ſine conſenſu patroni: amplectitur Curia: & ita ſeruatur, vt audio. Nec obſtant adducta ſupra in contrarium, quia reſpondendo dicitur, quòd nõ obſtat primũ fundamentum, de intereſſe patroni, propter alimenta ſibi debita in caſu indigentiæ & inopiæ: quia aſſignatio penſionis principaliter tendit in damnũ rectoris eccleſiæ grauatæ: ideo eius conſenſus requiritur: vt vidimus ſupra q. x. intereſſe autẽ patroni ratione alimẽtorum in caſu neceſſitatis, nõ eſt in cõſideratione: quia habet ſe ad eſſe & non eſſe: & caſus, aduerſáque fortuna liberi hominis, non ſunt expectandi l. inter ſtipulantẽ. §. ſi ſtipulatus. ff. de verb. obl. Patroni enim principale intereſſe, verſatur circa ius præſentandi, quod ſibi ex gratia ſedis apoſtolicæ fuit indultum. c. iij. vbi Docto. de iure patr. cui per penſionis reſeruationẽ nõ præiudicatur. Ad ij. iij. iiij. & v. obiecta ſupra adducta reſpõdetur, quòd ideo in illis caſibus conſenſus patroni requiritur: quia agitur de eius præiudicio circa ius præſentandi, iuxta not. per Abb. & alios in d. c. ſuggeſtum. de iure patr. Ad vltimũ reſpondetur, quod in illo caſu bona eccleſiæ patronatæ applicantur præbẽdis, vt neceſſitatibus alterius eccleſiæ deſeruiant perpetuò. hinc eſt quòd patroni cõſenſus ibi requiritur. quia eius eccleſia ſpoliatur, & altera veſtitur eius bonis. In aſſignatione autẽ penſionis nõ eſt ſic: quia penſio non eſt perpetua, ſed temporalis, videlicet ad vitã penſionarij tantum, vt vidimus ſuprà q. xij. Ideo patroni conſenſus non requiritur in eius aſſignatione: & hãc opinionem, tanquam iuridicam, amplectitur Romana curia, & 12 ita ſeruatur. † Puto tamen dicendum, quòd ſi penſio impoſita ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ eſſet nimis oneroſa illi eccleſiæ, quòd patronus poſſet petere eã reuocari, vel ſaltem reduci ad debitã quantitatem: faciunt ad hoc quæ dicunt Doct. in c. vnico. vt eccle. benefi. ſine dimi nu. confer. vbi volũt, quòd licet cõſenſus patroni non ſit neceſſarius in alienatione bonorum eccleſiæ patronatæ; tamen

tamen ſi alienatio fiat ſine cauſa vel indebitè,tunc patronus petere poteſt alienationem huiuſmodi reuocari.
3 †Quãdo verò extraheretur ex beneficio patronato certa portio reddituũ, & aſſignaretur alicui clerico in tiulum beneficij, vt de cætero eſſet eccleſiaſticũ beneficiũ. iuxta notata in cap.conquerente,de cler.nõ reſid.puto eo caſu dicendum,conſenſum patroni eſſe neceſſarium,eſtò quòd dictum beneficium, portio ſiue penſio diceretur per ſupradicta, & per ea quæ voluit Abb.in d. cap. ſuggeſtum. col.fina.tunc enim dicta penſio diffinitur, vti beneficium eccleſiaſticum,vt dixi ſuprà q.j.

In reſeruatione penſionis ſuper fructibus beneficij,quod eſt de iure patronatus, an fieri debeat mentio iuris patronatus.

QVÆSTIO XXIIII.

1 *An talis mentio requiratur,quando beneficium eſt de iure patronatus clericorum.*
2 *Ius patronatus ſpectans clerico ratione ſui patrimonij,laicale eſt.*
3 *Ius patronatus clericorum & laicorum ſimul laicale iudicatur.*
4 *De iure patronatus laicorum facienda eſt mentio in literis penſionis.*
5 *Collatio beneficij patronati facta ſine patroni conſenſu nulla eſt.*

VIGESIMO QVARTÒ quæro, vidimus ſupra in proxima præcedenti q.qualiter penſio ſine conſenſu patroni reſeruari poteſt ſuper beneficio patronato: modo quæro an in literis reſeruationis talis pẽſionis fieri debeat mentio,quòd beneficiũ, ſuper cuius fructibus pẽſio reſeruatur,ſit de iure patr.Circa quod puto diſtinguẽdum,quòd aut beneficiũ quod grauatur onere penſionis,eſt de iure patr.cler.aut eſt de iure patr.laicorum.
1 †Primo caſu arbitror dicendũ,talẽ mentionẽ nõ eſſe neceſſariam: quia nedũ Papa,ſed etiam eius legatus, poteſt huiuſmodi beneficia conferre,nulla facta mẽtione quòd ſint

ſint de iure patronatu clericorum. caſus eſt in c. cū dilectus. de iure patr. & ibidem Doct. omnes: tradit Felin. in tract. ſuo, quando lit. apoſt. præiud. patr. eccle. col. vj. verſ. limitatur tertiò, & Rocchus in tract. ſuo, de iure patr. in
2 verbo honorificum. q. j. verſ. nono limita. † Iſta tamē concluſio limitatur non procedere, quando ius patronatus ſpectaret ad clericum nō ratione ſuæ eccleſiæ, ſed ratione ſui patrimonij: tunc enim de eo eſt fiēda mentio, alioquin nō valeret prouiſio, cum tali caſu requiratur etiam conſenſus patroni. Ita Feli. in d. ſuo tract. col. iij. verſ. Ampliatur quintò. & Rocchus in d. ſuo tract. de iure patr. in verbo iuſ. q. vij. idem tenet Abb. in c. illud. de iure patr. &
3 in c. de monachis. de præbend. † Secundò limita dictam cōlcuſionē nō procedere, quādo clericus haberet ius patronatus cōmune cū laicis: tale enim ius patronatus, iudicatur ac ſi eſſet laicorū ſimpliciter: & ſic de eo eſt fienda mētio, vt per Rocchū in d. tract. de iure patr. in verbo ius q. vij. in j. q. acceſſoria. & in ij. & Felin. in præallegato trac. col. iiij. verſ. ampliatur ſextò. & in hoc caſu & præcedenti eſſet in literis annuæ penſionis facienda mentio de iure patronatus: quia quādo tacētur illud, quo expreſſo, Papa gratiam non feciſſet, vel ſaltem difficilius feciſſet, talis taciturnitas gratiam vitiat. cap. ſuper literis & ibi Abb. de
4 reſcri. vbi latiſſimè Feli. col. v. verſ. exprimenda. † Secundo verò caſu, quando beneficium eſt de iure patronatus laicorum ſimpliciter: & tunc idem erit, quia facienda eſt mētio de dicto iure patronatus, in reſeruatione pēſiōnis: & ita obſeruatur in curia, vt audio. Nam nulli dubiū eſt, quòd Papa difficilius grauet penſionis onere beneficium quod eſt de iure patronatu laicorum, quam beneficia alia: & ratio, quia patronus egenus, ali debet de fructibus beneficij patronati: vt per Inno. & alios in c. nobis, de iur.
5 patr. & dictum fuit ſupra in proxima præcedenti q. † In prin. facit quia permu. de beneficio, quod eſt de iure patronatus laicorum, etiam ſi fiat in curia Romana, nō valet non facta mentione iuriſpatronatus prædicti: ita tenuit Pauinus auditor Rotæ in tract. ſuo de offic. & poteſt cap. ſede vacant. in ij. q. ij. partis principalis. verſicu. adde etiam quòd non valet. Iſtam concluſionem puto limitandā eſſe, quòd non procedat in caſibus in quibus valet col.

quæ in mera temporalitate cõſiſtit. & nil habet ſpiritualitatis. iuxta ea quæ dixi ſuprà q. j. idẽ voluit in d. c. quãuis, Franchus in ij. not. & Petr. de anchar. col. j. verſi. iiij. collige. Idem voluit Bal. in c. ad audientiã. el ij. de reſcr. dicens, quòd penſio ſui natura non cenſetur beneficium eccleſiaſticum, cum etiã laico aſsignari poſsit. Idem voluit ibidem Felin. colum. iiij. in fi. verſi. iiij. concluſio, & ibidem collecta: & Archi. in c. ſi motu proprio, colum. fi. verſi. beneficium. de præbend. in vj. Card. in clemen. ij. de offi. ordi. q. ix. Ioan. de Imol. in clemen. j. col. vj. verſ. quærit Gulielmus. de reb. eccle. non alienan. mouẽtur per tex. in
1 c. poſſeſsiones xvj. q. j. & c. illud. q. vj. eadem cauſa, † faciunt ad prædictam concluſionem ea quæ voluit Lauren. & poſt eum Zenzel. in clemen. j. de reb. eccl. non alienan. quos refert ibidem Card. q. xv. vbi dicunt, quòd Prælatus, aliquos redditus, ad ſuam menſam ſpectantes, temporales tamen, poteſt clericis, ſeu laicis benemeritis, cõcedere
2 ad tempus, vel ad vitam. † Quinimò & laico pauperi in eleemoſynam, & ad ſuſtentationem aſsignari poſſent decimæ ad eccleſiam ſpectantes: non tamen vt illas in titulũ haberet, ſicuti clerico aſsignantur, ad quem pertinẽt ratione beneficij. ita voluit Lauren. quem refert & ſequitur Car. in d. clem. j. q. xvj. allegat Innoc. in c. cauſam. de præſcript. & faciunt ea quæ latè ponit Oldradus in conſilio CCXXVI. incipiente, quidam Epiſcopus; vbi impugnat penſionem conſtitutam cuidam nobili, per Epiſcopũ de eccleſia ſua benemerito, ex eo quòd eſſet in quantitate exceſſiua, & nimis oneroſa illi eccleſiæ. Si ergo id poſſet epiſcopus electus in partem ſolicitudinis, à fortiori poterit Papa electus in plenitudine poteſtatis; ad quod faciũt dicta ſuprà q. vj. iſtam concluſionem tenuit etiã Caccialupus, in tract. ſuo de penſio. q. xiij. dicens, quòd in ſtipendium, ſeu piã ſubuentionẽ, poteſt laico aſſignari annua
3 penſio. † Pro iſta concluſione facit etiam, quia præbenda ſeparata à canonicatu, & ſic à iure ſpirituali, etiam laico aſſignari poteſt, glo. in c. cum M. Ferrarienſis, in verbo reperiunt. de conſtitut. & ibidem Abb. dicens, quòd laicus poteſt habere præbendam in eccleſia, non canoniam. Nã præbenda ſine canonicatu, conſiſtit in mera temporalitate, cùm ex temporalibus bonis cõſtituatur, & cadit etiam

in lai

in laicum. Idem voluit Inno. in c. maioribus. de præben. & Ioan. de Ana. in c. tua nos. in vlti. not. de ſimon. Vbi autem præbenda eſſet annexa canonicatui: tūc cenſetur quid ſpirituale: probatur in c. dilecto. de præbēdi. ita dicit Abb. in loco præallegato: & Card. in clemen. fin. q. ij. de præbend. ad idem Abb. in d. c. maioribus. de præbend. & latè tradit poſt alios Felin. in d. c. cùm M. Ferrarienſis. col. vj. verſic. in glo. in verbo receperunt. & ideo tunc non poſſet laico aſſignari: cùm ſpiritualium non ſit capax c. cauſam. de præſcript. nec illum tenere poſſet & adminiſtrare c. ij. de iudi. c. fin. de reb. eccle. non alienan. & c. bene quidē. xcvj. diſtin. Et idem dicēdum eſſet, quando penſio eſſet loco beneficij eccleſiaſtici: pro vt conſiderant doct. in d. c. quamuis. de præbend. in vj. & dicam infra q. xxviij. in fin. nam tunc penſio non caderet in laicum, cui beneficium nō poteſt conferri per ſupradicta, niſi ſuper hoc eſſet à Papa
4 priuilegiatus. †Poteſt enim Papa laicum priuilegiare, vt beneficia tenere poſſit: vt habetur per Inno. in c. quanto, de conſuetudi. & ibi Abb. hinc videmus quòd Rex francorum eſt canonicus in eccleſia S. Hillarij ciuitatis Pictauiēſis, vt dicit Abb. in c. extirpandæ. §. quia verò, in repet. col.
5 xj. de præbend. †Poteſt etiam laicus, non ſolùm priuilegiari à Papa, vt beneficia retinere poſſit: ſed vt illa poſſit conferre: vt notant docto. vbi Domi. in c. ij. de præbend. in vj. & in c. ſacroſancta. & in c. meſſana. de electio. & in c. præterea. vbi docto. de iur. patrona. & in c. imperium. x. diſtin. gloſſ. in c. verum. in verbo ducibus xxij. diſtinct. & in c. menna. in verbo arbitrium. ij. q. v. Petrus de Ancha. in c. j. col. j. de regul. iur. in vj. vbi dixit, quòd ad laicum non poteſt, niſi ex priuilegio, pertinere ius conferendi beneficia. vide Archi. in c. imperium. ſuprà allegato: & in c. Hadrianus. el j. lxiiij. diſtinct. docto. in c. dilecto. de teſti. Abb. in rubr. de iudi. col. penul. Abb. in c. nouit. in gl. in verbo. conſuetudine. de iudi. & Præpoſitum in d. c. imperium. Et vide Corſetum in iſto artic. plura accumulantem in tract. ſuo, de poteſta. & excel. regia. q. xj. vbi cōnumerat omnes Principes Chriſtianos priuilegiatos ab Apoſtolica ſede, circa beneficiorum collationem, aut denominationē prælatorum: qui tangit & examinat etiam illum articulum, an laicus ius conferendi beneficia præſcribere poſſit. Ad

prædicta vide etiam Ioan. de Sylua, doctorem vltra montanum, in tracta. ſuo de beneficio in ij. parte. q. xxiij. & in j. parte q. vij. Erit ergo firma coclusio ſecundum omnes docto. quòd penſio, prout eſt quid temporale, nil ſpiritualitatis habens poſſit etiam laico reſeruari, propter eius bene merita erga eccleſiam vel pro eleemoſyna & eius ſu-
6 ſtentatione. †Vnum non omitto, quod felicis recordationis Leo x. qui primus in vrbe creauit collegium militum Sancti Petri, eiſdem militibus indulſit, vt etiam merè laici, poſſent obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum vſque ad ſummā ducatorum centum quinquaginta: vt ex priuilegio dictis militibus conceſſo apertè legitur, quorum orationi præſens fui, tunc in curia exiſtens.

Reſeruatio penſionis facta alicui tanquam clerico; qui tamen erat laicus, an valeat.

QVAESTIO XXII.

1 *Cauſa poſita in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua.*
2 *Cauſa impulſiua ceſſante, non ceſſat effectus.*
3 *Cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.*
4 *Effectus durat ſtante cauſa finali, deficiente impulſiua.*
5 *Ceſſante cauſa impulſiua, ceſſat effectus in beneficialibus.*
6 *Literæ reſeruationis penſionis in multis regulantur, vti literæ beneficiales.*
7 *Motus proprius facit valere gratiam, non obſtante ſurreptione.*
8 *Penſio reſeruata alicui, vti clerico, qui erat laicus, an valeat.*
9 *Falſa cauſa dans cauſam conceßioni, etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiam.*
10 *Vitiatur reſcriptum, ſi Papa mandat alicui tanquàm ſcolari Bononienſi prouideri, qui tamē erat Paduanus Bononiæ ſtudēs.*
11 *Faciēs ſe clericum, cum non ſit, punitur iudicis arbitrio.*
12 *Collatio beneficii facta alicui tāquā clerico, qui tamen clericus nō erat, & ſi habitū geſtabat & p clerico ſe gerebat, nō valet.*
13 *Clericus eſt laico dignior & maior.*
14 *Stilus Curiæ ius facit & pro lege ſeruatur.*
15 *Penſionis reſeruatio facta alicui tanquàm clerico, qui clericus non erat etiam motu proprio, non valet.*

16 Tam

16 *Tẽpus datæ inſpicitur in gratia, non habilitas ſuperueniens.*
17 *Tempus datæ inſpicitur in conſideranda delegati habilitate.*
18 *Ordo clericalis in beneficiis eſt de ſubſtantia.*

VIGESIMOSECVNDÒ quæro, an reſeruatio penſionis facta alicui tanquàm clerico, qui tamen erat merus & purus laicus, valeat? Iſtam quæſtionem non inuenio ab aliquo examinatam: circa quam putarem diſtinguendũ, quòd aut penſio aſſignatur per ſedẽ Apoſtolicã alicui vti benemerito de eccleſia vniuerſali, vel particulari, aut pauperi, vt ſe ſuſtẽtari valeat, vt ſupra proxima q. dictum fuit: aut ſimpliciter aſſignatur, alicui prædictis ceſſantibus: & puto dicendum primis duobus caſibus, quòd ſi in literis reſeruationis eſſet expreſſa cauſa meritorum, vel paupertatis eius, cui penſio reſeruatur: quòd eo caſu, dato quòd ille non eſſet clericus, non propterea conſtitutio penſionis vitiaretur: tũ quia ex cauſis prædictis poteſt penſio laico aſſignari, vt ſupra dixi proxima præcedenti q. tum etiam, quia licet in reſeruatione prędicta Papa narraret illum clericum, illa cauſa clericatus non eſſet cauſa fin. propter quam Papa mouetur ad aſſignationem pen-
1 ſionis. † facit quod ſingulariter voluit Ioan. And. in c. pen. de immu. eccle. in vj. quem ibi ſequitur Gemin. & Franch. in c. cum ceſſante. ij. col. de appel. vbi dicunt, quòd cauſa quæ poſita eſt in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua non finalis, quando poſtmodum lex vel ſtatutum largius loquitur, prout in caſu noſtro, in quo cauſæ
2 meritorum: vel paupertatis expreſſè aſſignatur, † ceſſante autem cauſa impulſiua, non ceſſat effectus: & ſic diſpoſitio glo. in c. quod ad tranſlationem. de renun. & in c. cupientes. in prin. in verſi. periculoſis, vbi Domi. poſt Ioan. And. de elec. in vj. & glo. in l. j. §. ſexum. ff. de poſtulan. & glo. in l. ſi mulier. C. de iur. dot. Et per Alciatum in repet. rub. ff. de verb. obl. col. vj. verſic. pro reſolutione, breuiter.
3 nu. 24. † Et propterea dixit Bar. in rub. de inſtit. & ſubſti. col. j. verſic. cauſa verò. quòd cauſa impulſiua non dicitur propriè cauſa. Sufficit igitur quòd ſubſiſtat cauſa fi. quæ fuit ratio meritorum vel paupertatis, ſiquidem ex illius expreſſione cognoſcitur, quale fuerit principale intentũ concedentis penſionem, vt deducit Soz. in conſ. c c l i. in

cipiente,quoniam in præſenti conſultatione,ver.compro
4 batur.circa prin.in ij.volu. † & cauſa finali ſtante durat
effectus,non obſtante defectu cauſæ impulſiuæ:vt per do-
cto.in d.c.cum ceſſante.Quinimo quando eſſent duæ cau
ſæ fin.eiuſdem diſpoſitionis, & ipſarum altera ceſſaret,
altera verò ſubſiſteret,diſpoſitio firma maneret. ita pro-
bat text.in d.§.affinitatis. inſtit. de nupt. & in §.fi n. in au-
then.de inſtru.caut.& fide.in verſic.ex vtroque.& in §.ſed
ſi.uerſi.nullus.Ad idem Bal.in l.j.col.iiij.C.de condi.indc-
bit.verſ.item do talem regulam.Bart.in l.j.ff. ſolut.matri.
5 Bald.in l.generaliter.iij.col.C.de epiſcop. & cleri. † Nec
obſtat ſi quiſpiam dixerit prædicta non procedere in be-
neficialibus,in quibus ad refrenandam ambitionem, etiá
ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus : vt notanter dixit
Abb.per illum text.in c.poſtulaſti.in vlti.not. de reſcript.
quem refert & ſequitur Decius in d.c.cum ceſſante, col.
j.verſi.& prædicta conclu. de appel. quia literæ reſerua-
tionis penſionis,non ſunt propriæ literæ beneficiales : &
per conſequens non ſunt ambitioſæ & reſtringendæ:cùm
penſio ſit quid mere temporale,nil habens ſpiritualitatis:
6 vt dixi ſuprà q.j.& q.proxi.præcedenti. † Videtur tamen
quòd literæ reſeruationis penſionis,in multis regulentur,
vti literæ beneficiales,quæ per ſurreptionem vitiãtur ipſo
iure.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.& ideo fortè dicen-
dum eſſet,quòd concluſio prædicta procedat,quando Pa-
pa motu proprio Penſionem alicui reſeruat ex cauſis ſu-
pradictis,ſuper fructibus beneficiorum. faciunt ad hoc d.
7 ſuprà q.ix.in verſ.quid autem dicendũ ſit.†Clauſula enim
motu proprio in literis appoſita,facit gratiam valere,nõ
obſtante ſurreptione.text.eſt in c.ſi motu proprio.de præ
bend.in vj.& ſic tutius erit tenere prædictam concluſio-
nem procedere,quãdo conceſſio penſionis facta eſſet mo
8 tu proprio.†Tertio verò caſu,quando aſſignata fuit pen-
ſio alicui ſimpliciter,tanquàm clerico, vtputà,quando Ti
tius reſignauit beneficium in manibus Papæ,ad fauorem
Sempronij,& obtinuit Gaio eius nepoti, quem clericum
eſſe aſſeruit, ſuper fructibus beneficij renuntiati penſio-
nem annuam,puta ducatorum.xxx.reſeruari, qui tamen
Gaius erat merus laicus.Nam tali dicendum eſt,quòd re-
ſeruatio dictæ pẽſionis eſt nulla : voluit enim Papa Gaio

vni

vti clerico, prouidere. facit: quia falſa cauſa dans cauſam reſcripto illud vitiat. tex. in c. ſignificante, de reſcript. & ibidem gloſſ. quod maximè procedit, quando quis ſibi qualitatem aliquam attribuit, quam non habet, vt in ſimi li habetur de diſponente, in l. fin. C. de hæred. inſtit. vbi error nominis in diſponente, vtputà, quando vocauit ſe Franciſcum, & ſibi nomen Hieron. acceſſit. nam tunc actus vitiatur, vt etiam habetur in d. l. fin. per Barto. Ang. & alios: vbi etiam Corneus. col. j. † Secundò facit: quia
9 quando falſa demonſtratio dat cauſam conceſſioni, tunc eſto quòd de corpore conſtaret, diſpoſitio tamen non valeret. Ita dicit Roma. in conſil. c c c x x v i i. incipiente, iſtæ ſunt rationes, in fine: mouetur per text. in l. nec apud. & in l. ſi pater. C. de hæredi. inſt. & in l. tanquàm. C. de fideicom. vbi dicitur, quòd inſtitu. heredis eſt nulla, quando teſtator Sempronium hæredem inſtituit vti filiũ ſuũ, putans illum ſibi filium eſſe, aliter ipſum non inſtituiſſet,
10 cùm tamen non eſſet teſtatoris filius. † Tertiò facit doctrina Compoſt. in d. c. ſignificante. reſcript. vbi dixit, quòd ſi Papa mandat prouideri in diœceſi Bononienſi Bernardino ſcolari Bononienſi, & ille B. ſit Paduanus Bononiæ ſtudens, tale reſcriptum vitiatur: & mouetur, quia Papa cenſetur velle illum beneficiare in loco ſuæ originis, potius quàm ſtudij: quia in beneficiando aliquem locus originis attenditur. c. nullus. lxj. diſtinctio. & ſequitur Ioan. And. in d. c. ſignificante. col. ij. & poſt eum cęteri ibidem:
11 vbi Felin. col. vltima, ver. quærit compoſtellanus. † Quinimo ſi quis ſe clericum facit cùm non ſit, puniri debet iudicis arbitrio: vt dixit Bald. in l. ſi ſub prætextu. in fine. C.
12 de ſacroſanct. eccle. † Quartò facit, quia collatio beneficij facta alicui tãquàm clerico, qui clericus non erat, tamẽ habitum clericalem geſtabat, & pro clerico ſe gerebat, cùm nullum haberet ordinem, non valet: vt concludunt omnes docto. in c. ij. de inſtit. & in c. cum adeò, de reſcript. licet ibi contrarium tenuerit Compoſt. quem cæteri impugnant: & ibi latiſſimè felin. qui ad partes arguit in j. ij. & iij. col. & latiſſimè per Ioan. Seluam vltramontanam, in tracta. ſuo de beneficio, in iiij. parte q. vj. hanc etiam opinio. contra Compoſt. ſequitur Archidia. in c. fina. xij. q. j. vbi dicit, quod Bonifacius octauus ſeruauit eam in

perſonam ſui nepotis: non clerico enim beneficium eccle ſiaſticum conferri non poteſt nec debet. ca.cùm adeò. de reſcript.c.ex literis.de tranſactio. gloſ. Ioan. Monachi. in
31 rubri.de clerico ægro.in vj.† Quintò facit: quia nulli dubium eſt,quod clericus eſt laico dignior & maior: quinimò dicitur eo potentior:vt voluit Specu. in tit.de ceſſione actio.in §.j.in verſic.ex proximè dictis: & idem de reſcript.c.præſentata.§.ratione autẽ cauſæ.in verſic.quòd ſi quis nominauit. exprimens autem perſonã digniorem in reſcripto malitioſè, commodo reſcripti in totum carere debet.c.ſedes.de reſcrip.vide Franchum in d.c.ſi eo tem-
14 pore.col.ij.verſicu.iij.limita,de reſcript.in vj. † Sexto facit ſtilus curiæ,ſecundum quem Papa regulariter nõ conſueuit laicis penſionem aſſignare, ſed clericis paſſim illas reſeruat, qui quidem ſtilus ius facit,& pro lege ſeruatur. Speculat.in titu.de teſtib.§. publicatis. verſicu. deinde.& idem:de reſcri.c.præſentata.in §.ratione formæ quoque. in prin.ad idem eſt deciſio dominorum de Rota, in antiquis.nume.710.Incipit,nota quòd ſtilus: vbi dicunt, quòd ſtilus ſacri palatij eſt quoddam ius,licet ex facto oriatur: allegat c.ex literis,de conſtitutio.& text.in ca.venerabilis, de confir.vtil.vel inutil.& notat Abb.in d.capit.ex literis. & ibidem Decius, colum.iij.in verſicu.vij.nota.& ex prædictis decidi poteſt, quòd quando Papa alicui, tanquàm clerico penſionem ſimpliciter reſeruat, ſi is cui fit talis reſeruatio, non ſit clericus: ſed purus laicus, reſeruatio
15 non valebit. † Iſtam concluſionem amplia duobus modis.j.vt procedat etiam ſi Papa motu proprio reſeruaret talem penſionem: quia licet motus proprius excludat vitium ſurreptionis ca.ſi motu proprio. de præbendis in vj. tamen motus proprius non operatur vltrà intentionem agentis: vt per Felinum in c..conſtitutus,col.iiij.inprin.de reſcri.& ibidem, colum.v.verſicu.Autoritas,& verſicu.niſi ſcriberet: & idem in ca.cauſámque.el ij. colum.ij. verſic. & iſta concluſio. de teſtib.mens autem & intentio Papæ tali caſu fuit prouidendi clerico,meritò ex defectu inten-
16 tionis, talis reſeruatio erit nulla. † Secundò amplia procedere etiam, quando poſt reſeruationem penſionis ſibi factam tanquàm clerico, quis efficeretur clericus: quia tempus datæ inſpici debet: & habilitas ſuperueniens nil

op-r

operatur cap.ſi eo tempore.de reſcript.in vj. gratia enim ex tempore datæ initium ſumit: ideò illa eſt potiſſimum conſideranda. Ad idem eſt text.in d.ca.eam te.& in clem. fin.eod.tit.& in c.ſi ſuper.de offic.deleg.in vj. Ad idem facit text.in c.fin.de reſcript.& in c.tibi qui.& in c. duobus. eod.tit.in vj.facit quod voluit gl.in c.ſtatutum.in j.in verbo canonicis ad fi.de reſcri.in vj. quæ dicit aduertendum
17 eſſe ad tempus datæ.† In conſideranda habilitate delegati,vide Felin.in d.ca.eam te.de reſcript.col.pen. & col.fin. vbi multa circa hunc articulū accumulat. Idem decidit in canonicatu Cald.in c.ij.de inſti.vbi tenet,quòd ſi quis recipiatur in canonicum ante clericatum, quòd talis receptio non valeat. Idem tenuit Domi.in c.cum adeò,de reſcript. & ibidem Felin.col.ij.verſi.contrariam partem. mouetur per text.in l.ex eo,ff.de milit.teſta.ibi ex tempore quo in numero relatus eſt,non ante:& ad tex.in l. fin.ff. de milit. teſt.reſpondent,vt per Feli.videre poteris,in loco præallegato. Ad prædicta facit regula iuris, quòd id quod à prin. nō ſubſiſtit,tractu temporis non conualeſcit.c.non firmatur.de reg.iur.in vj, Hinc eſt,quòd in ſimilibus caſibus, ne gratia ſit fruſtratoria,recurri ſolet ad Papā,& impetratur gratia,quam curiales vocant perinde valere, quia ſupplicatur pontifici, vt gratià iam facta perinde valeat,ac ſi in ea expreſſum fuiſſet oratorem non fore clericum, ſed de proximo clericandum: vel ac ſi fuiſſet clericus tempore
18 datæ illius, licet ex poſt factus eſſet clericus. † Iſta tamen quæ dicta ſunt de beneficiis, videntur habere diuerſam rationem: quia ordo clericalis, in illis eſt de ſubſtantia, nam laicus ſui natura non eſt capax beneficij, ſicuti eſt penſionis: vt vidimus ſuprà quæſtio.xxj.cùm non clerico beneficium conferri non poſſit ca.cum adeò. de reſcript. & ca.ex literis, de tranſact.& habetur per Ioàn. Monachum,in c.ſi annum.de iudic.in vj.& idem in rub.de cleri. ægrot.in vj.

Penſio an imponi poſsit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronat. ſine conſenſu patroni.

QVAESTIO XXIII.

1 *Eccleſia patronata, patronum inopem alere tenetur.*
2 *Patrono inopi competit actio contra eccleſiam patronatam pro alimentis.*
3 *Commenda facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
4 *Renuntiatio facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
5 *Permutatio facta ſine conſenſu, patroni, eſt nulla.*
6 *Epiſcopus non reſtituit clericum in eccleſia patronata ſine patroni conſenſu.*
7 *Vnio de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
8 *Epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ, conuertere non poteſt in præbendas ad commodum alterius eccleſiæ ſine patroni conſenſu.*
9 *Patroni conſenſus non requiritur in alienatione rerum eccleſiæ patronatæ.*
10 *Rector Eccleſiæ patronatæ ſine conſenſu patroni præſentare poteſt ad titu. ſuæ eccleſiæ clericos ordinandos qui ali debent ab ipſa eccleſia.*
11 *Epiſcopi diſpenſ. circa ius patronatus, valet quando patrono non præiudicat.*
12 *Patronus penſionem nimis onerosam eccleſiæ petere poteſt moderari.*
13 *Portio in titulum beneficij aſsignari non poteſt ex redditibus beneficij patronati, ſine patroni conſenſu.*

VIgeſimotertiò quæro, an penſio poſſit alicui reſeruari ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patro. laicorum, ſine conſenſu patroni. In iſta quæſtione non tacta à doctoribus quòd viderim, videtur dicendum, quòd
1 non.† Intereſt enim patroni ne eccleſia, in qua ius patronatus habet, grauetur in diminutione reddituum & prouentuum, cum eccleſia patronata patronum alere teneatur indigentē: vt per Inn. & alios in c. nobis. de iur. patro. Ad idem facit text. in ca. quicunque. el ij. iuncta gloſ. xvj.
2 q. vij.† Quinimo patronus indigens actionem habet contra eccleſiam patronatam, vt ipſum alimentet: vt concludunt Doct. maximè Ioan. Andr. in d. c. nobis. in vlt. not. & Rocchus de curte in tract. ſuo, de iure patr. in verbo vtile, in j. idem voluit ſolennis præceptor meus Ant. Burgos Hiſpanus,

ſpanus, à quo ius canonicum audiui in almo gymnaſio, Bononienſi, in c.j.col.pen.verſi.limita tamen, de emptio.
3 & vendit.† Secundò pro iſta parte facit: quia beneficium quod eſt de iure patronatus laicorum, cõmendari nõ poteſt alicui ſine patroni conſenſu. gloſ. in c. nemo deinceps, & ibi Domi. de elect. lib. vj. Si verò huiuſmodi beneficium commẽdetur ſine patroni conſenſu, an tunc cõmenda illa aliter non caſſata, patronus in eo præſentare poſſit. vide per Hoſt. & Innoc. in c. dudum. el ij. de elect. & per Domi. in d. c. nemo deinceps. col. iiij. & ibidem Franchus. de elec.
4 in vj. † Tertiò facit quia clericus habens beneficiũ, quod eſt de iure patr. laicorum, illud renuntiare non poteſt ſine conſenſu patroni, vt voluit Innoc. in c. fin. de renun. & hoc menti tenendum dicit Abb. in c. ſignificatum. de præben. Idem voluit Abb. in c. de multa. col. iiij. eod. titu. & Imo. in d. ca. ſignificatum. colum. j. & ideo permutatio facta ſine conſenſu patroni non valet, † vt cõcludit Stepha. Beltran.
5 in conſil. c x c i i i. incipiente, illud certum eſt. in primo volum. & Collec. in c. cum olim. col. j. verſicu. ſed nunquid permutat. & latè per Rocch. in d. tract. de iure patron. in verbo honorificum. q. iij. & Domi. in d. c. nemo deinceps. col. iiij. vbi dixit, quòd ſi laicus patronus permutationem huiuſmodi impugnat ſine eius conſenſu factam, poterit etiam illa permutatione nõ caſſata, vel reuocata, aliũ præſentare: id tamẽ procedere dicit, quando permutãtes fuerunt in culpa ſcientes eccleſiam eſſe patronatam: de quo tamẽ vide latius per eum ibidem, & per Vltra. in tract. de permut. benefi. in v. parte verſic. ſed quæro an permutatio: & Domi. in c. j. de rer. permut. in vj. col. fin. verſic. Quid ſi fiat permutatio. & Lapp. alleg. x c v i. incipien. Beneficia vacantia. in fin. vbi dixit, quòd permutatio eccleſiarũ ad quas laicis cõpetit ius patronatus facta in Romana curia, ſine mẽtione iuris præſentandi laicorũ non valet. & quòd ſic vidit ſeruari. Idem voluit Calder. conſilio i i. in rubr. de rerum permut. in vj. & Bellamc. Deciſ. c l x x x i x. & Deciſ.
6 c l x x x i. † Quartò facit: quia epiſcopus reſtituere non poteſt clericũ depoſitum ab eccleſia patronata, ſine cõſenſu patroni. ita voluit Gemi. dicens hanc eſſe cõmunẽ opinio. in c. quamuis. de reſcript. in vj. ſuper gloſ. penul. idem voluit Anto. de But. & Abb. in c. transmiſſam. in fin. de re-

nuntia.& Sicul.in conſi.ſuo xxiii.incipien.ſcripſit Prõ-
7 pheta.col.vij.in j.volu.† Quintò facit: quia vnio facta de huiuſmodi beneficiis ſine conſenſu patroni, nòn valet, vt per Thomã Faſtoli in ſuis dubiis.in ij. cauſa in vj. dubio, dicenté, quòd ita tenuit maior pars dominorũ de Rota, quem refert & ſequitur Rocc.in d.tract.ſuo, de iure patr. in verbo honorificum.q.iij. verſicu.inquantum etiam, & Felin.in tract.ſuo quãdo lit.apoſt.noc. patr.eccle.in prin.
8 †Sextò facit, quia epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ conuertere non poteſt in præbendas, vt deſeruiãt neceſſitatibus alterius eccleſiæ ſine conſenſu patroni. Ita notanter dixit Abb.in c.ſuggeſtum. de iure patro.& per Rocch.in d.tract.ſuo, loco ſupra allegato.q.iij.col.iij. verſ.item bene facit ad prædicta. Iſtis tamen non obſtantibus contrarium puto de iure verius, videlicet quòd penſio reſeruarĩ poſſit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure pat.laici ſine conſenſu patroni:& hoc comprobo ex infra dicẽdis.
9 †Primò, quia in alienatione rei eccleſiæ patronatæ, patroni conſenſus nõ requiritur de neceſſitate, licet ſecus ſit de honeſtate: vt concludunt Imol.Abb.& alij in ca.vnico.vt eccl.benefi.ſine dimi.confer.Petr.de Anch.in conſi.c xx. incipiente, ex narratis, & per gloſ.Bartol.& alios in authen.de alien.& emphi.in princi.& ratio adducitur: quia ex tali alienatione non præiudicatur iuri patronatus.ita inquit Anchar.in d.ſuo conſilio, quem ſequitur Rocchus in prællegato tractatu ſuo, in verbo honorificum, quæſtio iij.colum.ij. in fine.& colum. iij.in princip.idem igitur erit in reſeruatione penſionis, cum ex ea non præiudicetur patrono in ſuo iure patronatus, & iure præſentandi, ſed tantum rectori eccleſiæ patronatæ, cui fructus
10 diminuuntur. † Secundò moueor: quia rector eccleſiæ patronatæ ad titulum ſuæ eccleſiæ, præſentare poteſt clericos ordinandos, qui ab ipſa eccleſia alimenta percipiant, ſine conſenſu patroni: & hoc ex eo quòd nullum per hoc præiudicium inferatur patrono. text.eſt notabilis.in cap.poſtulaſti.de iure patro.Federic.de Senis, conſilio x c v.incipiente, Super dubitationum articulis.col.ij. & per Rocch.loco proximè allegato.q.iij.colũ.ij.in fin.in verſicul. Hinc dicimus. ita eſt in aſſignatione penſionis, ex qua patrono in ſuo iure præſentandi non præiudicatur:

11 tur : quinimo illud illæſum ſibi ſeruatur. † Tertiò facit, quia etiam quando nullum fit præiudiciũ patrono, valet epiſcopi diſpoſitio circa ius patronatus, & ſuper rebus eccleſiæ patronatæ.ita dixit Abb.in d.cap. ſuggeſtum. & hanc partẽ,quòd reſeruatio pẽſionis ſuper fructibus beneficij patronati valeat ſine conſenſu patroni : amplectitur Curia:& ita ſeruatur,vt audio. Nec obſtant adducta ſupra in contrarium,quia reſpondendo dicitur,quòd nõ obſtat primũ fundamentum,de intereſſe patroni,propter alimenta ſibi debita in caſu indigentiæ & inopiæ : quia aſſignatio penſionis principaliter tendit in damnũ rectoris eccleſiæ grauatæ:ideo eius conſenſus requiritur:vt vidimus ſupra q. x. intereſſe autẽ patroni ratione alimẽtorum in caſu neceſſitatis,nõ eſt in cõſideratione:quia habet ſe ad eſſe & non eſſe:& caſus, aduerſáque fortuna liberi hominis,non ſunt expectandi l. inter ſtipulantẽ.§. ſi ſtipulatus.ff.de verb.obl.Patroni enim principale intereſſe,verſatur circa ius præſentandi, quod ſibi ex gratia ſedis apoſtolicæ fuit indultum.c.iij.vbi Docto.de iure patr. cui per penſionis reſeruationẽ nõ præiudicatur.Ad ij.iij. iiij.& v.obiecta ſupra adducta reſpõdetur, quòd ideo in illis caſibus conſenſus patroni requiritur : quia agitur de eius præiudicio circa ius præſentandi,iuxta not.per Abb. & alios in d.c.ſuggeſtum.de iure patr.Ad vltimũ reſpondetur, quod in illo caſu bona eccleſiæ patronatæ applicantur præbẽdis,vt neceſſitatibus alterius eccleſiæ deſeruiant perpetuò.hinc eſt quòd patroni cõſenſus ibi requiritur.quia eius eccleſia ſpoliatur,& altera veſtitur eius bonis.In aſſignatione autẽ penſionis nõ eſt ſic : quia penſio non eſt perpetua,ſed temporalis,videlicet ad vitã penſionarij tantum, vt vidimus ſuprà q. xij. Ideo patroni conſenſus non requiritur in eius aſſignatione:& hãc opinionem,tanquam iuridicam,amplectitur Romana curia, & 12 ita ſeruatur.†Puto tamen dicendum , quòd ſi penſio impoſita ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ eſſet nimis oneroſa illi eccleſiæ , quòd patronus poſſet petere eã reuocari,vel ſaltem reduci ad debitã quantitatem:faciunt ad hoc quæ dicunt Doct.in c.vnico.vt eccle.benefi.ſine dimi nu.confer.vbi volũt, quòd licet cõſenſus patroni non ſit neceſſarius in alienatione bonorum eccleſiæ patronatæ: tamen

ſint de iure patronatu clericorum. caſus eſt in c. cū dilectus.de iure patr. & ibidem Doct.omnes : tradit Felin. in tract.ſuo,quando lit.apoſt.præiud.patr.eccle.col.vj.verſ. limitatur tertiò,& Rocchus in tract.ſuo, de iure patr. in
2 verbo honorificum.q.j.verſ.nono limita.†Iſta tamē concluſio limitatur non procedere , quando ius patronatus ſpectaret ad clericum nō ratione ſuæ eccleſiæ, ſed ratione ſui patrimonij:tunc enim de eo eſt fiēda mentio,alioquin nō valeret prouiſio, cum tali caſu requiratur etiam conſenſus patroni.Ita Feli.in d.ſuo tract.col.iij.verſ.Ampliatur quintò.& Rocchus in d. ſuo tract.de iure patr. in verbo iuſ.q.vij.idem tenet Abb.in c.illud.de iure patr.&
3 in c.de monachis.de præbend. † Secundò limita dictam cōlcuſionē nō procedere,quādo clericus haberet ius patronatus cōmune cū laicis:tale enim ius patronatus,iudicatur ac ſi eſſet laicorū ſimpliciter:& ſic de eo eſt fienda mētio,vt per Rocchū in d.tract.de iure patr.in verbo ius q.vij.in j.q.acceſſoria.& in ij.& Felin.in præallegato trac. col.iiij.verſ.ampliatur ſextò.& in hoc caſu & præcedenti eſſet in literis annuæ penſionis facienda mentio de iure patronatus:quia quādo tacetur illud, quo expreſſo,Papa gratiam non feciſſet, vel ſaltem difficilius feciſſet,talis taciturnitas gratiam vitiat. cap.ſuper literis & ibi Abb. de
4 reſcri.vbi latiſſimè Feli.col.v.verſ.exprimenda.†Secundo verò caſu, quando beneficium eſt de iure patronatus laicorum ſimpliciter : & tunc idem erit , quia facienda eſt mētio de dicto iure patronatus,in reſeruatione pēſionis: & ita obſeruatur in curia,vt audio. Nam nulli dubiū eſt, quòd Papa difficilius grauet penſionis onere beneficium quod eſt de iure patronatu laicorum , quam beneficia alia:& ratio,quia patronus egenus,ali debet de fructibus beneficij patronati:vt per Inno.& alios in c.nobis,de iur.
5 patr. & dictum fuit ſupra in proxima præcedenti q. † In prin.facit quia permu.de beneficio,quod eſt de iure patronatus laicorum,etiam ſi fiat in curia Romana, nō valet non facta mentione iuriſpatronatus prædicti : ita tenuit Pauinus auditor Rotæ in tract.ſuo de offic. & poteſt cap.ſede vacant.in ij.q.ij.partis principalis.verſicu. adde etiam quòd non valet.Iſtam concluſionem puto limitandi eſſe,quòd non procedat in caſibus in quibus valet col.

latio beneficij patronati,ſine conſenſu patroni, qui ſunt infraſcripti.Primò quando ius patronatus ſpectat ad laicos religioſè viuentes, & gaudentes beneficio fori eccleſiaſtici, vt ſunt biginæ: ita decidit Rota deciſ. CCCXXXII. in antiquis,idem quando ſpectat ad illos qui ſunt de tertio ordine Sācti Frācīſci,nō ad ſingulos,ſed ad vniuerſos: tale enim ius patronatus dicitur eccleſiaſticum, vt dicit Feli.in præallegato tract.ſuo ver.limita quarto. Secundò quando iuſpatronatus,eſſet præſcriptione vel cōſuetudine quæſitum,tūc enim valent literæ apoſtolicæ de illo nō facientes mentionē Fel. in prædicto tract.in ver. limitatur vndecimo alleg.Fed.de ſenis in cōſ. LXV.inci.infraſcriptæ quæſtiones & Car.cōſ.LXI.incip. vacāte in ſecūdo dubio.

Penſio an poſsit alicui ſub ea conditione aſsignari, vt illam dimittere teneatur,cum adeptus fuerit competens beneficium.

QVAESTIO XXV.

1 *Collatio beneficij debet eſſe libera.*
2 *Beneficium eccleſiaſticum eſt perpetuum.*
3 *Penſio quæ datur pro ſeruitio ſpirituali, vel quæ data eſt loco beneficij,habet aliam naturam.*
4 *Pactum inter epiſcopum & ſuum familiarem de dando ſibi certo ſalario,donec ei prouiſum fuerit de beneficio,valet.*
5 *Competens beneficium,quando dicatur.*

VIGESIMOQVINTÒ quæro, An penſio poſsit alicui ſub ea conditione aſſignari, vt illam dimittere teneatur,cum adeptus fuerit competens beneficiū?Circa hanc quæſtionē diſtinguēdo dicas,quòd aut loquimur in penſione quæ in titulum beneficij aſsignatur, & tūc cum ſit beneficium eccleſiaſticum,vt dictum fuit q. j. & q.xxj.
1 eo caſu nō poterit ſub tali conditione aſſignari.† Collatio enim beneficij debet eſſe libera,pura,& ſine cōditione:vt habetur per Abbatem in conſi.ſuo XLVII. incipien.
2 illud de iure quæritur:† item beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum. vt per eundem.in d.conſ. allegat. text. in c.ſanctorum.lxx.diſt.c.pen.de cler.ægrot.& notatur in c. ſi gratioſè,de reſcr.in vj.hinc eſt quod ſub dicta cōditione

ne aſſignari non poterit:aut loquimur de annua penſione quæ conſtituitur in quantitate pecuniæ vel bladi, per viã quãtitatis:& eo caſu cùm penſio ſit quid temporale,poterit ſub dicta conditione aſſignari: Neque propterea dicetur promitti aliquid ſpirituale pro dicta penſione, quia penſio datur ad tempus,videlicet, donec is cui aſſignatur,beneficium habuerit, propter cuius adeptionem penſio euaneſcit:ita quòd ingreſſus vnius, egreſſum alterius operatur.c.cum renuntiatur.xxxij.q.j. & in hac opinione reſidet Imol.referens ita tenere Gulielmũ, in cle. j.col.vj.verſ.nunquid autem.de reb.eccl.nõ alienan.Idem voluit Lauren.in d.cle.j.vbi rationem aſſignat quare cõſtitutio talis penſionis valeat,quam dicit eſſe ex eo, quia non datur nec promittitur beneficium pro illa penſione, nec econtra.ſed bene penſio ad tempus datur donec beneficium ſuperueniat propter cuius adeptionẽ,ipſa penſio extinguitur,ſicuti aliàs per adeptionem vnius eccleſię, vacat prima quam quis obtinebat.c.de multa.de præbẽ. iſtam opinionem tenuit etiam Bonifa.in d.clemen.j. col. vlt.verſ.conclude quòd nedum.de reb.eccle.non alienan.

3 †Limita tamen dictam concluſionem procedere quando penſio pro ſeruitio ſpirituali concederetur, vel ſi penſio concedatur loco beneficij,vtputà, ex cauſa reſignationis vel ceſſionis iurium,vel alia ſimili:vt in c.dilectus. el ij.de præbend.aliàs aſſignatio dictæ penſionis modo ſupradicto eſſet illicita,quia videretur deductum in pactũ, quòd penſio dimitteretur,quæ eſt commodum temporale,pro titulo beneficij.Iſtam limitationem ponit Card.in d.cle. j.q.xvij.de reb.eccl.non alien.pro qua faciunt ea quæ tradunt doct.poſt Hoſtien.in c.cum eſſent de ſimo. vbi Feli.

4 †In fine dicentes quòd valet pactum factũ, inter epiſcopum & eius familiarem de dando ſibi certo ſalario, donec ſibi prouiſum fuerit de beneficio,dummodo beneficium non conferatur illi principaliter,propter ſeruitium temporale.Nec poſſumus tunc dicere,quod ex parte familiaris remittentis ſalarium,dicatur ſimonia iuxta text. in c.veniens.de teſti.quia illud temporale erat datum ſub conditione, qua cõditione eueniẽte,euaneſcit obligatio dandi ſalarium.§.omnis.inſti.de verb.obli.prędictis adde quod voluit Collecta. in c. qualiter. de clericis non reſidem.

dent. vbi dixit quòd ſi epiſcopus exiſtenti in ſtudio permiſit x. marchas argenti, donec fuerit adeptus beneficium, quod valet x. marchas vel æquæ bonum: ſi ille ſit adeptus beneficium x. marcharum, tunc epiſcopus eſt abſolutus à præſtatione illa x. marcharum. † Quod autem
5 dicatur competens beneficium, ſecundum qualitatem perſonæ Felin. in cap. poſtulaſti. ver. fallit. ij. de reſcr. & in hoc an beneficium ſit competens qualitati perſonæ, ſtatur arbitrio ſuperioris. Anton. de Butr. in c. cum dilectus. colum. ij. de iure patro. quem adducit Feli. loco præallegato.

An & quando annata ſolui debeat de penſione.

QVAESTIO XXVI.

1 *Benifacius nonus primus fuit, qui annatam introduxit.*
2 *Annata de penſione ſoluitur cum penſio excedit ducatos. xxiiij.*

VIGESIMOSEXTÒ quæro Benifacius nonus primus fuit, teſte Platina in eius vita, qui annatam † ſoluendam ſtatuit, ab his qui beneficia à ſede apoſtolica impetrant, vt videlicet is, cui de beneficio excedente valoré annuum, xxiiij. ducatorum auri de cam. prouidetur dimidiam annui valoris beneficij impetrati ſoluat fiſco apoſtolico. Huiuſmodi autem ſtatutum ab Angelicis ſolum in epiſcopatibus receptum fuit, non autem in aliis beneficiis. Modò videndum an & quãdo de pẽſione ſit ſoluẽda annata in expeditione literarum reſeruationis annuæ penſionis. Circa primũ videtur dicendũ quòd de pẽſione non eſſet ſoluenda annata, cum penſio nõ ſit beneficium. c. quamuis. & ibi Doc. de præben. in vj. notat Card. in cle. ij. q. ix. de offi. ord. & dixi ſupra proxima præcedenti. q. & in q. j. ſupra. in contrarium tamen eſt veritas, quòd immò de pẽſione ſolui debet annata, nã licet nõ ſit beneficium, cõſtat tamen ex fructibus beneficij, ex quo extrahitur vt ex ſe patet, & habetur ſuprà q. j. & ita obſeruat curia Ro-

mana

mana imò ſtilus curiæ habet,quòd quãdo alicui prouidetur de beneficio,ſuper cuius fructibus eſt alicui reſeruata annua penſio,tunc in expeditione literarum prouiſionis
2 beneficij,ſoluitur annata detracta penſione. Circa ſecũdum quãdo id eſt quo caſu ſoluatur annata de penſione: dicendũ eſt breuiter,quòd ſicuti quãdo beneficiũ excedit ſummã xxiiij.duc.auri de camera,ſoluitur annata,ita erit in penſione excedẽte dictam ſummã,ſecus à dicta ſumma infra.Et ita fuit obſeruatũ,vſque ad tẽpora Leonis decimi cuius tẽpore,vt audio,ſtatutũ fuit quòd annata ſolueretur de pẽſione:quãdo penſio aſcẽdebat ad ducatos xij. auri de camera,& Ab.in d.ſupra quicquid ſit,hoc totũ pẽdet à cõſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis,quæ ſi ſummis Põtificibus quãdocunque ſecũdũ temporũ varietatẽ alterãtur,nõ debet reprehẽſibile iudicari.c.nõ debet. de cõſang.& affi.ideo ſtilus curiæ obſeruabitur. Sciẽdum tamẽ eſt quòd annata,quãdo beneficiũ eſt taxatũ:nõ plus ſoluitur pro ea,quàm ſit in taxa.vt dixit Caſſad. in Deciſ. ſuis ſuper reg. Cancel.Deciſ.xix.& introducta fuit annata ad ſubuentionẽ Papæ & Cardinaliũ indigentiũ, ſicuti & charitatiuũ ſubſidiũ:vt tradit Fernandus Cordubenſis,in tract.ſuo,de annat.quẽ refert Gomes, in præfatione reg.Cãcell.de valore exprimen.nu.6.quinimò dixit Ioannes Eckius in ſuo libello,qui intitulatur Enchridion Locorũ cõmuniũ cõtra Luteranos.in tit.de annatis, quòd annata,deſcẽdit de iure diuino,quia loco decimæ decimarum ſoluitur,illũ videre poteris qui annatas defendit ab impugnatione Luteranorũ.Vnum etiã ſciendũ eſt, quòd ſi clericus obligatus ad ſolutionẽ annatæ,illam non ſoluerit collectori in partibus deputato,ſiue in camera apoſtolica in termino ſtatuto,incidit in pœnã priuationis illius beneficij,pro quo annatam ſe ſoluturum in camera apoſtolica obligauit.Is verò qui non pro ſe , ſed pro alio annatam ſoluere ſe obligauit, principaliter non ſoluens ſtatuto tempore,non ſolum excommunicationis ſententiã, ſed etiam priuationis omnium beneficiorum , quæ obtinet,pœnam incurrit.Ita ſtatuit Pius ſecundus, ac demum Innocentius octauus,vt patet per dicti Innocẽtij bullã,ſub Anno Domini 1484.tertio decimo Calend.Martij.& hoc confirmauit Iulius ſecundus per eius bullam in tali mate-

ria editam,ſub Anno Dõmini 1505.Calend.Auguſti, pontificatus ſui Anno ſecundo.

Conceſsio annuæ pẽſionis motu proprio facta, cuius pars ſolui debet intra terminum, intra quem eſt impoſsibile quòd ſoluatur, an pro ea parte ſit nulla?

QVAESTIO XXVII.

1 *Stipulatio vitiatur quando id quod in ea eſt deductũ, non poteſt tempore in ea appoſito, adimpleri.*

2 *Contractus bonæfidei iniuſtus iudicatur propter temporis anguſtiam.*

3 *Legatum non vitiatur ex temporis anguſtia, intra quod non poteſt adimpleri.*

4 *Sententia iudicis non vitiatur, ſi exequi non poteſt intra tempus in ea contentum.*

5 *Gratiæ papales, æquiparantur diſpoſitionibus teſtatorum, gratia papalis non vitiatur ex temporis anguſtia.*

6 *Gratia motu proprio, amplè & fauorabiliter eſt intelligenda.*

VIGESIMOSEPTIMÒ quæro, an conceſſio annuæ penſionis per ſedem apoſtolicã, motu proprio alicui facta, cuius pars in feſto Annuntiationis beatæ Mariæ virginis ſolui debet, ſit nulla in ea parte, in qua mandatur dicta die ſolui, attento quòd eſt impoſſibile propter loci diſtantiam, quòd in dicto termino fiat ſolutio. Iſtam quæſtionem examinat Romanus copioſè in cõſil. ſuo CCXLVIII. cuius dictis aliquid addere non intendo, & breuiter concludit quòd non, & ne curiales, qui librorũ paucitate gaudent, dictum cõſilium quærere habeant, illud de verbo ad verbũ hic inſerere decreui, cuius tenor talis eſt. Omnipotentis dei poſtulato ſuffragio: quæritur nunquid conceſſio annuæ penſionis per ſedem apoſtolicam ſecũda Martij motu proprio alicui conceſſa, cuius pars in literis mandatur ſolui in feſto Annunciationis beatæ Mariæ virginis proximè futuro, pro ea parte pro qua mandatur dicta die ſolui, intelligatur nulliter fuiſſe conceſſa: attento quòd impoſſibile videtur propter loci diſtantiam ipſam

conceſſionem exequi poſſe & ſolutioné fieri. Videtur dicendum quòd quæſtio in id recidit, ſcilicet, nũquid téporis anguſtia reſultans propter loci diſtantiam, ipſam conceſſionem in parte vitiet. & in hoc quidem in ſimili reperio
1 quatuor caſus. † Quorum primus habet cõtractũ ſtricti iuris, prout eſt mera ſtipulatio, irritum reddi, cùm in eodem apponitur tempus, infra quod id explicari, quod in contractu deuenit, impoſſibile iudicatur. caſus eſt, de eo quòd cer. loc. l. ij. quæ aliàs incipit, non vtique. §. ſi quis ita. inſtit. de verb. oblig. l. loca. ff. eodem. & l. fin. §. ſi inter eos.
2 † Secũdus verò caſus hoc dicit: cõtractus bonę fidei irritus iudicatur, propter anguſtiam temporis in eo appoſitam, infra quam impoſsibile eſt quod promiſſum fuit impleri: ſed debet impletio fieri infra aliud ſpatium boni viri arbitrio terminandum. Iſte eſt caſus ſingularis. ff. loca. l. inſulam. §. fina. † Tertius hoc habet anguſtia temporis adiecti
3 ſolutioni legati, infra quam impoſſibile eſt legatum ſolui, vel cõditioné legato appoſitam purificari, ipſum legatum ſeu conditionem non vitiat, imò & legatũ ſolui, & conditio impleri debet, infra aliud tempus boni viri arbitrio limitandum. Iſte eſt caſus notabilis. ff. de legat. j. l. ſi mihi & tibi. §. ſi quis ſuos. C. de condi. inſtit. l. ſi quis ita. † Quartus
4 habet ſententiã iudicis, cotinenté actum explicari debere infra diem, infra quem explicari eſt impoſſibile ex temporis anguſtia, & non vitiatur. Quoniam nihilominus actus ipſe eſt explicãdus infra terminum alium iudicis arbitrio declarandum. hoc eleganter notat Goffredus, & Hoſt. in c. cum dilecti. de dolo & contu. quorũ dicta refert & ſequitur gl. ord. in c. nemo poteſt. de reg. iur. in vj. ea ratione quia ſententia hæc duo mãdat indiuiſibilia. Primũ, quòd actus explicetur. Secundùm, quòd certa die explicetur: vt declarauit iuriſconſultus in l. celſus. ff. de arbit. & habetur in d. c. cum dilecti. Quamuis ergo impoſſibile ſit mãdatũ ſecundum, ſcilicet infra illum diem mandatum iudicis explicari, tamen certum eſt mandatũ primũ ſcilicet actum explicari. Explicandus eſt ergo poſt diem illam, atque infra aliam arbitrio boni viri declaradam, in ſeparabilibus enim vtile per inutile non vitiatur, vt ſunt iura vulgaria.
5 † Nunc ergo præmiſſa ad propoſitum reducẽdo, dico quòd, cum gratiæ Papales, æquiparentur diſpoſitionibus

vltimarum voluntatum,vt eſt expreſſum, de conceſ.præben.c.quia cunctis.& c.autoritate Martini, de præben. & c.ſi pluribus.in vj.igitur dicendum, quòd quemadmodum non vitiatur vltima voluntas atque contractus bonę fidei, neque etiã mãdatum iudicis propter temporis anguſtiã, infra quod impoſſibile eſt id,quod in eorum altero deductum eſt,explicari:ſed debet explicari infra diẽ illam arbitrio boni viri.Ita pariter dicendum in gratia ſeu mãdato Papæ:vt illud impoſſibile fuerit explicari infra terminum ab eo præfixum,non tamen propter hoc irritum dicatur: quod Papa mãdat: & explicandum eſt poſtmodum infra

6 terminum accõmodatum.& hoc maxime † in gratia motu proprio conceſſa, quæ amplè, & fauorabiliter intelligenda eſt:non autem ſtrictè,prout ſtricti iuris contractus:vt eſt caſus in d.c.ſi ex pluribus.de præben.in vj. & hæc ſufficiant.Hæc ſunt Romani dicta,ex quibus erit firmata concluſio,quòd in caſu præſentis quæſtionis, pẽſio in ea parte qua ſolui mandatur in tam breui termino,quòd eſt impoſſibile quòd in eo termino ſoluatur,non propterea vitiatur,imò valet & tenet.

Penſio an veniat appellatione benefici.

QVAESTIO XXVIII.

1 *Penſio eſt beneficium,latè ſumpto vocabulo.*

2 *Dictio alia,ſimilia implicat.*

3 *Surrogatum,ſapit naturam ſubrogati.*

4 *Dictio alia,ſimilia non implicat, vbi materia ſubiecta id non patitur.*

5 *De præſtimonio & patrimonio, fieri debet mentio in impetratione benefici.*

6 *Hoſpitale non eſt beneficium.*

7 *Literæ ad Beneficia ſunt ambitioſæ.*

8 *Maius eſt lucrum & commodum,habere penſionem, quam beneficium.*

9 *Beneficium curatum,non venit appellatione beneficii in materia ſtricta.*

10 *Beneficii appellatione,regulariter non venit penſio.*

11 *Clauſula & aliud quodcunque beneficium, comprehendit penſionem.*

12 *Dictio quodcũque,importat omnimodam generalitatem.*

13 Fen

13 *Feudum acceptum pro ſe: & hæredibus ſuis quibuſcumque, eſt hæreditarium.*

14 *Fideiuſſor qui promiſit aliquem præſentare quandocunque, intelligitur etiam poſt ſententiam.*

15 *Statutum puniens aliquem quouis modo, vel qualitercunque occidentem, comprehendit etiam homicidam non doloſum.*

16 *Expreſſa mentio vbi requiritur, generalitas non ſufficit.*

17 *Habens facultatem conferendi beneficia qualitercumque vacantia, reſeruata conferre non poteſt.*

18 *Penſio appellatione beneficii venit in materia fauorabili.*

19 *Penſionarius tenetur ad collectam impoſitam ſuper fructibus beneficiorum.*

20 *Facultas conferendi beneficia, intelligitur etiam de curatis.*

VIGESIMOOCTAVÒ quæro, an penſio veniat beneficij appellatione. In iſta.q. dicẽdum videtur quòd non, per tex. in c. quamuis. el. j. de præben. in vj. vbi quando mandatur alicui prouideri de beneficiis, vigore talis mandati de penſione prouideri nõ poterit: ex quo text. not. ibi Domi. quòd appellatione beneficiorum, non comprehenduntur penſiones in literis beneficialibus: ſed ſolum comprehenditur beneficium, quòd datur in titulum habens ius ſpirituale: non autem penſio, quæ ſolum cõſiſtit in temporalitate. Idem voluit ibidẽ Pet. de Anchar. in iij. not. dicens, quòd quando Papa mandat alicui prouideri de beneficiis, vſque ad certam ſummam, nõ poterit de penſione prouideri, quia ſumitur interpretatio ſtrictior, vt ille nõn comprehendatur, quia propter beneficia quis intitulatur, & obligatur eccleſiæ, & tenetur ad cõtinuam reſidentiam. c. fina. de cler. non reſiden. ſed per penſionem, quis non intitulatur, nec ad reſidẽtiam tenetur xxviij. q. j. c. poſſeſſiones. & c. illud. ij. q. vj. idem tenet Archid. in d. c. quamuis. col. ij. verſ. prouideri. & ibi Ioan. And. col. vlti. in verſ. in gloſ. Papa noſter: & ibidem Franc. in ſecundo not. ad idem facit text. in c. ad audientiam. el. ij. de reſcript. vbi. Abb. dicit in primo notab. quòd annua penſio, quæ ſuper redditibus eccleſiarum plerunque alicui conceditur, non poteſt dici beneficium, quia in illo tex. penſio & beneficium ponuntur vt diuerſa: vt patet in text. ibi dum dicit, annuas penſiones, ſeu alia beneficia: ſubdit tamen ibidem

1 Abb.† quòd in veritate annua penſio eſt beneficium, ſumendo beneficium latè: vt eſt beneuola actio, gaudium tribuens capienti, ſed non eſt beneficium eccleſiaſticum ſpirituale, cum nullã in ſe ſpiritualitatẽ habeat: ſed eſt quid temporale, & ideo appellatioue eccleſiaſtici beneficij non veniat: dicens, quòd iſta fuit ratio dicendi in d. c. quamuis. & in iſta opinione reſidet etiam Fel in d. cap. ad audientiam. Barbatias tamen ibi contrarium tenet, & moue-
2 tur tribus fundamentis.† Primò quòd dictio alia, ibi poſita, dum in illo text. dicitur penſiones ſeu alia beneficia, implicat ſimilia. gloſ. & Doct. in c. ſedes. de reſcrip. Clemen. j. eod. tit. l. ſi fugitiui. C. de ſerui. fugit. not. Bald. in l. conuẽticulam. col. v. verſic. item eſt argumentum à natura. C. de epiſc. & cler. in authent. ex teſtamento. vbi gloſ. & Doct. C. de collat. Bart. in l. ſed & reprobari. ff. de excuſat. tuto. Ergo dicit Sicul. quòd penſio cenſetur beneficiũ eccleſia-
3 ſticum.† Secũdò arguit ſic. Certum eſt quòd ſubrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur. c. eccleſia, el j. vt lit. pend. c. præcipimus. xciij. diſtinct. l. ſi eum. §. qui iniuriarum. vbi bona gl. ff. ſi quis caut. Bart. in l. certi conditio. ff. ſi cert. pet. & in l. j. de præpoſi. agen. in reb. lib. xij. C. & not. Bal. in l. parabolani. C. de epiſ. & cler. inferens, quòd cum penſio ſubrogetur loco beneficij, ergo eſt beneficium. Tertiò adducit quòd illud dicitur eſſe beneficium eccleſiaſticum, de quo quis tenetur facere mentionem in impetratione ca. ſi motu proprio. de præbend. in vj. ſed de penſione annua, quis tenetur facere mentionem, vt in illo text. c. ad audientiam. el ij. de reſcripr. ergo penſio dicetur beneficium eccleſiaſticum. Et ad text. in d. c. quamuis. reſpondendo dicit quòd procedit proptet odium impetrantis beneficium, ad reſtringendam ambitionem impetrantium. Vel dici poteſt, quòd ideo ibi penſio nõ comprehẽditur: quia videtur quòd penſio fuerit in fraudem appoſita. Ioan. de Sylua Doctor Vltramontanus, in tracta. ſuo, de benefi. in prima parte q. iij. tenendo primam opinionẽ reſpondet ad prædicta motiua Siculi, & ad primùm dicit, quòd maior eſt falſa, quando per alia iura eſt declaratum quòd aliquid non ſit ſimile. vt not per Doct. in d. c. ſedes. de reſcrip. ſed iſta dictio alia, poſita in d. c. ad audientiam. eſt declarata per text. in d. c. quamuis. ſupra allegata. de

præ

præben.in vj. & ſic tollitur primum argumentum. Poſſet
4 alio modo † reſponderi ad dictum primum argumentũ, quòd dictio alia non eſt ſimilium repetitiua vbi materia ſubiecta,hoc nõ patitur,vt in caſu noſtro in quo manifeſtè conſtat,quãtum penſio differat à beneficio eccleſiaſtico:de quo vidimus ſuprà q.j.& q.xxj. Poſſes & alio modo & ſic tertiò reſpondere, quòd non eſt ſemper verum, quòd dictio alia denotet ſimilitudinem, cũ multoties improprie ponatur: vt cum dicitur crucifixus eſt Chriſtus, & cum eo alij duo latrones: vt dicunt gloſ.& Docto.in d. authẽ.ex text.C.de collat.& de iſta dictione,vide per Fel. in c.cùm non ab homine.de iudi.& in c. veniens.in fin.de ſimo.& per eundẽ in d.c. ſedes.in fin.poſt Abb.& alios, & Alex.in conſi.c x l i x.incip.cõſiderãtis verbis, in ij.volu. ad ſecundũ motiuũ Siculi,reſpondet idem Sylua,negãdo conſequentiã:quia nõn omne quod ſapit alterius naturã, eſt illi ſimile,prout dicitur patere in propoſito. Nam patrimoniũ,ad quod quis intitulatur,iuxta tex.in c.cùm ſecundum,de præb.ſapit naturã beneficij in hoc quòd illius loco ſubrogatur,& tamen non eſt beneficiũ.iuxta no.per gl.in c.ſuis, ab omnibus approbata.de præbẽ.Ad tertium motiuũ reſpondet idẽ Doctor, negãdo maiorẽ eſſe verã:
5 †nam non ſolũ de beneficiis mẽtio fieri debet,ſed etiã de præſtimonio & patrimonio.vt not.Doc.in c.poſtulaſti.de reſcrip.& tamen nullus dixerit,iſta eſſe beneficia. Item de hoſpitali quod datur in titulum fieri debet mentio ſecũ-
6 dum Cardi.in clem.j.q.v.de off.ord.† & tamẽ clarum eſt, quòd hoſpitale non eſt beneficium.de.per literas.de præben.gl.j.in clementina ſi beneficiorum, de decim.non eſt ergo bona illatio debet fieri mentio de tali re in impetratione beneficij,ergo talis res eſt beneficium.Reſpõſiones adductæ ad motiua prædicta Siculi,per dictũ Io. Syluam loco preallegato,exceptis additis per me fuerũt originaliter Felin.in d.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.licet eas tacito autore recitet præfatus docto.furtũ domeſticũ committendo:iuxta tex.in l.hereditatũ.§.fi.ff.ad leg. falc. vbi iuriſcõſultus dixit,quòd occultator alienæ laudis furi par eſt. & Plinius in proœmio naturalis hiſtoriæ præclarè ad Veſpaſianũ imperatorẽ inquit. Benignũ & plenum ingenui pudoris eſt,fateri per quos profeceris:& obnoxij

profectò animi,& infelicis ingenij eſt, malle in furto deprehendi,quã mutuum reddere. Quæ refert Iaſon,in §.eũ quoque.in fi.inſti.de act.potuit tamẽ ex inaduertẽtia præfatus doctor,Felinũ nõ citaſſe,vt multoties accidit:omniũ enim habere memoriã,& penitus in nullo peccare, diuinitatis potius eſt quã humanitatis:vt inquit iuriſcõſultus, in l.ij.§.ſi quid autẽ.C.de veter.iur.enucl.& ſubdit Feli.in d.c.ad audientiã. col.j. ꝙ melius fuiſſet dicta motiua non ponere:cũ teſte philoſopho in lib.de cœlo,in fi.ad pauca reſpicientes de facili enũtient,illorum ſententiam cõprobans,qui Barbatiæ ſiculã guarrulitatẽ aſcribũt,teſte Gammaro,in proœmio ſui cõmẽti,ſuper conſt.Iulij.ij.Põtificis verè ſummi,imò ſupremi,de ſimo.elec.Rom.Põtifi.Prima opinio cum qua omnes,prædicto Siculo excepto,pertrãſeunt,vera eſt.arbitror tamen illã non probari, per tex.in d.c.quamuis.de præbẽ.in vj.quem ad hoc omnes allegãt. Nam ſi conſideremus rationem tex.ibidem quare pẽſiones non comprehenduntur non dicemus illam, eſſe quia
7 penſiones non ſunt beneficia. † ſed quia literæ ad beneficia ſunt ambitioſæ,ideo reſtringendæ. Ita ſignanter dicit ibi tex.vbi Franchus not.in j.no.quòd literæ ad beneficia ſunt ſtrictè intelligendæ:& ſubdit rationem eſſe, quia impetrantes accedunt ad honores & lucra.Verùm quia maius lucrum eſt,habere tót penſiones aſcendentes ad ſummam,de qua in mãdato de prouidendo,quàm habere tot beneficia,ideo ad penſiones non extenduntur, vt fiat ſtri-
8 cta † interpretatio, quòd autem maius lucrũ ſit & commodum,habere tot penſiones,patet,quia penſio nõ aſtringit quem ad reſidentiam,vt dicam infrà q.xxxj.Item penſionarius non tenetur dicere officium , vt dicam ĩ. q.xxx. Accedat,quòd ſi volumus dicere, quod ratio illius tex.ſit, quia penſio non ſit beneficium,vtique diceremus, ꝙ beneficium curatum,non eſſet beneficium, cùm in terminis illius text.in d.c.quamuis , non poſſet de beneficio curato etiam prouideri,vt declaratur per text.in cap.cùm in illis. de præben.lib.vj.vbi aperte dicit text.quòd quando Papa mandat prouideri alicui , de eccleſiis , perſonatibus, dignitatibus,vel aliis beneficiis quibuſcunque vigore talis mandati , non poterit prouideri de beneficio curato, niſi ſignanter hoc ſit expreſſum.Nec eſt mirum,quia cum

literæ

literæ beneficiales ſint ambitioſæ ſtrictè intelliguntur.d.
9 c.quamuis.† In materia autem ſtricta appellatione beneficij,non venit beneficium curatum,vt not.Pet.de Anch.in d.c.cùm in illis.in iiij.not.& Abb.in c.poſtulaſti. in gloſ.ij. de reſcrip.& in c.fi.in ij.no.de præben.glo.in c.ſi eo tempore,in verbo cum cura.de reſcri.in vj. & per Decium in rub.de reſcrip.col.fin.in fi.& tamen nimis abſurdum eſſet dicere quòd beneficium curatũ nõ ſit beneficium, omnes tamen Doctores,text.in d.c.quamuis.ad hoc allegant, ad probandum,quòd appellatione beneficij non veniat pen-
10 ſio.Erit † ergo concl.ab omnibus doctoribus recepta,Barbatia tantum excepto,quòd beneficij appellatione regulariter non veniat penſio. Hanc concluſionem tenuit etiã Caccialup.in tra.ſuo de penſ.q.xxx.& vltima, & Decius in rub.de reſcrip.col.vlt.ver.& appellatione beneficij, & ibi etiam dixi in apoſtillis meis ad lecturam Decij, hãc etiam concluſionem ſequitur Anna.in capit.Non ſatis. col.ij.Simon.& Felin.in c. poſtulaſti.col.x. verſic.ſecunda declaratio.de reſcript.quam concluſionem limita modis infra
11 dicẽdis.† Et primo ſecundũ Caccialupum loco præallegato,vt non procedat quando in literis beneficialibus diceretur,& aliud quodcunque beneficium,tunc enim ſecundum eum comprehenderetur præſtimonium & penſio.licet non in titulum beneficij aſſignata. allegat gl.in verbo quodcunque.in cle.ij.de vit.& honeſt.cleri.iſta fuit etiam limitatio Feli.in c.poſtulaſti.col.x.verſic.quarta conclu.de reſcri.ad quam tenendam mouetur Feli.per glo.proximè
12 allegatam.† Cuius dictis,adde quòd dictio quodcunque, importat omnimodam generalitatem,itaque vbi apponitur in lege,vel canone,ſi lex vel canon non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.text.eſt notabilis in c.ſolitæ benignitatis,circã fin.de maior.& obedien.vbi Abb.in vlti.
13 not.† Corroboratur prædicta concl.ex iis quæ voluit ſolennis doctor Decius.in conſil. LXXVIII.incipien.licet in caſu propoſito.col.ij.in fi.in j.volu.vbi conſuluit, quòd licet Feudum acceptum pro ſe,& hæredibus ſuis, nõ dicatur hæreditariũ,cum tunc ad extraneos non tranſeat hæredes,tamen hæreditarium erit, quando acceptum fuerit pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque : quia cum tranſit ad hæredes,etiam extraneos.adducit Bal.in l.cum virum,

col.fin.C.de fideicom. & Alex.in l.ſi patroni.in prin.col.
14 penul.ff.ad Treb.† Facit etiã quod voluit Ange.in l.quod ſi nolit.§.ſi quis ita. ff. de edil.edict.vbi dixit quòd ſi fideiuſſor promiſſit præſentare principalẽ quandocũque intelligitur etiã poſt ſentẽtiã,licet aliàs ſecus.l.grecæ.§.poſt
15 litẽ.ff.de fideiuſ.† Et dixit notabiliter Sali.in l.ſi ſerui.C. de noxal.q̃ ſi ſtatutũ punit occidentẽ aliquẽ quouiſmodo vel qualitercũque,cõprehendit etiã homicidam nõ doloſum,ſed culpoſum:licet aliàs ſecus,vt ibi per eũ. Ad hoc tamen vide Bald.in l.data opera.colum.v. C. qui accuſ.& in l.quicũque.col.v.C.de ſeru.fugi.Ioan.de ana.& Cardi. in c.lator.de homici.Salicet. ſequitur Caccialupus in ſua aurea repet.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.vbi dictum Salice.limitat,& ſequitur etiam Alex.in l.& ſi ſeuerior.in ij.col.C.ex quib.cau.infam.irroga.facit etiam ad prædictam limitationem,quod dixit Domi.in c.decet.in princ. col.iij.de immu.eccl.lib.vj.vbi voluit quòd quando lex vel ſtatutum dat facultatem cognoſcẽdi de quibuſcũque cauſis, tunc nulla cenſetur excepta & excluſa. Ad prædicta vide Fel'i.in tract.ſuò,quando lite.apoſt.præiud.patr.eccl. col.iij.in verſi.amplia quartò. Iſtam tamen limitationem dicas non procedere in terminis d.c.quamuis.de præben. in vj.quia etiam ſi ibi eſſet dictum,quòd prouideretur de beneficiis quibuſcunque:non comprehenderetur penſio: quia illa non comprehenditur, niſi de ea ſpecialis mentio fieret,vt ſingulariter dixit tex.in d.ca. quamuis.verſicu.&
16 ideò. in fin.† Vbicunque enim de aliquo requiritur ſpecialis mentio,& expreſſa in beneficialibus: tunc illud non venit ſub quacunque etiam prægnanti expreſſione. text. eſt ad hoc ſolennis in d.ca.cum in illis.in princip.de præbend.in vj.vbi beneficia curata non comprehenduntur, etiam quando dictum eſt,& aliis beneficiis quibuſcũque: quia de illis requiritur ſpecialis mentio.Facit glo. in c.inquiſitores.in verbo expreſsè.de hæret.in vj.& in de.ij. in verbo ſpecialis.de offic. ordin.facit text.& quòd ibi notant doct.in ca.ij.de præb.in vj.& iſta ratione vtitur in ſimili Felin.in d.ſuo tract.col.iij.in verſi.& ſi diceres.in fin.
17 † Ad idem facit quod voluit Domi.in c.ſi cui nulla.in fin. de præbend.in vj.vbi decidit quòd is cui data eſt facultas conferendi beneficia qualitercũque vacãtia,conferre non

poterit

poterit beneficia reſeruata per conſtitutionem execrabi-
lis,vel alio modo. Vide omnino quæ dixi ſupra in q.xix.
18 prope finem,vbi reprobaui opinionem Caccialup. † Se-
cundò limita ſupradictam cóclusionem nõ procedere in
materia,in qua fieret extẽſio ex lata ſignificatione voca-
buli,vtputà, in materia fauorabili, in qua reſtrictio locũ
nõ haberet:tunc enim appellatione beneficij,veniret pẽ-
ſio,quia latè ſumendo,penſio eſt beneficium,cum ſit be-
niuola actio gaudiũ tribuẽs capienti.faciunt not. per D.
Ioan.Crotum de monte Ferrato,dominum & præcepto-
rem meum,in rubri.de reſcript.in prin.Quinimo tali ca-
ſu poſſet lato ſumpto vocabulo,penſio dici beneficiũ ec-
cleſiaſticum:non tamen ſpirituale.Iſtam fallentiã elicio
ex mente & verbis Abb.in d.c.ad audientiam.el ij.in j.no.
de reſcript.cuius dicta retuli ſupra.facit regula, odia re-
ſtringi, & fauores conuenit ampliari.c.odia. de reg.iur.
19 in vj.† Tertiò limita prædictam cóclusionem non proce-
dere,quoties imponeretur collecta ſoluenda per clericos
de fructibus beneficiorum,quia tunc penſio cõprehende-
retur,& penſionarius ad collectam teneretur,ſicuti cæte-
ri beneficiati,cum eadem tunc ſit ratio in penſione, quæ
eſt in beneficiis: identitate enim rationis ſit extenſio ad
caſum,qui ſublata ſignificatione vocabuli, comprehendi
poteſt,etiam in materia exorbitãti.Cyn.in l.j.in iiij.opp.
C.quæ ſit long.conſuet.& ſentit gl.in cle.j.in verbo gre-
gibus.de deci.& in c.quia periculoſum.in verb.epiſcopo.
de ſent.excom.in vj.& in c.j.de elect.in vj.Bal.in l.ſi non-
dum.C.de fur.facit ad prædicta,quia licet in materia ſtri
cta:vt dictum fuit ſuprà,appellatione beneficij, nõ veniat
beneficium curatum, tamen vbi eſſet eadem ratio, ſecus
eſſet:vt not.Domi.in c.ſi gratioſè.col.pen.de præbend.in
20 vj.†Hinc eſt,quòd ſi alicui conceditur facultas cõferendi
beneficia,etiã de curatis intelligitur.vt habetur per Do-
mi.in c.dudum.col.iij.verſi.ex his infertur.de præben. in
vj.idem voluit Domi.in c.fin.de offi.vicar.in vj.Felin.in c.
poſtulaſti.col.xv.in verſi.ſecundus caſus eſt.de reſcript.ad
quod vide etiam Decium in d. rubri. de reſcript. in fin.
Quartò limita prædictam concluſionem non procedere
in penſione,quę non ad particulare commodum alicuius
(vt communiter fit) ſed vt deinceps ſit beneficium eccle-
ſiaſticum

ſiaſticum,aſsignatur: dictum fortè portio ſeu penſio.vt in c.conquerente.de cler.non reſid.vbi Abb.in j.notab.dicit notandũ eſſe ex illo tex.quòd ſuper redditibus vnius eccleſiæ,poteſt conſtitui certum beneficium, aſſignando certã penſionem ex redditibus eccleſiæ pro tẽporalitate beneficij nouiter creati:dicens tenendum eſſe menti ad hoc illum text.talis enim penſio, eſt beneficium eccleſiaſticum, vt habetur per doct.in cle.j. de ſupp.negli.prælat. & diffinitur ſicut eccleſiaſticũ beneficiũ: vt dixi ſuprà q. j. Circa prædictã q. an penſio veniat beneficij appellatione, poſtquàm hæc ſcripſeram, vidi tractatum Pauli de Roma. de penſio. nuper in lucem editum. in vj.eius quæſito, in cuius fi.tenet quòd penſio, quando aſſignatur ſuper beneficio eccleſiaſtico, ſit eccleſiaſticum beneficiũ: quando autem datur pro præſtando ſeruitio,ſit officiũ. & quòd licet penſio ſit beneficium, quo ad denominationẽ & titulum, non tamen venit appellatione beneficij:cuius dicta videntur implicare contradictionem,eum videre poteris.

Penſionis reſeruatio an valeat non facta mentione, quòd idem beneficium ſit grauatum alia penſione.

QVAESTIO. XXIX.

1 *Papa in beneficiis,habet plenitudinem poteſtatis.*
2 *Papa non præſumitur velle dupliti onere eccleſiam grauare.*
3 *Papa de ordinaria poteſtate,penſionem ſine cauſa imponere non poteſt.*
4 *Motus proprius,in alterius præiudicium non operatur.*
5 *Reſcripta ſumunt robur ex mente ſcribentis.*
6 *Si prima penſio erat nulla, an de ea fieri debuit mentio in aſsignatione ſecunda.*
7 *De vnione nulla,non eſt neceſſaria mentio.*
8 *De electione nulla,non eſt neceſſaria mentio.*
9 *Litis conteſt...o inualida non interrumpit præſcriptionem.*
10 *Acceptatio inualidat gratiam non conſumat.*
11 *De compromiſſo inualido,non eſt opus mentionem facere.*

VIGESIMONONO quæritur ſi beneficium aliquod ſit grauatum onere penſionis, puta ducatorum xx. ſoluendæ

ſoluendæ puta Titio:demum Sempronius obtineat ſuper fructibus eiuſdem beneficij ſibi reſeruati, aliam penſionem; puta ducatorum xv.nulla facta mentione de prima penſione,an valeat reſeruatio iſtius ſecundæ.Iſta quæſtio vertitur ad præſens hic Venetiis inter dominum Plebanum collegiatæ eccleſiæ ſancti Lucæ,& quendam Curialem:circa quam,dicendum puto ſecundam reſeruationẽ, in qua de prima non eſt facta mentio, non valere: quia non eſt veriſimile,quòd Papa ſi ſciuiſſet de prima,cõceſſiſſet de facili,ſaltem ſecundam penſionem, cùm nõ præſumatur velle duo onera rei.facit tex.in l.titia cum in teſtamẽto.§.qui in vita,ff.de legat.ij.facit quòd habetur in l.ij.ff.de dona.arguendo de principe ad teſtatorẽ. vt alias in c.j.de conceſ.præben.in vj.cum ſimi.ad idem eſt tex.in c.mandatum.cum duobus cc.ſeq.de reſcrip.dùm decidit non eſſe veriſimile Papam voluiſſe eundem ordinarium grauare ſuper prouiſione duorum beneficiorum, iunctis not.ibi per doct.facit quod habetur in c.duobus.in fi.eo.

1 tit.in vj.† ſi igitur hoc in beneficiis,in quibus Papa habet plenitudinem poteſtatis.cle.j.vt lit.pend.c.ij.de præbend. in vj.& in quibus concurrit cum aliis ordinariis.c.ſi à ſede.cum ſimi.de præben.eo.lib.fortius id erit in fructibus qui beneficiato pro eius ſuſtẽtatione debẽtur,iuxta not. in c.cũ ſecundum.de præb.& in c.fi.de reſcript.in vj. & in c.quia ſæpe.de elec.eo.lib.iunctis not.in c.præſenti.cum ſimi.& infra dicẽdis,& prædicta opinio,viuą etiã ratione

2 fundatur.† Nullus enim ambigit, quòd ſi Papa eandem eccleſiam ſemel grauatã intellexiſſet,noluiſſet, ſaltem ita de facili,eidem aliud onus imponere,per ea quæ notãtur in c.ad audientiã.el ij.& in c.ſi ſuper literis.& c.ſi proponente.de reſcrip.cũ ſimi.facit,† quia ſine cauſa etiã Papa

3 de poteſtate ordinaria imponere nõ poteſt ſuper fructibus beneficij penſionem:vt per Roman.in conſil. CCCLXXXVIII.incip.in caſu propoſiti thematis.& dixi ſuprà q.vj.verſ.Remanet etiã.& facit quod habetur per Cal de.in cõſ.VIII.de reſcri.ad fi.& etiã alias dixi.& fortius in ordinario in d.q.vj.& x.ſuprà.& not.in d.c.ad audientiã. vbi Fel.& in c. conquerentẽ.de cleri.non reſidend. & per Petr. de Ancha. in conſi. CCLXXIIII.& Oldr. conſi. CCXXVIII. fortius igitur dicendum eſt eundem non

præ

præſumendũ velle pẽſiones geminare in præiudiciũ ec-
cleſiæ niſi de illis ſit informatus. Ignorãtia enim excludit
voluntatẽ. iuxta tex. in d. l. ſi per errorem. cũ ſimi. & habe-
tur in d. cle. j. de conſti. in vj. iuxta auth. multo magis. C.
de ſacr. ſan. eccl. ex quo ſequitur, quòd licet etiã ſine cau-
ſa Papa poſſet, tamẽ ſciẽtia requiritur ad effectũ volũta-
tis vt dictum fuit, pro quo eſt regula l. idem Vlpianus &
l. quidam conſulebant, cum ſimilibus. facit: quia ex
cõtraria concluſione abſurdum ſequeretur. Si enim pro
penſione primo loco reſeruata Titio, obligati eſſent fru-
ctus, ex quibus pẽſio debetur: vt cõcludit Roma. in d. ſuo
conſi. cccLXXXVIII. per text. in l. libertis. §. Lucius. quæ eſt
iiij. ff. de alimen. & cib. lega. cum ibi not. Si diceremus va-
lere reſeruationẽ ſecundæ pẽſionis, fatendũ eſſet Papam
voluiſſe eoſdẽ fructus pro altera, & ſic ſecunda penſione
obligatos eſſe, contra not. in l. iij. ff. de crimi. ſtellio. & in
l. qui duobus. ff. de fal. cum ſimi. vt etiam cõſtat in his ter-
minis voluiſſe Ioan. And. in addi. Specu. in tit. de cau. poſſ.
& propriet. §. quia verò. verſic. quod de colligentibus pe-
dagia. in addi. quæ incipit, ſuper quibuſdam. & notabili-
4 ter Oldr. in conſi. XXII. circa fi. † Et prædicta concluſio, ſe-
cundum quam audiui ſæpe fuiſſe iudicatum in curia Ro-
mana: procedit etiam ſi ſecunda penſio fuiſſet motu pro-
prio reſeruata, nam motus proprius operari non debet,
vbi de alterius præiudicio agitur: vt eſſet in quæſtione
noſtra ſi cõtrarium diceremus, præſertim vbi ſubeſt de-
fectus intentionis. vt per Felin. in c. conſtitutus. col. iiij. in
prin. de reſcrip. & ibidem. col. v. verſi. authoritas. in verbo
niſi ſcriberet. & idem Fel. in c. cauſamque. el ij. col. ij. verſ.
& iſta concluſio. de teſtib. & dixi ſuprà q. ix. in verſi. quid
autem dicendum ſit. & not. Lapp. alleg. vij. & Bellemera,
deciſione. cccxcvI. ccccLXXV. DCCXVII. & Anto. de Butri.
in c. quia circa. de conſang. & affiuit. verſic. quæro quid
ſi motu. & eſt gloſ. notabilis in l. j. C. de collatio. & rela-
5 tio. lib. x. † Reſcripta enim ſumunt robur ex mente ſcri-
bentis. Innoc. in c. cum eccleſiaſticæ. de except. & Bald. in
l. reſcripta. col. penult. C. ſi contra ius. idem Bald. in l. j.
de conſtitut. princip. Felin. in d. c. cum eccleſiaſticæ. in fin.
Motus enim proprius non tollit ea, per quæ gratia reddi
poſſet nulla, quæ non veniunt ex dolo, vel culpa impe-

trantis

trantis:ſed potius ex veriſimilitudine mentis ipſius cōcedentis : vt dixit Bellemes. in d.ſua Deciſion. ccccxcii. facit quod habetur in c.mandatū.per Doct.& per Ioan, And. in c.penult.de reſcript.in vj.& Card.in conſil. xxxviii. incip.Papa vniuit.Adde prædictis,quòd illam concluſionem poſtquàm hæc ſcripſeram inueni tenuiſſe Gulielm. Caſſadorum,qui fuit audit.Rotæ,in ſuis Deciſ.ſuper reg. Cancell.Deciſ.iii.in rubr. de penſio. qui dicit concluſionem prędictam,firmatam fuiſſe per Rotam ſuo tempore, & pro ea allegat plures rationes,cuius Deciſiones de anno præſenti 1540. primùm in lucem editæ, & impreſſioni traditæ fuere , & ibi tradit, an penſio taliter aſſignata ſit nulla , vel annullanda : & decidit,quòd ſit nulla ipſo iure, & prædicta concluſio procedit etiam ſi ſecunda penſio transferatur tempore quo iam prima ceſſauerat , etiam eo viuente qui ſecundæ penſioni cōſenſerat, & nunquám reclamauerat, ita firmat idem Caſſadorus Deciſ. iiii. de penſio.loco ſupra allegato.pro quo adducit bonas rationes:eum videre poteris.Imò plus dixit Idem Caſſadorus Deciſ.iii.ſupra allegata , quòd ſi rector beneficij grauati duplici penſione,ſolueret vtranque:non tamen præiudicat eccleſiæ,& ſucceſſori,cum poſſet de ſua parte fructuū, indebitum ſoluere.c.veniens.& c.cum materia.de trāſac,
6 eſt enim procurator nō dominus.c.ij.de donat.† An autem valeat ſecunda reſeruatio penſionis tacita prima facta,ſuper fructibus eiuſdem beneficij,quando prima erat nulla,& pro nulla fuit ex poſt declarata?Dicendum videtur, ſecundam penſionem valere:nam videmus quòd nō eſt opus facere mentionem de reſcripto nullo & ellidibili:gloſ.in c.cum noſtris.in verbo de facto. de conceſſione præbend.gloſ.in c.ex tenore. in verbo negotio , in fin.de reſcript.gloſ.in c.ſuggeſtū in verbo poſterius.de iure pa-
7 tro.† Videmus etiam,quòd de vnione nulla,non debet de neceſſitate fieri mentio. vt dixit Calde. in conſi. xxix. in rubr.de præben.& dixit etiam Abb.poſt Hoſtien.in c.per veſtras.col.iij.de donat. inter vir. & vxor.quòd non debet fieri mentio de proceſſu nullo,vel ſentētia nulla.quod ſequitur ibidem Præpoſ.facit quòd voluit Roman.conſilio cccclxxxiii. incip.dubitatur. j. colum. penulti. vbi dixit, quòd valet impetratio cōfirmationis nō facta mentione

de

8 de prouiſione alteri nulliter facta.†Et dixit Calde.conſi. xi:ii.de reſcript.quòd de electione nulla,non eſt opus facere mentionem, accedit quòd cõſulendo decidit Sozin. in conſi.cxx.incipiente,circa primum conſultationis articulumn.col.j.in fin.& colum.ij.in princip.vbi dixit, quòd gratia non eſt ſubreptitia,in qua non eſt facta mentio de quadã tranſactione nulla,in quarto volumine.Facit quod notanter dixit Pau.de Caſt.in l.ſancimus.in fi.C.de teſta. vbi voluit per illum tex. quòd clauſula caſſans & irritans omne aliud teſtamentum,habet tacitam cõditionem:vi-
9 delicet ſi teſtamentum,†in quo eſt talis clauſula, ſit validum.facit glo.in c.vt debitus.de app.in gloſ.ij. quæ dixit, quòd litis cõteſtatio inualida, nõ interrũpit pręſcriptionẽ:& citatio inualida,nil operatur:gloſ.in l.ſi accuſatoribus.C.de accuſ.in glo.fi.Bald.in c.in nomine Domini. in
10 quarto not.de teſtib.†Facit quòd voluit Roma. in cõſilio cccxxix. incip.præſens conſultatio.vbi dixit, quòd acceptatio inualida, nõ facit gratiam expectatiuam eſſe conſumptam. Facit quòd notanter voluit gloſ. fin. in c. cum cauſam.de teſtib.quæ dixit quòd teſtimonium teſtis non debilitatur ex primo dicto eiuſdem, contrario nulliter
11 tamen recepto.†Nec opus eſt facere mentionem, de cõpromiſſo nullo.Card.in conſi.xciiii,incip. nobiles viri:in verſi.quartò obiicitur.accedat etiam quòd de priuilegio nullo, vel ſubreptitio non eſt neceſſariò faciẽda mentio: ita dicit Domi.in c.quoniã.col.iiij.xviij. diſt. facit regula nõ præſtat impedimẽtũ,quod de iure nõ ſortitur effectũ. c.non præſtat.de regul.iur.in vj.vbi multa accumulat Io. And.& vide ad hunc propoſitum quæ latè tradit Fel.in d. c.ex tenore,de reſcri.in iij.colum.in verſi.de reſcripto.& idem in c.in noſtra.col.iij.& iiij.eo.tit.in quibus locis,latiſſimè ſcribit, an & quando ſit facienda mentio de actu nullo, tã in literis ad lites. quàm in literis beneficialibus. & circa hunc articulum,quòd actus inualidus nõ ſit in aliqua conſideratione,plura accumulet etiam ſolennis præceptor meus,Dominus Hippolytus de Marſi.qui me promouit ad doctoratum, in conſi. ſuo xxviii, incipiente, quoniã ſaluos facis.col.j.& ij.in j.volum. & idem conſil. xxix. & xliii. j.col.eod. volum.erit ergo concluſ. quòd de prima penſione nullã & inualida,nõ erit faciẽda men-

tio

tio:quæ concluſio ea ratione cõprobatur, quia verum erit dicere, quod fructus illius beneficij, ſuper quibus penſio eſt impoſita pro penſione vltima, tantum erũt obligati, & non pro prima nulla & inualida: & ſic ceſſant omnia ſupra adducta pro fundamento principalis quæſtionis, quod non valet ſecunda penſio de prima mentionem nõ faciens. & ad prædicta, vide etiam Calder. conſil. x i. de reſcrip.

Penſionarius an teneatur dicere officium.

QVAESTIO XXX.

1 *Fructus beneficij percipere non debet clericus officium non dicens.*

2 *Penſionarius habens penſionem ſimpliciter, officium non tenetur dicere,*

3 *Penſio cadit etiam in laicum.*

TRIGESIMÒ quæro: cautũ eſt in iure, quòd habens beneficium teneatur officium dicere, vt in cap. fina. de reſcript. in vj. & habetur per docto. in c. j. de celebrat. miſſa. vbi Abb. dixit, quòd clericus de iure diuino, tenetur ad ſeptẽ horas canonicas, licet de iure diuino dictæ horæ non ſunt determinatæ, vt inquit Hoſtien. in d. c. j. ſed poſtmodum de iure poſitiuo, determinatio & diſtinctio officij fuit introducta: & nuper ſtatutum fuit in vltimo La-
1 teranenſi concilio, in ix. ſeſſione, † quòd non dicens officium, fructus beneficij non percipiat, & ipſo beneficio priuari poſſit: cuius ſtatuti tenor talis eſt. Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cũ cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes diuinum officium non dixerit, legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis officij & temporis, ſed hos tãquàm iniuſte perceptos, in fabrica huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas, erogare teneatur. Si verò vltra dictum tempus in ſimili negligentia cõtumaciter permãſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officiũ detur beneficium. Intelligatur autem officium dimittere quò ad hoc, vt beneficio priuari poſſit, qui per dies quindecim illud bis ſaltem non dixerit: hæc ſunt conſtitutionis verba. Quid dicendum ſit in penſionario an teneatur officium

dicere? Diſtinguendum puto, quòd aut clericus habet pẽſionem intitulatam: vt puta, aliquã partem fructuum alterius beneficij: vt deinceps ſit eccleſiaſticum beneficium, dictum fortè, portio ſiue pẽſio. iuxta not. in c. conquerente. de cler. non reſid. & dixi ſuprà q. xxviij. in verſi. quartò limita. & illo caſu: quia talis penſio eſt beneficium eccleſiaſticum, nulli dubium, quòd illam habens, officium dicere tenetur, cùm propter officium detur beneficium c. fina. de reſcrip. in vj. & hoc eſt deciſum per conſtitutionem ſu-
2 pradictam. † Aut clericus pẽſionarius percipit penſionem non intitulatam: ſed ſimplicem: vt communiter accidit prout penſio eſt quid mere temporale, & tunc officium dicere propter talem penſionem non tenetur, & ſic illud non dicendo, non incidit in pœnam conſtitutionis prædictæ, quæ loquitur tantum de beneficiis ſimplicibus & curatis. Penſio enim nõ eſt beneficium, nec venit regulariter appellatione beneficij: vt not. Doct. in c. ad audientiam. el ij. vbi Felin. poſt Abbatem, de reſcrip. Et hanc concluſionem inuenio tenuiſſe Hierony. Paulum Doctorem Catelanum practicum Curialem, autorem libelli, qui intitulatur, Prouinciale omnium eccleſiarum. in dicto ſuo libello. fol. 48. in verſicu. Quod penſiones. in fine. Et de hac quæſtione multoties fui interrogatus. pro qua faciunt ea quę
3 dixi ſuprà q. j. & q. xxj. † vbi concluſi, quòd penſio cadere poteſt etiam in merum laicum, cum ſit quid profanũ, nil habens ſpiritualitatis: vt dictum fuit in d. q. j. faciunt etiam dicta ſuprà q. vij. xxv. & xxviij. & quæ dicentur in ſequen. q. Hanc concluſionẽ tenuit etiã Do. Lodouicus Gomes, Rotæ auditor, in cõmẽto regulæ Cancell. de infir. reſignan. q. xvj. vbi dixit hoc tenuiſſe etiam Iaco. de Ferra. in tract. de hor. cano. & Petr. Andr. Gammarum, olim Rotæ auditorem, in tract. de offic. legat. ſubdens idem Gomes, quòd ſi ſecus diceremus, & ſuper vno beneficio eſſent aſſignatæ, puta, tres penſiones: quòd quatuor perſonæ pro vno beneficio, tenerentur officium dicere, quod vtique abſurdum eſſet.

Penſionarius, an teneatur ad reſidem.

QVAESTIO XXXI.

1 *Clerici in ſuis beneficiis reſidere tenentur, ſiue ſimplicia, ſiue curata*

rata ſint.

2 *Rector beneficii monitus,non reſidens,eo priuari debet.*

3 *Præſentatus nolens reſidere,inſtitui non debet.*

4 *Penſionarius ad reſidentiam non tenetur.*

TRIGESIMOPRIMÒ quæro,iure cautum eſt, quòd clerici teneantur reſidere in ſuis beneficiis,ſiue beneficia ſint curata,ſiue ſimplicia:vt per Innocen. in c.ex.tuæ.
1 de cleri.nõ reſid.†vbi apperte dixit,quòd omne beneficiũ de iure communi,reſidentiam requirit,idem not.Doct.in c.fin.eod.tit.vbi Ioan.Andr.Hoſtien. Abb. & alij concludentes,quòd omnia beneficia,quæ in titulum dantur,ſiue magnæ,ſiue modicæ ſint vtilitatis,etiam ſi eſſent viginti ſolidorum de iure communi reſidẽtiam requirunt.facit tex. in c.quia nonnulli.de cleri.non reſiden.& in c.quia intantum.de præben.& in extrauagan.Ioan. xxij. quæ incipit, execrabilis. in fin. & poſt alios, per Decium in c.perue-
2 nit.el ij.de appel. † Et ſi rector beneficij reſidentiam non faciat,& monitus,ceſſante iuſto impedimento, nõ redeat ad reſidendum in ſuo beneficio, tunc priuari poſſet. text. eſt in c.ex parte.& in c.inter quatuor. de cleri. non reſid. Quinimo ſi epiſcopus:vel archiepiſcopus non faciant reſidentiam in ſuis archiepiſcopatu , vel epiſcopatu , poſtquàm moniti fuerint,non redeuntes ad reſidendum,poſſunt alij eorum loco eligi.text.eſt in c.qualiter. eod.tit.& dicit text.in c.ij.de cleri.non reſid.quòd in ſinodo Anaſtaſius præſbyter Cardinalis,tituli beati Marcelli, ab omnibus Canonicè fuit depoſitus,ex eo , quòd ſuam parochiã per annos quinque contra canonum inſtituta deſeruit.
3 †Et ſi quis præſentatur ad aliquod beneficium , quod ſit de iure patronatus,& nolit facere reſidentiam in eo , inſtitui non debet à ſuperiore , & inſtitutus , & ex minus iuſta cauſa non reſidens , beneficio ipſo priuandus eſt appellatione remota.text.eſt in c.relatum.de cleri.non re
4 ſiden.†Quid autem dicendum ſit in clerico qui ſuper fructibus ſimplicis, vel curati beneficij , penſionem annuam ſibi reſeruari obtinuit, an ipſe ad reſidentiam teneatur? In iſta q.Archi.in c.quamuis.el j.col.ij.verſi. prouideri. de præbend.in vj.decidit,quòd penſionarius ad reſidentiã nõ teneatur,idem tenuit Franchus ibidem , col.j.in ij.not.& Pet.de Ancha.col.j.verſi.Tertiò collige.Cardi. in c.fin. q.

xj.de cleri.non reſid.idem voluit Hiero. Paulus in ſuo li-bello,intitulato,Prouinciale omnium eccleſiarum. fol. 48. verſi.item quia huiuſmodi penſiones,& Ioan.de Sylua,in tracta.ſuo,de benefi.in iiij.parte q.j. Idem voluit Ioan. de Ana.in c.non ſatis.colum.ij.de ſimo.Adde quòd idem ſen tit Paul.de Rom.in tract. ſuo de penſio. in ſeptimo quæſi to.verſicul.ſed per penſionem.num. 24. & Do. Lodouicus Gomes Rotæ auditor ,in commento regulæ Cancellariæ. de annali poſſeſſione.q.xxj.

Penſio an faciat incompatibile ſub eodem tecto.

QVAESTIO XXXII.

1 *Penſio non datur in titulum.*

TRIGESIMOSECVNDÒ quæro, an penſio faciat incõpatibile ſub eodem tecto. : & dicendum erit quòd nõ,quia vt ſæpe dictũ fuit, penſio non eſt beneficiũ eccleſiaſticum,vt vidimus ſuprà q. j. & habetur per doct, in c.quamuis.de præb.in vj.& in c.ad audientiam. el ij.de reſcript,ideo beneficij eccleſiaſtici appellatiõe nõ venit, vt latè dictũ fuit ſuprà q.xxviij.Et ideo penſionarius, offi-cium dicere non tenetur de quo diximus ſuprà q.xxx.Nec tenetur etiã ad reſidentiã,vt in proxima præcedenti q.Iſtã quæſtionẽ mouet etiam Hiero.Paul,magnus practicus cu riæ Romanæ,in ſuo libello iutitulato Prouinciale omniũ eccleſiarũ,aliqui eum vocant practicã Cãcellariæ.fol.48. verſi.recipiũtur tamẽ,vbi determinat penſionẽ nõ facere incompatibilia ſub eodẽm tecto.†Facit ad prædicta,quia
1 penſio nõ datur in titulũ.Hinc eſt quod dicebat Præfatus doctor in dicto ſuo libello fo.86. in notabilibus penſionẽ. quòd in penſione , & commendis quis non examinatur, nec datur forma dignum,quia examen,& forma dignum, locũ habent,quãdo beneficiũ confertur in titulũ. & quia præſens quæſtio eſt ſatis clara,ideo vlterius non inſiſto.

Penſio an poſsit permutari cum beneficio eccleſiaſtico.

QVAESTIO XXXIII.

1 *Præbenda eſt duplex, Spiritualis, & temporalis.*

2 *Penſio quæ in titulum datur, poteſt permutari cum beneficio.*

TRIGESIMOTERTIO quæro, an penſio cum beneficio eccleſiaſtico permutari poſſit Cardi. & Ioan. de Imo. in cle. vnica. §. eadem. de ſuppl. negli. præla. q. ix. decidunt quòd non: & rationem adducunt, quia penſio etiam quòd eſſet aſſignata clerico, pro titulo recipiendorum ordinum, non tamen cenſetur titulus beneficialis. de quo in c. tuis. de præben. & in hac opin. reſident etiam in d. cle. vnica. Guli. & Egid. ratio autem cur permutatio talis non valeat, eſt, quia penſio eſt quid tẽporale, nil habens ſpiritualitatis, vt vidimus ſuprà q. j. faciunt dicta ſuprà q. xxj. vbi cõcluſum fuit, quòd penſio poteſt etiam in laicum cadere: pro habendo autem beneficio eccleſiaſtico, nõ eſt licitũ aliquid temporale exhibere, alioquin eſſet ſimonia c. cum eſſent. c. querelam. & c. ex diligenti. cum ſimi. de ſimo. Hanc concluſionem tenuit etiam Fede. de Senis. in tractа. ſuo de permut. benefi. q. ix. & Pet. de Vbal. in repe. c. j. de rerum permu. quam etiam ſequitur Caccialupus in tracta. ſuo de penſio. q. xiiij. & Vltramon. in tracta. de permu. benefi. in iiij. part. circa finem, comprobatur concluſio prædicta ex his quæ voluit Cardina. in clementi. fin. q. xij.
1 de præbend. † vbi dicit duplicem eſſe præbendam videlicet quandam ſpiritualem, licet eius ſubſtãtia in rebus tẽporalibus conſiſtat, & iſtam dicit permutari non poſſe, niſi cum iure ſpirituali. c. ad quæſtiones. de rer. permut. Aliã eſſe temporalem, quæ datur etiam de rebus eccleſiaſticis pro aliquo labore temporali, alicui benemerito puta aduocato, & ſimili, & iſta ex quo nullam continet ſpiritualitatem, permutari non poterit cum ſpirituali iure. argumen. tex. in c. cum eſſent, de ſimo. c. veniens. de pact. c. cum pridem. xij. q. ij. c. quicũque. xvj. q. j. & adducit aliã rationẽ dicens, quòd penſionarius ad eius vitã habet penſionem: vnde ſi permutaret, & contingeret illum, in quem pẽſio transfertur iure permutationis viuere, vltra ipſum nil haberet, quia ille non potuiſſet plus iuris in eum trãsferre, quam haberet, c. nuper. de dona. inter vir. & vxo. quam rationem dicit ceſſare, quando præbenda permutatur, vt

titulus beneficij:tunc enim fit permutanti collatio:& ideò ſi moriatur is qui primò habebat, iſte titulum habere nó deſinit. Tu tamen dicas,quòd iſta ratio non militat quando penſionarius permutans haberet facultatem transferendi penſionem in aliam perſonam, nam tunc facta penſionis tranſlatione morte transferentis, penſio non expirat,ſed durat ad vitam eius, in quem transfertur: ſed bene militat prima ratio, quòd de ſpirituale ad temporale,
2 non valet permutatio,ex dictis per Cardina.† Habes concluſionem quòd quando penſio eſſet clerico aſſignata in titulum beneficij, ita vt deinceps eſſet beneficium eccleſiaſticum,de quo habetur in c. conquerente. de cleri.non reſid.& dixi ſuprà q.j.& q.xxj.in verſic.ad quod faciunt, & q. xxiiij. verſicu.quando autem extraheretur. & q. xxviij. verſicu. quartò limita: tunc bene poſſet cum beneficio eccleſiaſtico permutari.Supradictam concluſionem,quòd penſio permutari non poſſit cum beneficio eccleſiaſtico: tenuit etiam Bonifac.in clemen.j.de rer.permuta. col.iij. nume.32. dicit enim quòd permutatio locum habet in ſpiritualibus hinc inde,non autem in temporalibus penſio, in ſpiritualibus verò beneficium: nam in habentibus ſymbolum, facilis eſt tranſitus.l. ſed cum patrono. ff. de bono.poſſeſ.l.an inutilis.§.acceptum.ff.de exceptio. Hanc eandem concluſionem tenuit etiã Paul.de Roma.in tract. ſuo, de penſio.nuper in lucem edito qui illam quæſtionem, longè melius & copioſius cæteris examinat in vij. quæſito in verſicu.venio, & nunc ad quæſtionem ſeptimi quæſiti: vbi dicit, quòd prædicta concluſio procedit de iure cómuni. Sed nunquid Papa poſſit autoritatem præſtare contrahentibus: vt poſſit penſio cum beneficio eccleſiaſtico permutari. Concludit idem Paulus quòd non, quia licet Papa poſſit ſupra ius diſpenſare:vt in c.propoſuit.de conceſ. præbend.non tamen tollere poteſt naturam iuris, nec in eo diſpenſationem intelligere.c. cùm ad monaſterium. de ſtatu monacho. ipſum videre poteris: quia iſtam quæſtionẽ copioſè examinat: cuius dicta breuitati ſtudendo,non intendo referre.

Penſio an ſalua conſcientia peti,& ſolui oſsit,literis non expeditis.

QVÆSTIO XXXIIII.

1 *Litera non eſt de ſubſtantia gratiæ: ſed probationis gratia.*
2 *Donatio imperialis ſcriptura non eget.*
3 *Neque bullatio, neque ſcriptura eſt de ſubſtantia gratiæ.*
4 *Papa cenſetur gratiam facere, iuxta ſtilum Cancellariæ.*
5 *Clauſula quòd ſola ſignatura ſufficiat, non exigit literarum expeditionem.*
6 *Gratia Papæ ſolo verbo facta valet.*
7 *Contractus validus ſecundum ius naturale, licet nullus ſecundum ius poſitiuum, reddit quem tutum in foro conſcientiæ.*
8 *Solennitas expeditionis literarum eſt de iure poſitiuo.*
9 *Electus eſt tutus in foro conſcientiæ, quando tenet electio de iure naturali, penſio quando ſit licita.*
10 *Regula Cancellariæ quòd gratia non ſuffragetur niſi literis expeditis, quomodo procedat.*
11 *Cautela vt quis ſine literarum expeditione, poſſit litem mouere.*
12 *Verbum ſuffragetur intelligitur in foro iudiciali.*
13 *Diſpenſatus ad plura incompatibilia: eſt tutus etiam non expeditis literis.*
14 *Diſpenſatio expreſsè facta, poteſt teſtibus, & inſtrumentis probari.*

TRigeſimoquartò quæro, an penſio ſalua conſcientia peti poſſit, & exigi literis ſuper illius reſeruatione non expeditis. Hanc quæſtionem inueni tactam per magnum illum practicum Hieronymum Paulum Hiſpanum antiquum curialem, in libello ſuo, intitulato Prouinciale omnium eccleſiarum, ſeu Practica Cancellariæ: in qua videtur dicendum, quòd ſignata ſupplicatione licitè & ſalua conſcientia exigi poſſit, & ſolui penſio literis nō
1 expeditis cū ad eſſe gratiæ litera non requiratur.† Litera enim eſt de ſubſtantia probationis gratiæ, non autem de eſſentia ipſius gratiæ: vt voluit Bal. in l. humanū. C. de legi. & Io. Andr. in procemio vj. vbi Franchus in verſic. vniuerſitati, in quibus locis dicunt, quod ſi Papa facit alicui gratiam vel collationem beneficij, & mandat de hoc literas fieri, & antequàm fierent, moriatur, gratia per ipſum facta licet nondū redacta ad Bullam, & ſolitam formam, non expirat eius morte: & ita ſe cōſuluiſſe dicit Io. Andr.

loco præallegato.facit ad hoc tex.cũ gl.in cle.dudũ. circa fi.in verſi.Nos enim.de ſepul.ad idẽ facit tex.in §.perficiũ-
2 tur.inſtit.de dona.† Donatio enim imperialis nõ eget ſcriptura.l.ſancimus.§.exceptis.C.de dona.facit quòd voluit Decius,in rubr.de cõſti.in j.lect.col.pen.in verſi. ex ſuprascriptis:vbi dixit quòd gratia & priuilegiũ valent abſque ſcriptura.ſtatim enim, quòd Papa dicit fiat:gratia eſt perfecta.Bal.in l.fi.in prin.C,de cõmu.ſeru.manumiſ.& idem in l.fin.col.ij.verſi.& ideo fuit quæſtio. C.ſent.reſcin.non
3 poſ.& in l.falſus.col.viij.verſi.ſcias.C.de furt.† Idẽ voluit Card.in proœ.clem.in verſi.Ne ſane.in fine, vbi cõcludit, quòd nec bullatio , nec ſcriptura eſt de ſubſtantia gratiæ, vel priuilegij.de quo eſt text.cum gloſſ.in c.iuſtit.xxv.q.ij. veruntamen eſt,quòd quando Papa moritur facta gratia, nondum tamen literis confectis ſuper ea,literæ expẽdiuntur poſtmodum ſub nomine pontificis ſucceſſoris in forma quæ rationi cõgruit,vt eſt prouiſum per regulas Cancellariæ apoſtolicæ. Iſtam concluſionem,quòd penſio exigi poſſit licitè,literis non expeditis, tenuit etiam gl.in regulis Cancellariæ Innocentij.viij.in regula.xxv.in fine.vbi dixit , quòd ſi quis vult,quòd ſibi ſoluatur penſio ſine expeditione literarũ:Cautela eſt ,quòd is qui conſentit penſionis reſeruationi,faciat inſtrumentum ad partem,quòd eſt contentus ſoluere penſionem etiam literis nõ expeditis,& quòd renunciet dictæ regulæ Cancellariæ.Subdit tamen,& ita eſt veritas, quòd ſucceſſor in beneficio grauato onere dictæ penſionis non teneretur ex tali contractu. Contrariam autẽ partem,quòd imò penſio,nec peti , nec exigi poſſit , ſalua conſcientia literis non expeditis.tenuit ille practicus in d.libello,Prouinciale omniũ eccleſiarum. fol.45.in verſi.bona quæ auferuntur.verſic.& faciunt hæc: ad quæſtionem,vbi dixit,quòd ſalua conſcientia literis nõ expeditis,nec recipi , nec licitè ſolui poteſt penſio.mouetur:quia conſenſus partium non poteſt operari vltra con-
4 ſenſum Papæ, ſeu Principis. † Cum Papa hoc caſu velit tacitè,quòd ad effectum perfectionis gratiæ, literæ expediantur , nam per ſignaturam Papa cenſetur gratiam facere,iuxta ſtilum per Cancellariam limitandũ ſeu declarandum , & illa eſt tacita eius voluntas, ita voluit Bellem. Deciſio.D C X C V I I I. Oldr.conſil.C C X X V I. & per Bald.
in c.

in cap it.j.per quos fiat inueſti.in vſib.feud.& Milus in ſuo. reper.in verbo gratia. Facit regula Cãcellariæ qua caue-tur, quòd nemini gratia ſuffragatur, niſi literis expeditis. videtur igitur neceſſarium,quòd expediantur literæ,qui-bus expeditis,gratia dicitur habere eſſe ſuum.alleg. Bel-lem.deciſ.c x. ſubdens quòd in ea tunc oſtenditur aperta mens Papæ,& expreſſa:ſed in literis reſeruationis penſio-nis dicit ipſe quòd ponitur clauſula de mente Papæ:poſt-quàm dictæ literæ præſentatæ fuerint, ergo ante illarum præſentationem, & multò minus ante expeditionem non poteſt exigi vel ſolui penſio.Dicit tamẽ dictus autor quòd credit, quòd ſi partes eſſent certæ de expeditione litera-rum,quamquàm non præſententur literæ, tamen in foro conſcientiæ poſſet ſolui,& exigi penſio:cùm tacita volun-tas principis hunc caſum non excludat, ſcilicet quòd velit de neceſſitate literas præſentari, & non haberi pro præ-ſentatis: cũ huiuſmodi præſentatio literarum inducta ſit in fauorem partis debentis penſionem ſoluere,& ne reci-piantur penſiones ſuper beneficiis eccleſiaſticis abſque aſſignatione ſuperioris,& illius voluntate, de qua volun-tate ſufficit, quòd conſtet aliter quàm per præſentationẽ literarum ad hoc, vt in conſcientia quis ſit tutus dum-modo in veritate literę ſint expeditæ,& ſubdit dictus au-tor,quòd idem videtur ſibi dicendũ in omni caſu, in quo de voluntate Papæ eſſet, quòd literæ expedirentur: quia ante expeditionem, quis eis vti non poſſet ſine peccato: quid autem dicendum ſit in diſpenſationibus,& aliis gra-
5 tiis.vide ibidem per eundem.fol.45.† Bene verũ eſt,quòd quando in gratia eſſet clauſula, quòd ſola ſignatura ſuffi-ciat,tunc quis eſſet tutus in foro conſcientiæ, abſque ali-qua expeditione literarũ,nam tunc apparet expreſſè mẽs Papæ non curantis de expeditione literarũ,& modo vide-tur debere intelligi tex.& gl.in d.clem.Dudum, in verſic.
6 verbo.de ſepult.& gl.in c.inſtitutiones.xxv.q.j.† Vbi ha-betur quod gratia Papæ,ſolo verbo facta valet, & ita di-cit dictus autor quotidie in curia practicari:ſubdens etiã quòd audiuit à quodam theologo, quòd ipſe credebat, quòd ſi mens principis volentis tacitè,vel expreſsè; quòd ſuper gratiis per eum factis expediantur literæ, & aliter gratiæ non valeant,moueatur:non propter intentionẽ, vt

gratiæ melius examinentur per literarũ expeditionẽ, ſed tantum,vt ex illa expeditione veniat ei lucrum: Tũc & eo caſu,etiam non expeditis literis,gratia quis vti licitè poſſet,& hoc propter malã intentionem & iniquã principis voluntatẽ. Nam ſi ſuper hoc legem fecerit,videtur iniqua talis lex,cũ ad vtilitatem cõmunem, non ad priuatam lex fieri debeat. Faciũt notata in c.j.de cõſti.& in c.erit autem lex.iiij. diſtin.& cap.quæ contra viij.diſtin.facit, quia iniquam legem condendi Deus ſibi autoritatem non dedit: ad quod facit tex.in c.qui reſiſtit xj.q.iij.dicit tamẽ quòd in dubio præſumendum eſt principem ad bonum finem, feciſſe huiuſmodi legem. Iſta ſunt dicta per eundem autorem. Ego autem arbitror intrepidè dicendũ, primã opinionem eſſe de iure veriorem,videlicet quòd penſiò ſalua conſcientia,recipi & ſolui poſſit, literis ſuper illius reſeruatione iam facta nondum expeditis: & moueor ex infra

7 ſcriptis.† Primò:quia nulli dubiũ, quòd de iure naturali ſtatim quòd Papa dicit fiat, gratia facta eſt. Solẽnitas autem extrinſeca expeditionis literarũ,eſt de iure poſitiuo: ergo ſi omittatur expeditio literarum, facta gratia ſuper penſione,tã ſoluens, quàm recipiens penſionẽ, erit tutus

8 in foro conſcientiæ.† Ad hoc facit, quod voluit Inn.in c. quia plerique.de immu.eccl.& ibi Abb.col.xj.verſ.quò ad ſecundam partem vbi dixit,quòd quando contractus fuit nullus ratione ſolennitatis omiſſæ inductæ à iure poſitiuo,tamen ſecundum ius naturale eſt validus, & tunc quis

9 redditur tutus in foro animę.† Ad idem facit quod voluit idem Inn.in c.ſicut.de elect.vbi dixit quòd ſi de iure naturali tenuit electio, videlicet ratione conſenſus eligẽtium, licet ſit nulla ex defectu non ſeruatæ ſolennitatis inductæ à iure poſitiuo,electus in foro conſcientiæ nõ tenetur renuntiare tali electioni,cum habeat fundamentũ iuris naturalis. In propoſito autem noſtro,ad hoc,vt penſio ſit licita,requiritur quòd conſtituatur de voluntate Papæ ſeu alterius ad id autoritatem habẽtis:& quòd ex cauſa fiat, & de conſenſu rectoris beneficij grauati: & quando iſta omnia concurrunt, non video quid obſtet, quin ſoluens & recipiens ſint tuti in foro conſcientiæ, etiam ſoluendo

10 ante expeditionem literarnm.† Ad regulam Cancellariæ dicentem, quòd gratia non ſuffragetur alicui niſi literis

expeditis.

expeditis.reſpōdeo, quòd procedit in foro iudiciali. Nā ſi quis vigore ſupplicationis ſignatæ ſuper reſeruatione penſionis vellet agere cōtra rectorem beneficij grauati, vt illam ſibi ſolueret : tunc ei talis gratia nō ſuffragatur, ſine literarum expeditione,ex quibus oritur actionis exercitiū:ita decidit regula Cācellariæ xxv.quæ dicit,quòd iudices tam in Romana curia,quàm extra,non iuxta ſupplicationum ſignatarum, ſuper quibuſuis impetrationibus vel conceſſionibus, niſi ſint commiſſiones iuſtitiam cōtinentes,ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus & conceſſionibus cōfectarum tenores, & formam iudicare habeant.ad idem facit alia regula Cancellariæ numero 29. quæ dicit,quòd omnes & ſingulæ cauſarum commiſſiones, quas in antea fieri contigerit, obtentæ vel occaſione cōceſſionum,duntaxat apoſtolicarū de beneficiis eccleſiaſticis gratiarū,ſuper quibus apoſtolicæ literæ cōfectæ nō fuerint,ac proceſſus ſuperinde habendi nullius ſint roboris,vel mométi.& ſic ex verbis dictarum regularum Cancellariæ clarè patet, quòd Papa voluit illum,cui gratiam fecit actionis exercitium nō habere, ni-
11 ſi literis expeditis.† Vide ad hoc Sozi. in conſi. XLI. incipiente,viſo indultu legitimationis.in ij.col. verſ. ij.etiam aduertendum.& in verſ.tertio etiam reſpōderi.in iij.volumi.qui etiam circa dictā regulam Cancellariæ ita ſentit,& ideò inoleuit ſtilus curiæ Romanæ, quò ad hoc, vt quis literis nō expeditis ſuper impetratione beneficij,poſſit litem mouere contra alium ſuper eo,& obtinere cauſæ commiſſionem contra eius aduerſarium, quòd obtineat à Papa cōmiſſionem, quòd in cauſa procedi poſſit literis non cōfectis:quàm cōmiſſionem ſignatam dare ſolet vſque ad terminū ad articulādum.& ita procedunt & intelligi debēt. quæ voluit Bellemer.in d.deciſi. DCXCVIII. Oldr.in d.conſi.CCXXVI.Bald.in cap.j.per quos fiat inueſti. & Mil.in d.ſuo reper. in verbo gratia. Supra adducta, &
12 prædictā concluſio†comprobantur etiam quia illud verbum poſitum in regula Cancellariæ,ſupra allegata, ſuffragetur,intelligitur in foro iudiciali, nō cōſcientiæ:cùm propriè aliquod repulſiuum ſignificet & controuerſiale, argumento eorum,quæ voluit Spec. in tit.de adult. in fi.
13 & per doct.in rubr. C.de ſuffra.& dixit † gloſſ. in regula Cancel

Çancellariæ Innocentij viij. in regula numero 53. quòd diſpenſatus ad tria incompatibilia, ſi illa teneat literis non expeditis ſuper tali diſpenſatione, non incidit in pœnam extrauagantis execrabilis, & quòd ita audiuit alias ſententiatū fuiſſe in Rota. Pro cuius opinione illud adduci poteſt, quod voluit Bald. in addi. Specu. in titu. de diſpenſa. in verſic. ſed nunquid ſuperior: quem refert & ſequitur Firmanus in ſuo copioſo repertorio, in verbo, diſpenſatio
14 quid ſit, verſicu. ix. † Vbi dixit quòd diſpenſatio expreſsè facta, poteſt teſtibus & inſtrumentis probari: & tamen gratia Papæ teſtibus probari non poteſt ſed ad eius probationem ſcriptura requiritur: vt per doct. in c. ex diligenti. in fin. de ſimo. vbi late per Felin. & Cardin. in Clementinarum proœmio, verſic. ſanè: in fin. & ita ſe habet communis opinio doct. de quo dixi in addit. meis ad lecturam Decij in rubr. de conſtit. in prima lectura: vbi Decius contrarium tenere videtur. adde quòd etiam iſtam opinionē inueni nuper tenuiſſe. R. P. D. Ludouicum Gomes, auditorem Rotæ, in commento regularum Cancellariæ, de non iudicando iuxta formam ſupplicationis. q. xiiij. pro qua adde quòd voluit Felin. in rub. de conſtitu. colum. iiij. verſ. Secundus caſus eſt. vbi tenuit apertè, quòd in foro conſcientiæ, quis vti poteſt gratia Papæ, licet literas non habeat. Adde etiam ea quæ tradit Caſſa. in Deciſi. ſuis ſuper regu. Cancellariæ Deciſ. XXXVI.

Penſio impoſita ſuper fructibus beneficij, ſi ſit exceſsiua, peti poteſt reformari, & reduci ad conuenientem quantitatem.

QVAESTIO XXXV.

1 *Penſio quando exceſsiua dicatur.*
2 *Penſionis reſeruatio, quando poſſit peti declarari nulla.*
3 *Literæ ad beneficia ſunt ipſo iure per ſubreptionem nullæ.*
4 *Literæ penſionis, regulantur de ſtilo curiæ vti beneficiales.*
5 *Penſio diminutis fructibus beneficij, poteſt peti reformari & reduci.*
6 *Epiſcopus quando vni eccleſiæ poſſit in præiudicium alterius eccleſiæ priuilegium concedere.*

Pontifex

7 *Pontifex cenſetur moueri ex ſubſiſtentia iuſtæ cauſæ, penſionem modificando.*

8 *Onus beneficij, diminui debet illius redditibus diminutis, & clericus ita compelli poteſt ad ſoluendum debitum vt tantum ei remaneat, vt ſe & quos ſecum habet alere poſſit ex neceſſitate.*

9 *Solutio penſionis retardari non debet pendente iudicio ſuper illius reductione vel nullitate.*

TRIGESIMOQVINTÒ quæro, ſi penſio impoſita ſuper fructibus alicuius beneficij ſit exceſſiua; adeò quòd nimis oneret eccleſiam grauatam illius onere, an peti poſſit reformari & ad cõuenientem ſummã reduci.
1 †In iſta quæſtione ſciendum eſt quòd tunc penſio dicitur exceſſiua; quãdo illa adempta & ſoluta, nõ tãtum ſupereſt rectori eccleſiæ grauatæ, vnde commodè ſuſtẽtari valeat. vt per Abb. in c. cõquerente. col. ij. verſ. Sed oppono. de cler. non reſid. & dixi ſuprà iiij. q. Hoc præmiſſo. Circa hanc quæſtionem conſiderandi ſunt duo caſus. Primus, quando penſio tẽpore quo fuit reſeruata erat exceſſiua. Secundus, quando ex poſt diminutis eccleſiæ redditibus, penſio cœpit eſſe onéroſa eccleſiæ. Circa primum caſum diſtinguendum puto, quòd aut penſio fuit conſtituta ad preces penſionarij cui ſoluitur, aut motu proprio Papæ.
2 †Primo caſu ſi impetrans expreſſit penſionem non excedere tertiam partem fructuum beneficij. aut dimidiã illorum; & tunc ſi penſio excedat portionem fructuum in literis expreſſam, non ſolùm peti poteſt quòd reducatur ad ſummã expreſſam, ſed quòd declaretur reſeruationẽ nullam fuiſſe & eſſe ob non expreſſionem veri oneris; faciunt dicta ſuprà q. ix. Nã in ſimilibus literis ſemper ſubintelligitur clauſula, Si ita eſt c. ij. de reſcrip. & ibi Docto. maximè Felin. gloſ. ordin. & ibi etiam Docto. in clem. j. in verbo repererint. de offi. deleg. Specul. in tit. de reſcript.
3 præſen. §. Ratione quoque defectus, verſ. †Item quòd nõ eſt ibi clauſula, quinimò dici poteſt, quòd eo caſu reſeruatio penſionis erit nulla ipſo iure, cùm literæ ad beneficia ſubreptitiæ ſint ipſo iure nullæ. cap. ad audientiã. el ij. de reſcrip. & ibi doct. & licet pẽſio nõ ſit propriè beneficium, vt dictum fuit ſuprà q. j. q. xxj. & q. xxviij. & in

pluribus

4 pluribus aliis quæſtionibus.†Nihilo minùs literę penſionis regulantur de ſtilo Curiæ vti literæ beneficiales: aut penſio reſeruatur alicui motu proprio Papæ, ſine aliqua expreſſione ad quā partē fructuū beneficij grauati aſcēdat penſio, & iſto caſu ſolū petenda eſt reductio ad conuenıētem ſummam. Nā ſicuti ſubiacet reformationi cōtractus venditionis, cùm deceptio vltra dimidiā iuſti pretij interuenit l. ij. C. de reſcin. vend. c. cū cauſam. de emp. & vend. Ita pēſio exceſſiua reformationi ſubiacet, cū excedit dimidiā iuſtæ pēſionis, ita cōcludit Roman. conſilio cccLxıx. col. ij. verſic. Cum igitur, allegat text. in l. item ff. pretio. §. fi. cum l. ſequent. ff. locat. iuncta dicta l. ij. de re-
5 ſcindenda vend.†Secundo verò caſu quādo poſt reſeruationem penſionis ſunt diminuti fructus beneficij: & tunc Roma. in dicto ſuo conſi. col. vj. verſic. Quò ad quintum dicit, quòd valet reductio penſionis quando eccleſia non valeret ſoluere penſionē, & ſuſtentare onera ſibi incumbētia, facta ex reddituū diminutione. mouetur primò ex not. cōmuniter per Doct. in cap. præterea de iure patron. decidentes in ſimili, quòd ſi cenſus à diœceſano in fauorē patroni tēpore fundationis impoſitus eccleſiæ fundatæ, in tātum eccleſiam oneret, quòd ſi ſoluat illum, nō poſſit neceſſitatibus eccleſiæ ſeu ſuſtentationi presbyteri ſubueniri, tunc patroni cenſus diminui & moderari debet. facit text. in c. j. de cenſi. vbi eſt expreſſum tolli debere, & moderari cōſuetudines eccleſiis grauamē exceſſiuū imponentes, pari ratione & cenſuum impoſitionē. ad idē allegant Doct. in d. c. præterea. text. in c. ſuggeſtum. de deci. vbi eſt expreſſum ius vni eccleſiæ per reſcriptū apoſtolicum conceſſum in alterius eccleſiæ grauamē, non ſolum moderari ſeu reformari debere: ſed etiam in totum tolli poſſe, quando illud incipit tendere ad magis graue eccleſiæ præiudicium, pari ratione dicit Romanus reformari, diminuıue poteſt penſio. Secundò dicit, quòd illam quæſtionem videtur terminare caſus in ſimili. in c. quanto. de cenſi. vbi procuratio reducitur ad menſuram moderatā iudicis officio, quando eccleſiam illam ſoluentem nimis onerat: & eſt communis opinio Doc. ibi, quòd illa moderatio procedat ex iuſtitia, non ex gratia: ſubdens idem Rom. quod ſi ſolutio penſionis tendit ad nimiū grauamē

eccleſiæ

eccleſiæ propter redditcuũ diminutionẽ, officio ſuperio-
6 rioris, iuſtitia ſuadẽte, modificari poteſt. †Tertiò ad idem adducit: quia videmus, quòd epiſcopus qui in partẽ ſolicitudinis eſt vocatus, poteſt vni eccleſię priuilegium concedere, in alterius eccleſiæ præiudicium: tribus tamen intercedentibus. Primò, quòd cõſenſus capituli interueniat. c. paſtoralis. de don. clemen. ſi vna. de reb. eccl. non alienã. Secundò quòd adſit rationabilis cauſa. vt in c. paſtoralis. & in c. tua. de his quæ fiunt à prælat. c. ad audientiam. & c. tua. de eccle. edifi. c. dudum. de reb. eccl. non alien. in vj. c. bonæ rei. xij. q. ij. Tertiò, quòd eccleſiæ cuius iura diminuit, enorme præiudicium non inferat. Non debet enim vni conſuli cum enormi alterius præiudicio. c. cum cauſam. de præbend. c. apoſtolicæ. de donat. & hanc dicit eſſe concluſionẽ gloſ. & Doct. in c. conſtitutus. de relig. domi. Si igitur epiſcopus hoc poteſt, quantò magis Papa, iuſta cauſa ſubſiſtẽte, quæ prouenit ex redditũ diminutione.
7 †Ita concludit Rom. in d. conſ. col. vj. & vij. dicens, quòd non eſt dubium præſumi debere Pontificem moueri ex ſubſiſtentia iuſtæ cauſæ, modificando penſionem, adeò vt probatio in cõtrarium nõ admittatur, vt eleganter decidit Cyn. in l. reſcripta. C. de precib. imper. offer. & in l. fin. C. ſi contra ius vel vtil. publ. & ſequitur Ant. de Butr. in c. quæ in eccleſiarũ. de cõſtit. & pro iſta etiã cõcluſione faciunt & alia motiua Romani, in d. conſ. cccLXIX. col. vij.
8 verſ. quò ad ſextũ. vbi dixit, †quòd diminutis redditibus, mero iure onus beneficij minui debet, quia prout miles ſęculi, ita miles Dei, hoc eſt ſacerdos, & conſequenter eccleſiæ hoc priuilegio gaudent, vt vltra quàm facere poſſint, non cõueniãtur. gloſ. eſt ordinaria. in l. miles. ff. de re iud. quam ſequũtur Canoniſtæ, in c. Odoardus. & in cap. olim. de ſol. & in c. olim. el ij. de reſtit. ſpol. ad idẽ adducit gl. ordi. in c. ſtudeat. in ver. & ſui. l. diſt. dicẽtẽ, quòd clericus hoc gaudet priuilegio: & ita exigitur, quòd tantum ei remaneat, vnde ſe & quos ſecum habet ex neceſſitate poſſit cõmodè ſuſtẽtari. Si igitur propter eccleſiã hoc priuilegio gaudet ſacerdos, à fortiori eccleſia eodem priuilegio vtetur quia propter vnũquodq; tale & illud magis. auth. multo magis. C. de ſacroſ. eccle. ad idẽ adducit quod habetur in c. ſi propter ſterilitatẽ. cũ ſimi. de locat.

vbi propter diminutionẽ redd:tuũ fundi locati diminuĩ proportionabiliter debet penſio,aliàs ſtatuta ſolui habito reſpectu ad redditus ex fundo cõmuniter percipi conſuetos.Idẽ probatur per tex.in l.forma.§.illud.ff. de cenſ. & l.ij.de allu.& paſc.vbi dicitur quòd illis qui ſuum deplorant patrimoniũ diminutũ, in hoc eſt piè ſubueniendum,vt tributũ,quòd eis impoſitum eſt, per reſpectũ ad patrimoniũ per eos ſoluendum,diminutionẽ proportionabiliter recipiat.Ad idẽ adducit text.in l.cura.§.deficiẽtium.ff.de iure immuni.vbi dicitur,quòd deficiẽtia facultatum , iuſtam cauſam diminutionis onerum inducit. Et reſpõdendo ad gl.in l.j.C.de iur.emphit. dicentẽ nõ minui vel tolli ſolutionẽ canonis pro re emphiteutica,quãuis particulare damnũ in ipſa re cõtigerit.Dicit, quòd illud ideo eſt,quia canon ſolum ad recognitionẽ dominij præſtatur,qui canon nunquã proportionatur ad quãtitatem,cum ſit longè minor,ſecus vbi certa quãtitas ſoluitur nõ ad dominij recognitionẽ,ſed ad recõpenſationem cõmoditatis quã quis percipit. Iſta ſunt verba Roma. in d.ſuo cõſ.qui copioſè examinat hanc q.cũ quo pertranſit Caccialupus breuiter ſatis locutus in iſta q.in trac.ſuo de penſio.q.vij.Ad†vnum tamen eſt aduertendum, quòd
9 pendente iudicio ſuper nullitate vel reductione penſionis,retardari nõ debet,neque poteſt illius ſolutio.Et ideo curia Romana nũquam regulariter dat cõmiſſionẽ cauſæ in huiuſmodi materia,niſi cũ ſolita clauſula, Sine retardatione ſolutionis penſionis. Adde quòd idem inueni dixiſſe Staphileũ olim Rotæ auditorẽ.in tract. ſuo de literis iuſtitiæ.Card.cl. iiij.verſi. quãdo verò vtraque.Qui reddit duas rationes, quare clauſula prædicta apponitur in cõmiſſione cauſæ prædictæ.Primam dicit eſſe propter fraudes & malitias recuſantiũ ſoluere pẽſiones legitimè impoſitas,quibus malitiis nõ eſt indulgendũ.l. in fundo. ff.de rei vendic.c.ſedes:de reſcrip.Secundã rationem eſſe dicit propter honorem Papæ mandantis ſolui pẽſiones, per eum impoſitas:cuius literis eſt reuerenter parẽdum donec de cõtrario cõſtet cap. ſi quãdo.de reſcript. Dicit etiam curiam ſeruare,quòd d.clauſula non apponitur in cõmiſſione iuſtitiæ quando pẽſio fuit ab inferiore appoſita intellige ſanè hoc niſi inferior penſionẽ imponeret autori atec

toritate ſibi à Papa conceſſà. Idem voluit Caſſad. Rotæ aud.in tit.de reſcrip.Deciſ.x. in quibus autẽ caſibus dicta clauſula ſine retardatione penſionis non ponatur quando cõmittitur cauſa in materia penſionis. vide infrà q. lxxxv.

Petenti reſeruationẽ penſionis declarari nullam, vel penſionis reductionẽ, an obſtet exceptio voluntariæ ſolutionis de præterito.

QVAESTIO XXXVI.

1 *Excommunicatio, an cauſet iuſtum metum.*
2 *Excommunicatio iniuſta, excuſat.*
3 *Excommunicatus de familia Dei tranſit in familiam Diaboli.*
4 *Timor priuationis beneficij, inducit iuſtum metum.*
5 *Excommunicato reſeruari non poteſt.*
6 *Excommunicatus eſt incapax priuilegiorum.*
7 *Excommunicatus non poteſt eſſe aduocatus.*
8 *Excommunicatus dicitur infamis.*
9 *Excommunicatus ſepeliri non debet in loco ſacro.*

TRIGESIMOSEXTÒ quæro, an petẽti reſeruationem penſionis nullam declarari, vel ſaltem corrigi & reformari, obſtet exceptio voluntariæ ſolutionis factæ de præterito iuxta penſionis taxationem, & illius reſeruationem. Circa quod dicendũ eſt, quòd cùm in literis reſeruationis penſionis quis aſtringatur ſub excõmunicationis pœna ad illam ſoluendam, & ſucceſſiuè etiam ſub pœna priuationis beneficij, iuxta tenorem huiuſmodi literarũ, videndum eſt an qui ſoluit, poſſit ſe excuſare ſoluiſſe metu cenſurarum: & ſic quæſtio iſta videtur ab illa pendere,
1 vtrum excõmunicationis † timor, iuſtum cauſet metũ. de qua per Ioan.And.& Doc.in d.c.cum dilectus. quod met. cau.& Ioan.And.in c.olim. de reſtit. ſpol. per Archid. & alios in c.j.de ſenten.excom.in vj.vbi Franchus in ſecundo not.dicens quòd cùm excõmunicatio non ſit mortalis, non infert iuſtum metum: quia tunc iuſtus dicitur metus, cum eſt mortis vel cruciatus corporis.l.interpoſitas.C.de traſ. act.& in c.j.quod metus cauſa, ita dicit ibi Archidiac. & gloſ.in d.c.cùm dilectus.dicit quòd hoc eſt verum, quando excommunicatio eſſet iuſta. quoniàm imputandum eſt

illi,qui ſe talem reddidit,vt excommunicari poſſet, argumento tex.in l.ſimiliter.in princip.ff.quòd met.cauſa.Vbi eſt expreſſum, quòd non excuſat metus, cuius inferendi quis ſibi cauſa fuit. † Aut excommunicatio eſt iniuſta, &
2 tunc excuſat ſecundum Ioan.Andr.in d.c. cũ dilectus.eo, quia excommunicatio eſt maxima pœna, & ea nulla maior eſt pœna inferenda,de iure canonico. c. corripiantur. xxiiij.q.iij. & dicit text.in c. nihil.xj. q.iij. quòd nil debet ſic chriſtianus formidare,quàm ſeparari à corpore Chriſti,id eſt eccleſia : quòd facit excommunicatio. Accedat tex.in l.hi qui ſanctam.C.de apoſtat.dicens non modicã pœnam eſſe inter homines eſſe, & hominum conſortio
3 carere.† Et dicit text.in c.audi.xj.q.iij.quòd excommunicatus de familia dei,in familiam diaboli tranſit, & hinc eſt quod dicimus excõmunicationem nedum corpori,ſed etiam animæ detrimentũ afferre,cum hominem à Deo ſeparet.c.certum.xxiiij.q.iiij.Nec obſtare habet,quòd quãdo eſt iniuſta nõ liget quo ad Deũ:quia ad hoc reſpondet Roma.in d.conſi c c c l x i x. col.iij.ver. Nec obſtat ſi dicatur.Iſtam diſtinctionem Io.and.loco ſupra allegato,ſequitur Franchus & Pet.de anc.in d.c.j.& Lapp. de ſenten. excommu.lib.vj.& Imol.& communiter doct. in d. c.cum dilectus.& Rota deci.x x x v. in nouis, incipiente ſi quis in cauſa : vbi determinat quòd coactus reſpondere libello inepto,& cui aliàs non erat reſpondendum ſub pœna excommunicationis excuſatur,quia id fecit metu cẽſurarũ; in caſu autem noſtro quando petitur reductio penſionis nimis oneroſæ beneficio cui eſt impoſita,ſiue quando agitur ſuper nullitate eiuſdem,infertur iuſtus metus:quia ex communicatio eſt iniuſta,quod ſic probat Romanus in d. ſuo conſil.dicens,quòd quamuis excommunicatio in caſu propoſito iuſta foret ex ordine & ex animo proferentis, tamen iniuſta eſt ex cauſa.non enim excõmunicari debuiſſetis qui habet ſoluere penſionẽ,ex eo quòd immoderatã penſionem ſoluere contempſiſſet, & eccleſiæ, cui præeſt, valde nociuam,cum ei ſit præfectus,vt meliorem,non deteriorem conditionem eccleſiæ ſuæ faceret. Nam licet ex ordine,& proferentis animo,excõmunicationis ſententia iuſta videatur,iniuſta tamen eſſe dicetur ex cauſa:vt dicit
4 tex.in c.ſi ergo.xj.q.iij.†Prætcrea quis negabit timorẽ pri

uatio

uationis beneficij inducere iuſtũ metum cum timor mutationis ſtatus vel amiſſionis honoris proprij, iuſtũ metũ inducat.l.Iſti quid.ff. quòd met. cauſ.& not.gloſ. in ſupra allega.c.cũ dilectus.in verbo nec metu mortis.Solutiones ergo præteritæ, cum appareant ex præmiſſis factæ iuſti metus timore,ſoluẽti nocere nõ debent.l.ij.C.quod met. cau.l.ſi ob turpem.ff.de cond.ob turp.cau.& ex præmiſſis ita concludit Roma.in d.ſuo conſil.col. iij. facit ad prædicta quia renuntiatio beneficij facta ſolum metu excommunicationis,retractari debet.Ange.conſil. c c x v. incip. thema tale eſt.col.fin.Barba.conſi.xxx.incip. bene etenim cuncta geruntur.in iij.volu.Decius conſil.c c x i x. incip. viſo puncto.col.ij.in ij.volu.Ex iis ergo erit firma concluſio,quòd ſolutiones præteritæ factæ ab eo qui agit ſuper nullitate,ſiue reductione penſionis,agenti nõ nocent tanquam factæ metu cenſurarum, & ſic ex iuſto timore:quæ concluſio confirmatur etiam propter multa incõmoda &
5 damna quæ excõmunicato accidũt.†Nam videmus quòd excommunicato reſeruari non poteſt penſio ſuper fructibus beneficiorũ,de quo latè vidimus ſuprà q.xiiij.excommunicatus etiam habetur pro mortuo.Inno.in c. grauem de ſenten.excom.quòd maximè procedit.circa ſpiritualia.
6 Bar.in l.Barbarius.col.x.ff.de off.prætor. † Item eſt incapax priuilegiorum.Ioan.And.in c.nõ poteſt.de reg. iur.in vj.Nec eligi poteſt.c.cum inter R.de elec.c. cum dilectus circa finem,de conſuetu.Nec poteſt eſſe iudex. c. ad probandum.& ibi doc.de ſen. & re iud. Nec poteſt eſſe procurator in iudicio.c.poſt ceſſionem & ibi doct.de proba.
7 †Nec poteſt eſſe aduocatus.c.decernimus.de ſent. excom. Nec poteſt eſſe tutor curator vel hoſpitalarius.ita decidit Marianus Sozinus in c.ſacris.in vij.principali. q. xix.arti-
8 culi.q.iij.†Itẽ excommunicatus dicitur infamis Bal. in c.j. quo tempor.mil.in vſib.feud gloſ.inſt.de capi. dimi. in §. minor.quę æquiparat excommunicatum deportato, ſeu damnato in metallum.Item excõmunicatus ordinari non poteſt.c.cum illorum.de.ſen.excõmu. ſi tamen ordinatur characterem recipit:vt no.in c,ſi.de eo.qui fur.ord.recep.
9 †Item excommunicatus non debet ſepeliri in loco ſacro c.ſacris.de ſepult.c.ad hæc.de priuil. c. epiſcoporum. de priuile.in ſexto. Poſſent plura alia adduci, ſed vt breui-

tati ſtudeam,ea omitto, videre poteris latiſſimè per Marianum Sozinum antiquiorem,in ſupra allegato.c.ſacris. de ſent.excommuni. vbi latiſſimè examinat quæ ſint excommunicato interdicta & vetita, quorum aliqua poſui ſuprà q.iiij.

Citatio partis an ſit neceſſaria, quando rector benefici petit penſionem corrigi, moderari, vel declarari nullam.

QVAESTIO XXXVII.

1 *Modificatio Penſionis facta per Papam per viam gratiæ partis citationem non requirit.*
2 *Citatio partis,non eſt neceſſaria quando princeps ex certa ſcientia & poteſtatis plenitudine,gratiam facit.*
3 *Papa in beneficialibus contra non citatum procedere poteſt.*
4 *Beneficia ſunt ordinata & inſtituta de iure poſitiuo.*
5 *Autoritas Papæ eſt maior autoritate ſanctorum.*
Contra gratiam de plenitudine poteſtatis nil poteſt opponi.
6 *Papa procedens vti ordinarius, partis citationem requirit.*
7 *Citatio eſt de iure diuino.*
8 *Non præſumitur pro ſententia principis lata ſine citatione partis.*
9 *Proceſſus Papæ factus etiam contra ſubditum, de plenitudine poteſtatis non valet.*
10 *Pars citanda eſt in modificatione priuilegii.*
11 *Citatio partis etiam neceſſaria eſt,quando Papa procedit contra laicum ſibi non ſubditum cui ius eſt quæſitum, etiam de plenitudine poteſtatis.*
12 *Papa poteſt laico non ſubdito præiudicare in iure præſentandi.*
13 *Papa non cenſetur vti velle poteſtate abſoluta, niſi expreſſe appareat.*
14 *Papa gratiam faciens motu proprio, cenſetur velle vti poteſtate abſoluta.*

TRIGESIMOSEPTIMÒ quæro, an partis citatio neceſſaria ſit in reſeruatione penſionis annullanda,ſeu nulla declaranda, ſiue in penſione exceſſiua reducenda. Iſtam quæſtionem tangit Roma. in ſuo conſilio CCLXIX.colum. vij. in verſi. Nec quidem. vbi

conſu

1 conſuluit in contingentia facti, † quòd in modificatione penſionis facta per Papam per viam gratiæ, non ſitne ceſſaria partis citatio: & mouetur duplici ratione. Prima, quia cum princeps iuſta ex cauſa ius alterius nedum minuit, ſed aufert per viam extraiudicialem, illius non eſt neceſſaria citatio. allegat tex. in l. Lucius. ff. de rei vendicatio. & in l. item ſi verberatum. verſicu. præterea ſi forte. & in c. ex multiplici. de decim. & clemen. dudum. §. nos autem. de ſepultu. & rationem dicit eſſe, quia tunc Papa poſſet illo inuito hoc facere: pariter id poteſt eò inſcio
2 & abſente, vt in regula qui poteſt inuitus. ff. de reg. iu. † Secundò adducit notabilē doctrinam Inno. in c. niſi cum pridem. circa finem. in gloſ. in verbo indulgeri, de renun. vbi Innocen. dicit quòd cum princeps ex plenitudine poteſtatis, ſeu ex certa ſcientiā alteri facit gratiam, ad illius validitatem nō eſt neceſſaria citatio illorum quibus ex illa præiudicium inferri poteſt. Tertiò & vltimo adducit caſum valde notabilem ſecundum vnam lecturam glo. in c. cum olim. de re iudica. vbi dicit non eſſe neceſſe ad validitatem ordinationis principis perſonam citari in præiudicium cuius fit illa ordinatio, cùm certum eſt illi perſonæ cōtra dictam ordinationem nullam competere defenſionem poſſe: vt etiam ipſe Roma. tenet in caſu reductionis penſionis factæ ob reddituum diminutionem. Ita reſidet Roma. in dicto ſuo conſil. quem nimis ore lato locutum fuiſſe dicit Caccialupus, in dicto tract. ſuo, de penſio. q. vij. In iſta materia diſtingue, quòd aut loquimur in Papa reducēte penſionem ad minorem ſummam per viam gratiæ, & ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine: & tunc procedant
3 dicta per Roma. in d. ſuo conſil. loco ſuprà allegato. † Ad quod facit, quia licet Papa regulariter nō poſſit procedere & ſententiare contra non citatum: ſecus tamen eſt in beneficialibus, in quibus habet plenariam poteſtatem, vt dixit Abb. in c. Inter quatuor. de maior. & obedien. & in c. cùm olim. de re iud. Papa enim pro libito voluntatis, inſtituit & ordinat dignitates & beneficia. c. cum acceſſiſſent & ibi gloſ. & doct. de conſtit. Imò Papa diſponit & ordinat contra inſtitutiones, & ordinationes, & fundationes beneficiorum & hoſpitalium. Clemen. quia cōtingit: iuncta glo. in verbo apoſtolicæ. de relig. domi. c. ſignifica-

4 tum.de præb.† Cum enim beneficia ſint ordinata & inſtituta de iure poſitiuo non à iure diuino, vt dictũ fuit ſuprà q.ij. & voluit Abb.in c.extirpandæ.§.quia verò. col.ij. in repetitio.de præben.& digni.& in c.cùm olim.de conſue.Papa in illis habet plenariam poteſtatem.c.ij.de præbend.in vj.& Clem.j. vt lit. penden. cum ſimilibus. Solus enim Papa beneficia ad nutum ad tempus, & ſub conditione concedit c.ſi gratioſæ.de reſcrip.in vj.c. veniens.de fili.præsbyte.c.quamuis triſte.& capi.petiſti.vij. quæſtio.j.
5 † Facit quia autoritas Papæ, eſt maior autoritate ſanctorum cap.de libellis.x x. diſtinct. Accedat ſingulare dictum Hoſtien.in capit.quanto de tranſlat.prælat.vbi dixit, quòd Chriſti & Papæ idem eſt Tribunal.& idem Hoſtien.in c.nouit.de iud.dixit, quòd Papa adæquare poteſt quadrata rotundis. Ad idem facit: quia quãdo Papa reſcribit de plenitudine poteſtatis, nil opponi poteſt, quòd gratiam annullet.vt dixit Bald.in procœmio Decretalium col. iiij. ad quod allegat Collect.& Principi dici non poteſt: cur ita facis: vt dixit idem Bald.in præiud.feud.col.ix.verſ.Sed pauca. & iſtam concluſionem, quòd quando Papa facit gratiam de plenitudine poteſtatis, vel ex certa ſcientia, non requiratur citatio partis, tenuit etiam Decius in cõſi. ſuo c c c x c. incipiente, quoniam ex facto.in fin.col.vbi allegat Romanum, in præallegato conſil. c c c l x i x. & Alexand.in conſil. i i. incipiente. viſis codicillis.libr.j.col. vj.verſic.Et dicit Paul.† Aut Papa procedit ad dictam re-
6 ductionem, tanquàm vniuerſalis ordinarius, & tunc dicas ex mente eiuſdem Romani, in dicto conſi.col.ij. verſicu.ij. quidem, quòd eo caſu Papa aſtringitur ad iuris poſitiui obſeruationem: ideò non eſt dubium, quin in prolatione ſententiæ per eum ferendæ tanquam ordinarium, ſit neceſſaria citatio partis, cum ita reſultet nullitas ſententiæ principis ex defectu citationis, ſicuti inferioris. allegat tex.in l.fin.C.de legib.in Clemen.paſtoralis.de re iudi.c.ſ.
7 de cauſ.poſ.& propriet.† Facit quia citatio eſt de iure diuino. Deus enim citauit Adam, dicendo Adam vbi es? antequam ipſum dãnaret.Bar.in extrauagãti ad reprimendum in verbo ſine figura, & Ino.in Clemen.ſæpe.col.xlij. in verſ.habetis expeditas.de verb.ſignifi. c. Dominus.ij.q. j.Ideò dicit Bald.in l.j.in ij.colum.verſi.Sed hic quæritur. C.quo

C.quomodo & quando iudex, quòd non valet ſtatutum, quòd ſententia poſſit fieri parte non citata:per d.Clemē. paſtoralis. idem tenet Sozinus.in conſil. c l x i i i i. incipiente,viſa bulla Bonifacij.col.antepen.in verſicu.contrariam tamen opinionem,in ij.vol.vbi pulchrè loquitur ad materiam, dicens ꝙ ſicut i in criminalibus, princeps non poteſt etiā de plenitudine poteſtatis procedere parte non citata d.Clement.paſtoralis.idem erit dicendum in cauſis ciuilibus grauibus,quæ criminalibus æquiparātur §.propter lites.inſtitu.de excuſat.tuto.& per Barto.& doct.in l. admonendi.ff.de iureiurand.& in l.parentes.C.de teſtib. ſequitur Angel.in l.princeps.ff.de legib.per tex.in d.l. fin. C.de legib.& in d.Clemen.dicens ibi eſſe caſum, idem voluit Paul.de Caſtr.qui loquitur in ſententia Papæ, in d.l. fin.& Imo.in d.Clem.j.vt lit.penden.& in Clemen.j.de iu-
8 reiuran.† Iſta tamen concluſio non procedit.in illis caſibus, in quibus princeps inuito poteſt præiudicare, ſicuti dixi ſuprà de Papa in cauſis beneficialibus. Et dixit Abb. in c.j.colum.j.de cauſ.poſ. & proprieta.& in c.cùm olim. col.vj.de re iudic.per tex.in d.Clemen.paſtoralis.de re iudica.quòd non præſumitur pro ſententia principis quòd ſit iuſta,quando lata eſt parte non citata.Nec contra ſubditum poteſt princeps ſupplere citationis defectū vel defenſionis,per tex.iuncta glo.in d.l.fin. C.de leg.ibi enim non valet ſententia principis,ſine citatione. Facit ad prædicta quòd not.Bald.in d.l.fina.dicens,quòd etiam coram principe cauſæ cognitio non eſt omittenda,per examinationem & ventilationem:quia eſt de iure gentiū: inferens quòd parte non citata, princeps non poteſt ferre ſententiam.Plura circa hoc adducit Felin.in c.quæ in eccleſiarū. col.xxij.ver.limita ſextò.de caſtitate,& idē Felin.latè in c. cùm olim.col. ix.verſic.proceſſus Papæ,de ſenten.& re iu-
9 dic.† Vbi poſt Abb.ibi dixit quòd proceſſus Papæ factus etiam de plenitudine poteſtatis contra ſubditum non valet:quē videre poteris, quia multa pulchra adducit circa huiuſmodi articulū,redeundo igitur vnde digreſſi ſumus, ſtat concluſio,quòd Papa de plenitudine poteſtatis poſſit parte non citata penſionem modificare & in totū tollere: de poteſtate autem ordinaria,ſecus.Hanc concluſionē firmat etiam Caccialup.in ſuo tracta.penſ.q. vij. & latius q.

xxiij.cùm declaratione tamen infra dicenda. Pro qua faciunt ea, quæ egregiè ponit Paul.de Caſtr.in conſil.ſuo CCCXXXVIII. incip. quia exceptiones.in j.volumi. vbi conſuluit quòd modificatio penſionis facta per Papa, per quam penſionē prius ſolui decretam,ſuper fructibus cuiuſdam prioratus & epiſcopalis menſæ mãdauit ſolui ſolum ſuper fructibus prioratus, & vlterius epiſcopum non eſſe obligatũ declarauit:cũ ad illam, Card.cui dicta pẽſio aſſignata fuerat non fuit citatus eſſet nulla,mouetur,quia ſemper in actu præiudiciali pars de cuius præiudicio tractatur eſt vocãda.l.de vno quoque.ff.de re iudi.l.in diẽ.ff.
10 de aqua plu.arcen.& l.in cõcedendo.eo.tit.† Secũdò adducit, ꝙ quãdo cõceſſio ſeu priuilegium modificatur vel corrigitur pars eſt vocãda,aliàs non tenet quod agitur, vt not.Inno.in c.olim.de verb.ſig.dicit tamen, ꝙ vbi dubietas tantũ declaratur nõ eſt opus præſentia partis, cũ tunc nil de nouo datur,ſed iã datũ ſignificatur.l. hæredes palã.§.ſi quis poſt & §.ſed ſi notã.ff. de teſtam.adducit Pau. doctrinã Spe.in ti.de reſcr.c.præſentata.§.ix.ver.Itẽ quòd ad reſcrip.dicentis ꝙ in interpretatione priuilegij vel reſcripti pars eſt vocanda. Hoc dictũ Spec.intelligit Pau.de Caſtr.in interpretatione modificatiua vel correctiua, nõ de propria quæ eſt verbi dubij declaratio: & maximè dicit partem eſſe citandam,quãdo eſt præſens in curia. Adducit notata in c.cùm olim.de re iud.& gl.in l.obſeruandum.in verbo iniqui.in fin.ff.de re iudi.vbi gl.dicit, quòd ita curia Romana obſeruat,& ad nõnulla quæ in contrariũ facere videntur reſpondet ibi Pau.Opinionẽ Romani & Pauli ſequitur Caccialup.in d. tract.de penſ. q. xxiiij.
11 † Limita tamen prædictam concluſionem ſupra firmatã, quòd partis citatio,non ſit neceſſaria quãdo Papa procedit ex certa ſciẽtia,& de plenitudine poteſtatis nõ procedere, quando is de cuius præiudicio tractatur, eſſet laicus,& nõ eſſet ſubditus Papæ,cui iã ius eſſet quæſitũ.Nam tunc tale ius quæſitum,tolli non poſſet per Papam,etiã ex certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine ſine cauſa iuſta & tali caſu eſſet neceſſaria citatio, licet citando facto Papæ eſſet ius quæſitũ.ita limitat Caccialu. loco prælle. Paul.de Caſtr.in conſi.CCCXVII.incip.viſo & examinato puncto.col.iij.verſ.ſed illa,vbi Paul.videtur cõcludere

quòd

quòd princeps non poſſit reuocare priuilegiũ conceſſum per ſe non ſubdito, quando illi cui conceſſum fuit, eſſet ex
12 eo ius quæſitum.† Iſtam tamen limitationẽ intellige non procedere, quãdo eſſet laico per Papam aſſignata penſio ſuper fructibus beneficij. Facit ad hoc quia Papa poteſt laico ſibi aliàs non ſubdito præiudicare in iure præſentandi ſibi competenti occaſione iuris patronatus ſibi à ſede apoſtolica conceſſi, etiam ſi eſſet ex dotatione & fundatione, conferendo tale beneficium ſine patroni interuẽtu: & citatio Archid. in ca. piæ mentis. in fin. xvj. q. ij. & in ca. hortamur. in princ. LXXI. diſtinct. & per docto. in c. ij. de præ. in vj. & per Felin. in tracta. ſuo. quando lit. apoſto. præiud. patri. eccle. Secundò facit: quia videmus quòd ſicuti Papa nõ poteſt laico ſibi nõ ſubiecto, etiam cũ cauſa dominiũ rei ſuæ auferre: ita non poſſet clerico ſibi aliàs non ſubiecto, vtputà: quia nõ eſſet de loco ſuppoſito temporali iuriſdictioni Papæ bona ſua auferre, loquendo de bonis clerico aliundè obuentis, quàm ex beneficiis & clericatu: & ſic parificantur tali caſu clericus & laicus, vt tradit Feli. in c. quæ in eccleſiarum. col. xj. verſi. Tertia declaratio. de conſtit. vbi dicit, quòd eo caſu, clericus dominiũ rei nõ haberet, vt clericus, ſed vt laicus: vtputà quãdo clericus ex ſucceſſione, vel ex contractu, & ſic aliundè quàm ex bonis eccleſiæ haberet bona: & tamen abſurdũ nimis eſſet dicere, ꝙ Papa non poſſet ex certa ſcientia modificare penſionẽ aſſignatã clerico ſibi aliàs nõ ſubiecto, per ſupra dicta, ergo idem erit in laico, qui eſt ſaltem Papæ ſubiectus in pẽſione quæ ab eo proceſſit. Secus autẽ eſſet quãdo laicus haberet aliqua bona ex cõtractu habito cũ Papa, vel aliis perſonis eccleſiaſticis. quo caſu procedunt d. per Paul. de Caſt. in conſi. ſuo CCLXXXVII. incip. primum dubium. col. j. verſi. præterea. in primo vol. quem ſequitur Felin. loco præallegato: & prædicta, vt dixi, procedant quando Papa vult vti plenitudine poteſtatis, & id apparet: tunc enim poſſet laico nõ citato, & aliàs ſibi nõ ſubiecto mõderare penſionẽ illi aſſignatã ſuper fructibus be-
13 neficij, ex gratia apoſtolicæ ſedis.† Dicas tamẽ quòd licet Papa vti poſſit cum vult, ſuprema poteſtate. c. propoſuit. de cõceſ. præb. ſi tamen eius verba intelligi poſſunt ſecundum ordinatã poteſtatem, nũquam cenſetur vti velle po-

teſtate ſuprema, niſi hoc expreſſe appareat. Ita concludit Paul.de Caſt.in d. conſil.c c c x v i i. col.j.in fi.verſic.patet.etiam,allegat Bal.in l.bonorum.in princ.C.qui admit. ad bon.poſſ.poſſunt.poſt princ.& Ioan.Andr.in c.dudum. de decim.in nouel.dicas quòd idem voluit Inno.in c.innotuit.ad finem.de elect.quē ſequitur Ange.in l.bene à Zenone.in j.col.C.de quadri.præſcrip.& Bald.in l.teſtamentum.C.de teſtamen.Abb.in c.ad hæc.de reſcri.Felin.alios adducens in c.cauſam quæ.el ij.col.iij.verſi.tertio not.de teſtib.Iaſon in conſi.I.colum.penulti.circa finem.in j.vol.

14 †Quibus autem caſibus,Papa gratiam faciens,motu proprio vtitur, tunc bene in dubio cēſetur vti velle poteſtate abſoluta:ita dixit Butrius,in c.conſtitutus.col.iij.de reſcr. quando autem Papa dicatur vti velle iure communi,vide per Cald.in conſi. x v.in tit.de reſcrip.

Penſionarius an teneatur pro rata penſionis, ſoluere charitatiuum ſubſidium.

QVAESTIO XXXVIII.

1 *Vſufructuarius tenetur ad onera, quæ ratione fructuum imponuntur.*
2 *Penſionarius vſufructuario comparari videtur.*
3 *Penſionarius non tenetur ad ſubſidium charitatiuum, quando penſio eſt conſtituta libera,ab omni & quocunque onere.*
4 *Penſionarius non tenetur ad ſolutionem procurationis.*

TRigeſimo octauò quæro,epiſcopus impoſuit charitatiuum ſubſidium,iuxta terminos ca.conquerente. in fin.de offic.ordin.& in c.cum apoſtolus.§.prohibemus. de cenſi.An rector beneficij qui ex illius fructibus eſt obligatus ſoluere annuam penſionem Titio,apoſtolica autoritate reſeruatam,teneatur integraliter ad ſoluendū ſubſidium epiſcopo , vel penſionarius teneatur illud ſoluere pro rata penſionis , quam percepit? In hac quæſtione dicendum eſt,quòd cum charitatiuum ſubſidiū ſoluatur de fructibus & reddditibus eccleſiæ : vt colligitur in d.c.conquerente.& d.ca.cum apoſtolus.§.fina.& annua penſio ſimiliter apponatur ſuper fructibus, & prouentibus beneficij:æquitati,& iuri cōuenit, quòd penſionarius teneatur

pro-

pro rata pẽſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij.facit text.in c.tua nobis.circa fi. de deci.vbi text.dicit,quòd ſicut dominus fundi ad decimam tenetur : ita colonus qui partem fructuũ percipit. Ad idẽ facit quod voluit Innoc. in c.cum non ſit.circa fi.de deci.vbi dixit, quòd quando pẽſio eſt aſſignata, ſuper fructibus alicuius fundi,tũc penſio tranſit cum ſuo onere.ita ex prædictis concludit Bellencinus in tracta.ſuo,de charit.ſubſid.q.xxxvij.vbi dixit, quòd huic concluſioni fauet æquitas, quæ multũ eſt ſeruanda in materia eccleſiaſtica.cap.dilecti.de iudi. c.j. de dolo & contuma. & hanc opinionem amplectitur curia Romana,cuius ſtilus habet, quòd quando Papa non vult penſionarium teneri ad charitatiuum ſubſidium, id exprimit in literis pẽſionis.

1 † Coprobatur prædicta concluſio,quia vſufructuarius tenetur ad collectas,& onera quę ratione fructuum imponuntur.l.huctenus.& l.arbores.in fi.iuncta gloſ.in verbo cæſæ arundinis.l.ſi pendentes. §. ſi quid cloacarii.in verſic. & ſolent fiſco.ff. de vſufruct. Ad idem text.in l.quæro.ff.de vſufru.lega.vbi Bart.dixit notanter,quòd ad onera, quæ imponuntur ſuper fructibus: vel prædio,vel perſonæ, pro prædio tenetur vſufructuarius.idem voluit idem Bar.in l.his verbis.§.idem teſtator. ff.de lega.iij.facit tex.in l.j.de anno.& tribut. libro x. C.

2 † Penſionarius autem,& vſufructuarius,videtur æquiparari:vt per Doct.in Clemen.j.§.eadem.de ſupplen.negligen prælat.faciunt dicta ſuprà q.j.hanc concluſionem te-

3 nuit etiam Dec.conſi.cLvi.in j.vol.† quã intellige nõ procedere qñdo penſio eſſet aſſignata libera,& exempta ab omni onere ſubſidij charitatiui, vt conſueuit fieri : quia tunc onus ſoluendi charitatiuum ſubſidium,in totũ pertineret ad rectorem beneficij.Nec in eius ſolutione contribuere teneretur pẽſionarius,arg. text.in c.cum inſtãtia. de cenſ.ibi,niſi fortè.Ad idem facit text.in c.accedente.in

4 verſi.Niſi per ſpeciale priuilegium.de præſcrit.† ad idem text.in Clement.j.de cenſ.Prædictis adde,quòd licet penſionarius teneatur ad ſolutionem charitatiui ſubſidij, vt ſupra concluſum fuit,non tamen tenebitur ad ſolutionẽ procuratoris,ratione viſitationis faciendam,quia illa debet integrè ſolui per rectorem beneficij:ita decidit Belleme.in d.q.xxxvij.

Penſio

Penſio non ſoluta per prædeceſſorem, an exigi poſsit à ſucceſſore, vel ab hæredibus prædeceſſoris.

QVAESTIO XXXIX.

1 *Penſio eſt onus reale.*
2 *Clericus voluptuosè conſumens fructus beneficij ad illorum reſtitutionem tenetur.*
3 *Clericus de fructibus beneficij tenetur ſatisfacere ſuis creditoribus, etiam pro debito priuato.*
4 *Clericus nil habēs in bonis admittitur ad cedendū ſuis creditoribus fructus ſuorum beneficiorum.*
Clericus de fructibus obligatis ad ſolutionem penſionis ſuis creditoribus ſatisfacere non poſſet.
5 *Penſio, collecta, cenſus & decima, ſunt onera realia.*
6 *Creditor penſionis, poſſeſſorem beneficij pro decurſis penſionibus conuenire habet.*
7 *Qui fructus percepit & penſionem non ſoluit, tenetur ad illius ſolutionem.*
8 *Hæres prædeceſſoris qui penſionem non ſoluit, tenetur ad illius ſolutionem.*
9 *Fallit quando prædeceſſor nullos fructus percepiſſet.*
10 *Succeſſor in beneficio tenetur ad ſolutionem penſionis decurſæ, non ſolutæ, in caſibus in quibus prædeceſſor tenebatur.*
11 *Penſionarius electionem habet contra quem agat ad decurſam penſionem, vel contra beneficij poſſeſſorem, vel contra prædeceſſorem, vel contra hæredem prædeceſſoris.*
12 *Decima decurſa non ſoluta peti poteſt ab emptore, vel venditore fundi, vt magis creditori illius placuerit.*
13 *Penſionarius potius cōtra poſſeſſorem beneficij ad decurſas penſiones agere debet.*

TRIGESIMONONÒ quæro: ſi penſio ſoluta non fuit per prædeceſſorem, an exigi poſſit per penſionarium à ſucceſſore in beneficio, ſuper cuius fructibus eſt impoſita, vel ab hæredibus rectoris defuncti, loquēdo de penſione iam decurſa. Reperio Caccialupum examinaſſe hanc quæſtionem in tracta. ſuo penſionum. q. xj. dicentem quòd iſta q. non eſt intelligenda, quò ad penſionem quæ ceſſit tempore ſucceſſoris, & ipſius tēpore decurſit, cum

ad

ad illam indubitãter ſucceſſor teneatur:vt in c.niſi eſſet.
1 de præb.†Eſt enim penſio onus reale: vt dicetur infrà q. xlvij. Item,quòd nõ eſt intelligẽdda in caſu,in quo prędeceſſor ceſſaſſet ſoluere penſionem decurſam eo anno,quo nullos fructus ex beneficio percepit propter guerram.vel ſterilitatẽ,ſeu ſaltem exiguos fructus habuiſſet. quo caſu prædeceſſor excuſator.ſi nõ ſoluit. Sed intelligenda eſt in caſu,in quo prædeceſſor debuit & potuit ſoluere: quia fructus percepit ex beneficio, & illos conſumpſit in ſuos vſus,ve. alienauit, & penſionarius neglexit penſionẽ exigere:vel fuit delicatus exactor:vel ſaltem quãtum potuit fecit,& tamẽ à prædeceſſore non exegit:& iſto caſu dicit Caccialupus,quòd licet iſtud ſit debitũ eccleſiæ dignitatis,vel menſæ cui eſt iniunctum:cum tamen ſolui debuit de fructibus,redditibus & prouẽtibus ab ipſo prædeceſſore perceptis,& qui ab eo ſunt percepti, & cõſumpti:eſt diſtinguẽdum, quòd ſi quidem in vtilitate eccleſiæ grauatæ ſunt conſumpti:& tunc expeditum eſt,quòd tale æs alienum ſoluat ſucceſſor.c.j. de ſolut. & ibi not. & habetur in cap.peruenit.& in c.quibuſdam.de fideiuſſ.Si verò prędeceſſor tales fructus à ſe perceptos in malos vſus cõſumpſit,vel in vtilitatem proximorum, vel in ſatisfactione alieni æris priuati, & tunc dicit ipſe, ſtat noſtra difficultas:an videlicet hæredes defuncti teneãtur ſi quos habent: aut teneatur ſucceſſor:& diſtinguendo dicit, quòd aut prædeceſſor fructus quos percepit ex beneficio ex quibus tenebatur ſoluere penſionem,cõſumpſit in malos vſus,ſiue in vtilitatem proximorum ſuorũ, vel in ſatisfactione alicuius debiti priuati: cuius debiti ſatisfactio ad illam eccleſiam non ſpectabat.& per conſequens, nec ad ſe,vti illius rectorẽ.Et iſto caſu dicit, quòd hæredes prædeceſſoris,nõ ſucceſſor, penſionem decurſam ſoluere teneantur obligati obligatione,qua ſe ille adſtrinxit ex cõtractu, quo ſe adſtrinxit ad penſionem: aut obligatione cauſata vt ſuperiori parcamus.Item obligatione vel quaſi,ipſius anteceſſoris dilapidatoris dictorũ fructuum, vel in ſuos priuatos vſus conſumptoris:& mouetur Caccia-
2 lupus ad probationem prædictorum:† quia quando clericus voluptuosè conſumit fructus beneficij, ad illorum reſtitutionẽ tenetur quaſi fur, cum illos ad vſum ad quẽ ſunt

ſunt deſtinati,non conſumat.Archid.in c.penul.xliiij.diſt. ſuper verbo permittitur per illum text.& alia plura,quæ ipſe adducit,& idem dicendum putat, quando prædeceſſor qui fructus percepit, illos diſſipaſſet in vtilitaté proximorum ſuorum, in caſu à iure non permiſſo,vel in ſatisfactione debiti ſui priuati, ipſam eccleſiam non tangentis. Dicit tamen hoc vltimum procedere, ſecundum opinionem eorũ,qui volunt quòd clericus, de redditibus beneficij ſoluere non poſſit propria debita vt tenuit Archidiac.in c.ſtatutũ.§.aſſeſſorem.de reſcript.in vj.& Abb. in c.cum eſſes.de teſtamen.in repet.& in ſua diſputatione
3 incipiente,clericus.† Sed ſi velimus tenere opinioné plurium volẽtium,quòd clericus etiam de fructibus beneficij curati teneatur ſatisfacere creditoribus ſuis de debito priuato,non intuitu eccleſiæ facto,vt in cap. peruenit. de fideiuſ.& ibi Cardin.& Butr. in c.cum olim. de reſtit. ſpol.el ij.& Collect.& Doct.in c. Odoardus. de ſolut. vbi
4 dicit, quòd vidit in curia ſeruari, †quòd clericus nil habens in bonis,admittitur cedés creditoribus ſuis fructus beneficiorum,deducto eo quod ſufficiat pro adminiſtratione diuinorum:de quo per Calder.conſi.11 1. de ſolut. tunc enim clericus non poſſet de fructibus beneficij obligatis & hypothecatis, pro ſolutione penſionis creditoribus ſuis priuatis ſatisfacere:& eo caſu dicit Caccialup. quòd ſi fructus extantes reperiantur, poſſent recuperari de manibus eorum penes quos ſunt:ſed ſi eſſent conſumpti,tunc hæredes prædeceſſoris, tenerentur ad talem ſolutionem,ſi ſoluendo eſſent:alioquin ſi non ſint hæredes, vel non ſint ſoluendo, tunc ſucceſſor teneatur. Et in iſta opinione videtur reſidere Caccialupus, qui fuit ſolennis Doctor,& aduocatus conſiſtorialis.Sed Philip.Franc. qui hanc quæſtionem tangit in c.fin.in fine.de offic. ordin. in vj.videtur indiſtinctè tenere, quòd ſucceſſor in beneficio teneatur ad ſoluendam penſionem decurſam non ſolutã:
5 †cum collecta.decima,cenſus & penſio ſint onera realia, & obligent poſſeſſoré c.ſi quis laicus.xvj.q.j.vnde dicit ipſe,nouus poſſeſſor eſt conueniendus,vt debitam penſioné ſoluat.c.j.de ſolu.facit tex.in l.Imperator.ff.de publ.ſubdens,quòd ipſe nouus poſſeſſor, poterit bene conuenire prędeceſſoré ſi viuit,qui fructus percepit, & ad qué ſpe-

ctabat

ctabat ſatisfactio illo anno oneris currētis,ex quo fructus
6 percepit:vt in d.c.fi.de offi.ord.† Creditor autem penſionis,cōuenire haberet poſſeſſorem, quia beneficiū tranſit cum ſuo onere.d.l. Imperator. & c. ſi quis laicus. & c. ex literis.de pign.& c.eum.§.j.de donat.In iſta q.quæ quotidie occurrit in facto, & de qua multoties interrogatus
7 fui in hac alma ciuitate Venetiarum:† puto diſtinguendū,quòd aut quærimus,an is qui fructus percepit,& penſioēm non ſoluit,ſi viuat,licet amplius non ſit rector beneficij onerati penſione,teneatur ad illius ſolutionem: & eſt dicendum quòd ſic,vt decidit Domi.in d.c.fi.§. porro. de offi.ordi.in vj.vbi ex illo tex.notandum dixit,ꝙ fructus eccleſiæ,ſunt deputati pro oneribus incumbentibus toto anno,vſque ad nouos fructus. Et propterea, per hoc ſe pluries determinaſſe, & dixiſſe, quòd ſi erant impoſitæ collectæ eccleſiæ vno anno, & rector illius qui fructus percepit illius anni, eas non ſoluit, ſi alio anno renuntiet beneficium,ꝙ ipſe tenetur ad collectas præcedentis anni, cuius fructus percepit:illi enim fructus deputati erant ad
8 onera illius anni, vſque ad nouos fructus. † Aut quærimus vtrum hæres prædeceſſoris,penſionē decurſam ſoluere teneatur,ex quo prædeceſſor fructus percepit, & illam,vt tenebatur,non ſoluit:& tunc nō eſt dubium,quòd heres tenebitur:quia actio quæ competebat penſionario cōtra defunctum,competit contra hæredem.l.veteris.C.
9 de contrahen.& committen.ſtipula.cum vulgaribus. † & hoc puto eſſe indiſtinctè verum: limita tamen hæc non procedere quando prædeceſſor nullos fructus percepiſſet eo anno,quo penſionem non ſoluit ex beneficio grauato onere penſionis:nam eo caſu,etiam prædeceſſor nō tenebatur, vt per Caccialupum in hac eadem quæſtione, ſupra relatum:& latè dicetur infra quæſtione lxij.Secundò limita non procedere,quādo prædeceſſor qui fructus percepit,& penſionem non ſoluit, dictos fructus conuertiſſet in vtilitatem eccleſiæ,onere penſionis grauatæ. Nā tunc ſimiliter hæres prædeceſſoris, non tenebitur ad ſolutionem dictæ penſionis.ſed ſucceſſor in beneficio.c.j.de ſolu.& ita voluit Caccialupus ſupra relatus,& habetur in
10 d.c.peruenit.& in c.quibuſdam,de fideiuſſori.† Aut quærimus, vtrum ſucceſſor in beneficio teneatur, & ipſe ad

ſolut

ſolutionem pẽſionis decurſæ non ſolutæ per prędeceſſorem:& tunc indiſtinctæ puto dicendũ, quòd in omnibus caſibus, in quibus prædeceſſor illã ſoluere tenebatur, in eiſdem, & ſucceſſor nõ ſolutã penſionẽ ſoluere teneatur. Et ita procedat opinio Frãch. ſupra relata, quæ cõprobatur
11 tur ex iuribus per eũ ſupra adductis. † Aut quærimus cõtra quẽ agere poſſit penſionarius ad penſionem decurſam, & indubitanter teneo, quòd ſit in electione ipſius penſionarij creditoris: vel agere contra beneficij poſſeſſorem, vel contra hæredem defuncti poſſeſſoris, in caſibus in quibus hæres eſt obligatus, ſiue ipſum anteriorẽ poſſeſſorem viuentem, argumento eorum quæ voluit Bellenz. in tract. ſuo, de ſubſid. charit. q. lj. in verſic. fateor tamen: loquens in charitatiuo ſubſidio, ad quod præſtandum ille qui beneficium dimiſerat tenebatur, decidens poſſeſſorem eſſe cogendum ſoluere, vel antiquum poſſeſſorem, vt magis epiſcopo placebit. Ad idem facit quod voluit Federi. de Senis. in conſilio L X X X I. quem refert & ſequitur Cardin. in clemen. j. q. xj. de cenſibus. vbi dicit, quòd eſt in facultate creditoris pro oneribus præteritis incumbentibus beneficio, vel agere contra nouum poſſeſſorem beneficij: vel contra antiquum poſſeſſorem, qui fructus percepit, & illis perceptis, beneficium
12 dimiſit. † Ad idem facit quod voluit Pet. de Ancha. poſt alios in c. cum homines. in verſi. tertiò quæro. de decim. vbi dixit, quòd ſi quis pluribus annis ſletit, quòd nõ ſoluit decimam de prædio, demum illum vendidit, quòd eſt in electione creditoris decimarum, cõuenire pro prę teritis decimis emptorem, vel venditorem. Et ita dicendum erit in hac noſtra quæſtione, quicquid dicat Cac-
13 cialupus ſupra relatus. † Conſulo tamen, quod ſemper creditor penſionis potius agat contra poſſeſſorem beneficij, quàm contra hæredem defuncti prædeceſſoris, quia contra poſſeſſorem beneficij cui literæ reſeruationis penſionis intimatæ fuerint, procedi poteſt executiuè, quatenus non ſoluat. Si autem vellet agere penſionarius pro præteritis penſionibus decurſis, non ſolutis contra hæredes defuncti: tunc eſſet neceſſarium ordinem iuris obſeruare. Prædictis adde quod Guli. Caſſad. in deciſ. ſuis, deciſ. quarta in rub. de locat. dicit quòd vtrum

ſucceſſor

ſucceſſor in beneficio teneatur ad decurſam penſio. tẽpore prædeceſſoris, paſſus ſit dubius, & quod nondũ fuit in palatio deciſum. Et idem Caſſ. d. deciſ. iij. in ead. rub. dicit quòd in iſto articulo eſt varietas inter dominos de Rota, & lis in audito. Rotæ nondum deciſa, de quo miror: quia ex ſupradictis, clarè, iudicio meo, colligitur deciſio prædictæ q. & ego in facto obtinui in hac ciuitate Venetiarũ.

Penſionarius ſi fuit in mora expediẽdi literas reſeruationis penſionis adeò quòd mortuus ſit ille qui penſioni cõſenſit, ſi poſtmodum illas expediat, & intimari faciat nouo poſſeſſori beneficij, an ab eo conſequi poſsit præteritas penſiones?

QVÆSTIO XL.

1 *Penſio eſt onus reale, & tranſit cum beneficio.*

2 *Gratia dicitur facta ſignata ſupplicatione etiam literis non expeditis.*

3 *Literarum expeditio, requiritur ad effectum agendi.*

4 *Intimatio literarum requiritur vt quis agere poſsit pro penſione conſequenda.*

QVADRAGESIMÒ quæro ſi quis obtinuerit ſibi reſeruari penſionem annuam ſuper fructibus alicuius beneficij de conſenſu rectoris illius vel non: quod fieri poteſt per Papam, vt ſupra dictum fuit in x. q. & demum ſteterit per tres aut quatuor annos, quòd non expedierit literas, & fortè mortuus eſt is qui beneficium poſsidebat eo tempore quo illi impoſita fuit penſio; an ſi poſtea expediat dictas literas, & illas nouo poſſeſſori intimari faciat, poſſit ab eo conſequi etiã præteritas pẽſiones. In iſta q. videtur dicendũ quod non, quia is qui literas nõ expediuit, fuit in mora exigẽdi quod ſibi imputandum eſt, ſi à defuncto nõ exegit. Mora enim ſua, cuique eſt nociua. c. mora. de reg. iur. in vj. imo apparet, quòd ex quo literas nõ expediuit, fuit in maxima negligẽtia quæ ſibi prodeſſe nõ debet, & nouo poſſeſſori nocere, cũ debuiſſet pẽſionẽ exigere ab eo, qui fructus percepit, ſi quidẽ fructus beneficij debẽt deſeruire ſolutioni onerũ illius anni quo

percipiuntur,vſque ad nouos redditus.iuxta tex.in c.fi.de
1 offic.ordi.in vj.& ibi nota. per Domi. & alios. † Iſtis tamen non obſtātibus contrariam partem teneo:quia penſio eſt onus reale, & tranſit ad quēcunque tranſit beneficium oneratum,& ad illius ſolutionē, vt dixi ſupra proxima præcedenti quæſtione:& hinc eſt, quòd nouus poſſeſſor beneficij tenetur etiam ad ſolutionem penſionis decurſæ,tempore prædeceſſoris, vt latè examinaui in q. præce-
2 denti.†Nec habet obſtare quod dici poſſet, quòd ex quo literæ non fuerunt expeditæ ex negligentia penſionarij, id ſibi prodeſſe nō debet,& alteri nocere:quia dicitur,quòd ſignata ſuplicatione per Papam ſuper reſeruatione penſionis gratia eſt facta,vt latè dixi ſupra q. xxxiiij. † Expe-
3 ditio autē literarū,nō eſt neceſſaria niſi ad gratiæ probationē,necnō ad hoc,vt quis iudicialiter experiri poſſit cōtra nō ſoluētē pēſionē.Ideò cautū eſt per regulas Cācella. quòd gratia nō ſuffragetur niſi literis expeditis, quæ licet poſt duos aut très annos, à die gratiæ factę expediātur tamen expediuntur ſemper ſub eadē data ſub qua fuit facta gratia & ſupplicatio ſignata,vt ſtilus curię Ro.nos.edocet. etiam ſi literæ expediantur mortuo iā Pontifice qui gratiam fecit:quo caſu ſi literæ expediuntur,tunc in forma rationi congruit.Nec ſimiliter obſtat ſi dicatur quod in literis reſeruationis annuæ pēſionis,adeſt clauſula, poſtquàm tibi literæ præſentatæ ſeu intimatæ fuerint: & propterea videtur quòd quis teneatur ad ſolutionem penſionum decurſarum à die intimationis literarum citra; nō autem ad
4 præteritas penſiones. † Nam reſpondetur quòd illa clauſula eſto quòd eſſet appoſita in literis, reſpicit exactionē, & ſic exercitiū actionis. Ante enim illarū præſentationē ſeu intimationem quis agere nō poteſt:vt cauetur per dictam regulā Cancellariæ,& ſic actionis exercitiū ſtat in ſuſpenſo,nō autē obligatio,quæ ſimul cū ipſa reſeruatione pēſionis naſcitur.facit tex.in l.ex his verbis.C. quando dies leg.ced.vbi dicitur, quòd ſi ſint legata filiæ decē,quæ accipere debeat cū erit legitimæ ætatis, nō cenſetur appoſita conditio ipſi legato,ſed illius exactioni.ad idē tex.in l. firmio.in princ.ff.quando dies leg.ced.& in l. ambiguitatem.C.de vſufr.& per Bal.in d.l.ex his verbis.Et hāc concluſionē reperio tenerę Hier.Paulū in libello ſuo intitula-

to Pro

to Prouinciale omniũ eccleſiarũ.fo.56.in verſ. credo etiã. vbi apertè dicit:quòd ſi literæ nõ præſentarentur niſi poſt duos vel tres annos poſt reſeruationẽ penſionis, nihilominus quòd integræ pẽſiones ſolui deberent, pro tempore præterito,etiam in foro conſcientiç,quãquam nũc fuerint expeditæ literæ,cũ dicta clauſula poſtquã tibi dictę literæ præſentatæ vel intimatæ fuerint, obligationem non ſuſpendat,ſed exactionem tantùm. Et ita audio curiam ſeruare:& ego ita practicaui,& obtinui in quadam cauſa, quæ hic Venetiis agitabatur coram vicario Reuerendiſſimi domini Patriarchæ vti iudice delegato,in qua fuerũt etiam conſulti periti practici Curiæ , qui ita , vt ſupra concluſum eſt,reſponderunt.

Clericus,qui vt facilius beneficium conſequatur., promiſit ſoluere maiorem penſionem, quàm beneficium ferre poſsit , an ſimoniam committat.

QVÆSTIO XLI.

QVADRAGESIMOPRIMÒ quæro , ſi clericus ad hoc,vt beneficium facilius conſequatur,promittat ſoluere ſuper illius fructibus maiorem penſionem, quàm beneficium ferre conſueuit , & poſſit , an ſimoniam committat¿Circa hanc quæſtionẽ , breuiter dicendũ eſt quòd ſic:& quòd dictus clericus beneficio taliter adepto , ſit priuandus tanquàm ſimoniacus,cum huiuſmodi pactum ſit illicitum.c.cum clerici.de pact.iuncta glo. vlt.tale enim pactum,cum ſit contra canones,non valet. c.prohibemus. de cenſi.c.auaritiæ.de præbend.quinimo etiam ſi tale pactum eſſet iuratum, iuramentum ſuper eo interpoſitum, non teneret:text. eſt in c.grauis. de cenſi.& in c. tua nos de iureiuran.hanc opinio.ſenſit gloſ.in d.c.cum clerici. in glo.j.&in glo.vlti. quam puto veram , & pro qua eſt text. in d.c.cum clerici.vbi ſtatuitur,quòd clerici, qui maiores ſolitò ſoluere promittunt penſiones , vt facilius eccleſias conſequãtur,appellatione ceſſante , eccleſiis taliter acquiſitis,ſpoliari mandantur.

Reſeruatio penſionis, vel regreſſus facta coluſoriè, an valeat.

QVAESTIO XLII.

1 *Colluſio eſt de iure prohibita.*
2 *Sententia per colluſionem lata, nulla eſt.*
Colluſio quid ſit.
4 *Colluſio quomodo probetur,*

QVADRAGESIMOSECVNDÒ quæro, ſi clericus beneficium quiete ac pacificè poſſidens, patiatur ſe in eo moleſtari ab alio clerico, facta inter eos colluſione, vt pro redimenda vexatione huiuſmodi aſsignetur moleſtanti annua penſio ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus dicti beneficij: ſiue vt moleſtanti ad illud reſeruetur regreſſus, & moleſtatus cõſentiat reſeruationi pẽſionis, vel regreſſus: an talis reſeruatio valeat? Et dicendum eſt quòd non: imo quòd tales clerici ſunt priuandi talibus beneficiis. text. eſt not. in c. audiuimus. de collu.
1 eſt enim colluſio de iure prohibita, Clem. † cõſtitutionem §. ſanè & ibi Card. de elec. c. ſuper eo. de eo qui cog. conſan. vxo. ſuæ. c. quanto. de diuor. c. tua. el ij. de iureiurãd. c.
2 bonæ. el ij. de poſtu. præla. gloſſ. in Clem. j. de renunt. † & quicquid fit per colluſionem, eſt nullum; quinimo ſententia per colluſionẽ lata, nulla eſt, l. cũ ex nõ iuſto. ff. de colluſ.
3 † & dicitur colluſio inter actorem & reũ, latens & fraudulenta conuentio. gl. in d. c. audiuimus, in verbo colluſione; & ideo penſio tali modo reſeruata, dicitur illicita, de quo dixi etiã ſuprà q. v. Et detegenti colluſionẽ, præmiũ datur. l. ij. C. de colluſ. detegen. Signorol. conſ. c x 1. incip. in q. col. pen. nu. 24. † Et colluſio poteſt probari ex ſuſpicio-
4 nibus, vt probatur per tex. in l. quia autẽ. §. nõ ſimpliciter, ibi, ſi tamen nulla ſuſpicio colluſionis religionem prætoris inſtruxerit. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta. quem text. dicit eſſe multum notabilem ad materiam probandæ colluſionis Bal. in l. j. i fin. C. ſi quis omiſ. cau. teſta. & quòd colluſio probetur ex coniecturis: tenet etiam Ioan. de Anã. in c. audiuimus. j. col. de colluſio.

Succeſſor in beneficio, an teneatur ad ſoluendum decurſam penſionem.

QVÆSTIO XLII.

1 *Collecta ſolui debet ab eo, qui fructus percepit.*
2 *Penſio eſt onus reale.*
3 *Succeſſor in beneficio tenetur ad decimam decurſam nō ſolutam.*
4 *Poſſeſſor beneficii, tenetur ſoluere iura epiſcopalia, etiam præterita.*
5 *Penſionarius agere poteſt, vel contra antiquum, vel contra modernum beneficii poſſeſſorem, pro penſione non ſoluta decurſa, tempore antiqui poſſeſſoris.*

QVADRAGESIMO TERTIO quæro, ſi is qui poſſidebat beneficium grauatum onere ſoluendi annuam penſionem, perceptis fructibus, illud dimittat penſione non ſoluta, an ſucceſſor in d. beneficio, vel is qui fructus percepit, & illud renuntiauit, teneatur ſoluere decurſam penſonem? Circa hanc quæſtionem dicendum videtur, quòd is, qui fructus percepit, teneatur: quia ſecũdũ opinionem Romani in conſil. CCCLXXXVIII. incip. in caſu propoſiti thematis fructus beneficij ſingulo anno ſunt tacitè hypothecati pro ſolutione penſionis, ita quòd agi poteſt hypothecaria ſecundum eum contra quemcũque illorum poſſeſſorem, de cuius tamen dicti veritate di-
1 cetur infra q. ij. † Secundò facit pro hac opinione doctrina Domi. in c. fin. §. porro. in iij. not. de offi. ordi. in vj. vbi dicit, quòd ad collectam impoſitam vno anno, is tenetur qui fructus illius anni percepit, licet alio anno non ſoluta
2 collecta beneficium dimiſerit. † Confirmatur prædicta concluſio: quia onus penſionis eſt reale cum penſio ſoluatur reſpectu fructuum perceptorum: ideò à percipiente fructus, ſolui debet. l. quæro. ff. de vſufruct. lega. l. hactenus. ff. de vſufruct. Quod autem & nouus poſſeſſor teneatur ad ſolutionem decurſæ penſionis, facit quia onus penſionis ſoluendæ cohæret beneficio: hinc eſt quòd tenetur ſucceſſor etiam pro tempore præterito. facit tex. in l. imperator. ff. de publi. notatur in l. fina. in gloſſ. in verbo penſitationes. C. ſine cenſu vel reliq. facit etiã text. in c. j. de ſolut. & hoc etiam probatur ex verbis literarum re-

ſeruationis annuæ penſionis, in quibus ſemper dicitur, penſionem annuam ſuper fructibus talis eccleſiæ tibi quo ad vixeris, vel procuratori tuo, per A. illius rectorem:
3 vel eius ſucceſſores perſoluendam. † Ad idem facit, quòd voluit Ioan. de Monte Murlo, & poſt eum Ioan. And. in c. non eſt in mora. de regu. iur. in vj. quem etiam refert & ſequitur Feder. de Senis in conſ. c c i x. incipiente, capitulum vacante ſede, vbi dicit, quòd ad ſolutionem decimæ Papalis, tenetur ſucceſſor in beneficio, non is qui illius fructus habuit, & poſtea tranſlatus eſt ad aliam eccleſiam. Cuius autem ſint fructus iam recollecti quando clericus curatus, vel alius habens dignitatem, vel adminiſtrationem, transfertur de vna eccleſia ad aliam. vide Rot. deciſ. c x x x i i i i. in antiquis. & Ioan. Andr. in regula non eſt in mora, in mercu. & Nicol. de Vbal. in tract. de ſucceſ. ab
4 inteſta. clericorum. §. † Ad idem facit quod voluit Zenzel. in Clem. j. de cenſ. vbi Card. q. xj. determinat, quòd poſſeſſor beneficij teneatur ſoluere iura epiſcopalia, etiam pro tēpore præterito, quo autor ſuus fructus percepit: & idē in decimis prædialibus, concludit Federic. de Senis. in conſil. l x x x i. incipien. laicus de prædio: vbi concludit, quòd poſſeſſor fundi, tenetur etiā ad decimas prædiales de præterito non ſolutas, per ſuos anteceſſores in dicto prædio.
5 † In iſta quæſtione concludendum eſt, & antiquum, & nouum poſſeſſorem teneri per ſupra adducta fundamenta: & quòd ſit in electione penſionarij creditoris penſionum decurſarū agere, vel contra antiquū, vel contra nouū poſſeſſorem beneficij grauati penſionis onere. Facit id quod voluit idē Feder. quem refert & ſequitur Card. in d: Clem. j. q. xj. in verſic. quæro an poſſeſſor: vbi dixit quòd erit in electione eccleſiæ, cui decimæ debentur, agere cōtra illum qui fructus percepit vel cōtra poſſidentē beneficiū ad ſolutionem decimæ, quod etiā in penſione fieri poterit. Nihilominus ſecundum æquitatē, is qui fructus percepit non beneficij poſſeſſor ad ſoluendam penſionē decurſam cōueniri deberet, & aſtringi per regulam iuris, qui ſentit commodum. de reg. iur. in vj. dicit enim text. in l. vnica. in §. pro ſecundo. C. de cad. tol. quòd non eſt ferendus is qui lucrū quidem amplectitur, onus autem ei annexum cōtemnit: & ita per prædicta, & plura alia concludit Bellencinus in

cha

charitatiuo ſubſidio, in eius tracta. de chari. ſubſ. q. lj. Idẽ voluit Franch. in d. c. fi. §. porro. de offic. ord. in vj. vbi dicit notandum eſſe in practica, quòd cum collecta, & decima Papalis ſit debitũ reale, & ſic obliget poſſeſſorẽ. c. ſi quis laicus. xvj. q. j. nouus poſſeſſor erit conueniendus. d. c. j. de ſolu. d. l. Imperator. ff. de publi. ſubdit tamen, quòd nouus poſſeſſor poterit conuenire prædeceſſorẽ, qui fructus habuit de quibus ſolui debebant onera beneficio inccũbentia: ex quibus per eum dictis dicit determinari poſſe, an pro cẽſu præterito nõ ſoluto, vel pro pẽſionibus nõ ſolutis, ſit cõueniendus nouus beneficij poſſeſſor, an verò poſſeſſor antiquus qui poſſidebat, eo tẽpore quo cenſus ſeu penſio ſolui debuit. Ad hãc quæſtionẽ, vide etiã dicta ſuprà q. ix. Conſiliũ erit, quòd nouus poſſeſſor conueniatur. facit quòd voluit Roman. in conſi. LXXIIII. incip. circa primum. in fi. vbi conſuluit, quòd pro præſtantiis præteritis nouus poſſeſſor conuenir i debeat, per tex. in d. l. Imperator. Idem concludit gloſ. in c. tua nobis. & in c. paſtoralis. ad finẽ. de deci. in decimis præteriti temporis per antiquum dominum non ſolutis. Faciunt ea quæ in collecta ſoluenda dicit Decius, in conſil. c CLXXXV. incip. & pro tenui facultate. in ij. volu. Erit ergo firma concluſio, quòd ſit in facultate pẽſionarij pro præterita penſione: vel agere contra antiquum poſſeſſorem, qui fructibus perceptis beneficium dimiſit penſione non ſoluta, vel agere contra nouum poſſeſſorem dicti beneficij: tamen rectius & conſultius faciet, ſi agat contra nouum poſſeſſorem, literis reſeruationis penſionis illi prius intimatis.

Penſio an ſolum ſolui debeat per ſucceſſorem in beneficio, de quo non eſt dictum.

QVÆSTIO XLIIII.

1 *Penſio ſi ſit impoſita inter priuatos ſuper aliquo fundo, tertius poſſeſſor illius fundi perſonali actione non tenebitur.*

2 *Penſio aſſignata alicui ſuper fructibus beneficij pro alimentis obligat etiam ſucceſſorem licet de eo nil fuerit dictum.*

3 *Penſio vbi apparet non eſſe de voluntate concedentis, non obligat ſucceſſorem.*

QVadrageſimoquartò quæro, an ſicuti penſio finitur, & extinguitur morte illius qui illam percipit, ita finiatur morte illius, de cuius conſenſu fuit reſeruata, adeò quòd ſi alius ei ſuccedat in beneficio, ſuper cuius fructibus reſeruata extitit, ipſe ſucceſſor illam ſoluere non teneatur. In huiuſmodi quæſtione pro vera ipſius reſolutione conſiderandum puto duos caſus: Primus quando in literis appoſita eſt clauſula, ex qua etiam ſucceſſor in beneficio obligatur penſionario ad ſolutionem penſionis, prout communiter fieri ſolet, dicendo in literis reſeruationis penſionis, puta Titio conceſſis penſionem anuuam ducatorum x x. auri de Camera ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiæ: puta Sanctæ Mariæ de Caſtro galliardo foro Sempronienſis diœceſis, per dictum A. illius rectorem & ſucceſſores ſuos annis ſingulis perſoluendam. Iſto enim caſu clarum eſt, quòd penſio non extinguitur per mortem eius qui illius reſeruationi cōſenſit cum Papa voluerit huiuſmodi onus in ſucceſſorem tranſire, quòd facere poteſt cum ſit dominus beneficiorum, Clement.j.vt lit.penden.c.ij.de præben.in vj. cum ſimilibus. faciunt dicta ſuprà q. xxxix. & q. proxima præcedenti. Secundo verò caſu, quando de ſucceſſore in literis reſeruationis penſionis non eſt facta aliqua mentio: illo caſu Caccialup.in tract.ſuo, de penſio.q.ix. dicit, quòd dominus Nico.de Caſtello qui fuit magnus aduocatus tēpore ſuo in curia Romana, dicebat ſucceſſorē non teneri, quia hoc pendet ab imponēte ipſam penſionē qui ſolum voluit A. obligari & nil dixit de ſucceſſore, vt eſt de ſtilo Curiæ. Nam ſi Papa voluiſſet ſucceſſorem obligari id facilè potuiſſet exprimere, ſed cum nil dixerit, argui poteſt quòd noluit. Nec obſtat ſecundū eum, quòd penſio reſeruata fuerit Titio ad eius vitam, quia per hoc nō alteratur forma ex latere A. & poſſibile eſt A. victurū poſt Titium, & licet penſio ſit cōſtituta ſuper fructibus beneficij, intelligitur ſcilicet per ipſum A. percipiendis non autem per eius ſucceſſorē, quoniam Papa decreuit A. teneri & nil dixit de ſucceſſore. Subdens idem Caccialup. quòd dominus Antonius eius filius, qui erat abbreuiator de parco maiori, addebat dictis, per præfatū dominū Nicolaum, dicēdo Cancellariā ſeruare, quòd in literis nūquam dicatur

dicatur de ſucceſſore, niſi nominatim in ſupplicatione ſignata de ſucceſſore dicatur: & fortius quòd Cancellaria nõ poneret in literis de ſucceſſore, ſi in corpore ſupplicationis fuiſſet dictum de ſucceſſore, niſi fuiſſet expreſſum ad partẽ in clauſulis de ſucceſſore. Subdit tamẽ, quòd hoc intelligeretur ſi ſola penſio aſſignaretur: ſi verò eſſet prouiſio per reſignationem & penſio, dato quòd ad partem non eſſet clauſula ad ſucceſſores, ſi tamen eſſet ad partẽ & cum pẽſione prædicta, ſatis eſſet vt veniret. Et ita dicit ſeruari in curia, cuius verba ſunt multũ notãda, quia fuit magnus aduocatus conſiſtorialis in curia: & multũ doctrina & practica clarus. Quid autẽ ſit dicendũ in hac quæſtione dominus Guido Papæ Vltramontanus, qui nõ fuit puruæ autoritatis in parlamento Delphinatus, vt atteſtatur Decius in conſil. CCXX. in ſuis deciſi. deciſione. DLXXVI. incip. Actio perſonalis. dicit quòd ſi eſt impoſita aliqua
1 †Pẽſio annua, ſuper aliquo fundo inter aliquos priuatos, tertius poſſeſſor illius fundi, perſonali actione non teneretur: argumento tex. in l. ſi. §. j. ff. de contrahen. empt. no. in l. liberto. in prin. ff. de ann. lega. & in l. in venditione. in prin. ff. de act. emp. & rationem adducit, quia actio perſonalis, non ſequitur fundum ſeu fundi poſſeſſorem. l. j. §. ſi hæres. ff. ad treb. dicit tamen quòd hoc fallit in alimẽtis. per text. in l. Lucius. ff. de alimen. & ciba. lega. & etiam in anniuerſariis, quæ eccleſiis pro defunctis relinquũtur. facit tex. in c. quãto. in fi. de vſur. vbi tertius poſſeſſor, ad decimas tenetur, ad quas fundus erat affectus: & ea quæ voluit Hoſt. in ſum. in tit. de locat. §. quæ actiones. verſi. Sed ſi dixerit: & Spe. eo. ti. §. Nũc aliqua. verſi. lvj. in quibus locis dicunt, quòd ſi quis imponit penſionẽ pro alimẽtis ſuper aliquo fundo vel aliqua re, quòd ipſe fundus, vel res dicitur affectus pro tali pẽſione perpetuò ad quẽcunque trãſeat poſſeſſorẽ. l. hactenus. ff. de vſufr. ſubdens dictus Guido, quòd ita vidit iudicari in anniuerſariis in dicta curia Delphinatis parlamẽti, quòd etiã procedere dicit, non ſolum in alimẽtis, & annua pẽſione anniuerſariorũ, ſed pro
2 decimis, pro oblationibus & tributo principis. † Si igitur dicamus penſionẽ annuã aſſignatã alicui ſuper fructibus beneficij cedere in cauſam alimẽtorũ, vt latè proſequitur & firmat Rom. in ſuo conſil. CCCLXXXVIII. in prin. vtique

dicemus, quòd penſio alicui ad vitam reſeruata etiã ſi nil dictum fuerit de ſucceſſore, vt ſupra dictũ fuit, tamen ꝙ ſi is qui illi cõſenſit moriatur viuente pẽſionario, nihilominus ꝙ ſucceſſor in dicto beneficio teneatur ad illius ſolutionem viuẽte penſionario. Faciũt pro iſta opinione not.in ca.niſi eſſent.de præb.vbi gloſ.in verbo prioratus. expreſſe dicit, quòd niſi Papa expreſſe ibidem declaraſſet ſucceſſorem non teneri ad illã penſionem, onus illud penſionis fuiſſet reale.arg.tex.in c.veniens.de tranſact. & in c. cum veniſſet.de inſtitu.& in hac opinione reſidet Paul.de Caſt.in conſi.c c c x x x v i i i. incipien.quia exceptiones. col.fi.verſ.ſed reſpõdeo:& ſequitur Felin. in c. ad audientiam.el ij.col.vj.verſ.ſed aduerte.de reſcrip.vbi dicit, quòd licet nominetur perſona in literis pẽſionis, per quam fieri debeat ſolutio penſionis, nõ tamen propter hoc pẽſio dicitur perſonalis, ſed eſt realis, grauãs dignitatem ſeu ſucceſſorem & eccleſiam penſionario viuente: allegat text.in d.ca.niſi eſſent. iuncta gloſ. Erit ergo text.prædictis firma conclu.quòd ſucceſſor in beneficio teneatur ad ſolutionẽ penſionis ad vitã eius, cui reſeruata fuit, etiam ꝙ in literis reſeruationis penſionis nil dictũ fuerit, quòd ſucceſſor in beneficio grauato teneatur: voluit enim Papa prouidere penſionario toto tẽpore vitæ ſuæ. Si enim contrariũ diceremus poſſet penſionarius ob mortẽ eius, qui pẽſioni conſenſit fraudari penſione ſibi conſtituta. quod nõ eſt dicendum, quia quoties aliquid cõceditur, omnia cẽſentur cõceſſa, per quæ ad conceſſum peruenitur. Sed in gratia de penſione facta ad vitã alicui, quis non poſſet peruenire ad eius totalẽ executionẽ, niſi etiã ſucceſſor teneretur: meritò de neceſſitate, tacitè de ſucceſſore ſubintelligitur.arg. tex.in l.ij.ff.de iuriſd.om.iud. Hanc etiam opinionẽ ſenſit Caccialupus in trac.præallegato.q.ix.vbi dixit quòd penſio durat, etiã mortuo rectore grauato illius onere, cũ ſit realis, quicquid dicat idem Caccialupus loco ſupra relato. Iſtã tamen concluſionẽ limita non procedere vbicun-
3 que appareat ſecus fuiſſe de voluntate concedentis. †Quia tunc penſio erit perſonalis & ceſſaret, & extingueretur cum perſona illam ſoluente. Iuxta text.in d.c.niſi eſſet.de præbendis. Imo iſto caſu, vt communiter concludunt ibidem Doctores, qualitercunque remoueatur is qui illam

ſoluit

ſoluit à beneficio ſuper cuius fructibus eſt aſſignata dicta penſio, illa ceſſat. Ita dixit ibidem Abb. col. pen. verſicu. in gloſſa finali: quod ſanè eſt intelligendum dummodo quis fraudulenter beneficium non dimittat ad euitandū onus penſionis, vt eſſet quando illud dimitteret: & faceret in eo inſtitui conſanguineū ſuum vel nepotem. Ita dicunt doc. in d.c. niſi eſſet. vbi Abb. verſi. ſupra allegato. & ibidem. Card. col. fi. q. iiij. & vltima. & idem eſſet quando beneficium dimitteret & poſtmodum de nouo ad illud eligeretur. Nam tunc præſumitur fraus, & teneretur ad ſolutionem penſionis. facit text. in l. ſicut. §. ſuper vacuum. ff. quib. mod. pig. vel hypo. ſolu. & l. voluntate. in j. & vlti. reſpon. & l. ſi is qui bonis. ff. de acq. hær. c. ad noſtram. de empt. & vend. ita tenet Card. in d.c. niſi eſſet. col. pen. q. iij. prædictis adde, quòd licet penſiones impoſitæ per inferiores à Papa, ad ſucceſſorem non tranſeant, vt not. per Caccialupum, in d. ſuo tract. penſ. q. iiij. & per doc. in c. extirpãde. §. fi. de præb. & habetur per Gomem, Rotæ auditorem in commento regulæ Cancel. de non iudic. iuxta formam ſuppli. in compendio ver. ſignat. fol. vlt. nu. 86. Vbi tamen ordinarius imponeret penſionem ex cauſa concordij, vt à lite recederetur, penſio ad ſucceſſores tranſiret, vt voluit idem Gomes, in regula de annali poſ. q. ij. verſi. & ſic videmus. allegat Hoſt. in d.c. niſi. de præben.

Penſio in perpetuum vel ad tempus an remitti vel extingui poſſit ſine ſuperioris licentia.

QVAESTIO XLV.

1 *Tot teſtes requiruntur in reuocatione teſtamenti, quot in illius confectione.*

2 *Legatum quando poteſt probari per duos teſtes, eodem modo illius reuocatio probari poterit.*

3 *Solutio debiti vbi non poteſt probari niſi per inſtrumētum, idem erit in probando debito.*

4 *Collatio beneficij vbi teſtibus probatur, pariter & renuntiatio.*

5 *Contractus vbi eſt bonæ fidei, pariter & diſtractus.*

6 *Qui poteſt appellationi renuntiare pariter iuri dicendi ſententiā nullam, renuntiare poterit.*

7 *Penſio de ſui natura eſt oneroſa, & ſeruitus quædam eccleſiæ.*

8 *Laicus*

8 *Laicus poteſt ſine autoritate ſuperioris, renuntiare iuri patronatus.*

9 *Penſio aſſignata pro alimentis, remitti non poteſt ſine ſuperioris autoritate.*

10 *Fallit ſi remittens penſionem iuraſſet non contrauenire.*

QVadrageſimoquintò quæro: an penſio extingui, ſeu remitti poſſit in perpetuum vel ad tempus ſine ſuperioris licentia, per penſionarium qui illam percipit? Et dicendum videtur quòd non: quia ſicuti penſio imponi non poteſt ſine autoritate ſuperioris, vt ſuprà dictum fuit q.vj.ita videtur quòd ſine ſuperioris autoritate tolli non poſſit. Quia nihil tam naturale eſt, quàm eodem genere quodque diſſolui, quo colligatum eſt.l.nihil tam naturale.ff.de regul.iur.ideò verborum obligatio, verbis tollitur: nudi conſenſus obligatio contrario conſenſu diſſoluitur.Ad idem text.in c.j. de regul.iur.& in §. fin.inſtit.quibus modis tol.obliga.in l.j.C.quando lice.ab
1 empt.diſced.& in l. prout quiſque. ff. de ſolut.† Hinc eſt quod tot teſtes quot requiruntur in cõfectione teſtamenti, tot requiruntur in illius reuocatione, vt not.gloſ.in l. cum proponeretur.ff. de leg.ij.& propterea dicebat Bald.
2 in l.fin.col.fi.verſi.† Ex hoc infero.C. de fideicom.quod ſi ex forma ſtatuti legatum per duos teſtes probari poteſt, eodẽ modo reuocatio legati per duos teſtes probabitur: & cuius conſenſus requiritur in actus confectione, eiuſdem etiam in actus diſſolutione cõſenſus interuenire de-
3 bet.authẽ.cõtra ſi filij.C.de repud.in fi.& ibi Bart.† Facit quod voluit conſulendo Pet. de Anch.in cõſil.ccclI.inci. in quæſtione:vbi dixit,ꝙ ſi ex forma ſtatuti ſolutio debiti non poſſit probari niſi per inſtrumentũ, idem erit in pro-
4 bando debito, quod nõ poterit teſtibus probari.† Ad idẽ facit quod voluit Bal.in c.ij.de reſti.ſpo.vbi dixit, quod ſicuti collatio beneficij poteſt teſtibus probari, pariter & teſtibus poterit probari renuntiatio. Idẽ dixit Iaſon in l. j.C.de bono.poſ.contra tabu.libert.in j.not.& per Deciũ
5 in d.l.Nihil tam naturale.ff.de reg.iur.† & vbi cõtractus eſt bonæfidei, pariter & diſtractus erit bonæfidei.l.ab emptore.& ibi Bar.ff.de pac.Hinc eſt quòd ſi data fuerit tenuta de facto parte nõ citata ſimiliter nõ citata parte reuocari

uocari poterit,vt not.Bart.in l.Si pacto quo pœnã. C. de pact.vbi Alex.in vlt.no.& pignus ſicuti ſolo cõſenſu contrahitur.l.j.ff.de pignor.ita etiam ſolo cõſenſu ſoluitur. l.pen.C.de pig.& notatur per glo.in l.ſi tibi.§. de pignore.ff.de pact. iſtis tamen nõ obſtantibus,contrariam opinionem veriorem de iure eſſe arbitror, videlicet ꝙ penſio impoſita ſuper fructibus beneficij, poſſit per penſionarium,cui reſeruata fuit,ſine concedentis autoritate ad tempus vel in perpetuum remitti:facit quia vnuſquiſque poteſt his,quæ ad ſui fauorem & commodum introducta ſunt renunciare.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.c. quàm periculoſum.vij.q.j.c.ad apoſtolicam.de regula.& in re propria quilibet eſt moderator & arbiter.l.in re mã data.C.mand.Et hinc eſt, quòd dixit notãter iuriſcõſultus in l.non vſque adeò.in fi. ff. ſi quis à parentibus fuer. manu. Quòd iniquũ eſt ingenuis hominibus,liberã rerũ
6 ſuarum adminiſtrationem auferre.† Et ſicuti poteſt quis renuntiare beneficio appellationis.l.fi.§.fi.C. de tẽp. appel.ita poteſt renuntiare iuri dicendi nullam ſententiam. ita determinat Io.de Ana.in conſi.ſuo l.incipiente.in ratione Euſtachij,faciunt ad prædicta.Nam penſio eſt quid tẽporale nil habens ſpiritualitatis, vt dixi ſuprà q.j. & q. xxj.ad ſolum cõmodum pẽſionarij inducta:ideò nil obſtat quominus ab illo cui debetur remitti poſſit cum pacto de non petendo, ſicuti ſolutione eius quod debetur, tollatur omnis obligatio,inſtit.quib.mod.tol.obligat. in prin.iuncta.l.creditori.cum ſimi.C. de pac.& cũ pẽſio ſit reſeruata ad merum commodum eius cui debetur, non immeritò dicendum erit,ex ſola illius volũtate & cõſenſu tolli poſſe,cùm in inuitum beneficium nõ conferatur. l.inuito.cum vulgaribus,ff.de reg.iur. Hinc eſt qnod quis poteſt repudiare hæreditatem ſibi delatam,vt per totum tit.C.de repud. hæred. & iſtam partem reperio tenuiſſe Hieronymum Paulum doctorem Hiſpanum,magnũ practicum,curiæ Romanę,autorẽ libelli qui inſcribitur Prouinciale omniũ eccleſiarũ.fol.48.ver.quid penſiones, vbi apertè dicit,quòd pẽſio per eũ qui illã percipit poteſt ad tempus,vel in perpetuũ remitti: & etiã illam percipiens poteſt illi renũtiare,etiam ſine autoritate ſuperioris.Nec tũc impetratur,cũ nõ vacet,ſed extinguitur tã quã debitũ pecu

pecuniarũ per remiſſionẽ. Hãc etiam opinionem inueni tenuiſſe Card.& Alexand.in c.agatoſa.lxiiij.diſtin.in fin. vbi dicit,quod ille cui debetur pẽſio ſuper beneficio poteſt ſimplici deliberatione illã remittere,vt amplius ei nõ debeatur : & talis remiſſio nõ eſt ſimoniaca aut inualida: mouetur per gl.ibi : Cõfirmo prædictã cõcluſionẽ infraſcriptis mediis.
7 † Primò quia clarũ eſt ꝙ pẽſio de ſui natura eſt onerosa eccleſiæ cui imponitur : & dici poteſt quædã ſeruitus eccleſiæ ſecundũ Caccialup.in d.trac.ſuo, de penſ.q.viij.Hinc eſt ꝙ imponi nõ poteſt ſine autoritate ſuperioris. Sed non ſequitur propterea ꝙ ſine autoritate ſuperioris tolli non poſſit,cum facilior ſit deſtructio quam cõſtructio.l.non ſtatim. ff. de pecul. & de facili res reuertitur ad priſtinum ſtatũ.l.ſi vnus.§.ꝙ in ſpecie.ff. de pact. Secũdò facit:quia licet beneficiũ eccleſiaſticũ obtineri non poſſit ſine canonica inſti.c.j.de regu.iur.in vj.Et propterea etiã dimitti nõ poſſit ſine autoritate ſuperioris c.admonet.&c.ꝙ in dubiis. de renunc. & ratio quare nõ poteſt beneficio iam obtẽto renũtiari ſine ſuperioris autoritate eſt, quia clericus recipiẽs beneficiũ obligat ſe beneficio & beneficiũ ſibi : vt eſt tex.in c.niſi cum pridẽ. de renun.Secus tamẽ eſt in pẽſione:quia eccleſia penſionata bene eſt obligata pẽſionario ad ſolutionẽ pẽſionis: ſecus eſt in pẽſionario qui ob penſionẽ quã recipit,in nihilo eſt obligatus eccleſiæ,patet,quia penſionarius nõ tenetur ad reſidentiã,vt vidimus ſuprà q.xxxj. Nec etiã tenetur dicere officiũ,vt deciſum fuit ſuprà q.xxx.Ergo ſequitur ꝙ propria autoritate dimitti poterit.
8 † Tertiò cõprobo dictã concluſionem.Nã videmus ꝙ laicus qui ſine gratia ſedis apoſtolicæ nõ eſt capax iuris patronatus : vt not.doct.in c.quoniã.de iur.patr.& ibi Abb.in j. not. cũ illud adeptus fuerit ex gratia ſuperioris,ſiue ſit patronus laicus,ſiue ſit clericus, poteſt ius patronatus ſupprimere, & illi renũtiare ſine autoritate ſuperioris : vt eccleſia remaneat libera,cui ius patronatus ad inſtar penſionis eſt quædã ſeruitus : vt not.doct.in c.illud.de iure patr.& per Roc.de Curte in tract.ſuo,de iur.patr.in verbo pro eo.q. xiiij.& tamẽ maior ratio militat in pẽſione quæ ex mera tẽporalitate cõſiſtit,& nil habet ſpiritualitatis,vt dixi ſupra q.j. quàm ſit in iure patronatus quod in ſe habet mi-

ſturam

ſturā ſpiritualitatis.c.quāto.& ibi doc.de iud.Nec obſtāt ſuprà adducta de regula,omnis res per quaſcūque cauſas naſcitur,per eaſdē diſſolui debet:tum quia dici poteſt,ꝙ dicta regula fallit in multis caſibus:vt not.Hoſtien.in d.c. j.de reg.iur.tū etiā,quia dicta regula procedit,vbi agitur de alterius præiudicio : ſecus vbi agitur de præiud. illius tantū,in cuius fauorē actus geſtus eſt:nā licet tūc in actus cōſtructione requiratur autoritas ſuperioris:vt eſt in reſeruatione pēſionis,ac etiā requiratur cōſenſus illius,cui prçiudicatur:videlicet rectoris beneficij,ſuper cuius fructibus pēſio imponitur : vt vidimus ſuprà q.x.Nō tamen ſequitur,ꝙ in remiſſione,ſeu annullatione annuæ pēſionis,requiratur eadē ſolēnitas,cùm tunc agatur ſolùm de intereſſe illius cui penſio reſeruata fuit. Adde quòd hanc opinionē,ꝙ pēſio nudo cōſenſu penſionarij remitti poſſit,tenet Gomes auditor Rotæ,in cōmento regulæ Cancellariæ,de infirmis reſignantibus.q.xvj. & idē in cōpendio vtriuſque ſignaturæ.nu.87.fo.87. idē tenet etiā Paul.
9 de Roma.in tract.ſuo de penſ.in octauo quæſito. †Iſtam tamen cōcluſionem putarem nō procedere,quādo pēſio eſſet alicui expreſsè reſeruata pro alimētis.Na tūc remitti nō poſſet in totū:vel ad tēpus:ſine autoritate ſuperioris,argumēto tex.in l.cū hi.§.totā.ff.de trāſac.quod procedit,etiā ſi eſſet aſſignata diuiti.facit tex.in d.l.cum hi.§. Nihil autem intereſt:ad idem eſt doctrina Bart.in l.mella.in fin.ff.de alim.& cibar.leg.vbi dixit, quòd alimenta
10 pacto cōtrahentium,remitti nō poſſunt.† Sed quado remittens penſionem ſibi pro alimentis aſſignatam iuramento affirmaſſet dictam remiſſionem , tunc valeret remiſſio ſine autoritate ſuperioris:vt dixi etiam infrà q. lj. in verſ.quinto ſicuti.per not.per Iaſonem, in l.de alimētis.C.de tranſact.col. j. vbi examinat illam quæſtionem, vtrū tranſactio ſuper futuris alimētis iuramēto firmata, valeat.In qua quæſtione Bart.in l.cū hi. ff.de tranſact. tenet quòd nō.Idem tenet Bal.in l.pactū quod dotali.q.vlt. C.de collat.Fulgoſ.in l.qui fidem.in princ.per illum text. in verbo licitè,iuncta glo.j.ibi.ff.de tranſact. cōtrariā tamen partē firmat ipſe Iaſon,& allegat idē tenere Bar.in l. ſi quis pro eo,circa fin.prin.ff.de fideiuſ.& aſſignat rationem:quia iſta tranſactio, eſt prohibita ob priuatam vtilitatem

litatem.Ergo iuramento debet cõualidari. Hanc partem firmat Imo.in c.cum contingat.in vltima charta.de iureiur.vbi dixit,quòd dictæ legi,de his.ff.de tranſact.renunciari poteſt cum iuramento, & quòd valet tranſactio iurata,illa l.non obſtante.hanc etiam partem tenet Cuma. in d.l.ſi quis pro eo.in princ.& Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ſuper v.q.Bart.ff.de verb.oblig.& hęc eſt commumunis opinio.

Sequeſtrari an debeat penſio, lata prima ſententia contra penſionarium pro rectore beneficij in Romana curia.

QVAESTIO XLVI.

1 *Clementina prima de ſequſtr. poſſeſſion.& fruct. eſt exorbitans.*

QVADRAGESIMOSEXTÒ quæro:vidimus ſuprà q.xxxv.An penſio exceſſiua,& quæ nimis eccleſiam grauaret,poſſet peti reformari:& concluſi quòd ſic. Modo quæro ſi moto tali iudicio, ſuper reductione penſionis exceſſiuæ, vel ſuper illius inualiditate, ſequatur ſententia in Romana curia. Prima ſententia eſt, an ad fauorem rectoris eccleſiæ grauatæ onere penſionis,& contra penſionarium,qui eſt in poſſeſſione exigendi & percipiendi penſionem, ſequeſtrum penſionis prædictæ fieri debeat iuxta terminos Clementi.primæ, de ſequeſtra. poſ.& fruct.qua cauetur quòd lata prima ſẽtẽtia ad fauorem actoris contra reũ poſſidẽtem beneficium in Romana curia,fiat ſequeſtratio poſſeſſionis,& fructuum beneficij litigioſi: & dicẽdum eſt quòd non:quia illa Clem. j.loquitur in beneficiis eccleſiaſticis inter quæ, & penſiones longa eſt differentia,vt vidimus ſuprà q.j. & q. xxj. & 1 xxviij.nec non.q.xxx.& xxxiij. †Præterea dicta Clemen.j. eſt exorbitans à regulis iuris communis,à quo ſequeſtratio regulariter prohibita,vt per totum titul. de prohibi. ſequeſtr.C.quod etiã expreſsè patet,quia Cle.prædicta, locum

locum non habet extra curiam, meritò ad cauſam penſionis extendi non debet, licet penſio lato ſumpto vocabulo, veniat appellatione beneficij, vt dictum fuit ſuprà q. xxviij.

Spoliatus poſſeſsione, vel quaſi exigendi penſionem an agat ſuper ſpolio.

QVAESTIO XLVII.

1 *Spoliatus penſione quando quis dicatur.*

2 *Penſio eſt onus reale.*

3 *Agens ſuper ſpolio penſionis an de titulo docere teneatur.*

4 *Penſionarius qui longo tempore fuit in poſſeßione exigendæ pẽſionis, agens ſuper ſpolio, de titulo docere nõ tenetur.*

5 *Secus vbi poſſeßio penſionarij eſt recens.*

6 *Vbi quis titulum ſuæ poſſeßionis docere non tenetur, ſi alleget titulum ei non nocet ſi illum non probet.*

7 *Spoliatus allegans titulum infectum, quando de titulo docere tenetur non reſtituitur.*

8 *Spoliatus perceptione penſionis vnius anni, licet alio anno ei pẽſio ſoluatur, agere poteſt de ſpolio pro illo anno.*

9 *Succeſſor in beneficio, cuius rector erat in poſſeßione exigendi penſionem illi beneficio debitam, agere poteſt ſuper ſpolio.*

10 *Succeſſor in beneficio grauato onere penſionis ſi illam ſoluere recuſauerit quando fuit ſoluta à prædeceſſore, agi poteſt contra eum ſuper ſpolio.*

11 *Spoliatus perceptione penſionis autoritate iudicis non reſtituitur.*

12 *Fallit quando iudex extraiudicialiter procedit.*

13 *Fallit etiam quando iudex iudicialiter proceßit, tamen notoriè conſtat de nullitate vel iniuſtitia ſententiæ.*

14 *Fallit etiam quando iudex iudicialiter procedens, iuriſdictione caret.*

QVADRAGESIMOSEPTIMÒ quæro vtrum ſpoliatus poſſeſſione vel quaſi, percipiendi annuam penſionem ſibi reſeruatam ſuper fructibus eccleſiaſtici beneficij agere poſſit ſuper ſpolio, & petere ſe reintegrari ad priſtinam eius poſſeſſionem vel quaſi. Iſta eſt pulchra & quotidiana quæſtio, quæ tota die accidit in
1 practica, & de ea ſæpius fui interrogatus. † Circa quam

primò videndum eſt,quando quis dicatur ſpoliatus.Abb. in c.querelā.in iij.no.de elec.dicit,quòd tunc dicitur quis ſpoliatus,quando penſionem petit ab eo,qui illam ſoluere ſibi conſueuerat,& à quo illam pluries perceperat, & ille ſoluere recuſauit.Nam eo ipſo quòd ſoluere negat ſpoliare dicitur.allegat Inno.in c.ſuborta.de re iudi.vbi dixit quòd tūc ſubditus dicitur dominum ſua quaſi poſſeſſione iuriſdictionis ſpoliare,quando ſibi obedire recuſauit.Idē voluit Decius,in conſil.c x x x v i. incip.in cauſa reuerendi & præſtantiſſimi viri.in j.col. Vbi dixit, quòd quando debitor penſionis recuſauit illam ſoluere creditori propter voluntatem,non propter impotentiam, tunc dicitur illum ſpoliare,allegat text.in d. c. querelam, & ita voluit etiam Ang.conſ.i xx i i.incip.ſtatuto antiquo,quem citat Deci.in d.conſ. c x x x v i.Idē voluit Abb.conſ. x x i i i. incip.in cauſa,quæ ad præſens.col.fin.verſ.probatur. in ij. vol.Iſtis ſic præmiſſis,videtur regulariter dicendum, quod taliter ſpoliato,detur remedium poſſeſſorium reintegrandæ.Ad hoc.faciunt ea quæ voluit Abb.in c.peruenit.de cē ſi.col.j.in fi.& col.ij.& Inno. & alij ibidem concludentes, quòd pro annuis præſtationibus poſſeſſorio recuperādæ agi poſſit,maximè quando præſtationes huiuſmodi ſunt
2 onera realia:vt in caſu noſtro.† Eſt enim pēſio onus reale,quod concomittatur beneficium,etiā ſi transeat in aliū viuente penſionario : vt vidimus ſuprà q.xxxix,xl. & xliij. Iſtam quæſtionem probat notabiliter text.in d.c.querelā. de elec.& ibidē Abb.in iij.no.vbi dixit, quòd pro penſione nouiter ſubtracta præſtari ſolita, annuatim agi poteſt poſſeſſorio recuperādæ,& probata ſolita præſtatiōe ſpoliatus reſtitui debet & reintegrari in eum ſtatum, in quo primo.Hanc concluſionē tenet Rota,deciſ. x x i i i. incip. Nota quòd : vbi dixi in antiquis : & Abb. in conſil. ſuo x x i i i i.incip.in cauſa quæ ad præſens vertitur inter dominū Antonium.Et latè iſtam cōcluſionē firmat Dec. in d. con.c x x x v i. in j.volu.& Rota deciſ.iiij,in nouis incipiēte,poſſeſſor beneficij.& Caccialupus. in tract,ſuo, de penſ.q. xviij. qui ſatis diminute loquitur in iſto articulo. Erit ergo concluſio & regula,quòd pro penſione ſolui ſolita denegata,penſionarius agere poterit poſſeſſorio recu
3 perandæ.†Sed nunquid agens poſſeſſorio recuperandæ in tali

tali caſu teneatur docere de titulo?In hoc articulo diſtinguédum eſt,quòd aut ſumus in penſione aſſignata clerico in titulũ beneficij:& quia tunc penſio dicitur propriè beneficiũ ecclesiaſticum,vt dictum fuit ſuprà q.j.& q. xxviij. in verſ.quarto limita.& habetur per doct.in c.cóquerēte. de cleri.non reſident.& iſto caſu expeditũ eſt, quòd agens ſuper ſpolio tenetur docere de titulo, ſaltem colorato ad effectũ obtinendæ reſtitutionis.c.patet. iij.q.j.& tenet Specul.in titu.de teſti.§.nunc videndnm à nobis , in verſic.Sed pone ago cõtra te.Old.cõſi.I. Belleme.deciſ.x L Ix. Imol. in c.in literis.in verſ.alij dixerunt.& ibi doct. de reſti.ſpol. & habetur per doct.in c.reintegranda.iij. q.j. & per doct. in l.naturaliter.§.nihil cõmunc.ff. de acqu.poſ. Rot. deciſ. CCLVII.in nouis,& deci.CCLXXIX. in antiquis,& Bellem. deciſ.XVI.aut ſumus in pẽſione, vt penſio eſt quid mere temporale,nil ſpiritualitatis habens,prout ſunt hodie pẽſiones:& iſto caſu Rota deciſ. xj. in antiquis , incipiente.Nota quòd ſicut in ſpoliatione,in rubrica,de reſti.ſpol. dicit,quòd is qui aſſerit ſe ſpoliatum poſſeſſione vel quaſi percipiendi & exigendi penſionem antequam reſtituatur docere debet de iure ſuo,quia iſto caſu tale poſſeſſoriũ à petitorio ſeparari nõ poteſt : quia non reſtituitur poſſeſſorium quin reſtituatur petitorium:cum poſſeſſio in talibus incorporalibus haberi non poſſit ſine iure.l.iij.§.hoc auté.ff.de itin.act.que priuat.c.ex tranſmiſſa.de reſti. ſpoliat.& cum iſta ſint cõiuncta cognoſcendo de vno,neceſſe eſt quod de alio cognoſcatur. allegat quòd in ſimili dicitur de don.inter vir.& vxo.c.ad prouidentiã cũ ibi no.per Inno.c.cũcta.& l.quoties.ff.de iudi.ita firmat Rota deciſ. prædicta,cuius opinioné improbat Decius in præal. conſil.c XXXVj. col.j.verſi.Nec obſtat quòd poſſeſſorium: vbi reſpondendo ad fundamentum præallegatæ deciſ.dicentis,quòd poſſeſſorium in iuribus incorporalibus haberi non poſſit , ſine iure proprietatis , dicit Decius aſſumptum non eſſe verum:& in contrariũ adducit illud , quòd voluit Abb.in d.c.querelam,per illum tex.vbi in iij. no.dicit.Nota & tene méti iſtum tex.quòd pro penſione nouiter ſubtracta annuatim ſolita præſtari , agi poteſt iudicio poſſeſſorio ad ipſius reſtitutionem : & probata preſtatione ſolita,debet actor reduci in eum ſtatũ in quo prius

erat,licet nil doceat de proprietate iuris illam percipiendi,ſubdens quòd ille tex.ſolet ad hoc multum allegari.Ad alia fundamenta dictæ deciſ. Reſpondet etiam Decius in præallegato ſuo conſilio eius dicti,breuitati ſtudendo,nó referam,illa videre poteris. Sed dubium facit in iſta materia alia deciſio dominorum de Rot. numero 4. in nouis quæ incip.Poſſeſſor beneficij. In qua quæritur vtrum agens poſſeſſorio recuperandæ extra caſum d.c.querelam. teneatur plenè vel ſemi plenè docere de titulo ad reſtitutionem péſionis ſubtractæ obtinẽdam:de quo dicit fuiſſe dubitatum inter dominos qui diſtinxerunt ꝙ aut agens poſſeſſorio poſſedit,aut non.ſi non poſſedit, tunc oportet, quòd titulũ probet. allegant not.per Innoc.in c.in tranſmiſſam.de elect.& dicit Rota, quòd tali caſu plenè debet probare actor:quia iuris præſumptionẽ nõ habet pro ſe, quæ ipſum releuet ab onere probãdi.l.actor.C.de proba. l.qui accuſare. C.de eden.c.vt noſtrum.vt eccle.bene.c.fin. de iureiuran.Si autem poſſedit:& tunc adhuc Rot.diſtinguit quòd aut eſt recens poſſeſsio actoris, & eo caſu idem ſit,quòd teneatur probare de iure ſuo.allegat not.per Innocen.in c.quia in cunctis.in verbo cum plures, per glo.in verbo nec obſtet de præbend.& rationem dicit eſſe, quia, ex tali recenti poſſeſſione,non præſumitur bona fides,nec iuſtus titulus:vt no.Inno.in c.ij.in glo. in verbo per monachos ad finem,de in integ. reſtit.Et idem dicũt domini de Rota eſſe quando quis longo tempore poſſediſſet :& tamen contra eum eſſet aliqua præſumptio.Exemplificat. quando petitor habet aliquem competitorem,vel litẽ ſuper beneficio patitur,allegant not.per Inno.in d.c.quia in cunctis. Quando autem quis poſſediſſet longo tempore, nec haberet contra ſe præſumptionem iuris, dicunt præfati domini de Rota,in dicta deciſ.quòd tunc ſufficit probare poſſeſsionem,&communem reputationem,ſecũdum Innocen.in d.c.tranſmiſſam.& in dicto capi. quia in cunctis,& allegant not.per eundem Innocen. in c.innotuit.de eo qui furt.ordi.recep.& iſto caſu concludunt,quòd non ſit opus probare titulum.per text.in l.cogi. C. de petitio. hæredi.& l.fina.§.penulti.eodem titu.ſubdentes, quòd eo caſu,quo opus eſt de titulo docere,non requiritur exacta probatio,ſicuti ſi id principaliter ageretur : iuxta ea quæ

de

de notorio notat Innoc.in c.veniens.de verb.ſignific.& in c.illud.de præſum.Quid dicendum, ſtantibus dictis opinionibus contrariis?Putarem deciſionem prædictam Rotæ,nume.4. in nouis proximè relatà,procedere, tum propter autoritatem dictorum patrum, quæ magna eſt,tum
4 quia ratione fundatur.†Et cócordando dictas opiniones, diſtinguerem,quòd aut ſpoliatus perceptione penſionis, fuit longò tempore in poſſeſſione exigendi dictam penſionem,& eo caſu procedat opinio Abb. in d.c.querelá, ſe fundantis in verbis illius text. in verſicu. quia verò ibi per multa tempora perſoluta,de electio. & hoc caſu procedit etiam deciſ.Rot. proximè adducta in vltimo membro ſuæ diſtinctionis, & etiam opinio Decij in dicto ſuo conſilio C X X V I & ratio iſtius concluſionis eſt; quia quando quis poſſedit longo tempore, ex curſu temporis titulus præſumitur vt per Doct.in l.ſi certis annis. C. de
5 pact.& in d.c.querelam. † Aut quis poſſedit paruo tempore,& eo caſu,quia tunc non inſurgit præſumptio tituli,procedat opinio Rotæ,in ſecundo membro ſuæ diſtinctionis ſupra relatæ,in d.deciſ.I I I I. in nouis,vbi requiritur,quòd tali caſu probetur titulus:& iſto caſu procedat, quod voluit Rota in antiquis, deciſ. XI. ſupra allegata: contra quam tenuit Decius, præallegato ſuo conſi. & iſto modo concordari poſſunt opiniones doctorum ſupra
6 relatæ:& ſic nulla erit inter eos diſcrepantia. † Sciendum tamen eſt,quòd ſi eo caſu, quo agens poſſeſſorio recuperandæ,non tenetur docere de cauſa ſuæ poſſeſſionis, allegat cauſam,quæ non probetur:hoc tamen nõ ei nocebit, vt voluit Innocent.in d.c.querelam. in fine, quem refert, & ſequitur Angel.in dicta l. j. in principio.colum.ij.ff.de eden.vbi dixit,quòd ſi dico, quòd me ſpoliaſti poſſeſſione annui cenſus mihi debiti ex certa cauſa licet cauſa illa non probetur:tamen ſufficit ad victoriam,quòd ego probem ſpoliationem:dicens ſe illo anno ita in facto conſuluiſſe,& obtinuiſſe.Idem voluit idem Angel. in l.fina. C. de annali excep.colum.j.verſicu.Et præmitte:quem referr & ſequitur Decius,in d.conſil.C X X X V I.colum.j.circa
7 finem.†Secundo ſciendum eſt quòd eo caſu,quo petẽs ſe reſtitui ad perceptionem annuæ penſionis,tenetur docere de ſuo tit.ſi alleget titulum infectum, tunc non eſt reſti-

tuendus, imo ſi tali caſu habuiſſet ſententiam cõtra ſe in poſſeſſorio, & ab ea non appellauit iuſto impedimento detentus non tamen ad appellandum reſtituetur: quia de non iure, & non intereſſe ſuo clarè conſtat per allegationem tituli infecti. Ita eleganter determinat Bellemc. deci. DCXXXIX. allegans titulum penſionis. Ad idẽ facit quod voluit Oldrad. in conſil. CCXXV. in fin. vbi conſuluit non eſſe reſtituendum ad perceptionem penſionis, illum de cuius inualiditate tituli clarè conſtat. Facit, quia etiã ſi quis agat ſuper ſpolio in cauſa beneficiali ſemper agenti: obſtat notorius defectus tituli, vt not. Butr. in capit. in literis. colum. x. de reſtit. ſpoliat. Innocent. in capit. conſtitutus. de fil. presbyter. Alexand. in l. naturaliter. §. nihil commune. in xvj. colum. verſicu. Decimo fallit. ff. de acquiren. poſſeſ. & idem in conſilio LXXVII. incip. In cauſa & lite, colum. penult. in ſecundo volumine. Oldradus conſilio I. & Rota deciſion. VII. in antiquis, & deciſio. XVI. in nouis.

8 † Tertiò ſciendum eſt, circa præmiſſas concluſiones, quòd ſi quis ſpoliatus fuit perceptione penſionis vnius anni tantum: in ſequenti verò anno fuerit admiſſus ad illius exactionem & perceptionem, poterit pro illa perceptione vnius anni, qua fuit ſpoliatus, agere poſſeſſorio recuperandæ, vt volunt domini de Rota in recollect. Biſgnetti. numero 13. quæ incipit, præcentor, in rubrica, de reſtitutione ſpoliat.

9 † Quartò ſciendum eſt, quòd ſi rector vnius eccleſiæ, longo tempore exegit penſionem eccleſiæ ſuæ debitam ab altera eccleſia, & demùm moriatur, & alius ſuccedat in d. beneficio, tunc ſucceſſor agere poterit ſuper ſpolio, contra Rectorem eccleſiæ grauatæ onere penſionis ſoluẽdæ eccleſiæ ſuæ, qui illam ſibi ſoluere recuſauit, licet ipſe nunquam fuerit in poſſeſſione illam exigẽdi. ita tenẽt Domini de Rota, deciſ. IIII. in nouis, in princip. ſupra allegata: & rationem adducunt, quia non ipſe Rector, ſed eccleſia ipſa quæ eſt in poſſeſſione vel quaſi exigendi, agere videtur: allegant notata per Innoc. in c. in literis. de reſtit. ſpol. in fin. & in gloſ. pen. & in c. cum ſuper. de cauſa poſ. & proprie.

10 † Quintò ſciendum eſt, quòd ſi prælatus vel obtinens, quòd beneficium fuit in poſſeſſione vel quaſi, exigendi à tertio ſuper ſuo beneficio, vel à laico ſuper aliqua poſſeſſione certa annuam penſionẽ, & moriatur

riatur is qui illã ſoluebat, & illius ſucceſſor in beneficio, vel poſſeſſione deneget illam ſoluere, an agi poterit contra eum interdicto recupetandæ, ex quo ipſe nunquàm ſoluit? In iſto articulo, Dominus Guido Papæ dicit in ſua deciſione.c c c c c x x i x.incipien.ſupra dicit Dominum Petrum Papæ eius patruum cõſuluiſſe, quòd ſic:& rationem dicit eſſe, quia ex variatione perſonarum, non mutatur ius actoris quin remaneat ſemper idem.l.ij.§.ex his. ff.de verbor.oblig.facit clem.fin.de iure patro.& ratione adducit: quia prædeceſſor & ſucceſſor etiam in officiis & dignitatibus vna perſona reputantur cùm dignitas & officium, nunquàm moriantur.no.de offic.deleg.in ca.quoniam.Abb.in gl.ſuper verbo ſubſtitutis. & in c.ſi gratioſæ.de reſcript.in vj.& plura alia adducit Do.Guido papæ, pro iſta opinione in d. ſua Deciſio.quam videre poteris.

11 † Concluſionem ſupra firmatam, quòd ſpoliatus perceptione penſionis, poſſit agere de ſpolio, limita non procedere, quãdo quis eſſet ſpoliatus autoritate iudicis, quia tunc nõ reſtitueretur, vt no.Inn.in c.ſuper hoc. de renun. quem refert & ſequitur Ange.in l.ſi quis à ſe fundum.C. vnde vi.col.pen.verſi.item fallit.Decius, in conſil.c x x v.in ij.col.verſi.Sed prædictis non obſtantibus.ad idem eſt glo. fin.vij.q.j.in c.præſentium.& ibi Archid.& not.Abb.in c. dilectus.el j.de reſcrip.& in c.ſi conſtiterit.de accuſat.Decius, conſil.c x c I. col.pen.& Felin.in capi.cum cauſam.in prin.ff.de offic.deleg.& in c.dilectus.el j.in prin.de reſcri.

12 ſupra allegato. † Iſtam tamen fallentiã intellige non procedere, quando iudex extraiudicialiter procedit, non vt iudex per text.in c.conquerente.de reſtit.ſpol. vbi Butr.& Abb.& ideò dixit Hoſt.in tit.de reſtitut.ſpol.in §. quando faciendam.in prin.quòd ſi apparet quem à iudice ſpoliatum ordine iuris non ſeruato, incontinenti eſt reſtituendus.

13 † Secundò intellige dictam fallentiam non procedere, vbi iudex iudicialiter proceſſit, & notoriè conſtat de nullitate, vel iniuſtitia ſententiæ, qua poſſeſſorem ſpoliauit. tex.& in c.ex inſinuatione.de proc.& ibidem But.& Imo. & ideò dixit Oldr.in conſil.ſuo c c x x v I I I. incip.de toto themate.quòd ſi mixtus executor procedit vt merus, datur reſtitutio aduerſus ſpoliationem ab eo factam.† Tertiò intellige dictam fallentiam non procedere, quando

iudex etiam iudicialiter procedens,caret iuriſdictione.vt per Feli.in d.c.cum cauſa.in j.col.de offic.deleg.

Mandatum an præſumatur habere is qui penſionem pro alio ſoluit.

QVAESTIO XLVIII.

1 *Mandatum non præſumitur ex curſu temporis.*
2 *Spoliatus perceptione penſionis ſibi ſoluta à tertio nomine debitoris illius, agere poteſt de ſpolio.*
3 *Gerens actum pro aliquo præſente domino, vt illius procurator præſumitur mandatum habere.*
4 *Soluens penſionem pro aliquo illo inſciente, non præſumitur mandatum habere.*
5 *Factum abbatis non nocet conuentui, ad transferendum poſſeſſionem in alium.*

QVadrageſimooctauò quæro, vtrum is, qui ſoluit penſionem pro rectore alicuius beneficij, puta Titio, cui erat reſeruata autoritate ſuperioris annua penſio ſuper illius fructibns, præſumatur ad id habuiſſe man-
1 datum ab eo, cuius nomine ſoluit. † Et videtur dicendum, quòd non: quia mandatum ex curſu temporis non præſumitur: vide Bald.in l.j.colũ.ij.verſicu.ſed pone aliquis.C. de reb.alien.nòn alienañ. & ibi Salice.& eundem Bald.in l.ij.C.ſi ex falſ.inſtru.Et Iaſ.in conſi.c x I.incipien. Communitas & homines.col.ij.in fin.in iiij.volu.Contrarium tamen in caſu noſtro eſt dicendum, quòd imo ſoluens penſionem pro alio præſumatur ad id mandatũ habuiſſe, cum nemo ſuum iactare præſumatur.l.cũ indebito.ff.de ſol.Et decidit notanter Rota deciſ.x x I I I.in antiquis incipiente,not.quòd vbi dixi: dicens quòd tali caſu præſumitur,quòd ſoluens, ſoluat de mãdato domini.alle. Innocent.in c.nonnulli.in verbo mandato.de reſcri.quod maximè procedit, quando ſciente illo,qui erat penſionis debitor,ſoluta fuit penſio:quia tunc debitor videtur talẽ ſolutionem ratificare, & mandatum dare.argum.not.per
2 Inno.in c.ex parte.de reſcrip.†Vnde ſupra eodem in loco infert Rot.quòd ſi creditor talis pẽſionis petat ſe reſtitui, quia dicat ſe ſpoliatum,reſtituendus eſt:quia ex tali ſolutione

tione videtur fuiſſe in poſſeſſione vel quaſi exigendi dictã penſionem,niſi aliud in contrariũ probetur. Iſtã concluſionem intellige procedere,quando ſoluens penſioné pro aliquo ſoluit,ſciente & non cõtradicente eo,pro quo ſoluitur.facit ad hoc doctrina Abb.in conſil.xxiii. incip.
3 in cauſa quæ ad præſens, in ij.vol.† vbi dixit,quòd gerẽs actum,vt procurator ſciente domino, præſumitur mandatum habere: ideò neganti hoc incumbit onus probãdi: & idem tenuerunt Butr.& Domi.in cap.qui ad agendum.de procur.in vj.allegando Inno.in c.cum in iure.de offic.deleg.vbi dixerũt,quòd vbicũque dominus patitur aliquem agere nomine ſuo, ille præſumitur mandatum habuiſſe.
4 †Secus autem videtur dicendum,quando quis ſoluit penſionem pro aliquo,illo neſciente:quia tũc d. ſolutio præiudicare non habet ei,pro quo ſoluit:ita cõcludit Abb.in dicto ſuo conſil.inferens quòd colonus illarũ monialium, ſi ſoluiſſet penſionem illam de qua agebatur nomine monialium cuidam rectori illius eccleſiæ de qua ibi,illis monialibus ignorantibus,hoc non præiudicat. alleg.not.in l.
5 quamuis.§.j.ff.de acqui.poſſeſ.facit pro iſta parte: † quia videmus quòd factũ Abbatis non nocet cõuentui, quantum ad transferendũ poſſeſſionem proprietatis in alium. c.cum dilectus.& ibi no.Innoc.in gloſ.de relig.domi.vide ad hanc quæſtionem dicta per Guidonem Papæ, in ſuis deciſ.deciſ. clxiii.incip.in dicto ſuo.

Penſio an extinguatur,ſi penſionario prouideatur de beneficio, ſuper quo ei eſt reſeruata penſio.

QVAESTIO XLIX.

1 *Penſionarius & vſufructuarius æquiparantur.*
2 *Duæ cauſæ lucratiuæ ſimul concurrere non poſſunt.*
3 *Fideiuſſor ſuccedens creditori cui pro alio ſoluere promiſit, liberatur.*
4 *Fideiuſſor ſuccedens principali debitori,conuenitur vt hæres principalis debitoris.*
5 *Longa eſt differentia,inter conſolidationem & extinctionem.*
6 *Penſio an remaneat apud penſionarium,qui conſecutus fuit beneficium, ſuper quo ſibi erat aſſignata penſio, ſi illud dimittat.*

7 *Vſuſructus conſolidatur cum proprietate, quando vſuſructuarius proprietario ſuccedit: ſed facta proprietatis reſtitutione, reſcinditur conſolidatio.*

8 *Penſionarius ſi ſciuit beneficium oneratum penſione ſibi debita ad alium pertinere, & nihilominus de eo ſibi prouideri obtineat, extinguitur penſio.*

QVadrageſimononò quæritur, vtrum penſio extinguatur, ſi penſionario cui reſeruata erat, prouideatur poſtmodum de illo beneficio, ſuper cuius fructibus erat ſibi penſio reſeruata: iſta eſt pulchra quæſtio, & de qua aliàs fui interrogatus in hac inclita ciuitate Venetiarum: nec eam alicubi inueni tactam à doctoribus: in qua videtur dicendum, quòd aſſecuto beneficio illius onere grauato, penſio extinguatur: & hoc pluribus fundamentis. Primò quia videmus, quod ſi creditor inſtituatur hæres à ſuo debitore, eius creditum ſecuta hæreditatis aditione, cum hæreditate confunditur. l. ſtichum. §. aditio. ff. de ſolu. l. cum ſecundū. C. de fideicom. l. debitori. vbi glo. C. de pact. & hoc procedit etiá, quando quis eſt grauatus reſtituere hæreditaté per fideicómiſſum. l. deducta. ff. ad treb. & per Doc. vbi Bald. & Pau. de caſt. in l. in imponenda. C. ad leg. falci. ſi igitur penſionarius ſuccedat debitori in beneficio, ſuper quo erat impoſita pēſio ſibi debita, videtur pari ratione dicendum, penſioné extingui: quia ſibiipſi, à ſemetipſo deberi nō poteſt. l. vrannius. ff. de fideiuſ. & l. frater à fratre, in gl. ff. de cód. inde. & ſibi obligari nemo poteſt. vt per Bal. in l. fin. §. in cōputatione. in j. oppoſitione. C. de iur. delib. Corn. cōſi. 1 x x 1. in iiij. volu.
1 incip. ad euidentiá. † Secundò adduco, quia penſionarius, & vſufructuarius, æquiparātur. Patet, quia penſio dicitur pendere à beneficio, ex quo extrahitur ſicuti vſufructus à proprietate, ſecundū Imo. in cle. j. §. an eadé. de ſupp. neg. prælat. & dictum fuit ſuprà q. j. Sed quando vſufructuarius proprietario ſuccedit, cōfunditur vſufructus cū proprietate, imo cum ea cōſolidatur. §. finitur autem. inſti. de vſufru. l. ſi fructuarius. ff. de vſufru. ita ergo dicendum vi-
2 detur in penſione. † Tertiò facit: quia ſi teſtator alicui, puta Titio, rem alienā leget, & legatarius viuo teſtatore illius rei dominus fiat ex cauſa lucratiua, puta titulo donationis,

tionis,eius actio extinguitur : quia duæ cauſæ lucratiuæ ſimul cócurrere nõ poſſunt.§.ſi res aliena.inſti.de lega.& l.Mæuius.§.duorũ.ff.de leg.ij.quod procedit etiã ſi legatarius,cui eadé res à duobus legata fuit, illã alienauerit: nam ex quo per cóſecutioné illius rei ab vno factã actio contra alium fuit extincta, facta alienatione non reuiuiſcit.ita dicit ibi text.ad hoc ſingularis.& ibi latè per doc.
3 poſt Bart.† Quartò pro iſta opinione facit:nam videmus quòd ſi fideiuſſor ſuccedit creditori, cui pro alio ſoluere promiſit,liberatur:quia ſi id eſt in principali debitore.d. l.ſtichũ.§.aditio.ff.de ſolu.à fortiori id erit in fideiuſſore qui principali accedit:cum acceſſoriũ ſequatur naturam
4 ſui principalis.c.acceſſoriũ.de reg.iur.in vj.† Quintò facit: quia ſi fideiuſſor ſuccedat debitori principali,nõ poterit amplius vti fideiuſſor conueniri : ſed vti principalis erit conueniendus,id eſt, tanquám hæres principalis. text. eſt in l.fideiuſſoris.C.de fideiuſſoribus.facit gloſ. in d.l. debitori.C.de pactis.& text in l.generaliter.in princip.C.de fideiuſſo.& l.cum reus.ff.eo.tit.ex præmiſſis videtur poſſe dici, quòd in caſu præſentis quæſtionis penſio extinguatur:nihilominus contrarium eſſe verius arbitror, videlicet quòd penſio non extinguatur, ſed bene quòd cóſolidetur cũ beneficio,ſicuti ſuprà dictum fuit de vſufru-
5 ctu.† Et eſt longa differentia,inter extinctionem,& conſolidationem:quia ſi dicamus pẽſionem extingui, vtique nunquàm reuiuiſceret,niſi de nouo reſeruaretur per habẽtem autoritatem:vt in ſimili dicitur de clerico,qui per contractũ matrimonij,amittit beneficiũ,vt in c.j. de cler. coniug. & ſi poſtmodum eius vxor antequã ab eo carnaliter cognoſcatur, ingrediatur monaſteriũ, tunc clericus beneficiũ nõ recuperat,quia extinctus eſt eius titulus per cótractum matrimonij,& extinctus titulus nõ reuiuiſcit: ſicuti de actione dicitur.l.qui res.§.aream.ff.de ſolu.c.quã periculoſum.vij.q.j.c.quæris.de conſec.diſt.iiij. ſed opus eſt noua collatione.ita concludunt doct.in d.c.j. de cleri. cóiug.Sin autem in caſu quæſtionis noſtræ,dicamus penſionem conſolidari cum beneficio:tunc durante conſolidatione actio nõ erit extincta in totũ,ſed ſopita,& obligatio remanebit illæſa.†Et propterea ſi penſionarius qui aſſecutus fuit beneficium ſuper quo erat ei debita pẽſio illud

illud dimittat,& renuntiet, putarem quòd penſionē retineret, & quòd poſt agere poterit contra beneficii poſſeſſorem ad illius ſolutionem:& moueor validiſſimo fundamento. Clarum eſt quòd penſionarius, & vſufructuarius æquiparantur, vt dictum fuit ſupra, & habetur ſuprà q.j.

7 † Sed licet vſufructus conſolidetur cū proprietate, quado vſufructuarius proprietario ſuccedit, vt ſupra dixi, Nihilominus ſi poſtmodū vſufructuarius proprietatem reſtituat reſcinditur conſolidatio, & vſufructus remanet illæſus apud vſufructuarium. Ita decidit Bald.in l. ſi maritus. ad finē.C.de inoffi.teſta.& tradit Bart.cepol.ſingula.ſuo, liiij.& pro hac opinio.facit text.in dicta l.ſi maritus. & eſt tex.claru. in l.Dominus.ff. de vſufr.& quéad. quis vta.vbi dicitur quod ſi vſufructuario fundi proprietas per dominū legata fuerit: & demū vſufructuarius illā fuit coactus reſtituere tanquàm ad alium pertinentem, vt puta ad eum qui egit querela inofficioſi teſtamēti,& obtinuit.tūc vſufructus remaneat apud reſtituentem proprietatem, apud quem prius fuit. Sed in cōtrarium videntur ſtringere duo iura, videlicet text.in l.cum filius.§.dominus.ff. de lega.ij. vbi eſt tex.reputatus ibidem ſingula.per Ange.& Alexan. quòd ſi dominus fundi, cuius vſufructus alterius erat, illū vſufructuarium ſuum vniuerſalem hæredem inſtituat, & illū fundū, puta Titio, leget: hæres fundū, vſufructu non retento, legatario conſignare tenetur:& tex.in l.ſi tibi fundi vſumfructū.ff.quib.mod.vſufruc.amit.vbi eſt tex.quòd ſi teſtator vni vſumfructum purè, alteri verò proprietatē, ſub conditione leget: & vſufructuarius conditione pendente proprietatis dominium acquiſiuerit, deinde extiterit conditio, tunc pleno iure fundus illius erit, cui legatus fuit ſine detractione vſufructus. & ſubdit ibi text. rationem: quia vſufructuarius factus dominus proprietatis, vſumfructum amiſit. Quid dicendum, ſtantibus dictis iuribus? Diſtinguendum puto ſic: quòd quando penſionarius qui aſſecutus eſt beneficium oneratum penſione ſibi debita, illud dimittit ex cauſa neceſſaria, vt puta, quia alius potiora iura in illo habet,& mota lite obtinuit beneficiū ſibi adiudicari:& illo caſu puto ꝙ pēſio remaneat apud eum, vt erat prius, ſicuti in vſufructuario dicimus per tex.in d.l.ſi maritus.C.de inoffi.teſt.& eſt text.in d.l.ſi domin

dominus.de vſufruc.& quemad.quis vta.Aut quis dimittit beneficium ex cauſa voluntaria:& tunc puto dicendũ, quòd penſio apud eum non remaneat,ſed ſit extincta, cũ etiam extinguatur eo caſu vſufructus.d.l. cũ filius. §. dominus.ff.de lega.ii.& d.l.ſi tibi fundi vſumfructũ.ff.quib.
8 mod.vſufruct.amit. † Dicta in primo membro huius diſtinctionis, videntur debere limitari: vt non procedant quando penſionarius qui ſibi obtinuit prouideri de beneficio ſuper quo ſibi penſio reſeruata erat ſciebat alteri in illo meliora iura competere:& nihilominùs hoc nõ curando procurauit ſibi de illo prouideri:tũc enim penſio eſſet extincta:per not.per Bald.Salicet.& alios, in d.l. ſi maritus.C.de inoff.teſtam.& ad hoc facit doctrina Alberi.in tracta.ſuo ſtatutorum.in j.parte.q.xcj. incipiente, ſed pone aliquis.vbi decidit,quòd ſi aliquis habens vſumfructum in fundo, emat proprietatem à domino, & ſic conſolidet vſumfructum cum proprietate, & proximior agnatus venditoris vigore ſtatuti reuocet venditionem: quòd tamen vſufructus remanet apud emptorem, apud quem prius erat, ſi ſtatutũ illud de recuperatione ignorauit:ſecus ſi illud ſciuiſſet. alleg. text.in l. perueniens. §. nepti.ff.ad ſillenia.vbi inquit dixiſſe.hoc etiam probatur per text.in d. l. ſi tibi fundi vſufructus. ff. quibus modis vſufruct. amitta.vbi, ex quo is cui fundi vſufructus erat relictus,voluit fundi proprietatem acquirere,quam ſciebat alteri legatam,vſumfructum amittit. Nec obſtat adducta ſupra, de creditore,debitore, & fideiuſſore : quia procedunt in debito,vnius tantum præſtationis:præterea creditor inſtitutus hæres à debitore, licet eius creditum confundatur cum hæreditate à ſe adita,etiam ſi cogatur illam reſtituere, tamen in reſtitutione hæreditatis retinet debitum ſibi & illud deducit in ratione legis falcidię. l.ſi debitor.& l.pater filiam.ff.ad l.Falc. & ſic eius creditũ etiam quòd hæreditatem adiuerit non facto inuentario non confunditur, quantum ad retentionem : ſed tantum confunditur,quantum ad actionem,& obligationem:ita voluit Bald.in l.debitori tuo. C. de pact.colum.ij. verſic. extra oppono. Cogita circa prædictam concluſionem, quia pulchra & ſubtilis eſt,& ab aliis non tacta, quod viderim.

Penſio

Penſio Titio aſsignata, an cenſeatur extincta, ſi Titius aliquod beneficium conſequatur.

QVAESTIO L.

QVINQVAGESIMÒ quæro, an penſio Sẽpronio clerico aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij ceſſet, & cenſeatur extincta, ſi Sempronius aliquod beneficium conſequatur. Hoſtien. in c. cum eſſent. de ſimo. mouet hanc quæſtionem, & tenet, quòd penſio ceſſet: cũ quo videtur ſimpliciter tranſire Paul. in Clem. j. de reb. eccleſ. non alienan. Guliel. tamen, quem refert, & ſequitur Imol. in præællegata Clem. col. vij. in princip. cõtrarium tenuit, quòd imo penſio tali caſu, non ceſſet. Loquitur tamen in penſione, quàm quis percipit ex redditibus decimæ, vel aliorum bonorum eccleſiæ pro temporali ſeruitio, vel labore: idem tamen puto in penſione reſeruata alicui, ſuper fructibus alicuius menſæ, dignitatis, vel beneficij: & moueor, quia vt ſupra deciſum fuit q. xxxij. Penſio nõ facit incompatibile cum beneficio etiam ſub eodem tecto: quia eſt quid merè temporale, vt vidimus ſuprà q. j. & q. xxj. Imo. tamen in d. Clem. col. vij. in princi. limitat hanc concluſionem non procedere, quando penſio eſt aſſignata pro ſola ſuſtentatione clerici, & etiam quando talis eſſet penſio, quæ cum eccleſiaſtico beneficio teneri nõ poſſet de ſui natura.

Penſionarius cui reſeruata eſt penſio ſuper fructibus alicuius beneficij an habeat hypothecam in illis fructibus.

QVAESTIO LI.

1 *Dictio ſuper, adiuncta certæ rei illius hypothecam induxit.*
2 *Penſio videtur cedere in cauſam alimentorum.*
3 *Penſionarius agit hypothecaria, contra fructuum perceptorem.*
4 *Contrarium tenuit Paulus de Caſtro.*
5 *Perſona beneficiati eſt obligata ad ſolutionem penſionis.*
6 *Dignitas ſuper cuius fructibus eſt penſio, eſt obligata.*
7 *An res menſæ, vel beneficij, ſint obligatæ pro penſione.*

8 *Qualitas*

8 *Qualitas verbo adiuncta intelligitur ſecundum tempus verbi.*

9 *Fructus pendentes ſunt pars fundi.*

10 *Alimentorum expreſſio, an faciat cenſeri cauſam piam etiam in diuite.*

11 *Hypotheca reſultat quando Epiſcopus dat penſionem pro alimentis.*

12 *Penſio ſimpliciter alicui aſſignata, an cẽſeatur data pro alimentis.*

13 *Hypotheca an inducatur in aliis annuis præſtationibus, præterquam alimentis.*

14 *Legatum annuum diuiti factum non cenſetur factum in cauſam alimentorum.*

15 *Penſio eſt realis.*

16 *Succeſſor ſingularis rei ſiue fructuum beneficij ſuper quibus eſt appoſita annua penſio an conueniri poſſit hypothecaria.*

17 *Res pro qua præſtanda eſt annua præſtatio, ſemper cenſetur obligata.*

18 *Nulla eſt ſpecialitas in alimentis circa hypothecam.*

19 *Legatum alimentorum ſiue diuiti, ſiue pauperi factum cenſetur in piam cauſam factum.*

20 *Penſio regulariter videtur cedere in cauſam alimentorum.*

21 *Tranſactio fieri non poterit, ſine iudicis autoritate in penſione pro alimentis aſſignata.*

22 *Aetas & valitudo penſionarij conſiderantur in extinctione penſionis.*

23 *Dilationes breuiores in alimentorum cauſis dantur.*

24 *Cauſa alimentorum agitari poteſt die feriato.*

25 *Tranſactio iurata valebit in cauſa penſionis, ſine autoritate iudicis.*

26 *Tranſactio ſuper præteritis alimentis, non autem ſuper futuris, valet.*

27 *Cauſa alimentorum futurorum eſt ſummaria.*

28 *Penſio decurſa ſi petatur, qualiter ſit agendum.*

QVINQVAGESIMOPRIMÒ quæro, vtrum is cui eſt reſeruata annua penſio ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius beneficij, vel menſæ habeat fructus illius beneficij hypothecatos pro penſione ſibi ſoluenda, adeò quòd agere poſſit hypothecaria actione contra quemcunq; poſſeſſorum dictorũ fructuum

ctuum,ſiue ſucceſſor ſit vniuerſalis,ſiue particularis. Iſta eſt pulchra quæſtio,quam examinat Romanus in conſilio CCCLXXXVIII. incipien.in caſu propoſiti the.natis. Paul.de Caſtr. in conſi. CCCXXXVIII. incipien. quia exceptiones. in j.volu.& Felin.in c.ad audientiam.el ij.de reſcript. & poſtremò Caccialup.in tracta.ſuo,de penſ.q. ix. Quorũ dicta examinabimus.Roma.in prællegato conſi.concludit, quòd tales fructus ſunt obligati,& hypothecati pro ſolutione penſionis,& quòd agi poſſit hypothecaria contra quemcunque illorum poſſeſſorem,ſiue ſit vniuerſalis,ſiue particularis ſucceſſor: & mouetur primò, quia vt ex tenore literarum penſionis apparet,penſio aſsignatur ſuper
1 fructibus beneficij,quod grauatur.† Dictio autem ſuper, iuncta in oratione certæ rei,eius rei cui adiungitur, hypothecam inducit:de quo dicit eſſe caſum in l. codicillis. §.inſtituto.ff.de lega.ij.quem ad hoc Bart.ponderauit,in
2 l.fundum.ff.de annu.lega.† Secundò mouetur idem Roma. quia penſio videtur cedere in cauſam alimentorum: vnde infert,quòd iuris eſt concluſio dictans,quòd res illa, ex qua quis mandat alimenta præſtari, eſt pro ſolutione alimentorum tacitè obligata.alleg. concluſionem gloſſatoris.l.Lucius.ff.de alim.lega.in l.Gaius.ff.de ann.lega.& in l.cum hi.verſi.idem eſt ſi ageret.ff.de tranſact.& tex.in l.ij.in fi.de alimen.& cibar.leg.licet ſecus eſſet, quãdo ob aliam cauſam,quàm alimentorum,redditus ex tali fundo aſſignarentur. Nam eo caſu hypotheca naſci nõ videtur: ſed ſolum actio perſonalis contra aſſignantem.ff.de contrahend.empt.l.ſi.in fine.& l.liberto.ff.de annu.lega.iun-
3 cta gl.ibi.in princ.†In verbo vendita ſunt:& ex his tribus fundamentis idem Roma. concludit, quòd is qui habet reſeruatam ſibi penſionem annuam ſuper fructibus alicuius beneficij,agere poſsit hypothecaria actione contra dictorum fructuũ ſucceſſorẽ vniuerſalem,vel ſingularem: quod dicit ipſe ſpeciale,imò ſpecialiſſimũ in cauſa alimẽtorum,quãuis à quibuſdam perſonis nominatim ſoluendũ cõceſſũ ſit.Nihilominùs à quibuſcunq;,qui illis ſucceſſerunt in rebus ex quibus voluit cõcedẽs ſolutionẽ fieri, ſoluendum eſt.De hoc dicit idẽ Roman. eſſe text.ſingula. ſecundum lecturam gloſ. in verbo agant, quam Bart.ſequitur in l.Libertis.§.Lucius.ff.de alimen.legat. ſubdens, quòd

quòd quamuis concedens beneficium,adiecta bonorũ hypotheca pro ipſius beneficiati cautela, prout fit in ſolutione penſionis,illud mãdat ei cui beneficiũ conceſſit ſolui,per perſonam nominatim expreſſam:nihilominus non intelligitur ipſi beneficiato tollere facultatem agendi hypothecaria contra bonorũ obligatorum ſucceſſores,quãdo actio perſonalis contra nominatim expreſſum, fruſtrà intentaretur,dicit eſſe caſum expreſſum in l.Libertis.§. ab heredibus.cũ gl.in verbo peruenerũt.ff.de alimen.& cib. lega.& per iſta, & alia plura, concludit Roma. in d. ſuo
4 conſil.vt ſupra retuli.† Sed Paul. de Caſtr.in præallegato ſuo cõſil. cccxxxviij. incip. quia exceptiones.in vlt. col.verſ.tertiò quæritur,tenet oppoſitum:dicit enim quòd fructus beneficij,vel menſæ ſuper quibus eſt reſeruata pẽſio,non ſunt pro penſione obligati,cùm obligatio rei, ex qua alimenta præſtari debent,ſuccedat tantũ in alimẽtis. d.l.Lucius.& l.ij ff.de aliment.& cibar.lega.in aliis autem præſtationibus annuis,ſecus eſſe dicit.alleg.tex.in l.Gaius. & quòd ibi not. ff.de ann.lega.l.fi. §. fi.& quòd ibi not.ff. de contrahen.empt.in d.l.cũ hi.§.ſi vni.ff.de tranſact.dicẽs idem Pau.quod licet videatur in contrarium tex. & gloſ. in c.niſi eſſent.de præb.ibi enim conſtituta fuit certa penſio ſoluenda de redditibus capituli, & prioratus, & papa declaret illam conſtitutionẽ penſionis reſpectu prioratus perſonalem eſſe:quia facta cum illo, qui adhuc non erat prior,ideo ille cum perſona extinguitur:ſed quo ad capitulum eſt realis:ideo gl.ibi dicit,quòd ſi Papa illam interpretationẽ nõ feciſſet,eſſet realis quo ad vtrunque, nihilo
5 minus ad hoc reſpõdet cõſiderãdo tres caſus.† Aut enim quærimus vtrũ perſona illius cui onus ſoluẽdæ penſionis iniũctum fuit,ſit obligata,& dicit quòd ſic:quia poteſt ad ſolutionẽ compelli.Dicit tamẽ aduertendum, quia illa nõ eſt propriè obligatio ciuilis vel naturalis, quia ex reſcripto nõ oritur,ſed dici poteſt quædam aſtrictio:vnde non iure actionis,ſed iudicis officio cogitur: alleg. text.in l.ſi quis ſepulchrum.§.fin. ff. de relig. & ſump. fune.& no.per
6 Cõpoſt.& Ioan.And.in c.mandatũ.de reſcrip.† Aut quærimus vtrũ dignitas,puta epiſcopatus ſuper cuius fructibus eſt impoſita penſio ſit obligata,modo tamẽ præmiſſo: & tunc concludit ſimiliter quòd ſic: & ita procedat text.

cum glo.in d.c.niſi eſſent:& iſto modo accipitur ibi realis
7 cum perſona enim nō extinguitur.† Aut quærimus, & ſic tertio caſu,vtrū res menſæ prioratus aut beneficij,vel eorum fructus ſint obligati: & tunc dicit Paulus quòd non, per not.in d.l.Gaius.ff.de ann.lega.vnde infert,quòd ſi res menſæ prioratus,vel beneficij, aut eorū fructus, ſuper quibus penſio extitit aſſignata per epiſcopum, priorem, ſiue beneficij rectorē,alienarētur per eum,cui penſio reſerua ta fuit,per hypothecariā auocari nō poſſent, cū non ſint obligatæ:& ſic Paulus reſidet in iſta opinione, contraria opinioni Romani.Felin.verò in d.cap.ad audientiam.el ij. col.vj.verſi.Sed aduerte.de reſcr.dicit,quòd fortè opinio Paul.de Caſt.verior eſt:quia Romanus non probat efficaciter principale fundamētum ſuum, ſcilicet quòd preſtatio penſionis dicatur alimentorū præſtatio.Præterea dicit ipſe verba literarum dicunt penſionem ſolui debere ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiæ. & vbi illi redditus nō ſunt amplius eccleſiæ,inſpecto præſenti ſtatu,
8 non videtur quòd amplius ſubiiciantur illi oneri.†Qualitas enim verbo adiuncta intelligitur ſecūdum tēmpus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxal. ibi cum eo tempore dominus non fuerim.Subdit tamen idem Felin. ibi. quòd cum comuniter verba literarum reſeruationis pēſionis dicant expreſſe,quòd huiuſmodi penſiones deputātur pro ſuſtētatione alimenti penſionarij, facilè multi reperirentur,quibus magis placeret opinio Romani, & ſic in hoc Felin.anceps reſidere videtur. Caccialupus autem in dicto trac.ſuo,de penſionib.q.ix.examinauit hanc quæſtionem: cuius tractatum vidi Romæ de anno 1550. poſt vrbis euerſionem: & poſtquàm inceperam ſcribere præſentem tractatum: & refert opinionem ſupradictorum: & poſtremò Felin.cuius verba dicit conſideraſſe, antequam ipſum Felin.vidiſſet: & relatis ſupradictis opinionibus dicit idem Caccialupus, quòd inſpectis verbis literarum dicentium pro alimentis,res videtur expedita: & ſic quòd ſit probatum fundamentum Romani: ſubdens, quòd poſito quòd ſint hypothecati fructus bonorum expreſſe.vt in l.j.§.cum prædium.ff.de pig.ſiue tacitè, vt in l. in prædiis.ff.quib.mod.pig.tacit.contrahat. videtur tamē quòd fructus ſati,ſi ſint percepti & conſumpti à bonæ fidei

dei

dei emptore,ſiue beneficij ſingulari ſucceſſore, quòd nũquam fuerint illius eccleſiæ ſeu mẽſæ,cuius redditus ſunt obligati,igitur nunquam fuerunt hypothecati. Caſum dicit eſſe in d. §. cum prædium. & propterea tales fructus peti non poterunt.Idem dicit eſſe, ſi tales fructus fuiſſent ſati,& percepti à dicto illorũ emptore, ſeu ſingulari ſucceſſore:licet extent,& conſumpti non ſint:quia nunquam fuerunt in bonis illius obligantis, vel eccleſiæ, ſeu menſæ oneratæ penſionis onere.alleg.tex.in eod. §. cum prædiũ.

9 †Demum dicit Caccialupus,quòd dubitatio ſtat, quid in fructibus ſatis,aut pendentibus tempore obligationis:qui fructus ſi vt pars fundi conſiderentur,vt tunc erant. l.fructus.ff.de rei vendic.l.fina.§.vt fructus.ff. quæ in fraudem credit.tunc concludit tales fructus eſſe hypothecatos, & quòd penſionarius aget hypothearia, contra ſingularem ſucceſſorem ſuper fructibus ab eo perceptis, qui erant ſuper re tempore obligationis quaſi debitoris, ſicuti res ipſa fuiſſe cenſeantur.alleg.Bald.& Angel. in dictà l. fina. §.fructus.ff.quæ in fraudem credit. & dicit videndum eſſe Azo.in ſumma.in titu. de pigno. in verſicu. & idem dici

10 poteſt in fructibus.† Subdit idem Caccialupus, conſiderandum eſſe vtrum illa expreſſio pro alimentis,faciat eſſeri cauſam piam alimentorum, & fauorabilem quicunque ſit is,cui penſio aſsignatur,ſiue diues, ſiue pauper:de hoc tamen ſe remittit ad not.per Docto.in l. illud. C. de ſacroſanct.eccleſ.dicens, quòd quando Papa dicit quòd penſionem deputat pro ſuſtentatione & alimentis penſionarij: tunc tutius eſt inhærere verbis, & dicere quòd ſumus in penſione conſtituta pro alimentis: & per conſequens,quòd fructus fuerint hypothecati, ſuper quibus penſio ipſa fuit conſtituta,etiam quòd penſionarius ſit diues aliunde,& non indigeat illis alimentis:quia ineptè videretur dicendum,quòd Papa qui habet liberam poteſtatem in beneficialibus,in fraudem iuris vſus fuerit illis verbis pro alimentis,quinimo videretur quòd voluit ſaltem. quòd habeat vim alimentorũ,& illorum prærogatiuã, & per conſequens hypothecam,dicens, quod idẽ fortè eſſet dicendum in epiſcopo,ſeu ordinario dante penſionẽ pro alimẽtis clerico indigẽti,vt videlicet reſultet hypotheca.

11 †Sed quãdo epiſcopus vel ordinarius cõſtitueret penſio-

nem non indigenti,tunc dicit diſtinguendum,an penſio ſit licita,& eo caſu idem ſit,aut penſio eſt illicita, & eo caſu ceſſet:& reſpondet ad ea quæ habentur in l.illud.C.de ſacroſanc.eccl.quòd illa procedunt;quia ibi aſſerebatur aliquid aliter quàm ſe haberet in fraudem canonũ & legũ. Nam irrogatio in piam cauſam quæ fit diuiti aſſerenti ſe
12 inopem,fieri nõ poteſt. †Vbicunque autẽ Papa in ſuis literis dicat,quòd aſsignat penſionẽ ſuper fructibus, redditibus,& prouentibus talis monaſterij eccleſiæ, ſeu menſæ Sempronio,puta ad eius vitã,& nõ dicat pro ſuſtentatione, & alimẽtis:dicit Caccialup. eſſe diſtinguendũ, quòd aut is cui aſsignata fuit penſio,erat pauper & indigens:ita vt coniecturari poſsit,quòd aſsignauit pro alimẽtis, iuxta not.per Doct.in l.illud.& in l.cum hi.§.ſi vni. ff. de tranſact.& tunc dicit,quòd putat hypothecam reſultare, ac ſi dictum fuiſſet pro alimẽtis.Si verò is cui aſsignatur pẽſio, erat diues,& non indigens,ſed Papa illam ſibi aſsignauit, vt eum ditiorẽ faceret,vel vt ſtatũ ſuum decẽtius ſuſtentare valeat,& tũc dicit quòd putat hypothecã nõ reſultare: quia verè non ſapit cauſam alimentorũ. Et illo caſu dicit
13 procedere opinio.Pau.de Caſt.in conſi. ſupra alleg.†quia iſta hypotheca non inducitur in aliis præſtationibus annuis,præterquam in alimentis. d. l. Gaius. & ibi not. ff.de annu.leg.l.fi.ff.de cõtrah.emp. & probatur in l. ij. & in l. Lucius.ff.de alim.& ciba.leg.inducendo illas per locum à
14 ſpeciali,†Cõfirmatur prædicta concluſio per text. ad hoc notabilẽ in d.l.cum hi.§.ſi in annos,vbi dicitur,quòd legatum annuum factum diuiti,nõ cenſetur factum in cauſam alimentorum : ſecus ſi pauperi ; & ibidem dicunt Bart.& Doct.Poſtmodũ ſubdit idem Caccialup. quòd ex præmiſ-
15 ſis reſultant duæ concluſiones. †Prima quòd poſt mortem illius nominati in literis pẽſionis,& grauati:ſiue ſit prælatus,ſiue eccleſiæ Rector,ſiue adminiſtrator, aut aliàs in dignitate aliqua conſtitutus, adhuc penſio durat, cum ſit realis annexa dignitate mẽſæ,vel beneficio,vnde ſucceſſor tenetur,& cõpelli poteſt etiã ſoluere c.dilectus.de fo.cõp. c.j.de ſolu.Et hãc cõcluſionem firmat etiã Pau.de Caſt.in ſupra allegato cõſil.col.vlt. verſi. prima quod poſt mortẽ. circa quam cõcluſionẽ vide quæ dixi ſuprà q. xliiij. vbi latè examinaui,an & quãdo ſucceſſor in beneficio teneatur

ad

ad ſolutionẽ penſionis.† Secunda concluſio eſt, quòd ſi res eccleſiæ mẽſæ, vel dignitatis, cui pẽſio eſt impoſita, aut fru ctus bonorũ venderẽtur, & reperirẽtur apud ſingularem ſucceſſorẽ nõ obligatũ aliqua perſonali actione, neque cõ pellibilem iudicis officio ex perſona ſua, & conueniatur actione hypothecaria, quod talis, penes quem reperirẽtur res, vel fructus eccleſiæ, quãdo hypotheca reſultat, iuſtè cõ uenitur: ſecus quãdo hypotheca nõ reſultat. Quando verò reſultet, vel nõ reſultet hypotheca, dicit ex præmiſsis colli gi, & dicit vidẽdos Dominos de Rot. deciſ. DCCCLXIX. incip. legato pro anniuerſario, in antiquis: & Old. conſil. CCXXVj. incip. quidam epiſcopus. & in iſta opi. reſidet
17 Caccialupus ſolennis doctor.† Quid tenendũ ſit ſtãtibus ſupradictis opinionibus cõtrariis, mihi videtur dicẽdũm, quòd ſiue in reſeruatione annuæ penſionis, ſit expreſſum, quòd penſio detur pro alimẽtis, ſiue nõ: ſemper obligatio rei, ex qua præſtanda eſt penſio, ſubintelligatur. Nec eſt id ſpeciale in cauſa alimentorũ, vt dicũt Doct. ſupra allegati. Nam regulariter quando aliqua res ſpecialiter deſignatur pro præſtatione alimẽtorũ, vel alterius annuæ præſtationis, tunc illa res ad hoc onus ſpecialiter deſignata, cẽſetur obligata. Ita not. Bart. in d. l. Lucius. ff. de alimẽ. & cib. leg. per text. in l. ij. eo. tit. Idẽ voluit Bart. in l. fundus quẽ. ff. de ann. leg. vbi dixit, quòd ſi teſtator centũ annua leget ſuper tali fundo, tũc ille fundus ad præſtationẽ prædictam, cenſetur expreſſe obligatus: quia ſecundũ Bart. tantum eſt di cere lego ſuper tali fundo, quantũ dicere obligo talẽ fundum. Idẽ tenuit Bart. in l. codicillis. §. inſtituto. ff. de leg. ij. & prædicta maximè procedunt, quãdo talis annua præſta tio eſſet perpetua. l. hactenus. de vſufr. & per Com. in cõſi. ſuo CCXCVj. in j. volum. Et Guidonẽ Papæ in ſuis deciſ. deciſ. CCCCXXXIj. incip. ſuper q. col. fin. verſi. ſi aliqua
18 penſio.† Et hanc opinionẽ quòd nulla ſit ſpecialitas, circa hypothecã in alimẽtis, inuenio tenuiſſe do. Ant. Neguſantium fanenſem, Doctorẽ ſatis celebrẽ, & mihi, dum vixit, amicũ optimũ, in tract. ſuo, de pign. & hypot. parte ij. in iiij. mẽbro. col. ij. verſi. vigeſimuſtertius caſus. vbi dixit nõ eſſe ſpeciale in alimentis, quòd bona, ex quibus præſtari mandantur, ſint pro illis hypothecata: quod ſic cõprobat. dicit enim quòd certi ſunt caſus in quibus inducitur tacita

hypotheca in tit.ff.& C.in quib.caſi.pign.tacit. cõtrah a: inter quos caſus alimẽtorũ nõ reperitur: ideò ille iure nõ cenſetur habere tacitã hypothecã: quo argumẽto vtitur Bart.in d.l.Lucius. facit tex.inſtit.de act.in §. actionũ. vbi actiones bonæfidei enumerãtur:& quæ ibi nõ ſunt numeratæ, ſunt ſtricti iuris. & ſic dicit ipſe alimenta nõ habent ius tacitę hypothecę niſi quãdo in teſtamẽto ſunt relicta: tunc etenim habẽt tacitã hypothecã,ſicut habẽt alia legata,iuxta text.in l.j.C.communia de leg.& ita dicit tenere Bar.in d.l. Lucius.& in l.Gaius.ff. de ann.leg.& rationem dictæ deciſionis dicit eſſe:quia certa bona fuerũt ſpecialiter pro alimẽtis ſeu aliis annuis præſtationibus deſignata:nã illa ſpecialis deſignatio,efficit q illa bona cẽſeantur pro dictis præſtationibus obligata:vt in locis ſupra adductis firmat Bar.maximè in d.l.Lucius.in d.l.fundus quẽ.& in l.codicillis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.& hanc dicit fuiſſe opinio.gloſ.in d.l.Lucius.in glo.in verſi.ex reddítu.ex quibus poteſt dici,quòd fructus beneficij, ex quibus ſolui mãdatur annua penſio,& ipſum beneficiũ, non ex eo obligati & hypothecati videantur pro ſolutione penſionis: quia penſio in cauſam alimentorum cedat. Sed quia penſio ſit annua præſtatio ex ſupradictis. & ideò, ſiue pauperi, ſiue
19 diuiti reſeruetur, idẽ erit prout eſt in legato.† Nã legatũ alimentorum,ſiue pauperi,ſiue diuiti factum,cenſetur in piam cauſam factum, vt per Docto.in l.ſi certis annis. vbi Alciatus.C.de pac.alle.gl.in l.ſi quis Titio.ff.de leg.ij.videmus enim quòd iſtæ gratiæ Papales,æquiparãtur diſpoſitionibus teſtatorũ,vt eſt expreſſum in c. quia in cunctis. de cõceſ.præben.& in c.ſi pluribus.de præb.in vj.Rom.in conſil.c c c x l v i i i. quod eſt inſertum in xxvij.q.ſuprà.
20 †Veruntamen eſt quòd penſio videtur regulariter in cauſam alimentorũ cedere,cũ in literis reſeruationis penſionum,ſemper dicatur,vt cõmodius ſuſtentari valeas.Circa præmiſſa conſiderari poſſunt, & decidi plura in his caſibus,in quibus dicamus penſionẽ eſſe aſſignatã pro alimen
21 tis:† & primò circa penſionẽ pro alimentis aſſignatã fieri non poterit aliqua tranſactio ſine autoritate iudicis, per text.in l.cum hi.in princip.ff. de tranſact. vbi prohibetur tranſigi ſuper alimentis relictis cauſa non cognita, & ſine iudicis autoritate:ad idẽ eſt tex.in l.de alimẽtis.C. eo.tit.

Iſta tamen intellige procedere in trāſactione, ex qua deterior fieret conditio eius cui alimenta debentur, ſecus ſi eſſet trāſactū circa tempus ſolutionis fiēdæ: & ſic eo caſu, quo illius,cui alimēta debentur, cōditio melior redderetur, tunc trāſactio bene fieri poſſet ſine autoritate ſuperioris.d.l.cū hi.§.eā tranſactioné.& prædicta procedāt ſiue pēſio eſſet aſſignata diuiti,ſiue pauperi ob cauſam alimentorū.d.l.cū hi.§.nihil.& ibi not.Bart.in §.cū in annos. & iſta faciunt ad ea quæ ſupra dixi .q.xlv. in verſ.Iſtā concluſionem.vbi dixi,quòd quādo penſio fuit aſſignata pro alimentis,non poteſt in perpetuum vel ad tempus remitti
22 ſine autoritate ſuperioris.† Secundò eſt ſciendum. quòd quādo fieret extinctio penſionis pro certis anticipatis ſolutionibus , autoritate ſuperioris , de quo videbimus infrà q.lxxxvij.tunc ad hoc, vt ſciamus quæ quantitas licitè ſolui poſſit pro extinctione huiuſmodi pēſionis,erit conſideranda ætas & valitudo eius cui penſio ſoluitur:vt fit in
23 alimentis.d.l.cum hi.§.modus quoque.ff.de trāſac.†Tertiò ſicuti in cauſa alimentorum breuiores dantur dilationes.l.ij.ff.de re iud.& ibi Bar.col.penul.verſ.Item eſt aliud exemplum. & idem Bartol.in l. mella.de alimen.& cibar. legat.ita erit in cauſa penſionis aſſignatæ pro alimentis.
24 †Quartò quòd ſicuti in cauſa alimentorum procedi poteſt die feriato.l.ij.ff.de fer.& not.Bart.in d.l.mella.in fin. etiam ſi feriæ eſſent inductæ in honorem Dei,iſtud tamen procedit in alimentis quæ debētur iure naturæ, vt à patre filijs , & etiam in alimentis quæ ex teſtamento debentur, quando quis nō haberet aliunde ſe aleret. Ita cōcludunt doct.in d.l.ij.ff.de feri. Et ideo idem dicendū eſſet in penſione aſſignata pauperi pro alimentis , qui non haberet
25 vnde aliter ſe aleret.† Quintò notandum eſt quòd ſicuti in cauſa alimentorum in qua trāſigi non poteſt ſuper futuris alimentis , niſi accedat autoritas ſuperioris vt ſupra dixi , tranſactio facta ſine iudicis autoritate , iuramento firmatur,vt tenet Bat.in l.ſi quis pro eo.in fi.prin.ff. de fideiuſ.& Imol.in c.cū contingat vltimo folio , de iureiur. Cuma.in d.l.ſi quis pro eo.in prin.Alex.in l.qui Romæ.§. duo fratres col.lvi.circa v.quæſtionem.Bart.ff.de verbor. obli.& hanc opinionem tenet Iaſon in l.de alimentis. col. j.verſ.an autem iſta tranſactio.C.de tranſact.Et idē tenet

elegantiſſimus doctor, Domi. Andreas Alciatus, in d.l.de alimẽtis.& Baueria.in tract.ſuo de virtute iuramẽti: verſ. xlvj.Licet contrariam partem teneat idem Bartol.in dicta l.cum hi. circa finem princip.ff. de tranſactio.& Bald.in l. pactum quod dotali,vltim.q.C. de collat.contra quos eſt
26 opinio communis ſupra relata.† Ita erit dicẽdum in penſione aſſignata pro alimentis, ſuper qua valebit trãſactio iurata etiam nõ accedente ſuperioris autoritate per prædicta, de quo dixi etiam ſupra quæſtione xlv. verſicul.
27 Iſtam concluſionem.† Sextò quòd veluti in cauſa alimentorum valet tranſactio ſuper præteritis alimentis, non autem ſuper futuris, cùm ex illis pendeat hominis vita,vt dicunt doctores, maximè Bald.& Salice.in d.l.de alimentis.vbi Iaſon in j.colum.in fin. Nec tunc requiritur cauſæ cognitio,& autoritas iudicis.Ita dicendum erit in penſione, dicta l.de alimentis.& vide ad hoc bonam gloſſam in c.ſi epiſcopatus. in verbo ad præmiſſa. de præben.in vj.& ibi Archidiaconus & Ioan.Andr.& Philippus Franch.in
28 fin.col.in fi.† Septimò dici poteſt, quòd ſicuti quando tractatur de alimentis futuris cauſa eſt ſummariè, ſimpliciter,& de plano tractanda & cognoſcenda.l.ſi quis à libertis.§.ij.de liber.agnoſcen. Secus ſi ageretur ſuper alimentis præteritis:quia tunc ordinariè erit agendum: vt voluit Alberic.in d.l.cum hi.ff.de tranſact.in princip.& Petrus de Anch.in clemen.j.de iure patron.quos refert & ſequitur Iaſon, in d.l.de alimentis. colum.ij. in princip. C.de tranſac.Idem videtur dicendum,quando tractatur de exi-
29 genda penſione futura.† Sed quando tractatur de exigenda penſione decurſa non ſoluta, eſt diſtinguendum: quia penſionarius, penſionem decurſam non ſolutã petit à rectore beneficij, qui conſenſit illius reſeruationi, & tunc contra ipſum executiuè proceditur, intimatis ſibi prius literis reſeruationis penſionis.Idẽ erit quando agitur contra nouum poſſeſſorem beneficij grauati,qui pẽſioni non conſenſit, ſed bene ſibi literæ intimatæ fuerunt: aut agitur pro penſione præterita,cõtra hæredem defuncti poſſeſſoris beneficij grauati: & tunc agi debet via ordinaria, vt ſtilus curiæ Romanæ nos edocet,& tota die videmus in practica ſeruari.Idem erit dicendũ,quando hæredes penſionarij defuncti,agerent pro præteritis penſionibus non
ſolutis

ſolutis cõtra poſſeſſorem beneficij, de quo vidimus ſuprà q.xxxix.& q.xliij.vide quæ dixi infrà q.lxxj. vbi examinaui, an litis conteſtatio requiratur in cauſa penſionis. An autem ſicuti appellatio non admittitur in cauſa alimentorum futurorum,vt per Doct.in d.l.de alimentis.vbi Iaſon.C.de tranſact. an ita dicendum ſit in cauſa penſionis, dicam infrà q.xcv.

Penſiones decurſæ non ſolutæ, an mortuo penſionario, tranſeant in eius hæredes.

QVAESTIO LII.

1 *Succeſſor in beneficio, eſt quaſi hæres mortui.*
2 *Penſio non eſt eccleſiaſticum beneficium,ſed quid profanum.*
3 *Penſio etiam laico, aſſignari poteſt.*
4 *Penſionarius vſufructuario comparatur.*
5 *Alimenta præterita non ſoluta ad hæredes tranſmittuntur.*

Qvinquageſimoſecundò quęro,vtrum penſiones decurſæ non ſolutæ mortuo penſionario cui debebantur, tranſeant in eius hæredes, & per eos exigi debeant, ſiue ſint hæredes ex teſtamento, ſiue ab inteſtato. Circa iſtam quæſtionem, videtur prima facie dicendum quòd non: quia clarum eſt quòd iſtæ penſiones, imponuntur ſuper fructibus beneficiorum. Fructus autem beneficiorum, etiam collecti, non tamen conſumpti, mortuo clerico beneficiato, tranſeunt in ſucceſſorem in benefi-
1 cio,non in hæredes defuncti rectoris illius.†Nam ſucceſſor in beneficio, eſt quaſi hæres mortui.c.cõuenior.xxij. q.viij.per quem tex.ita dixit gl.in c.j.de ſolut.& ſucceſſor in beneficio,ſuccedit etiã in acquiſitis intuitu eccleſiæ, vt habetur in c.relatũ.per Doc.de teſtam.hinc eſt quòd clericus,de his teſtari non poteſt.d.c.relatum: & ibidem no. Abb.poſt alios.col.ij.in verſi.no.& tene mẽti.ad idem eſt tex.in c.cum vos.de offic.ord.cum ſimilibus.Secũdò facit, quia beneficiatus non facit fructus ſuos, ſed tantũ in eis obtinet ius canonicè diſpenſandi.c.expedit.xij. q.j.§.finã. Abb.in repe.c.cũ eſſes.col.antepen.verſi.ex quo infertur, de teſtam.Iſtis tamen non obſtantibus contrariam ſententiam de iure veriorem eſſe arbitror, videlicet q̀ ius exigendi præteritas penſiones non ſolutas, competat hære-

dibus clerici defuncti, cui dicta penſio erat reſeruata: ad
2 quod tenẽdum, moueor ex infra ſcriptis.† Et primò: quia pẽſio nõ eſt eccleſiaſticũ beneficiũ propriè, ſed quid prophanũ in mera tẽporalitate cõſiſtens: vt per Doc. vbi Fel. c. ad audientiam. de reſcri. el ij. & in cle. j. vbi Cardi. Imo. & alij. de ſup. negli. prælat. & dixi ſuprà q. j. & q. xxj. ergo acquiſitum ex penſione, non dicetur acquiſitũ ex beneficio eccleſiaſtico: & ſic de penſionibus decurſis, clericus teſtari poterit. Faciunt ea quæ volunt doc. in d. c. relatũ. de teſtam. vbi concludũt, clericũ poſſe teſtari de iis quæ nõ in-
3 tuitu eccleſię acquiſiuit. † Secũdò moueor: quia pẽſio quę non conſueuit pro beneficio eccleſiaſtico reputari prout ſunt hodie regulariter penſiones, etiã laico aſſignari poteſt: vt per doc. in c. quàuis. vbi Archi. & Franc. in ij. not. de præb. in vj. & per Imo. in d. cle. j. col. vj. ver. quærit Guli. de reb. eccl. nõ alie. & per Bal. & poſt eum Feli. in d. c. ad au-
4 dientiam. el ij. de reſcri. & dixi ſuprà q. j. † Tertiò moueor: quia penſionarius videtur æquiparari vſufructuario: extinguitur enim penſio morte pẽſionarij, ſicuti vſufructus, morte vſufructuarij. §. finitur autẽ. inſti. de vſufr. ad quod faciunt dicta ſuprà q. j. vſufructuarius autem fructus iam quæſitos ad hæredes tranſmittit, tex. eſt notabilis in l. defuncta. ff. de vſufr. Ideò pariter dicendũ eſt, quòd penſiones decurſæ, non exactæ ſed iam quæſitæ penſionario defuncto, tranſibunt ad eius hæredes. Quartò moueor: quia penſio aſſignatur penſionario, vt commodius ſuſtentari valeat: & ſic videtur aſſignata pro alimentis, vt latè dictũ fuit in proxima præcedenti q. & per Roman. in conſilio ſuo CCCLXXXVIII. incipien. in caſu propoſiti thema-
5 tis. † Is autem cui factũ eſt legatũ pro alimẽtis decedens, tranſmittit ius exigendi præterita alimenta non ſoluta ad ſuos hæredes. l. vti frui. §. fin. ff. ſi vſufr. pet. l. fructus. in fin. cum l. ſequen. ff. de rei vendi. l. qui vſumfructum. §. fin. & l. quæſitum. & l. defuncta. ff. de vſufru. facit tex. in l. Libertis. §. j. ff. de alim. & cibar. legat. Ad idẽ faciunt, quæ cõſulendo dixit Alex. in conſi. ſuo XL. incip. perſpectis his. in fin. in iij. volu. vbi concludit, quòd penſiones decurſæ, perceptis fructibus in vita vſufructuarij, ſpectẽt ad illius hæredes. Erit ergo ex præmiſſis firmata concluſio q penſiones decurſæ in vita penſionarij nõ exactæ, trãſeunt in eius

hæredes.

hæredes,ſiue ab inteſtato,ſiue ex teſtamento, & ita ſępe cóſului,& Rotã iudicaſſe intellexi. Adde quòd hãc etiam concluſionem,inueni ſenſiſſe Paulũ de Roma.in tract.ſuo de penſ.in viij. quæſito. in verſ. primò eccleſiaſtica pẽſio: vbi dixit quòd penſionis fructus lucrati per penſionariũ, dicuntur proprij, & in illius dominium tranſeunt, & ab eo donari poſſunt, allegat text.in l.in ædibus.§. vlt. ff. de donat.Ad allegata in cõtrarium reſpondetur quòd procedunt in clerico beneficiato qui fructus beneficij, etiam quæſitos,nó trãſmittit ad ſuos hæredes : pẽſio autem eſt pars fructuum penitus à beneficio ſeparata : vt habetur ſuprà q.j.& ſic eſt quid diuerſum à beneficio,ideo d. beneficio ad penſionẽ nõ bene infertur.l. Papinianus exuli, cum vulgaribus. ff.de mino.An autẽ & quãdo beneficiatus decedens fructus beneficij iã quæſitos ad ſuos hæredes tranſmittat:vel an ſucceſſori in beneficio reſeruẽtur: & quid in diſtributionibus quotidianis, vide per Nicol. de Vbal.in tracta.ſuo,de ſucceſ.ab inteſt.cleri.in verſ.finita tandem.cum reliquis verſiculis ſequentibus.

Penſio pro rata decurſi temporis an debeatur hæredibus pẽſionarij illo mortuo, ante tempus deſtinatæ ſolutionis.

QVAESTIO LIII.

1 *Fructus percepti ex beneficio, poſt obitum locatoris debentur ſucceſſori in prælatura.*
2 *Penſio cuius fructus erant percepti,debetur hæredibus defuncti penſionarij,licet tempus ſolutionis non venerit.*
3 *Penſio pro rata fructuum perceptorum,erit hæredũ penſionarij.*
4 *Penſio iudicatur,vt de fructibus iam perceptis.*

QVINQVAGESIMOTERTIÒ quæro,ſi pẽſionarius qui debebat recipere penſionem in natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, mortuus ſit in menſe Septembris, an penſio illius anni, pro rata anni decurſi, vel fructuum perceptorum, ſuper quibus ipſa penſio eſt conſtituta, debeatur hæredi penſionarij. Iſtam quæſtionem examinauit Caccialup.ſolennis Doctor, in tract.ſuo penſ.q. xxv. in qua diſtinguendo dicit, quòd aut fructus, ſuper quibus penſio erat conſtituta, erant iam percepti,

pti,& tunc debeatur hæredibus penſionarij:de quo vidimus in proxima præcedenti quæſtione. Aut dicti fructus nõ erãt percepti,ſed tempore mortis penſionarij pendebãt:& tali caſu tenet idem Caccialup.quòd tales fructus remaneant apud eccleſiam grauatam, iam morte pẽſionarij liberatam à penſione:& circa hoc ita conſuluiſſe in quæſtione facti, atteſtatur quoſdam Doctores Bononienſes,inter quos Alex.Imo.in ſuo conſi.i.in j.vol.quod incipit,Reuerendiſſime Domine. voluit allegare conſilium Alexan.in ij.vol.clvij.incip.Reuerendiſſime Domine. Aduerte tamen quia Alexan.in d.conſilio,de iſta vltima cõcluſione,nil dicit:ſed bene prima concluſio ſupra firmata per Caccialupum fuit tenta per Alex.conſi.xl.incip:per-
1 ſpectis his.col.fi.verſ.quatenus verò.in iij.vol.† Vera tamen in ſe eſt ipſa concluſio, per ea quæ volunt Abb. & Antonius de But.in c.fi.ne præla.vi.ſuas. vbi concludunt, quòd ſi moriatur prælatus,qui beneficium locauerat,fructus percepti poſt obitum locatoris,& penſio debita ratione fructuum poſt obitum perceptorum,debeãtur ſucceſſori in prælatura,non hæredibus defuncti:de quo etiã
2 latè per Doctores in c.præſenti.de offi. ordi. in vj. † Aut nondum venit dies penſionis exigendæ,licet fructus,quorum occaſione penſio debetur,erãt iam percepti per debitorem dictæ penſionis:& iſto caſu dicit idem Caccialupus,quòd penſio debeatur hæredibus penſionarij defuncti.Nam hæredibus vſufructuarij,debetur integra pẽſio, cuius tempore vitæ vſufructuarij nõ ceſſerat dies ſolutionis,ſi fructus omnes, quorum occaſione penſio ſoluebatur, erant iam percepti per penſionis debitorem. Iſtam cõcluſionem tenuit Alex.in d. ſuo conſi. clvii. in ij. vol. per text.in d.l. defuncta. & l.Iulius. §. ſi fructibus. & ibi Bald.ff.de act.empt.ad idem allegat Caccialup.Bart. poſt Dyn.in l.fi.ff.de iur.fiſ.dicens: quòd ita vidit conſulendo reſponſum,per famoſiſſimos Doctores Dominum Benedictum de benedictis,& Domi.Baldum de Bartholinis de Peruſio,in quęſtione vertẽte Senis,inter hęredes fructuarij,& hoſpitale de ſcala proprietarium prædij, de cuius
3 fructibus & penſione agebatur.† Quid autem dicendum ſit,quãdo pars fructuum eſſet iam collecta tẽpore mortis penſionarij,pars autem eſſet colligenda,& adhuc pende-

ret

ret,dicens,quòd pro rata fructuum perceptorum, penſio erit heredũ penſionarij,pro alia verò rata fructuũ pendentium,penſio erit proprietarij. allegat text. in d.l. defuncta.& in d.l.Iulianus.§.ſi fructibus.& Salicet. in l.fructus.vbi latiſſimè loquitur.C.de act.emp.qui loquitur in emptore & vẽditore.Ego adduco deciſionẽ Alex.in conſ. ſuo XL. incip.Perſpectis his.col.fi.verſ.Quatenus verò. in iij.vol.vbi Alex.quærit,An penſiones nondũ perceptæ per hærede pro fructibus pẽdentibus vel perceptis, ſpectent ad fideicõmiſſarium:& decidit quòd pro rata perceptorũ fructuũ & collectorũ, penſio ſpectet ad hæredes eius qui
4 grauatus fuit de reſtituẽda hæreditate: †quia de ipſa pẽſione iudicatur,vt de fructibus iam perceptis.allegat tex. in d.l.defuncta.& Bart.in l.fi na.§.frui.ff.de iure fiſ.& doc. in l.Iulianus.§.fructibus.ff.de act. empt. & Salicet. in d. l. fructus. vbi diſtinguit in fructibus eiuſdem anni partim perceptis,et partim nõ, dicẽs quòd pro rata perceptorũ fructuum iudicandum eſt de pẽſione,ac ſi percepta eſſet. Idem ſenſit Roma.qui tamẽ loquitur in emptore:in conſil.ſuo x.faciunt latè tradita per doc.in l.diuortio.ff.ſolu. mat.& ibi copiosè inter alios per domi.Vincẽtiũ Herculanum Peruſinũ,præceptorẽ meũ triennalem doctorẽ celeberrimum,& admodum vtilem,qui ibidẽ in j.col. in ij. no.dicit,quòd appellatione fructuũ, veniunt penſiones:& ſicuti in fructibus fit diuiſio pro rata anni,quo matrimonium durauit:ita dicendũ erit in pẽſione. Quid autẽ dicẽdum ſit,quãdo pẽſio,fuiſſet percepta & exacta per pẽſionarium,ante tempus perceptorum fructuũ, per eccleſiam grauatam ad illius ſolutionem ſuper ipſis fructibus: vtputa quia id factum fuiſſet cõtemplatione penſionarij indigentis: vel quia terminus ſolutioni appoſitus præcedebat tempus colligendorum fructuũ,ex inordinata conſtitutione penſionis:in hoc articulo dicit Caccialup.in d. q.ſubſiſto,propter varias opiniones relatas per Salicet.in d.§.ſi fructus,& in d.l.fructus.C.de act.emp.ſubdẽs,quòd ratio bonæ fidei,hunc caſum regat:& habeatur ratio eorum quæ ſupra dicta ſunt in aliis caſibus,vt in vtroque ſit paritas,viciſſitudo,& quædam correlatio,arg.text.in c.fi. de tranſact.per quem dixit Bald.in l.eden.col.ij. C.locat. quòd vbicũque ius ſcriptũ nõ habemus, debemus æqui-

tatem

tatem ſequi,quæ ex naturali iuſtitia conſtat, & naturalibus inſtrumentis.l.ſcire oportet.§.ſufficit.ff.de excuſ.tut. & quando cõmittitur nec reperitur lex,quæ ſtatuat quid agendum.Tale negotium videtur cõmiſſum iuxta æquitatem,vt dicit colligi ex dictis per Salic.in d.l.fructus,vbi Salicet. aſsignat palpabilem rationem: videlicet ꝙ penſio,licet prius ſoluta fuerit,tamen ſoluta fuit habito reſpectu ad fructus percipiendos,& propterea tali caſu habendam rationem & reſpectum ad fructus, vt ad illum ſpectet penſio ante tempus ſoluta ad quem ſpectare debet penſio tempore mortis penſionarij nondum ſoluta, nec exigibilis:vt ſic penſio loco fructuum ſurrogetur.adducit Bal.in l.j.C.de vſur.& fruct.lega.dum allegat Hieronymum furioſi de mattarellis.

Penſio vtrum extinguatur per contractum matrimonij.

QVAESTIO LIIII.

1 *Penſio aſsignata laico,pro ſeruitio temporali, vel propter eius benemerita,non expirat per contractum matrimonij.*

2 *Penſio data propter benemerita,vel propter ſeruitium tẽporale, reuocari non poteſt per ſucceſſorem.*

3 *Penſio aſsignata clerico in minoribus conſtituto, an vacet per contractum matrimonij.*

4 *Penſio quæ aſsignatur clerico reſignanti beneficium per contractum matrimonij,vacet.*

5 *Penſio aſsignata in titulum beneficij,vacat per contractũ matrimonij.*

Penſio titulata quam habet clericus in ſacris conſtitutus vacat contractio matrimonio.

Penſio aſsignata clerico conſtituto in ſacris, an vacet per cõtractum matrimonij.

6 *Matrimoniũ per verba de præſenti, requiritur vt vacet penſio.*

7 *Penſio & beneficium non vacant per ſponſalia de futuro.*

8 *Penſio quæ vacauit per matrimonium, ſponſa religionem ingrediente,an reuiuiſcat.*

9 *Penſio ſi matrimonium non tenuit,an extinguatur.*

10 *Collatio beneficij facta furioſo,non tenet.*

11 *Clericus perdit beneficium,etiam ſi matrimonium non tenuit. propter ordines ſacros.*

12 *Papa diſpenſare poteſt penſionarium, vt matrimonio non obſtante poſſit retinere penſionem.*

QVINQVAGESIMOQVARTO quæritur, vtrum penſio extinguatur per contractum matrimonij. Iſtam quæſtionē breuiter & reciſè ſatis examinant Doct. Ideò ipſam latius diſcurrendam putaui. Circa quam reperio quòd Laur. quem refert & ſequitur Card. in cle.j. §.j.in verſi.Sextò quæro,de ſupplen.negligen. prælat. tenuit quòd penſio per contractum matrimonij non extinguatur.& idē tenet ibidem Imo.col.iij.verſ.Quid ſi penſionarius,in quibus locis concludunt,quòd quando penſio nō fuit aſſignata in beneficium eccleſiaſticum,ſed pro officio vel ſeruitio temporali, vt pro pulſando campanas vel ſimilibus , quòd eo caſu per contractum matrimonij non vacet:& ita trāſit breuiter admodum loquens,in iſta quæſtione Caccialup.in tract.ſuo,de penſio.q.xv. dicens, videndum eſſe Card.in cle.j.q.xviij.de reb.eccl. nō alien. Vt tamen iſta quæſtio diffuſius examinetur, diſtinguēdū puto,quòd aut quærimus de penſione laico aſſignata:aut
2 quærimus de pēſione aſſignata clerico.† Primò caſu vtique dicendum eſt, q́ ſi laico benemerito de eccleſia vniuerſali vel particulari aſſignata fuit , q́ fieri poteſt iuxta terminos in quibus conſuluit Oldra.in conſil.ſuo cclxxvi. incip.quidam epiſcopus,dūmodo fiat in quantitate moderata:vt inquit idem Oldr.ibidem.ſiue aſſignetur penſio laico,ratione ſeruitij impēſi vel impēdēdi,vtputa aduocato pro patrocinio & defenſione , iuxta tradita per doct.in cle.j.de reb.eccl.non alien.vel pro officio temporali , vt puta pro pulſandis campanis , claudendis foribus eccleſiæ,vel monaſterij , & iſto caſu dicendū eſt per contractum matrimonij non extingui penſionē:& ita procedat doctrina Laur. & aliorum ſupra relata. & hanc opinionem inuenio tenuiſſe Guliel.in d.cle.j.de reb.eccl. nō alien.quem refert & ſequitur ibidem Imol.col.vj.in verſ. Sed nunquid aduocatus.vbi cōcludit, q́ ſi aduocato aſſignata ſit pēſio in fructibus decimarum vel aliorū bonorum eccleſiaſticorum,per ſuperuenientiā cōiugis eā non amittet:quia non fuit ſibi aſſignata in titulum beneficij. allegat text.in c.poſſeſſiones.xvj.q.j.& tex.in c.quicunq;. xij.

xij.q.ij.& iſtã concluſionẽ tenuit Cardi.in d.cle.j. de reb. 2 eccl.non alienan.q.xviij.†Quinimo talis penſio reuocari non poterit per ſucceſſorem illius monaſterij,ſuper cuius bonis fuit aſſignata,ita cõcludunt Doctores in locis ſupra allegatis.faciunt quæ tradunt Doct.poſt Bart.in l.cũ quid. ff.ſi certum pet.& dixi latè infrà q.lxviij .Verum eſt quòd penſio aſſignata aduocato pro patrocinio & defenſione præſtandis in cauſis illius monaſterij , ſuper cuius bonis fuit aſſignata , & aduocatus ille inſufficiens poſtmodum reperiretur ad patrocinium præſtandum,tali caſu nõ ſolum per ſucceſſorem,ſed etiam per illum qui penſio[illegible] prędictam aſſignauit,poterit ei adimi ipſa penſio,vt concludit Bar.in l.cùm quid.in fi.ff.ſi cert.pet.Aut fuit penſio aſſignata clerico & tunc eſt diſtinguendum , qu[illegible] aut fuit aſſignata ſimplici clerico,aut aſsignata fuit clerico in
3 ſacris conſtituto.†Primò caſu quãdo fuit aſsignata clerico conſtituto in minoribus ordinibus , dicendum erit ꝙ ſi ſit aſsignata pro ſeruitio, vel officio temporali , vtputa vt ſit campanarius,vel eccleſiæ cuſtos & ſimilia , & tũç dicendum erit , quòd per contractum matrimonij penſio non vacet,per not.per Laur.Card.& Imol.in d.clem. j.§. an eadem.de ſupplen.negli.prælat.& in d.clem.j.de rebus eccle.non alienan. & ſic iſto caſu idem erit quod in caſu præcedenti.Eccleſia enim in tali caſu per coniugis ſuperuenientiam non fraudabitur ſeruitio eius,cui penſionem aſsignauit:& idẽ erit quãdo ob benemerita fuit aſsignata penſio,per ſupradicta.Adde quòd iſto caſu procedunt dicta per R.Gomeſium Rotæ auditorẽ, in cõmento reg. Cancel.de anna.poſ.q.xxj.vbi dixit per contractũ matri-
4 monij penſionẽ nõ vacare.†Aut talis penſio fuit aſsignata clerico nõ in titulũ beneficij,ſed loco beneficij,vt putà quando clericus reſignauit beneficium,vel ceſsit iuribus, quę in beneficio habebat,& obtinuit ſibi ſuper illius fructibus reſeruari annuam penſionem , ne ex reſignatione aut ceſsione huiuſmodi nimium diſpendium pateretur: vel Papa alicui clerico motu proprio ſuper fructibus beneficij penſionẽ reſeruauit,vt ille cõmodius ſuſtentari valeat:& iſto caſu pẽſio per cõtractũ matrimonij extinguitur:quia clericus in minoribus cõſtitutus deſinit eſſe clericus,& priuilegiũ clericale amittit in omnibus præterquã in

in duobus,de quibus in cap.j.de cler. coniug.in vj.videtur enim tali caſu penſio loco beneficij ſubrogata.Nec eſt dubium,quòd ſubrogatū naturā ſapiat eius,in cuius locum ſubrogatur.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis caut.Bald. in l.parabolani.C.de epiſc.&cler.& ita ſenſit etiam Caccialupus in tractatu ſuo penſio. q. xxx.& vlt.in verſic. Et pro declaratione materiæ. & iſtam partem amplectitur Curia Romana:& mihi in facto accidit : quia poſtquam matrimoniū contraxi,amiſi quaſdam penſiones mihi tūc vti clerico in minoribus conſtituto,per fœlic.record. Clementem ſeptimum reſeruatas. Quādo autem appareret ex tenore literarū aſſignationis talis pēnſionis,quòd Papa voluerit illam penſionem durare toto tempore vitæ penſionarij,etiam ſi vt laicus in poſterū ſe haberet:tunc eſſet ſecus dicendum.ad quod vide Caccialup. in prædicto ſuo
5 tract.q.xxx.†Aut penſio erat aſſignata clerico in titulum beneficij:iuxta not.in c.conquerente.de cler. non reſiden. & tunc idem dicendum eſt,quòd penſio vacet per contractum matrimonij.c.quod à te.de cleri.coniug.Laurentius tamen dicebat,quòd beneficium ſimplex aſſignatū, etiam in titulum clerico pro patrocinio præſtando , non vacabat per contractum matrimonij,dummodo non fieret bigamus,& aliàs clericaliter viueret. Sed eius opinionē reprobat Card.in d.cle.j.q.xviij.de reb.eccl.non alien. Tali enim caſu penſio dicitur,& eſt eccleſiaſticum beneficium: vt dictum fuit ſuprà q.j.hinc eſt , quòd contracto matrimonio vacabit:vt per Doct.in c.j.de cler. coniug. in vj.vbi dicunt,quòd clericus matrimoniū contrahens,facit actum contrarium clericatui.& propterea videtur renuntiare beneficio : & illud habere pro derelicto. argu. tex.in cap. tranſmiſſam.de renūn. & cap.cum renuntiatur. xxxij. q. j.
6 idem dicit Abb.in conſi. lxxiiij.in ij.volum.†Aut ſumus in clerico in ſacris ordinibus cōſtituto,matrimoniū de facto contrahente,& tunc ſi talis clericus habebat penſionē intitulatam,quæ eſt beneficiū,& illa erit ipſo iure priuatus ſecundum opinionem Ioan.Andr.in d.c.j.de cleri coniug. Secundum verò opinionem gl.in d.c.j. erit priuandus per ſententiā:cuius opinionem tenuit Idem Ioā.And.ſibi cōtrarius in c.Ioannes,eo.tit.quem ſequuntur Imol. Butr.& Pet.de Anch.in d.c.j. Aut talis clericus habebāt penſionē

non intitulatam:& tunc ſi illã habebat propter eius bene merita,vel pro præſtãdo patrocinio : quia erat doctor,& tali caſu penſio non extinguetur ex cõtractu matrimonij, per ſupradicta in ſimplici clerico. Aut obtinebat penſionem ſibi aſſignatã ſuper beneficio, quod reſignauit vel ex eo,quòd ceſſit iuribus ſuis,vel liti & cauſæ , vt fit tota die. & eo caſu,ex quo matrimonium non tenuit, & talis cogatur vxorem dimittere, nec propterea efficiatur laicus:ſed remaneat illa qualitas clericalis & ſacerdotalis : vt per Doc.in d.c.j.de cler.coniug. in vj.Ideò videtur decidi poſſe quòd penſionem non amittat : quia non præſtat impedimentum,quod de iure nõ ſortitur effectum.c. nõ præſtat. de reg.iu.in vj.cogita tamen quia malo probabiliter dubitare,quam temere diffinire. Intellige ſanè prædicta , vbicunque dixi penſionem extingui per contractum matrimonij,vt procedant quando matrimoniũ contractum fuit per verba de præſenti : ita concludunt Domini de Rota, deciſ. ccccl xxxj. in antiquis. & deciſ. xxvj. in nouis. incipiente ſi impetratur : vbi concludunt, quòd impetrans beneficium vacans per contractum matrimonij , debet probare cõtractum per verba de præſenti , nec requiritur probatio conſummationis matrimonij : tunc enim quando clericus matrimonium contrahit,exercet actum clericatui contrarium.ideò beneficio renuntiaſſe dicitur.& illud habuiſſe pro derelicto.arg. c.tranſmiſſam, de renun. & c.cum renuntiatur. xxxij. q.j. & ita dixit Abb. in ſupra allegato conſi.ſuo lxxiiij.in ij.vol.& ita concludunt omnes Doct.in d.c.j. de cler. coniug. & Domi. & alij in c.j.eod.

7 tit.in vj. † Si autem clericus contrahat ſponſalia de futuro,tunc penſio non extinguitur,cùm eo caſu beneficia nõ vacant.ita concludit Rot.deciſ.prædicta. & doct. in d.c.j. & adducunt rationem;quia ſicuti per adeptionem ſecundi beneficij non vacat primum , niſi quis plenè ſit tranſlatus a d ſecundum:vt in c.in cunctis.de elect. & in c.cõmiſſa.eo.titu.in vj.ita per contractum ſponſaliorum, cum eo caſu non ſit plenè tranſlatus , facit: quia ſponſa propriè non eſt vxor,ſed promiſſa , vt notatur in rubr. de ſponſal. ad idem facit tex.in l.ea quæ.ff.de manu.vbi dicitur quòd mulier,quæ tantum ſpõſalia contraxit , domicilium mu-

8 taſſe non dicetur.† An autem clericus qui matrimonium

con

contraxit,& propterea penſionem perdidit, illam recuperet,ſi ſponſa antequam ab eo carnaliter cognoſcetur ingrediatur religionem: & dicendum eſt quòd non argumento eorum quæ dicunt doctores in d. c.j. de cleri.coniugat.vbi Abb. in ij.colū. verſic. Sed dubitatur.& in dicto c.j.eo.tit.lib.vj.Vbi dicunt,quòd tali caſu clericus non recuperat beneficia:quia ius ſemel extinctum nunquam reuiuiſcit,licet eſſet cauſa extinguens.c.quam periculoſum.
9 v.j.q.j.& cap.quæris.de conſecratio. diſtinct. iiij. † Quid autem dicendum ſit, quando matrimonium contractum per clericum non tenuit,an penſio extinguatur recurrendum eſt ad pulchram diſtinctionem Ioan. And.in c.Ioannes.de cleri.coniug.col.penul.verſic.de ſecundo cùm quæris.vbi quærit an clericus contrahens matrimonium quod non tenuit ſit priuatus beneficio: & diſtinguit quod aut matrimonium eſt ob defectū conſenſus,& non tenuit,aut ob aliam cauſam.& ſi ob aliam cauſam an ſolùm propter ordines clerici,aut propter aliud impedimentum. Primò caſu aut defectus conſenſus proceſſit ex parte clerici contrahentis,aut ex parte mulieris,cum qua contrahebat.Et vtroque caſu ſubdiſtinguit, quòd aut defectus conſenſus procedebat ab ætate,aut à furore,aut à metu illato, ſi ab ætate,vt quia clericus minor annis quindecim beneficiatus matrimoniū cōtraxiit per verba de præſenti,& eo caſu cū iuris interpretatione intelligāntur ſola ſpōſalia de futuro,cap.vnico. de ſpoſa. impub. lib. vj. & iſto caſu dicit Ioan.Andr. beneficia non vacare: & idem ſit ſi defectus ætatis erat ex parte mulieris, ſicuti enim per promiſſioné quam faceret de profitendo ipſius beneficia non vacarēt, niſi tacita vel expreſſa profeſsio interuenerit. cap. beneficium.de regu.in vj.Et ſicuti per acceptionem ſecundi beneficij curati non vacat primum etiam curatum, niſi ſequatur poſſeſsio vel per ipſum ſtet quominus illam conſequatur.c.licet.de præbend.in vj. ſic per ſolam promiſsionem de matrimonio contrahendo dicit Ioan.Andr. dicta beneficia vacare.Aut defectus conſenſus procedebat a furore:& tunc ſi à clerico furor procedit, & eſt expeditum, quòd beneficia nō vacant;quia etiam tunc profitēndo,nō obligaretur.c.ſicut.de regu.c.dilectus de ſponſ. talis enim non poteſt etiam teſtari.c. fin.de ſucceſ. ab inteſt.l.furio-

ſum.C.qui teſtam.face.poſ.l.in diuerſa.ff.de teſtam. cum ſimilibus.Nec collatio beneficij facta furioſo cõtinuo furore agitato valet:imo pro non facta habetur:ſecus quãdo habet dilucida interualla,vt per Bonifac.in Clemen.j.
10 de homic.colum.vj.numero 57.& numero.58.† Si autem defectus conſenſus procedebat à furore mulieris:eo caſu dicit Ioan.And.licet non ſit verè matrimonium:nec etiam inducat publicam honeſtatem.c.vnico.de ſponſa.in vj.tamen dicit quòd videtur,quòd iſto caſu clericus perdat beneficia:quia ipſe tali caſu videtur feciſſe quod potuit, ſubdens quòd æquius eſt dicere, quòd beneficia non perdat ſicuti ſi contraxiſſet cum imagine quadam vel dormiẽte. Aut matrimonium fuit nullum ex defectu conſenſus metu præſtiti, qui in conſtantem cadere poterat : & tunc idem dicendum erit quòd beneficia non amittat. allegat
11 text.in c.veniens.& in c.id quod.quod met. cau.† Quando autem matrimonium tenet ex conſenſu valet,non autem ob aliam cauſam,vt puta propter ordines ſacros cõtrahentis:& tunc dicit, quòd clericus perdere debet beneficia:& iſto caſu dici poſſet, quod perderet etiam penſionem,licet penſio non ſit beneficium : tamen cogitandum relinquo, vt ſupra dixi. Aut matrimonium non tenuit quia contractum fuit cum conſanguinea,& tunc clericus perdit beneficia:quia apparet quòd voluit omnino mutare vitam ſuam,& fecit quantũ in ſe fuit,vt cõtraheret.ita dicit Ioan. Andr. quem ſequitur Barba. in conſilio xj.in j.volumine. colum. vltim. in prin. & dictum Ioan.Andr.ſequitur Abb. in capitu. primo.de cleri. coniugat.colum.ij.& Imol.in d.c.Ioannes.colum.peuulti. verſicul.viij.tangit, & ibidem Cardina. colum. penulti. quæſtio.xj. & Petr. de Ancha. colum. vlti. Ex qua diſtinctione,facilè poſſumus decidere,quid dicendum ſit in penſione ſtante ſtilo Curiæ, quòd eo modo quo vacat beneficium per contractum matrimonij, extinguatur penſio.
12 †An autem in caſibus in quibus dictum fuit ſupra, quòd penſio extinguitur per contractum matrimonij,Papa diſpenſare poſſit,quòd penſio non extinguatur. Decidi poſſe hoc videtur ex diſtinctione & doctrina tradita per Ioan.de Imol.in c.diuerſis.colum.ij.verſi. Sed aduerte,de cleri.coniugat.& per Doct.in d.c.j.eodem titu.vbi deciditur

tur an clericus coniugatus diſpenſari poſſit vt matrimonio non obſtante, beneficium habere poſſit:& eſt clarum quòd Papa talem diſpenſationem facere poteſt cum pẽſionario.

Penſio an extinguatur ſi penſionarius fiat miles.

QVAESTIO LV.

1 *Clericus factus miles ſeculi, deſinit eſſe miles Dei.*
2 *Clericus militans an beneficium amittat.*
3 *Clericus militans, & enormibus ſe immiſcens, ſi monitus non deſiſtat, perdit priuilegium clericale.*
4 *Penſio regulariter per militiam non perditur.*
5 *Penſio quae datur loco beneficii, quando per militiam perdatur.*

QVinquageſimoquintò quæro, ſi penſionarius miles fiat, vtrum penſio extinguatur. Iſta quæſtio intelligenda eſt in clerico, non in laico. Nam in penſione aſſignata laico eſt expeditum, quòd per militiam non extinguitur, quò autem ad clericum, Ioan.an.in c. fin.de
1 cler.coniu.† dicit, quòd clericus factus miles ſeculi, deſinit eſſe miles Dei:& eum ibidem ſequuntur Doct.& propterea videntur ſentire quòd talis perdat beneficia. Idem
2 ſentit ibidem Card.ſubdens, quòd videtur dicẽdũ,† quòd ſicuti per matrimonium, ita per militiam, clericus beneficium perdat, cũ per aſſumptionẽ armatæ militiæ clericali renuntiare videtur: ſicuti quando matrimonium contrahit d.c.j.de cleri.coniugat.Iuncto.d.c.ſi.facit gl.in c.qualiter.in gl.j.de cleri.non reſidé.vbi glo. coniugium & militiam æquiparat.idem dicit Cõpoſt.in c j. col.iij.verſ.ſed de milite.de reg.iur.Idẽ voluit Barbatias, in cõſi.x 1.col.fi. in j.vol.verſ.præterea facit:allegat glo.in c.ſi.de cleri.non reſid.& Lauren.in c. ex tunc.eo.tit.& dicit quòd eſt communis opinio ſecundum Imol.in d.c.ſi. Florianus autẽ in d.c.ſi.contrarium tenuit, quòd imo clericus militans beficium non amittat: quia in iure hoc non eſt ſancitũ, dicit enim in iure longam eſſe differentiam hoc caſu inter matrimonium & malitiã: quia in matrimonio quis ab eo recedere non poteſt, & redire ad vitam clericalem & ordines. Sed ſi clericus miles fiat, poteſt pœnitere, & habitum clericalẽ reaſumere,& ideò dicit, quòd videtur, quòd cleri

cus tali caſu beneficium non perdat:ſicuti nec contrahens ſponſalia,vt fuit dictum in proxima præced.q.Imo.autem in d.c.ſi.dicit,quòd opin.Floria.procedere poſſet,quando clericus,licet ſit factus miles,non immiſcet ſe negotiis ſecularibus ſeu militaribus: & ſic videtur ſentire: quòd ſi clericus inmiſceat ſe negotiis militaribus miles factus beneficium amittat. Quid dicemus in pēſione? dicerē quòd ſi penſio fuit ei aſsignata,non in titulū beneficij, quòd eo caſu illā non amittat per militiā etiā ſi ſe immiſceat enormibus,dum tamen non fuerit monitus. †Quia ſi eſſet monitus,vt à militia deſiſteret, & à commiſtione enormium ſe abſtineret,& id non faceret:eo caſu perdit priuilegium clericale:vt per doct.in c.ſicut te.vbi Abb. col. j. verſicu. ſi verò.extra ne cleri.vel mona.& per Cepolam. conſil. ſuo xj.incipien.caſus talis eſt: Aloyſius. ideò tali caſu putarem ipſum perdere etiam penſionem,ſicuti ſupradictum fuit, de eo qui matrimonium contraxit,in proxima præcedenti.q.

4 † Quod autem per militiam regulariter penſio non amittatur,tenuit Laurē. Cardi. & Imo. in cle. j. §. ea.de ſupp.negli.prælat.vbi concludunt, quòd quādo penſio eſt aſsignata clerico pro tēporali ſeruitio,ſeu officio iam impenſo,vel impendendo,tūc nō extinguatur per militiā:ſecus ſi fuit aſsignata penſio in titulū beneficij.Nam cum eo caſu propriè beneficiū ſit, vt dictū fuit ſuprà q.j.& not.in c.conquerente.de cleri.nō reſid.vācat eo modo,quò dictū fuit ſupra in iſta vltima cōcluſione,quòd per militiā pēſio non extinguatur.reſidet ſimpliciter Caccialupus in tract. ſuo de penſ.q.xv.ſequēdo opinionē Laur.Card.& Imo.in

5 ſupra allegatis locis.†Notandum tamen eſt quod eo caſu, quo dixi per militiā penſionem extingui, intelligēdum eſt de penſione quæ datur loco beneficij,vt puta quādo reſeruata fuit illi qui beneficiū dimiſit,vel iura ſua ceſſit,vt dictū fuit in proxima præcedenti q.de clerico qui matrimonium contraxit.in verſi.aut ſumus in clerico in ſacris : & in verſic.aut fuit penſio aſignata.Secus autem eſſet dicendū in penſione aſsignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo:quo caſu procedant dicta per doct.in d.cle.j.§.eadem.

Penſio an extinguatur per promotionem ad epiſcopatum.

QVAESTIO LVI.

1 *Penſio aſsignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo, non vacat per promotionem in epiſcopum.*

2 *Penſio aſsignata ex cauſa reſignationis vacat per promotionem ad epiſcopatum.*

3 *Beneficia conſecrati in Epiſcopum per munus conſecrationis vacant.*

4 *Beneficia promoti ad epiſcopatum vacant, lapſo termino ad petendum conſecrationem.*

5 *Penſio an vacet per promotionem in Abbatem.*

QVinquageſimoſextò quæro, quando penſionarius in epiſcopum conſecratur, an penſio quæ fuerat ſibi reſeruata ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius beneficij eccleſiaſtici, ante eius promotionem ad epiſcopatum extinguatur. In hac q. Laurent.in Clemen.j.§.eadem.de ſupp.negli.prælat. quem refert, & ſequitur ibi Card.tenuit penſionem non extingui,quãdo penſio non eſt beneficiũ eccleſiaſticũ,ſed ſolum pro temporali commodo aſſignata.& Cardi.ibi q.iiij.remittit ſe ad Hoſtien.in ſumma de vita & honeſt.cleri.& de cleric. non reſi.& ita tenuit Caccialup.ſolennis doctor, in tract. ſuo penſ.q.xv.allegans Butriũ idem tenere in d.cle.j.§.eadem,& Imol.ibidem, qui tamen Imol.hanc q. non ponit, ſed ſolũm quærit,nũquid penſio vacet,ſi penſionarius fiat miles,vel matrimonium contrahat?Quid tenendũ in hac q.in qua præfati docto.in ſicco (vt aiunt)pede, pertranſeunt. ego pro reſolutione diſtinguendum puto, quòd † aut
1 loquimur de penſione aſſignata pro ſeruitio impenſo,aut impendendo, vtputa pro pulſando campanas: vel quid ſimile: & tali caſu penſio per conſecrationẽ in epiſcopum non valet: & ita procedat opinio Lauren. Cardin.Butr.&
2 Caccialupi, ſupra relata.† Aut loquimur in penſione aſſignata alicui clerico ex cauſa reſignationis, vtputa, quia habens beneficium illud renuntiauit in manibus Papæ, & obtinuit ſibi reſeruari ſuper illius fructibus annuã penſionẽ:vel ceſſit iuri liti,& cauſæ, litigans ſuper aliquo beneficio ad fauorem colligantis, obtinendo ne ex ceſſione huiuſmodi, nimium diſpendium patiatur ſibi penſionem ſuper illius fructibus aſſignari: quo caſu non eſt dubium,

quòd penſio videtur ſuccedere loco beneficij: & iſto caſu puto penſionem extingui, per munus conſecrationis.
3 † Et moueor tali caſu vacant beneficia conſecrati. tex.eſt in c.cum in cunctis.§.cum verò.de elec.& ibi latiſſimè per doct.& conferri poſſunt per eum, ad quem eorum collatio ſpectat,vt dicit ibi text.imo tali caſu beneficia dicuntur ipſo iure vacare, vt tenuit Abb.in d.§. cum verò. In vlti.col.& idē Abb.conſi. c I. Cald.conſi.j.de tranſla.prælato.dicit tamē Abb.ibidem quod curia Romana ſtatim, quod aliquis fuit denominatus per Papam in epiſcopum, immediatè confert illius beneficia tanquam vacantia,non
4 expectata conſecratione.†Sciendum tamen eſt,quòd licet beneficia promoti ad epiſcopatū de iure non vacent, niſi ſecuta conſecratione,tamen lapſo termino triū menſium electo aſſignato ad petendā conſecrationem, etiam quòd conſecratus non ſit,beneficia vacant: vt dicit tex.in d.c.cū in cunctis.§.cum verò: vbi Abb.in ij. col.verſicu.in gloſ.in verbo decurſo.de elect.& per Oldra.conſi.ſuo xiiij. incip. cū quæritur an beneficia. Hoſtien.in ſumma. de electi on. §.quo tempore.verſic.quid autem.& per Ioan. Franc.Pauinū audit.Rotæ,in tract.ſuo,de offic.& poteſt.capit.ſede vacante.q.ix.&licet penſio non ſit eccleſiaſticum beneficium: vt vidimus ſuprà q.j.tamen in caſibus præmiſſis beneficij loco ſuccedit, vt dixi ſuprà q. liiij.& iſtam opinio. amplectitur,vt audio,Romana curia, quòd ſicuti beneficia promoti ad epiſcopatum vacant:ita vacet penſio, niſi ei ſit à Papa indultum, quòd ſimul cum epiſcopatu quaſcunque annuas penſiones per antea ei aſſignatas ſuper fructibus beneficiorum retinere poſſit,vt ſæpe factum vi-
5 di. † Quid autem ſit dicendum in promoto ad aliquam Abbatiam? Oldr.in conſi.ſuo XIIII.ſupra allegato conſulendo decidit,quòd eius beneficia dicantur vacare poſt adeptam pacificam poſſeſsionem Abbatiæ, licet nondum ſit in Abbatem benedictus, idem voluit Pauinus in ſupra allegato tract.ſuo,col.iij.verſ.& dicitur etiam ſedes. Ideò idem erit in penſione ſibi reſeruata ante eius promotionem ex cauſis ſupradictis.

Penſio an extinguatur per ingreſſum religionis.

QVAEST

QVÆSTIO LVII.

1 *Penſio vſufructui comparatur.*
2 *Vſuſructus non extinguitur, per ingreſſum religionis.*
3 *Vſuſructus quem pater habet in bonis aduentitiis filij, an extinguatur per religionis ingreſſum.*
4 *Feudum per ingreſſum religionis, an tranſeat in monaſterium, vel vacet.*
5 *Ius patronatus tranſit in monaſterium, ſi patronus religionem ingreditur.*
Beneficia ingreſſi religionem facta profeſſione vacant.
6 *Penſio venit appellatione beneficij largè ſumpto vocabulo.*
7 *Minor ingrediens religionem, non amittit penſionem, niſi adueniente maiori ætate & facta profeſſione.*
8 *Penſio quo caſu vacet quando maior annorum xiiij. religionem ingreditur.*
9 *Vſuſructus fauore religionis in monaſterium tranſit.*
10 *Monaſterium loco filij habetur.*

QVinquageſimoſeptimò quæro, an penſio extinguatur, ſi penſionarius religionem ingrediatur. In iſta q. dicendum videtur penſionem non extingui: quia, vt vi-
1 dimus ſuprà q.j. † Penſio vſufructui comparari videtur: &
2 dixi ſuprà q.lij. in verſi. tertiò moueor. † Vſufructuarius autem, ſi religionem ingrediatur, non propterea vſufructus extinguitur, ſed percipitur à monaſterio in quo quis eſt ingreſſus, donec ipſe vſufructuarius monaſterium ingreſſus vixerit. Ita tenuit Bart. in authent. ingreſſi. in j. lectu. in fin. C. de ſacroſanct. eccleſ. idem tenet Specu. in tit. de ſtatu mona. §. j. q. xlvj. gloſ. Bart. & docto. in auth. idem eſt. C. de bon. quę liber. Imol. in l. cum filio. de leg. j. Aluer. in c. qui clericus. & ibi Bald. ſi de feud. fuer. controuerſ. inter dominum & agnat. Decius in c. in præſentia. column. xxxiij. in fine: & col. xxxiiij. de probat. vbi dicit iſtam eſſe communem opinio. idem tenet Innoc. in d. c. in præſentia. circa fin. & glo. in c. ſi qua mulier. xix. q. vlti. Idem tenet D. Roſel. de Aret. in ſua eleganti repeti. d. authent. ingreſſi. in verſic. Item quæro. Aliquis habens. & Guido Papæ in ſuis deciſ. deciſio. CCCCXCV. & deciſione CCCCLXXVII. in fin. Et Petr. de Bellaper. in tracta. ſuo feudali, in titu. qualiter perdatur feud. per clericatum, & iſta

concluſio procedit in vſufructu aliunde quæſitó quàm
3 ex bonis aduenticiis.† Quid autem ſit in patre habente vſumfructum in bonis aduētitiis quæſitis per filiū. Vide docto.in locis ſupra allegatis, & præceptorem meum Do. Hippo. Marſilien.in ſingul.ſuo DCXLVIII. Secundò facit pro iſta opinione, quia cum feudum ſit beneficiū, prout beneficium eſt beneuola actio, gaudiū tribuens capiēti, vt per feudiſtas in prælud.feud.eodē modo penſio bene-
4 ficiū dicitur, vt habetur s. q. xxviij.† Feudatarius autem ſi ingrediatur religionem, licet regulariter feudum non tranſeat in monaſteriū, cum beneficiū ad eum non pertineat, qui officiū gerere nō debet.c.j.de vaſal, mil.qui arm. bellic.depoſ.ad idē eſt tex.in c.qui clericus.ſi de feud.fuer. contro.inter domi.& agnat.& habetur per Bart.in l. finita.§.ſi de vectigali.col.ij.ff.de dam.infect. Alex.conſil.x.in v.volu.incip.viſo inſtru.col.j.Bald.in l.Deo nobis.verſi.iiij. not.C.de epiſ.& cleri.Petr.de Bellapert.in ſuo tract.feud. in tit.qualiter perdatur feudum per clericatū. & latè per Pariſium.in ca.in præſentia.col.lxxij. & col. lxxiij.de probat.Tamen iſta regula fallit, quādo feudū eſſet tale, quod ſeruitium, quod pro eo præſtandū eſt, præſtari poſſet per monaſterium: Ita tenet Cyn.in d.authen.ingreſſi. & Inn. Ioan.And.Abb.& alij, in c.in præſentia.de probat.Cald. conſil.ij.de feud.& Decius qui plures citat docto.in d.c.in præſentia.col.antepen.idem erit in feudo, de quo fœmina eſſet inueſtita, & in feudo franco: vt per Alexand.in d. ſuo conſil.x.col.iij. & per Decium in d.c.in præſentia. col. penulti.qui allegat Bald.in l.ſi plures. colum.ij. C. de condi. inſert.& alios plures. Idem tenuit Brunus, in conſil.ſuo
5 XVI.† Tertiò pro iſta opinione facit: quia ſi habens iuſpatronatus religionē profiteatur, iuſpatronatus in monaſterium tranſit. ita concludit Lambertinus Epiſcopus. in ſuo copioſo tractatu de iure patronatus.in ij.parte.in XXV. articul. ſecundæ quæſtionis principalis. In contrarium, quòd imo penſio extinguatur, ſi penſionarius religionem ingrediatur, facit: quia ſi clericus beneficiatus religionem ingreditur ſecuta profeſſione tacitè, vel expreſsè, eius beneficia vacant, & conferri poſſunt. tex.eſt in c. beneficium. de regul.in vj.& ibi doct.& verbum beneficium, poſitū in illo tex. intelligitur largè de quocūque beneficio, vt di-

6 cunt ibi Ioan.Andr.Domi.& Franchus.in princip.† Conſtat autem quòd lato ſumpto vocabulo, beneficij appellatione, venit etiam penſio, vt vidimus ſuprà q.xxviij.ergo idem videtur dicendum de pẽſione.Faciũt dicta ſuprà q. liiij.vbi vidimus, an per contractum matrimonij, penſio vacet.& dicta in q.proxima præcedenti:& iſta videtur verior ſententia,pro qua facit,quia penſio eſt quædam ſeruitus beneficio; in hac tamen q.puto eſſe conſiderandos
7 plures caſus:primò quid dicendum ſit† in penſione reſeruata minori anno xv.Nam ſuprà q.xiij. vidimus ꝙ penſio reſeruari poteſt alicui etiam in ſeptennio, poſtquàm in clericum ordinatus fuerit:& iſto caſu dicendum eſt,quòd ex quo ante legitimam ætatem talis non obligatur religioni,quamuis illam ingrediatur.c.j.de regu.c.ij.eod.tit. & c.ad noſtram.ad idem eſt text.in d. c. de regu. in vj. & propterea non amitteret beneficia cum cura, & ſine cura,quæ obtineret:quòd etiam penſionem non perdat,niſi poſtquàm legitimè ætatis factus, profeſſionem tacitè vel expreſſe emiſerit.d.c.j.de reg.in vj.facit tex.in c.j.de vot. in vj.Retinebit igitur penſionẽ donec profeſſionem tacitam,vel expreſſam emiſerit,nõ obſtãte religionis ingreſſu,prout de beneficio dicitur in d.c.j.de regul. in vj. facta autem profeſſione penſio extinguetur,niſi ſuper ea fuerit
8 à Papa diſpenſatus,quoad illam retinere poſſit.† Aut loquimur in pẽſione reſeruata maiori,& eo caſu,ſi penſionarius maior annis quatuordecim,religionẽ ingrediatur, & habitum aſſumat:eo caſu cum intra probationis annũ retineat etiã beneficiũ regulariter.d.c.beneficium. idem dicendum erit de penſione, niſi cõſtet quòd vitam voluerit expreſsè mutare,vel ante probationis annũ,profeſſionem expreſſè fecerit: ſiue ſcienter habitum profeſſorum aſſumpſerit,quibus caſibus etiam non completo probationis anno beneficia ingreſſi religionem vacant, & conferri poſſunt.vt eſt text.apertus in d.c.beneficium, & ibi
9 omnes Doct.de reg.in vj. † Nec obſtant adducta ſupra in contrarium dum dictum fuit,quòd ſi vſufructuarius religionẽ ingreditur, quòd vſusfructus trãſit in monaſteriũ: quia ſpeciale eſt fauore religionis,vt vſusfructus tranſeat in monaſteriũ,& à perſona vſufructuarij recedat,& tamẽ non extinguatur: arg.text.in l.ſunt perſonæ. ff. de relig.

& ſump.ſunc.iſta reſpóſione vtitur do. Roſellus de Aret. in repet.d.authent.ingreſſi.in verſic.Item quæro aliquis. Penſio autē non poteſt ſeparari à perſona penſionarij, & in monaſteriū tranſire ſine autoritate Papæ. faciūt dicta ſuprà q.v. & q.vj. Ideò de penſionario in monaſteriū non
10 tranſit.† Ad illud quod dicitur de feudo quod in monaſteriū trāſeat in caſibus ſupradictis, reſpōdetur quod monaſterium habetur loco filij.ca.in præſentia.de probat.& ibi doct.& habetur per doct.in d.authent. Ingreſſi. feudū autem in filium tranſit.c.j. in princi.de ſucceſ. feud.c.j.de ſucceſ.fratr.& grad.ſuccedentium in feud. Igitur non erit mirum, ſi feudū in monaſteriū tranſeat. Penſio autem de patre in filium nullo modo ex ſucceſſione tranſire poteſt, cū extinguatur morte penſionarij, qui ſtatim quòd monaſterium ingreditur, & profitetur religionem, pro mortuo habetur.l.Deo nobis.C.de epiſ.& cler.ij.q.j.c.placuit. §.illud. in authent.de monach.ex iſta reſpōſione euacuatur etiam tertium fundamentum ſupra adductū, de iure patro. Erit ergo ex prædictis concluſio, quòd penſionario religionem ingrediēte, & profeſſionem tacitè vel expreſſè emittente penſio extinguetur, & beneficium illius onere grauatum erit liberum à ſeruitute penſionis ſoluendæ.

Regula Cancellariæ de viginti diebus an locum habeat in penſione.

QVAESTIO LVIII.

1 *Regula prædicta locum habet in penſione conſueta aſsignari pro beneficio.*
2 *Stilus curiæ, ius facit.*
3 *Curia Romana tanquam magiſtra, eſt ab omnibus ſequenda.*
4 *Stilus curiæ & mos iudiciorum ſeruari debet, ſicuti lex.*
5 *Penſio æquiparatur contractibus profanis.*

QVINQVAGESIMOOCTAVÒ quæro: cautum eſt per regulam Cancellariæ, quòd ſi reſignans beneficium, non ſuperuiuat per dies viginti poſt reſignationem factam, quòd beneficium reſignatum intelligatur vacare per obitum, non autem per reſignationem. Quæritur quid dicendum erit in penſione, puta, quidam penſionarius habens autoritatem transferendi pēſionem ſibi

ſibi aſſignatam in totum,vel in partem,in vnam,vel plures perſonas,vt concedi ſolet per Dominũ Papã,penſionẽ in Sempronium tráſtulit vigore facultatis ſibi conceſſæ, demùm penſionarius transferens mortuus eſt ante dies

1 viginti: quæritur an valeat talis tráſlatio. † Circa hoc diſtingue, quòd aut loquimur in penſione cóſueta aſſignari in titulum beneficij eccleſiaſtici,iuxta notata per Doc.in c.conquerente.de cler.non reſiden.& tũc,quia illa eſt beneficium eccleſiaſticum:vt per Card.in cle. j. §. eadem.q. iiij.de ſupplen. negli. prælat. & dixi ſuprà q.j. & q. xxj.& xxviij. & tunc locum habebit dicta regula:aut loquimur in penſione non intitulata,ſed quę eſt quid merè temporale,de qua ſpecie penſionis propriè tractamus : & tunc dicendum eſt,quòd in ea locum non habeat dicta regula Cancellariæ, quæ loquitur de beneficiis eccleſiaſticis, quæ dãtur in titulum,quod patet manifeſtè,dũ loquitur de beneficiis reſignatis,& dum facit mentionem de permutatione.Igitur non comprehendit penſiones,quæ permutari non poſſunt cum beneficio eccleſiaſtico : vt vidimus latè ſuprà q.xxxiij.beneficiorum enim appellatione, propriè loquẽdo,penſiones non veniũt:vt latè dixi ſuprà q.xxviij.& penſio etiam laico aſſignari poteſt, vt dixi ſuprà q.xxj.Nec penſionarius officiũ dicere tenetur:vt diximus ſuprà q.xxx. Nec penſionarius tenetur ad reſidentiã, de quo ſuprà q. xxxj. Nec penſionarius poteſt aliquid facere incõpatibile ſub eodem tecto,de quo ſuprà q.xxxij. ex quibus apparet longè differre penſionem à beneficio. Ideò ſi penſionarius transferat in aliũ penſionẽ, & tranſlatione facta, & autorizata per habentem facultatem infra viginti dies,moriatur:tunc valet tráſlatio dicta regu-

2 la non obſtante.†Et ita ſtilus Curiæ obſeruat, quẽ ſequi debemus:quia ius facit, & pro lege ſeruatur. Spec.in tit. de teſte.§.publicatis.verſ.deinde.Idẽ Spec.in tit.de reſcri. c.præſentata.§.ratione formæ quoq;.in prin.& dicit Rota,deciſ. DCCX. in antiquis,quod ſtilus Curiæ, eſt quoddam ius,licet ex facto reſultet : eſt enim Curia Romana, tãquam magiſtra ab omnibus ſequenda.Specul.in tit. de app.§.de offi.verſ.vt autẽ.fundatur enim ſtilus Curiæ , & apoſtolicæ Cãcellariæ in iure cõmuni,vt inquit idẽ Spec. in tit.de reſcr.c.præſentata.§.ratione formæ quoq;. vide

multa

multa notabilia quę de ſtilo Curię ſcribit Fel.in c.ex par-
3 te.in verſ.ſtilus.de reſcri.†Et dicit Laur.Calceanus in cóſ.
ſuo cxviii.incip.ſanctiſſimus,ꝙ ſtilus Curiæ,& mos iudi-
ciorũ ita eſt ſeruãdus,ſicuti ſeruandæ ſunt leges ſcriptæ,
adeò ꝙ ita iudex facit litem ſuam, iudicando cõtra ſtilũ:
ſicuti quando iudicat cõtra legem ſcriptam.alleg. Bal.in
l.iubemus.C.de iudi.Adde ꝙ poſtquàm hæc ſcripſi,inue-
ni hoc idem tenuiſſe R.Pet.Ludouicum Gomes Hiſpanũ,
Rotæ auditorem in commento dictæ regu.q.xvj. vbi di-
xit,quòd regula locum nõ habet in penſione, præſertim
quia dicit ipſe,licet beneficium vacet propter crimen,ſe-
4 cus eſt in penſione cum penſio † æquiparatur contracti-
bus profanis.alleg.Roma.conſi. cccxxxix. col.iiij. ſed be-
neficia dicit æquiparari vltimis voluntatibus gl.fi.in c.j.de
conceſ.præbend.in vj. Qualiter autem intelligatur dicta
regula Cancellariæ,vide Decium conſil. ccxviii. in j. col.
in ij.vol.& dictum Ludouicum Gomes,in commento di-
ctæ regulæ,ſuper qua format quæſtiones xlj.

Penſionarius, an pro rata penſionis teneatur contribuere ad ſolutionem decimæ Papalis.

QVAESTIO LIX.

1 *Bellencinus fuit præceptor Felini.*

2 *Penſionarius tenetur pro rata penſionis ſoluere charitatiuum ſubſidium.*

3 *Beneficium ſemel decimatum,non debet iterum decimari.*

4 *Locator non tenetur ad ſoluendum gabellam pro penſione, ſi illam ſoluit conductor pro fructibus.*

5 *Rector beneficij qui decimam ſoluit, vtetur retentione pro portione penſionis.*

6 *Papa poteſt penſionarium priuilegiare,ne decimam ſoluere teneatur.*

7 *Penſionarius qui ſolum habet penſionem ducatorum ſeptem, de illa non tenetur ſoluere decimam.*

Idem eſt in beneficio ducatorum ſeptem.

8 *Penſionarius de penſione ſibi aſſignata ratione laborũ, vel obſequij preſtitis,vel præſtandi, decimam ſoluere non tenetur.*

9 *Penſionarius cui fuit aſſignata penſio exempta à decima, non cogitur illam ſoluere,etiam ſi dictum ſit quod non obſtantibus priuilegiis,decima ſoluatur.*

10 *Cardin*

10 *Cardinalis nõ tenetur ad ſolutionẽ decimæ,niſi de eo dictũ ſit.*
11 *Cardinales non comprehenduntur in generali conſtitutione Papæ.*
12 *Cardinales ſunt pars corporis Papæ.*
13 *Cardinales ſunt membra Papæ.*
14 *Regula Cancelariæ de exprimendo valore, Cardinales non comprehendit.*

QVinquageſimononò quærò, vtrum penſionarius teneatur contribuere pro rata penſionis ad ſolutionem decimæ Papalis impoſitæ ſuper fructibus beneficiorum. Iſtam quæſtionem examinat Caccialupus tract. ſuo de penſ.q.xvij.vbi dicit, quòd non meminit ſe legiſſe eam tactam a doctoribus. Ego autem antequam tractatum hunc cœpiſſem ſcribere, & antequam vidiſſem tra-
1 ctatum Caccialupi,† inueni hãc quæſtionem tactam per Bellencinum,qui fuit præceptor Triennalis Felini, vt ipſe Feli.teſtatur.in c.ij.col.xiij.in fi.de reſcr.& ſic Bellencinus fuit ante Caccialupum,quia Caccialupus,& Feli.fuerunt cõtemporanei:& ego vidi plura conſilia Caccialupi,ſubſcripta manu ipſius Felini:& iſtam quæſtionẽ tangit ipſe Bellenc.in tract.ſuo,de ſubſid. charit. q.lxxv. vbi decidit, quòd ſi habentes penſiones, habent illas in beneficium, vel ex mera gratia,tũc teneatur ad decimam, & illius ſolutionem.Si autem habeant penſiones,ex contractu conductionis,vel ad firmam,vel ex cauſa emptionis fructuũ, vel pro mercede,& remuneratione ſui laboris, tũc ſecus: quia illi,quorũ eſt proprietas bonorũ, ſuper quibus penſiones ſoluũtur,decima ſoluere tenebuntur:alleg.glo.j.in cle.ſi beneficiorũ.de decim.Et quòd penſionarius teneatur pro rata penſionis ad ſoluendũ decimã Papalem impoſitam ſuper fructibus beneficiorum:tenuit etiam idem
2 †Bellenc. in d.tract. ſuo.q.xxxvij.vbi etiam concludit, ꝙ penſionarius teneatur etiam pro rata penſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij impoſiti per epiſcopum: de quo articulo dixi ſuprà q.xxxix.& idem in decima Papali tenuit Imol.in d.cle.ſi beneficiorum.col.j.verſic.iij.quærit gl.& eſt text.apertus in extrauag.Bonifacij octaui,quæ incipit declarationes.in tit.de deci.quæ eſt inſerta in vol.
3 extrauag.commu.†Bene verum eſt,quòd ſi Rector beneficij

ficij fuit grauatus ad ſoluendum integram decimã, tunc pẽſionarius, qui habet pẽſionẽ ſibi reſeruatã ſuper fructibus illius beneficij,non poterit à collectore decimæ vlterius moleſtari ad illius ſolutionem:quia ſemel decimatũ beneficiũ,vlterius decimari non debet:vt not.docto.in c. tua.& in c.cum non ſit.de decim.ad idem faciunt not.in l. quanquam.ff.ad l.falc.& in c.Rainutius.& in c.Rainald.de teſta. vbi notatur quòd ſemel defalcatum pro legitima, nõ debet iterũ cõputari in cumulo & detractione Trebellianicæ,ad idem faciunt quæ voluit Bart.in l.fi.§.quo-
4 ties.ff.de publ.vbi Bart.decidit † ꝙ ſi fundum locaui pro centũ florenis,& colonus qui fructus percepit, ſoluat pro illis gabellã,dominus pro penſione gabellam ſoluere nõ tenetur,cum ſoluta fuerit de fructibus quorũ cõtemplatione penſio percipitur:præſertim quia non eſt dubium, quòd propter gabellam minori pretio fuerũt fructus locati.Ad idem faciũt ea quæ voluit Inno.in c.fi.de decim. vbi dixit,quòd ſi dominus, ad quẽ omnes fructus peruenerunt, ſoluerit pro illis decimam, ſi colonus partiarius, recipiat eius partem, decimam ſoluere non debet. Ad quod vide quæ ponit Abb.in c.tua nobis.col.pen.in verſ.
5 †In gloſ.de decim.tamẽ rector beneficij,qui ſoluere pẽſionẽ tenetur, poterit vti retẽtione pro rata decimæ ſoluendæ per penſionariũ in ſolutione penſionis:argumento eorum quæ not.Petr.quem refert Abb.in c.cum non. col.j.verſi.vlt.not.de decim. Erit ergo concluſio,ꝙ pẽſionarius pro rata pẽſionis decimã ſoluere tenebitur:quam concluſionem ſenſit etiam Decius,conſi.CLVI.incip.ſtatutum cathedralis eccleſiæ. in j.volum.& Caccialupus in prææallegato ſuo tracta.d.q.xvij.vbi refert,quòd dominus Nico.de caſtello aduocatus conſiſtorialis magnus practi-
6 cus,idem tenebat.†Iſtam concluſionem intellige nõ procedere in penſione reſeruata libera,& exempta ab omni onere decimarum ſubſidij charitatiui,& quocunque alio onere,& multoties fit:poteſt enim quis priuilegiari à Papa,ne ad ſolutionem decimæ teneatur.c.cum inſtãtia. de cenſ.c.accedens.in verſi.niſi per ſpeciale priuilegium. de præſcrip.& durabit tale priuilegium durante penſione ſi nõ reuocetur:quia decet cõceſſum à principe priuilegium eſſe manſurum.c.decet.de reg.iur.in vj.c.j.& ij.xxxv.q.ij.

Faciunt

faciūt ea quæ voluit Bellenc.in d.trac.ſuo.de ſubſidio charitatiuo.q.lviij. vbi concludit, quòd Papa poteſt clericum priuilegiare,vt non teneatur ad ſolutionē charitatiui ſubſidij,ſeu decimæ papalis : & ita quotidie fieri ſolet , nec propterea diminuitur decima, quia illam integre ſoluere tenetur Rector eccleſiæ grauatæ penſionis onere,qui illius fructus percipit:iuxta notata in d.c.tua nobis. vbi Abb. &
7 Doct.& in c.cum non.de decim. † Secūdò limita ſupradictam concluſionē non procedere,quādo penſio non excederet ſummam ducatorum ſeptem quolibet anno,& penſionarius nullos alios eccleſiaſticos prouentus haberet, præterquam prædictā penſionē.Nam eo caſu de tali penſione decimam ſoluere nō tenetur,etiam ſi eſſet aſſignata in titulum beneficij,iuxta not. per Abb. & alios in c. conquerēte.de ſuppl.negl.prælat.& in Clem.j.§.eadē.eod.tit. text.eſt probans iſtam fallentiā,in terminis.in d. extrauag. Bonifacij viij.in §.ſeculares quoque cleri. vbi dicit text. ad literam,quòd ſeculares clerici , quorū eccleſiaſtici redditus ſummā ducatorū ſeptem annuatim nō excedūt,deci-
8 mam ſoluere non tenentur. † Tertiò limita concluſionem prædictam non procedere in penſione alicui aſsignata,ob remunerationem laborū:vel obſequij aut ſeruitij pręſtiti, vel præſtandi:tunc enim penſionarius, de tali penſione ad ſolutionem decimæ non tenetur:ſed is qui menſam, dignitatem,aut beneficium,ſuper cuius fructibus penſio eſt impoſita,tenet & poſſidet illam integraliter ſoluet.ita voluit glo.not.in cle.ſi beneficiorum:in glo.in verbo ſi beneficiorum,de decim. & ita tenet ibi Imo.& pro iſta limitatione eſt tex.clarus & apertus in d. extrauaganti Bonifacij. viij. in rub.de decim.in.§.ſi autē quis.in verſ. ſi autē perſonis.
9 †Quartò limita nō procedere prædictam cōcluſionem, etiam ſi Papa dediſſet autoritatem nuncio ſeu legato,vel collectori apoſtolico exigendi , decimam ſuper fructibus, redditibus,& prouentibus beneficiorum à quibuſcunque perſonis,non obſtantibus quibuſcūque priuilegiis & gratiis contrariis:nam vigore prædictæ facultatis , talis nuncius,legatus,vel collector apoſtolicus, cogere non poterit ad ſoluendum decimā penſionariū,cui aſſignata erat penſio exempta à ſolutione decimarū.Iſtā limitatio probatur ex doctrina Alex. in conſ.ſuo c x x. incip. viſo puncto in

iiij.volu.& Cardi. in conſil. c 11. in prin. in quibus locis concludunt: quòd ſi fuerit conceſſum priuilegium per Papá aliquibus monialibus ne teneantur ad aliquas collectas,tale priuilegium reuocatum non cenſetur, ſi Papa autoritatem conceſſit nuncio legato,vel collectori ſuo imponendi decimam ſeu collectam quibuſcunque, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis & gratiis, etiam ſi de eis eſſet facienda mentio ſpecialis. † Quintò limita dictam concluſionem non procedere in Cardinali penſionario.Nam ſi Papa imponit decimam ſuper fructibus, & redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis exigendam à quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, etiam ſuper penſionibus,& nõ obſtãte quocũque priuilegio cõtrario, tamẽ Cardinalis penſionarius ad ſolutionẽ decimę,pro pẽ-
11 ſione non tenebitur.† Quia in generali cõſtitutione Papæ ſi nõ fiat mẽtio de Cardinalibus, Cardinales nõ cõprehẽdũtur,etiã ſi cõſtitutio eſſet reuocatoria priuilegiorũ. Ita concludit Io.Mona.quẽ ſequitur Ioã. And.ibi,in c.vnico. de ſchiſmat.in vj.not.etiam in c.quia periculoſum. de ſẽ.
12 excommuni.in vj.& in c.nemo deinceps.de elec.† Sũt enim Cardinales pars corporis Papæ.c.fœlicis. de pœnis. in vj. & ibi not.Archi.& Io.And.idem not. in c.j. de offi.lega.in vj.& not.idem Io.Mona.in d.c.j.de ſchiſma. in vj. & Io.de Ligna. in c.ij.de cleri.nõ reſi.Hinc dixit notãter Hoſti. in c. antiqua.de priui.quod licet Epiſcopi iurent fidelitatẽ Romano Pontifici.vt in c.Ego enim.de iureiuran.tamẽ Cardinales non iurãt fidelitatẽ Papæ tanquã inuiſcerati, & pars corporis Papæ: & dixit Barba. in trac. ſuo de præ-
13 ſtan.Cardi.q.xij.in ij.col.in verſi. Quintò faciunt, † quòd diſpoſitio quantũcunque generalis,loquẽs in materia prohibitiua,Cardinales non cõprehendit,cum ſint mẽbra, & pars corporis Papæ.d.c.fœlicis.de pœnis.in vj. alle. ad hoc Barb.tex.in l.penul.C.de dona.inter vi.& vxo.vbi habetur quòd licet iura in communi prohibeant dona.inter vir.& vxo.locũ tamẽ nõ habẽt in Auguſta:& ratio eſt:quia Auguſta eſt pars corporis imperatoris, vt Cardinales ſunt pars corporis Papæ,& iſta ratione cõſuluit Pet. de Anch.
14 in cõſi.ccxcv.incip. † pro clariori euidentia, quòd regugula Cãcellariæ de exprimẽdo valore beneficij impetrati nõ cõprehẽdit Cardinales quod etiã pluribus aliis fundamentis

meatis oſtendit. idem voluit idē Anch. in conſ. ccxcvij. incip. efficacibus. Ad idē facit quod voluit Roma. in conſil. cccxcviij. incip. in caſu quo quæritur: vbi per plura fundamenta decidit quòd Cardinalis non tenetur cōtribuere in ſolutione charitatiui ſubſidij impoſiti à ſede apoſtolica clero Regnorum Caſtellæ ad ſupplicationem Regis, pro recuperatione regni ab infidelibus occupati. Prædicta tamen limitatio, videtur reddi dubia per ea quæ voluit Feli. in c. cum in iure peritus. de offi. deleg. & in c. ad aures. col. vij. verſi. viij. concluſio. de reſcrip. & idem in c. quod ſuper his. col. iij. de fid. inſtr. in quibus locis tenet quod etia ſub generali conſtitutione, Cardinales cōprehendantur ſecutus Bellencinum eius præceptorem, qui idem voluit in d. tract. ſuo de ſubſid. charita. q. lxvj. vbi cōcludit, quòd ſi Papa imponit generale ſubſidiū quibuſcunque beneficiatis, pro expeditione contra infideles Cardinales ratione ſuorum beneficiorum contribuere tenebūtur præſtationi huiuſmodi ſubſidij, & ibidem Bellencinus reprobat opinionem Roma. in d. conſi. cccxcviij. vide omnino Fel. in locis ſupra allegatis. Prima tamen opinio communis eſt.

Excommunicatio lata contra penſionariū, ob non ſolutionem decimæ, qui ad illius ſolutionem non tenebātur, an ſit ipſo iure nulla.

QVÆSTIO LX.

1 *Sententia lata contra priuilegium, an ſit ipſo iure nulla.*

2 *Excommunicatio lata contra ſubditum, quem excommunicans nimis grauat in ſolutione procurationis, eſt nulla ipſo iure.*

3 *Excommunicatio collectoris decimæ ex eo quòd ſibi ſit reſiſtentia ne eccleſiam ſuis ornamentis ſpoliet, eſt nulla ipſo iure.*

SExageſimò quæro, ſi clericus cui reſeruata extitit penſio ſuper fructibus alicuius beneficij libera, & exempta ab omni onere decimarum, & ſubſidij charitatiui, vt ſit tota die, excommunicetur ab epiſcopo, ob non ſolutionem charitatiui ſubſidij, vel à collectore decimarū ob non ſolutionem decimæ pro rata penſionis, an talis excōmunicatio ſit ipſo iure nulla: & videtur dicendum prima
1 facie quòd non. † Quia regulariter ſententia lata contra

priuilegiũ, nõ eſt ipſo iure nulla, vt voluit Abb.& ibidem poſt eum Feli.in c.j.col. penul. verſi. Limita decimò de re iudica.dicas tamen, quòd in contrarium eſt veritas in caſu noſtro, in quo excõmunicatio talis erit ipſo iure nulla, ita decidit per multas rationes Bellenci.in tract.ſuo de chari. ſubſi.in j.parte q.xxiij.hoc idem tenuit Cald.in conſi.ix. in tit.de ſen.excõ, vbi dixit quòd ſi collector decimæ, volẽs decimã exigere à religioſis exemptis à ſolutione decimæ Papalis, ei priuilegiũ ſuum accuſantibus illos ob nõ ſolutionẽ decimę excõmunicet, ſententia huiuſmodi, erit ipſo iure nulla; pro hoc facit tex.in c.vlt.de præbẽ.& gl. vlti.in c.manus.v.diſtn.de conſecr. Ad idem tex.in c.quorundam. de exceſ. prala. ſecundum intellectum Hoſt.& Ioan.and. ibidem volentium, quòd illa decretalis contineat ius com-

2 mune: quod etiam voluit glo.in c.præſenti. & eſt glo. †ſecunda, de ſen.excõ.in vj.faciunt ad prędicta ea quæ voluit Inn.in c.cum apoſtolus.de cenſi.vbi no, quòd prælatus viſitans ſuos ſubditos, ſi illos vltra iuris formam grauet in exigenda ab eis procuratione, & propter hoc illos excommunicet, quòd talis excõmunicatio nõ tenet: imo eſt ipſo iure nulla. hoc idem voluit Hoſt.in.§. ſi.in fin.in ſumma.de cenſi. Ad idem facit quòd voluit Paul. de Liazar.in cle.ſi beneficiorũ.de decim. quem ibidẽ refert, & ſequitur

3 †Cardi.q.xv.vbi dixit, quòd ſubditi reſiſtentes collectoribus decimarũ, volentibus occupare eccleſiarũ ornamẽta. & calices pro exactiõe decimæ, ſi ab ipſo collectore propterea excõmunicẽtur, talis excõmunicatio erit ipſo iure nulla. Nec obſtãt fundamenta ſupra adducta in cõtrariũ, dum allegando Abb.& Feli.in c.j.verſi. limita decimo. de re iud. dicebatur quòd ſententia lata contra priuilegium, non eſt ipſo iure nulla: quia reſpondetur quòd hoc fallit, quando ſententia concernit ius Papæ contentum in priuilegio exemptionis, vt eſt in caſu noſtro, quo caſu ſententia eſt ipſo iure nulla. Ita declarat Abb.in d.c. j. per text. in c. cum tempore.de arbitr.qui latè examinat hunc articulũ, an & quando ſententia lata contra priuilegium valeat.

Penſionarius priuilegiatus, vt de penſione decimam ſoluere non teneatur, ſi moleſtatus

ſtatus ſoluat decimam cum proteſtatione, an ſibi præiudicet.

QVAESTIO LXI.

1 *Solutio onerum facta per homines immunitatem habentes, an eis præiudicet.*

2 *Qui habet immunitatem ſi ſoluat cum pacto, quod ſibi ſalua ſit immunitas, ſibi non præiudicat.*

3 *Proteſtatio ſupradicta fieri poteſt vbique, quocunque loco, & quandocunque.*

4 *Penſionarius exemptus à ſolutione decimarum, ſi decimam ſimpliciter ſoluat, an ſibi præiudicet.*

SExageſimoprimò quæro, Clericus priuilegiatus, vt non teneatur ſoluere decimam de penſione, ſi moleſtetur à collectore decimarum ad ſoluendum decimam de penſione, & vt liberet ſe à tali moleſtatione illam ſoluit cum proteſtatione, quòd per talem ſolutionem non intendit, neque vult præiudicare priuilegio ſuo, de non ſoluenda decima, an dicta proteſtatio ipſum iuuet, vt priuilegiũ ſibi ſaluum & illæſum remaneat circa exemptionem ſolutionis decimæ, & aliorum onerũ. Circa quod dicendũ eſt, quòd ipſa proteſtatio proteſtãtem iuuet, per tex. & quod ibi no. Bar. in l. j. C. de his qui ſpõ. ciuil. mun. ſuſcep. lib. x faciũt no. per Cyn. in l. volũtarie. in v. q. C. de excuſ. tut. cõprobatur prædicta concluſio, ex his quæ voluit Roma. in con. ſuo cclij. incip. pro deciſione propoſitæ cõſultationis, 1 in vltimo dubio. † Vbi quærit an ſolutio onerũ aliquando facta per homines habentes immunitatem eis præiudicet. & dicit, quòd licet iſte paſſus ad plenũ tractetur in d. l. volũtarie. per doct. C. de excuſ. tut. & in l. j. §. alia. C. de his qui ſpon. ciuil. mun. ſuſcep. lib. x. ſupra allegata, & per canoniſtas. in c. accedentibus. de priuileg. & in c. cum acceſſiſſent. de conſti. nihilominus in caſu ſuo, dicit dicendum fore, quod non ſit præiudicatũ immunitati, quia ſolutio onerũ fuit violenta & coacta; ideò conceſſam immunitatẽ nõ tollit. allegãt tex. in l. cura. circa prin. in verſ. 2 Nec per vim. ff. de mune. & honor. † Item mouetur, quia qui poteſt immunitate tueri, & nihilominus onus ſoluit cũ pacto tamen, vt ſibi immunitas ſalua ſit, vt actũ fuit in

caſu præſentis quæſtionis per dictā ſolutionem, ſibi non præiudicat circa immunitatē.allegat tex. vbi dicit eſſe caſum in d.l.j.C.de his qui ſpō.ciuil.muner.& ita decidit in ſimili q.Bellenc.in ſupra allegato tract.ſuo de ſubſi.charit.q.lxj.vbi decidit quòd ſi priuilegiatus, vt ſubſidiū ſoluere nō teneatur, illud ſoluat, proteſtatione præmiſſa, ſibi non præiudicat:& ita concludo ex præmiſsis in penſione:
3 faciunt quæ dicta fuerunt ſuprà q.xxxvij. † Et ſciendū eſt quòd dicta proteſtatio poteſt fieri vbique in quocunque loco quādocūque & quocūque tēpore, vt egregiè declarat Harmanotius, in ſua repet.§.morte.l.hoc edicto.ff. de
4 oper.no.nun.† Si tamen pēſionarius exēptus à ſolutione decimarū ſimpliciter decimā ſoluat, nulla præmiſſa proteſtatione, tūc an ſibi præiudicet? Hoc pendet ab illa quæſtione, an per actū contrariū, quis ſuo priuilegio renunciare videatur, de qua per doct.in c.cū acceſſiſſent.de conſtit.& per Inno.in c.accedentibus.de priuil.per Barto.in l.beneficium. & ibi Alex.de conſtit.prin.in fin.per Cardi.in Clemen.ſæpe.§.ſi tamen.in ij.q.de verbo.ſign.per Alex.in conſil.c x c v i i.in ij. vol.& Sozin.conſi.l x, incipien, viſo elegantiſsimo.in verſic.Circa ſecundam. in j.vol. per Decium conſi.c c c v i i i.incip.in caſu ad nos tranſmiſſo.col. vlt.in ij.vol.& plenè per Feli.in d.c.cum acceſſiſſent.de conſtit.vide etiam Lucam de pēna, in d.l.j.C. de his qui ſpon. ciuil.mun.ſuſcep.lib.x.

Penſio an in totum, vel pro parte remitti debeat, ſi fructus ſuper quibus eſt reſeruata, diminuti fuerint, vel perierint.

QVAESTIO LXII.

1 *Fructus quando cauſa taxationis ſunt appoſiti, illis non perceptis nil debetur.*
2 *Fructus appoſiti cauſa demonſtrationis, non reſtringunt diſpoſitionem,*
3 *Fructus quando cenſeantur appoſiti cauſa taxationis vel demonſtrationis.*
4 *Fructus gratia taxationis, quando appoſiti ſint.*
5 *Demonſtratio quomodo & quando cognoſcatur,*
6 *Menſura in venditione fundi, quando demōſtrationem, & quando tax*

de taxationem inducat.

7 Penſio debet ſolui in anno vbertatis, pro anno ſterilitatis præterito.

8 Prælati ſterilitatem allegare non poſſunt, quando præteritis annis fructus vberes habuere.

9 Penſio ſoluenda eſt à rectore beneficij, qui ſua culpa fructus non percepit.

10 Penſio impoſita ſuper titulo beneficij, debetur etiam nullis perceptis fructibus.

11 Alimenta integra debentur etiam, ſi ex fundo ſuper quo ſoluuntur tantum non ſit perceptum.

12 Clauſula, ſine retardatione penſionis, vbi apponatur.

13 Decima Papalis vbi taxata eſt ad certam quantitatem etiam illa non percepta debetur.

14 Expenſæ quæ fiunt cauſa fructuũ, deducuntur ex decima Papali.

15 Penſio integra debetur, etiam ſi fructus iam collecti per hoſtium violentiam fuerint ſubtracti.

16 Penſio diminui non debet etiam ſi percepti ſunt tot fructus, qui aſcendunt ad dimidiam partem fructuum.

17 Penſio quando conductor eſt deceptus vltra dimidiam iuſti pretij remitti debet.

18 Damnum pluſquam intollerabile dicitur, quando excedit dimidiam iuſti pretij.

19 Penſio pro rata an debeat remitti, quando non percipitur medietas fructuum.

20 Relatiuum qui, conditionem inducit.

21 Locus quando opponitur gratia taxationis, nil debetur ſi nil percipitur.

22 Clerici & religioſi non tenentur vltra quam facere poſſint.

23 Penſio cenſetur eſſe beneficium.

SExageſimoſecundò quæro. Si fructus menſæ vel dignitatis, ſuper quibus eſt conſtituta annua penſio, perierint, vel in notabili quantitate diminuti fuerint, propter ſterilitatem, hoſtilitatem, vel alium caſum fortuitum, an penſio remitti debeat in totũ vel in partẽ? Hãc quæſtionẽ tangit Paul. de caſtr. in conſil. c c c x x x v i i i. incip. quia exceptiones. col. ij. verſ. Pro intellectu huius dubij. in j. vol. vbi dicit eſſe aduertẽdũ, vtrũ fructus, redditus & prouentus, ſuper quibus eſt appoſita penſio, ſint appoſiti gratia

1 taxationis,vel gratia demonſtrationis. † Primò enim caſu quando gratia taxationis ſunt appoſiti,tūc dicit quòd fructibus nō perceptis,nil debetur tanquā legato certo corpore,quod non ſit in rerum natura.l.ſi ſeruus.§.qui.ff. de leg.j. & talis ſcriptura. eo.tit.nā tunc videtur ineſſe tacita conditio cū fructus naſcantur.l.interdum.ff.de verb.obli.
2 l.j.ff.de condi.& demonſtra.† Secundò autem caſu,quando fructus gratia demōſtrationis ſunt appoſiti, demōſtratio nō reſtringit.l.Paulo Callimaco.§.fin.ff.de leg.iij.Demū ſubdit idē Paul.quod eſt aduertendū pro reſolutione huius dubij ad doctrinam,quæ videtur eſſe de mente tex-
3 tuū & gloſſarū.† quòd quādoque præcedit aliqua diſpoſitio,denotās quid ſolui debeat,poſtea ſubiicitur locus vnde fieri ſolutio debeat:& ſic duæ ſunt orationes:verbi gratia,dixit teſtator,volo decem dari Sempronio, quæ volo ſibi ſolui ex fructibus & redditibus talis fundi: & tūc fructus & redditus appoſiti videntur gratia demōſtrationis, vnde licet redditus nō percipiantur,tamen hæres ſoluere illa decē cogetur.de quo dicit eſſe caſum in l.quidā teſtamento.in prin.ff.de leg.j.& in l. Paulo callimaco.§. fin.de
4 alimen.& ciba.lega.& l.Lucius.† Quādoque vna tantū eſt oratio,quid & vnde ſolui debeat ſignificans : vtputa dicit teſtator , volo ex fructibus talis fundi decē dari Sēpronio quolibet anno: & tūc fructus videntur appoſiti gratia taxationis,& illis nō exiſtentibus , hæres non videtur compelli poſſe ad ſolutionē vltra quā fructuū vires patiātur. Caſum dicit eſſe apertū in l.nomē debitoris.§. vni ex hæredibus.ff.de lega.iij.& l.ſi quis ſeruū.§.j.& l.Lucius.§. ciuibus.ff.de leg.ij.& ex prædictis infert idē Paul.quòd ſi in literis reſeruationis annuæ penſionis, in vna & eadem oratione dicatur annuam penſionem debere ſolui ſuper fructibus,redditibus,& prouentibus talis beneficij, mēſæ vel dignitatis,tunc fructus erūt appoſiti gratia taxationis.Si autem primò dictum fuiſſet,debere ſolui penſionē: demū in alia oratione vnde fieri deberet ſolutio deſignaſſet,tūc eſſet facta demōſtratio & ſic ſentit quòd primò caſu, fructibus nō perceptis , pēſio ſolui nō deberet.ſecundò verò caſu ꝙ fructibus non perceptis etiā ſoluenda eſſet penſio: prædictam opinionem tenet etiam Felin.in c.ad audientiam.clij.col.v.in verſ.Sexta concluſio.de reſcript.vbi dixit,

xit, quòd vbicunque præcedit generalis diſpoſitio circa ſolutioné annuæ péſionis,& poſtea ſequitur locus vel materia vnde valet præſtatio fieri:tunc ſunt duæ orationes, & redditus non videntur nominati cauſa taxationis,id eſt ꝙ ex ipſis penſio detrahatur,& nõ aliunde imo penſio eſt omnino præſtãda, etiã ſi redditus non ſubſint forte propter ſterilitaté.Quãdo auté in vna & eadé oratione onus penſionis cum adiectione fructuũ exprimitur. Verbi gratia ſi dictum fuerit,ſoluas penſioné de talibus redditibus: quia tunc tales redditus,nõ cenſentur nominati cauſa demonſtrationis,ſed cauſa taxationis:ideò eſt ꝙ tunc fructibus non exiſtentibus, non poteſt quis cogi ad ſolutionem penſionis. & allegat ad prædicta Pau.de Caſt.in præallegato conſi.dicens idé Feli. prædicta eſſe valde quotidiana pro iſtis qui ſoluunt penſiones de fructibus beneficiorũ: quia ſi aliquo anno non percipiunt fructus ad penſionem non tenentur:& hoc idem dicit Feli.ſenſiſſe Abb.in c.niſi
5 eſſent, ante finem.de præbend.† Ad prædicta quando & quomodo cognoſcatur demonſtratio & taxatio,vide Bar. in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.in iij.col.de verb.obl.ff.& Salice.in l.ſi quis argentum.§.j.& ibi Bald.C.de donat.& per Pau.de Caſtr.& Alex.in l.ſtichum qui meus erit. col. ij.ff.de leg.j.& ibi per dominum & præceptorem meum, dominũ Vincen.Herculanum Peruſinum, & per Feli.in c. ex literis.col.iij.verſi.modos auté cognoſcendi.de reſcrip.
6 †Ad idem vide do. Ant.burgos Hiſpanũ, magnũ canoniſtam & præceptoré meum,in c.cum cauſa. col.xviij. verſi. xiiij.limita,de empt.& vendi. vbi dixit quòd quando quis vendit fundum quatuor modiorum, tunc méſura videtur apposita,cauſa taxationis.quando auté dictum fuit védo tibi talem fundũ,qui eſt trium vel quatuor modiorũ, tũc numerus videtur appoſitus cauſa demõſtrationis: & tunc licet fundus eſſet in plus, illud plus cedit lucro emptoris. Sed circa præmiſſa eſt aduertendũ quòd ſemper in literis annuæ penſionis fructus vnde debet fieri ſolutio péſionis & ipſa penſio, exprimũtur ſub vna & eadem oratione de ſtilo curiæ.Et ideo dicendum & concludendum videtur ꝙ fructus apponantur gratia taxationis, & quòd propterea illis non extantibus,penſio non debeatur,vt ſupra dictum fuit, per ea quæ voluerunt Paul.de Caſt.& Felin.in locis

ſupra allegat. Hanc eãdem opinionẽ inuenio tenuiſſe Bellenc. in tract. ſuo, de ſubſi. charit. q. xxxiiij. vbi expreſſe voluit, quòd is qui eſt obligatus alteri ſoluere annuã penſionem ſuper fructibus beneficij, ſi illius fructus nõ percipit, non ſit obligatus ad ſolutionem penſionis, eſto q; beneficiũ poſſideat. Et hãc eãdem opinionẽ ſentit Rom. in cõſil. ſuo CCCLXIX. inci. circa primũ propoſitæ conſultationis articulum. col. antepenul. verſ. quo ad ſextũ, facit quod voluit Alex. in conſi. CXII. incip. videtur in præſenti. in j. volu. Et prædicta reperi nuper tenuiſſe etiã Gozadinum,
7 in conſil. ſuo LXXXIII. † Prædictam concluſionẽ limita non procedere quãdo quis in anno ſequenti, vberes fructus ex beneficio grauato pẽſionis onere ſuſcepiſſet: nã eo caſu teneretur ſoluere pẽſionem pro anno præterito, quo fructus nõ habuit: ſterilitas enim cum vbertate, cõpenſatur. Ita decidit Paul. de Caſtr. in d. conſil. CCXXXVIII. col. penult. in fin. & col. vlti. in prin. vbi dicit, quòd quando annua præſtatio eſt fienda ex redditibus certæ rei, ſi vno anno fructus non extant, expectanda eſt vbertas anni ſequentis: & ſterilitas cum vbertate cõpenſanda. l. ex eo. ff. de vin. trit. & ole. legat. & maximè quando præſtatio, in pecunia conſiſtit. l. firmio. in princ. ff. quando dies leg. ced. idem voluit Felin. Paulum referens in d. c. ad audientiã el ij. de reſcrip. col. 5. in verſi. ſubdit Paulus, & allegat gl. in c.
8 vobis. in gl. 1. 11. xij. q. ij. quæ dicit, † quod eccleſiarũ prælati non poſſunt allegare temporis ſterilitatẽ, & incurſus hoſtium, ſi præcedentibus annis redditus vberes habuerunt, allegat etiã plenè tradita per doct. in ca. ſi propter ſterili-
9 tatẽ. de locat. † Secũdò limita dictã cõcluſionem nõ procedere, quãdo quis fructus beneficij, nõ perciperet culpa ſua, tũc enim omnino teneretur ad ſolutionẽ pẽſionis. Ita in terminis decidit Bellenc. in ſupra allegato tract. ſuo, de ſubſid. charit. q. xxxiiij. allegat ad hoc text. in l. penulti. in prin. ff. ſolu. mat. faciunt etiã ea quæ ponit d. Bellenc. in d.
10 ſuo tract. q. xxxiij. † Tertiò limita concluſionẽ prædictam non procedere, quando penſio fuiſſet impoſita non ſuper fructibus ſed ſuper titulo beneficij: nam tunc penſio debetur, etiam ſi nulli fructus ſint percepti. ita conſuluit ſolennis doctor dominus Ludouicus Gozadinus in dicto cõſil. ſuo LXXXIII. incip. circa dubiũ propoſitũ. Ad prædicta

vide pulchram deciſ.Domi.de Rota, num. DCCCLXIX. incip.lego pro anniuerſario,in antiquis,in qua multa ponunt facientia ad hanc materiam & notanda in præſenti quæſtione:quæ fere omnia recitat Caccialup.in d.tracta. ſuo,de penſ.q.xvj.dicens ad dictam deciſionē, tanquā ad fontem eſſe recurrendū pro deciſione ſimilium occurrentium quæſtionum:allegat etiam ad materiam,facere quæ ponit Pet.de Anch.in c.ſi propter.de reſcrip.in vj.in ij.q. principali,& in conſil.CCXXVIII. incipien.circa iſtam perceptionē:in quibus locis examinat illam quæſtionem, ſi collector apoſtolicæ ſedis,qui debet habere fructus primi anni beneficij vacātis,inueniat illos occupatos ab alio, debeat habere fructus anni ſequētis: & plura alia, adducit Caccialupus,qui copiosè iſtam quæſtionē examinauit in dicto ſuo tract.Et licet concluſio proximè firmata,habeat pro ſe cōmunem opinionem Doctorū, nihilominus ſciendum eſt,quòd iſta materia penſionis eſt adeò executiua & fauorabilis,quòd de ſtilo curiæ, retardationē non recipit.Ideò quantumcunque quis fructus nō perceperit, cogetur tamen ad ſoluendū,demū agere poterit ad repetitionē indebitè ſolutæ penſionis:dicūt enim Domini curiales,ſolue & repete,cōtra conſilium iuriſcōſulti, in l.iij. de compenſ.vbi habetur,quòd melius eſt nō ſoluere, quā ſolutū repetere:& ego audiui iam multis annis ſententiatum fuiſſe in ſacro auditorio Rot.in quadā cauſa Hiſpana,in qua agebatur cōtra rectorē beneficij, ad ſolutionē penſionis:ille autē ſe defendebat,dicendo nō teneri, cum ex illo beneficio grauato onere penſionis, nullos fructus percepiſſet,cum oliuæ,ex quarū fructibus cōſiſtebāt redditus,illius beneficij periiſſent propter guerram, tamen q hac defenſione nō obſtate fuit lata ſentētia cōtra rectorē illum,vt teneretur penſionē ſoluere:faciūt pro iſta parte,
11 ea quæ voluit Bar.in l.Lucius,verſic.† Quæro pone quòd teſtator.ff.de alim.& cib.leg.vbi dixit,quod alimenta debentur integra, etiam quod ſint relicta præſtari ex certo fundo,ex quo tantum quantū ſufficit ad ſolutionē alimentorū nō fuerit perceptū,penſio autē videtur cedere in cauſam alimentorū,vt vidimus latè ſuprà q.lj. faciūt etiā pro iſta parte dicta ſuprà q. xxxix. & qō. xliij. vbi concluſum fuit,quòd nouus poſſeſſor beneficij teneatur ad ſolutionē pen

penſionũ decurſarũ pro illis annis, etiã in quibus ipſe nõ
12 habuit fructus,ſed eius prędeceſſor illos recepit.†Et propterea in iſta materia pẽſionis,quãdo debitor penſionis, vult agere,vel ſuper nullitate reſeruatione pẽſionis,vel ad illius reductionẽ,ſiue aliter:ad hoc ne fraudetur pẽſionarius perceptione pẽſionis lite pẽdẽte, ſignatura nõ conſueuit dare cõmiſſionẽ iuſtitiæ,niſi cum clauſula ſine retardatione pẽſionis. Et iſtã partẽ reperio tenuiſſe dominum Alexandrũ del Nieuo Vincentinũ, qui legit in almo Gymnaſio Patauino ius canonicũ tẽpore Alex.de Imol.& fuit ſolẽnis Doctor,ætate ſua, in quodã ſuo conſilio, cuius tenorẽ de verbo ad verbũ inſerere hic decreui cum alibi non ſit impreſſum: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti,eiúſque glorioſiſſimæ matris ſemper virginis,sotiúſq; cœleſtis curiæ,amẽ.In cauſa nobilis,& generoſi patricij Veneti,domini Nicolai bono, quam habet cũ Abbate ſanctorum Fauſtini & Iouitæ, in ciuitate Brixienſi, occaſione penſionis reſeruatæ & aſſignatæ ipſi domino Nicolao,ſuper fructibus & redditibus dicti monaſterij: quæ pẽſio eſt nonaginta ducatorũ:& quæſtio inter ipſum Abbatẽ dicti monaſterij in hoc reſidet: quia dicit ablatos ſibi fructus per incurſus hoſtium:nã de iure eſt, quòd quemadmodum remittẽda eſt penſio propter ſterilitatẽ fructuum,ita etiam quãdo fructus auferuntur per incurſus hoſtiũ:vt in l.ex cõducto.§.j.verſ. Idémque dicẽdum. & in l.ſi merces.§.vis maior.ff.locat. Vnde dictus Abbas dicit, quòd eſt defalcanda penſio pro rata:& pro ipſo facit gloſ.in clement.ij.de decim.in j.gloſ.verſ.tertium ibi expeditur:vbi dicit,quòd habentes penſionem in beneficium vel ex mera gratia,tenẽtũr ſoluere decimam. Vnde ſicut penſionarius debet ſoluere decimam de penſione ſua,ita etiã videtur dicẽdum,quòd pro rata pẽſionis debet pati dãnũ incurſus ſeu violentiæ hoſtium. Et pro iſta opinione etiam facit text.in l.ſi debitor.§.veriſimile. ff.de contrahen.emp.vbi eſt text.quòd ſi aliquis emit fructum oliuæ pendentis,pro decem põderibus olei,& percepta fuerunt ſolũ quinque pondera, non tenetur ſoluere emptor,niſi pro quinque põderibus. Sed in contrarium puto eſſe veritatem:& pro parte contraria, quam credo eſſe veram,optimè facit glo. in d.clem.ij.de decim.

in

13 in verbo taxationem.† Quæ dicit quòd in locis in quibus decima Papalis eſt taxata ad certã quantitatem pecuniæ, puta ad decem, dato quòd recipiatur de fructibus ſolùm quinquaginta, debebuntur tamen decẽ integra: & ſic non inſpicietur, quòd non ſint percepti tot fructus, qui ſufficiant ad ſoluendam decimam, cõputando, vt accipiatur vnus de decem, quia ſi ſint percepta quinquaginta, decima deberet eſſe quinque tantum: tamen ex quo facta eſt taxatio in decem, non inſpicitur diminutio fructuũ: quia de illis quinquaginta, ſoluentur decem, ac ſi fructus percepti aſcenderent ad centũ. Et ratio eſt ſecundũ illã gloſ. quia etiã, ſi ille qui debet ſoluere decimã percepiſſet mille, non ſolueret niſi decem. Ex quo eſt facta taxatio in decem: ita in propoſito, pẽſio eſt taxata in nonaginta aureos, etiam ſi parum perceperit de fructibus: debet ſoluere integram penſionem: quia etiam ſi dictus Abbas percepiſſet fructus in duplo quam eſſet cõſuetudo, nõ deberet ſoluere domino Nicolao niſi nonaginta. Non obſtat gloſ. præallegata: quia pẽſionarius nõ ſoluit decimã cauſa exonerãdi illũ qui ſoluit penſionem, ſed ſoluere tenetur: quia penſio reputatur eſſe beneficium. Et ita vult illa gloſ. nam iſta ſolutio non fit cauſa exonerandi illum, qui ſoluit penſionem. Nam etiam ſi penſionarius nõ deberet ſoluere decimã, nihilominus ille qui ſoluit penſionem, nõ teneretur ſoluere plus de decima: quia de fructibus deberet deduci æſtimatio, ſeu valor pẽſionis, quia nõ dicũtur fructus niſi deductis oneribus: vt in c. præſenti. §. porro. de offic. ord. in vj. hinc eſt, quòd ſi dominus prædij illud locat pro certa mercede, de fructibus æſtimatio mercedis deducitur: & colonus, ſeu conductor, ſoluere debet decimam de parte fructuum, quæ apud ipſum remanet deducta æſtimatione penſionis, quam debet ſoluere locatori: & locator ſeu dominus fundi, tenetur ſoluere decimã de mercede, ſeu penſione quam recipit à conductore: vt in c. tua. & in c. à nobis. de decim. & tamen illi tex. loquũtur de

14 decima quæ debetur de iure diuino.† Vnde fortius hoc eſt dicendum in decima Papali, de qua deducendæ ſunt ex penſæ quæ fiunt cauſa fructuũ, vt vult gloſ. in d. Clem. ij. in verbo taxationẽ. de decim. in fine. ratio eſt ergo quare penſionarius ſoluit decimam Papalem, quia penſio reputatur

tatur eſſe beneficium,non autem ſoluit cauſa exonerãdi illum qui ſoluere debet penſionem:quia etiam ſi penſionarius non ſolueret,non deberet in plus grauari:cum nõ dicantur fructus niſi deductiſ oneribus:& per hoc illa gl. non habet obſtare.Nec obſtat d.l.ſi debitor.§. veriſimile. ff.de contrahen.empt.quia ille text.loquitur quando fructus ſunt venditi expreſſa certa menſura.Et ideò ſi minùs colligitur,pro rata debet fieri remiſſio:quia non præſtatur illud quod cõuentum eſt.& ita ſoluit Bart.in l.ſi merces. §.vis maior. ff.locat. Idem dicit Bart. in l. ſi ea ratione.C.de vſur.vbi dicit quòd aliud eſt,quòd quis vẽdat fructus cõmenſurando pretiũ cũ menſura fructuũ: quia hoc caſu loquitur lex ſi debitor.§.veriſimile, ſupra allegata:& aliud eſt quòd vendantur fructus qui naſcẽtur,de quo inferius dicam.Sed in caſu noſtro,nõ commenſuratur pretium cum menſura fructuũ, ſed eſt reſeruata pẽſio,ſuper fructibus dicti monaſterij:& ideò d.l.ſi debitor, non facit ad propoſitum:tamen diſcurro per caſus,vt cognoſcatur veritas huius quæſtionis.

15 † Et primus caſus eſt, ſi ponamus quòd iſte Abbas, fructus collegerat, ſed per violentiã hoſtiũ fuerunt ſubtracti & hoc caſu clarum eſt, quòd tenetur ad integrã penſionẽ.quia fructus iam erãt facti ſui.l.damnũ.C.locat.& hoc tenet Bar.in d.l. ſi merces. §.vis maior.in vlt.col.ff.locat.in verſ. quãdoq; conductor,allegat dãnum contingens in fructibus:& idem dicit Bal.in l.licet.C.eod.tit.& idem dicit Io.de Imol.in c.propter ſterilitatem in vij.col.de locat.in verſ.cõtra ſuperius tamẽ dicta.

16 † Secũdus caſus,ſi dictus Abbas habet tot fructus,ſeu percepit tot fructus,qui aſcendant ad dimidiam partem fructuũ,quos cõſueuit colligere cõmuniter:puta ſi conſueuit percipere ducenta,percepit centum. Nã etiã hoc caſu non debet diminui penſio:quia ſi nõ diminuitur in ſimplici conductore quando percepit dimidiã partem fructuum illius partis conſueuit communiter colligi:& ita tenet gl.in l.ſi vno.ff.locat.& Azo. in ſumma. C. locat.verſi.Item agitur ex conducto,& ſequenti:idem tenet Bar.& Bal.in l.licet.C.loca.& ibi dicit Bal. quòd dato quòd conductor non perceperit aliquid ex vno fructu, puta ex frumento,ſi tamen percepit ex aliis fructibus,puta vino,& aliis tantum quòd non reperiatur deceptus vl-

tra

tra dimidiam iuſti pretij,non poteſt petere diminutioné penſionis,& allegat optimum tex.in l.diuortio.§.ſi.ff.ſol. mat.& eſt opinio cōmunis:& eā ſequitur Io.de Imo.in d. c.propter ſterilitatem.licet Bal.in d.l.ſi merces.§.vis maior.ff.loc.aliud dixerit,videlicet quòd debeat remitti pēſio quādo fructus ita ſunt modici,q̃ nihil ſupereſt deducta impenſa:& idem dixit Sali.in d.l.licet.Sed iſta opinio non eſt vera:quia nunquam remitteretur pēſio pro rata:ſed deberet in totū ſolui,vel in totū remitti.Et ideò

17 iſta opinio nō eſt vera.† Et propterea cōmuniter tenetur, quod debeat remitti penſio,quando conductor eſt deceptus vltra dimidiam partem iuſti pretij:quia non percipit dimidia partem illius,quod cōſueuit colligi.Hoſti.& Io. And.tamen dicunt quòd debet remitti penſio pro rata, quando conductor eſt damnificatus in tertia parte fructuum,puta ſi cōſueuit colligere xxx.& colligit ſolum xx. & ideò dicit dominus Abb.in d.c.propter ſterilitatem: & ita intellexit illum tex.qui dicit quòd quando conductor patitur magnum incommodum,debet remitti pēſio pro rata.Sed etiam iſta opinio non eſt vera: quia iura requirunt damnum intolerabile; vt in d.l.ex conducto.§.ſi vis tempeſtatis,& in d.l.ſi merces.§.vis maior.ff.locat.vbi tex. expreſſe dicit quòd requiritur damnum pluſquam into-

18 lerabile.† Nam dicitur damnum pluſquam intolerabile quādo excedit dimidiā iuſti pretij: vt quia nō eſt percepta dimidia pars fructuum,quæ conſueuit percipi: & iſta eſt vera cōcluſio & vera opinio,vnde ſi non debet remitti penſio cōductori,quādo percipit dimidiam partem fructuū,qui cōſueuerūt percipi,multo minus eſt diminuenda penſio in caſu noſtro:quia conductor finito tempore locationis,tenetur dimittere fundū domino,nec amplius eſt percepturus fructus ex eo.Sed beneficiatus eſt percepturus fructus ex beneficio ,donec vixerit, niſi eo priue-

19 tur vel illi renūtiet.Sed remaneat dubiū.† Quid ſi dictus Abbas nō percepit mediam partem fructuum quā percipere cōſueuit:an debeat remitti penſio pro rata?& adhuc credo quòd nō:& pro huius declaratione præmitto, quod quādo cōſtituitur penſio in beneficio perſona obligatur & non beneficium:vt in c. niſi eſſent.de præben.& ideo dato quod Papa reſeruauerit & aſſignauerit pen-

ſionem

ſionem ſuper fructibus,tamē perſona ipſius Abbatis prin cipaliter eſt obligata & ipſi fructus ſunt obligati pro ipſa penſione ſoluenda,non autem ſolutio fructuum eſt poſita cauſa taxationis,ſed ſolũ cauſa demonſtrationis. Et ideò etiã ſi nulli fructus percepti eſſent , deberet ſolui integra penſio.l.Lucius. ff. de aliment. & cibar. legat. vbi eſt bonus text.Nam obligatio perſonalis non ſequitur fundum. l.finali.§.finali.ff.de contrah.emptio.vbi patet quòd ſi aliquis promittit ſoluere decē annua de fundo ſuo , ſi alienet fundum nihilominus remanet obligatus.& in hoc articulo iſta videtur eſſe cõmunis concluſ. quòd aut certus fundus ſeu certus locus deſignatur cauſa demõſtrationis, aut cauſa taxationis:primo caſu quando locus deſignatur cauſa demõſtrationis debetur pēſio, etiã ſi nullus fructus percipiatur:vt in d.l.Lucius.ff.de alimen.& cibar.legat. & l.quidã teſtamento.ff.de leg.j.in ſecundo verò caſu quãdo locus ponitur gratia taxationis,ſi fructus non percipiuntur nihil debetur:vt in l.cum certus.ff.de vin.tri.& ole.legat.& eſt bona gloſ.in l.hactenus.ff.de vſufr.in verbo , ab

20 eo.†Dicitur autem locus cauſa taxationis appoſitus quãdo quis promittit decem ſeſtariã frumenti, quæ naſcētur in tali fundo:quia relatiuũ quis,inducit conditionem.Secus ſi dicatur promitto decē ſeſtaria frumēti ex tali fundo:quia tunc locus intelligitur adiectus cauſa demõſtrationis.& hoc tenet glo.& Bar.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.de verb.oblig.& etiam Ioan.de Imo. & ibi Cyn. &

21 Sal.in l.ſi quis argentum.C.de donat.† Item quando locus eſt appoſitus gratia taxationis , tunc nihil debetur ſi nihil percipitur,quãdo vnica præſtatio ſeu ſolutio eſt facienda,ſecus ſi plures præſtationes ſeu ſolutiones ſunt faciendæ ſingulis annis : quia ſi fructus non naſcuntur vno anno debet ſuppleri ſolutio,ſeu fieri ſolutio de fructibus annorum præcedentium vel ſequentium,vt eſt text.in d.l. ex eo.ff.de vin.tri.& ole.legat.& in l.legatum.§.vini falerni.ff.de annu. legat. & ibi eſt bona gloſ. de hoc. & iſta eſt concluſio Bart.in d.§.ſacram.& Cy.& Salic.in præallegata.l.ſi quis argentum.& idem dicit Bald.in c.j.in princ. de no.feud.vnde in hoc caſu nõ cõſideratur ſterilitas vel fertilitas,ſed ſolum an tot fructus ſint nati , vnde poſſit fieri integra ſolutio.Et ſi nõ poteſt fieri, vt quia tot fructus nõ

ſu nt

ſunt nati debet ſuppleri ſolutio de fructibus annorũ prę-cedentium vel ſequẽtiũ,etiam ſi in ipſis nõ fuit fertilitas. Nam ſufficit quòd in præcedentibus vel ſequentibus annis ſint percepti tot fructus,vt poſſit fieri integra ſolutio. Intelligendo tamẽ ſemper dũmodo nõ fiat exactio , vltra
22 quam dictus Abbas facere poſſit , † quia clerici & religioſi nõ tenẽtur vltra quã facere poſſint:vt l.miles. de re iudi.vbi gl.Bar.& doc.in c.Odoardus.de ſolu.vbi etiã dominus Abb.Et ideò nõ video quòd in hoc caſu dictus Abbas poſsit petere aliquã diminutionẽ pẽſionis , nã illa pẽſio debetur ſine aliquo onere,nec ſubiacet fortunæ,nec caſui fortuito circa perceptionẽ fructuum, vt ſupra dixi. facit l. quoties.C.de hęred.inſti.vbi inſtitutus hęres in re certa,nõ tenetur ſoluere onera hæreditaria.Et ideò dominus Nicolaus ad nihil aliud eſt obligatus,niſi ad ſoluẽdã deci-
23 mã Papalem,quãdo imponitur ratione ſupradicta:†quia penſio cenſetur eſſe beneficium , & tanquam de beneficio de ipſa ſolui debet decima,& iſtam puto eſſe veritatem. Alexander del Nieuo vicentinus.

Penſio impoſita ſuper fructibus canonicatus & præbendæ , quos penſionem ſoluens dimiſit, & aliam præbendam optauit in eadem eccleſia,à quo ſolui debeat.

QVAESTIO LXIII.

1 *Venetiarum ciuitas, aliarum ciuitatum regina.*
2 *Penſio eſt onus reale.*
3 *Præbendæ vbi ſunt indiſtinctæ per optionem, nec præbenda, nec canonicatus variatur.*
4 *Optio non liberat aliquem ab onere ſoluendi penſionẽ, quando loco præbendæ aſſignatur per procuratorem capituli certa portio canonico.*
5 *Epiſcopus poteſt facere ſtatutum, de optando in ciuis eccleſia.*
6 *Conſuetudo optandi per annos. x. inducitur vbi præbendæ non ſunt corpore diſtinctæ.*
7 *Conſuetudo optandi inducitur ſpatio quadraginta annorum, vbi præbendæ ſunt diſtinctæ corpore.*
8 *Conſuetudo optandi,non tollitur per non vſum*

9 *Conſuetudo optandi locum non habet in præbendis per Papam reſeruatis & collatis.*

10 *Conſuetudo optandi locum non habet in beneficiis vacantibus in curia.*

11 *Optio quando locum habeat in beneficiis in curia vacantibus.*

12 *Optio locum non habet, quando Papa mandat alicui prouideri de maiori præbenda.*

13 *Conſuetudo optandi, non præiudicat apoſtolicis impetrantibus.*

14 *Optio an locum habeat in præbendis, quæ vacant per permutationem.*

15 *Excommunicatus, an poſſit optare.*

16 *Conſuetudo optandi vel ſtatutum quando dat optionem præſentibus tantum, an abſentes ad ſeruitia eccleſiæ, vel Papæ comprehendantur.*

SExageſimotertiò quæro: notorium eſt, quòd in multis eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis Italiæ, viget optandi conſuetudo. Modo quidam canonicus in eccleſia, in qua huiuſmodi conſuetudo viget, canonicatum & præbendam obtinens ſuper illorum fructibus, redditibus, & prouentibus, conſenſit reſeruationi annuæ penſionis Sempronio clerico, & illam ſoluit aliquandiu. Demùm vacante alio canonicatu in d. eccleſia, cuius fructus vberiores erant, dimiſſa prima præbenda hanc vacãtem optauit: an ipſe vel is qui aſſecutus eſt dimiſſam præbendam, teneatur ad ſolutionem penſionis. Iſtam quæſtionem nullibi tactã à doctoribus inueni, & de ea pluries in-
1 terrogatus fui in hac alma ciuitate Venetiarũ, aliarũ ciuitatum regina: pro cuius deciſione diſtinguendum puto, quòd aut in eccleſia ſunt præbẽdæ diſtinctæ actualiter & realiter: aut ſunt præbendæ vel portiones indiſtinctæ: ſed vnicuique canonico ad tẽpus certi redditus, aſſignantur pro ſua portione, vel a procuratore ſeu canipario capituli, vnicuique ſingulis annis eius portio aſſignatur: vt in pleriſque eccleſiis fieri cõſueuit. Et illæ portiones proprio vocabulo, appellantur portiones priuilegiatæ: vt no. Inno. in c. dilectus. el j. de præb. Primo caſu, quado præbendæ ſunt actualiter & realiter diſtinctæ, nõ eſt dubiũ, quòd optans, vacantem præbendam, dimiſſa illa quã poſſidebat, grauata onere ſoluendi penſionem, amplius ad illius ſolutionẽ non

non tenetur. Nam ille penſionem ſoluere tenebitur qui di
2 miſſam præbendã fuerit aſſecutus,†cũ penſio ſit onus rea
le.c.niſi eſſent.de præb.& ibi no. doct. ideò dixit Felin. in
c.ad audientiã.el ij.de reſcrip.col.v.quòd ſi beneficiũ gra-
uatũ in ſolutione annuæ penſionis trãſiret ad mile perſo-
nas ſemper tranſit cum ſuo onere, & ſucceſſorem grauat:
vt etiam dicit Paul.de Caſtr.in conſil. ſuo cccxxxviij.incip.
quia exceptiones.& Roma.in conſil.ccclxxxviij.incip.in ca-
ſu propoſitæ,& dixi ſuprà q.xlj.& q.xlij.tali enim caſu poſ
ſidens præbendam in eccleſia, ſi illam dimittat & aliam
optet actualiter & realiter diſtinctam à præbenda dimiſſa,
dicitur conſequi nouum canonicatum, quia prior cano-
nicatus remanet cum præbenda dimiſſa, & ſic cõſequitur
nouum canonicatum realiter, & actualiter diſtinctũ à pri-
mo quẽ dimiſit: probatur in c.literas.de conceſ. præbẽ. &
in Clem.ſi iuxta.de præb.&c&c ita per prædicta iura cõclu
dit Rota, deciſ.cccclxx. incip. quæritur quanti temporis.
3 col.ij.in nouiſ.†Secundò verò caſu, quando ſunt præben-
dæ indiſtinctæ, loquendo de præbendis temporalibus non
de præbendis, vt ſunt tituli beneficiales:& tunc per optio-
nem nec præbenda nec canonicatus, vt ſunt tituli bene-
ficiales dimittuntur: imo re vera canonicatus & præben-
da canonicalis prius habiti retinentur, & ſolũm præben-
da temporalis, id eſt terrenum pro portione fructuum
canonico aſſignatum.& ſic ſola temporalitas dimittitur: vt
dicunt domini de Rota in prææallegata deciſ. col. ij. verſ.
Secundò caſu. & tunc licet præbenda conſiſtat in certo
fundo, ex quo ille non eſt perpetuo annexus illi canonica-
tui,& præbendæ canonicali, dicendum erit quòd cũ pen-
ſio fuerit aſſignata ſuper fructibus canonicatus & præ-
bendæ, quos puta Sempronius obtinet, quòd cum primũ
ille fundus deſinit eſſe præbenda illius canonicatus, eo ca-
ſu ſuper illius fructibus amplius penſio non debetur: per
no.in d.c.niſi eſſent. faciunt ea quæ tradit Paul.de Caſt.in
præalleg.conſil. cccxxxviij. vbi dixit quòd quando fundus
deſinit eſſe beneficij illius fructus amplius ad penſionem
4 non ſunt obnoxij.†Si verò per capitulum non aſſignantur
certæ & determinatæ præbẽdæ cõſiſtẽtes in certo & deter
minato corpore, ſed detur vnicuique canonico per procu
ratorẽ, ſeu caniparium capituli certa diſtributio: in bladis

aut pecunia cõſiſtens,& ſic optio nõ facit cẽſeri nouũ beneficiũ aut præbẽdam.vt prębenda eſt titulus beneficialis: & tũc optans ſimiliter nõ euadet onus ſolutionis penſionis:quia per optionẽ non conſequitur nouũ beneficium: vt tradũt domini de Rota in d.deci.c c c c l x x.Ex quorum dictis deciditur præſens quæſtio. Et prædicta procedunt ſiue ius optandi ex ſtatuto inducatur ſiue ex conſuetudine:quia idem eſt no.in c.fi.de conſu.in vj.in gloſ.iij.in fi.†Et poteſt Epiſcopus facere ſtatutũ, de optando in ec-
5 cleſia.vt per Butr.in c.fi.de conſue. quod procedit quantum ad beneficia ſpectantia ad eius collationem:ſecus in aliis : ne facto Epiſcopi ius aliorum lædatur : vt dixit Milus in ſuo eleganti repertorio.in verſ. Conſuetudo & ſtatutũ.†Optandi autem cõſuetudo inducitur per annos de-
6 cem:vt tenuit Ioan.Andr.in d.c.fi.de conſ.in vj.hoc tamẽ procedit,quãdo per talẽ conſuetudinem agitur de mutatione portionum canonicalium eccleſiæ,in qua non eſt diſtinctio corporum præbendarum:ſed bene portionum ad
7 tempus.†Secus quando agitur de mutatione præbẽdarũ, quæ habent certos redditus perpetuos,& cuilibet canonicatui eſt annexa ſua præbenda perpetuo : vt eſt in eccleſia Paduana & aliis:nam tunc requiruntur anni xl. ad inducendam talem conſuetudinem:vt latè per Belleme.deciſ.r. & deciſ.lxiij.& vide per Felin.in c.ſtatuimus. de maior. & obed.& Rot.deciſ.ccccłx.in nouiſ.†Nec tollitur talis con-
8 ſuetudo optandi inducta in aliqua eccleſia per non vſum per longum tempus:vt decidit Ioan.And.in d.c.fi.cum canonicis competat per viam facultatis:vt per Franch. in d. c.fin.de conſuet.in vj.in ij.col. vbi dicit ſecus eſſe quando talis non vſus inductus fuiſſet per contradictionem alterius partis illam conſuetudinem impugnantis : nam tunc tolleretur illa prima conſuetudo, per contrariam conſuetudinem tanto tempore obſeruatam,quantũ requirebatur ad dictam conſuetudinem inducẽdam. Allegat Inn. in c accedentibus de priuil.†Sciendum tamẽ eſt,quòd op-
9 tandi conſuetudo locum non habet in præbendis,ſpecialiter reſeruatis,& per Papam collatis : vt per Archid. in d. c.fi.& ibidem Ioan.And.Franch.& alij per tex. in c. vt noſtrum.de appel. & de hoc videndus eſt Lapp. in alleg. ſua lxxxiiij.incip.dominus Papa gratioſè conceſſit. vbi bene

10 diſtinguit,eum videre poteris.†Nec ſimiliter locum habet talis conſuetudo in beneficiis vacãtibus in curia Romana. caſus eſt in d.c.fin.de conſ. in vj.& dicit Rota deciſ. c c-xcvj.incip.ſicut canonicatus in nouis:quòd ſicuti canonicatus & præbenda in curia vacantes, per obitum alicuius non poſſunt optari vigore conſuetudinis ita nec groſſi fructus obtenti,per canonicũ defunctum in Curia, etiã ſi illi groſſi fructus redirent ad capitulum:quod dicit decla-
11 ratum fuiſſe per Gregorium Papam vj.† Limito tamen quod dictum fuit,optionem locum non habere in beneficiis in Curia vacantibus,non procedere, quãdo infra mẽſem à die vacationis Papa non contulit canonicatum, & præbendam in Curia vacantes.Ita voluit gloſſ. in d.c.fina quam ſequitur ibidem Frãch.in §. in præbendis. vide domi.in d.§.verſicu.Quid ſi papa.facit text.in c. ſtatutum.de
12 præbend.in vj.† Secundò talis conſuetudo locum nõ habet quando mandatur per Papam alicui prouideri de maiori præbenda cum vacauerit in certa eccleſia,in qua ſunt & maiores,& minores præbendæ, non obſtantibus ſtatututis,& conſuetudinibus illius eccleſiæ cõtrariis quibuſcũque,& præſertim illis, quibus cauetur quòd nullus habere poſſit maiorem præbendam, niſi primo minorem habeat,& ad eam gradatim aſcendat.Ita decidit Rota deciſ.
13 ccc.incip.Si mandetur alicui prouideri in nouiſ. †.Tertiò dicta conſuetudo locum non habet quo ad Apoſtolicos impetrantes quibus non præiudicat:ſed ſolum locum habet illis non extantibus,ita decidit Rota deciſ. c c x i x. incip.Nota quòd ſecundum c.cum in tua.& iſta fuit communis opinio dominorum Rotæ quæ procedit propter
14 clauſulas derogatorias,quæ in literis ponuntur. † An autem optio locum habeat in illis præbendis, quæ vacant per permutationem.Ioan.And.in d.c. fina.de conceſ.in vj. tenuit quòd ſic:quem ſequitur ibi domi.& Petr. de Anch. Contrarium autem videtur tenere idem Ioan.And.in addit.Specu.ſuper rubri.de rerum permuta. quem ſequitur Ioan.de Lign.in d.c.fina.& Feder.de Senis, in tractat. de permutat.benefi.q.xxviij. & in conſil. ſuo l i x. Idem tenuit Petr.de Vbaldis,in tracta.ſuo.de permuta. benefic. q. vlti.Imol.tamen in c.fina.de rerum permuta.col.xx.Concordando dictas opiniones dicit,quòd aut permutatio fit

propter vtilitatem permutantium, & tunc locum habet optio: quia talis permutatio ambitioſa videtur: & ſic reſtringenda. Quando verò fieret permutatio propter vtilitatem eccleſiarũ, quod tamen raro fit temporibus noſtris, & eo caſu dicit Imol. locum non habet optio: quia tunc permutatio eſt amplianda, quia fauorabilis. Iſtã di-
15 ſtinctionem ſequitur Franchus in d.c.fin.† An autem excommunicatus optare poſſit, Rota deciſ. c x c v. incipien. Acceptatio facta. tenuit quòd ſic: quia optio non videtur eſſe noua collatio, vt per Archid. & alios in d.ca.fina. & ad tex. in c. referente. de præben. vbi videtur expreſſum, quòd excommunicatus non poſſit optare. Reſpondet, quòd ibi per optionem acquirebatur ius in re & videbatur noua collatio, ſiue nouus titulus. Cõtrarium autem videtur decidi in dicta Deciſi. in vltima additione: vbi dicitur, quòd Petrus de Peruſio in d.c. referente, tenuit per illum text. ius optandi nõ competere excommunicato, niſi prius abſoluatur, etiam loquendo in terminis dicti c.fi. de conſue. in vj. Prima tamẽ opinio magis placet, quã tenuit Domi. in d.cap.fina. & ibidem Franch. & eſt communis, quæ illa ratione potiſſimum ſuſtentatur, quia omnes concludunt, quòd optio quæ fit iuxta terminos dicti ca.fi. non dat nouum titulum & nouum ius, nec habet vim nouæ collationis: de quo etiam per Anchar. in d.cap.fina. hanc opinionem tenuit etiam Rot. deciſ. I I I. in rub. de ſententia excommunica, in recol. Biſgnetti. Et Pariſius nunc meritiſſi-
16 mus Cardinalis, in c. dilecti. colum. j. de excep.† Quid autem ſit quando cõſuetudo vel ſtatutum dat optionẽ præſentibus tantum: An abſentes exiſtentes in ſeruitiis eccleſiæ vel Papæ, tunc optare poſſint? Archid. in d.c.fin. tenuit quòd non, & mouetur, quia conſuetudo talis, eſt ſtricti iuris, ideò non debet extingui. l.j. C. de emancipat. liber. & dicit idem tenere Ioan. de Ligna. ibi. ſed Ioan. Andr. contrarium ibi tenuit. Tu vide Franch. ibi. col. iij. verſic. quid autem ſi conſuetudo, & circa illam materiam optionis, vide plura quæ tradunt Doct. in d.c.fi. de conſ. in vj. & Ioã. de Selua Vltramontanus, in tracta. ſuo, de benefi. in tertia parte. q. xxxvj. & Milus in ſuo eleganti repertorio. in verbo conſuetudo.

Excom

Excommunicatus qui fructus beneficij non percipit propter excommunicationem, an penſionem ſoluere teneatur.

QVAESTIO LXIIII.

1 *Clericus excommunicatus fructus beneficij percipere non debet.*

2 *Excommunicatus quo ad onera ſubeunda & ſoluenda, pro non excommunicato habetur.*

3 *Bannitus ſua culpa tenetur ſoluere onera, licet fructus non percipiat.*

4 *Nobilis propter delictum nobilitate priuatus, tenebitur tamen ad onera.*

5 *Contumax in reſpondendo, habetur pro confeſſo, poſtquàm eſt iuſſus reſpondere quando confeſſio ad eius damnum tendit.*

6 *Clauſula rato manente pacto, non prodeſt frangenti pactum.*

7 *Excommunicatus, non eſt exemptus ab officio, ſed illud ducere tenetur.*

8 *Suſpenſus non percipiens fructus beneficij, ſua culpa penſionem ſoluere tenebitur.*

9 *Clericus excommunicatus ſua culpa, qui propterea fructus beneficij non percipit tenetur tamen ſoluere charitatiuum ſubſidium.*

SExageſimo quartò quæro, vtrum excommunicatus, qui propter excommunicationem fructus beneficij non percipit, penſionem ſoluere teneatur. In hac quæſtione
1 dicendum videtur, † quòd cum clericus beneficiatus excommunicatus, fructus beneficij percipere non debeat. c.paſtoralis.in fine.& ibi Doct.maximè Innocen.de appel. not.gloſ.in capit.ſtudeat.l.diſtinctione.Archidia.in capi. ad hæc.xxxij.diſtinct.habetur per Hoſtien.in rubri.de ſententen.excommunicatio.§.quis ſit effectus.circa principium, in ſumma:& cum penſio ſolui debeat ſuper fructibus beneficij, excommunicatus qui illos non percipit, videtur quòd ad ſolutionem penſionis non teneatur. Contrariam autẽ partem veriorem eſſe de iure arbitror: faciũt ea quæ voluit Bart.in l.inter quos.§.damni.ff. de dam.infec.dum dicit, quòd ſacerdotes Vltramontani qui excommunicati fructus beneficiorum non percipiunt tenentur tamen cẽſum ſoluere, ſi culpa ſua excommunicati ſint: nam tunc à

cenſus ſolutione, non excuſantur.l. ſi merces.§. culpæ.ff. locat.facit iuris regula, Damnũ quòd quis ſua culpa ſentit.de regu.iur.in vj.opinio.Bart.ſequitur Pau.de Caſt.in
2 dicto §.damni.facit, † quia excõmunicatus quo ad onera ſoluenda,& ſubeunda habetur pro non excommunicato. c.ſi verè.de ſenten.excommu.c.intelleximus.de iudi.not. per Innocen.in d.c.intelleximus. vbi Doct.& in c. veritas. de dolo & contuma.Ad idem facit quod volunt Doct.in
3 d.§.damni.poſt Bart.vbi tenent † quòd bãnitus ſua culpa, qui fructus ſuorum bonorum nõ percipit: tamen tenetur ſoluere onera.quod etiam voluit Bald.in l.ſi quis. in fine. C.ſi propter publi.penſ.& idem Bald.in l.ſed & milites.§. ſi ignominiæ cauſa.ff.de excuſat.tutor.& Paul.de Caſt.in d.§.damni.& Alber.in l.princeps bona.per illum text.cum gloſ.ff.de verbor.ſignificat.licet Romanus,in ſuo conſilio LXXIII.incip. circa primum nulla videtur: contrarium tenere videtur indiſtinctè loquendo:cuius opinionem intelligo procedere, quando fiſcus occupaſſet omnia bona
4 banniti:& ita ſentit ipſe Romanus,in prin.d.conſilij. † Facit etiam pro dicta deciſ.id quod notanter voluit Bart.in l.j.C.de infami.lib.x.& in l.j.de dignitat.C. lib.xij. & not. per Bald.poſt Dyn.in l.ſi quis ſolidum.ff.de hæred. inſtitu. vbi dicunt, quòd ſi nobilis propter delictum, nobilitate priuetur,tenebitur tamen ad onera, & collectas poſt priuationem,ad quas cæteri nobiles tenentur:ſolũ enim nobilitate quo ad ſui cõmodũ priuatur, non autem quo ad eius incommodum.Ad idem facit quod voluit glo.in §.fi.
5 in c.ij.de confeſ.in vj.quæ dixit, † quòd contumax in reſpondendo,habetur pro confeſſo, poſtquàm eſt iuſſus reſpondere: ſi illa confeſſio tendit ad eius damnũ, ſecus ad eius commodum. Ad idem facit quod voluit Bal.in l.cum
6 proponas.la ij.C.de pact.vbi dixit † ꝙ clauſula rato manente pacto, non prodeſt frangenti pactũ,ſed alteri parti tantum.facit etiam quod dixit Cardin.in clement.j. in vj. oppo.de regul.vbi voluit quòd priuatus loco,in c. non eſt priuatus quo ad onera.arg.tex.in c.reprehenſibilis.in verbo capituli diſciplinã.de appel.†Ad idem facit quod voluit Cardi.in loco prælleg.vbi dixit, quòd excõmunicatus non eſt exemptus ab officio:quia illud dicere tenetur. alleg.tex.in c.pro illorum.de præben.vbi geſta ab excommun

municato, valent in eius incõmodum. Facit quod voluit Bar.in l.tutela.§.Item.ff.de capi.dimi.vbi dicit quòd licet exbannitus deſinat eſſe ciuis, intelligitur quo ad ſui commodum nõ quo ad incommodũ. Et dixit Card.in c.Ioan. de teſta.quòd licet executor vltimæ voluntatis ſi fuit negligens per annũ cadat ab officio exequendi.c.nos quidẽ. de teſtam.tamen in eius odium poteſt epiſcopus ſi vult illum cõpellere ad exequendum, quia eius negligentia ſibi proficua eſſe non debet.Facit etiam quod no.Bald.in l. cũ quis.C.de nat.libe.& in authen.habita.C.ne fil.pro patr. facit etiam tex.ad hoc elegans in l.actione.§.item qui ſocietatem.ff.pro ſoc.vbi renuntians ſocietatem ante tempus conuentum, remanet ſocius quo ad damna, non autem quo ad lucrum. Et ad hoc propoſitum faciunt plura, quæ accumulat copiosè Barba.in c. intelleximus.col.ij. de iudic.& ibidem Feli.col.j. qui reprobant dictum Bal.in c. dilectus.el j.de reſcri.vbi Bal.dixit: ꝙ ſi fuit factum procla ma, quòd quilibet iret ad exercitũ, quòd bãniti ab illa ci-
8 uitate non tenebuntur ire ad exercitũ. † Hoc idem quod dictũ fuit de excõmunicato, dicendũ eſt in ſuſpenſo, qui durãte ſuſpenſione, percipere non debet fructus beneficiorum: vt voluit glo.& ibi Butr.in c.cum bonæ.de æta.& qualit.Inno.in c.ſicut.de cohabit.cleri.& mulie.& doct.in d.c.paſtoralis. Comprobatur prędicta cõcluſio ex his quæ
9 voluit Bellenc.in tract.ſuo, de ſubſid.charit.q.xxxiij.† vbi decidit, quòd clericus excommunicatus ſua culpa qui fructus beneficij non percipit, teneatur tamen ſoluere charitatiuum ſubſidium.Præmiſſam tamen concluſionem intellige procedere ſi clericus excõmunicatus retinet poſſeſſionem beneficij, per ea quæ voluit Paul.de Caſtr.in d.§. damni.& ibi Bart.Secundo intellige dictam concluſionem procedere, ſi ſententia excõmunicationis fuit iuſta: ſecus ſi fuit iniuſta. Ita voluit Bellenc. in d.ſuo tract. de ſubſid. charit.q.xxxiij.in fin.loquens in clerico iniuſtè excommunicato, qui fructus beneficij non percipit: vt non teneatur ſoluere charitatiuum ſubſid.alleg.not.per Ioan.And.in c. olim.el iij.de reſtitu.ſpol.& in c.cum dilecti. de iis quæ vi metúſque cauſa fi.& prædicta procedunt, quicquid dixerit gl.in d.§.damni.quæ contrarium videtur tenere:& ibidem à doct.reprobatur.

Eccleſia quæ vacat, vel quaſi vacat, ſuper cuius fructibus eſt appoſita annua penſio, an teneatur ad illius ſolutionem?

QVAESTIO LXV.

1 *Penſio eſt onus reale, annexum beneficio.*
2 *Iconomus eccleſiæ quæ vacat, penſionem ſoluet.*
3 *Eccleſia vacans, an iudicialiter conueniri poßit ad ſolutionem penſionis.*
4 *Eccleſiæ vacanti datur curator, cum quo iudicium agitatur.*
5 *Papa ſolus poteſt curatorem dare eccleſiæ cathedrali.*
6 *Epiſcopus poteſt dare curatorem eccleſiæ inferiori.*
7 *Penſio reſeruata ſuper fructibus monaſterij, mortuo Abbate vel priore, per quem ſolui debeat.*

SExageſimoquintò quæro, ſi eccleſia, ſuper cuius fructibus eſt appoſita annua penſio, vacet vel quaſi vacet, vtputa quia epiſcopus ſeu illius rector captus ſit à paganis iuxta text. in capit. ſi epiſcopus. de ſupplen. negli. prælat. in vj. An ipſa eccleſia ad ſolutionem penſionis teneatur: & quomodo fiet exactio talis penſionis? In hac quæſtione videtur prima facie dicendum, quòd eccleſia vacãs vel quaſi vacans, non teneatur penſionem ſoluere: quia in literis reſeruationis huiuſmodi pẽſionis, grauatur rector eccleſiæ. & eius ſucceſſor ad illius ſolutionem, & non eccleſia: vt in c. niſi eſſent. de præbend. verba enim literarum ſunt talia. Penſionem annuam ducatorũ, puta viginti auri de camera, ſuper fructibus, redditibus & prouentibus eccleſiæ talis per Sempronium eius Rectorem, & ſucceſſores ſuos in dicta eccleſia, annis ſingulis perſoluendam. Cõtrariam tamen partem veriorem de iure arbitror, quòd imo
1 tali caſu, eccleſia tenebitur ad ſolutionẽ penſionis. † Conſtat enim quòd penſio eſt onus reale annexum ipſi eccleſiæ, & ab illius rectore intuitu ipſius eccleſiæ debetur: vt per Pau. de Caſt. in conſil. ſuo CCCXXXVIII. incip. quia exceptiones. in i. volum. colum. vlt. ſequitur Felin. in cap. ad audientiam. el ij. de reſcript. Hinc eſt quòd viuẽte penſionario etiam ſi beneficium ad mille manus trãſiret, ſemper is qui pro tempore beneficiũ poſſidet, ad ſolutionem pẽſionis tenetur: faciunt dicta ſuprà q. xl. & facit text. in c.

præſenti.§.porro.iuncta gl.ibi in verbo oneribus.de offi.
2 ordi.in vj.†Quomodo autem fiet tali caſu exactio pẽſio-
nis,dicendum eſt,quòd iconomus ipſius eccleſię grauatę,
penſionem ſoluere debebit,& ipſe cõueniri poterit.Facit
tex.in c.charitatem. xij.q. ij.vbi patet quòd ſolutio one-
rum incumbentiũ eccleſię ea vacante fit ab iconomo.Ita
etiam decidit in ſolutione charitatiui ſubſidij Bellenc. in
3 tract.ſuo de ſubſid.chari.q.vij.in j.parte.†An autẽ eccle-
ſia vacas iudicialiter cõueniri poſſit ſuper ſolutione pẽ-
ſionis.Dicendum videtur quòd nõ:quia iudicium agitatũ
cum eccleſia vacãte,regulariter nullũ eſt.c.fi.ne ſed.vacã.
dicas tamẽ in hoc articulo ex mente doctorum in d. c.fi.
quòd ſi eſſet de proximo eccleſiæ vacãti de Rectore prouidẽ-
4 dũ,nouus Rector expectãdus eſſet.†Si verò vacatio diuti-
na eſſet, tũc eccleſiæ curator dari poterit cũ quo iudiciũ
agatur.l.j.& ij.ff.de cur.bon. dan. & dabitur vacãti eccle-
ſiæ viſitator.c.obitũ.lxj.diſt.Ita voluit Inno.in c.j. ne ſed.
5 vacan.quẽ Abb.ſequitur in d.c.fi.col. j.in fine.†Vbi dixit
quòd ſolus Papa curatorem dare poterit eccleſiæ cathe-
drali,& eius bonis quo ad effectum agendi:adducit text.
in argumentum in c.is cui. de elect.in vj. & text. in c. pa-
6 ſtoralis.de offic.ord.† Si autẽ ſumus in eccleſia inferiori,
epiſcopus poterit curatorem deputare,quia epiſcopus in
eccleſiis nõ collegiatis quarum vacatio eſt diutina agere
& defendere poteſt.c.fin.de ſucceſ.ab inteſt.Si autem ec-
cleſia grauata penſionis onere ſit collegiata, & tunc ſi va-
catio eſt diutina,capitulum ad ſoluendũ penſionẽ conue-
niri poterit. Nam tali caſu , capitulum agere poteſt pro
ipſa eccleſia cum cõſenſu tamẽ epiſcopi ordinarij:vt vo-
luit Abb.in d.c.fi.faciũt ad prędicta,quæ latè tradit Imo.
7 in d.c.j.in v.&vj.col..ne ſed.vacant.† Si verò penſio eſſet
reſeruata ſuper fructibus alicuius monaſterij , habentis
Abbatem,vel priorem;& conuentum eo caſu,quia mor-
tuo Abbate,conuentus habet monaſterij adminiſtratio-
nem,& omnium rerum:tunc ex quo cõuentus poteſt iu-
dicium inſtituere,& per ſeipſum agere:vt tenet Innoc. in
c.cum dilectus. de conſuetu. & Cardin. in clement. ne in
agro.§.Abbate.de ſtat.regu. q.ij.cum quatuor ſequenti-
bus,& ibidem Lapp. & idem in clem. ſtatutum. de elect.
quos refert & ſequitur Ioan.Franc.Pauinus, qui fuit au-
ditor

ditor Rotæ in tra&ta.ſuo,de offi.& poteſta. capi. ſede vacan.in vj.prĕludio.verſ.ſexta ſedes:ideò tali caſu conuentus conueniri poterit ad ſolutionem penſionis.

Penſionarius cui reſeruata fuit penſio libera ab omni onere,an teneatur ad onus inſolitum.

QVAESTIO LXVI.

1 *Dictio quodcunque includit omnimodam generalitatem.*
2 *Clauſula generalis ſequens renunciationem quorundam caſuum fortuitorum,includit ſimilia expreſſis.*
3 *Caſus fortuiti inſoliti,non comprehenduntur in generali renunciatione caſuum fortuitorum.*
4 *Vendito frumento pro pretio,tali tempore currente ſi tempore ſolutionis fiendæ pretium currens erit exceſſiuum illud non debetur.*
5 *Promittens expenſas ſoluere tenetur ad ſolitas, non inſolitas.*
6 *Bartoli magna eſt autoritas.*

SExageſimoſextò quæro,vtrum penſionarius,cui reſeruata fuit annua penſio, ſuper fructibus alicuius beneficij,libera & exempta ab omni onere decimarum ſubſidij charitatiui,& quocunque alio onere teneatur contribuere ad onus impoſitum,ſuper fructibus beneficij inſolitum,& inconſideratum.In iſta quæſtione videtur prima 1 facie† dicẽdum quòd ſic:quia illa dictio Quocũque, includit omnimodam generalitatẽ,ideò vbicũque ponitur,ſi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. c. ſolitæ benignitatis.prope finem,de maior.& obed.& ibidem not.Abb.in vltimo no.& dixi ſupra quæſtio.xix.numero 2.Contrarium tamen dicendũ de iure arbitror.Ad quod facit doctrina Bartoli in l.ſed & ſi quis. §. quæſitũ. 2 ff.ſi quis caut.†Vbi voluit,quod clauſula generalis ſequẽs renũtiationem quorundã caſuum fortuitorũ de ſimilibus expreſſis intelligatur nõ grauioribus. Ad idem facit quod dixit Antonius de But.in capitulo quintauallis.col. xxiiij.ibi hæc vera de iur.iuran.vbi dixit, quod clauſula compromiſſi dans facultatem arbitro lædendi in quantitate magna & quacunque alia generalitate,intelligitur in non multum maiori.Ad idem quod voluit Ange.in conſilio.CLXXIIII. incipiente,præmittendũ eſt,vbi dixit,quòd ſi

ſi quis obligauit ſe de euictione , ſiue res de iure ſiue de
facto vel quocunque alio modo euincatur , non tamen
erit obligatus ſi iudex de facto,ordine iuris non ſeruato,
illum cui facta fuit obligatio , condemnet : non videtur
enim inter partes de actu tam extraneo cogitatum:facit
pro hac parte tex.elegas in l.fiſtulas.§.frumenta.ff.de cō-
3 trahen.emp.†Per quē text.Bar.in d.§.quæſitū,ad finem,
dixit,quòd ſub generali clauſula caſuum fortuitorū, non
venit caſus fortuitus inſolitus.Idē dixit Bald.in l.i. C.de-
poſi.& Bal.& Sal.in l.licet.C.locat.Butr.in c.j. de cōmod.
& ſequitur Alex.in conſi. XXVIII. col.penult. verſic.ſed his
non obſtantibus.in.j.vol.& in conſi.CLXXIII.incipiente,vi-
ſis & accurratè.col.pen.verſi.his nō obſtantibus. in.ij.vol.
& Bald.in l.falſus.col.vlt.circa medium.C.de furt.& hanc
partem tenuit etiam Alex. conſil. CVIII. incip. perſpectis
verbis inſtrumenti.in iij.vol.col.pen. & Iaſ.in d. l.ſed & ſi
quis.§.quæſitum.col. pen.ff.ſi quis cau. vbi defendit Bar-
toli opinionem ab obiectis Rom. Pauli de Caſt. & Alex.
ibidem : qui tenuerunt contra Bart. pro cuius opinione,
adducit text.in l.ſcio.§.medico.ff.de annu.leg.quem etiā
adducit Feli. in c.ſedes.col.ij.verſi.quod generalis ſermo.
de reſcript. & cum Barto. tranſeunt magis communiter
4 doc.pro cuius opinione†facit quod voluit Imol.in l.pre-
tia rerum.col.vlt.ff.ad l.falc.vbi tenet,quod ſi ſit venditū
frumentum , & promiſſum pretium currēs tali tempore,
ſi tempore ſolutionis fiendæ eſſet chariſtia inſolita non
exiſtens,nec cogitata tempore contractus, non audietur
venditor volens pretium illius temporis: quod tamē ibi-
dem impugnat Alex.qui tenet contra Bart.Ad idem facit
quod voluit Angel.in.§.oportet.in authent. de iudic.per
5 gl.ibi quam ad hoc reputat notandam. † Vbi dixit quod
qui promittit ſoluere expenſas,tenetur ad expenſas ſoli-
tas & moderatas,nū autem ad immoderatas,& propter-
ea dicebat Ang.hoc notandum eſſe pro ſtatuto peruſino
dictante, quod ſi aliquis promiſerit pro debitore , & de-
bitor non ſoluat , poteſt promiſſor capere pecuniam ad
vſuram,vt ſatisfaciat creditori,& quaſcunque vſuras ſol-
uerit , repetet à debitore. Tale enim ſtatutum intelligi
debet de vſuris moderatis , non de immoderatis. Plura
pro iſta parte adducit Feli.in d.c. ſedes. col. iij. cum qua
videtur

videtur tranſire,& tutum non eſſet in practica recedere ab iſta opinione Bart.cum qua videtur etiam ſentire Bal. in c.cum olim.de conſu.& in cap.quoniam frequenter.in prin.col.pen.vt lit.non conteſt.& Cuma.in d.l.ſcio.§.medico.ff.de ann.leg.eſt enim magne autoritatis Bar.vt ſcribit Claud.in repeti.l.vt vim.colum.vlt.ff.de iuſti.& iur.& Iaſ.in l.quidam cum filium.ff.de verb.obli. & in l.ſi ex legati cauſa.eo.tit.vbi dixit,quòd Bart. veſtigia ſemper adorat.& dicit Curt. iunior conſi. v. col. xiij. & conſi.xii. col.iiij.quod Bart.eſt ſpeculum & lucerna iuris ciuilis, & quòd omnes ipſum venerari ſolemus,& vt ducem optimũ ſequi.& refert Caccialup.in tract. ſuo de modo ſtudendi quod in Hiſpania & Luſitania Regio decreto ſancitum eſt,quod in caſibus in quibus doct.varij ſunt opin.Bart.
6 præualeat.†Et ex prædictis concludo,quod penſionarius qui habent penſionem exemptam ab omni onere decimarum ſubſidij charitatiui,& quocunque alio onere,nõ erit exemptus ab onere inſolito & non excogitato. Et propterea cum de hoc ſæpe fuerim cõſultus, ita reſpõdi. Erit tamen cautela, quòd in literis reſeruationis annuæ penſionis, dicatur à quocunque onere tam ſolito, quam inſolito,& tam excogitato, quam non:quacunque autoritate etiam laicali impoſito & imponendo:quo caſu pẽſionarius erit tutus & immunis à ſimilibus oneribus.

Clericus in impetratione beneficij,an mentionẽ facere debeat de penſione?

QVAESTIO LXVII.

1 *Clericus tenetur facere mentionem de penſione ſibi aſſignata in titulum beneficij.*

2 *Clericus de penſione quam habet in ſtipendium, nõ tenetur facere mentionem.*

3 *Clericus de præſtimoniis in ſtipendium datis, mentionem facere non d bet.*

4 *Clericus de penſione ſibi aſſignata loco beneficij,mentionem facere tenetur.*

5 *Clericus pauper impetrans in forma communi,non tenetur facere mentionem de penſione quam percipit à laico.*

6 *De redditu qui non vacat morte impetrantis, fienda non eſt mentio.*

7 *Clericus impetrans in forma pauperum, tenetur facere mentionem de penſione quocunque titulo illam habeat.*
8 *Gratia in forma communi gratiæ, eſt fauorabilior gratia in forma pauperum.*
9 *Quantitas penſionis exprimi non debet, vbi de ea fieri debet mentio.*
10 *Expreſſio valoris in impetrationibus introducta eſt per regulas cancellariæ.*
11 *Penſio an comprehendatur ſub verbis, quodcunque beneficium.*
12 *Penſio & beneficium in regulis cancellariæ, vt diuerſa ponuntur.*
13 *Penſio non vacat, ſed extinguitur.*

SExageſimoſeptimò quæro, vtrum clericus impetrans beneficium, mentionẽ facere debeat de penſione quã percipit ſibi reſeruatam ſuper fructibus alicuius beneficij, menſæ vel dignitatis. Iſtam quæſtionem tangunt doc. in cle.ij.de offi.ordi.vbi Card.q.ix.& Imol.ibidem, col. j. verſi.An impetrans. & Milus in ſuo repertorio, in verbo gratia, verſic.xvj.& Calder.conſil.vj.in tit. de præbend.& iſtam quæſtionem tangit etiam Caccialup.in tract.ſuo de penſ.q.xxvj.ex quorum dictis elicio infraſcriptas conclu-
1 ſiones.†Prima quod ſi penſio ſit clerico aſſignata in titulum beneficij, vt habetur per Abb.in cap.conquerante.in iij.not.de cle.non reſid.& dixi ſuprà q.j.& q.xxj.& xxviij. & tunc de tali penſione eſt fienda mentio in impetratione beneficij, aliàs impetratio eſſet nulla, vt p Card. Imol. & cæteros in d.clem.ij.de offic.ord.Calder.in d.conſi. vj. Et Cardin.in c.poſtulaſti.colum.penult.verſic.ij.quæro,& ibidem Imol.col.ij.verſic.Secundò poteſt quæri.de reſcr. vbi refert id tenuiſſe Goffredum, hanc etiam opinionem tenuit Butr.in d.c.poſtulaſti.col.j.verſ. Quæritur aliquis: & eſt opinio communis doctor.quam ſequitur Io. Andr. in c.ſi motu proprio.in verſic.beneficium.de præbend. in
2 vj.†Secunda erit concluſio, quod de Penſione quam quis percipit in ſtipendium ab Eccleſia, vtputa pro pulſando campanas, aperiendo fores eccleſiæ, vel aliàs pro remuneratione laborum in impetratione beneficij, non tenetur mentionem facere. ita tenuit Paul.& Zenzel. in d.cle. ij. de offic.ordin.quos ibi refert Cardin.dicens, idem tenere Vincent.in c.ſuper inordinata.de præbend. & Archid.

in c,ſi

in c.ſi motu proprio.de præben.in vj. hãc opinionem tenuit etiam Imol.in d.cle.ij.col.pen.verſi.an impetrans.& idem Imol.in d.c.poſtulaſti.col.pen.verſi.ij.poteſt quæri.
3 & ibi Card.Butri.& alij:& per Felin.etiam ibidem. † Faciunt not.per Calde.in d.conſi.vi. de præbend.vbi dixit quod ſi præſtimonia ſint data alicui in ſtipendium de illis non eſt facienda mentio ſicuti de titulo patrimonij, ad quem quis eſt intitulatus,fieri non debet mentio:allegat not.in c.in noſtra.de reſcript. Iſtam concluſionem tenet etiam Milus in ſuo repertorio,in verbo gratia.verſic.xvj. & Domin.in d.c.ſi motu proprio.col.ij.verſi. Sed quid de habente.& Ioan.Andr. ibidem.col.fin.verſic. Beneficium & ratio prædictorum eſt:quia talis penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum : quinimo eſt quid mere temporale quod cadere poteſt in merum laicum:vt per Bal.& alios in c.ad audientiam.el ij.& ibi Fel.col.j.de reſcript. & dixi latè ſuprà q.xxviij. hanc concluſionem ſenſit etiam Caccialup.in præalleg.tract.ſuo.q. xxvj. quam etiam reperio tenuiſſe Corne.in conſi.xii. incipiente,viſo puncto,in ij.
4 vol.†Tertia concluſio erit,quod de penſione quę aſſignatur clerico loco beneficij, vt decentius ſuſtentari valeat, vel pro alimentis:& præſertim quando fuit aſſignata, ex eo quod penſionarius renuntiauit beneficium,ſuper cuius fructibus fuit aſſignata:ſiue quia ceſſit iuri liti & cauſæ,vt fit tota die,& de tali penſione impetrans mentionẽ facere tenebitur.Ita procedunt dicta per Innoc.& Compoſtel.in d.c.poſtulaſti. de reſcript.vbi indiſtinctè dicunt, quod ſi quis habeat aliquam penſionem ab eccleſia, de ea mentionem facere debet:allegant text. in c.poſſeſſiones.xvj.q.j.& text.in d.c.ad audientiam.de reſcr.Ita ſenſit Cald.in conſi.xxx. in tit. de præbend.in fi.vbi Calder. dixit, quod licet Innoc.generaliter loquatur dicens fieri debere mentionem de poſſeſſione, redditu ſeu penſione habitis ab Eccleſia : tamen intelligi debet, quando talia habentur loco beneficij, quod ex eo deprehenditur: quia Innoc. allegat pro fundamento ſuæ deciſionis text. in d.c.ad audientiam.pro iſta concluſione vide etiam Oldra. conſil. lxxxi. in j.col.Ad vnum tamen eſt aduertendum,videlicet quod Anto.de But.in d. c. poſtulaſti.col.j. verſ.quæritur aliquis. & ibidem Petr.de Ancha. in j.col. verſic.

verſic.quandoque quis.ſentiunt quod in d.c.ad audientiã. el.ij.penſio habeatur in titulum:ideò ſit opus de ea mentionem facere,nam eorum opinionem arbitror nõ eſſe veram,quia ille tex.hoc non dicit,ſed bene probatur ibidẽ, quod penſio habita vigore literarum, ad beneficia ſucceſſerat loco beneficij,cum ille renuntiauit illis literis ad beneficia,vt haberet penſionem & ſic commodum ſine ali-
5 quo onere.† Quarta erit concluſio, quod clericus pauper impetrans nõ in forma pauperum,ſed in forma communi non tenetur facere mentionem de penſione,quam à laico percipit,poſito quòd ſit ſibi aſſignata,vt titulus beneficij autoritate epiſcopi:talis enim penſio cum extinguatur cum perſona ipſius,ſi non exprimatur, non reddit gratiã pauperis impetrantis in forma communi nullam:ſecus ſi eſſet penſio perpetua iure beneficij conſtituta, quæ eſſet tranſitoria de perſona in perſonam.Nam eſto, quod talis penſio non eſſet beneficiũ, tamen eius taciturnitas gratiã viciaret etiã quod ipſa penſio non eſſet cõſtituta ab eccleſia.ita ſignanter decidit Rot.deciſ. ccx. incip.nota quod pauper clericus in antiquis: & not.in c. ſi pauper. de præbend.in vj. & in c. poſtulaſti. per inno. & Hoſtien. de reſcrip.pro iſta concluſione,facit quod not.Felin.in c.in no-
6 ſtra.verſic.xxx.† Correlarium de reſcript. vbi dixit quod non eſt facienda mentio de aliquo redditu qui non vacat morte impetrantis,nec habet alteri conferri: ſupra dictã concluſionem tenet idem Felin.in d.c. poſtulaſti. col. x. in
7 verſic.tertia declaratio.de reſcript. † Quinta erit concluſio quod impetrans in forma pauperũ mentionem facere tenetur de penſione quocunque modo illam habeat:quia gratia in forma pauperum fit ad reuelandum pauperem, ideo ſi tacetur quod quis habeat penſionem,vnde viuere poſſit,literę erunt ſurreptitiæ quia tunc tale quid tacetur quo expreſſe,difficilius quis vel ſaltem non in forma pauperum,gratiam obtinuiſſet.ita voluit Felin.in c.in noſtra. verſi.trigeſimum Correlarium.de reſcr. Allegat hoc velle Domin. in c. poſtulaſti. in lect. & in repet. col. xij. de reſcrip.Hanc concluſionem tenet idem Felin.in d.c.poſtulaſti.col.x.verſi.Tertia cõcluſio. & ibidem Ioan. And. ſuper vlt. gloſſ. & Archid.in d. c. ſi pauper clericus. in princ. de præb.in vj.Iſtam concluſionem ſentit etiam Caccialupus

in d.ſuo tracta.q. xxvj. ad quam multum eſt aduertendũ: quia aliter videtur ſentire Rota,deciſ. xj. in tit.de præbẽ. in antiquioribus.vbi decidit quòd impetrans in communi forma pauperum non tenetur facere mentionem de penſione annua,ad quã fuit intitulatus ad vitam ſuã ſuper bonis cuiuſdã laici, & ad illũ titulũ fuit promotus ad ſacros ordines : quia talis penſio nõ eſt beneficiũ eccleſiaſticum, nec titulus perpetuus & ſpiritualis. Nam illo moriẽte expirabit:ſed ſolum tenetur facere mentionẽ, cum obtinet beneficium eccleſiaſticum & ſpirituale , præſertim tale, quod poſt eius obitum eſſet alteri conferendum:& ſubdit ibi Rota,quòd ita pluries fuit iudicatum,hoc idem voluit Card.in d.Clemen.j.§.j.verſic.vij.quæro,de ſupplen.negl. prælat.vbi dicit quòd impetrans in forma pauperũ ſi non facit mentionem de pẽſione, quam obtinet vti beneficiũ eccleſiaſticum,eius gratia eſt ſurreptitia : ſecus quando penſio non eſt beneficiũ eccleſiaſticum. Iſtam opinionem tenet etiam Franc.in c. ſi pauper clericus.col. ij. in verſic. in gloſ.fin.de præbend.in vj.dum refert Archid. ibi dicentẽ,quòd gratia pauperis eſt ſurreptitia,quãdo pauper impetrãs non fecit mẽtionem de penſione quam habebat,ſi illa penſio eſt ſibi ſufficiens ad vitæ neceſſaria : dicit enim ipſe Franchus , iſtud eſſe intelligendum quando pauper impetrans,haberet penſionem vt titulum:aliàs ſecus. Caccialupus loco præallegato dicit prædictam Rotæ deciſionem,intelligendam eſſe in gratia in forma communi,hoc eſt in forma gratiæ communis.Sed iſta intelligentia,eſt de directo contra tenorem dictæ deciſionis , quæ apertè loquitur in forma communi pauperum , & ſic non poteſt intelligi in gratia in forma communi gratiæ : eſt igitur
8 opus alio collirio ad ſanandam hanc ægritudinem. † Sed prima opinio videtur iuridica per rationes ſupra allegatas,pro qua facit : quia gratia in forma communi gratiæ eſt fauorabilior,qua gratia in forma pauperum:vt inquit Franch.in d.c.ſi pauper clericus.col. j. de præben. in vj.& Fede.de Senis cõſil. lvj. circa fin. quod patet , quia literæ gratioſæ non expirant per adeptionem alterius beneficij, dummodo nõ ſit incompatibile cũ primo,ſecus in literis in forma pauperũ;quia illæ expirant , ſi impetrans adipiſcatur aliud beneficiũ,etiam cum primo compatibile : ita voluit

voluit gloſ.in d·cap. ſi pauper clericus. & ibi doct. Quinimo etiam ſi beneficium,quod aſſequeretur pauper clericus,eſſet minimi valoris, puta xx. ſolidorum, induceret hunc effectum,ſecundum Archi.Ioan.Andr. & Franc. in d. cap. ſi pauper. Ergo maior expreſſio requiritur in gratia in forma pauperum, quàm in gratia in forma communi gratiæ;quod tamen non eſſet, ſi teneremus vltimam opinionem ſupra relatam Rotæ in d. deciſ. xj. & aliorum.Cogita tamen, quia malo probabiliter dubitare quàm temerè diffinire. Adde prædictis quod Staphileus, qui fuit auditor Rotæ curiæ Roma. magnus practicus in tract. ſuo de literis gratiæ chart. xxII. verſi. ex prædictis etiam colligitur. dicit quòd propter prædictas doctorum difficultates & opiniones, facta eſt vna regula cancellariæ, qua cauetur quod obtinens beneficia viginti quatuor librarum, aut alterius ſimilis monetæ, & ſimiliter percipiens annuam penſionem ſimilis valoris & ſummæ ſuper fructibus alicuius eccleſiæ, poſſit in forma communi pauperum literas impetrare, ita tamen quòd per aſſecutionē alterius,aliam dimittere teneatur:& penſio ceſſet & expiret.vide etiam circa prædictam concluſionem,quę adducit Ludo.Gomes,auditor Rot.in ſuo tract. gratiarū expectatiuarum.numero 47.Et ſi cupis plura notabilia videre in materia gratiæ in forma pauperum,vltra adducta per Docto.in d. c. ſi pauper clericus. vide Lap. in

9 ſua alleg.L x x I x.Et Staphileum loco preallegato.†Sexta erit concluſio,quod in caſibus,in quibus dictum fuit debere in impetratione beneficij,fieri mentionem de penſione,non eſt neceſſe quod exprimatur quantitas penſionis: nam de iure communi,non eſt neceſſaria expreſſio valoris in impetratione:vt habetur per Abb. & alios in c. ad aures. vbi Felin.col. iij. verſi. Prima concluſio. per gloſ. &

10 Doct.vbi Card.in clem.j.de præben. †Iſta enim expreſſio valoris,eſt introducta per regulas cācellariæ, quæ ſunt exorbitantes,& loquuntur de beneficiis eccleſiaſticis, propterea non videntur extendēdæ extra caſus,in quibus loquuntur:caſus autē omiſſus & nō comprehenſus remanet ſub diſpoſitione iuris cōmunis.l.cōmodiſſime.ff.de lib. & poſthu.ita ſub dubio decidit Felin.in patrimonio & præſtimonio,in caſibus,in quibus de eis eſt neceſſe fieri mcn-

tionem in impetratione:in d.c. poſtulaſti.col. x.circa fi.in verſic. Sexta & vltima declaratio. de reſcript. cuius dicta reaſſumpſit Caccialupus,inſupra allegat. tracta.ſuo , de penſ.xxvj.q.dicens aduertendum eſſe quod in regula cancellariæ,de valore beneficiorum exprimendo, dicitur expreſſe valorem quorumcunque beneficiorum exprimi debere,ergo videtur quod includat etiã præſtimonia & pen
11 ſiones:per gloſ.in clem.ij.de vita & honeſta.cler. †Tu tamen dicas quod per illa verba aliud quodcũque beneficiũ ſeu quorumcunque beneficiorum,poſita in d. regula Cancellariæ,non comprehenditur penſio.Nam quotieſcũque dictioni geminatæ , vt eſt illa quodcũque, adiungitur dictio,alius,alia,aliud,tunc talis dictio quæ aliàs importaret omnimodam generalitatem:vt in c.ſolitæ benignitatis. iũcta gloſ.ibi,de maiorit.& obed. reſtringitur ad ſimilia expreſsis.caſus eſt in l.ſi fugitiui. & ibi gloſ. cõmuniter approbata.C.de ſer.fugit.ita dixit Sozinus, in conſilio ſuo CIIII.incip.in caſu cõuentionis.col.j.verſi.primũ probatur , in iij. volum. vbi ad hoc citat aliorum autoritates. Idem Sozin.in conſil. c x. incip. viſo ſtatuto , & conſilio xxiij.col.j.& conſi.lxxxvj.col. vlt. in iiij.vol. vide ad hoc quæ dixi ſuprà q.xix.circa fin.in verſ.quartò facit:vbi opinionẽ Felin.& Caccialupi in hoc reprobaui, & tanto ma-
12 gis hoc non procedit in caſu noſtro. † Quia in regulis Cancellariæ , penſio & beneficium ponuntur vt diuerſa: vt patet in regula Cancellariæ,de conſenſu præſtando : & inſuper dicta regula de valore beneficiorum exprimendo,loquitur de beneficiis vacantibus.† Penſio autẽ nõ va-
13 cat,cum nõ ſit eccleſiaſticum beneficiũ, ſed finitur morte pẽſionarij:ſicuti finitur vſusfructus morte vſufructuarij.§. finitur.inſtit.de vſufr.& dixi ſuprà q.j. & licet dicatur in d. regula.& aliorũ quorũcunque beneficiorũ,intelligitur de ſimilibus expreſſis,& ſic de vacantibus,per ſupra dicta.

Penſio conſtituta per epiſcopum cum eius capitulo alicui ad vitam,an per ſucceſſorem reuocari poſsit.

QVAESTIO LXVIII.

1 *Seruitium impenſum ex eo non probatur,quod aſſeratur.*

2 *Donatio ſi fiat alicui propter merita,de meritis apparere debet.*

Pen

3 *Penſio conſtituta pro ſeruitio impendendo, per ſucceſſorem reuocari poteſt.*

4 *Donatio facta alicui per prælatum ob benemerita, meritis. cōmenſurari debet.*

SExageſimooctauò quæro, ſi epiſcopus cum conſenſu capituli conſtituit alicui ad vitam annuam penſionem, an ſucceſſor illam reuocare poſsit? Iſtam quæſtionem tangit Card. in clem. j. q. xix. de reb. eccl. non alien. vbi refert Laurentium diſtinguentem, quòd aut talis penſio fuit conſtituta pro ſeruitio vel officio iam impenſo, aut pro ſeruitio impendendo. Primò caſu decidit, quòd penſio non reuocabitur quando de ſeruitio iam impēſo
1 conſtat. † Quod tamen ſeruitium impenſum non probatur, ex eo quòd id aſſeratur in literis reſeruationis penſionis. Talia enim frequenter ad colorandam gratiam exprimuntur. l. iubemus. §. ſcientes. C. de ſacroſanc. eccleſ. Nam merita non præſumuntur, niſi probentur, vt latè deduoit Oldra. conſilio ccxxvj. incipiente, quidam epiſcopus.
2 in fin. † Hinc eſt quòd ſi donatio ſit facta alicui propter benemerita, de meritis apparere debet, aliter quàm per confeſsonem donantis. l. ſi forte. & quod ibi not. Bart. ff. de caſtren. pecul. l. j. §. ſi mutuam. ff. ſi quid in fraud. patr. gloſ. & Doct. in l. ſi donationem. C. de collat. Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de reb. eccle. non alien. in rubri. Bald. in l. iubemus. in fin. prin. C. de ſacroſanc. eccle. Alexan. cōſilio c i. incipiente, viſis inſtrumentis. col. iiij. in j. volum. & conſil. l v. incip. Conſideratis verbis. coll. ij. eod. volu. Decius in l. ſi donatione. C. de collat. idem conſi. xx. incip. in cauſa iſtorū. in j. vol. & conſil. ccccclxxvi. incip. pro reſolutione caſus, in iij. volum. Butr. conſil. xxxix. in fin. incipiente: quia maior pars qnæſitorum. Anch. conſilio ccxlvii. incip. dubium facit. Iaſ. conſil. lxxiii. in iij. vol. Iaſ. in conſil. c i. incip. immunitas fuit conceſſa. col. iij. verſ. Nec huic fundamento, in iiij. volu. quem videre poteris: quia optimè declarat, quibus caſibus merita probentur per aſſertionem factam de eis in conceſsione, &
3 quibus, non conſtito igitur de meritis, penſio non reuocabitur per ſucceſſorem. † Secundò verò caſu quando penſio fuit conſtituta pro ſeruitio impendendo, dicit Laur. quem

refert Card.in d.clem.j.quòd tūc reuocari poteſt per ſucceſſorem:allegat in arg.text.in clem. ſi.de procur. & text. in cap.quicunque.xij.q. ij. & in c. hæc huius placitis. & in c.eccleſiaſticus. ead. cauſa & q. & refert Cardin. ibidem hoc idem tenere Zenzel.ibi,cuius dicta reaſſumit Caccia lup.q.xxvij.in d.ſuo tracta.de penſ. prædictis adde, quòd etiam eo caſu,quo penſio fuit aſſignata pro ſeruitio iam impēſo ſi ſit in quantitate exceſsiua,reuocari poterit per ſucceſſorem,quando maior eſt,quàm merita exigerent,vt habetur per Oldr.in d.ſuo cōſil. incip. quidam epiſcopus.
4 num.126.†Facit quia quando prælatus donat ob beneme rita,donatio meritis commenſurari debet.c.relatum.§.ij. de teſtam.facit tex.in l.magis puto.ff.de rebus eorū. §. itē prætor.imo talis donatio excedens menſuram meritorū, videtur eſſe nulla.c.cæterum.in verſ.datæ rei quantitas.de donat.& c.ad hoc. in verbo moderate aliqua. de teſtam. facit quod voluit Ioa.And.in addit.Specul. in rub.de reb. eccle.non alien.vbi dixit,quòd quando quis non poteſt lībere donare,ſed benemerito ſic donare debet,iuxta ſeruītij meritum:adducit text.in d.c.ad hoc.& in c.relatum. el ij.§.licet.de teſtam.quem refert Alexā.in d.conſil.lv.col.ij. ver.& dicitur benemeritus.in j. vol. vide ad prædicta Iaſonem,conſil.ſuo LXXII.per totum.in iij.vol.

Executor literarum penſionis ſi ſit abſens quomodo ſuccurratur penſionario.

QVAESTIO LXIX.

1 *Papa vbi manum appoſuit, ceſſat autoritas ordinarij & legati.*
2 *Papa quando cauſam committit, videtur ad ſe illam aduocare, ſeu ad eum cui illam committit.*
3 *Datio executoris fit fauore eius, cui fit gratia.*
4 *Exactio alimentorum, retardari non debet.*
5 *Executoris literarum penſionis non ceſſat autoritas, cauſa alteri commiſſa, cum clauſula ſine retardatione penſionis.*

SExageſimononò quæro. Tu ſcis, quòd in literis reſeruationis annuæ penſionis, dantur executores, ſicuti in literis beneficialibus fieri conſueuit:modo quæritur, ſi executoi literarum prædictarum penſionis ſit abſens, quomo

quomodo ſit conſulendũ penſionario, vt cõpellere poſſit debitorem penſionis ad ſoluendum, quando ſuper literis reſeruationis annuæ penſionis per executores in eis deputatos, vel eorũ alterũ, non fuit fulminatus proceſſus iuxta ſolitum. In iſta quæſtione dicendum eſt, quòd ſi ſimus in curia Romana, vel ad eam recurſus habeatur. R. Dominus Auditor Cameræ, qui eſt iudex ordinarius cenſurarum adiri poterit, ſiue eius dominus locum tenens: vt ſtilus curiæ, & practica nos edocet.

1 † Sin autem ſimus extra curiã vel non, adeatur Dominus Auditor Cameræ Apoſtolicæ, an ordinarius adiri poſſit. Et dicendum videtur, quòd nõ: quia vbicunque Papa manum appoſuit, negotium alicui committẽdo, ordinarius & etiam legatus Apoſtolicæ ſedis, ſe intromittere nõ poteſt. c. vt noſtrum. de appel. c. ſtuduiſti. de offic. legat. & per Bald. in c. j. §. ſi facta. ſi de feud. fuer. cõtro. inter do. & agna. in vſib. feu. quẽ ſequitur Feli. in c. ſi. col. vlt. de præſump. vbi decidit, quòd vbi Papa ſpeciales dedit executores in aliquo negotio, tunc ceſſat quo ad negotium illud aliorum autoritas. facit pro iſta parte illud quod voluit Bald. in §. ſi facta. in c. j. in titu. ſi de feud. fuer. contro. ſupra allegato. in fine, vbi tangit iſtam quæſtionem in feudo: & quærit, nunquid ſi Papa cõceſſit alicui feudũ, & dedit certos executores, an propter illorum abſentiam ſi ille acceſſit ad ordinarium loci, & fecit ſe inueſtire de tali feudo, inueſtitura teneat? & dicit videri quòd non: quia quod vni conceſſum fuit, alter facere non

2 poteſt: vt no. in l. j. C. de appari. præfect. ante lib. xij. † Item quia quãdo Papa cauſam cõmittit, videtur ad ſe ſiue ſuũ tribunal, aut cõmiſſariam, eã reuocare, & nullus alius ſe intromittere poterit: vt no. in d. c. conſtitutus. de app. Item quia acta quæ fiunt à iudice incompetenti lacerari debẽt. c. cum cauſam. el iij. de teſtib. de mũm ſubdit idem Bal. ꝙ contrarium videtur dicendum, per tex. in l. ſi longius. ff. de iudic. & diſtinguit, ꝙ aut iſtis executoribus eſt commiſſa iuris collatio, & tunc ordinarius ſe intromittere nõ poterit: quia literæ ſibi non diriguntur. iuxta no. in c. cũ te. de præſcript. Aut cõmittitur mera facti executio, & tunc aut quæritur, an epiſcopus exequi poſſit vigore mãdati facti executori, & dicit quòd non, aut vigore ordinariæ iuriſdictionis: & tunc dicit Bald. perſuaderi poſſet quòd ſic:

quia cum gratia ſit perfecta,eius effectus impediri nō debet,propter executoris abſentiā: quia cū executor ſit datus ſauore impetrantis in eius odiū,talis datio retorqueri non debet: allegat in arg.text.in l.i.C.de ſportul.ſubdens non eſſe nouum,quòd quādoque iſtæ cōmiſſiones ſine iuriſdictione fiant,vt not.in l.j.& ij.ff.de iuriſdi.omn.iudi.& tandem concludit Bal.ſupra allegato loco, quòd indiſtinctè ſibi videtur quòd ordinarius ſe intromittere nō poſſit, & rationem adducit: quia nō poteſt facere expirare officium executoris,quod expiraret re executa: & ideo dicit eſſe impoſſibile executores præuenire: allegat tex.in l.qui abſenti.ff.de acquiren.poſ.& ſic tandem Bal.videtur reſidere in iſta opinione,quòd datis executoribus, nullo caſu ordinarius adiri poſſit.Hanc opinionem Bald.refert & ſequitur Felin.in ca.fin.col.vlt.verſic.quæro quartò.de præſump.& Lauren.Taloaneus conſilio XVII. nume.89.Iſtis tamen non obſtantibus, contrarium puto decidi poſſe in terminis quæſtionis noſtræ:videlicet quòd ſi executor penſionis ſit abſens,ordinarius adiri poſſit,qui cōpellat debitorem ad ſoluendum,nō vigore mandati facti executori,
3 ſed vigore ordinariæ iuriſdictionis. † Et moueor per rationem Bal.ſupra adductam,videlicet quia executoris datio,facta ad fauorem penſionarij, ei dānoſa eſſe non debet.c.quod ob gratiam.de reg.iur.in vj.& præſertim quia datio executoris eſt quid acceſſoriū ad ipſam gratiā: nec debet dānoſa eſſe ei cui ſit gratia.c.ſi ſuper.de offi.deleg. in vj.videmus enim, quòd ſemper executor deputatur is, quem ille nominat cui fit gratia:& propterea decidit notabiliter Rot.deciſ.IIII.in titu.de conceſ.præbend.in antiquioribus, quòd ſi per Papam ſignata fuerit ſupplicatio de gratia,ſuper beneficio vacaturo ad collationē epiſcopi ſpectante,vel de canonicatu,ſub expectatione præbēdæ,ſi antequam literæ conficiantur vacauerit vna præbenda,ſeu beneficium cadens ſub dicta gratia,& expectans illam acceptauerit,& per quendam decanum tanquam executorē gratiæ prædictæ,de illa ſibi prouideri obtinuerit: licet ante literarū expeditionē Papa cōtulerit illam alteri,cum ſolita clauſula,dūmodo tēpore datæ præſentiū, nō ſit alteri ius quæſitū.& habens gratiā per ſupplicationē expediat literas,& obtineat in illis ſibi executorē deputari illū decanum

canum,qui iam de prębēda vacāte ſibi prouiderat,cū huiuſmodi data literarū ſit ſecundū datam ſupplicationis ſignatæ,& ſic ante acceptionem & prouiſionem valebit acceptatio & prouiſio huiuſmodi. Secūdò moueor per tex. in d.l.ſi longius.ff.de iudi.vbi ſi iudex datus ad expeditionem negotij illud expedire nō valet, alius illius loco ſurrogari debet.Nec obſtat ratio Baldi ſupra adducta,dicentis ꝙ ordinarius non poteſt facere expirare officiū executoris:quia iſta ratio nō militat in caſu quæſtionis noſtræ, cū exactio fiat in pēſione ſingulis annis, & ſi vno anno ordinarius ſe impediat propter executoris abſentiā, cōſulatur indemnitati penſionarij, poterit ſequentibus annis nihilominus executor adiri. Ratio enim Baldi concludit, quando executor vnicū tantum actū habet facere,vtputa conferre beneficiū,vel inueſtire de feudo: vt in caſu ſuo, vel ſimilibus, & præſertim ꝙ diximus adiri poſſe ordinarium abſente executore,locū haberet quādo penſio eſſet aſſignata pauperi pro alimētis, vel retenta opinione Romani,in cōſi.CCLXXXVIII.incip. in caſu propoſiti thematis, tenentis ꝙ penſio cedat in cauſam alimentorū. de
4 quo latè ſcripſi ſ.q.lj.† cū exactio alimentorum retardari non debeat,propter periculū vitæ hominis,in cuius ſubſidium dantur.l.filiæ.& ibi Bal.C.de patr.pot.no.in l. de alimentis.C.de trāſact.Cautius tamen aget pēſionarius, ſi faciat per vnū ex executoribus in literis penſionis deputatum,proceſſum fulminari ſuper dictis literis,per quē virtute clauſu'æ, cæterū in eo cōtentæ eligere poterit in ſub executorē quemlibet aliū in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutum,& ſic effugiet præſentē difficultatem.Vnū tamē nō omitto, ꝙ licet quando Papa apponit manū negotio ſuper quo executores dedit,cauſam cōmittendo,ceſſet tunc executorū autoritas.facit c.ſtuduiſti.de offi.deleg.c.vt noſtrū.de appel.c.cæterū.de reſcript.& per dicta iura ita decidit Rota,decif.CCCCXI.incip.ſi lite pendēte.in nouis. ver.
5 ſed dic.†Quod nihilominus ſi Papa cauſam nullitatis reſeruationis pēſionis, ſiue illius reductionis ad inſtantiam Rectoris beneficij grauati,alicui cōmittat,adiecta in commiſſione ſolita clauſula, ſine retardatione penſionis:puto non impediri executorē, quominus compellere poſſit litē pendente illum debitorē ad ſoluendū penſionē, cum eius

autoritati ſtante d.clauſula derogatum nō videatur:ſecus tamen dicendum videtur ſi executori eſſet inhibitum.

Si executor literarum penſionis nulliter procedat contra debitorem penſionis, non ſeruata forma mandati, an ordinarius, vel legatus, ſe impedire poſsit.

QVAESTIO LXX.

1 *Inferior de geſtis per ſuperiorem inualidis, ſe impedire poteſt.*
2 *Nullitas quando patens eſt quilibet iudex etiam inferior adiri poteſt.*

SEPTVAGESIMO quæro, ſi executor deputatus in literis reſeruationis annuæ penſionis ad inſtantiam pēſionarii, procedat contra debitorem penſionis nulliter, & non ſeruata forma ſui mādatij, an tunc ordinarius vel legatus ſedis apoſtolicæ in prouincia exiſtens, adiri poſſit, vt cognoſcat de huiuſmodi nullitate? & videtur dicendum quod non, per text.in c. ſtuduiſti. de off. legat. & c. vt noſtrum.de appel. Contrarium puto verius, in q.noſtra, quòd quotieſcunque executor penſionis modum excedit grauando debitorem penſionis contra formam iuris, & ſuæ autoritatis, tali caſu ſuper nullitate actus ab ipſo geſta adiri poſſit ordinarius, ſeu legatus. Ad hoc facit doctrina Domi.in c.ſtatutum.§.fi.de reſcript.in vj. vbi dixit: quòd ſi delegatus Papæ aliquem cōtra formam illius decretalis grauaret, ſi ordinarius fuerit informatus de notorietate facti, prouidere poterit, ex quo delegatus nulliter proceſ-
1 ſit.† Ad idem facit quod no. Ant de Butr.in d.c. ſtuduiſti, in vltimo no. vbi dixit, quòd licet de geſtis per ſuperiorē, non valeat ſe inferior ingerere, hoc verum eſt, & procedit, ſi geſta per ſuperiorem ſunt valida, ſecus ſi nulla ſunt, & idem tenent ibidem Card. & Petr.de ancha. & Franch. in c.dilecto. col.xxiiij. ver.limita primò.de ap. & pulchrè tradit Romanus, in conſi.ſuo c c c x x x v. col.iij.verſ. Secundò quia.& Bellenci in trac.ſuo, de ſubſi. charit.q. xcj. † Et Baldus in l. aduerſus. C. ſi aduerſus rem iudicatam. vbi dixit quòd quādo nullitas eſt patens, & ſe ipſam oſtēdit, tunc quilibet iudex etiam inferior adiri poterit. Idem voluit Ioan.And.in c. ſtatutum.in fin.de reſcript.in vj: Ad

idem facit quòd volunt Archi.& Io.And.in c.ſtatutum.in fi.de reſcript.in vj. Ad idem facit quod voluit Archid. & Io.And.in c.ſi eo tempore.de elect.in vj.vbi dicunt,quòd ordinarius poteſt reſiſtere delegato Papæ, quando vellet nulliter procedere in caſu non comprehenſo in eius mãdato. Faciunt ad prædicta multa notanda quæ adducit Card.in cle.j.q.iij.de offi.ord.ad allegata in contrarium, patet reſponſio ex ſupra dictis.

Litis conteſtatio an ſit neceſſaria in cauſa penſionis.

QVAESTIO LXXI.

1 *Penſio non eſt beneficium,pendet tamen à beneficio.*

2 *Probatio per iuramentum ſi ſufficiat in cauſis damnorum datorum,quicquid dictam cauſam tangit,iuramento probari poterit.*

3 *Litis conteſtatio an & quando ſit neceſſaria in cauſa debit.*

4 *Penſio eſt quid temporale & profanum.*

5 *Clementina diſpendioſam, locum habet in beneficiis eccleſiaſticis,non profanis & ſecularibus.*

6 *Litis conteſtatio non requiritur in cauſa ſpolij beneficiali.*

SEptuageſimoprimò quæro,an litis conteſtatio requiratur in cauſa penſionis? Circa hanc quæſtionem puto diſtinguendum, quòd aut loquimur, quando agitur via executiua contra eum qui conſenſit reſeruationi penſionis, ſiue contra eius in beneficio grauato onere pẽſionis ſucceſſorem, cui literæ reſeruationis penſionis fuerunt intimatæ,& lapſus eſt terminus aſſignatus ad ſoluendum, & iſto caſu clarum eſt,quòd nec litis conteſtatio,nec ordo iuris requiritur, vt nos edocet ſtilus & practica Curiæ. Aut loquimur quando hæres penſionarij defuncti petit præteritas penſiones non ſolutas à Rectore eccleſiæ grauatæ : & ad ipſum tanquam penſionarij defuncti hæredẽ ſpectãtes,iuxta ea quæ dixi ſuprà q.lij.& iſto caſu videtur dicendum quòd ſimiliter litis conteſtatio non requiratur.

1 †Quia licet pẽſio nõ ſit beneficium eccleſiaſticum,prout ſupra vidimus q.j.& q.xxj.& xxviij.pendet tamen à beneficio,à quo extrahitur,ſicut vſusfructus à proprietate : vt dixit Imo.in cle.j.§.eadẽ.de ſuppl. negli. prælat. Ideò videtur

detur dicendum,quòd ſicuti in cauſa beneficiali litis conteſtatio non requiritur.clem.diſpendioſam. de iudi.iūcta clemen.ſæpe.de verb.oblig.ita ſit in cauſa penſionis,propter verba tex.in d.cle.diſpēdioſam,ibi eas quoquomodo tangentibus.facit bonus text.in l.ſi vni.ff.de tranſ.vbi priuilegiatur cauſa alimentorū in tranſactione : & quicquid
2 alimenta tangit , cenſetur cauſa alimentorū.† Hinc eſt ꝙ Bar.ibidem dicebat quòd ſi ſtatuto cauetur quòd in cauſis damnorum datorum ſufficiat probatio per iuramentum quicquid quocunque modo cauſam damnorū datorum tangit per iuramentum , probari poterit.Idē voluit Bart. in l.ſolent.ff.de alimen.& cibar.lega.& Bald.Nouel.in repet.l.primæ.ff.ſolu.mat.col.viij.nume.29.facit ad hoc tex. in c.ſi ſuper gratia. de offic.deleg.in vj. & regula acceſſorium.de reg.iur.eod.lib. Contrariū tamen de iure verius eſſe arbitror,quòd imo tali caſu litis conteſtatio requiratur.Pro iſta parte facit primò , quia quādo agitur nō ſuper titulo beneficij,ſed ſuper proprietate eccleſiæ,tūc locum nō habet diſpoſitio d. Clem.diſpēdioſam.Ita voluit glo.in d.Clem.in verbo beneficiis.quam ibidem ſequuntur doct.maxime Card.q.viij.dicens ſecūdum Lauren.ibi quòd ratio eſt:quia cū agitur de proprietate beneficij,nō ſubeſt periculum propter morā,ſicuti quando agitur ſu-
3 per titulo beneficij.† Secundò facit deciſio Petr.de Anch. in d.Clem.diſpendioſam.col.pen.in verſi.vij.not. de iudi. vbi quærit, an in cauſa dotis ſit neceſſaria litis cōteſtatio, & diſtinguit quòd aut dos deducitur in iudicio , in quo agitur ſuper nullitate matrimonij , & propterea agēs petit etiam dotem ſibi reſtitui coram iudice eccleſiaſtico, & tunc litis cōteſtatio nō requiritur. Aut agitur ſuper dote principaliter,& tunc concludit non habere locum diſpoſitionem d.Clem.diſpendioſam.& ſic quòd litis conteſtatio requiratur : & cum iſta opinione videtur concordare Franch.in c.ſi annum.col.ij.verſi.in gloſſ.in verbo dependentibus.de iud.in vj.vbi dixit,quòd in terminis illius tex. minor,ſi ageret principaliter pro dote, non gauderet beneficio illius capituli : ſecus ſi principaliter ageret ſuper
4 matrimonio.† Tertiò facit, quia penſio eſt quid tēporale,& profanum nihil ſpiritualitatis habens , vt dictū fuit ſuprà q.j.hinc eſt quòd etiam laico aſſignari poteſt, vt dicebat

cebat Bal.quem ſequitur ibidem Fel.in c. ad audiētiam. el ij.de reſcrip.& dictum fuit ſuprà q.xxj.in cauſis autem profanis,litis conteſtatio,& ordo iuris requiritur. c.j. de lit.conteſt. quod procedit etiam ſi cauſa profana habeat connexitatem, ſeu dependentiam à ſpirituali,dummodo de per ſe principaliter tractetur:vt eſt tex. in c.j.l t.nō cōteſta. vbi diſponitur q quando agitur ſuper ſeparatione thori,puta propter adulterium, litis conteſtatio requiri-
5 tur.† Quartò facit:quia tex.in d.clement.diſpendioſam. locum habet in beneficiis eccleſiaſticis, ſecus in profanis & ſecu'aribus,etiam ſi in foro eccleſiaſtico tractentur:vt voluit ibidem glo.in verbo eccleſiaſticis.& dixit Card.in d.cle.q.xj.quòd illa diſpoſitio locum non habet in beneficio cadente in laicum,referēs ita tenuiſſe Paul. Lauren. & Zenzel.Itaque nō habebit locum in penſione, cum illa in laicum cadere poſſit,vt ſupra dictum fuit. Nō obſtant ſupra in cōtrarium adducta:quia procedunt quoties dependens tractatur inſimul cum principali, vel quoties eadem ratio militat in principali,& depēdenti. vulgata l.illud.ff.ad l.aquil.vel dicas,quòd procedunt, quādo in dependenti venit etiam aliqualis cognitio principalis, vt eſt in ſpolio in cauſa beneficiali,in quo neceſſe eſt,quòd ſpoliatus petens ſe reſtitui,doceat de titulo ſaltem colorato, vt per Oldr.conſ.1.Rota deciſ.CCLVII.in nouiſſi.Bellemer. deciſ. XLIX. & deciſ. XVII. Imol.in c.in literis. de reſtitut. ſpol.vbi alij ſcribentes.Spec.in tit.de teſt.§.Nunc videndū à nobis eſt.verſ.ſed pone ago contra te,ad idem Rot. de-
6 ciſ. DCLXXIX. in antiquis.† Ideò in cauſa ſpolij beneficiali litis conteſtatio non requiritur:vt per Maria.Sozin. in c. quoniam frequenter.col.xiij.verſ.ij.limitatur fallentia,vt lit.nō cōteſt. & idem ibidem.col. xxiij.verſ.viij.in poſſeſſione recuperanda.& col.xxv. verſ. Non obſtat decimum argumentū.Idem voluit Pet.de Anch.in d.cle.diſpendioſam.de iudi.col.j.verſ.Circa hoc etiā de iudic.& Rot.deciſ. CLV. incip.nota quòd vbi agitur. in antiquis. Hinc eſt quòd ſi rector eccleſiæ agat pro pecunia ad eccleſiā ſpectante contra aliquē,licet opponatur eum nō eſſe in poſſeſſione beneficij,non tamen eo caſu proceditur ſecundū formam clemen. diſpendioſam. cum huiuſmodi quæſtio in aliquo nō tāgat cauſam beneficialem:vt poſt Paul. voluit

7 luit Card.in d.cle.q.xxxvij.†Et idem etiam erit ſi agatur ſuper ſpolio penſionis,iuxta ea quæ dixi ſuprà q.xlvij. nã litis cõteſtatio requiretur,vt patet ex ſupradictis,ex quibus decidi poteſt vtrum cauſa penſionis ſit cauſa beneficialis.ad quod vide not.per Andr. Sicul. in d.cle.j. col.vj. verſ.in gloſ.j.de re iudi.& quæ dixi ſuprà q.xxviij.

Si fiat ſequeſtrum fructuum beneficij contra poſſeſſorem vigore ſententiæ latæ cõtra eũ, quis ſoluet pẽſionem impoſitam ſuper fructibus benefici j?

QVAESTIO LXXII.

1 *Fructus Eccleſiæ ſunt deputati pro oneribus incumbentibus toto anno.*
2 *Sequeſter planam curam habere debet de beneficio.*
3 *Sequeſter præſentare poteſt,& eligere ſi præſentatio vel electio ſpectat ad Rectorem beneficij.*
4 *Sequeſter æquiparatur adminiſtratori ſede vacante.*

SEptuageſimoſecundò quæro:Si lite pendẽte in Romana Curia ſuper beneficio inter duos litigantes, ſuper cuius fructibus Sempronio clerico reſeruata fuerat annua penſio,lata fuerit ſententia contra alterum ex dictis litigantibus poſſeſſorem beneficij litigioſi, & ſequeſtrata fuerit poſſeſſio dicti beneficij,iuxta terminos cle.j.de ſequeſtra.poſ.& fruct.Quis teneatur ad ſoluẽdum penſionem, an ſequeſter, an verò is qui beneficium poſſidebat ante ſequeſtrationem decretam?In hac quæſtione diſtinguendum puto:quòd aut quærimus de penſione decurſa in illis annis,in quibus is qui beneficium poſſidebat, fructus,redditus,& prouentus illius percepit ante ſequeſtrũ, & tunc indubitanter teneo, quòd ille penſionem ſoluere teneatur, ſiquidem fructus vniuſcuiuſque anni, obnoxij ſunt pro oneribus currentibus vno quoque anno:vt eleganter dixit Domi.per illum text.in c.fi.§.porro.de offic. 1 ord.in vj.†Vbi dixit,quòd fructus eccleſiæ ſunt deputati pro oneribus incumbentibus toto anno,vſque ad nouos fructus: vnde dicit ſe conſuluiſſe & determinaſſe pluries, quòd ſi erãt impoſitæ collectæ eccleſiæ vno anno, & Rector

ctor illius,fructibus illius anni perceptis beneficiũ dimittat non ſoluta collecta,quòd nihilominus teneatur ad ſolutionem dictæ collectæ,pro eo anno quo fructus percepit.faciũt quæ dixi ſuprà q.xxxix. Aut quærimus de penſionibus decurſis illis annis,quibus ſequeſter fructus percepit,& adhuc ſequeſtrũ durat: & eo caſu puto q̀ is qui apud ſe retinet fructus ſequeſtratos, deputatus ſequeſter per iudicem qui in Romana Curia ſententiã tulit, cõtra poſſeſſorem beneficij, teneatur & debeat penſionem ſol-
2 uere: †quia ſequeſter plenã curã habere debet de beneficio cuius poſſeſſio eſt ſequeſtrata, & eſt illius legitimus adminiſtrator: ſicut is qui ſede vacante adminiſtrat. de elect.c.quia ſæpe.in vj.c.ſtatutum.eo.tit.gloſ.in clem. j.in verbo beneficium.in ti.de ſequeſtr.poſ.& fruct.quam ſequitur ibi Card.col.ij.in x.no.& q.xxvij.vbi allegat Ioan. Andr.in addit.Spec.in tit.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct. §.j. vbi dixit,quòd oportet fateri,quòd ſequeſter habeat aliqualem titulum,ex quo habet adminiſtrationem.allegat quod notatur in c.nemo deinceps.de elect.in vj.in glo.ij.
3 † Quinimo ſequeſter poteſt præſentare & eligere ſi hoc alias ad Rectorem illius beneficij pertinet:vt voluit Paulus quem refert & ſequitur Card.in d.cle.j.col. ij. x. not. Ad idem eſt deciſio Dominorum de Rota, cccxxiiii. in antiquis,hoc firmat Fel.in c.cum Bertoldus.col.fi.verſ.ad illud.de re iudi. vbi dicit, quòd dum eſſet auditor Rotæ, iudicauit pro iſta opinione de conſenſu aliorum auditorum:& pronuntiauit valere præſentationem factam à ſequeſtro.Idem tenet Roch.de Curt. in tract. de iure patr. fol.antepe.q.xxxiij.& Barb.in c.examinata.col.xx. de iud.
4 †Cũm igitur ſequeſter æquiparetur adminiſtratori ſede vacãte,dicendum erit,quòd ipſe debeat penſionẽ ſoluere impoſitã ſuper fructibus beneficij, cuius poſſeſſio eſt penes ipſum ſequeſtrata.Solutio enim onerum, ſicuti ſpectat ad adminiſtrationem & iconomũ ſede vacãte,ita debet ad ſequeſtrũ ſpectare cùm maximè poſſeſſio beneficij in ipſum trãſferatur:vt notãt doct.in c.ex annata. de iudi.& per Imo.in d.cle.j.col.j.in iiij.not. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.Cõpoſtel.in c.j.de ſequeſtr.poſſ.& fruct. in verſi. poſſeſſionẽ. & ipſe tenetur ſoluere ex fructibus beneficij onera illi incũbentia,vt eſt tex.in d.cle.j.Ibi debitis eiuſdem

dẽ ſupportatis oneribus: faciũt etiã pro deciſione huius quæſtionis, dicta ea quæ ſunt ſuprà q.lxv. Ex prædictis cõcludi poteſt quòd ſequeſter teneatur ſoluere penſionem impoſitã ſuper fructibus beneficij ſequeſtrati, lata prima ſententia contra poſſeſſorem illius, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, iuxta terminos d.clem.j. Hanc tamen concluſionem intellige procedere, quando penſio eſſet talis, quam omnino ille cui beneficium per ſententiã adiudicaretur, obligatus eſſet ſoluere: Secus dicerem, quando eſſet nouiter aſſignata de conſenſu illius qui ſententiam cõtra ſe reportauit: quia tunc ſequeſter illã ſoluere nõ teneretur. Nam ſi is qui penſioni cõſenſit reportata prima ſententia contra ſe in Curia Romana, per ſequeſtrum nõ poteſt fructus percipere: idem erit in penſionario, cuius penſio dependet à iure illius, & ab eius cõſenſu. facit tex. in c.acceſſorium. de reg.iur. in vj. cõnexorum enim, idem eſt iudicium. c.quanto. de iudiciis.

Penſionarius ſi recipiat præteritas pẽſiones nõ ſolutas, an ſibi præiudicet quo ad regreſſum ad beneficium ſibi cõpetens ob nõ ſolutionẽ penſionum.

QVAESTIO LXXIII.

1 *Dominus recipiens preteritas penſiones ab emphyteuta ad priuationem, contra eum agere non poteſt.*

2 *Dominus recipiens vaſallum ad obedientiam, qui infra annum & menſem inueſtituram non petiit, videtur ſibi moræ ingratitudinem remittere, ſi contrarium non ſit proteſtatus.*

3 *Renunciatio iuris ſui, in dubio non præſumitur.*

4 *Pœna priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis, apponitur fauore penſionarij.*

5 *Penſionarius petens præteritas penſiones nõ ſolutas, præiudicat ſibi in iure regreſſus, ad dictum beneficium.*

6 *Penſionarius recipiendo præteritas penſiones cum proteſtatione non præiudicat ſibi circa regreſſum.*

7 *Penſionarius etiam ſi recipiat præteritas & futuras penſiones cum proteſtatione ſibi præiudicat quo ad regreſſum.*

Sept

SEptuageſimotertiò quæro, vtrum penſionarius, cui reſeruatus fuerat regreſſus ad beneficium ob non ſolutionem penſionis, recipiendo præteritas penſiones, propter quarum non ſolutionem erat locus regreſſui ad illud beneficiũ, ſuper cuius fructibus penſio ipſa erat impoſita, ſibi præiudicauerit circa regreſſum pro illa vice. In iſta quæſtione dicendum puto, quòd ſibi præiudicet penſionarius quo ad regreſſum præteritas penſiones recipiendo: & moueor per gloſ. in c. j. in verbo, & menſem. in titu. quo tem. mil. in vſibus feud. quæ voluit, quòd ſi vaſallus debiti temporis inueſtituram non receperit ex quo feudo priuatus exiſtit: ſi tamen dominus feudi ab eo cenſum recipiat, culpam eidem remiſiſſe cenſetur, quã gloſ. ibidem ſequitur Præpoſit. col. vij. verſi. in gloſ. fin. & ibidem alij vt Iaſon, conſilio cxvij. incipiente, in cauſa &
1 lite. col. vlt. verſi. Item poſt lapſum. in iiij. volum. † Ad idem facit quod voluit gloſ. in l. ij. in verbo repellere. C. de iure emphit. quæ dixit, quòd licet ſi emphiteuta non ſoluerit per triennium debitum, ſit priuatus emphiteuſi: ſi tamen dominus canonem recipiat, amplius ſuper priuatione agere non poteſt: allegat in arg. text. in l. poſt diem ff. de leg. commiſ. Dominus enim alterum duorum facere poterat, vel emphiteutam deiicere, vel penſionem recipere: vt in authen. de alien. & emphi. §. ſi vero quis locato. vnum ergo eligẽdo, alterum repudiare videtur: vt in dicta l. poſt
2 diem. † Et hoc tenuit Bald. in c. j. verſi. ſed pone quòd poſt, in vſib. feud. in tit. quo tempore mil. dicẽs, quòd ſi poſt annum & menſem intra quem miles vaſallus non recipit inueſtituram, dominus eundem ad obedientiam recipiat, videtur ſibi moræ ingratitudinem remiſiſſe, niſi contrarium proteſtatus fuiſſet. l. ij. ff. ſi quis caut. in princip. l. fina. C. de iure do. impetr. Si tamen dominus eo caſu per errorẽ recepiſſet illum in obedientiã, tunc Bal. diſtinguit, quòd aut fuit error ſupinus, & idem erit dicẽdum: quia ſupinus error in exigendis pœnis non patrocinatur. Aut fuit iuſtus error, & tũc erranti nõ nocet. Ignorans enim remittere non videtur. l. cum aquiliana. ff. de tranſact. & l. cum tutoribus. §. qui per fallaciam. ff. eodem tit. & l. ex maleficiis. §. longe. ff. de actio. & oblig. & l. nec ignorans. ff. de condit. indeb. Erit ergo concluſio, quòd dominus recipiendo præ

teritas pēſiones videtur remiſiſſe pœnā priuationisquā tenuit etiā gl.in c.potuit.in gloſ.penult.ff.locat.& ibi Card. Flor.& Petr.de Anch.idē tenuit Cyn. & Salicet. in d. l. ij. C.de iure emphit.& Alex.in conſil.clvj.incip.viſo & conſiderato themate.colum.iij.verſic. confirmatur prædicta: in ij.vol.& Sozin.conſil.lxvj.incipiente, viſa donatione facta.colum.penult.in verſic.vj.Iſta cōcluſio Bart. tamē contrariū ſenſit in d.l.ij.dicens,quòd dominus recipiēdo pēſionē pro tēpore preterito ſibi non præiudicat,quominus emphiteutā poſſit expellere : & illum ſequitur Anton. de But. in dicto c.potuit.de locat.dicens , quòd iſta receptio penſionis duplicē intellectū recipere poteſt,ſcilicet,vt fiat animo renunciandi iuri expellendi.Et quòd non fiat animo renūtiandi dicto iuri,& in caſu dubio intelligi debet quòd nō fuerit facta animo renuntiandi dicto iuri ſuo.
3 †In dubio enim renuntiatio nō præſumitur iuris ſui. l. cū de indebito.ff.de probat.in princip.c.ſuper hoc.de renūtia.c.nō eſt veriſimile.de præſumpt.Imol. autē in d. c.potuit.col.xxxj.diſtinguendo nititur cōcordare opiniones, quē videre poteris , quia eius dicta tranſcribere non intēdo. Opinio tamē Bal. & aliorum cōmunis eſt cōtra Bart. quam tenuit etiā Iaſon, in dicta l.ij.col.xxxiiij. C. de iure emphit.in verſic.Imola vero.cōcludens quòd dominus recipiēdo penſionē pro tēpore præterito ſimpliciter abſque proteſtatione, in iure expellēdi ſibi præiudicat. Si autem penſionem recipiat cum proteſtatione, tūc bene poterit expellere:quia ius ſuum expellendi, medio dictæ proteſtationis conſeruatur.l.ſi debitor.ff.quibus modis pig.vel hypothe.ſolua.hanc etiam opinionem,vt dicit Iaſon in dicta l.ij.ſequitur Iacob.Butr. ibidem , & Alberi. colum. iij. & Bald.in l. ij. in princip. ff.ſi quis caut. Ex præmiſſis igitur cōcludo,quòd penſionarius ſi recipiat ſimpliciter de[illegible] ſas penſiones , non poterit vti beneficio regreſſus ſibi reſeruati ob non ſolutionem penſionis.
4 † Priuationis enim beneficij pœna cum ſit appoſita fauore penſionarij,ipſe recipiendo præteritas penſiones, potuit illi pœnæ renunciare.l.ſi quis in conſcribendo. C.de pac.facit quod conſulendo voluit Alex.in prælegato conſil. ſuo clvj. incip. viſo & conſiderato.colum. iij. in ij. volum. vbi conſuluit, quòd ſtante decreto apoſtolico,quòd qui intra annum in-

uctſ

ueſtituram nō petierit,cadat ipſo facto ab omni iure ſuo. Quòd ſi quis emerit vtile dominium ab emphiteuta eccleſiæ ſi intra annum inueſtituram non petierit:tamē continuo ſoluit & præſtitit eccleſiæ debitum ſeruitium, non
5 propterea ceciderit à iure ſuo.†Hanc cōcluſionem amplia. procedere,etiam ſi penſionarius non receperit, ſed petierit præteritas penſiones.Nam etiam eo caſu ſibi præiudicat circa regreſſum.Ita in ſimili decidunt Doctores in domino,qui expellere poteſt emphiteutam ceſſantē ſoluere canonem.in d.l.ij.vbi Alberi.colum.iiij.in fi.allegat in arg. text.in l.ad ſolutionem.de re iudic. Idem voluit Salicet.in l.commiſſorie.in fin.C.de pact.inter empt. & vendit.facit optimè text.in l.melius.in princip.verſicu.Dicebam. ff. de mino.& ita tenet Iaſon,in d.l.ij.col.xxxviij.verſi. ſecundò quæro,& eſt.C.de iure emphit. idem voluit Alex. conſilio
6 præallegato.†Iſta tamen concluſiò non procedit quando penſionarius recipiendo præteritas penſiones proteſtaretur,quòd propterea non intendit ſibi præiudicare in iure
7 quæſito contra ſuum debitorem per ſupradicta.†Si tamē penſionarius reciperet,nō ſolum præteritas,ſed etiam futuras penſiones,cum dicta proteſtatione,quòd non intendit ſibi præiudicare in iure regreſſus:licet Bart.in d. l.ij. in emphiteuta concludat,quòd nihilominus expelli poterit: tamen contrarium ibidem communiter concludūt Doct. vt ibi per Iaſonem,colum.xxxiiij. in fin. & Anto. de Butr. Cardin.& alij in d.c.potuit. Ibi Imol. de loca. vbi dicunt, quod iſta proteſtatio , tanquam facto contraria nil prodeſt.per not.in c.cum M.Ferrárienſis.de conſtit.Idem voluit Iaſon conſil.c x v i i.ſupra allegato.col.fin.in iiij.vol.& ita dicendum puto in penſionario.

Penſionarius , ſi penſionem in alium tranſtulit, poſtquam ſibi locus erat regreſſui ob penſionem non ſolutam,an dictum ius regrediendi ſit trāslatum ſimul cum penſione.

QVAESTIO LXXIIII.

1 *Penſio quando transfertur de vna penſione ad aliam,extinguitur prima penſio & noua creatur.*

2 *Actor lata prima ſententia pro ſe ſi ante ſequeſtrum cedat alteri beneficium, ceſſionario ius ſequeſtrandi non competit.*

3 *Vaſallus ſi commiſit in dominum qui viuens nil ſibi oppoſuit, moleſtari non poterit ab eius ſucceſſore.*

4 *Filij ex delicto patru eo mortuo, feudo non priuantur.*

SEptuageſimoquartò quæro, Sempronius habens penſionem ſibi reſeruatam ſuper fructibus parochialis eccleſiæ de Nanto, cum regreſſu ad illam ob non ſolutionem penſionis, & cum facultate illam transferendi poſtquam per rectorem dictæ eccleſiæ fuit ceſſatum in ſolutione penſionis, adeò quòd erat locus regreſſui ad illam, Sempronius prædictam penſionem in Gaium tranſtulit. Gaius autem vult agere contra Rectorem dictæ eccleſiæ ſuper regreſſu ob penſiones non ſolutas Sempronio, quæritur an poſſit? & dicendum eſt quòd non: quia in perſona Gaij iſta eſt noua penſio, vt nos edocet practica Curię
1 in ſimilibus, † ſecundum quam in tranſlatione penſionis extinguitur prima penſio, quæ erat in perſona transferentis, & noua penſio reſeruatur illi, in quem fit tranſlatio: pœna enim priuationis beneficij, eſt appoſita fauore penſionarij, cui per taciturnitatem eſt renuntiatum, & remiſſa videtur: per ea quæ voluit Caſſador. auditor Rotæ deciſ. 11. incipiente apertiſſimi. in rub. de loc. & deciſ. 11. eodem titu. pœna enim ſemel extincta nõ reuiuiſcit. l. qui res. §. aream. ff. de ſolu. Et tantò magis, cùm ius de præterito ad ipſum non ſpectat: nam etiam penſiones præteritas exigere non poſſet decurſas tempore quo Sẽpronius erat penſionarius, cum illę ad Sempronium pertineant ſeu ad hęredes eius: vt vidimus ſuprà q. lij. Nemo enim ſine actione experitur. l. adigere. §. quamuis. ff. de trib. cum vulgaribus. Cõprobatur hoc: quia videmus quòd lata prima ſententia pro petitore contra poſſeſſorem beneficij in curia Romana, fit ſequeſtrum poſſeſſionis & fructuum. clem. j. de ſequeſtr. poſ. & fruct. † Sed ſi lata prima ſentẽtia ante-
2 quam ſequeſtrũ fiat, petitor cedat iuri ſuo, & alter in eius iuribus ſubrogetur: ſubrogatus non poterit conſequi ſequeſtrum vigore illius primæ ſententiæ latæ in fauorem cedẽtis. ita notanter dixit Cardin. in dicta clement. j. q. iiij.
3 † Ad idem facit quod voluit ſolennis Doctor Albert. Bru.

in

in conſil.cvij.incipiente, quatuor rationibus, in verſicu. ſecunda ratio. vbi dixit, quòd ſi vaſallus aliquid in dominum committat, ex quo veniat feudo priuandus, & domino feudi viuente nil ſibi dictum fuerit de eo, quod in dominum commiſerat, quòd ſuceſſor illius domini, talem culpam vel felloniam allegare non poterit, ac ſi nil dictus feudatarius commiſiſſet. argum. l. omnino. & ibi gloſſ. in verbo, non licebat. C. de inoffic. teſtam. & ratio prædictorum eſt: quia in emphiteuſi & feudo, pœna priuationis non incurritur, niſi dominus voluerit, & id declarauerit, vt de emphiteuſi not. Bart. in l. ij. C. de iure emphiteu. in l. j. ff. ſi ager vectig a. vel emphit. peta. & in authen. qui rem. C. de ſacroſanct. eccleſ. & Iaſon in d. l. ij. colum. vij. verſic. vlt. circa dictum notabile, facit text. in dicta l. ij. ibi volenti. Et in feudo tradit Bald. in l. fina. in fine. C. de reuocan. dona. & per Decium conſilio cclij. incipiente, viſa inſtructione. colum. penul. verſicu. Non obſtat quod idem. conſilio ccvj. incipiente, quæritur an diuiſio. colum. fin. in ij. volum. In caſu autem præſentis quæſtionis Sempronius transferens penſionem in Gaium noluit locum eſſe regreſſui ad eius commodum, ſed penſionem durare, meritò Gaio nulla competit actio ad regreſſum. Idem dicendum erit quando rector eccleſiæ grauatę onere penſionis mortuus fuerit, non ſolutis penſionibus, vel eccleſiam ipſam dimiſerit, ſimiliter penſionibus decurſis non ſolutis: quia agi non videtur poſſe ad priuationem contra nouum beneficij poſſeſſorem, propter non ſolutas penſiones per eius anteceſſorem, cum penſionarius præteritas penſiones non ſolutas à præceſſore à nouo beneficij poſſeſſore conſeqni poſſit: vt vidimus ſuprà. q. xxxix. Nam non eſt puniendus ex delicto per eius anteceſſorem commiſſo.

4 † Faciunt quæ pulchrè conſulendo ſcribit Sozin. in conſilio LXVI. incipiente, viſa donatione. col. penult. verſicu. ex quibus concluditur. in iij. volum. vbi concludit quòd ex delicto patris, filij feudo non priuantur patre mortuo, pœna enim egredi non debet perſonam delinquentis: nec pro culpa præceſſoris quis puniri. l. ſancimus. C. de pœn. cap. ij. de his quæ ſi. à maiori par. cap. & hanc partem inuenio tenuiſſe Guliel. Caſſadorum, in ſuis deciſ. in præalleg. deciſio. III. in tit. de loc. qui dicit non reperiri expreſſe, quòd quis ca-

dat à iure ſuo,niſi pro tempore ſuo : aut quòd caſus prædeceſſoris remiſſus vel non effectuatus propter taciturnitatem creditoris, poſſit in perſonam ſucceſſoris effectuari,& quòd in materia priuatiua, non eſt imponenda pœna,quæ expreſſe non reperitur ſtatuta : per text.optimum in authent.de non elig.ſecundo nub.§.igitur. verſi.ſinautem.col.j.quem ad hoc dicit ponderare Bal.in authen.ex teſtamento.C.de ſecũ.nup.& eſt gl.in c.fi.de iure pat.Cogita tamẽ in hoc:quia videtur eſſe in arbitrio ipſius penſionarij agere contra nouũ poſſeſſorem ad præteritas nõ ſolutas penſiones,vel ad regreſſum,ſicuti erat in eius arbitrio,agere cõtra præceſſorem, qui ceſſauerat in ſolutione penſionis,per ea quæ dicta ſunt in proxima præcedẽti.q.

Rector beneficij,ſi penſionem non ſoluit, ex eo quod in carceribus fuit detentus, beneficij priuationem non incurrit.

QVAESTIO LXXV.

1 *Emphiteuta qui ceſſauit ſoluere,ex quo fuit in carceribus non priuatur emphiteuſi.*
2 *Cauſa quælibet etiam iniuſta,excuſat à dolo.*
3 *Difficultas excuſat debitorem à pœna & à mora.*
4 *Carceratio eſt iuſta cauſa petendi reſtitutionem in integrum.*

Septuageſimoquintò quæro : ſi Rector eccleſiæ, ſuper cuius fructibus eſt reſeruata annua penſio Sempronio, cum regreſſu ob non ſolutionem penſionis, fuerit detentus in carceribus, adeò quòd non potuit penſionem ſoluere,an tunc ſit locus regreſſui ob nõ ſolutionem penſio-
1 nis? † Ant.de Butr.in c.ſignificante.in iiij. notabili de pigno. format hanc quæſtionem, in emphiteuta detento in carceribus, qui per triennium ſeu biennium ceſſauit ſoluere canonẽ:nũquid propterea expelli poſſit? Et cõcludit quod non:quia detẽtus in carceribus,dicitur legitimè impeditus. refert & ſequitur Iaſon in l.ij.col. xviij.verſic.xxj. quæro.C.de iur.emph.impedito autem tempus nõ currit quo ad pœnam incurrendam,quãdo eſt impeditus ex iuſta cauſa.l.ſi cum dies.§.ſi quis ex litigatoribus.& ibi Bar. ff.de arbit.l.ij.§.j.& ibi docto.ff.ſi quis caut.vbi Alexand. facit,

facit,quia pœnæ ſunt odioſæ,ideo reſtringẽdę.c.in pœnis. de regu.iur.in vj.Et quælibet cauſa excuſat à dolo, etiam iniuſta:vt not.per gl.in l.plagij.la ij.C.ad leg.iul.de plagi. in l.j. in fin.ff.de abig. & probatur in l.igitur. ff. de liber. cauſa.Bald.in l.j.in fin. C. vbi cauſ.ſtat. Angel.in l.ſ.in fin. prin.ff.de eo per quem fac.erit.Decius conſi.c c c c l i i. col.j.& conſi.c c c c x v i i i.col.fin.in fin.in iij.volu. Iaſon conſi.c v i i i.col.vj.in verſicu.inſuper.in j.volu.& Corne. conſi.c[illegible]l x x v i i i.col. antepenul.in ij.vol.

3 † Et difficultas excuſat debitorẽ à pœna & à mora, ſiue obligatio contineat ſpeciem,ſiue quãtitatem.de quo latè per doct.in l. quod te.ff.ſi cer.pet.& per D.Io.Crotum, præceptorem & dominum meum in l. eadem.§. Cato.in j. lect. nume. 66. ff.de verbo.obliga.facit optime text.pro iſta concluſione in d.c.ſignificante.de pigno.& ibi Abb.in iij. not.verſicu. Item not.vbi dixit,quòd detentio in carceribus excuſat à

4 cõmiſſione pœnæ,† in eo quòd non adimpleuit quod facere tenebatur,& carceratio eſt iuſta cauſa petendi reſtitutionem in integrũ.l.ij.& ibi Bal.C.ex quib.cau.maior. ex præmiſſis igitur concludi poteſt, quòd idem dicendum ſit in debitore penſionis, quod ſupra dictum fuit in emphiteuta carcerato.

Penſionarius qui obtinuit rectorẽ beneficij illo priuari ob nõ ſolutionem penſionis, an præteritas penſiones exigere poſsit.

QVAESTIO LXXVI.

1 *Pœnæ plures quæ ex diuerſis cauſis oriuntur, non tolluntur electione vnius.*

2 *Dominus expellens emphit.utam priuati ob non ſolutionem cãnonis,præteritas penſiones petere poterit.*

3 *Penſio eſt onus reale,& beneficio cohæret.*

4 *Colonus etiam quod expellatur,non perdit ſua melioramenta.*

5 *Eccleſia poteſt conſequi præteritas penſiones non ſolitas, & emphiteutam expellere.*

6 *Pœnæ plures quãdo proueniunt ex cauſis omnino diuerſis,vnius electione aliæ non tolluntur.*

7 *Debitor penſionis, vt euitet pœnam priuationis probare debet ſe ſoluiſſe.*

SEPTVAGESIMOSEXTÒ quæro: Si penſionarius obtinuerit poſſeſſorem beneficij illo priuari ob non ſolutionem penſionis iuxta tenorem literarum reſeruationis dictæ penſionis & beneficium apprehenderit vigore regreſſus ſibi deſuper reſeruati ob non ſolutionem dictæ penſionis, an poſſit petere præteritas penſiones? Et videtur dicendũ quòd ſic, per tex. in l. ſi colonus. in princ. ff. loc. vbi eſt tex. quòd ſi dominus inceperit ab expulſione coloni, tamen conſequi poterit preteritas penſiones, Ad idem facit tex. in authen. qui rem. C. de ſac. ſanc. eccl. & in §. ſi verò quis locator. in authen. de alie. & emphit. in quibus iuribus dicitur, quòd emphiteuta eccleſiæ ſi canonem per biennium non ſoluit, expelli poteſt: & tenetur etiam ad ſoluendum præteritas penſiones. Tertiò facit: quia pẽſio debetur propter reſeruationem de ea factam autoritate ſuperioris, qui illam imponere potuit accedente cõſenſu Rectoris eccleſiæ grauatæ, priuatio autem fit ob cõ-
1 tumaciam non ſoluentis. † Quando autem diuerſæ pœnæ proueniunt, nõ ex vna cauſa, ſed ex diuerſis, vt in terminis noſtris, nunquam electione tolluntur nec ſatisfactione. l.
2 nunquam plura. cum ſimilibus. ff. de priua. delic. † Quartò facit quod voluit Bart. in l. ij. C. de iur. emphi. & ibidẽ Cy. & Sali. poſt. Iac. de Are. & Pet. de Anch. & Butr. in c. potuit. de loca. in quibus locis tenent, quòd dominus qui emphiteutam expulit ob non ſolutionem canonis, loquendo etiã in emphiteuta priuati, petere poterit præteritas pẽſiones. Iſtis non obſtantibus contrariã partem puto de iure veriorem, quòd imo penſionarius qui obtinuit poſſeſſorem beneficij, illo priuari ob non ſolutionem penſionis,
3 decurſas penſiones petere non poterit. † Moueor quia pẽſio eſt onus reale, & cohæret ipſi beneficio, vt inquit Feli. in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dictum fuit ſupra q. xxxix. nu. 5. & q. xliij. penſionarius autẽ ſuccedens in beneficio, ſuper quo ſibi erat aſſignata penſio, ſuccedit ſuo debitori: ideò eius creditum cõfunditur. l. ſtichum. §. adiecto ff. de ſolu. l. cum ſecũdum. C. de fideicom. l. debitori. & ibi glo. C. de pact. & dictum fuit ſuprà q. xlix. Secundo facit: quia priuatus beneficio ad ſolutionem penſionis, vlterius non tenetur. tex. eſt, & ibi docto. maximè Abb. in c. niſi eſſet. de præben. Tertiò facit bonus tex. in l. apud Celſum. §.

Labeo.ff.de dol.exce.vbi tex.dicit, quòd condemnatus ad dandũ hominẽ,ſi promiſit illũ intra certũ diẽ tradere , & ſi dicta die traditus non fuiſſet,pœnam quoque adiecerit, quòd ſi petitor tranſacto termino , homine non tradito, pœnã & hominẽ petat , exceptione repellitur : quia dicit ibi tex.iniquũ eſt pœnã & hominẽ petere.ad idẽ text.in l. prædia.ff.de act.emp.& in l.cũ proponas. C. de trãſact.& in l.qui fidẽ.& vtrobique Bar.ff.de trãſac.debet enim penſionarius eſſe altero contentus,vt in ſimili conſuluit Iaſon conſi.x i x. incip.videretur prima facie. col.j. verſic.Sed præmiſſis non obſtãtibus.in j.vol.no.doct.in c.fin.de loca. & Bal.in l.defuncto.C.loc.Salic.in l.quoties.ad ſi.C. de fi-
4 deicom.† Nec obſtant adducta ſupra in contrariũ, & primò text.in d.l.ſi colon.in prin.ff.loc.quia loquitur in ſimplici colono,qui etiam ꝙ expellatur , non perdit ſua melioramẽta,imo expulſus poteſt illa petere à domino fundi,vt inquit ibidẽ tex.hinc eſt ꝙ non eſt abſurdum, quòd teneatur ad penſionẽ nõ ſolutam.Sed in caſu noſtro Rector beneficij,ſuper cuius fructibus pẽſionẽ ſoluebat, beneficio,in quo ius habebat , priuatur : ĩdeò abſurdũ eſſet quod multiplici pœna puniretur , ſcilicet beneficij priuatione,& ſolutione pẽſionis , cõtra ea quæ habẽtur in c.at
5 ſi clerici.§.fi.de iud.† Ad tex.in auth.qui rẽ.C.de ſac.ſan. eccl.& in §.ſi verò quis aut locator.in auth.de alie.& emphi.reſpõdetur ꝙ eſt illud ſpeciale in eccleſia, quod vtrũque cõſequi poſſit , videlicet expulſionem emphiteutæ & præteritas penſiones. Ita reſpondent ad dicta iura Cyn.& Alber.in d.l.ij.col.iij.C.de iur.emphit.& Imol.in d.c potuit. de loc.col.xxij.& Iaſon in d.l.ij. col.xliij. & xliiij. Ad tertium ꝙ quando diuerſæ pœnæ proueniunt non ex vna cauſa,ſed ex diuerſis , nunquã electione tollũtur.d.l.nun-
6 quam plura. ff. de priua.delic.† Reſpondetur quod dicta regula procedit,quando pœnæ proueniũt ex cauſis omnino diuerſis,vt ex furto,& ex homicidio : ſecus ſi ex cauſis quarum vna veniat quaſi in conſequentiam alterius,vt eſt in caſu quæſtionis noſtræ:nam priuatio beneficij venit in conſequentiam non ſolutionis.text.autem in d.l.nũquam plura.loquitur quando pœnæ proueniunt ex diuerſis cauſis,& ex diuerſis factis , vtputa quòd quis ſurripuit hominem,& eũ occidit.In caſu autẽ noſtro,licet diuerſæ cauſæ

q 5

videantur, ſunt tamen ex vno tantum facto, videlicet ob non ſolutionem penſionis. Iſta reſponſione in ſimili ad illum text. vtitur Iaſon in d.l.ij. C. de iure emphit. col. xlv. Quartò dum adducebatur doctrina Bar. & aliorum in d. l.ij. tenentium quòd dominus poſſit emphiteutam expellere, & non ſolutas penſiones petere. Reſpondetur ꝙ contrarium tenuit gloſ. in d.l.ij. & ibi Ange. & Spec. in titu. de loc. §. nunc aliqua. verſic. xxxiij. & ibi Ioan. Andr. in addit. Iac. de Belui. in §. quod autem. in authent. de non alienan. quem refert & ſequitur Card. in d.c. potuit. & ibidē Imo. col. xxxij. & contra Bartol. tenuit etiam Iaſon in d.l.ij. col. xliij. verſi. inquantum Bartol. & col. xliiij. & xlv. & ſic communis opinio eſt contra Barto. & ſequaces in emphiteuta priuati: ex qua communi opinione ſumitur fundamentū validum pro concluſione quam ſupra firmaui, videlicet quòd penſionarius qui eſt aſſecutus beneficiū vigore regreſſus, ob non ſolutionem penſionis, penſiones decurſas conſequi non poſſit. Faciunt pro iſta concluſione dicta ſuprà q. lxxxiij. vbi fuit concluſum, ꝙ ſi penſionarius cui locus erat ad regreſſum ad beneficium ob nō ſolutionem penſionis, ex eo quia ceſſatū fuerat in illius ſolutione recipiat ſimpliciter præteritas penſiones, nō poterit vti beneficio regreſſus: bene verum eſt quod Iaſon in d.l.ij. col. xliij. circa fin. verſicu. Nunquid autem ſi dominus. & ibidem Bal. ſentiunt quòd dominus expellendo emphiteutā ob non ſolutionem canonis, ſi proteſtetur quòd intendit etiam conſequi præteritas penſiones, poterit non obſtante deiectione illas petere, quod dicendum videtur, etiā in caſu noſtro: faciunt dicta ſupra in d.q. lxxiij. † Quando autem agitur ad priuationem beneficij, ob penſionē non ſolutam quis probare habeat, an actor non ſolutā penſionem, vel debitor ſe illam ſoluiſſe: recurre ad ea quæ tradunt docto. in l.ij. vbi Iaſon col. xxxix. in verſic. in ea gloſ. ibi qui refert omnes doctores ibidem tenere, quod emphiteuta, contra quem dominus agit ad priuationē, probare debet ſe ſoluiſſe: ponit Imo. in d.c. potuit. vide etiam gloſ. & Cyn. in l.ij. C. loca. & no. in l.j. C. de probat. & per doct. in ca. cum eccleſia ſutrina. de cau. poſ. & propriet. & per doct. in c. fin. de iureiur.

Rector

Rector beneficij ſi non ſoluit penſionem, ex eo quod non fuit requiſitus ad illam ſoluendam, an cadat in pœnam priuationis beneficij.

QVAESTIO LXXVII.

1 *Vaſallus qui per annos tres cenſum non ſoluit, quia requiſitus non fuit, non amittit feudum.*

2 *Litis conteſtatio requiritur ad conſtituendum quem in mora.*

3 *Debitor prius requiri debet ad ſoluendum extraiudicialiter, vt creditor expenſas inſtrumenti recuperare poßit.*

4 *Pœna impoſita iudici aliquid non facienti, habet locum, quando ceſſauit facere requiſitus.*

5 *Statutum puniens iudicem non facientem condemnationem intelligitur ſi fuit requiſitus.*

6 *Excõmunicator non tradens copiam excommunicationis, incurrit pœnam ſi fuit requiſitus.*

7 *Qui promiſit aliquem ſub pœna præſentare iudici, pœnam incurrit, ſi non præſentat illum requiſitus.*

8 *Obligatus ad defendẽdum, intelligitur obligatus, ſi fuerit requiſitus.*

9 *Promittens dare aliquid certa die ſub pœna, ſi non dat, in pœnam incidit.*

10 *Pœna priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis, apponitur per Papam de conſenſu beneficiati.*

11 *Solutioni cenſus quando certa dies apponitur, tunc non ſoluens pœnam incurrit.*

12 *Iudex non petenti non tenetur officium ſuum impartiri.*

13 *Pœna merè legalis, ſemper monitionem requirit.*

14 *Rector beneficij penſionem non ſoluens, quia fructus non percepit, pœnam priuationis non incurrit.*

15 *Rector beneficij ſi fuit detentus in carceribus, ideò nõ ſoluit penſionem, priuationis non incurrit pœnam.*

16 *Idem eſt quando is cui fieri debet ſolutio, non reperitur in loco deſtinatæ ſolutionis.*

17 *Emphyteuta qui canonem non ſoluit, hæreditate domini iacente, pœnam non incurrit.*

18 *Penſionis debitor, quando non adeſt cui ſoluat, an offerre vel conſignare iudici penſionem debeat.*

19 *Penſio*

19 *Penſio debet offerri, & hoc ſufficit ad pœnam euitandam.*
20 *Rector beneficij cui literæ intimatæ non fuerunt, non ſoluendo penſionem pœnam non incurrit.*
21 *Intimatio literarum penſionis fieri debet per notarium.*
22 *Succeſſor in beneficio non incurrit pœnam priuationis, ſi eius prædeceſſor penſionem non ſoluit.*
23 *Proteſtatio facta iudici præceſſori, ſucceſſorem non afficit.*
24 *Poteſtas declarandi, ad hæredem non tranſit.*

SEptuageſimoſeptimò quæro, ſi is qui penſionem ſoluere tenetur, illam non ſoluerit debito tempore, literis reſeruationis ſibi legitimè intimatis, in quibus aderat clauſula, quòd ſi tardauerit in ſolutione penſionis per tempus in literis appoſitum, beneficio priuatus exiſtat, & ad illud regreſſus penſionario competat, an priuationis pœnam incurrat, ſi nõ ſoluerit penſionem: ex eo quòd ad illam ſoluendam requiſitus non fuerit? Circa hanc quæſtionem videtur dicendum quòd pœnam non incurrat, per ea quæ voluit Imo. in c. ij. colum. x. de feud. & in l. quod dicitur. ff. de verb. oblig. & Alexand. in conſil. ix. col.
1 iij. & conſil. v. col. j. in v. volumi. † In quibus locis concludunt, quòd ſi vaſallus ſteterit per negligentiam per annos tres, quòd cenſum non ſoluerit, non requiſitus, propterea feudum non amittit, & eſt de hoc text. in capit. licet vaſallus. ſi de feud. fuer. controuer. inter domin. & agnat. in vſib. feud. vbi dicitur, quòd quantocunque tempore ſteterit vaſallus, quòd ſeruitium non præſtiterit non interpellatus, feudo non priuatur. Et tradit Brun. in conſil. x x i. colum. iij. in fin. & latiſſimè Iaſon in l. ij. col. xj. & xij. C. de
2 iur. emphiteu. † Secundò facit, quia ad hoc, vt quis in mora conſtituatur, requiritur litis conteſtatio. l. ſi ex legati cauſa. l. ſi ſeruum. §. ſequitur. & l. mora. ff. de verborum obligationibus. l. mora. in princi. & l. videamus. §. ſi actionem. ff. de vſuris. & l. ſi in Aſia. §. fina. ff. depoſi. l. quod te
3 cum materia. ff. ſi certum pet. † Tertiò facit, quia ad hoc vt creditor poſſit recuperare à debitore expenſas, quas quidem facit pro recolligendo inſtrumento ſui crediti, & priuſquàm id fieri poſſit, requiritur ꝙ ille qui eſt obnoxius, verúſq; debitor, ante omnia fuerit requiſitus vt ſoluat: ita dicit Bal. in l. nõ ignorat. verſ. modo ego quæro. C. de fruct.

de fruct.& lit.expenſ.idem voluit Ang.in l.ij.C.de obſeq. & in l.debitores.C.de pig.Ant.de But.in c.j.extra de lib. obl.& in c.nouit.de iud.Sali.in l.edita.C.de eden. Bart. & Bal.in l.prætor ait.§.j.ff.de eden.Spec.in tit.de renunt.§.j. circa prin.In quibus locis doct.tradũt generalẽ regulã, ꝙ ſi debitor non ſit primò monitus, & extraiudicialiter interpellatus ad debitum ſoluendũ, nõ teneatur ad aliquas expenſas,ſi poſtmodum in iudicio cõuentus, ſe velle ſol-
4 uere dicat.†Quartò facit quia ſi fuerit impoſita pœna iudici aliquid nõ facienti,ita demum locum nõ habet pœna,ſi iudex requiſitus fuerit ad illud faciendum,aliter nõ, vt habetur per Inno.in c. fi.poſt Butr.per gloſ. ibi de reſcript.Abb.in ca. ſignificauerunt.col.iiij.de except.& in c. cum ſit generale.col.ij.de foro comp.& in c. auditis.in fi.
5 de procu.† Quinimo ſi ſtatutũ puniret iudicẽ nõ facientem certam condemnationem,intelligitur ſi fuerit requiſitus : ita conſuluit Franc. de Ramp. cuius conſil.habetur inter conſi.Cald.in tit.de pœnis.nu.4.& dicit Abb.in cap. pen.col.pen. verſi.Nota vnum.de iudi.quòd pœna impoſita iudici intra certum tempus iudicanti, non incurritur ſi pars non inſtetit.facit optimè text.in c.breui.& quæ ibi notantur,de iureiur. & in l.fi.C. vt intra certum tempus.
6 †Quintò facit:Nam excommunicator , qui excommunicationis ſententiam in aliquem tulit , tenetur ſub pœna intra menſem copiam ſententiæ tradere excommunicato,tamen talis pœna ita demum locũ habet,ſi excõmunicator requiſitus copiam dictæ ſententiæ nõ tradidit.tex. eſt in c.j.de ſentent.excõ.in vj.Sextò adduco quod habetur in c.j.§.fi.ibi ſi petantur.de ſepul. in vj.vbi demandatur religioſis,qui in eorum eccleſia ſepelierunt corpus illius quem induxerunt ad eligẽdum in eorum eccleſia ſepulturã , quod illud ſub certa pœna intra octo dies reſtituant eccleſiæ, cui de iure venit reſtituendus:quam tamẽ pœnam ita demum incurrunt ſi moniti & requiſiti non
7 reſtituunt illud,vt dicit ibi tex. † Septimò ad idem facit, quòd conſulendo dixit Pau.de Caſt.in conſil. CLXVI. incipiente:videtur quòd dictus Ioannes Paulus , vbi cõſuluit, ꝙ qui promiſit aliquem iudici præſentare ſub certa pœ-
8 na intra dies octo:intelligitur ſi fuerit requiſitus.†Octauo facit,nam obligatus ad aliquem defendendum,ita demum

mum defendere illum tenetur ſi fuerit requiſitus,imò nõ ſufficit quòd obligatus ſciuerit moleſtari illum:ita voluit Abb.conſi. cxliiii. incip.in quæſtione quæ vertitur.in ij. col. & ita communiter concluditur in venditore qui de euictione tenetur.Nã nõ ſufficit ſcire litem emptori motam ad hoc vt de euictione teneatur, niſi venditor fuerit requiſitus ad defendendum vt latè poſt alios tradit Felin. in c.cum M.Ferrarienſis.col.xx.verſicu.ex his infertur. de conſtit. & pro iſta parte faciunt adducta per Decium, in conſi.ii.in j.vol.Iſtis tamen non obſtantibus, contrariam partem de iure puto veriorẽ,videlicet quòd debitor pẽſionis ſi ceſſauerit in illius ſolutione per tempus in literis contentum,pœnam priuationis incurrat,etiam ſi nõ fuerit requiſitus ad ſoluendam penſionem. Et moueor quia in literis reſeruationis annuæ penſionis eſt appoſitũ tempus,intra quem ſolutio fieri debet,certum & determinatum,ideò nõ eſt opus alia interpellatione.l.magnã. C.de contrah.& commit.ſtipul.l.ij.C.de iure emphyt.c.fin. de loca.& habetur latè per Doct.in d.l.magnam.vbi Bald. in j.col.allegans Innoc.in c.extirpandæ. de præb. dicentem, quòd vbi agitur de pœna communi committenda ratione neglectus, ibi debet fieri denunciatio,vel dies apponi: ſecus quando committitur ratione facti,quia tunc monitio nõ eſt neceſſaria.†Et dixit Bal.in d.l.magnã.col.j.verſ.
9 gloſ.colligit hic duo ; ꝙ ſi aliquis promittit dare aliquid certa die,ſub pœna ſi illa die non dat pœnam incidit impurgabiliter:facit,quia ſi epiſcopus vltra ſex menſes retinet eccleſiam non conſecratus,illa ipſo iure eſt priuatus, niſi iuſta cauſa ſubſit non petendi cõſecrationem. c. cum in cunctis. de elect. Nec requiritur aliqua monitio cum certum tempus ſit appoſitum, ita notanter dixit Milus in ſuo repertorio,in verbo epiſcopus.verſi.xx.incip.Epiſcopus debet eligi,ſolum enim tẽporis lapſus, ſufficit ad priuationem,vt not.per Compoſt.& Ioan.Andr.in d.c.cum in cunctis.& ibidem Anto.de Butr.†Facit, quia iſta pœna
10 priuationis in euentum non ſolutionis penſionis,apponitur per Papam & de cõſenſu Rectoris beneficij, qui penſioni conſenſit, ideò alia interpellatione nõ eſt opus:nam videmus quòd etiam in pœna appoſita facto negatiuo ſufficit pro monitione tempus etiam à lege ſtatutũ,prout in

in caſu noſtro in quo pœna eſt appoſita á Papa,& ex conſenſu partis,vt dixi:vt per Abb.in c.extirpādæ.§. quia verò.de præbend.in repet.col.v. & vj. & in lect. col.vlt.ſufficit enim intimatio literarum in penſionibus quo ad pœnam incurrendam. Quinimo,ſi quis perſonaliter conſenſerit reſeruationi penſionis,in qua eſt appoſita pœna priuationis beneficij, ob illius non ſolutionem ſi ceſſauerit in ſolutione penſionis,etiā literis ſibi non intimatis,prædictam pœnam incurrit: vt latè deducit Guliel. Caſſado. Auditor Rotæ,in deciſ.ſuis ſuper dubiis regul. Cancellariæ,in rubr.de penſio.deciſ.11. vbi dicit ita iudicatū fuiſſe tempore ſuo, & deciſum per maiorem partem dominorum: & intimationem literarum ad effectum incurſionis pœnæ:ita demum requiri de neceſſitate dicit quādo quis per procuratorem penſioni conſenſit:quia tunc in eo cadit probabilis ignorantia de ſupplicationis forma, & contentis in ea.l.fin.ff.pro ſocio.& c.ab excommunicato. de reſcript. & ita dicit Palatium ſeruare. Idem dicit Gomes auditor Rotæ,in compendio ſuo vtriuſque ſignaturæ,nu.89.fol.87. Idem erit quando penſio fuiſſet aſſignata abſque conſenſu:nam intimatio literarum, neceſſaria erit ad pœnam priuationis incurrendam: ita dicit idem

11 Caſſado.deciſ.xii.in rubr.de reſcript.†Ad allegata in cōtrarium reſpondetur. Et primò non obſtant adducta in primo contrario:nam non procedunt quoties cenſus ſoluendus per feudatarium,cōſiſteret in certa quātitate pecuniæ:vt eleganter conſuluit Albert. Bru.in conſilio xli. col.iiij.in fine.Reſpondetur & alio modo, quòd non procedunt,quando eſſet appoſita ſolutioni cenſus,certa dies: nam eo caſu alia monitio nō requireretur ad incurrendam pœnam priuationis feudi.ita dixit Alua. poſt Andr. de Iſer.in c.j.§.ſed nec alia.in tit.quæ fuit prima cauſ.bene.amitt.in li.b.feud.quem refert & ſequitur Bru. conſil. proxime allegato,col.vj.circa med. ver. ſubdit fortius ad ſecundum, dum dicebatur quòd lit.conteſtatio requiritur ad conſtituendum quem in mora: reſpondetur illud non procedere in caſu noſtro,quia litis conteſta.non requiritur quando ſumus in cauſa penſionis executiua, vt in terminis quæſtionis noſtræ:& vidimus ſuprà q.lxxj.Reſpondetur ſecundò, quòd in caſu noſtro ſufficit ſola literarum

terarum intimatio, vt ſupra dictum fuit. Ad tertium dicitur, quòd expenſæ quæ fiunt pro recolligendo inſtrumento obligationis, non continentur in principali obligatione: ideò non debentur, niſi præcedat interpellatio.

12 †Ad ea quæ deducta ſunt in quarto cõtrario, reſpondetur quòd iudex non tenetur officium ſuum impartiri nõ petenti: ideò ſi iudex requiſitus non fuerit, pœnam non incurrit, & ita etiam procedunt adducta ſupra in quintò contrario: dies enim ſine requiſitione in illis caſibus pro homine non interpellat. Felin. in cap. ſi autem. colum. iij. verſic. & caue. de reſcript. Ad ſextum reſpondetur, quòd procedit in ſimplici pœna legali, ſecus in conuentionali prout dici poteſt in caſu noſtro, in quo intercedit appoſitioni pœnæ conſenſus ſoluere debentis, & autoritas Papæ quæ incurritur tranſacto tempore in obligatione ap-

13 poſito, vt ſupra dixi. † Nam ſemper pœna merè legalis, requirit monitionem, vt dixit Innocent. in d. c. extirpandæ. §. quia verò. de conceſ. præbend. quem ibi ſequuntur Ioan. Andr. & Butr. & Bald. in authent. hoc amplius. col. ij. verſi. quæritur vtrum. C. de fideicommiſſ. Et in l. qui crimen. in princip. C. qui accuſ. & Alexand. in l. ita ſtipulatus. colum. v. ff. de verbo. oblig. Card. conſi. L V. incip. in caſu Chriſtofori. & Paul. de Caſtr. conſil. CLXVI. incip. videtur quòd dictus. Adducta verò in vij. & viij. contrariis, procedunt in obligationibus facti: nos verò ſumus in obligatione ſoluendi certam ſummam certo tempore: ideò cum ſimus in caſu diuerſo de vno ad alium, non infertur. l. Papinianus exuli. cum vulgaribus. ff. de minor. Remanet ergo firma concluſio, quòd debitor penſionis ſi ceſſauerit in illius ſolutione, per tempus, de quo in literis reſeruationis penſionis fit mentio, incurrit priuationis beneficij pœnam, de qua in dictis literis, etiam ſi requiſi-

14 tus non fuerit vt penſionem ſoluat. † Illam concluſionem limita multis modis, & primò non procedere quando debitor penſionis illam non ſoluit per aliquod tempus, ex eo quia fructus beneficij omnes per id tempus perierunt, per ea quæ dixi ſuprà quæſti. lxij. faciunt quæ adducit Alexand. in conſilio C X I I. incipiente, videtur in præſenti. in primo volum. vbi concludit, quòd conductor & etiam emphyteuta non teneatur ſoluere

uere penſionem,quando fundus cuius occaſione ſoluitur, certis annis fuiſſet ab aquis inſolitis in totum ſubmerſus: & in ſolutione penſionis.idem voluit Felin. in cap. ad audientiam.el ij. de reſcript. de quo latè dixi ſuprà dicta q.
15 lxij.†Secundò prædictam concluſionem limita non procedere,quando debitor penſionis detentus fuit in carceribus per illud tempus,& propterea penſionem non ſoluit, nam priuationis pœnam tunc non incurrit, vt in ſimili in emphiteuta concludit Butr.in cap.ſignificante. in quarto not.de pig.quē refert & ſequitur Iaſ.in l. ij. col xviij. verſ. vigeſimoprimò quæro.C. de iure emphite. & de hoc dixi
16 ſuprà q.lxxv.† Tertiò limita prædictam cōcluſionem non procedere, quando penſionarius,cui fieri debet ſolutio, non reperitur in loco deſtinatæ ſolutionis, eo tempore quo ſolutio ipſa fieri debet, & minus adeſt aliquis eius procurator legitimus,cui legitimè ſolui poſſit:nam eo caſu pœna non incurritur, ita conſuluit in ſimili Alexand. conſilio x c I v. incipiente,perſpectis his quæ intimatē. col.iij.ver.alia etiam ratione.in primo volum. vbi conſuluit,quòd obligatus ſub pœna ſoluere certo tempore, pœnam non incurrit,ſi is cui fieri debeat ſolutio tempore ſolutionis fiendæ,non erat in loco deſtinatæ ſolutionis, ſed iuerat in aliam prouinciam.allegat Bald.in l.acceptam. in xiij.q.C.de vſur.& eundem Bald. & Imol. in l.cum filius. §.fina.ff.de verborum obligat.& nota.per Hoſtienſ.in tit. de loca.prope finem. verſicu. quid ſi emphiteuta promiſit
17 in ſumma.† Vbi dixit quòd ſi hæreditate proprietarij iacente,lapſum eſt bienníum vel triennium,emphiteuta qui non ſoluit canonem,non propterea cecidit à iure ſuo:ſecutus eſt enim emphiteuta poſtquam non fuit cui ſoluat: & notatur per Dynum in c. cum quis in ius. de regu. iur. in vj.vide eundem Alexand.in l.item illa.ff.de conſti.pecu. & text.in cap.ſignificante. de pigno. qui eſt ad hoc notabilis.†Quid autem habeat facere debitor penſionis in tali
18 caſu,an teneatur deponere penſionem penes iudicem,vel coram eo,paratum ſe offerre ad ſoluendum ? Videtur dicendum quod teneatur offerre & conſignare iudici penſionem, per doctrinam Bart.in l.ſi reus paratus. in fin. ff. de procurat. vbi dixit quòd quando quis vult ſoluere vt pœnam euitet,ſi creditorē non reperit cui ſoluere poſſit,

debet autoritate iudicis, facere conſignare debitum: & cõ
ram iudice offerre, per illum textum, & ad hoc vt ſciatur,
vtrum ille creditor reperiatur, vtputa quia forte forenſis
eſſet, fiat præconium de hoc: facit ad prædicta text. in l.
acceptam. C. de vſur. & quod voluit Petrus de Anchar. in
conſil. LXXXVI. incipiente, pro faciliori ſolutione Alex.
tamen in dicto ſuo conſilio XCII. col. iij. in fin & col. iiij.
in princip. dicit non eſſe opus, vt debitor ſe offerat para-
tum ſoluere, ſi eſſet qui reciperet, quando conſtat credito
rem eſſe abſentem à loco in quo ſolutio fieri debebat. alle
gat tex. in l. ſi fundum. §. Marcellus. ff. de leg. commiſ. &
in l. per rem. §. fina. & l. cum quidam. §. ſi pupillus. ff. de
vſur. & reſpondendo ad prædictam doctrinam Bart. di-
cit quòd illa procedit in caſibus, in quibus requiritur con-
ſignatio & depoſitio, prout loquitur text. in dicta l. ſi reus
paratus. & ibi declarat Bald. & Bart. in l. ſi ſeruum. §. nũ
videamus. in fin. ff. de verb. obligat. Nam etiam quando-
que ad euitandum pœnam requiritur oblatio, depoſitio,
& conſignatio. l. ij. in fin, ſecundum vnum intellectum
gloſſ. C. de iure emphiteu. & quòd ita intelligatur prædi-
cta doctrina Barto. patet ex eo quod dixit idem Barto. in
dicta l. ſi ſeruum. §. nunc videamus & in l. item illa. ff. de
conſtit. pecu. vbi dixi quod ſatis eſt, quod ille qui non ha-
bet cui ſoluat, dicat ſoluerem ſi haberem cui, & quod nõ
requiritur depoſitio & conſignatio. & ita rationibus
19 prædictis, puto dicendum in debitore penſionis. † Quar-
tò limita prædictam concluſionem non procedere, quan-
do penſionarius erat præſens in loco deſtinatæ ſolutio-
nis, & debitor penſionem obtulit. Nam quando tracta-
tur de effectu non incurrendi moram vel pœnam, vel cur-
ſum vſurarmm nondum inceptarum, tunc ſi adeſt cui of-
feratur, debet offerri, & ſola oblatio ſufficit, & excuſat
à pœna, ita concludit Alex. in præallegato conſil. XCII.
col. iij. in fin. allegat text. in l. ſi patre. C. de vſur. & no. in d.
l. acceptam. ſi autem non adeſt cui offeratur, tunc debitor
20 ſine oblatione eſt ſecurus. per tex. in d. §. Marcellus. † Quin
tò limita dictã concluſionem procedere, quando debitori
penſionis fuiſſent intimatæ literæ reſeruationis penſionis:
ſecus ſi literæ ſibi intimatæ non fuerint: quia tunc non ſol
uendo non incidit, neque in pœnam excommunicationis;
neque

neque in pœnam priuationis, etiam ſi ſciret literarum expeditionem, & illarũ tenorem: facit quod voluit Bart. in l. denunciaſſe. in prin. ff. de adult. quam legit ſub l. qui vxori. §. quid ergo. vbi dixit, quòd quando requiritur notitia alicuius, non ſolum vt ſciat: ſed vt aliquid faciat, vel non faciat, debet ei fieri intimatio, etiam ſi aliunde ſciat. Ideò emptor debet debitori denũtiare quod veniat ad eum defendendum. nec ſufficit ſcientia aliũde habita: facit tex. in l. j. C. de pericul. & com. rei vend. vide Feli. ad hoc in cap. cum contingat. colum. iij. verſi, Quarta concluſio. de reſcrip. Iſtam limitationem intellige procedere, quãdo is, contra quem agitur, non fuit ille qui perſonaliter conſenſit reſeruationi penſionis: nã in eo qui perſonaliter conſenſit, non requiritur alia intimatio, vt ſupra dictum fuit tenere Rotam; & habetur per Caſſador. ſupra allegata deciſ. 11. de penſ. & deciſ. x11. de reſcrip. & per Gomes,
21 in cõpendio ver. ſignaturæ. nu. 89. † Et fieri debet intimatio literarũ per notarium data copia literarũ ſi petatur ab eo cui literæ intimantur, & ita obſeruatur, ſicuti alias diximus in denuntiatione motæ litis, quam facit emptor venditori ſibi de euictione obligato, cui tenetur oſtendere & dimittere copiam citationis & libelli ipſi emptori dati, ſecundum Bar. in l. empt. C. de euic. Ange. & Imo. in l. in executione. §. in ſolidũ. ff de verb. obl. & Car. in cle. cauſam. in fi. de elec. per illum tex. quẽ ad hoc multum extollit, inferens ex eo, quòd omnis intimatio quæ obligat, ad aliquod præiudiciale fieri debet in d. forma. Fel. tamen in c. cũ M. Ferrariẽſis. col. xx. verſ. ſed adde, dicit quòd emptor cui mota fuit lis, non tenetur dare copiam citationis ſibi factæ, & libelli ſibi dati; ſed ſufficit vẽditori legere ea quæ ſibi oblata ſunt, niſi venditor illorum copiam petat: quia tunc dari debet, iuxta tex. in d. cle. cauſam, ſupra allegatum, quẽ ſic
22 intelligendum dixit. † Sextò limita dictam concluſionem non procedere in hoc ſucceſſore in beneficio grauato onere penſionis, quia ſi eius prædeceſſor penſionem non ſoluit, non propterea ipſe ſucceſſor ex ea cauſa beneficio ipſo priuari debet, licet teneatur ad præteritas penſiones decurſas tempore prædeceſſoris: vt dixi ſupra q. xliij. & eſt ratio, quia delictum prædeceſſoris, in odium ſucceſſoris redundare non debet. c. delictum perſonæ. de reg. iur. in vj.

imo quo ad iſtum nouum ſucceſſorem, in beneficio requiritur noua intimatio literarum, nec eum artat intimatio
23 facta eius præceſſori.† Facit quod voluit Feli. in d. c. cum M. Ferrarienſis. col. xv. ver. iij. concluſio, de conſti. vbi dixit, quòd proteſtatio facta iudici præceſſori corã ſucceſſore non prodeſt, ideò opus eſt illam coram eo reiterare. allegat Moder. in repeti. c. ex ratione. col. xj. verſ. Et quæritur. de appel. dicentes Bar. ita conſuluiſſe. Ad quod facit tex. in l. edictum. ff. de iudic. vbi tex. dicit, quòd corã ſucceſſore requiritur noua citatio, dato quòd corã præceſſore omnia edicta expedita fuiſſent pro cõcluſione firmata. In iſta limitatione vide Guliel. Caſſad. in ſuis deciſ. deciſ. ij. in tit. de locat. & cõd. & deciſ. iij. eo. tit. vbi atteſtatur cõcluſum fuiſſe in Rota quòd ſi dominus non declarauerit caducitatẽ eius, ſucceſſor illam declarare non poſſit. allegat tex. in l. fi. C. de reuocan. donat. glo. in c. fi na. de donat.
24 †Et illud quod poteſtas declarandi ad hæredẽ regulariter non tranſit: nec egreditur perſonã. glo. in l. idem Pomponius. §. fin. de rei vend. Bar. & Alex. in l. inter ſtipulantem. §. j. ff. de verb. obl. ſubdens quòd ſucceſſor in beneficio etiã ſi interpellatus non ſoluerit penſiones decurſas tempore ſui præceſſoris, nõ propterea incidit in pœnam priuationis beneficij. Idem voluit idem Caſſad. in deciſ. iiij. eo. tit.

Rector beneficij penſionem non ſoluens, tempore de quo in literis elapſo, an ſit ipſo iure priuatus beneficio?

QVAESTIO LXXVIII.

1 *Verba præteriti temporis inducunt priuationem ipſo iure.*
2 *Verba eo ipſo priuatus exiſtat. inducunt priuationem ipſo iure.*
3 *Verba perpetuò priuatus exiſtat. idem ſignificant.*
4 *Declaratoria requiritur in pœnis, ipſo iure incurſis.*
5 *Citatio partis requiritur in declaratoria pœnæ incurſæ.*
6 *Appellari poteſt à tali declaratoria.*

SEptuageſimooctauò quæro, vtrum non ſoluens penſionem per ſex menſes immediatè ſequentes dies xxx. datos ad ſoluendũ iuxta formã literarũ reſeruationis pẽſionis, ſit beneficio priuatus ipſo iure, vel priuãdus veniet.

Cir

Circa hoc attendenda erunt verba literarũ: nam ſi dictũ fuerit in eis beneficio priuetur, vel beneficio priuari debeat, vel beneficio carere debeat, & ſimilia, tunc nõ eſt pri
1 uatus ipſo iure: ſed per ſententiam priuari debet. †Secus ſi talia verba ſint præteriti temporis, tunc enim ipſo iure priuationem inducũt. glo. eſt magiſtra in l. in criminali. C. de iuriſdict. om. iud. approbata communiter à doct. Sed communiter in huiuſmodi literis apponi ſolent iſta verba, ſi verò per ſex menſes dictos. xxx. dies immediate ſequẽtes, ſentẽtiam ipſam animo ſuſtinuerit indurato, ex tunc effluxis menſibus eiſdem, dicta eccleſia perpetuò priuatus exiſtat. Illaque vacare cenſeatur eo ipſo, tibíque licere adeandem eccleſiam liberũ habere regreſſum, & licet tibi etiam vigore tui prioris tituli poſſeſſionem propria autoritate apprehendere, ac ſi illam minime reſignaſſes: ex quibus
2 verbis inducitur ipſo iure priuatio: †nam illa verba, eo ipſo priuatus exiſtat, inducunt ipſo iure priuationem ſine alia ſententia ſecũdum Zenzel. in clem. j. de elect. per illum text. pro quo Card. ibi. allegat text. in c. nullus. & c. ſi religioſus. de elec. in vj. ita dixit etiam Feli. in c. Rodulphus. in verſi. vlti. quia. ver. eo ipſo. ad idem Card. in cle. j. ad ſi. q.
3 xj. de ſequeſt. poſ. & fruct. † Et ſimiliter illa verba perpetuò priuatus exiſtat, de quibus in literis priuationem inducunt ipſo iure, vt per Alex. in apoſtil. ad Bar. in l. imperator. ff. de iur. fiſ. & Barbat. in c. ſi diligenti. xxxvij. col. cum ſeq. de fo. compe. & per Feli. in d. c. Rodulphus. in quibus locis latiſſimè ponunt. quę ſint verba, quę nullitatẽ actus inferant ipſo iure, & quæ requirant ſententiam nullitatis vel priuationis, quorũ dicta tranſcribere non intendo, eos
4 videre poteris. †Dicas tamẽ, quòd licet ſententia priuatoria non requiratur: requiritur tamen declaratoria pœnæ incurſæ ipſo iure, vt per Alex. in d. apoſtil. & Feli. in d. cap. Rodulphus. in verſ. Sed declaratoria. & eſt text. in c. j. de hæret. in vj. vbi Domi. & alij. & per Fel. in c. cum non ab homine. col. iiij. de iudi. cũ multis ſimilibus accumulatis
5 per Felin. in d. c. Rodulph. † Et ad faciendũ iſtã declaratoriã eſt pars citanda. gl. eſt notabilis in cle. præſenti. in verbo cõſtiterit. de pœ. & ibi doc. & latiſſimè per Feli. in d. c. Rodul. in verſi. citatur etiã pars. vbi dixit, quòd licet aliàs excõicatio lata ſine citatione & ſine monitione teneat

quamuis in nulla.ca.j.xj.q.j.Nihilominus ipſa declaratoria excommunicationis incurſæ non præcedente citatione partis eſt nulla.Ita etiam voluit Imol.poſt Cardi.in c.extirpandæ.in vij.col.de præb.& latè Decius in ca.peruenit. & in cap.reprehenſibilis.de appel.& latiſſimè Curtius in
6 conſil.ſuo xx. †vt ab iſta declaratoria appellare licebit, vt eſt gloſ.ad hoc ſingularis in c.cupientes.§. quod ſi.verſ. priuatos. de elect.in vj.licet à pœna ipſius diſpoſitionis vel legis,quam pars incurriſſe dicitur, non liceat appellare.l.ſi qua.ff.de verbo.ſign.c.quia nos.de appel.& latè tradit Felin.in d.ca.Rodulphus.col.penult.verſic.& appellari. de reſcrip.Erit ergo concluſio,quòd in caſu.q.noſtræ:pœna priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis,attentis verbis literarum,incurritur ipſo iure. Et quòd requiritur declaratoria ad quam eſt pars citanda: & ab ea appellare licebit.

Penſionis reſeruatio ſuper fructibus beneficij, ad quod alteri regreſſus competebat, non facta mentione dicti regreſſus an valeat?

QVAESTIO LXXIX.

1 *Alienatio rei ſubiectæ fideicommiſſo, valet ad vitam alienantis tantum.*

2 *Penſionis reſeruatio,pendet à voluntate Papæ,non partium.*

3 *Habens regreſſum ad beneficium,habet ius ſaltem ſpe ad illud.*

4 *Feudum dari poteſt in dotem, vltra vitam dantis conſentiente domino feudi.*

5 *Penſio reſeruata ex certa ſcientia Papæ facientis mentionem de regreſſu alterius, valet etiam quo ad illum, qui regreſſum habet.*

SEPTVAGESIMONONO quæro, an valeat reſeruatio penſionis facta ſuper fructibus beneficij: ad quod Sempronio erat reſeruatus regreſſus,ſine Sempronij conſenſu.In iſta q.Rota in contingentia facti concluſit quòd non: vt refert Guliel. Caſſa.in ſuis deciſioni. deciſio.1.in rub.de penſ.intellige ſanè per illam concluſionem, reſeruationem penſionis non valere, quo ad præiudiciū eius, qui regreſſum habebat, cui non conſentienti, Papa non cenſetur velle præiudicare.l.ij.§.merito.ff.ne quid in loco

publ.

publ.l.nec auus.C.de eman.l.cum oli m.de conſuet.c.ſu-
per eo.de offi.deleg.c.audita.de reſt.ſpol.c. cũ teneamur.
de præbend. facit pro iſta concluſione text.in l.ſi ex duo-
bus.§.ſed eſt Marcel.ff.de in diem adiect.per quem infer-
tur in ſimili quòd d.reſeruatio penſionis à principio non
ſit nulla, nec ex poſt facto, niſi cum acceſſui & regreſſui
locus exiſtat:& ſic eo caſu,quo habenti regreſſum præiu-
dicaret.Ita ad hoc illum text.allegat Guil.Caſſad.in præ-
dicta ſua deciſ.cũ enim ius regrediendi Sempronio com-
peteret tempore aſſignatæ pẽſionis,de quo nulla eſt facta
mentio in literis reſeruationis penſionis,dicere nõ poſſu-
mus,quòd eueniente caſu regreſſus teneatur ad ſolutionẽ
penſionis.Nam res inter alios acta,tertio non præiudicat.
videmus enim quòd ſi feudatarius nullos habens filios,det
feudum in dotem filiæ ſuæ,illa conceſſio valet in vita tan-
tum patris,& non vltra,cum ſucceſſori in d.feudo ſeu do-
mino feudi ad quem forte feudũ reuertitur,ipſo mortuo
præiudicare non poſſit.text.eſt in c.nuper.de donat. inter
vir.& vxor.& habetur per feudiſtas in c.j.§. donare autẽ
in tit.qualiter pot.feu.alie.vbi Iac.de Belui.Nico.de Nea-
1 pol.Aluarot.Prępoſ.& alij.† Facit etiam pro concluſio-
ne ſupra firmata,tex.in l.ſi duobus.§.ſin autem ſub cõdi-
tione.C.communia de legat.vbi dicitur quòd res ſubiectæ
reſtitutioni, ſi alienentur alienatio valet in vita alienantis
tantum,& ad eius præiudicium:ſed adueniente caſu reſti-
tutionis,alienatio fingitur retro nulla.Sic erit in caſu no-
ſtro: nam adueniente caſu regreſſus, aſſignatio penſionis
2 fingetur retro nulla, argumento illius tex.† Nec obſtat ſi
dicatur,quòd aſſignatio penſionis magis pendet à volun-
tate & poteſtate illam aſſignantis, & reſeruantis, quam à
voluntate & conſenſu partium, cum ſola partium volun-
tate ſine autoritate ſuperioris nõ valeat aſſignari:vt vidi-
mus ſuprà q.v.& eſt ad hoc tex.apertus in ca.niſi eſſent.§.
quia igitur,ibi,nõ quidem ex pactione partium. ad idem
tex.in Clem.j.§.an eadem.de ſupplen.negli.prælat. Sed in
literis reſeruationis pẽſionis ſemper dicitur, quòd ſucceſ-
ſor in beneficio teneatur ad illam ſoluendam:ergo conſe
quens beneficiũ vigore regreſſus ad illam tenebitur, quia
reſpondetur quòd Papa onerans ſucceſſorem in ſolutio-
ne penſionis,intellexit veriſimiliter de illo ſucceſſore, cu-

ius ius,etiam ſpe non erat conſiderabile: & qui nō poterat propterea conſentire aſſignationi penſionis iuxta regulam Cancellariæ,de conſenſu præſtādo.
3 † Secus in hoc caſu noſtro,in quo habenti regreſſum,erat ius quæſitum, ſaltem ſpe,ideò ſibi non conſentienti nō præiudicatur.argumento text.in d.§.donare.& in d.c.nuper, de donat.inter vir.& vxor. Erit ergo concluſio, quòd talis aſſignatio penſionis erit nulla, reſpectu habentis regreſſum. Et prædicta concluſio procedit,etiam ſi motu proprio eſſet aſſignata talis penſio: nam motus proprius non operatur in præiudicium tertij. Cardi.conſil.c x x x v I I. in fin. Domi. in c.ſi propter.col.vj.de reſcript.in vj.Imol.in ca.mandatum.col.penult.de reſcript.Cardi.conſi.c x v I I.incip.caſus talis.Felin.in c.ad aures.col.v.verſ.Tertius caſus.de reſcript.Decius conſi.c c c c x.col.iiij.in iij.volumi. Prædicta tamen concluſio fallit duobus caſibus. Primò quando habens regreſſum ad beneficium,onere penſionis grauatum, conſenſiſſet reſeruationi penſionis.argumento text. in d.c.nuper.§.nos autem. ibi niſi donationi ille ad quem ſpectat dominium illius terræ, voluerit conſentire, & ibi
4 gloſſ.in verbo conſentire. † Ad idem facit tex.in d.cap.j.§. donare.& ibi doct.in tit.qualiter olim poter.feud.alie.vbi tex.& doct.dicunt,feudū dari in dotem poſſe vltra vitam dantis, conſentiente domino feudi, de cuius præiudicio
5 agebatur,& non aliter. † Secundò fallit, quando Papa ex certa ſcientia,facta mentione de regreſſu reſeruatò, puta Sempronio penſionem reſeruaſſet: quia cum ſit in beneficialibus dominus abſolutus vt in clem.j.in fi.vt lit.pend. & not.doct. in c.quæ in eccleſiarum.vbi Felin.de conſtit.& in c.ad audientiam.el ij.de reſcript.valet penſionis reſeruatio. Iſtam fallentiam ſenſit Guliel. Caſſād.in d. ſua deciſ.1.in rubr.de penſionibus.

Rector beneficij,ſi penſionem non ſoluerit propter paupertatem:an priuationis pœnam incurrat.

QVAESTIO LXXX.

1 *Paupertas excuſat emphiteutam,canonem non ſoluentem.*
2 *Per clauſulam,& quidam alij,non venit pauper.*

Paupertas

3 *Paupertas excuſat à ſolutione collectæ.*
4 *Notarius tenetur pauperi copiam protocolli gratis dare.*
5 *Paupertas excuſat non appellantem.*
6 *Paupertas excuſat à ſolutione expenſarum.*
7 *Paupertas excuſat matrem, quæ non reddidit rationem tutelæ, antequam tranſeat ad ſecunda vota.*
8 *Cauſa qualibet etiam beſtialis, excuſat à pœna.*
9 *Pauper quis dicatur.*
10 *Paupertas qualiter probetur.*

OCtuageſimò quæro, vtrum pauper clericus poſſidens beneficium, ſuper cuius fructibus extitit reſeruata penſio Titio, ſi illam non ſoluerit debito tempore elapſis menſibus ſex, iuxta tenorem literarum, ſit beneficio priuatus, cùm propter paupertatem illam non ſoluerit. Et dicendum puto, eum non incidiſſe in priuationis pœnam. Nam videmus, quòd ſi quis ob paupertatem proſecutus non fuerit appellationem per ſe impoſitam à ſententia contra ſe lata, non propterea tempus appellãti à iure ſtatutum currit, vt communiter concludunt canoniſtæ in
1 c. ex ratione. de appel.† Facit etiam quod voluit Bal. in c. quærelam. de iureiur. Vbi dixit, quòd paupertas excuſat emphiteutam qui canonem nõ ſoluit, vt à iure ſuo nõ ca-
2 dat.† Et dixit idem Bal. in c. ſedes. de reſcrip. ꝙ per clauſulam, & quidam alij, non venit pauper, & Angel. in l. non facile. ff. ſi cui pluſquam per leg. falcid. inquit quòd ſtatutum obligans actorem ad cauendũ de expenſis reconuentionis, locum non habet in paupere. Paupertas etiam excuſat pauperem à proteſtatione cum proteſtari teneretur.
3 Ita dixit Bal. in c. iij. de reſcrip.† Et idem Bal. in auth. defuncto. C. ad tertulli. in fin. dixit, quòd paupertas excuſat à ſolutione collectæ, & quòd pauper de libris extimi, can-
4 cellari debet ſi hoc petat.† Et notarius tenetur edere copiã protocolli gratis pauperi. Ita voluit Bal. poſt glo. in l. tam dementis. C. de epiſc. audi. & Alex. in l. argentarius. in
5 fin. prin. ff. de edé.† Quinimo dicunt Bar. & Bal. in l. ſi procuratorem. §. ſi ignorantes. ff. manda. quòd paupertas excuſat non appellantem. Idem voluit Salic. in l. inuitus. col. iiij. verſic. ſed iuxta hoc quæro. C. de procur. Nec clericus pauper tenetur ſoluere procurationem viſitatori. gloſ. &

poſt eam Abb.ibi in c.cum inſtantia.& in ca.procuratio-
nes.de teſtib.excuſat etiam paupertas in foro cóſcientiæ
& hinc eſt quòd excommunicatus abſoluitur etiam non
facta ſatisfactione quando illam propter paupertaté fa-
cere nó poteſt.no.in regula peccatú.de reg.iur.in vj.& in
c.à nobis.de ſent.excó.Card.in Cle.ij.§.j.de hæreti.& ibi
6 gl.† Item paupertas excuſat à ſolutione expenſarú & illa-
rum códemnatione.c.reprehenſibilis.& ibi gl.Bal.& doct.
de appel.Item excuſat fideiuſſorem ne teneatur proſequi
appellationem. Bald.in l.ſi procurator.§. ignorantes.ff.
7 mand.† Item paupertas excuſat ſi mater non reddit ra-
tionem tutelæ, priuſquam tranſeat ad ſecunda vota.l.j.&
ij.C.de ſecun.nupt.Bal.in l.iiſdem.C.eod.tit.faciunt alia
plura quæ accumulat ad hoc ſolemnis doctor dominus &
præceptor meus, dominus Hippolyt.de Marſilis, ſummus
criminaliſta, qui me promouit ad gradum doctoratus in
almo Bononienſi gymnaſio, de anno domini. M. D. X I I I.
in conſil.ſuo X. col.ix.& x.in j.vol.& Felin.in c.ſi qui teſti.
8 de teſtib.† Accedat quòd quælibet cauſa etiam beſtialis,
excuſat à pœna l.igitur.§.poteſt.ff.de liber.cauſa Ange.in
l.plagij.C. ad leg.fau.de plagi.& ex prædictis concludo,
quòd pauper clericus penſionem non ſoluens ob pauper-
9 tatem, non incurrit pœnam priuationis beneficij. † Quis
autem dicitur pauper. Ange.Aret.In §.Sed & propter.in-
ſtit.de excuſ.tut.dicit quòd is propriè dicitur pauper, quẽ
oportet omnĩ die laborare cum perſona, vt ſibi & filiis
ſuis victum paret: & aliàs pauper dicitur, qui non habet
valorem quinquaginta aureorum in bonis, vt habetur in
l.nulli.C.de epiſco.& cler.§. Sed & propter. paupertatem
inſtitu.de excuſat.tut.Aliàs pauper dicitur parum potens,
& paruus homo, vt no.in l.id quod pauperibus, per Albe.
C.de epiſcop.& cleric.& habetur per Laurent. Calca.in
conſil.ſuo V I I I.col.vij.vbi ſubdit quòd relinquitur iudi-
cis arbitrio quis dicatur pauper inſpecta qualitate & con-
ditione perſonæ, vt not.in auth.en.præterea.C.vnde vir &
vxor.& not.Archid.in capi.ſi pater.de teſta.in vj.habetur
per Corne.conſi. C L X X V I I I.in iij.volum.Alex.in conſil.
C C X I I I.incipien.ponderatis his.in vj.volum.col.ij. Idem
conſil.X C I.incip.reperitur in cauſa.in vij.volu.col.ij. De-
cius conſil. C L X I I I.in j.parte. Ioan.Andr.& alij, in ſi-
gniſi-

10 gnificantibus.de offic.deleg. † Qualiter autem probetur paupertas,vide per Alex.conſi.xxxvii. incip. conſultus. in vij. volum.& latè per Bart.in l.ſi conſtante.§.fi.in prin.ff. ſol.mat.& Aret.in §.j.col.ij.inſt. qui & ex quibus cau.manu,non poſ.vbi etiã ponit,quibus caſibus paupertas proſit,& quibus noceat:& idem in §.ſed propter. ſupra allegato.inſtit.de excuſ.tuto.

Rector beneficij ſi probet tribus vltimis annis pẽſionem ſoluiſſe,an præſumatur retroactis temporibus ſoluiſſe.

QVAESTIO LXXXI.

1 *Emphyteuta probans canonem ſoluiſſe tribus annis proximè decurſis præſumitur retroactis annis etiam ſoluiſſe.*

2 *Iſtud procedit ſi quolibet ex dictis tribus annis ſoluit,ſecus ſi vno anno pro tribus.*

3 *Debitum præſumitur,ex ſolutione annorum decem.*

OCtuageſimoprimò quæro,ſi debitor penſionum decurſarũ probet ſe ſoluiſſe tribus annis proximè præteritis, an ex hoc præſumatur ſoluiſſe pro omnibus aliis
1 annis prçteritis?† Iſtam quæſtionem examinant doctores in l.ij. C. de iure emphit. in emphiteuta probante ſoluiſſe pro tribus annis proximè præteritis debitum canonem,quo caſu dixit gloſ.ibidem,quòd probata ſolutione trium annorum proximè decurſorũ,prçſumitur emphiteutam ſoluiſſe pro toto tempore decurſo,niſi contrariũ probetur:allegat tex.in l.quicũque.C.de appoc.publ.lib. x.C.quã gloſ.multum notabilem ad hoc dicũt eſſe doct. in d.l.ij.vbi Iaſ.illam extollit.col.xlj.& illam ſequitur Bal. in c.literæ.ad fin.de dilat.& Spec.in tit.de locat.in §.nũc aliqua.verſ.xxvi .Imol.& Pet.de Ancha.in c.potuit.de locat.& ibi collec.col.iij.idem voluerunt Domini de Rota, deciſ.ccciiii.in nouiſ.incip.lex quicũque.vbi dixerunt, quod dicta lex quicunque.locum habet non ſolum in cẽſuario: ſed etiam in quocunque alio.ad idem vide Cepol.in ſingul.ſuo xxiii.& Lucam de penna in d.l. quicunque. vbi Alex.in addit.ad lect.Bart. & huius opinionis, fuit etiam Alex.in conſi. cv. col.ij.in princ.in iij.vol.pro qua Sali. in d.l.

d.l.ij.dicit text.in l.quicunque. eſſe ſingularem:& ibi col. ij.Ita ſe in facto obtinuiſſe affirmat.& Cyn.conſuluiſſe.Et pro iſta opinione conſimilem gloſſam dicit eſſe Iaſon,loco ſupra allegato,in c.cum eccleſia ſutrina. de cauſa poſ. & propriet.Tamen illa gl.loquitur in conſuetudine inducenda,in qua ſufficit tribus vicibus aliquid factum eſſe:& eſt glo.in verbo tertio,& ex premiſſis erit cõcluſio,quòd penſionarius probãs tribus proximis præteritis annis pẽſionem ſoluiſſe,cenſetur ſoluiſſe pro toto tẽpore prꝗterito.

2 to.† Iſtam concluſionem intellige procedere,quando per tres annos proximè præteritos, ſingulo anno eſſet facta ſolutio penſionis:ſecus quando vno anno tãtum eſſet facta ſolutio pro tribus annis proximè decurſis. Ita ſingulariter voluit Bald.in l.ij.C.de dot.promiſ.& idem Bal.in d.l.quicunque.& Iaſon,in d.l.ij.C.de iure emphi.col.xlj. verſi.limitate tamẽ.pro qua limitatione adducit id quod ſingulariter voluit Bar.in l.eum qui, aliàs incipit Iabolenus.ff.de annu.leg.dum ſingulariter limitat l.cum de in rẽ

3 verſo.ff.de vſuca.& l.ſi certis annis.ff.de pact.† In quibus iuribus dicitur,quòd ex ſolutione decem annorũ debitũ præceſſiſſe præſumitur, vt non procedat quãdo fieret vna ſolutio pro decem annis:quod etiam dicunt Pet.Cyn. & Bal.in d.l.ij.C.de dot.promiſ.Et prædicta cõcluſio, quòd probans penſionẽ ſoluiſſe pro tribus annis proximè prꝗteritis,cenſeatur ſoluiſſe pro toto tempore retro , habet etiã locum in ſimplici colono vel cõductore, vt per Ang. in §.ſcire autem ad fi.in authen.de non alien.qui dicit,ꝙ in eiſdem eſt eadem ratio,quæ in emphiteuta.Idem dixit Bal.in d.c.literæ.de dilat. in fi.qui voluit quòd is qui ſoluit penſionem per triennium proximè præteritũ, ſoluiſſe præſumitur pro toto tempore præterito totũ illud quòd ſoluere debuit:ſiue loquamur in emphiteuta,ſiue in ſimplici colono,ſiue in cẽſuario:& quòd ſimiliter ſi quis ſoluit collegio vel cõmuni per triennium proximè præteritum,ſiue per tres annales collectas, ſemper retro ſoluiſſe præſumitur,niſi contrarium probetur.

Penſionarius bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis penſionis,an alibi cõuenire poſſit eius debitorem.

QVAESTIO LXXXII.

1 *Bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis, poterit debitorem alibi conuenire.*

OCtuageſimoſecũdò quæro †expreſſum fuit in literis reſeruationis annuæ penſionis,quòd eius ſolutio fieri deberet Romæ,in quo loco pẽſionarius,qui erat curialis, habitabat: demum fuit inde bannitus, quomodo ei ſuccurratur? dicendum eſt quòd debitor penſionis cogi poterit ad ſoluendum alibi,ex quo penſionarius amplius Romæ commorari nõ poteſt:facit ad hoc text.ſingularis
1 in l.vſuras.C.de ſolut.& ibi bona gl.†Per quẽ tex.Roma. in ſing.ſuo LXXII.incipiente,Senẽſis dixit,quòd ſi Senenſis,cui decem promiſi ſoluere Senis,fuit inde bannitus,ita quòd Senas amplius venire non poteſt,alibi me conueniri poterit.Ita etiam voluit per illum text.Decius in ca.ex parte.el j.in ij.not.de app. Idẽ pariter dicendũ eſt,quãdo creditori tutus acceſſus non patet ex alia cauſa ad locum deſtinatæ ſolutionis.Ita dixit Roma.per tex.in d.l.vſuras. in cõſ.CCCLII.incip.quæritur primò.col.pen.verſ. præterea.Ad prædicta facit:quia quãdo cauſa cõmiſſa alicui delegato cognoſcenda in loco non tuto, ad alium locum tutum fieri poteſt tranſlatio.c.ſtatuimus.de offi.deleg. in vj.cle.j.de foro compet.Ad idem facit tex.in c.cum olim. de teſt.Hinc eſt,quòd licet aliàs electio prælati in loco cathedralis eccleſiæ ſit celebranda.c.ſicut.de elect. Si tamẽ pars capituli allegaret locum ipſum eſſe ſibi ſuſpectum, & non tutum, ex iuſta cauſa eligitur tunc alius ad celebrandam electionem.c.bonæ.de elect.c.apoſtolicæ.de re iudi.in vj.faciũt ad prædicta plura alia;quæ ponũt Doct. in d.c.ex parte.el j.de appel.& ex prædictis patet quòd in caſu quæſtionis noſtræ,debitor penſionis poterit cogi ad ſoluendum alibi.

Penſio non ſoluta per annos triginta, an cẽſeatur præſcripta.

QVAESTIO LXXXIII.

1 *Tributum quod datur in ſignum recognitionis dominij nõ præſcribitur per annos XXX.*

2 *Legatum*

2 *Legatum annuum non præſcribitur per annos triginta, niſi pro primo anno.*

3 *Præſcriptio debiti conditionalis non cedit, antequam cōditio veniat.*

4 *Legata annua, tot ſunt quot anni.*

5 *Vſusfructus annuus legatus nō præſcribitur quia plura ſunt legata.*

6 *Præſcriptio vna non ſufficit in annuis legatis.*

7 *Præſcriptio vnica ſufficit in ſtipulatione annua.*

8 *Fallit quando in annua promiſsione adiectum eſſet verbum quandocunque.*

9 *Penſio non dependet à partium voluntate, ſed à ſuperiore.*

10 *Gratiæ Papales, æquiparantur diſpoſitionibus vltimarum voluntatum.*

11 *Penſio vſufructui comparari poſſe videtur.*

12 *Penſio cadere videtur in cauſam alimentorum.*

OCtuageſimotertiò quæro, an penſio annua alicui reſeruata ſuper fructibus beneficij, in cuius ſolutione ceſſatum fuit per annos triginta, cenſeatur præſcripta, ita quòd vlterius peti non poſſit. Iſta quæſtio pulchra eſt, & ſubtilis, in qua Doctores varij fuerunt loquentes, tamen non in caſu quæſtionis noſtræ, ſed in penſione annua affictuum, vel in annua præſtatione deducta in ſtipulatione, vel quæ ex teſtamento prouenit. Ideò eorum opiniones recitabo, ex quorum dictis decidetur præſens quæſtio: & in primis Iacob. Butr. in l. cū notiſſimi. §. in his. C. de præſcript. xxx. vel xl. annorum, tenuit quòd in annua præſtatione ex ſtipulatione debita currat præſcriptio omnium etiam ſequentium annorum, à tempore quo eſt ceſſatum in ſolutione: hanc etiam opinionem tenet Azo in ſumma, eodem tit. §. quid dices. & Hoſtienſ. in ſumma. in tit. de præſcri. in rubr. de præſcript. rer. amot. §. quæ res. verſi. quid in annis. vbi dixit, quòd de iure ciuili præſcribitur: ſecus de iure canonico. & hanc etiam opinionem videtur tenere Alberic. de Roſ. in dicta l. cum notiſſimi. in fi. q. penult. Cyn. verò, in l. comperit. C. de præſcript. xxx. anno. tenuit quòd ab initio cuiuſcunque anni præſcribatur, & quòd tot ſint præſcriptiones, quot anni. Marti. autem, cuius opinionem refert & ſequitur Iacob. de Aret.

in

in d.l.cum notiſſimi.in fi.& in l.male agitur.eo.tit. tenuit quòd currit præſcriptio illius anni quo eſt ceſſatum, non autem ſequentium.Bal.in d.l.cum notiſſimi.§.in his, in fi. dicit, quòd vbi eſt debitum aliquod annuum ex contractu, dies ceſſionis incipit aduerſus omnes præſtationes in futurum fiendas,& ſufficit vnica præſcriptio : quia vnica eſt obligatio,& vnicum obligationis ius, licet præſtationes ſint diuerſæ:& ideò dicit, quòd ſufficit vnica præſcriptio, quæ principaliter ordinatur ad extinctionem iuris. Salicet.verò,in d.l.cum notiſſimi.§.in his.recitat opiniones Vltramontanorum,& aliorum Doct.& dicit eſſe conſiderandum, an tranſactis triginta annis à die ceſſationis ſit præſcriptum annuæ præſtationi,& annuæ obligationi: & ponit exemplum, dicens, pone hodie promiſiſti mihi ſingulis annis dare decem,de quibus nil ſoluiſti iam ſunt anni triginta, peto te condemnari ad dandum trecentũ pro tempore præterito,& ad dandum decem ſingulo anno in futurũ:& ex aduerſo obiicitur præſcript.xxx.anno. quæritur quid iuris?dicit Salicet.Ego conſidero,quòd ex iſta annua ſtipulatione, duæ naſcuntur obligationes, vel ſaltem vna habens diuerſos effectus.Prima,dicit ipſe, eſt vniuerſalis, quæ futurum vniuerſaliter concernit: & illi dicit eſſe præſcriptum:quia à principio orta eſt obligatio, & nata fuit obligatio,& actio pro omnibus futuris præſtationibus:allegat tex.in l.ſenatus.§.fin.ff.de donat.cauſa mortis.l.Stichum.§.ſtipulatio.ff.de verb.oblig.hinc eſt,quòd ſi creditor negligens fuit tanto tempore:illud ius,& actio tanto tempore tolli debet.l.ſicut.&.l.omnes.C.de præ-
1 ſcript.xxx.vel xl.anno.†Subdit etiam quòd ſpeciale eſt in tributis, qui datur in ſignũ recognitionis vniuerſalis domini iuriſdictionis,vt in l.cõperit.C.eod.tit.ergo in aliis annuis obligationibus eſt cõtraria iuris diſpoſitio.& dicit quòd in ſecũda parte exempli ſupra poniti, in qua petitum eſt illum condemnari ad ſoluendum,in futurũ reus conuentus abſolui debet.Circa verò ſecundã obligationem,quæ oritur ex tali annua præſtatione particularẽ eſſe dicit & implicitã,& hanc dicit nõ eſſe præſcriptam.dicit eſſe caſum in d.l. cum notiſſimi. in.§. fin. & propterea dicit, quòd in trecentis in prima parte libelli petiti reus condemnari debet,exceptis decẽ primi anni : quia cõtra illorum

illorum decem præſtationem & actionem eſt præſcriptū, per lapſum xxx. anno.& quot erant ſummæ annales preteriti temporis,tot erant & cenſebantur petitiones:& reſpondendo ad text.in l.eos. C. de vſur. vbi pro præterito tempore agi non poteſt ſublata principali obligationę, dicit quòd ibi, ſicuti præſcribebatur, obligationi ſortis ita vſurarum, & quòd ibidem tempus præſcriptionis eſt commune,tam ad ſortem principalem, quam ad vſuras. In caſu autem ſupradicto, dicit actionem variari diuerſis
2 reſpectibus.† Secundò dicit idem Salicet. videndum eſt quid ſit in legato,in quo per annos triginta nil fuit ſolutum, & legatarius petit hæredem condemnari pro quolibet anno præterito in decem, & in ſingulo anno in futurum ad præſtandum,an ei obſtet exceptio præſcriptiōnis:& in hac quæſtione dicit eſſe cōcludendum, quòd pro annis præteritis nō obſtet præſcriptio,niſi pro primo anno,vt dixit in quæſtione præcedenti, quod dicit communiter teneri. An autem pro futuro tempore obſtet præſcriptio,dicit idem Salicet.quòd Ioan.& Accur. ſequentes Mar. dixerunt quòd non:& rationem eſſe dicunt:quia nulla pro futuris annis nata eſt obligatio,cum pro primo anno legatum ſit purum,pro aliis conditionale: & ſic pro annis de futuro,de præſenti nulla eſt obligatio. l. cedere
3 diem.ff.de verb.oblig.† Præſcriptio autem debiti conditionalis non cedit,antequam veniat conditio, vt in dicta l.cum notiſſimi.§. illud. nec præſcriptio currit antequam peti poſſit.allegat text.in l.j.in fi.eod.tit.& breuiter concludit quòd Marti.& gloſ. verum per omnia dixerunt in annuis legatis. Sed in annua ſtipulatione,dicit Mart. bene dixiſſe in annis decurſis. Bulgar. verò, Ioan.& Accur. in annis futuri temporis:& hanc dicit Sali. eſſe ſuam opinionem. Bart. in d.l.cum notiſſimi.d.§.in his.etiam dicit ſentire id quod gloſ.ibi quæ voluit quòd in ſtipulationibus, cum vna ſit ſtipulatio, licet plurium annorum vnica ſit præſcriptio: & dicit quòd licet pro annis ſequentibus obligatio ſit in diem, tamen quia pro eo quod eſt de præſenti poteſt agi etiam de futuro: vt in l. j. C. de fideicomm.& currit præſcriptio pro toto tempore, ſicuti pro toto tempore agi poteſt. & ad text. in §. illud eadem lex.reſpondet,quòd ibi loquitur de obligatione in diem.

† In

4 †In legatis verò ſimiliter Bar.ſequitur gloſ.ibi, quæ voluit quòd in illis non ſufficiat vna præſcriptio, quia legata annua tot ſunt, quot anni. l. ſenatus. §. fi. de donat.cauſa mor.l.cum in annos.ff.de ann. legat. & ſic quot ſunt anni tot ſunt actiones, & cum non ſit adhuc nata actio tolli non poteſt: ſubdit tamen Bart.quòd ſi poneres natam eſſe actionem, ſed in diem dilatam eſſe illius executionē, vt eſt in l.ex his.C.quando dies legat.ced. & l.ſi cum præfinitione.ff.eo.titu.tunc dicit Bar.idem dico in legatis, quod in ſtipulationibus, & hoc modo dicit intelligi debere.tex.ibi in d.§.in his etiam.idem voluit Bart. in l.de pupillo. §. ſi pluribus.ff.de oper.no.nun.vbi Iaſon ſequitur Bar. quamuis dicat opinionem vltramontanorum, quod idem ſit in annuo legato, quod in promiſſione annua ſuſtentari poſſe diſputatiue. per tex.in d.l.cum notiſſimi. d. §. in his. & ad corroborationem opinionis glo. Bartol. & ſequacium in promiſſione & obligatione annua, adducit text. in c.de quarta.de præſcrip.vbi ſufficit vna præſcrip. xl. anno. ad excludendum eccleſiam epiſcopalem toto tempore à iure petendi quartam decimarum à rectoribus inferiorum eccleſiarum: quamuis illæ eſſent ſingulis annis ſoluendæ. & Barto.opinionem tenent Abb.Ioan. Andr. & alij.in c.auditis.de præſcrip.vbi etiam allegat.d.c.de quarta. pro cōcluſione, quod verè non facit ad propoſitum, cum non loquatur in promiſſione annua, vt loquitur tex.in d.§.in his. ſed loquitur in quodam iure debito eccleſiæ, in quo iure cadit quaſi poſſeſſio, vt dicunt Felin.in d.c.auditis.circa fi. & Alex.in d.l.de pupillo.§.ſi pluribus.ff. de noui ope. nun. & Cor.conſilio XXIII. incip. in præſenti conſultatione. colum.v.in fi.& colum.vj.& Alexan.in d.§. ſi pluribus. relatis aliorum opinionibus, dicit tutius eſſe tenere opi-
5 nionem gloſſ.& Bartol.in d.l.cum notiſſimi.† Pro qua dicit optimè facere text.in l.ſi vſusfructus alterius.ff.qu ib. mod.vſusfruc.amit. vbi dicit text.quod ſi legatus eſt vſusfructus annuus, amitti non poteſt non petendo, quia plura ſint legata. Ergo ſi vnum eſſet, obſtaret vnica præſcriptio, opinionem Bart.ſequitur etiam Guid.Papæ, deciſ. ſeu q.ccccvj.inci.pone quod debes.vbi dicit, quòd pro opinione Bar.in hac q.ſemper vidit iudicari. & quòd eſt magis communis: & illam ſequitur etiā Signo.de amod. cōſi.

ſuo x x x i. incipien. in quæſtione tranſmiſſa. in verſ. Poſtquam ſubtiliter. Et Pariſius, nunc benemeritus Reuerendiſſimus Cardi. in d. c. auditis. col. pen. de præſcri. colligens circa prædicta, concluſiones cõmuniter approbatas: quarum prima erit, † quod in legatis annuis, vna præſcriptio
6
nõ ſufficit pro omnibus annis, ſed tot ſunt neceſſariæ præſcriptiones quot ſunt anni: nã in legatis annuis, tot ſunt legata, quot anni, l. ſenatus. §. fina. ff. de dona. cauſ. mor. † Et
7
legatum annuum pro primo anno eſt purum, & pro ſequentibus, cõditionale. l. ſi ſtichum. §. ſtipulatio. ff. de verb. obl. Ideò non præſcribitur, niſi de anno in annũ a die ceſſationis: & iſta concluſio fuit glo. & communiter doct. in d. §. in his, quã tenuit Corne. conſi. x l i i i i. in hac conſultatione, col. j. & conſi. c l x x x i. viſis nonnullis. col. x x x. verſ. quod & tertiò videtur. in ij. vol. Limita primo cõmunem concluſionem non procedere, quando fructus ſeu alimenta eſſent relicta, ſine diſtributione tẽporis ſimpliciter abſque eo quòd dictũ ſit ſingulis annis: quia tunc eſſet vnicum legatum ideò vnica præſcriptio ſufficeret ſecundum Bal. in l. j. circa fi. pen. quæſtio. C. de ſent. quæ ſin. cer. quãti. profert, & per Alex. in d. §. ſi pluribus, & in d. §. ſtipulatio: & Iaſon in d. §. ſi pluribus col. ij. verſi. Sic etiam videmus. & tradit Ioan. Franciſ. Balbus in tract. ſuo de præſcript. in quarta parte quartæ partis principalis. q. iiij. Secundo limita dictam concluſionem, quando eſſet factum legatũ, in quo ab initio eſſet nata obligatio pro omnibus annis: exactio autem eſſet dilata in diem: quod voluit Bart. in d. l. cum notiſſimi. §. in his. vt ſupra dixi. & Alex. in d. §. ſtipulatio. & Abb. in d. c. auditis. vbi Pariſius, ſolennis doctor & Dominus meus colendiſſimus. Secunda erit concluſio cõmuniter à doctoribus recepta, quod in ſtipulatione annua, ſufficit vnica præſcriptio pro omnibus annis, etiam ſequentibus: ex eo quia ſtipulatio & obligatio vnica eſt d. l. ſenatus. in fin. & d. §. ſtipulatio. Iſta præſcriptio incipit currere ab eo tempore, quo ceſſatum eſt ſoluere, tam pro præterito tempore, quam pro futuro: vt per Bartol. Bald. & gloſ. in d. §. in his. & d. §. ſi pluribus. vbi latiſſimè per Alexan. & Iaſon. & per Feli. & Pariſium poſt Abb. in d. c. auditis. & per Alexand. in d. §. ſtipulatio. & Balbum in prærallegato tract. ſuo de præſcri. in quarta parte quar

, tæ partis principalis.q.iiij. † Iſtam concluſionem limita non procedere:quando in promiſſione annuâ eſſet adiectum verbum quandocunque.Ita notanter dixit Angel. in d.l.ſtichum.§.ſtipulatio.ff.de verb.obliga.quia tunc vnica præſcriptio nô ſufficeret ſed plures requirerentur,de quo
9 vide Balbum loco prærallegato. † His ſic diſcuſſis quid erit in penſione?dicendum puto quod cum penſio non dependeat à partiû voluntate,vt vidimus ſupra q.j.Sed pendeat à Pontifice,ſeu alio ſuperiore,illam reſeruâte,veluti legatum pendet à voluntate teſtatoris:quòd concluſio ſupra firmata in annuo legato procedat etiam in penſione:
10 † cùm gratiæ papales æquiparentur diſpoſitionibus vltimarum voluntatum.c.quia cunctis.de conceſ. præben.& c.autoritate Martini.& c.ſi pluribus.de præbend. in vj. & habetur per Roma.in conſil. CCCXVIII. incipien. quæritur,nunquid conceſſio annuæ penſionis: regiſtra-
11 to ſupra, in xxvij. q. præſentis tractatus.†Secunda ratione moueor:quia nulli dubium, quòd penſio vſufructui comparari poſſe videatur,cum pendeat à proprietate beneficij,à quo extrahitur:ſicuti vſuſfructus a proprietate:vt dixit Imo.in cle.j.a.j.q. iij. de ſuppl. negli. præl. & dictum fuit in præſenti tract.q.j.ſupra.Sed legato alicui vſufructu ſingulis annis, non ſufficit vnica præſcriptio: ergo idem erit in penſione,quæ aſſignatur ſingulis annis perſoluenda ſuper fructibus beneficij, vt ſonant verba li-
12 terarum.†Tertia ratio reddi poteſt: quia penſio cedere videtur in cauſam alimentorum, vt late tradit Roma.in conſil. CCCLXXXVIII. incipien. in caſu propoſiti thematis:& dixi ſuprà q.ij.In legato autẽ alimentorum præſtando ſingulis annis, non ſufficit vnica præſcriptio: ergo idem erit in penſione per ſupradicta. Erit ergo concluſio quòd penſio non ſoluta per annos triginta, non erit præſcripta,niſi pro illa prima rata,à cuius decurſione effluxere anni xxx.

Pẽſio ſi fuit clerico aſsignata ſuper fructibus beneficij ducatorũ viginti,& per annos triginta ſolum decem ſoluta fuerint ſingulo anno, an in aliis decem,ſit præſcripta.

QVAESTIO LXXXIIII.

1 *Præſcriptio nulla quomodo non currat in annuis præſtationibus.*
2 *Pœnam excommunicationis ſiue priuationis beneficij, quando non incurrat quis ob non ſolutionem penſionis.*

OCtuageſimoquartò quæro: Si reſeruata fuerit Titio penſio annua ſuper fructibus beneficij ducatorum puta x x. debenda per Sempronium rectorem dicti beneficij. & eius in ipſo beneficio ſucceſſores, & per annos xxx. tantum decem fuerint ſoluta, an alia decem ſint præſcripta, ita quòd etiam in futurum non debeantur niſi x. tantum? gloſ. in l. cum notiſſimi. §. in his. tenuit, quòd ſi debeo alicui decem ſingulo anno, & ſolui quinque tantum per x x x. annos, quòd pro aliis quinque non currit præſcriptio. allegat tex. in l. cum fidem. C. de non num. pecun. doctores autem antiqui tenuerunt contrarium: inter quos Iacob. de Are. & Lambert. de Rampo. vt refert Salic. in d. §. in his. Dynus autem diſtinguendo dicit, quòd aut creditor qui recipit quinque, ſciebat debitorē debere x. & tunc ſibi non præiudicat, nec debitor contra eū præſcribit aut ignorauit, quia putabat ſibi non deberi maior quantitas, quàm ſit ſolutum: & eo caſu contra eum currit præſcriptio: quia non videtur habuiſſe animum retinendi ius illius obligatiōis, quam ignorat. & inducit Dynus pro caſu tex. in l. his. qui vſumfructū. ff. quib. mod. vſusfr. amit. Salic. autem in dicto §. in his. verſic. quæro, pone quòd ſingulis. dicit, quòd ſibi videtur, quòd tam animus creditoris, quàm animus debitoris ſoluentis conſiderari debeat, qui de præſcribendo agit: & quòd duæ quæſtiones conſiderādæ ſunt: prima, an per x x v. annos præſcribatur iuri non ſoluendi, niſi quinque in futurum per annos xxx. Secunda, an tranſactis annis x x. licet pro parte ſoluta fuerint x. pars non ſoluta peti poſſit. Circa primam diſtinguit, quòd aut debitor ſoluit quinque vt partem debiti, & tunc nullo modo præſcribit, vt non teneatur ad ſolidū: quia recognoſcit omni anno debitum: & ſic creditori non currit tēpus. dicta l. cum fidem. C. de non nume. pecun. Aut debitor ſoluit illa quinque, non vt partem, ſed vt totum, quaſi vltra non teneatur, & tunc Salic. dicit, quòd iſte præſcribit tam

de

de iure ciuili,quàm de iure canonico, ſi putat vltra nõ debere.Quando autem ſciuit,tunc præſcribit de iure ciuili, nõ autem de iure canonico.l.ſicut.C.de præſcrip.xxx. vel xl.ann.nec curo,dicit Salic.quòd recipiens ignoret: quia præſcriptio currit etiã contra ignorantẽ.d.l.ſicut.In ij.autẽ quæſtione dicit,prout dixit in illa quæſtione ſupra examinata,vtrũ annua præſtatio præſcribatur ſpatio annorũ xxx. cuius dicta retuli in proxima præcedenti. q.lxxxiij.
1 †Ioan.Franc.Balbus, examinat hanc quæſtionem, in ſuo copioſo & eleganti tractatu de præſcriptio. in iiij. parte, quartæ partis principalis.q.iiij. vbi dicit ſibi videri, quòd in iſtis annuis præſtationibus ſeu penſionibus de iure canonico,ſiue nil ſoluatur,ſiue minus ſoluatur, nulla currat præſcriptio reſpectu promittentis propter ipſius malam fidem.facit text.in c.malæ fidei poſſeſſor.de regu.iur.in vj. vel propter malam fidem,eius à quo legatum præſtari debet,ſi illud ſciuit,& in eo grauari potuit.Et idem dicit reſpectu hæredis,qui tenetur exonerare conſcientiã defuncti,cuius mala fides ei nocet,niſi fortè data iuſta ignorantia:vt puta quòd quis eſſet obligatus ex facto procuratoris,vel ex aliquo teſtamento,quòd ignorauit,vt declarat. Ant.de But.in c.fi.de præſcrip.& Ioan.de Imo.in l. ſequitur.§.ſi viam.col.ij.circa fin. ff. de vſur. dicit tamen quòd concluſio Sali.procedere poterit, reſpectu tertij ſingularis ſucceſſoris,ad quem res perueniſſet. ſuper qua penſio annua aſſignata eſſet:vt eſſet in caſu, q. noſtræ,in eo qui ſucceſſit in beneficio iam grauato penſionis onere: vel in eo qui per procuratorem conſenſiſſet aſſignationi annuæ penſionis:& pẽſionis ſumma,cui conſentire debebat, erat poſita in arbitrio procuratoris, adeò quòd eius eſſet iuſta ignorantia, pro quo faciunt dicta per Guliel. Caſſad. in ſuis deciſ.in rub.de reſcrip. deciſ. xij. incip. propoſuit. &
2 deciſ. 1 1. in Rub. de penſ. † In quibus locis concludit, quòd is qui per procuratorem penſioni cõſenſit illam nõ ſoluendo, non incurrit aliquam pœnam priuationis, aut excommunicationis,niſi poſt intimationem literarum ſibi factam,cũ iuxta ſit eius ignorantia:ſecus in eo qui perſonaliter conſenſit reſeruationi penſionis. Bart.in l. ſi prius. in princ.ff.de aqua plu.arc.mouet ſimilẽ q.in eo qui debebat ſingulo anno x.paria caponũ, & non ſoluit per annos

xxx.niſi quinque paria,an inducatur præſcriptio in aliis quinque paribus?hanc eandem q.examinat Ioan. And. in c.plus ſemper.de regu.iur.in vj. in mercur. vbi quæſiuit ſi vna eccleſia debet alteri eccleſiæ xx. annua, & per annos xl.ſoluit tantum decem,an eccleſia poſmodū petere poſſit integra viginti:ſubdens idem Bal. quòd in practica fortè obtineret opinio Dy.in d.l.ſi prius. quam recitat & ſequitur Cyn.in d.l.cum notiſſimi. §. in his.& Bart. in d.l. ſi prius.& Ioan. And. loco præallegato, tanquam communis.Ex prædictis colligitur deciſi.q.noſtræ. Erit ergo concluſio, quòd penſionarius ſi recipiat x. nomine penſionis, ſciens ſibi deberi xx.contra ipſum,non currit præſcriptio in aliis decem:ſecus ſi ignorabat ſibi xx.deberi,& recepit x.tātum,putans ſibi integraliter ſatis factum:nam eo caſu cōtra eum currit præſcriptio,per ſupradicta. facit ad hoc tex.not.in d.l.is qui vſumfructū.ff.quib.mod.vſusfr.amit.

Commiſsio iuſtitiæ in cauſa penſionis; quibus caſibus detur ſine clauſula ſolita, ſine retardatione penſionis.

QVAESTIO LXXXV.

1 *In cauſa penſionis impoſitæ per inferiorem, non datur clauſula, ſine retardatione penſionis.*

2 *Papa cum cauſa,& ſine cauſa,poteſt penſionem imponere.*

3 *Succeſſor in beneficio grauato,quando agit ſuper nullitate penſionis,quam præceſſor non ſoluit,datur commiſſio cauſæ ſine clauſula prædicta.*

4 *In cauſa penſionis impoſitæ per arbitros, præceſſori datur commiſſio ſine dicta clauſula.*

5 *Idem eſt quando penſio eſt impoſita ſuper pluribus beneficiis, quæ tranſierunt ad diuerſas perſonas.*

6 *Idem eſt quando penſio eſt impoſita per Epiſcopum, ſuper beneficio patronato.*

7 *Idem eſt quando penſionarius petit penſionem ab eo qui plures fecit expenſas,pro recuperatione beneficij.*

8 *Idem eſt penſione translata per eum,in quem etiam fuerat trāſlata.*

9 *Idem eſt quando penſio translata fuit,cum conditione quòd trāſlatio intimetur.*

Idem

10 *Idem eſt in penſione tranſlata ſub modo vel conditione.*
11 *Penſio per ordinarium impoſita ex cauſa concordiæ tranſit ad ſucceſſorem in beneficio.*
12 *Penſio reſeruata per inferiorem autoritate conceſſa ſibi à Papa, cenſetur à Papa reſeruata.*

OCtuageſimoquintò quæro, quibus caſibus in mate-
ria penſionis, detur commiſſio iuſtitiæ ſine ſolita
clauſula, ſine retardatione penſionis: quæ clauſula regu-
lariter apponi conſueuit in ſimilibus commiſſionibus, vt
dixi ſupra q.xxxv.& in aliis locis in præſenti tracta.& ha-
betur per Ioan. Staphileum, Rot.auditorem, in tracta.
ſuo, de literis iuſtitiæ.fol.153.in verſicu.quando verò vtra-
que.Et per Gulielm. Caſſad.in ſuis deciſio.deciſ. x.in ti-
tul.de reſcript.in hac q. reperi nouem caſus, in quibus
1 datur commiſſio ſine dicta clauſula.† Primus caſus eſt,
quando penſio fuit impoſita ab inferiore, quæ non tran-
ſit ad ſucceſſores:vt per Staphileum in d.tracta. ſuo loco
præallegato, & per Ludouicum Gomes, Rotæ audito-
rem, in Commento regulæ cancellar. in regula de non
iudican. iuxta formam ſupplicat.q.xvj.numero 83. fol.87.
Cuius regulæ cõmentum, vocat compẽdium ver.ſignatu-
ræ.Vbi rationẽ diuerſitatis eſſe dicit, quia inferiores à Pa
pa non poſſunt niſi certis caſibus & ex cauſa imponere
penſiones, quæ non tranſeant ad ſucceſſores:vt per Cac-
cialup.in tract.ſuo penſ.q.iiij.& dixi ſuprà q. vj. Et etiam
quia poteſt dubitari an penſio impoſita ab inferiore, ſit
2 impoſita ex iuſta cauſa.† Et hinc eſt, quòd in cõmiſſio-
nibus iuſtitiæ quæ fiunt ſuper talibus penſionibus, clauſu-
la prædicta non apponitur:quia conueniens non videtur,
quòd ſtatim habeant executionẽ paratam:vt eſt in pẽſio-
nibus à Papa impoſitis, qui poteſt cum cauſa & ſine cau-
ſa, vt ſibi magis placet, & cũ conſenſu & ſine conſenſu re-
ctoris beneficij penſionem imponere, vt dixi ſuprà qõ.vj.
& q.x.eſt enim cõueniens, quod penſio à Papa impoſita,
maiorẽ habeat prærogatiuã.arg.tex.in c.ſi à ſede.de præ
bend. in vj. ibi propter conferentis maiorem prærroga-
3 tiuam.† Secundus caſus eſt, quando prædeceſſor diu non
ſoluit penſionẽ, & ſucceſſor in beneficio grauato agit ſu-
per inualiditate reſeruationis pẽſionis. Nã tunc præſum-

ptio eſt quòd penſio fuerit extincta, cum veriſimile nõ ſit, quòd penſionarius tanto tempore neglexerit illã petere. argu.tex.in c.ſuper hoc.de renun.videtur enim illa habere pro derelicto:iuxta not.per Abb.in c.contingit.de dol. & contu.facit: quia iſta præſumptio ſtat pro liberatione eccleſiæ à ſeruitute penſionis:ideò tanquam benignior,in dubio eſt amplectẽda.c.pen.de re iud.Ita dicit Gomes in
4 comento.d.regulæ cancel.loco ſuprà allegato.† Tertius caſus eſt, quãdo ſucceſſor in beneficio cõmitti petit cauſam inualiditatis pẽſionis impoſitæ ſuo præceſſori per arbitros à collitigatibus electos.pro hoc allegat Gomes,di-
5 ctũ Rom.in conſi.c c c l x i x.in iiij.dubio.col.ij.† Quartus caſus eſt, quando aliquis cõſenſit reſeruationi annuæ penſionis, puta ducatorũ centũ ſuper pluribus ſuis beneficiis:nã eo mortuo, ſi diuerſi cõſequãtur dicta beneficia ſeparatim, & penſionarius contra vnum ex eis inſolidum ad totam penſionẽ agere velit:tũc cõmiſſio datur ſine illa clauſula:nam tunc quilibet pro rata ad penſionẽ tenetur. & hoc dicit Gomes loco ſupra allegato tenuiſſe Rotam
6 per doctrinã Abb.in c.conſtitutus.de relig.domi.† Quintus caſus eſt, quando epiſcopus impoſuit penſionẽ ſuper beneficio quòd eſt de iure patronatus laicorum ſine patroni conſenſu,quòd facere poteſt, dummodo dicta pẽſio ad ſucceſſores non tranſeat:allegat Gomes no.per gloſ.in
7 cap.ad hæc.de offic.vicar.† Sextus caſus erit, quando penſio petitur a rectore beneficij, qui plures impenſas fecit pro recuperatione beneficij, & eius poſſeſſionis: & prætendit quod penſionarius contribuat dictis expenſis, licet ad id non teneatur.Ita voluit Gomes in cõmento ſupradicto regulæ Cancellariæ,loco ſupra allegato:& ita videretur à fortiori dicendum,quando penſionarius,qui regulariter tenetur ad ſolutionem charitatini ſubſidij,vt vidimus in præſenti tract.q. xxxviij. & ad ſolutionem papalis decimæ pro rata penſionis, vt vidimus ſupra q.lix. vellet integram penſionem ſine detractione oneris charitatiui ſubſidij impoſiti & ſoluti per rectorem eccleſiæ grauatæ onere penſionis vel decimæ papalis,ad quæ onera tenebatur penſionarius, cum penſio ei reſeruata non eſſet exempta & immunis à talibus oneribus: quo caſu non deberet dari commiſſio cum clauſula ſine retardatione ſolutionis
penſion

penſionis,ſaltem pro cōcurrenti parte talis debiti, ratione ſubſidij charitatiui vel papalis decimæ ſolutæ: quia melius eſt nō ſoluere quā ſolutū repetere.l.iij. ff. de compenſ.

8 † Septimus caſus eſt, quando is in quem traſlata eſt penſio, in alium tranſtuliſſet de conſenſu beneficiati. Ita dixit Gomes loco ſupra allegato.

9 † Octauus caſus eſt,quādo in reſeruatione penſionis datur facultas illam trasferendi,dummodo tranſlatio denūtietur ſoluenti intra certum tempus,ſub pœna nullitatis penſionis, vel dictū fuerit,quòd eoipſo penſio cenſeatur extincta.Nam facta tali tranſlatione,ſi cauſa committatur ſuper nullitate vel extinctione penſionis, clauſula ſupradicta in commiſſione non apponetur. Ita dixit Guliel.Caſſado. in ſuis deciſio. deciſ.x. in titu.de reſcript.

10 † Nonus erit caſus.quando reſeruatio penſionis,eſt facta ſub modo vel conditione, vtputa ſi talis conſenſerit, vel quid ſimile. Nam tunc non verificata prius conditione aut modo, debitor cogi non poteſt ad ſoluendum,ideò dicta clauſula in commiſſione apponi non debet, vt per Caſſàdo.in dicta deciſ.x. ſupra allegata.

11 † Adde tamen dictis ſupra, in primo caſu quod vbi ordinarius penſionem imponeret ex cauſa cōcordiæ, vt recederetur à litigio, eo caſu penſio per ordinarium impoſita ſuper fructibus beneficij, tranſiret ad ſucceſſorem.ita dixit Gomes in regula Cancell.de annal. poſ.q.ij. allegat Hoſti.in c.niſi eſſet.de præbend.puto tamen quòd etiam tali caſu commiſſio daretur ſine dicta clauſula,per ea quæ dixi ſupra in dicto primò caſu.

12 † Secundò adde, quòd concluſio firmata in primo caſu,vt non detur commiſſio cum dicta clauſula,quando penſio eſt impoſita ab inferiore à Papa,non videtur procedere,quando inferior penſionem reſeruaret autoritate ſibi conceſſa & attributa à Papa: quia tunc Papa reſeruare videtur. facit text.in c.mulieres.in fin.de ſenten.excom.& in l.ita tamen.§.geſſiſſe.ff.de admin.tutor.& l.j.§.deieciſſe.ff.de vi & vi arma. & l.qui mandatam.ff.de offic.eius cui manda.eſt iuriſdi.c. his qui.de præbend.in vj.

Pater penſionem ſibi à Papa reſeruatam ſuper fructibus beneficij, an in filium transferre poſsit.

ſignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare. Ipſique filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quæ ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti patiebantur etiam patris nomine expreſſo, obtéta conſequi hactenus conſueuerint: profectò pernicioſum ſemper, & abominabile in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere: videlicet, quòd ipſi presbyteri eorũ crimen, quòd erat occultum, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amoré detegere nó erubeſcerét, iudicauimus: proptereaque vbi tẽpus, quòd omnia palàm facit, & præſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit admonet: meritò admonemur, vt ad tollẽdũ huiuſmodi abuſum, neceſſariũ arbitrati ſumus eiuſdẽ Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potiuſquàm talia, cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his, cum venerabilibus fratribus noſtris San. Roma. eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, de eorum conſi. & vnanimi conſenſu: autoritate apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus & ordinamus, quòd decætero filij presbyterorũ ex fornicatione nati, eccleſias cathedrales, etiam metropolitanas ac monaſteria, quibus eorũ patres præfuerunt, ſeu illa & illas dignitates etiam maiores & principales, perſonatus, adminiſtrationes & officia etiam curata & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura: ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici ac religioſi eorum patres, in titulum vel cõmendam aut adminiſtrationém: ſeu vt aliis perpetuò vnita aliquando obtinuerunt, nullo vnquã tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cũ eis ſuper hoc diſpenſare intendimus: & ſi quas diſpenſationes per nos cõcedi contigerit, tanquã per præoccupationem & contrà mentẽ noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taléſq; diſpẽſationes noſtris volumus exulare temporibus: & quod nobis licere nó patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus. Nõ obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis cæteriſque cõtrariis quibuſcũque. Datũ Romæ apud ſanctum Petrũ, anno incarnationis dominicæ, milleſimo quingẽteſimo trigeſimo, tertio nonas Iunij: Pontificatus noſtri anno ſeptimo. Modo quæritur,

ſtante

ſtante tenore dictæ conſtitutionis,an ſacerdos, religioſus vel clericus,qui habet penſionem ſibi reſeruatã ſuper fru ctibus alicuius mẽſç,dignitatis,vel beneficij,cum facultate illam transferendi in totum vel in partẽ, in vnam vel plu-
1 res perſonas: iuxta ſtilum curiæ illam transferre poſſit in filium.† Et videtur prima facie dicendum quòd non: quia licet appellatione beneficij eccleſiaſtici, nõ veniat penſio. c.quauis.de præbe.in vj.de quo dixi ſuprà q.xxviij.Tamen quia penſio largo modo eſt beneficium,vt dixi,in dicta q. xxviij.videtur comprehendi ex verbis ſupradictę ordina-
2 tionis,†ibi & alia quæcunq; beneficia, quæ verba videntur operari quòd veniat & comprehendatur etiam pẽſio & pręſtimonium:licet in titulum beneficij nõ concedantur,pro quo videtur gloſ.in cle.ij.de vita & honeſta. cler. in verbo,quodcunque.quã ſequitur Feli. in c. poſtulaſti. col.x.ver.Quarta declaratio.de reſcri. Vbi per illam gl.in d.cle.ij.dixit ꝙ quando dicitur,& aliud quodcunque beneficium, cõprehenditur præſtimonium & penſio. Hanc etiam opinionem tenuit Caccialupus in tract.ſuo de pẽſ. q.xxx.& vltima. Quinimo tali caſu,venit etiam hoſpitale,quòd non eſt beneficium,vt per Card.in cle.ij. q.iij.de iudi.& Fel.in cap.de quarta.colum.v.verſic.Et quòd om-
3 ne hoſpitale,de præſcript.† Et ratio videtur eſſe:quia dictio quodcunque,importat omnimodam generalitatem: & vbi apponitur,ſi lex nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.text.eſt not.in c.ſolitæ benignitatis. circa fi.vbi
4 Abb.in vlt.notab.de maior.& obed. † Ad prædicta facit, quod voluit Decius conſi. LXXVI. incipiente, licet in caſu propoſito,col.ij.in j. volum. vbi dixit, quòd legitimatus ad omnia beneficia curata & non curata, cenſetur etiam ad feudum legitimatus, cum feudum largo modo ſit beneficium,quatenus beneficium eſt beneuola actio, gaudium tribuens capienti. Ad idem facit:quia licet feudum pro ſe,& hæredibus ſuis,non dicatur hæreditarium:quia non tranſit in extraneos hæredes:ſecus tamen eſt, quando eſt alicui conceſſum pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque:quia tunc hæreditarium dicitur, & in quoſcunq; hæredes tranſit:vt voluit Bal.in l.cum virum. col.fi. C.de fideicommiſ.& Alexand.in l.ſi patroni.in princip. colum. penult.ff.ad Trebellian.faciunt dicta in præſenti tract. q. xxviij.

5 xxviij.in verſic. Erit ergo concluſio. † Item pro iſta opinione facit: quia licet conſtitutio prædicta loquatur de beneficiis eccleſiaſticis: tamen penſio quoquomodo, videtur eſſe eccleſiaſticum beneficium, patet: quia obtineri non poteſt, niſi à Romano pontifice, ſiue ab habente autoritatem ab eo, vel ab ordinario, in quibuſdam caſibus: vt latè dixi ſuprà q.vj. Itẽ regulariter reſeruatur clerico. Item penſio extrahitur de fructibus beneficij, & à beneficio pendet: ſicuti vſusfructus à proprietate, ſecundum Imol.in d.cle.j.§.eadem.col.iij.verſic.Circa ſecundã partem.de ſupplen.negli.prelat.& dixi ſuprà q.j.Ideò videtur quòd de ea ſit iudicandum, ſicuti de beneficio eccleſiaſtico.arg.tex.in c.quãto.de iud.& in c.tranſlato. de conſtit. Prædictis tamen non obſtantibus, contrariam partem de iure veriorem puto per infra dicẽda.Primò, quia illa verba generalia, & alia quæcunq; beneficia eccleſiaſtica, cùm cura & ſine cura: de quibus in dicta cõſtitutione reſtringuntur per alia verba ſubſequentia, videlicet ſecularia & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri & clerici, ac religioſi eorum patres, in titulum vel commẽdam aut adminiſtrationem, ſeu vt aliis vnita, perpetuò aliquando obtinuerunt: quæ verba declarant præcedentia.l.ſi ſeruus
6 plurium.in fi.& l.qui filiabus. ff. de leg.j. † Et generalitas præcedens per ſubſequentẽ ſpecialitatẽ reſtringitur. l.legato.ij.reſponſo.ff.de ſuppel.leg.per quem tex.dixit Bar. in l.quæſitum.§.fi.ff.de fund. inſtru. quòd vbi poſt genus ſequitur enumeratio ſpecierum, tũc minuitur generis ſignificatio.faciũt ea quæ voluit Imol.in cle.j.col.ij.verſic. Nota ex hoc.de ſupplen.neglig.prælat.vbi Card.in iiij.q. conſtat autem penſionem non habere in titulum cõmendam vel adminiſtrationem: ergo dici non poteſt comprehenſa in dicta conſtitutione.Secũdò pro iſta opinione facit: quia dicta cõſtitutio loquitur de beneficiis eccleſiaſticis, quæ beneficia eccleſiaſtica, ex multis cognoſcuntur, vt dixit Abb.in conſi.ſuo XLVII.incip.illud de iure quæritur,
7 an in literis. † Vbi dixit, quòd ſex requiruntur ad beneficium eccleſiaſticum cognoſcendum. Primùm, quòd non, niſi per epiſcopum vel prælatum eccleſiaſticum, conferri poteſt de iure communi: Licet quãdoque præſentatio ad laicum patronũ pertineat, vt in c.iij. de iur.pat.Innoc.in c. quod

quod ſicut.de elect. Secundùm requiſitum eſt, quòd ille qui habet prouidere,nõ poteſt ſibi illud retinere: vt in c. fi.de inſt.allegat not.in c relatum.de præb.Tertiũ requiſitum eſt,quòd de ipſo prouideri nõ poteſt,niſi clerico.c. cum adeo.de reſcri.c.ex literis.de trãſac.c.ij.de inſt.Penſio autem etiam laico aſſignari poteſt.Bal.Abb. & Fel. in c.ad audientiam.el ij.de reſcri.& dixi ſuprà q.xxj. Quartum requiſitũ, quod habeat aliquid ſpiritualitatis annexum,vel cui annectitur: vnde propter diuinum officium datur eccleſiaſticum beneficium.c.fi.de reſcrip.in vj.Penſio autem eſt quid mere temporale,nil ſpiritualitatis habens,vt vidimus ſupra q.j.Quintum requiſitum eſt, quòd beneficium ſit perpetuum.c.ſanctorum.lxx.diſt.c.pen.de cler.ægro. & not.in c.ſi gratioſæ.de reſcript. in vj.Penſio autem non eſt perpetua,ſed temporalis:quia extinguitur morte penſionarij, nec tunc vacat, aut impetrari poteſt.
8 †Sextum requiſitũ eſt, quia debet de beneficio eccleſiaſtico purè prouideri,& ſine aliquo pacto vel conditione, & non pro aliquo commodo temporali:aliàs committeretur ſimonia.c.fi.de pact.c.conſuluere.de ſimo.Penſio autem reſeruari poteſt ſub conditione,vt pẽſionarius illam dimittere teneatur,cum adeptus fuerit competens beneficium:vt dixi in præſenti tractatu q.xxv. Et prædicta requiſita ponit Abb.in d.ſuo conſi.xlvii.vbi dixit, quòd in literis gratioſis per Pontificem ad beneficia, cum cura & ſine cura conceſſis, non comprehenditur præſtimonium, quod habet aliquas qualitates cõuenientes beneficio eccleſiaſtico, nec etiam comprehenditur penſio:vt habetur per Fel.in c.poſtulaſti.col.x.de reſcri.Tertiò moueor:quia ratio prohibitionis huiuſmodi, de qua in ſupradicta cõſtitutione fuit,ne notetur ſucceſſio in beneficiis, & ne filius miniſtret vbi pater miniſtrauit quodãmodo vti patris hæres.c.ex tranſmiſſa.in fi.& in c.ad extirpandas. vbi Anc.de But.de fil.presbyt.nõ ordin.& Abb.in d.c.ex trãſmiſſa.in iiij.no.& in d.c.ad extirpãdas.in j.not.quæ ratio non militat in penſione, cum non ſit eccleſiaſticum beneficium,vt dictum fuit ſupra q.xxviij. quinimo prohibitio prædicta,ſolum habet locum in eccleſiis:vt per totum tit. de fil. presbyt. & eſt exorbitans, vt dicit Abb.in d.cap.ex tranſmiſſa.col.j.verſi.quæro an in vitium. & ibi Butr. circa fi

ca fi

9 ea ſi.†In exorbitantibus autem nõ fit extẽſio.c.quæ à iure communi.de reg.iur.in vj.c.is qui.in ſi.de fil.presby.in vj.& ſic ex iſtis concludo, quòd conſtitutio prædicta non habet locum in penſione. Prædictam tamen concluſionẽ declara non procedere in penſione, quę conſueuiſſet in titulum beneficij aſſignari, dictũ forte portio vel penſio, de quo in cap.conquerente. & ibi not. Abb.de cleri.non reſiden. quia talis penſio bene comprehẽderetur in præmiſſa conſtitutione, cum ſit eccleſiaſticum beneficium vt dixi ſuprà q.xxviij.verſic. Quantò limita.& q.xxxiij. & ex prædictis patet reſponſum ad ea, quæ ſupra fuerunt in cõtrarium allegata:&pro iſta concluſione ſupra firmata,
10 faciunt d.ſupra q.xxj.xxx.xxxj. xxxij.&q.xxxiij. † Nunc tangam alium articulum circa prædictam conſtitutionẽ, de quo his proximis præteritis diebus interrogatus fui à Reueren. Domino Ioanne Angelo de ſancto Seuerino Vincentino, Vicario Reuerendiſſimi domini mei, domini Patriarchæ Aquilegienſ. An ſicuti filius non poteſt habere patris beneficium, ita econtra, pater habere non poſſit beneficium filij. Circa hoc reperio Hoſtien.in d.c. ex tranſmiſſa.§. Ideóque, dicentem, quòd quidam dicebant quòd pater filij beneficium habere poterat: quia hoc expreſſe prohibitum non inuenitur.c. conſuluiſti. ij. q.v.& de tranſlat.prælat.c.ij.§.ſed neque.verſic.fin.ſubdit tamen Hoſt.quod ipſe contrarium credit: quia generaliter ſucceſſio prohibetur in beneficiis.viij. q.j.c.apoſtolica. Sed ſicut filius patri ſuccedit, ita pater filio, quanquam turbato ordine, vt in l.nam & ſi parentibus. ff. de inoffic.teſtam. & tam pater, quàm filius, habent querelam inofficioſi teſtamenti, vt in authent. vt cum de appell. cognoſ. §. aliud quoque. & in. §. ſancimus. itaque. col. viij.eod. tit. dicens quod cum eadem ratio ſit in patre, quæ in filio, idem ius eſſe debet. cap. tranſlato. de conſtit.c.inter cæteras.de reſcript. & in hac opinione reſidet Hoſtienſ. contrariam tamen partem tenent Alan. Vincen.& Tancred. in cap.quoniam. eod.tit.de fil.preſbyte. mouentur, quia pœnæ reſtringi, non ampliari debent.cap.in pœnis. de regul. iur. in vj.& quia quod non eſt ſanctorum patrum documento ſancitum, ſuperſtitioſa adinuentione non eſt præſumendum. ca. conſuluiſti.

ſti. ij. q. iiij. cap. inter. de tranſlat. prælat. & hanc partem videtur tenere Ioan. An. ibidem, & eam tenet etiam Butr. ibi, in verſic. quæro an vitium. Et Card. in eod. cap. verſ. ſecundò quæro. vbi dicit hanc eſſe veriorem opinionem: & reſpondet ad fundamenta Hoſtien. dicens, quòd in iſta materia, non conſideratur ſucceſſio in bonis. hanc eandem opinionem contra Hoſtien. tenent etiam Pet. de Ancha. & Abb. in d. c. ex tranſmiſſa. licet Archidia. in d. c. apoſtolica. videatur magis adhærere opinioni Hoſtienſ. Opinio autem contra Hoſtien. communis eſt, & tenenda: præſertim cum habeat pro ſe gloſ. in dicto c. apoſtolica. Ideo in iudicando, non eſſet tutum ab ea recedere. Sed in puncto iuris fortè ſuſtineri poſſet opinio Hoſtien. pro qua eſt ratio tex. in d. c. ad extirpandas. videlicet ne detur ſucceſſio in beneficialibus: quam rationem non eſt dubium

11 militare, etiam in patre filio ſuccedenti. † Nec videtur obſtare, quòd materia huiuſmodi ſit exorbitans: quia etiam in exorbitantibus, ſit extenſio ex idẽtitate rationis, quando ratio expreſſa, eſt prout eſt in caſu noſtro. facit tex. in clemen. auditor. de reſcrip. & tex. iuncta gl. in c. ij. de cõfeſ. in vj. vbi tex. loquens in reo contumace extenditur ad actorem. & text. in l. j. C. de rap. virgi. vbi text. loquens in viro rapiente, extenditur etiam ad mulierem, & habetur

12 ibi per gloſ. & doctor. † Et quando finalis ratio decidendi expreſſa eſt in l. vt in caſu noſtro, tunc ſit extenſio, etiam ad correctionem legis vel ſtatuti: facit tex. in l. j. & ibi Bar. ff. de legit. tuto. & in l. cum mulier. ff. ſolu. matr. la ij. glo. in l. j. C. de his qui ante apert. tabu. & ibi docto. & in c. j. de rer. permu. in vj. & in clemen. j. eod. tit. Bar. in l. liberorum. col. viij. verſ. his præmiſſis. de verbo. ſignifi. & Alexand. in l. ſi ita ſtipulatus. §. Griſogonus. col. xx. de verbo. obligatio. veruntamen eſt, quòd quando expreſſa eſſet cauſa impulſiua, tunc ſit extenſio. argumento. l. primæ. §. ſexum. ff. de poſtula. facit quod habetur in cap. j. de tempor. ordina. in

13 vj. † Nec obſtat illud quod dicitur, quòd ſumus in pœnalibus: quia etiam in illis ſit extenſio ex identitate rationis. tex. eſt ſolennis in cap. j. §. porro in verſi. Sed quia natura. in titulo, quæ fuit prima cauſa benefi. amittend. in vſibus feudorum. & ibi expreſſe not. Bald. dicens, quòd ille text. eſt melior ad hoc probandum, quam reperiatur in iure.

& hoc

& hoc ſequitur Iaſon, in §. ſequens. col. ij. inſti. de actio.

Penſio vtrum licitè redimi poſsit, pro certa quantitate pecuniarum.

QVÆSTIO LXXXVII.

1 *Penſio eſt quid profanum in mera temporalitate conſiſtens.*
2 *Fructus percipiendos ex præbenda vel beneficio, emere licet.*
3 *Penſio eſt onus, & quædam ſeruitus beneficio.*
4 *Fructus beneficij vendere non eſt ſimoniacum.*
5 *Penſio non eſt eccleſiaſticum beneficium.*
6 *Penſio pro quanta quantitate redimi poſſit.*
7 *Fructus beneficij ad ſeptennium vendere licet.*

OCtuageſimoſeptimò quæro, de quæſtione quæ frequentiſſimè occurrit, & miror quòd non inueniatur examinata à doctoribus, maximè modernis: vtrum penſio licitè redimi poteſt pro certa quantitate pecuniarum. Circa quam videtur dicendum, quod penſio impoſita ſuper fructibus beneficij, redimi poſſit per illius rectorem, qui ad ſolutionem eius tenetur ſine ſcrupulo & vitio ſimoniæ. Et ad hoc tenendū moueor infra ſcriptis me-
1 diis: & primò, †quia clarum eſt, quòd pēſio eſt quid profanum in mera temporalitate conſiſtens, vt dictum fuit ſupra q. j. Item cadere poteſt in merum laicum: vt per Bald. & alios, maximè Felin. in c. ad audientiam. el. j. de reſcrip. & dixi latè ſuprà q. xxj. emere autem temporalia, non eſt de genere prohibitorū, vt de ſe patet, ergo penſionē redi-
2 mere licebit. †Secundò moueor: quia penſionē redimere, nil aliud eſſe videtur, quam percipiendos fructus, emere: ſed percipiendos fructus etiam ex præbenda & beneficio emere licet: quia non ſunt ſacris adiuncti officiis, cum etiā à laicis haberi poſſint: vt habetur per Præpoſitum in c. ſed adhuc. j. q. j. col. j. in princ. maximè quia non ſunt ſpiritualitati annexi, vt inquit ibidem Archid. ſi igitur fructus beneficij percipiendos, qui ſunt de corpore beneficij emere licet, à fortiori, redimere licebit pēſiones ſuper illis impoſitas, quæ ſunt ſeparatæ à corpore beneficij, vt dixi ſuprà q. j. authen. multò magis. C. de ſacroſanct. eccl. † Ter-
3 tio moueor: quia penſio eſt onus quoddam, & quædā ſer

uitus beneficio cohęrés,vt dixit Caccialup.in tract.ſuo de penſio.q.viij. & dixi ſuprà q.xlv.vbi determinaui, quòd penſio pòteſt in perpetuum,vel ad tempus remitti,ſine au thoritate ſuperioris:onera autem temporalia beneficiorũ, redimere nõ reperitur prohibitum:ergo licitum erit.Tenemur enim libertatem,eccleſiis quas poſſidemus, vẽdicare c.prohibemus.de cenſi.c. paſtoralis. de his quæ fiunt à 4 prælat.ſin.conſ.capi.† Quartò facit:quia ſimoniacum non eſt vendere fructus beneficij pro toto tẽpore vitæ ſuæ, vt concludit Præpoſ.in d.c.ſed adhuc.col.ij.in fin. licet tamẽ id facere non ſit honeſtũ.c.j.de reb.eccl.non.alien. & not. 5 Bart.in l.codicillis.§.fin.ff.de legà.ij. † Quintò facit: quia penſio,non eſt eccleſiaſticum beneficium, vt dixi ſuprà q. j.nec venit beneficij appellatione, vide latè dicta ſuprà q. xxviij.Ideò penſionarius ad reſidentiã non tenetur, vt vidimus ſupra q.xxxj.Nec officium dicere tenetur, ſuprà q. xxx.Nec penſio incompatibile facit ſub eodem tecto, vt determinaui ſuprà q. xxxij. Item penſiones decurſæ non ſolutæ,mortuo penſionario petĩ & exigi poſſunt per eius hæredem,vt ſupra deciſum fuit.q.lij. Ergo penſionẽ redimere non erit illicitum,nec ſimoniacum, cum ſimonia tũc cõmitti dicatur, quoties aliquid temporale pro ſpirituali datur.c.j.& c.non ſatis.cum vulgaribus. de ſimo. Sextò facit:quia Epiſcopus poteſt ab aliquo milite decimas redimere,nec propterea ſimoniam committit:quia talis redẽptio eſt rei eccleſiaſticæ liberetio, vt voluit Innoc. in c.ad aures.de ſimo.in fi.& no.Ioan.in c.altare.j.q.iiij.in ij.glo. Septimò quòd licita ſit huiuſmodi redemptio penſionis facit:quia tota die videmus huiuſmodi extinctiones fieri in curia Romana, Papa ſciente, & autoritatem præſtante, quinimo volunt Domini curiales,quòd iſta extinctio pro 6 tot anticipatis penſionibus fieri non poſſit, niſi accedẽte autoritate põtificis: & datur talis extinctio per ſolam ſignaturam de ſtilo Curiæ:quòd vtique ſi illicitum eſſet,nõ toleraſſent tot Romani Pontifices:& vt atteſtatur Platina, in vita Pauli ſecundi Pontificis maximi: Paulus redimendarum penſionum vſum non improbauit, & in hanc partem inclinat magnus ille practicus curiæ Romanæ Hieronymus Paulus,in ſuo libello intitulato, Prouinciale omniũ Eccleſiarum,Aliqui vocant practicam Cãcellariæ, fol.48.

Ad

Adde quód poſtquam hæc ſcripſeram, inueni Paulum de Roma.in tract.ſuo de penſ.nuper in lucem edito, tenentẽ penſionem redimi non poſſe,niſi accedente conſenſu Papæ:vbi etiam latè examinat,an licitum ſit redimere vexationem,& quibus caſibus,vide illum in vj.quæſito,per to-
6 tum.†Pro quãta autem quantitate redimi honeſtè poſſit penſio,conſideranda eſt ætas penſionarij cui debetur, & eius conualeſcentia:argumento text.in l. cum hi.§.modus quoque.ff.de tranſact.vbi quando ſit tranſactio ſuper alimentis,attenditur ætas illius,cui alimenta debentur,videlicet an ſit puer,an iuuenis,an verò ſenex, vt inquit ibidem iureconſultus.Nec poteſt tranſigi ſuper futuris alimentis niſi accedat autoritas ſuperioris.l.de alimẽtis.C.de trãſ.l. cum hi.in principio ſupra allegata: & dixi ſuprà q.xlv. & hinc forte inoleuit ſtilus curiæ Romanæ, quod in redimenda penſione pro certis anticipatis penſionibus,requiratur autoritas Papæ,ſiquidem adhæreat Domini curiales opinioni Romani,conſil.ſuo CCCLXXXVIII.vbi tenuit penſionem aſſignatam ſuper fructibus beneficij,cedere in cauſam alimentorum,& quòd de ea iudicetur, ſicuti de alimentis,de quo latè ſcripſi ſuprà q.xlv. ſupra allegata.& q.lj. & conſueuit extingui penſio pro quinque, ſex aut ſeptem anticipatis penſionibus,ad ſummum cõſidera-
7 ta,vt dixi,ætate penſionarij.†Et forte fundatur talis ſtilus de extinguendo penſionem, pro anticipatis penſionibus ſeptem annorum: quia ad ſeptennium licet vendere fructus beneficiorum,& eſt honeſtum. c. fin.ne prælat. vices ſuas.Clem.j.§.fin.& ibi glo.in verbo ad tempus.de reb.eccle.non alienan.& habetur per Federicum de Senis.in cõſil.CXXIII.incip.quæritur an conſtitutio.& niſi eſſet obſeruantia de certo numero anticipatarum penſionum ſoluendarum,pro extinctione penſionis, facilima eſſet inuenta via vendendi beneficia,per indirectũ:quia poſſet quis cum renuntiante conuenire de pretio,& reſeruata ipſi renuntianti ſuper fructibus beneficij renuntiati penſione, demum illã pretio inter eos conuento redimere:quod vtinam ſæpe non fieret,vt ſæpe fit in maximum animarũ talia agentium detrimentum, & vilipendium ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ:ideò renuntiantes beneficia ea intentione,vt ſibi reſeruetur penſio demum extinguenda pro cer-

tis anticipatis penſionibus: & ita paciſcētes proculdubio ſimoniam committunt, cum dent tēporale pro ſpirituali, vt in toto titulo, de ſimon. & propterea grauiter puniendi eſſent, & ab omnibus accuſari poſſunt. c. ſi Dominus. de ſimo. & etiam ſeruus, meretrix & quicunq; alius criminoſus ad accuſandum admittitur. c. tanta. eod. tit. Simoniaca enim peſtis ſui magnitudine, alios omnes morbos antecellit. c. ſicut. eo. ti. Fraude autē ceſſante licita erit pēſionis extinctio, cū ſit liberare eccleſiā à ſeruitute per ſupradicta.

Penſionarius ſi recepta penſione trium futurorum annorum à rectore beneficij, illam in alium transferat, an rector prædictus pro illis tribus annis, teneatur etiā ſoluere nouo penſionario.

QVAESTIO LXXXVIII.

1 *Prelatus locans poſſeſſionem eccleſiæ, & accipiens anticipatam ſolutionem, ſucceſſori non præiudicat.*
2 *Heres prelati tenetur ad pēſiones per eū ante tempus perceptas.*
3 *Penſionarius vſufructuario comparandus videtur.*
4 *Penſionarius fructus manducat ſine labore.*
5 *Penſio non vacat nec impetratur.*
6 *Onera beneficio incumbentia, tria ſunt.*
7 *Aequitas in eccleſiaſticis præſertim ſeruari debet.*
8 *Penſio per translationem, in alium noua fit.*
9 *Emphiteuta qui anticipatè ſoluit priori domino, ſi non ſoluat nouo domino, non propterea cadit à iure ſuo.*

OCtuageſimooctauò quære, clericus habens penſionem annuam ſuper fructibus beneficij, cùm poteſtate illam transferendi recepta à rectore beneficij, anticipata penſione pro tribus futuris annis, illam tranſtulit in Sempronium: modo quæritur, an Sempronius exigere poterit penſionem à rectore dicti beneficij pro illis tribus annis, pro quibus ſoluta fuit priori penſionario. In iſta quæſtione, quæ pulchra eſt, non tactā à doctoribus quod viderim, dicendum videtur ſolutionem penſionis factam
1 anteceſſori, non præiudicare nouo penſionario. † Nam vide

videmus, quod ſi prælatus rem eccleſiæ locauit per aliquot annos,& pro toto tempore locationis pecuniam recepit,demùm moriatur,talis ſolutio non nocet ſucceſſori ſuo in illa prælatura.c.ſi.de pecul.cleri. & videtur eſſe caſus,in l.ſi quis domum.§.j.ff.locat. & habetur per doct. in c.fin. ne prælat. vices ſuas.confirmatur hoc quia videmùs quòd ſtudentes in Theologia,qui ſunt priuilegiati, vt per quinquennium fructus ſuorum beneficiorum,& præbendarum integrè percipiant aliqua conſuetudine contraria non obſtante.: vt habetur in c. ſuper ſpecul.de magiſtr. & in c.licet de præbend.non tamen penſionem ſiue fructus ſuorum beneficiorum pro toto quinquennio recipientes poſſunt ſucceſſoribus præiudicare: vt not. doct.vbi Abb.
2 Hoſtien.& Ioan.And.in d. c. ſuper ſpecu. † Quinimo dixit Hoſtien.in d.c.fin.ne prælat.vic.ſuas,quòd ſi hæres defuncti prælati,qui anticipatos affictus percepit eſt ſoluendo,ipſe ſucceſſori tenebitur.l.fin.C.de hæred.inſtit.Si autem non erit ſoluendo, ipſe conductor tenebitur; & ſibi ſuam imputabit culpam: damnum enim quod quis culpa ſua ſentit,ſibi,non alteri imputandum eſt.c.damnũ.de regu.iur.in vj.& ita tenuit Franciſ.de Ramponibus, in quodam eius. conſil.quod eſt inter conſil. Calder. in rubri.de loca.conſil, VII. & Corn.conſil.LXVII. incip. Dominus
3 Ioannes Baptiſta.in ij.vol.† Pro iſta opinione facit etiam, quia videmus,quòd penſionarius vſufructuario cõparandus videtur,vt patet ex dictis ſuprà q. j. cum penſio dicatur pendere à beneficio,ex quo extrahitur,ſicuti vſusfructus à proprietate dependet,vt dixit Imol. in clem.j.§.eadem.de ſupplen.neglig.prælat. vſufructuarius autem non poteſt locare vltra tempus eius vitæ:præallegata.l. ſi quis domum.§.j.ff.locat.& habetur per Abb. in d. c.fin. col.ij. ne prælat.vices ſu. Pro contraria parte facit:quia ex quo transferens penſionem ante illius tranſlationem anticipatam trium futurorum annorum penſionem perceperat, illam transferendo in Sempronium,non potuit plus iuris in illum tráſferre,quàm ad ipſum pertineret.c.nemo plus. de regulis iur.in vj.ſed ipſe transferens, ſi penſionem non tranſtuliſſet in Sempronium, pro illis tribus annis, nullatenus penſioné petere potuiſſet:quia ſolutione eius, quod debetur obligatio tollitur.inſtitut.de act.in princip.l.nihil

intereſt.C.de ſolut.ergo nec illas petere poterit Sempronius, qui loco transferentis eſt ſurrogatus:nam ſurrogatus naturā ſapit eius,in cuius locum ſurrogatur.l. ſi eum. §. qui iniuriarum.ff. ſi quis caut.& per Bald. in l. parabolani.C.de epiſc.& cler.facit quia ratio bonæ fidei nō patitur,vt bis idem exigatur.c.bona fides.de regul.iur.in vj. l.bona fides.ff.eod.tit. & hæc opinio in ſe æquitatem ha-
4 bere videtur. † Penſionarius enim fructus manducat ſine labore, contra illud apoſtoli, qui non laborat,non manducet.c.clerici.j.q.ij.& dicitur penſio præmium ſine opere,cum is qui altari non ſeruit, ex eo præmium conſequi non deberet.c.charitatem.xij.q.ij. Non enim tenetur penſionarius ad reſidentiam, vt vidimus ſuprà q.xxxj.nec tenetur officium dicere,de quo latè ſuprà q.xxx.Ideò Sempronius,in quem tranſlata fuit penſio, non videtur poſſe
5 cōqueri,cum omne ius ſuū à transferente procedat.† Penſio enim nō vacat, nec impetratur. Et iſtā partem tenendo,quam æquiorē puto,reſpōdere poſſumus ad ſuperius in contrarium adducta,& primò,ad illud quod dicebatur quòd anticipata ſolutio facta prælato, ſucceſſori non nocet,quòd ex eo eſt,quia prælatura vacat morte prælati, & fructus,qui poſt obitū prælati proueniunt etiam ante nouam collationem ſucceſſori ſpectāt.c. relatum.de teſta.c. præſenti.de offic.ordin.in vj. & ideò dixit Abb.in d.c.fin.ne prælat.vic.ſuas.col.ij. ꝙ quicquid perceptum fuit poſt mortem præceſſoris ante beneficium collatum,poteſt ſucceſſor petere ab hæredibus prædeceſſoris, vel à beneficij conductore;ideò cum certus eſſet ſoluens de prædictis,ſibi imputatur qui non proſpexit, quod euenire potuit in ordinariis ad talem caſum, vt not.Dyn.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de verbor.obligat. Sed in caſu quæſtionis noſtræ,rector eccleſiæ grauatæ penſionis onere, ſciebat quòd morte penſionarij penſio non vacabat; ſed extinguebatur, & conſolidabatur cū ipſa eccleſia ſuper cuius fructibus erat impoſita, vt de ſe patet. Et per conſequens non tractabatur de alterius præiudicio, niſi ſui ipſius:& hoc maximè procedit,quando ſoluens talem penſionem,non fuit ille qui conſenſit illius reſeruationi cum dicta facultate transferendi,adeò quòd potuit illam probabiliter ignorare. Secundò non obſtat quòd dicebatur
de vſu

de vſufructuario, qui locare non poteſt vltra tempus eius vitæ. d. l. ſi quis domum. §. j. ff. locat. cui videtur æquiparari penſionarius, quia reſpondetur quòd ideò eſt, quia eo mortuo vſusfructus finitur, & cum proprietate conſolidatur. l. antiquitas. C. de vſufruct. Sed quando penſio etiam tranſlata de vno in alium, morte illius primi cui reſeruata fuit à principio non extinguitur, ſed remanet apud eum in quem tranſlata fuit: & ſic beneficium remanet obnoxium illius ſolutioni, quòd ſi iterum ſoluere teneretur penſionem iam ſolutam pro dictis tribus an-
6 nis, vtique illius rector ſuſtinere non poſſet † onera beneficio incumbentia, quæ tria principaliter ſunt. Primùm quòd rector congruam portionem ad ſui ſuſtentationem habere debeat: ſecundùm quòd poſſit epiſcopalia iura perſoluere: tertiùm quòd poſſit hoſpitalitatem tenere: vt not. in cap. j. xxj. q. j. cap. is cui. de præbend. in vj. & in capi.
7 de monachis. de præbend. & ibi gloſ. † Prædictæ opinioni, vt dixi, multum fauet æquitas, quæ præſertim in eccleſiaſticis ſeruari debet. c. j. de dolo & cõtu. c. dilecti. de iud. & attendi debet in iudicando. l. placuit. ff. de iudi. vnũ ta-
8 men obſtare videtur, † quòd quando penſio tráſfertur de vna perſona ad aliam, extinguitur penſio quæ erat in perſona transferentis, & noua creatur penſio in perſona eius in quem fit tranſlatio ſuper fructibus eiuſdem beneficij. Cogita, quia illa eſt notabilis quæſtio. Vnum tamen non omittam, q̃ poſito quòd nouus penſionarius poſſet exigere penſionem pro illis tribus annis, pro quibus fuerat anticipate ſoluta primo penſionario: non tamen propter illius non ſolutionem obtinere poſſet, q̃ debitor priuaretur beneficio, iuxta tenorem literarũ reſeruationis penſionis, argumento eorũ quæ voluit Corn. in dicto ſuo con
9 ſilio LXVII. in ij. vol. in j. col. † Vbi decidit quòd ſi emphiteuta ceſſauit in ſolutione canonis per bienniũ, quo caſu cadit à iure ſuo. c. potuit locator. Si tamẽ prius ante tempus ſoluerat priori domino pro illis annis, licet ſucceſſori non ſoluerit, quòd propterea non cadit à iure ſuo, facit: quia quælibet cauſa, etiam beſtialis, excuſat à dolo, & à pœna. l. igitur. §. poteſt. ff. de liber. cauſa. Ang. in l. plagij. C. ad leg. Flaui. de plagi.

Canonicus nouiter receptus, qui vigore ſtatuti tenetur dare capitulo medietatem fructuum ſuæ præbendæ duorum primorũ annorum, ſuper quibus eſt penſio, an detrahere debeat in primis & ante omnia penſionem?

QVAESTIO LXXXIX.

1 *Clericus qui impetrauit, vt beneficium ducatorum centum habere poſſet, habere poterit beneficium longè maioris valoris, ſi reſiduum in expenſis conſumitur.*
2 *Beneficij redditus, computantur deductis expenſis.*
3 *Bannitus qui fructus non percipit, collectas ſoluere non tenetur.*
4 *Vſusfructuarius, tenetur ad onus collectæ.*

OCtuageſimononò quæro. Cauetur ſtatuto alicuius eccleſiæ quòd nouus canonicus teneatur dare capitulo dictæ eccleſiæ medietatem fructuum ſuæ præbendæ duorum primorum annorum: modo quidam aſſecutus fuit canonicatum & præbendam in dicta eccleſia; ſuper quorum fructibus, pontifex reſeruauit cuidam clerico annuam penſionem: quæritur an nouus canonicus, teneatur ſoluere integram dimidiam fructuum dictorũ duorũ annorum capitulo dictæ eccleſiæ ſine detractione dictæ penſionis, vel ea detracta? Et prima facie dicendum videtur, q̃ integra medietas fructuũ ſine aliqua detractione penſionis ſolui debeat: quia ſtatuto prædicto nõ videtur per Papam derogatum ex cõceſſione & reſeruatione dictæ penſionis. facit in argumentum, tex. in c. ſi propter tua debita. de reſcript. in vj. vbi habetur quòd ſi epiſcopo ſit conceſſum de gratia ſpeciali, vt fructus primi anni beneficiorum vacantium poſſit per quinquennium percipere: talis conceſſio non derogat particulari ſtatuto; per quod huiuſmodi fructus fabricæ vel vſui alterius perſonæ debeantur, niſi hoc fuerit expreſſum: nec vnquam Papa præſumitur velle derogare particulari ſtatuto alicuius loci, de quo notitiam non habuit, cũ illud ignorare præſumatur. capit. j. de conſtitut. libro vj. facit, quòd regulariter in dubio nunquam præſumatur Papam velle tertio præiudicare. c. ſuper eo. de offic. ordin. l. nec auus. ff. de emanci. liber.

liber.l.ij.§.meritò.ff.ne quid in loco publi.contrariam tamen partem veriorem arbitror, videlicet quòd nouus canonicus, teneatur ſoluere dictam dimidiam fructuũ, detracta in primis & ante omnia penſione: & moueor ex infra dicendis. Primò: quia fructus & redditus præbendæ cõſiderari debent detracta penſione, ex eo quod no.Bald. in l.j.col.ij.verſi.Pone impetraui à Papa.C.de fruct.& lit.
1 expen.† Vbi dixit quòd ſi quis à Papa impetrauit quòd habere poſſit beneficium vſque ad valorem annuum ducatorum cẽtum auri de camera, vigore dictæ gratiæ habere poterit beneficium valoris ducatorum trecentorũ, ſi dictum beneficium adeò ſit grauatũ, quòd illius onera aſcendat ad ſummam ducatorum ducentorum quolibet anno: quia verum eſt dicere, ꝙ tale beneficium effectualiter non dicitur habere in redditibus, niſi ducatos centũ.
2 argumento.l.illud.C.de collat.† Et not.idem Bal.in l. ſed ſi hoc.§.quidam.in fin.ff.de condit.& demonſtr.vbi dixit, quòd tantum valent beneficij redditus, quantũ valent deductis oneribus. Et idem dixit Alexand.in l.non amplius, per illam text.in princip.ff.de legat.j.& ibi Paul.de Caſt. Secundò facit, quia ſicuti colonus de parte fructuũ quos ratione culturæ percipit: ità & dominus fundi de portione ſua decimam ſoluere tenetur.tex.eſt in cap.tua nobis. de decim.vbi Abb.& alij: & ita videtur dicendum in caſu huius quæſtionis noſtræ, quòd iſte nouus canonicus ſolũ teneatur pro portione fructuũ quos percipit, ſoluere dimidiam dicto capitulo. Tertiò facit quia rector beneficij grauati onere penſionis, tenetur decimam ſoluere ſolum pro parte fructuum, quos retinet apud ſe detracta pẽſione, & penſionarius tenetur ad ſolutionẽ decimæ pro concurrenti quantitate ſuæ penſionis, vt latè dixi ſuprà q.lix. Quartò facit: nam videmus quòd impoſito per epiſcopum charitatiuo ſubſidio ſuper fructibus beneficiorum iuxta terminos.c.conquerente.in fi.de offic.ordin. & in c. cum apoſtolus.§. prohibemus.de cenſib. Rector beneficij grauati penſionis onere, ſolùm illud ſoluere tenetur pro portione fructuum, quod ſibi remanet dempta penſione. Penſionarius autem pro portione penſionis, ratam ſuam charitatiui ſubſidij ſoluet, vt decidit Bellencinus.in tract. ſuo, de ſubſid.charit.q.xxxvij.& dixi latè ſuprà q.xxxviij.

ꝗa à ſummo Pontifice videatur facta ſine præiudicio eccleſiæ, in qua erat tale ſtatutum: quia reſpondetur iuxta intentionem Decij in præallegato conſilio quòd ſtatutum prædictū intelligitur virtualiter, vt ſoluatur dimidia fructuum detractis oneribus, vt ſupra dictum fuit.

Penſionarius an pro rata pēſionis teneatur cōtribuere ad neceſſariā fortificationē ciuitatis, quādo ad id tenetur eccleſia grauata pēſiōe.

QVAESTIO XC.

1 *Penſionarius tenetur ad onera impoſita reſpectu fructuum beneficio pro rata penſionis.*
2 *Fallit quando penſio ſibi fuit reſeruata libera ab omni onere.*
3 *Exactio oneris impoſiti eccleſiæ pro fortificatione ciuitatis, fiet per iudicem eccleſiaſticum non ſecularem.*

NOnageſimò quæro: certum eſt quòd eccleſia tenetur contribuere cum laicis ad reparationem murorum ciuitatis, & illorum neceſſariam fortificationem. Ita Ia. de Arena, Iac. But. Cy. & Bart. in l. ad inſtructiones. C. de ſacr. ſanct. eccl. & Aluarottus, in titulo. de pace. iur. firm. in §. illicitas. in vſib. feud. habetur per Guid. Papæ, in ſuis deciſ. deciſ. LXXVII. incip. an eccleſia. per Pet. de Anc. in c. non minus. & ibidem Inno. & Card. de immu. eccle. Bald. in tit. de pac. conſtan. col. iiij. verſi. munitione ciuitatis, idem Bald. in conſi. ſuo CCXXIIII. incip. antiqua. in tertio vol. Paul. de Caſtr. & Bald. in d. l. ad inſtructiones. & de hoc vide latius Abb. in d. c. nō minus. qui recitatis aliorū opinionibus, videtur tenere contrarium. Modo quæritur, an clericus cui reſeruata fuit annua pēſio ſuper fructibus alicuius eccleſiæ, quæ ad huiuſmodi onus tenetur in caſu quo de iure ipſa eccleſia compelli poteſt ad talem cōtributionem pro concurrenti quātitate penſionis ad huiuſmodi onus teneatur? In iſta quæſtione dicendum puto quòd ſic: quia clarum eſt, quòd tale onus imponitur eccleſiæ reſpectu fructuum,
1 † penſionarius autem ad onera reſpectu fructuum beneficiorum imponēdā, tenetur: patet quia eſt obligatus ſoluere decimā Papalem, quæ habito

bito reſpectu ad fructus beneficij ſoluitur, vt tradit Bellenc. in tract. ſuo de charit. ſubſ. q. xxxvij. & q. lxxv. & per Imo. in cle. ſi beneficiorũ. de decim. & eſt tex. clarus in extrauagante Bonifacij. viij. quæ incipit, declarationes in titulo, de decim. & de hoc dixi latè ſuprà q. lix. tenetur etiã penſionarius ad ſolutionem charitatiui ſubſidij eccleſiæ impoſiti, pro ſua contingenti parte, vt dictum fuit ſupra q. xxxviij. & habetur per Bellenc. loco proximè allegato: faciunt dicta in proxima præcedenti q. & ex præmiſſis breuiter concluditur penſionarium teneri ad talem con-
2 tributionem pro eius parte. † Hoc tamen non procederet quando penſio eſſet reſeruata libera & exẽpta à quocunque onere: iuxta ea quæ diximus s. in d. q. lix. in verſ. Iſtam
3 concluſionem intellige. † Vnum tamen non omitto, quòd talis oneris exactio fieri non poterit per iudices laicos, ſiue laicos miniſtros, ſine Epiſcopi vel alterius ſuperioris licentia, vt decidunt docto. in d. l. ad inſtructiones. & in d. c. non minus. vbi Abb. col. vj. in verſic. dicit tamen. ſed fieri debebit per eccleſiaſticum ſuperiorem illius eccleſiæ, cui huiuſmodi onus impoſitum erit.

Papa ſi committat in partibus clerico aſsignari certam penſionem ſuper fructibus beneficij, & moriatur re integra, an talis gratia expiret?

QVAESTIO XCI.

1 *Mandatum regulariter morte mandantis expirat.*
2 *Executores gratiarum, dicuntur delegati.*
3 *Executoris officium cui Papa cõmiſit, quòd de præbenda prouideat ei cui canonicatũ Papa cõtulit, morte Papæ non expirat.*
4 *Executoris officiũ in gratia iã facta, nõ expirat per obitũ Papæ.*
5 *Mãdatũ annexũ actui irreuocabili, morte mãdantis nõ expirat.*
6 *Executor gratiæ ſi pronunciet ſe non executorem, non propterea priuatur iuriſdictione.*
8 *Res integra quando dicatur.*

NONAGESIMOPRIMÒ quæro. Si alicui per literas apoſtolicas conceſſa ſit gratia, per quam committitur aſſignatio certæ penſionis in partibus, an huiuſmodi gratia expiret Pontificis morte re integra, ita quod

exec

executor in d.gratia deputatus,ad illius executionẽ procedere nõ poſſit?In iſta quæſtione videtur dicendũ, gratiam expirare re integra morte pontificis.per tex.in cã.ſi cui nulla.in verſi.Secus ſi ſuper.de præb. in vj. vbi dicitur quòd ſi ſit datus executor ſuper prouiſione certæ perſonæ facienda,ad fauorem eius cui mandatur prouideri, ꝙ
1 talis gratia expirat morte Pontificis re integra.† Secũdò facit:quia regulariter morte mandatis, mandatum expirat.l.mandatum.C.mand.c.gratũ.& c.licet.de offi.deleg. Tertiò facit:quia ſi Papa madet executori,vt ſi ita eſt, vel ita eſſe compererit, prouideat Petro de certo beneficio, quod Petrus Papæ certo modo vacare expoſuerat, ſi poſtmodũ Papa re integra moriatur, executoris autoritas expirat.Ita decidit Rot.deciſ.cccxlix.incip.ſi Papa in nouis.Quartò facit quod voluit Io.And.in c.ſi.§. officiũ. de offi.deleg.in vj.vbi dixit,quod poteſtas conſeruatorum priuilegiorum,expirat re integra morte Papæ: cum quo
2 tráſit Domi.in c.ſi ſuper gratia.eo.ti.† Quintò facit:quia clarũ eſt, quòd executores gratiarum, dicuntur delegati, vt norant doc.in d.c.ſi ſuper gratia. de offi.delegat. in vj. vbi eſt tex.delegati autem iuriſdictio expirat, & ipſo iure finitur re integra per obitum delegãtis,vt habetur per Paul.Domi & Franch.in c.ſi à ſubdelegato. de offic.delega.in vj.Spec.in tit.de lega.in.§.reſtat.verſ. item mortuo. & Ioan.Andr.Hoſtien.& alij in cap.cum veniſſet.de teſtib. vbi eſt gloſ.de hoc.& hoc procedit etiam in delegato ad vniuerſitatem cauſarum:vt habetur in d.c.fin.§.officium. & ibi doct.de offic. deleg. in vj. Contrariam tamen partem in caſu quæſtionis noſtræ, de iure veriorem teneo:ꝙ imo talis gratia, re integra non expiret morte Papæ: facit,quia in caſu noſtro,gratia eſt iam facta per Papam de penſione,licet illius reſeruationem executori in partibus committat:quo caſu mandantis morte,in gratiis iam factis,executoris facultas non expirat. text.eſt in c.ſi ſuper gratia.ſupra allegato. Ad idem facit tex. in d.c.ſi cui nulla.in princ.& ibi glo.cum ibi not.per docto.de præben.in
3 vj.† Facit quia ſi Papa alicui confert canonicatũ,& mandat executori:vt illi prouideat de præbenda,mortuo Papa, talis gratia & autoritas executoris non expirat, quin præbendam poſtmodum vacatem illi aſſignare poſſit,licet

cet quo ad. ipſam præbendam videatur gratia facienda. tex.eſt notabilis in c.penult.de conceſ.præben.in vj.quod etiam voluit gloſ.in d.c.ſi cui nulla.in fin.& Franch. & alij in d.c.ſi ſuper gratia.& hanc opinionem in caſu quæſtionis noſtræ, tenet Hieronymus Paulus, doctor Hiſpanus, admodum Romanæ curiæ practicus,in libello ſuo,quem aliqui vocant practicam Cancellariæ. fol. 49. in verſi. in-
4 cipien. præſtantiſſime doctor.† Vbi dixit, quòd iſto caſu gratia eſt iam facta quo caſu etiam re integra non expirat officium executoris, cum ſit acceſſorium ad ipſam gratiam executoris deputatio : acceſſorium autem recipit perpetuationem à principali : vt eſt text. in dicto cap. ſi ſuper gratia. vbi Franch. in vlti. not. & facit pro iſta opinione ; quod dicunt Domini de Rota in d. deciſ. c c c-x l i x. ſupra allegata circa finem : vbi voluerunt, quòd ſi Papa mandat prouideri certæ perſonæ de certo beneficio tunc vacante, quòd talis gratia re integra morte Papæ non expiret, mouentur per text.in d.c.ſi ſuper gratia. Ad idem facit quod dixit milus,in ſuo repert. in verbo gratia. in verſic.incip. gratia facta, licet nondum executa:vbi voluit quòd gratia facta dicatur,vbi Papa mandat prouideri de certo corpore beneficij vacantis ex obitu certæ perſonæ, dummodo talis prouiſio ſit facienda ſine iudiciali indagine. Et tenendo iſtam partem, quæ vera eſt, ad allegata ſupra in contrarium reſponde : & primò non obſtat text.in d.ca.ſi cui nulla. in verſic.ſecus. quia reſpõdetur,quòd procedit in gratia facienda:mandabatur enim ibi prouideri certæ perſonæ de incerto beneficio vacaturo,& ita illum text. intelligũt gloſ. & docto.ibi & doct.in d.c.ſi ſuper gratia.& Domini de Rota in præallegata deciſ. cccxlix. in nouiſ. Non obſtat ſecundum,quòd morte mandantis,mandatum expiret. d. c.li-
5 cet.de offic.dele.cum ſimi.†Nam reſpõdetur, quòd iſtud non procedit, quoties mandatum eſt annexum,& acceſſorium ad actum irreuocabilem, prout eſt gratia iam facta, quæ morte concedentis etiam re integra non expirat,cum acceſſorium naturam ſui principalis ſequatur. c.acceſſorium. de regul. iur. in vj. & eſt text. in d. cap. ſi ſuper gratia. Nec obſtat Tertium, quòd vbi Papa mandat alicui, vt ſi ita eſt, vel ita eſſe compererit, prouideat Petro

Petro de certo beneficio, quod Petrus Papæ certo modo vacare aſſeuerat: quo caſu mortuo Papa, re integra officium executoris expirare videtur: quia id ex eo eſt, quia talis executor datus eſt cum cauſæ cognitione: & ſic non eſt merus executor: nam tenetur partem citare, & procedere cum cauſæ cognitione: vt in c. olim. & in c. ex parte. de reſcript. in vj. & in c. exhibita. de iudic. Ita voluit Rota præallegata deciſ. cccxlix. in nouiſ. & Franch. in d. c. ſi ſuper gratia. & ibi Domi. Quartò non obſtat, quòd conſeruatorum poteſtas datorum ſuper priuilegiis expiret re integra: quia eo caſu datio conſeruatorum non eſt quid acceſſorium ad priuilegia, cum ex priuilegiis agere & excipere quis poſſit ſine conſeruatore. Ita dixit Domi. & ibidem Franch. in d. c. ſi ſuper gratia. & idem Franch. in d. c. ſi. in. §. officium. de offi. deleg. in vj. & minus obſtat quintum fundamentum ſupra adductum, quòd iuriſdictio delegati re integra expiret morte mandantis: Nam illud procedit in delegato, cui principaliter, nō acceſſoriè, madatur iuriſdictio: & ita procedunt iura in contrarium adducta: ſecus eſt quando delegatus habet iuriſdictionem acceſſoriè, vt eſt in caſu noſtro in executore, & ſupradictū
6 fuit: & eſt text. & ibi doct. in d. c. ſi ſuper gratia. † Quinimo adeò differt executor gratiæ iam factæ, licet delegatus ſit à delegato principaliter ad iuriſdictionem exercēdam, quòd ſi executor gratiæ huiuſmodi, pronunciet ſe non executorem illius gratiæ, non propterea expirat eius autoritas, cum talis pronunciatio ius ſibi auferre nō poſſit: vt voluit Domi. in d. c. ſi ſuper gratia. & ibi Franch. in verſic. iiij. not. ex gloſ. vbi allegat gloſ. magnam, in c. ſi ſoli. in §. de concel. præbend. in vj. Idem voluit Felin. in c. ſignificantibus. column. ij. verſic. limita quartò. de offi. delega. Secus tamen eſt in delegato principaliter ad iuriſdictionem exercendam: quia ſi pronuntiet iuriſdictionem non habere, illam etiam conſenſu partium non re-
7 aſſumit: vt in dicto cap. ſignificantibus. † Quando autem dicatur res integra, vide per docto. in dicto cap. ſi cui nulla. vbi Franch. & in d. cap. ſi ſuper gratia. Erit ergo ex prædictis concluſio, quòd in caſu quæſtionis noſtræ neque gratia, neque executoris autoritas expirat morte Papæ.

Compen.

Compenſatio an habeat locum in materia penſionis.

QVAESTIO XCII.

1 *Compenſatio vim ſolutionis habet.*
2 *Debitor qui iurauit certa die ſoluere, compenſare poterit.*
3 *Compenſatio opponi poteſt, non obſtante ſtatuto quod alia exceptio, quam ſolutionis opponatur.*
4 *Compenſatio obiici non poteſt petenti alimenta.*
5 *Compenſatio obiici non poteſt prælato, petẽti charitatiuum ſubſidium ratione alimentorum.*
6 *Compenſatio non admittitur, quando de facili liquidari non poteſt.*
7 *Compenſatio an ſaltem locum habeat ad euitandam pœnam,*
8 *Compenſatio fit ipſo iure, ad euitandam pœnam.*
9 *Compenſatio quando non prodeſt, ad pœnam euitandam.*
10 *Emphiteuta qui totum canonem non ſoluit, ex partis ſolutione non euitat pœnam.*
11 *Venditio facta, quòd niſi ſtatuta die pretium ſoluatur res ſit inempta, ſi vnus nummus deficiat, non valet.*
12 *Debitor penſionis, qui penſionis reſeruationi cõſenſit & iurauit, compenſationem opponere non poterit.*

NOnageſimoſecundò quæro, an compenſatio locum habeat in materia iſta eccleſiaſticæ penſionis, adeò quòd petenti penſionem ſibi ſolui, opponi
1 poſſit. † Et videtur dicendum quòd ſic: quia compenſatio vim ſolutionis habet: facit text. in l. ſi debitor. circa fin. ff. qui pot. in pign. habean. ibi neque intereſt vtrum
2 ſoluerit, an verò compenſauerit. † Ad idem facit quod voluit Barto. in l. amplius non peti. column. fin. ff. rem ratam haber. vbi eſt text. quòd debitor qui certa die ſoluere promiſit, & iurauit, compenſare poterit: accedat quòd licet conditiones adimpleri debeant in forma ſpecifica. l. qui hæredi. & l. Mæuius. ff. de condition. & demonſtration. tamen iuſſus dare, vel ſoluere conpenſando conditionem adimplet. l. ſi Peculium. §. j. ff.

3 ff.de ſtat.liber.† Quinimo etiam ſi ſtatutum permitteret non opponi aliam exceptionem,quam ſolutionis, tamen compenſatio opponi poterit, vt voluit Ange. in conſil. CCXIX. incip.quidam nomine: & ſequitur Alex.in conſil.XII.col.penult.in ij.vol. Quinimo compenſatio opponi poteſt in executione ſentẽtiæ.l.ſi cum militi.§.cum quæritur.ff.de compenſ.probatur in l.de hærede.C.de pet.hæred.Diſtinguendum tamen puto,quòd aut ſumus in caſu, in quo pro pẽſione executiue agitur:aut ſumus in caſu in quo agitur via ordinaria,de quo dictũ fuit ſuprà. q. lxiij. vbi vidimus an in cauſa penſionis neceſſaria eſſet litis conteſta.Primo caſu quando via executiua proceditur cõtra debitorem penſionis, diſtinguendum eſſe arbitror, quòd aut pẽſio reſeruata fuit clerico pro alimẽtis:iuxta ea quæ
4 dixi ſuprà q.xlv.† Et iſto caſu dicerem compoſitioni non eſſe locum:quia petenti alimenta compenſatio obiici nõ
5 poteſt tex.eſt in l.in ea.C.de compen.†Facit quod voluit Bellenc.in tracta.ſuo.de ſubſid.charit.q.liij.vbi concludit, quòd quando prælatus petit charitatiuum ſubſidiũ ratione alimentorum,tunc ei non poteſt obiici cõpenſatio, nã qui alimenta denegat,necare dicitur.l.necare, & ibi Bart. C.de liber.agnoſcen.Aut penſio non fuit reſeruata pro alimentis,& tũc dicendũ videtur compenſationẽ admitti debere etiã ſi executiuè agatur contra debitorem pẽſionis, quod eo maximè oſtẽditur,quòd compẽſatio, dummodo non requirat altiorẽ indaginẽ obiici poteſt, quãdo agitur de executione ſententiæ.l.is à quo.& ibi Bart. ff. vt in poſ.
6 leg.†Ad hoc vide,quæ ſcribit Felin. poſt Abb.& alios, in c.ſuborta.de re iud.Vbi latè materiam proſequẽdo dixit, quòd compenſatio non admittitur,quando de facili liquidari non poteſt.l.vlti.C.de compenſ.Sed compenſatio de debito liquidato,ad impediẽdũ ſententiæ executionẽ bene opponitur:vt per Sozin.in conſil.XXIIII.incip.viſis diligenter.in verſ.accedat.in j.volu. Nihilominus domini curiales dicere ſolent,quando executiuè proceditur,ſolue & repete cõtra conſiliũ iuriſconſulti in l.iij. ff.de compẽ.dicentis,quòd melius eſt non ſoluere,quam ſolutũ repetere. Vnde arbitror eos tenere indiſtinctè opinionẽ Roman. in conſil.ſuo CCCLXXXVIII. incip.in caſu propoſiti thematis,vbi voluit,quòd penſio indifferẽter cedat in cauſam

alimentorũ,de quo latè per Feli.in c.ad audientiã. el ij.de reſcrip.& dixi ſuprà q.xlv. & lj.aut agitur ad penſionem non executiuè,ſed via ordinaria:& tũc etiã ſubdiſtinguerem,quòd aut pẽſio fuit aſſignata pro alimentis, & tunc idem ſit quod dictum fuit ſupra, aut non fuit aſſignata pro alimentis, & tunc videtur dicendum compenſationem locum habere. nam regulariter eſt permiſſa. l. ij. ff.
7 de compenſ.l.iij.eod.titu. † Aut quærimus vtrum locum habeat compenſatio, ſaltem ad euitandam pœnam cenſurarum & priuationis beneficij, quam ſolent incurrere non ſoluentes penſionem in terminis, in literis conſtitutionis penſionis appoſitis, quando penſionis debitor offert compenſare.Spec.in tit.de loca.§. nunc aliqua. tangit hanc quæſtionem in emphiteuta, qui ceſſauit per debitũ tempus in ſolutione canonis,in verſi.l x x i x. vbi dixit quòd emphiteuta poteſt ſe tueri compenſatione, ſi dicamus compenſationem fieri ipſo iure .l.ſi ambo. §. cum autem aliter. ff. de compenſ. Si autem dicamus compenſationem non fieri ipſo iure,tunc Spec. adhuc putat idẽ eſſe, dummodo compenſatio fuerit obiecta ante lapſum triennij in emphiteuta priuati, per text.in l. ſi conſtat.ff. de compen.& idem videtur ibidem tenere Ioan. And. in addit.& alber.in l.ij.C.de iur.emph.col.x.vbi dixit, quòd quando dominus eſt debitor emphiteutæ, ſi emphiteuta ſit paratus compenſare, non cadit à iure ſuo. Idem tenet Albe.in l.cum aliter.ff.de compenſ. & Fulgoſ. in d. l.ſi conſtat.& Abb.antiquus,in cap.bona fides.de poſ.& ibidẽ Anto.de But.in vlti.not. vbi etiam per Ioan. And.idem tenuit Iaſon,in d.l.ij.col.xviij.verſ.Decimonono quæro.C. de iure emphi.vbi relata opinione Spec.dicit quòd tali caſu fiet ipſo iure compenſatio,nõ obſtãte,quòd regulariter cõpenſatio ipſo iure non fiat, niſi ab homine opponatur: vt eſt cõmunis opinio gl.& doct.in d.l.ſi cõſtat .ff.de com-
8 penſ.†Dicit enim,quòd regula prædicta fallit, vbi agitur de pœna euitanda, vel impediendo curſum vſurarũ; quia tũc odio pœnæ & vſurarum, ipſo iure fit cõpenſatio. per not.per glo.& doct.in d.l.ſi conſtat. & per glo. & Bald. in l.j.C.eod.tit. & ſubdit quòd ne emphiteuta cadat à iure ſuo,intelligitur ipſo iure oppoſita compenſatio, etiam ſi per emphiteutam,ante tempus oppoſita non fuerit. & ita

refer

refert Imol.in dicto.c.bona fides.col.ix.& ange.in dicta l. ſemel mora.ff.ſol.matr.& Ioan.Fab.& Ioan.de Platea, in §.in bonæ fidei.inſtit. de act. & quod ad euitandam pœnam ipſo iure compenſatio fiat. tenuit etiam Abb.in cap.cum dilectus. de ordi. cogni. & in cap.ad noſtram. de iure iur.& ibi Bald.& Alexand. in conſilio x I I. in v. volu.& Gozadinus in conſil.lx I x. col.j.& ij.ex quibus videtur concludi poſſe, quòd debitor penſionis ad pœnam euitandam cenſurarum & priuationis beneficij : ex quo penſionem non ſoluit, ſi erit creditor penſionarij in tanta vel in maiori quantitate,beneficio compenſationis vti
9 poterit. † Quid autem dicendum erit,ſi debitor penſionis ſit creditor penſionarij in minori quantitate:quàm ſit penſionis debitum ? dicendum erit penſionis debitorem non euitarę pœnam : quia vbi fit ipſo iure compẽſatio ad pœnam euitandam, intelligitur fieri pro concurrenti quantitate.text.eſt, & ibi Bald. in dicta l.ſi conſtat. vbi igitur quis eſſet creditor penſionarij in ducatis puta triginta,& debitor eiuſdem, pro decurſis penſionibus,in ducatis ſexaginta, compenſatio tunc fieret ſolum pro ducatis triginta,& reſtaret adhuc debitor de ducatis triginta. Ideo priuationis pœnam non euitaret.
10 †Faciunt not.per Bald.in rubr.ff.de contrahen. empt. q. x.& habetur per Oldr.conſi.xxix.vbi habetur, quòd emphiteuta,qui ſoluit partem canonis, ſi totum non ſoluit, in totũ cadit à iure ſuo.Idem voluit Imol.in c.potuit.col. xxxviij.de loca.vbi etiam dixit, quod is qui promiſit centum ſub pœna,& partem tantum ſoluit, incidit in totam pœnam.Idem voluit Salicet.in authent.perpetua. C.de ſacroſanct.eccle.Quinimo dixit Paul.de Caſt.in l.in executione.§.pro parte.ff.de verb.obliga. quod ſi debitor totũ ſoluiſſet,excepto vno nummo,tamẽ pœnam non euitaret.
11 †Ad idem facit quòd voluit. gloſſ. in l.res bona.ff.de contrahen. empt. quæ dixit,quòd ſi ſit vendita res ſub conditione,quòd niſi ſtatuta die pecunia ſoluatur,res cenſeatur inempta:ſi vnus ſolus nummus reſtaret ad ſoluendum,res inempta dicetur:idem voluit Iaſon, in authent.qui rẽ.C. de ſacroſanc.eccle.& Barba.in conſilio x x x v I. in ij. vol. Concluſionem tamen prædictam,quòd compenſatio fiat ad euitandam pœnam,quando quis eſt debitor penſionis

lutionis fiendæ non eſt appoſitum.

3 *Penſio domus ſoluetur in fine anni,ceſſante conſuetudine.*

4 *Ciuitas Venetiarum,aliarum ciuitatum Regina.*

NOnageſimotertiò quæro,quo tempore fieri debeat penſionis ſolutio. In hac quæſtione dicendum erit, quòd aut in literis reſeruationis annuæ penſionis eſt appoſitum tempus, quo ſolui debeat ipſa penſio, & tunc ſtatuto in literis tempore ſolui debet:contractus enim ex conuentione legem accipiunt.l.j.§.conueniatur. ff. depoſit.& ſi ſtatuta die quis non ſoluerit,conſtituitur in mora. l.magnam.C.de contrahenda & committen. ſtipula.vt dictum fuit ſuprà q.lxiiij. Conſueuit tamen regulariter de ſtilo curiæ apponi in literis reſeruationis annuæ penſionis,quòd dimidia ſoluatur in feſtiuitate beati Ioannis Baptiſtæ;de menſe Iunij,alia verò in natiuitate domini no-
1 ſtri.† Aut in literis non eſt appoſitum tempus ſolutionis: & tunc dicendum videtur, quòd ſolutio fieri debeat in fine anni,per gloſ.in l.defuncta.& ibi Flor. ff. de vſufruc. doct.in l.diuortio.§.j.ff.ſol.matrim.gloſ.in l.quæro. §. inter.ff.loc.& in l.ſi ædes.§. ſi quis cum. eod.tit. & ibi Bart. & idem Bart.in l.ædem. C.loca.& Alexand. in l. qui hoc anno.ff.de verb.oblig.& in l.diuortio.col.viij. verſic. Puto tamen.ſolut.matrim.vbi allegat ad hoc text.in l. Iulia. §. offerti.ff.de act.empt.Tamen in dicta l.diuortio. Alexan. diſtinguit inter ſolutionem penſionis prædij ruſtici, & prædij Vrbani:& ſimiliter Bald.ibidem, diſtinctionem facit,inter locationem operarum,& locationem rei:eos videre poteris:quia cum eorum dicta ſint extra materiam noſtram penſionis eccleſiaſticæ,de qua tractamus, referre
2 non intendo.†Præmiſſam tamen concluſionẽ intellige nõ procedere vbi eſſet cõſuetudo,quòd ſolutio penſionis fieret certo tempore:quia tunc attendenda eſſet:quia cõſuetudo ſemper actui tacitè ineſſe videtur:vt dixit Bald. in d. l.diuortio.in princ.col.penult.verſi.in gloſ.in tres. allegat
3 text.in l.licet.& in l.excepto.C.loca.†Et idem voluit Bar. in d.l.ædẽ.vbi dixit,quòd pẽſio domus ſolui debet in fine anni,niſi ſit aliqua conſuetudo, quòd fiat ſolutio alio tẽ-
4 pore:tunc enim conſuetudinem attendendã dicit.† Prout eſt in hac alma Venetiarum ciuitate,aliarum ciuitatũ Re-

gina, in qua extat cõſuetudo, quòd penſiones domorũ in fine cuiuſlibet ſemeſtri ſoluantur pro dimidia: idē voluit Alex. in l. qui hoc anno. ff. de verbo. oblig. & idem l. ſi ſeruus. §. cum ſeruus. poſt Bartol. ibi. ff. de ſtipul. ſer. & ideò attenta generali conſuetudine, & ſtilo Romanæ curiæ, ꝙ dimidia eccleſiaſticæ penſionis ſoluatur in feſto natiuitatis beati Ioannis Baptiſtæ, de menſe Iunij, & altera dimidia ſoluatur in feſto Natiuitatis ſanctiſſimi domini noſtri Ieſu Chriſti: vbi in literis non eſt expreſſum tempus ſolutionis penſionis, cenſeatur tacitè actum inter partes, quòd ſolutio fiat iuxta conſuetum: per tex. in d. l. excepto. C. loca. Nunquam tamen vidi aliquas literas reſeruationis penſionis ſine tempore deſtinatæ ſolutionis. Adde quòd hanc quæſtionem examinat etiam Paul. de Roma, in tract. ſuo: de penſ. quem videre poteris.

Clericus beneficiatus, an is dicatur qui ſolum habet penſionem ſupra fructibus beneficij.

QVAESTIO XCIIII.

1 *Clericus habens penſionem pro pulſando campanas, vel faciendo quid ſimile, beneficiatus non dicetur.*
2 *Penſio quando dicatur aßignata loco beneficij.*
3 *Clericus beneficiatus in materia odioſa, non dicetur qui tantum penſionem habet.*
4 *Interpretatio ſtricta fit in odioſis.*
5 *Executor gratiæ apoſtolicæ, largo modo dicitur delegatus in materia fauorabili, ſecus in ſtricta.*
6 *Sententia priuatoria quorumcunque beneficiorum, penſiones non comprehendit.*
7 *Penſio includitur in priuatione beneficiorum facta ob hereſim.*
8 *Clericus beneficiatus dicitur is, qui tantum penſionem habet in materia fauorabili clericis.*
9 *Clericus habens penſionem dicetur beneficiatus in materia conſtitutionis, Clem. ſeptimæ, conceſſæ dominis Venetis.*
10 *Habens regreſſum, dicitur habere ius ad beneficium.*
11 *Priuilegium clericale, eſt de iure diuino.*
12 *Clericus qui habet collationem beneficij, & bonum ius in eo, dicitur beneficiatus.*
13 *Impetrans tenetur facere mentionem de beneficio, quod habet etiam ſpe tantum.*

Clericus

14 *Clericus qui beneficio eſt ipſo iure priuatus, licet illud poßideat beneficiatus non dicetur.*

NOnageſimoquartò quæro, an appellatione clerici beneficiati, veniat clericus qui nullum poſſidet eccleſiaſticum beneficium: habet tamen, & percipit annuam penſionem ſibi autoritate apoſtolica reſeruatã ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij, menſæ vel dignitatis. In hac quæſtione dicendum puto, quòd aut clericus habet penſionem intitulatam, conſuetam aſſignari in titulum beneficij clerico, de qua dixi ſuprà q.j.& quæſt.xxj.& xxviij.& habetur per doct.in ca.conquerente.de cler.non reſid.& iſto caſu talis clericus in quacunque materia dicetur clericus beneficiatus, cum talis pẽſio dicatur propriè eccleſiaſticum beneficiũ, vt habetur in locis ſuprà alleg. Aut clericus habet ſimplicem penſionem ſuper fructibus
1 beneficij ſibi reſeruatã.† Et tunc ſubdiſtinguendũ puto, quòd aut clericus habet penſionẽ ſibi reſeruatã, pro temporali ſeruitio impenſo vel impendendo, vtputa pro pulſando cãpanas, aperiẽdo fores eccleſiæ, ſiue pro præſtando patrocinio: vel quia eſt maſſarius, caniparius, vel iconomus eccleſiæ, vel ex alia ſimili cauſa: & iſto caſu clericus, habens talem penſionẽ, beneficiatus nõ dicetur: quia ſiue ſit aſſignata talis penſio clerico, ſiue laico, dicetur potius officiũ quam beneficiũ: vt in ca.poſſeſſiones. xvj.q.j.& in c.conſuetudinem.de conſuet.in vj.vbi glo.& not.Card. in clem.quia regulares.de ſupplen.neglig.prælat.in viij.q.
2 quinimo talis penſio erit potius mercedis loco.† Aut ſumus in penſione alicui clerico aſſignata ſuper fructibus beneficij, loco beneficij, vtputa, quãdo reſeruatur clerico reſignãti beneficiũ, ſuper fructibus beneficij reſignati, ne reſignãs ex reſignatione ipſa nimiũ diſpendiũ patiatur, ſiue ex cauſa ceſſionis iuris, ꝙ quis in beneficio pretẽdebat habere, ac extinctionis litis & cauſæ, vel ex quacũque alia
3 cauſa.† Et iſto etiam caſu ſubdiſtinguendũ putarẽ, quòd aut ſumus in materia odioſa, aut in fauorabili clericis. Primo caſu, exẽpli gratia, ſi ſtatutũ ſit, ꝙ clericus beneficiatus atrocius puniatur cõmittens delictum, quàm nõ beneficiatus, puto dicendum, quòd appellatione clerici beneficiati, nõ veniat clericus, qui ſolum habet penſionem,

Nam vt vidimus ſuprà q.xxviij.beneficij appellatione ſtri-
4 cto & propriè ſumpto vocabulo, non venit penſio.† In
odioſis enim fit ſtricta interpretatio.cap.odia reſtringi.de
reg.iur.in vj.c.ſtatutũ.de elect.in vj.l.quidam.ff.de libe.&
poſthu.imò in odioſis & pœnalibus, verba propriè intel-
ligi debét.l.cõſtitutionibus.ff.ad munic.l.iij.§. hæc verba.
ff.de neg.geſt.& habetur per doct.in c. in noſtra. de iure-
iur.& per doct.in l.quicquid aſtringendæ.ff. de verb.obli.
probatur etiã iſta concluſio,per text.in clem.ij.in §.j.iun-
cto.§.cæteri verò.& ibidem bona gl.in verbo,quodcũque,
de vita & hone.cler.vbi clericus cõtraueniens illi conſti-
tutioni eſt ſuſpẽſus à perceptione fructuũ beneficij,quod
obtinet per ſex menſes.Nec ibi appellatione beneficij ve-
nit penſio.& in §.cæteri.ſacerdotes nõ beneficiati vtentes
virgata veſte,dicit ibi tex.redduntur inhabiles, ad quod-
cunque beneficiũ eccleſiaſticum obtinendum.glo.verò in
dicto verbo quodcũque,dicit quod cõprehenditur pẽſio,
quæ in titulũ datur.Ergo quę nõ datur in titulũ non com
5 prehenditur.† Facit ad hoc quia videmus quod licet exe-
cutor gratiæ apoſtolicæ largo modo dicatur delegatus:vt
habetur per doct.in c.ſi ſuper gratia.de offi.dele.in vj.vbi
gl.in verbo principalis:tamen ſecus eſt in materia ſtricta:
in qua delegati appellatione nõ venit executor. Ita dixit
Abb.in c.ſi quis cõtra clericum.col.iiij.de foro compe.&
per Felin.in c.ſuper quæſtionũ.col.penult.in verſic.capio
6 gloſ.de offi.dele.† Adde prædictis ea quæ dicit Re.pater.
D.Lud.Gomes,Rot.auditor,in cõmento regulæ Cancell.
de annal.poſſeſ.q.xxj.vbi inquit quòd Rota tenuit ſenten
tiam priuatiuam beneficiorũ quorumcũque,comprehen
dere tantum penſiones, quæ dantur in titulũ: & ad præ-
dicta vide quæ latè dixi ſupra,in d.q.xxviij.in verſicu.erit
7 ergo.† Limita tamen cõcluſionem prædictam non proce-
dere in materia hæreſis: quia ſi in conſtitutione dicatur,
quòd clericus lapſus in hæreſim ſit priuatus beneficiis, ſi-
ue quod ad nullũ eccleſiaſticũ beneficiũ admittatur:eo ca
ſu erit etiã penſione priuatus,nec ad illa admittetur:quia
in odium hæretici,tali caſu verbum beneficium largè ac-
cipitur:& ſic etiã penſionem cõprehẽdet, quæ largo mo-
do beneficiũ dicitur:vt latè dictum fuit in dicta. q. xxviij.
ſupra.& ad hoc eſt bonus tex.in c. quicunque.in §. hære-
tici

tici autem.iuncta gloſ.ibi,in verbo beneficium. de hæret. in vj.& iſta interpretatio fit fauore fidei, cuius negotium admodum priuilegiatum exiſtit.ca.accuſatus.§.ſane cum negotiũ.de hære.eo.lib.Hinc eſt quòd fidei fauore cõtra hæreticum,admittũtur in teſtes excommunicati,& participes vel ſocij criminis.c.in fidei fauoré. de hæret. eo.lib. Imò & admittuntur periuri.d.capi.accuſatus.§. licet verò.

8 † Si autẽ ſumus in materia,in qua iſta qualitas eſſe clericum beneficiatum, eſt fauorabilis clerico: & tunc dicendum eſt,quòd ſicuti odia reſtringũtur,ita fauor ampliari debet.vulgatus tex.in d.c.odia reſtringi.de regu.iur.in vj. Et ideò tali caſu clericus habens penſionẽ ſuper fructibus beneficij ſibi reſeruatam,non pro mercede vel temporali ſeruitio, dicetur clericus beneficiatus, cùm largo modo pẽſio beneficiũ dicatur:vt latè tradidi in d.q.xxviij.ſupra: & habetur per docto.in ca.quamuis.el ij. de præbend.in vj.& in c.ad audientiam.el ij. de reſcript.vbi per Feli.imò largo modo penſio dici poteſt eccleſiaſticum beneficium. vt dixi ſupra in d.q.xxviij.in verſi.ſecundò limita.Et prædicta faciunt ad declarationem conſtitutionis, nuper à ſanctiſſimo. D. N. Clemente.vij.emanatæ, ad inſtantiam Sereniſſimi ducis,& domini Venetorum: quorum imperium altiſſimus fœliciter ſecundet & augmentet: per quã declarauit vt infra. Statuímus & ordinamus quòd decætero poſt trimeſtre à die publicationis præſentiũ computandum, tam coniugati, quàm alij dicti domini clerici, etiam ad minores ordines promoti,nõ beneficiati, nec in ſacris ordinibus conſtituti cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus,ordinis vel conditionis fuerint, priuilegio clericali,in criminalibus duntaxat gaudere nequeant.Sed tales clericali charactere inſigniti, ac in minoribus ordinibus conſtituti non beneficiati, & alij qui ætatis legitimæ, ad ordines ſacros ſuſcipiendos, ſi ordinẽ ſacrum non ſuſceperint,delinquentes pro tempore per iudices ſeculares capi inquiri,& iuxta eorum demerita omnibus pœnis quibus meri laici delinquentes de iure puniri deberẽt,liberè, & licitè puniri poſſint: nec ſe ſub prætextu priuilegij clericalis tueri & defendere,& ad curiam eccleſiaſticam recurrere valeant.

9 † Sæpe interrogatus fui,an in iſta conſtitutione appellatione clerici non beneficiati,veniret cleri-

cus cui reſeruata fuit annua penſio ſuper fructibꝰ alicu-
ius eccleſiaſtici beneficij: & reſpondi quòd non per ſupra
dicta : quibus adde pro confirmatione iſtius opinionis, ꝙ
clerico cui penſio reſeruatur, vt plurimũ datur in literis
reſeruationis penſionis regreſſus ad beneficiũ ob nõ ſolu-
10 tionem penſionis iuxta ſtilum curiæ.† Et propter huiuſ-
modi regreſſum dicitur habere ius ad beneficiũ, vt tradit
Aeneas de Falco.in tract.ſuo,de reſerua.in XLVII. effectu.
nume.10. & 11.facit, quia dicta conſtitutio eſt exorbitans
à iure communi : reſtringit enim priuilegium fori clericis
de iure cõmuni indultum, ideò ſtricte intelligi debet,vt
minus lædat ius cõmune quã fieri poſſit, per ea quæ tra-
dunt docto.in c.cauſam quæ.de reſcrip.vbi dicunt reſcri-
ptum principis eſſe intelligendum vt minus ledat ius com-
mune,quam fieri poſſit:imò ſecundum ius cõmune intel-
ligi & interpretari debet: vt not.in l. ex facto.in princ.vbi
Imol.ff.de vulga.& pupil.ſubſtit.& ibidem Alexand.facit
etiam:quia in exorbitantibus non fit extenſio, quæ à iure
communi. de regu.iur.in vj.& habetur per gloſſ.& doct.
in l.ſi conſtante.in priu.vbi Alexand.ff.ſolut.matri.Verba
ergo non beneficiatus, in dicta conſtitutione, intelligãtur
de clerico qui nõ habet aliquod beneficium,etiam eccle-
11 ſiaſticam penſionem.† Et maximè prædicta procedent in
caſu conſtitutionis prædictæ : quia priuilegium clericale
eſt clericis indultum de iure diuino.text.eſt in c.ſi impe-
rator.vbi gloſſ.in verbo,& diſcuti.xcvj. diſtinct. habetur
per Cald.in repet.c.perpẽdimus.de ſent.excommu.Idem
voluit præpoſitus in c.in iſtis.diſt.iiij.in fin.& Abb.in cap.
propoſuit.colum.iij.verſi.ex quo infertur.de conceſ.præ-
ben.& Card.in clem.j.q.j.de offi.ordin.Ideò vt minus læ-
datur ius commune in terminis conſtitutionis prædicte,
12 clericus penſionem habens beneficiatus dicetur.† Quin-
imo dicebam etiã,quòd appellatione clerici beneficiati in
terminis prædictæ conſtitutionis veniret clericus,qui col-
lationem beneficij habet & bonum ius in eo , licet illud
non poſſideat:qui enim actionem habet, rem ipſam ha-
bere videtur.c.qui actionem. de regulis iur.in vj.& id ad
quod actionem habemus in bonis noſtris eſſe dicitur.l.
13 rem in bonis.ff.de acqui.rer.domi.† facit: quia impetrãs
tenetur facere mẽtionem de beneficio,ꝙ habet, non tan-
tum

tum re,ſed etiam ſpe:vt not.Card.in c.in noſtra.in ij.not. de reſcript.& in cle.ij.q.vij.de offi.ordi.idem voluit Ioan. Andr.in regula,ignorantia. de reg.iur.in vj. & ad hoc eſt deciſio Rotæ. cccccLXXIII. incip. quidam Cardi. in antiquis vbi dixit expreſſe faciendam eſſe mentionem in impetratione beneficij de iure,quod quis habet in alio beneficio,licet illud non poſſideat:idem tenuit Milus in ſuo
14 aureo repertorio.in verbo,gratia.verſic.xiij. † Clericum autem qui ætatis legitimæ aſſecutus fuerit beneficiũ curatum,niſi diſpenſationem haberet de non promouẽdo ex aliqua iuſta cauſa,ſi ad ſacros ordines intra annũ promotus non fuerit,dicebam quòd licet beneficium poſſideret non eſſe beneficiatus : quia ipſo iure tali caſu eſt beneficio priuatus, per text. in c.licet canon.in §.quod ſi infra.de electio.in vj.

Appellatio an admitti debeat in materia penſionis.

QVÆSTIO XCV.

1 *Appellatio regulariter eſt permiſſa,niſi prohibita reperiatur.*
2 *Appellatio in dubio deſerta non præſumitur.*
3 *Appellatio non admittitur,quando penſio eſt reſeruata pro alimentis.*
4 *Appellatio non admittitur in materia ſubſidij charitatiui,impoſiti per Epiſcopum pro eius alimentis.*
5 *Appellatio non admittitur in cauſa penſionis,quando executiue proceditur.*
6 *Cauſa exprimi debet in appellatione, quando quis appellat in caſu in quo appellatio eſt prohibita.*
7 *Appellatio eſt remedium oppreſſorum.*

1 NOnageſimoquintò quæro, An appellatio admittatur in cauſa penſionis.†In iſta quęſtione,dicendum videtur quòd appellatio admitti debeat, quia regulariter eſt permiſſa,niſi prohibita reperiatur gl.in l.qui reſtituere.ff.de rei vendi,eſt enim appellatio defenſio:defenſio autem eſt de iure naturę.l.vt vim.ff.de iuſt.& iur.& in dubio appellatio eſt admittenda,vt per gloſ.& doctor. in c.vt debitus.de appella.Angel.in l.quoniam iudices.C.de appella.Card.in clem.j.q.ij.de dolo.& contum. Bald.in l.
2 properãdum.§.ſin autem. C.de iudi.†Et adeò fauorabilis eſt

eſt appellatio quòd in dubio deſerta non præſumitur, vt voluit Paul.de Caſtro per illum text.in l.j.ff. ſi quis cautio.& habetur per Decium in conſi.xxxiiii.in ij. col. in j. volum.Quinimo de iure canonico appellatio eſt permiſſa à quolibet grauamine,licet ſecus ſit de iure ciuili.c.ſuper eo.vbi Decius col.ij.verſi.iij.nota.de appella.el ij.Diſtinguendum tamen puto in iſta quæſtione,quòd aut pẽſio fuit reſeruata clerico pro alimentis, aut pro ſeruitio temporali,vtputa pro pulſando campanas,aperiendo fores eccleſiæ,aut pro alio ſimili temporali officio, aut fuit aſſignata alicui clerico,ex eo quia beneficium quòd obtinebat,alteri renuntiauit: ſeu litigando ceſſit iuri liti &
3 cauſæ,vel alio modo.†Primo caſu quando ſcilicet penſio fuit reſeruata pro alimentis & vitę ſuſtẽtatione,ſiue procedatur executiuè,ſiue alio modo appellatio non admittetur:cauſa enim alimẽtorum appellationem nõ recipit, ſecũdum Spec.in tit.de appel.§.in quibus.verſi. Sed nunquid quando iudex.Bart.in l.mella.in princ.ff. de alim. & cib.leg.& in l.ſi.circa prin.ff.de appel.Bal.in l.neimo.C.de
4 ſum.Trin.& fid.cathol.& ex prædictis†idem determinat Bellenc.in tract.ſuo de ſubſid.charit.q.lv.in ſubſidio charitatiuo, impoſito per epiſcopum pro alimentorum neceſſitate,dicens quòd eo caſu appellatio non admittetur: quod etiã in omni caſu eſſet dicendũ in penſione, ſi indiſtinctè teneremus opin. Roma.in conſi.ſuo ccclxxxviii. incip.in caſu propoſiti thematis:vbi indiſtinctè voluit pẽſionem cedere in cauſam alimentorum, de quo per Feli. in c.ad audientiam.el ij.de reſcrip.& dixi latè ſuprà q.xlv.
5 †Aut penſio nõ fuit aſſignata. ex cauſa alimentorum : & tunc ſi executiuè procedatur iuxta ſtilũ in ſimilibus ſeruari ſolitum, puto appellationem admitti nõ debere regulariter niſi aliqua iuſta ſubſiſtente cauſa , quia ab executione nõ appellatur l.ab executore.ff.de appel.cũ ſimi. Et ideo in materia pẽſionis, regulariter nõ datur cõmiſſio de ſtilo Curiæ,niſi ſine retardatione ſolutionis pẽſionis,vt dixi ſupra in pluribus quæſtionibus huius tractatus:niſi in caſibus quos notaui ſuprà q.lxxxv.Verũtamen ſi executor literarum reſeruationis penſionis in exequẽdo modum excederet, eo caſu appellatio admittenda eſſet:puto tamen quòd cauſa exprimi deberet in appellatione

tione:per ea quæ voluit Abb.poſt Butr.in c. quo ad conſultationem.de re iudic.& ibi Fel.col.ix.in verſi. oportet exprimere cauſam.& Bart.in d.l.ab executore.& ibi Bald.
6 † In quibus locis doct.cōcludūt,quòd vbi regulariter appellatio eſt prohibita,appellās cauſam exprimere debet: licet aliqui contrarium teneāt, quorū opinionem & fundamenta refert Fel.in d.c.quo ad conſultationem.col.ix. quem videre poteris. Aut agitur via ordinaria,vt quando quis agit ſuper nullitate reſeruationis penſionis ſiue ſuper illius reductione vel ſuper ſpolio penſionis ſubtractę: de quo dixi ſuprà q.xxxv.& q.xlvij.ſiue quādo hæres pēſionarij defuncti,petit penſiones decurſas nō ſolutas cōtra rectorem beneficij,de quo dixi ſuprà q.xlix.& iſtis caſibus appellatio admittenda eſſet,quia nulla ratio appellari prohibet,cum propterea non retardetur ſolutio pē-
7 ſionis in caſibus expreſſis in d.q.xxxv.& xlv. † Appellatio enim regulariter eſt permiſſa,cum ſit remedium oppreſſorum.gl.& doct.in d.l.qui reſtituere.in verbo, reſtituere.ff.de rei vendic.l.in minoribus.& ibi Bar. C. de appel. Sozin.in conſi.cxcv.incip.circa verſi.ſed præmiſſis nō obſtantibus.& conſi.ccc.incip. in cauſa interpellationis.verſic.ſecundum eſt.in ij.vol.& per Spec.latè in tit. de appel. §.poſtquam.in princ.verſi.Et quidem, vbi regulam ponit quòd appellatio regulariter eſt permiſſa. faciunt dicta in
8 principio huius quæſtionis.† Vnū tamen notatu dignum non omitto,quòd in caſibus in quibus in materia penſionis non datur cauſæ commiſſio ſine illa clauſula, ſine retardatione penſionis,debitor penſionis ad beneficium.c. Odoardus.de ſolut.non admittitur.ita de ſtilo ſignaturæ iuſtitiæ eſſe dicit Reuerend. pater Dominus Ludouicus Gomes,in cōmento regulæ de non iudicando, iuxta formam ſupplicationis.q.vlt.in vltima chart.nu.88.

Penſio an dicatur odioſa vel fauorabilis.

QVAESTIO XCVI.

1 *Penſio quo ad ortum eſt odioſa.*
2 *Onera incumbentia Rectori eccleſiæ,tria ſunt.*
3 *Onera Epiſcopalia incumbentia rectori eccleſiæ quatuor ſunt.*

4 *Penſio*

4 *Penſio aßignata pro alimentis,etiam quo ad ſui ortum, eſt fauorabilis.*
5 *Legatum alimentorum etiam factum diuiti, cenſetur in piam cauſam factam.*
Penſio iam in eſſe deducta,fauorabilis eſt.
6 *Penſio eſt beneficium ſine ordinis obligatione.*
7 *Penſionarius fructus beneficij,ſine labore manducat.*
8 *Penſio eſt præmium ſine opere.*
9 *Penſio eſt merces ſine cuſtodia.*
10 *Iuriſdictio dum deducitur in eſſe eſt odioſa,in eſſe deducta eſt fauorabilis.*

NOnageſimoſextò quæro:vtrū penſio dicatur odioſa vel fauorabilis. Iſtam quæſtionem intellige in pēſione aſſignata clerico ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij,menſæ,vel dignitatis: non tamen in ſtipendium. Circa quam diſtinguēdum puto,quòd aut cōſideramus penſionis ortum, & quando in eſſe deducitur: Aut cōſideramus penſionē iam in eſſe deductam, & clerico reſeruatā.† Primo caſu dicendū erit penſionem eſſe
1 odioſam,eſt enim illius ortus cōtra regularē iuris diſpoſitionem,cū ex illa detur ſciſſio in beneficiis, q; vtique eſt de iure cōmuni reprobatū. c. cum cauſam.c.verum. & c. maioribus.de præb.c.vnico.vt eccl.benefic.ſine dimi. cōferan. Nil etenim aliud eſt penſio, quam certa portio ex beneficio ad tempus ſeparata, à quo depēdet ſicuti vſuſfructus à proprietate:de quo late dixi ſuprà q.j.Et imponere penſionē beneficio,eſt illi ſeruitutē iniungere, cū ſit quædam ſeruitus pēſio ipſa,vt dixit Caccialup.in tractat. ſuo de pēſ.q.viij.& Paul.de Roma.in tract.ſuo de penſ.in viij.& vlti.quæſito.num.22.vbi dixit,quòd penſio eſt plaga fœtida ex percuſſione nerui eccleſiaſticæ diſciplinæ ſimilitudinarie inflicta.Ad idem Gomes,in cōmento regulæ cācel.de infirmis reſignan.q.xvj.vbi dixit penſionis impoſitionem eſſe odioſam,quia eſt contra charitatem:nam qui non ſeruit altari,de altari viuere nō debet.c.charitatem.& c.eccleſiaſticis.vij.q.ij.& cōtra apoſtoli ſententiam dicentis: qui non laborat non manducet. c. clerici.j.q.ij.
2 † Confirmantur prædicta,quia multoties accidit, quòd detracta penſione non remanet tantum rectori eccleſiæ grauatæ

grauatæ illius onere, q̃ poſſit onera, ad quæ de iure tenetur, perſoluere: quæ tria ſunt. Primùm quòd hoſpitalitatem
3 tem ſeruet. c. j. xlij. diſt. c. florentinum. lxxxv. † Secundùm eſt, quòd ſoluat onera epiſcopalia, quæ quatuor ſunt, vt per Card. in cle. j. de cenſi. q. xij. videlicet viſitatio, correctio, procuratio & ſolutio cathedratici, quæ omnia dicit eſſe impræſcriptibilia, & cõtineri ſub epiſcopali imperio mero, nec ea poſſe epiſcopum tacitè vel expreſſe abiicere: allegat tex. in l. legatus. ff. de offi. præſi. & l. ius agnationis. ff. de pact. & Hoſt. in ſumma de offic. ordi. in. §. quid pertinet. tertium eſt quòd poſſit cõgruam ſuſtentationẽ ex fructibus beneficij habere. xxj. q. j. c. j. & c. is cui. de præben. in vj. c. j. de inſti. c. ſicut nobis. de ſuppl. negl. prælat. c. cum adeò. de reſcript. c. conquerente. de cler. non reſidẽt. c. extirpandæ. de præb. accedat q̃ propter tenuitatẽ redituum, qui remanẽt rectori beneficij ſoluta penſione, ſæpenumero diuinus cultus in eccleſia nõ ſolum minuitur, ſed cõtemnitur, vt experiẽtia, quæ eſt rerũ magiſtra, nos
4 edocet. c. quã ſit. de elec. in vj. † Erit ergo ex prædictis cõcluſio, quòd pẽſio cũ in eſſe deducitur, dicetur eſſe odioſa: iſta tamen cõcluſio limitãda erit, vt nõ procedat, quãdo penſio reſeruaretur clerico pro alimẽtis. Nam tali caſu eſſet fauorabilis, etiã cõſiderato ipſius ortu: nã diceretur tũc pẽſio aſſignari in piã cauſam. Aequiparatur enim iſtæ gratiæ papales diſpoſitionibus teſtatorũ. vt eſt text. in c. quia in cunctis. de conceſ. præb. c. ſi pluribus. de præb. in vj. Legatum autem alimentorum, cẽſetur in piã cauſam factũ, etiam ſi fiat diuiti, vt habetur per doct. in l. ſi certis annis. vbi Alcia. C. de pact. allegat gl. in l. ſi quis titio. ff. de lega. ij. Ergo idẽ erit in reſeruatione pẽſionis, pro alimẽ-
5 tis facta, quia pia dicetur cauſa, & ſic fauorabilis. † Secundò verò caſu videlicet in penſione in eſſe iam deducta & reſeruata clerico ſuper fructibus beneficij ex cauſa renũtiationis, vel ceſſionis iuris, & extinctionis litis & cauſæ, vel ex eo quòd Papa voluit prouidere clerico, vt cõmodius ſuſtentari valeat: & iſto caſu puto reſeruatã penſionem eſſe fauorabilẽ, quod ex multis cõprobari poteſt. Et primò, quia videmus quòd ad exactionẽ penſionis, cõtra debitorem nõ ſoluẽtem proceditur executiuè nullis ſeruatis terminis: niſi monito debitore q̃ ſoluat vel doceat
de

git iuſtitiæ æqualitatem illud ſcilicet ius ſuum vnicuique tribuens.inſtitu.de iuſti.& iure. §. iuris precepta.honores etenim & commoda diuidi debent, ſecundum qualitates laborum.c.ius militare.j.diſtinctio. Penſionarius autẽ nullos facit labores,cum ad aliquid faciendum non obligetur.
8 † Quintum priuilegium adducit quòd penſio eſt præmium ſine opere:quia qui non ſeruit altari,non debet de altari viuere,nec præmium conſequi.c. charitatem. & c.eccleſiaſticis.xij. q.ij.hinc eſt, quòd os bouis triturantis alligari non debet.c.extirpandæ.de præben.Sextum priuilegium atteſtatur eſſe quod penſio ſit ſeges ſine vomere & aratro,& meſſis ſine ſemine, quia penſionarius metit, vbi non ſeminauit, & congregat vbi non ſparſit. Lucæ c. xix,Matthæi c.xxv. & in penſione verificatur illud ioan. c.iiij. ego miſi vos metere,quod non ſeminaſtis,& alij la-
9 borauerunt,& vos in labores eorum introiuiſtis. † Septimum adducit quia penſio eſt merces ſine cuſtodia,ad quã paſtor de iure tenetur.c.quamuis.de re iudic. Cle.j.de decil.qui mercedem.ff.locat.penſionarius enim, ad reſidentiam non tenetur,vt ſupra dixi. Octauum priuilegium eſſe aſſerit,quia penſio eſt beneficium, ſine onere,penſionarius enim non obligatur ad tria illa onera, ad quæ de iure teneutur eccleſiarum rectores:de quibus quidẽ oneribus dixi ſupra. Subdens dictus Paulus quòd dicere poſſumus, quòd penſio eſt medulla tritici, & adeps frumenti, Butirum de armento, & lac de ouibus meraciſſimus ſanguis vuæ,mel de petra,& oleũ de duriſſimo ſaxo, videlicet de patrimonio Chriſti.Et quòd penſio reſeruata alicui clerico dicatur eſſe fauorabilis,patet:quia vt plurimum reſeruatur pro ſuſtentatione,& eam cauſam alimentorum ſapere tenuit Roma.in conſil.ſuo CCCLXXXVIII. incip. in caſu propoſiti thematis: vbi latius hæc proſequiur, & eum refert Felin.in c.ad audientiam.el ij.de reſcrip.cuius opinionem videtur ſequi curia Romana,quæ multum fauet exactioni penſionis,vt de ſe patet:& ideo de ſtilo apponitur in literis reſeruationis penſionis; quòd ceſſans illam ſoluere per tempus in illis appoſitum ſit beneficio ipſo priuatus,faciũt etiam ad prædicta, quæ dixi ſuprà lj.
10 lxij.lxxj.& q.xcij. † Adde prædictis quòd non eſt inconueniens,quòd aliquid quãdo ineſſe deducitur,dicatur odio-

ſum,ſed ineſſe deductũ,dicatur fauorabile:videmus enim quòd iuriſdictio dum ineſſe deducitur, eſt odioſa:ſed poſt quam eſt ineſſe deducta,eſt fauorabilis, vt voluit Abb.in c.j.cl.vij.verſ.quo ad primum.de iudi.

Regula Cancellariæ de triennali poſſeſſore, an locum habeat in penſione.

QVAESTIO XCVII.

1 *Dictio quodcunque,importat omnimodam generalitatem.*
2 *Verbum quoſcunque comprehendit etiam eos,qui veniunt ex impropria ſignificatione.*
3 *Statum ſi dat facultatem alicui cognoſcendi de quibuſcunque cauſis,nulla cenſetur excepta.*
4 *Fideiuſſor ſi promiſit præſentare principalem quandocunque, intelligitur etiam poſt ſententiam.*
5 *Geminatio verborum, maiorem vim & expreſſionem habet.*
6 *Geminatio reſcripti habet vim motus proprij.*
7 *Geminatio reſcripti,vim habet clauſulæ ex certa ſcientia.*
8 *Geminatio reſcripti,vim habet clauſulæ,non obſtante.*
9 *Geminata verba enuntiatiua idem operantur,ac ſi eſſent diſpoſitiua.*
10 *Sententia priuatiuã quorumcunque beneficiorum, cõprehendet tantum penſiones quæ dantur in titulum.*
11 *Verba intelligi debent,vt aliquid operentur ſecundum naturam actus.*

NOnageſimoſeptimò quæro, ſtatutum eſt per regulam Cancellariæ apoſtolicæ, quòd ſi quis quæcunque Eccleſiaſtica beneficia qualiacunque ſint per triennium pacificè poſſederit,moleſtari nequeat ſuper eiſdem: an dicta regula defendat clericum qui pacificè per triennium poſſedit penſionem ſibi autoritate apoſtolica reſeruatam ſuper fructibus beneficij, qui fuit in poſſeſſione vel quaſi, illam exigendi à rectore beneficij grauati illius onere. & videtur prima facie dicendum quod ſic: quia licet regulariter appellatione beneficij eccleſiaſtici non veniat penſio: vt per Caccialup.in tract. ſuo de penſ. q.xxx.& vlt. & dixi ſuprà q. xxviij. Tamen vbi apponuntur illa verba,& illud quodcũque beneficiũ, comprehenditur penſio,vt voluit Caccialup.loco proximè allegato.

& Feli.

& Felin.in c.poſtulaſti.col. x. verſ. iiij. concluſio. de reſcr. allegat ad hoc gloſ.in Clem.ij.in §. dignitatem verò.in fi.
1 in verbo quodcũque.de vit.& honeſt. clericorũ.† Dictio enim quodcunque, imprrtat omnimodã generalitatẽ.tex. eſt in c.ſolitæ benignitatis.de maior. & obed. vbi Abb. in vlt.not.facit,quia dictum verbũ quodcunque, videtur cõprehendere omnia beneficia eccleſiaſtica, etiam quæ impropriè veniunt appellatione beneficij eccleſiaſtici: vt eſt pôſio.per ea quæ voluit Curt.iunior,in cõſ. ſuo XLVIII. incip.præſupponitur in facto.col.j.in j.vol.& idẽ, in con-
2 ſil.j.col.j.num.4.in eod·vol.† Vbi dixit quòd natura verbi quoſcunque, eſt comprehendere omnes, etiam qui veniũt ſecundum impropriam ſignificationem,& qui aliàs ex natura actus non venirent, per ea quæ not. Bald.in l.j.xxxiiij. q.ff.de rer.diuiſ.vbi dixit, quòd feudum acceptum pro ſe, & hæredibus quibuſcunque, tranſit etiã ad extraneos hæredes.facit text. in Clem.j.de iudic.vbi verbum quibuſcũque, comprehendit clericos,& laicos.Conferunt ad prædicta quæ dixi ſuprà q.xxviij.in verſ. erit ergo conclu. & q.
3 xix.† Facit quod voluit domi.in c.decet,in princ.col.iij.de immu.eccleſi.in ſexto.vbi dixit, quòd quando lex vel ſtatutum dat alicui facultatem cognoſcendi de quibuſcũque cauſis, tunc nulla cenſetur excepta & excluſa. † Ad idem
4 facit, quod voluit Ange.in l.quòd ſi nolit. §. ſi quis ita. ff. de ædili.edict.vbi dixit, quòd ſi ſideiuſſor promiſit præſentare principalem, quãdocunque, intelligitur etiã poſt ſententiam: licet ſecus eſſet ſi ſimpliciter illum præſentare promiſiſſet.l.Græcè.§.poſt litem.ff.de fideiuſ. Corroboratur fortius iſta opinio ex eo, quòd in d.regula ſũt geminata verba, quorũ vnũ quodque de per ſe, denotat omnimodam generalitatem, dicitur enim in ea, ſi quis quæcũque
5 eccleſiaſtica beneficia qualiacunque ſint.† Iſta enim geminatio verborum generalium maiorem vim, & expreſſionem habent,& denotant: vt not.per Bart.in l.cum ſcimus. C.de agricol.& cenſit.lib xj.& per Roma.in l.ſi verò. §. de viro. in xxxj. fallen. ff. ſolut.matr. & Decium, in conſil.
6 CCXV.incip.ſuperioribus.col.ij.in ij.volu.† Et adeò magna eſt vis geminationis, quòd licet aliàs motus proprius non præſumatur niſi ſit expreſſus.tamen geminatio reſcripti vim habet motus proprij, vt dixit Bald.in l.nec damno

ſa.C.de precib.imperat.offeren.cuius dictum extollit Roma.in d.l.de viro,§.ſi verò.in prædicta xxxj. fallent, Alex. in l.iij.ff.quod quiſque iur, Præpoſit.in c.per tuas. in iiij. col.de diuor,Felin.in c.ſi quando.col. fin. in verſ.Geminatio reſcript.de reſcrip, & habetur per inſigné doctorem dominum,& præceptorum meum. D. Gulielmum Pontanum perusinum.in l.cum filio.nu. 61. delegat.j.ff.
7 †Quinimo , & reſcripti geminatio vim habet clauſulæ ex certa ſcientia.gloſ.in c.j.in verbo noſcatur. ibi in reſcripto etiã dicimus.de conſtit.in vj.gloſ. j.in c.reſcripta.xxv. q. ij. & probatur per text.cum gloſ.in c.ſi quando, de reſcript. & ibi per Felin.col.vlt.verſ. Geminationes ſcripti.
8 †Et etiam reſcripti geminatio vim habet clauſulæ non obſtante ; vt per D.Ant.de butr.in c.quæ in eccleſiarũ.col.pen, in verſ. quandoque eſt dubium.de conſtit.& idem in c.j.col.iiij.in verſi.ſaluari poteſt dictum legiſtarum. de reſcript. & per Feli.in d.c.ſi quando.& licet confeſſio facta abſente parte,non probet.text.eſt in l.ſi certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſ.gloſ.in c.ſi.extra de confeſ, & in l.vnica. C.de confeſ.Iſtud tamen fallit,quando confeſſio eſt geminata.text. eſt vbi Bar.in d.l.cum ſcimus.C.de agricol. & cenſi.lib.xj. & tradit Gozadi.conſi.ſuo L X X I X. incip.viſo proceſſu.col.vlt.nu.10.
9 †Et geminata verba enuntiatiua idẽ operantur,ac ſi eſſent verba diſpoſitiua ; vt dixit Ab.in c.cum dilectus.in fi.de ſucceſ.ab inteſt.& in repeti.c. per tuas. de arbitr,& eſt caſus ſingularis in l. j. C. de plus pet.accedat quòd geminatio verborũ,magis explicitam teſtatoris voluntatem oſtendit. vt not. in l.Baliſta. ff. ad Trebel.& habetur per Decium. conſil. C C C C C L X X X I I. incip.pro fundamento.& cõſi.C C C C C L X X X I I I I. incip.viſa prohibitione.col.ij,nu,7.in iij.volu.Et de iſta materia geminatorum verborum,vide latius per Ant.Corſetum. in tract. ſuo,de verbis geminatis.Iſtis tamen non obſtãtibus, contrariã partem puto de iure veriorẽ,quòd imo dicta regula non defendat penſionarium,licet fuerit in pacifica poſſeſſione,vel quaſi percipiendi annuam penſionẽ per trienium.Nam regula prædicta , ſemetipſam declarat in illis verbis ex apoſtolica vel ordinaria collatione aut electione.Nam loquitur de beneficiis collatiuis,electiuis,& ſimilibus:conſtat autem quòd penſio non eſt titulus beneficij,

nec

nec confertur nec ad illam eligitur aut præſentatur quis, imo morte penſionarij extinguitur in totum,& finitur,ſicuti vſufructus morte vſufructuarij.§.finitur.inſti.de vſufr. & dixi ſupra q.j. & tradit Hieronymus Paulus, in libello ſuo quem aliqui vocant practicam Cancellariæ. fol.48. & de quo dixi etiã ſuprà q.xij.Cũ igitur verba dictæ regulæ non conueniant penſioni:ergo nec diſpoſitio illius locum habebit in penſione.l.quarta.§.quoties.vbi Bar.ff.de dam. infec.l.ita autem.in princ.ff.de admi.tuto.vbi Bart.in c.indemnitatibus.§.pen.de elect.in vj.l.hoc accuſare.§.omnibus accuſatoribus.Nec obſtat quòd dicebatur, quod ſub illo verbo quocunque beneficium. comprehenderetur penſio per glo.in d.cle. ij. in verbo quocunque. de vita & honeſt.cleri.quia reſpondetur, quòd illa gloſ. hæc non dicit, ſolum enim loquitur de penſione, quæ in titulum datur non autem de ſimplici penſione aſſignata

10 clerico ſuper fructibus beneficij,de quà loquimur.† Quinimo ſententia priuatiua beneficiorum comprehendit tantùm penſiones, quæ intitulum datur: ita refert Gomes Rotæ auditor tenuiſſe Rotam in commento regulæ Cancel.de annali poſſeſſore. q.xxj. Ad illud verò quod dicebatur,quòd illud verbum quocunque,comprehendit etiam illud quod ſecundum impropriã ſignificationem vocabuli venit,reſpõdetur quòd procedit quandò ſubiecta materia id patitur: ſecus vbi repugnat. Nam eo caſu generalitas recipit reſtrictionem de habilitate. facit text.in l.vt gradatim.&ibi no.ff.de muner.& honor.

11 & eſt glo.in §.ſed hæc ſolennia. inſti. de verb. obli. † Facit quia licet aliàs verba intelligi debeant vt aliquid operentur,tamen operari non debent, niſi ſecundum naturam actus de quo agitur,vt not.Bal.in rub. C. de cõtr. empt.in ix.q.& habetur per Alex cõſi.xxj. inci. viſo compromiſſo.col.iij.lib.v. & per Deciũ cõſ. CCCCLXXIII. incip.quæritur in effectu.col.vlt. verſ.& licet verba. in iij. volu.An autẽ dicta regula defendat Rectorẽ beneficij,qui per trienniũ penſionem non ſoluit.Gomes auditor.Rot.in cõmento regulæ prædictæ mouet hãc quæſtionẽ, & determinat quòd non,in q.l.Quid autem ſit de regula Cancellariæ de annali poſſeſſore,an locum habeat in penſione impoſita ſuper fructibus beneficij per annum poſſeſſio idem

Gomes in commento regulæ prædictæ. q.xxj. determinat quòd non.vide vtrobique per eum.

Pēſio an ſolui debeat iuxta valorem ducati auri de camera currentem tempore reſeruationis, vel tempore ſolutionis fiendæ.

QVAESTIO XCVIII.

1 *Decima ſolui debet conſiderato valore monetæ tempore ſolutionis.*

2 *Solutio quæ fieri debet ex lege vel ſtatuto, debet fieri ex moneta. & valore currenti tempore ſolutionis.*

3 *Statutum & reſcriptum, æquiparantur.*

4 *Pecunia quando ex vltima voluntate debetur, fieri debet ſolutio iuxta valorem monetæ currentis tempore ſolutionis.*

5 *Quid dicendum ſit in contractibus, & ſententiis.*

6 *Debitor penſionis, an pēſionem ſoluere debeat in ducatis auri de camera, vel in moneta currente.*

7 *Penſio reſeruata in ducatis auri, in auro de camera, non poteſt ſolui in moneta.*

NOnageſimooctauo quærò. Iam pluribus annis fuit reſeruata penſio annua ducatorum x x x. auri de camera Titio clerico, ſuper fructibus alicuius beneficij, & tunc temporis ducatus auri de camera valebat minus quam nunc valeat: quæritur an ſolutio penſionis fieri debeat in moneta habito reſpectu ad valorē ducati auri de camera, tempore reſeruationis penſionis currente, ſiue habito reſpectu ad valorē currentem tempore ſolutionis fiendæ. Iſta quæſtio eſt frequens, & de ea pluries fuimus interrogati propter valorem ducati auri de camera, qui multum excreuit, non pondere, ſed valore monetæ currētis: quæ videtur decidi poſſe per tex. in c. olim cauſam. de cēſi. vbi dicitur quòd ſinodaticū epiſcopo ſolui debet de moneta antiqua, quæ currebat tempore conſtitutionis, vel ſaltem ſolui debet æſtimatio antiquæ monetæ. Sic dicēdū videtur in caſu noſtro: vel dari & ſolui debere tot aurei de camera eiuſdem qualitatis, vt eſſent tēpore reſeruationis penſionis: vel ſolui debere in moneta, æſtimatio, & valor ducati de camera currens tempore ſolutionis fiendæ.

†Idem

1 † Idem in decima quòd ſolui debeat alterato valore mo-
netæ,non ſecundum tempus quo impoſita fuit.Sed conſi-
derato valore monetæ tempore ſolutionis fiendæ,vt con-
cludit Pau.de Liazar.in cle.ſi beneficiorũ.de decim.vbi ad
partes arguit,quem ſequitur ibidem Petr.de Ancha.& li-
cet Cardi.ibidem in xiij.q.& etiam Ioan.de Imol.dictam
concluſionem in decima non firmant: tamen illam tenuit
Io.And.ibi in ſua glo.ſuper verbo currentem.hanc etiam
concluſionẽ in decima tenet Bellenci.in trac.ſuo de cha-
2 rita.ſubſid.q.lxxxvij.pro qua adducit,† quòd quando ſo-
lutio debet fieri ex lege vel ſtatuto ſuperioris:moneta cur
rens tempore legis vel ſtatuti conditi,nõ debet cõſiderari
ſed ea quæ currit tempore ſolutiónis fiẽdæ: allegat Spec.
in titu.de oblig.& ſolu.§.nunc aliqua.ad fi.in verſic.pone
in ſtatuto.qui id tenet per.l.pen.C.qui admit.&l.ij.C.de
cõſti.pecu.quẽ Butr.refert & ſequitur in c.quãto.de iure-
iur.Bald.in l.illud.C.de ſacroſanct.eccle.& l..tius Roman.
in conſil.ſuo c x x I I I.incip.circa primum dubium , vbi
dixit idem dicendum eſſe in pecunia quæ debetur ex re-
ſcripto vel ſuperioris præcepto, in qua attendi non debet
tempus reſcripti vel præcepti,quo ad monetã tunc curren
3 tem,ſed tempus ſolutionis fiendæ.†Statutum enim & re-
ſcriptum æquiparantur,vt no. Inn.in cauſam c.quæ.de re
ſcrip.& videtur ſentire glo.in l. ſi procuratorẽ.§. Si igno-
rantes.in verſi.Igitur.ff.mand. Quando autem ex ſtatuto
debetur pecunia,vt ſupra dictum eſt , attenditur tempus
4 ſolutionis,ergo idem erit quando ex reſcripto. † Et idem
dicendum eſt ſecundum Rom.in d.ſuo conſi. quando pe-
cunia debetur ex vltima voluntate , nam etiam tunc fieri
debet ſolutio conſiderato valore , & curſu monetæ cur-
rentis tempore ſolutionis fiendæ,nõ autem tempore con
diti teſtamenti:pro quo dicit eſſe caſum multum notabi-
lem,in l.cum certum.in verſic.pretium præſentis tẽporis.
ff.de aur.& argen.leg. Contrarium tamen in teſtamento
videtur ſenſiſſe Oldra.in conſi.ſuo x x x I. incipien.thema
tale eſt,quidam.vbi dicit quòd ſi quis reliquit in ſuo teſta
mento libras ducentum alicui,& poſtmodum vixerit an-
nis decem,& altera eſt moneta,quòd ſolutio fiet de mo-
neta vſuali , quæ currebat tempore conditi teſtamenti.&
Oldr.ſequitur Abb.in c.olim cauſam.prope finẽ,de cenſi.

Iſtam tamen opinionem Oldra. reprobat Roma.in dicto conſil.& reſpondet ad omnia adducta per Oldra.dicens
5 quòd eius intentionem non probant.† Quid autẽ dicendum ſit in contractibus,& ſententiis,cum non ſit præſentis ſpeculation is,non pono,videre poteris Old.in d. conſi. XXXI. Cyn. & alios in l. in minorum. C. in quib.cau.in integrum reſtitu.non eſt neceſ.ſpec.in d.§. nunc aliqua.& ibidem Ioan.Andr.in addi.Bartol.in l.Pau.ff.de ſolu.& in l.cum quid.ff.ſi cer.peta.Bald.in l.ſi quis argentum. C.de donat.& in l.acceptum. C. de vſur.& in l.quicunque. col. vltim.C.de ſeru.fugi.Butr.& alios in d.c.quanto.de iureiuran.text.& gloſ.in c.olim.& in ea.cum canon.de conſu. Oldra. conſil.XIII.conſil.XXXVIII.conſil.CLXVIII.& conſi.CCI.Alberi.in tract.ſuo ſtat.in j.parte.q.cxlij. Imo. poſt Bartol.in l.penul.§.mancipia.ff.ſolu.matr. Doct.in d. clem.ſi beneficiorum, de decim.& latiſſimè per Albert. Brunũ.in trac.ſuo de augmẽto,in vltima cõcluſione principali:ad quem recurras in iſta materia, tanquam ad fontem, ſi cupis materiam augmenti monetarum copioſè & radicitus videre, erit ergo concluſio in caſu q.noſtræ, ꝙ ſolutio penſionis fieri debeat, habito reſpectu ad valorem ducati auri de camera currẽtem tempore ſolutionis fiendæ. Quid autem dicendum ſit quando debitor pẽſionis fuit in mora non ſoluendo tempore deſtinatę ſolutionis,& poſtmodum creuit valor ducati auri de camera:vide per dictum Alber.Brun.loco præallegato.† An autem
6 debitor penſionis teneatur ſoluere in ducatis auri de camera,vel in moneta currente. Rota in quadam cauſa Hiſpana,decidit quòd ſolutio penſionis quæ fit in partibus, fieri poſſit in moneta currente, dummodo tantum valeat Ita dicit D.Ludouicus Gomes,Epiſcopus Sarnen.& auditor Rotæ,in commento regu.Cancel.de valore exprimen. q.viij.ſubdit tamen quòd in curia fit talis ſolutio in du-
7 catis auri de camera.† Vnum tamen non omitto,quòd ſi in literis reſeruationis penſionis eſſet expreſſum quòd ſolutio penſionis fieret in ducatis auri, in auro de camera ſiue in ducatis auri, in auro largis, tunc debitor penſionis non cogi poſſet ad ſoluendum æſtimationem dictorum ducatorum in moneta currente. Nec ipſe ſoluere poſſet in moneta, vt concludunt docto. maximè Marti-

nus

nus de Laud.in tracta.ſuo, de monet. Alber.in d.tract.de augmento in d.q.vltim. col.viij.& Curt.in l.cum quid.ff. ſi certum peta.

Tranſlatio penſionis de vno in alium, an fieri poſsit data pecunia transferenti pro tranſlatione ab eo obtinenda.

QVAESTIO XCIX.

1 *Decima ſoluitur ita de penſione, ſicuti de beneficio.*
2 *Illegitimus penſionis non eſt capax, ſine diſpenſatione.*
3 *Cauſa penſionis eccleſiaſtica.*
4 *Extinctio penſionis eſt fauorabilis.*
5 *Regreſſum habens ad beneficium dicitur ius ad illud habere.*
6 *Simonia quid ſit.*
7 *Penſio non eſt quid ſpirituale, nec ſpiritualitati annexum.*
8 *Penſio vti debitum pecuniarium poteſt remitti in totum vel pro parte, ſimpliciter vel ad tempus.*
9 *Penſio redimi poteſt per rectorem beneficij grauati illius onere.*
10 *Penſio contractibus profanis æquiparatur.*
11 *Illegitimus non eſt capax feudi, ſiue emphiteuſis eccleſiaſticæ.*
12 *Ingreſſus religionem, facta profeſſione, pro mortuo habetur.*
13 *Cauſa penſionis quare agitari nõ poſſit, coram ſeculari iudice.*
14 *Cauſa priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis, eſt profana.*
15 *In extinctione penſionis, magis verſari poteſt animæ periculum, cùm ſit per pecuniam, quàm in tranſlatione.*
16 *Ius patronatus quare in alium transferri non poteſt accepta pecunia.*
17 *Simonia ita committitur in annexis ſpirituali, ſicuti in ipſis ſpiritualibus.*
18 *Simonia eſt dare aliquid temporale, pro conſequendo aliquod præambulum ad beneficium.*
19 *Regreſſus ob non ſolutionem penſionis, cauſatur ex non ſolutione illius.*
20 *Quod principaliter agitur, non quod in conſequentiam venit, conſideratur.*
21 *Creditor eſſe poteſt teſtis, in cauſa ſui debitoris.*
22 *Regreſſus ad beneficium, ob non ſolutionem penſionis, quando, & cui reſeruetur.*

23 *Beneficium eccleſiaſticum, purè & ſimpliciter conferri debet.*
24 *Beneficium eccleſiaſt.cum, requirit ſex qualitates.*

NOnageſimononò quæro: Titio clerico Venetiarum reſeruata fuit annua penſio, ſuper fructibus, reddi-tibus, & prouentibus alicuius eccleſiaſtici beneficij, cum facultate illam transferendi in totum vel in parte, in vnã vel plures perſonas, vt concedi ſæpe ſolet per ſedem apoſtolicam. Modo quæritur an Titius dictam penſionem in totum vel in parte transferre poſſit in Sempronium, recepta ab eo certa pecuniarũ ſumma, pro facienda tranſlatione prædicta. In iſta quæſtione videtur dicendum, quòd tranſlatio prædicta, non poſſit fieri recepta pecunia, quia ſicuti ſimoniacũ eſt dare aliquid temporale pro conſequendo beneficio eccleſiaſtico: vt latè tradit Abbas in conſil. XLVII. incip. illud de iure quæritur: in verſi. Quartum conſideratur: facit tex. in c. cum eſſent. c. quærelam. & c. ex diligenti. de ſimon. c. veniens. de pact. cap. cum pridem. xij. q. ij. c. quicũque. xvj. q. j. Ita videtur dicendũ in penſione, quæ ab ipſo beneficio pẽdet, vt vidimus in præſenti tracta. q. j. & habetur per Cardi. in Clem. j. §. eadem. de ſupplend. negli. prælat. Videmus enim, quòd penſio in multis regulatur, vt regulantur beneficia eccleſiaſtica, vt
1 patet ex infra dicẽdis. † Secundò pro iſta parte facit: quia videmus, quod ſicuti de beneficio ſoluitur Papalis decima, ita de penſione: vt per Belienc. in tract. de ſubſid. charita. q. lxxv. Caccialup. in tracta. de penſio. q. xvij. & latè dixi ſuprà q. lix. Item de penſione, ſicuti de beneficio ſoluitur charitatiuum ſubſidium, vt diximus ſuprà q. xxxviij. Tertiò facit; quòd ſicuti de beneficio, excedente ſummam xiiij. ducatorum auri de camera ſoluitur annata in expeditione literarum, ita de penſione, annata ſoluitur in expeditione literarũ reſeruationis annuæ penſionis, vt vidimus ſuprà q. xxvj. hoc tamen intellige procedere, niſi rector beneficij: ſuper cuius fructibus eſt impoſita annua pẽſio, ſoluiſſet integrè annatam. Nam tunc de penſione non eſſet ſol-
2 uenda, & ita curia ſeruat. † Quartò pro iſta parte facit: quia ſicuti illegitimè natus non eſt capax eccleſiaſtici beneficij, ſine diſpenſatione. c. literas. de filiis presbyt. c. j. eo. tit. libr. vj. Ita pariter ſine diſpenſatione non eſt penſionis

capax,

capax,vt vidimus ſuprà q.xvj.per totā.Quintò facit: quia ſicuti beneficia ingreſſi religionem, ſecuta profeſſione vacant: ita extinguitur penſio,vt patet ex iis quæ diffuſe diximus ſuprà q.lvij.Et ſicuti per contractum matrimonij per verba de præſenti vacant omnia beneficia, quæ contrahens habebat: ita etiam per contractum matrimonij
3 extinguitur penſio,vt deciſum fuit, ſupra q. liiij. †Sextò facit: quia cauſa penſionis,eſt cauſa eccleſiaſtica,nec poteſt agitari coram iudice ſeculari,vt de ſe patet:ſicuti nec cauſa iuriſpatronatus agitari poteſt coram ſeculari iudice.c.quāto.de iudi.Septimò facit:quia videmus ꝙ penſio extingui non poteſt pro tot anticipatis penſionibus, niſi accedente conſenſu Papæ,de quo dixi ſuprà q.lxxxvij.Ita pariter dicendum erit, quòd de vno ad alium penſio accepta pecunia transferri non poſſit, Papa inſcio, & non
4 conſentiente. † Fauorabilis enim eſt extinctio penſionis: quia per eā vendicatur libertas beneficio & illius rectori,quæ eſt res inæſtimabilis.l.libertas.& l. non eſt.§.infinita.ff.de regul.iur.tranſlatio autem eſt odioſa:quia penſio eſt ſeruitus quædam beneficio, & eius Rectori, vt dixit Caccialup.in tracta.de penſ. q. viij. & dixi ſuprà q.xlv. in verſic.Primò quia. Ex tranſlatione autem inducitur continuatio ſeruitutis, quod vtique odioſum eſt: vt ſentit etiam Reuerend.Gomes Rotæ auditor in commento regulæ Cancellariæ.de infirm.reſignāt,q.xvj.vbi dixit,quòd admittere tranſlationes penſiònum ſuper beneficiis eccleſiaſticis, nihil aliud eſt, quam ſeruitutem propagare. Octauo facit: quia videmus quod ius patronatus quod etiam laico competit ex gratia ſedis apoſtolicæ. c. quanto.& ibi gloſ.& doctor.de iudic. Tamen in alium transferri non poteſt,accepta pecunia.c.de iure.de iure patro. & latiſſimè per Rocchum de Curt. in tracta. de iur. patro.parte vlt.q. xxv. Nec poteſt patronus pecuniam accipere,pro præſentatione facienda,& ſi ſecus faciat, ſimoniam committit:ita decidit Abb.in c.ex inſtitutione.& in d.c. de iure.de iure patron. & firmat idem Rocchus in d. tracta.ſuo in verbo vtile. q.iij. Nono pro iſta parte facit: quia vt plurimum de ſtilo Curiæ habenti reſeruationem penſionis ſuper fructibus beneficij, datur ei regreſſus ad beneficium oneratum penſione ob illius non ſolutionē, quando

quando debitor penſionis illam non ſoluit, infra xxx. dies & elapſis menſibus ſex, poſt dies xxx. prædictos, pertinaciter ſteterit in cenſuris, iuxta formam literarum. Nam eo caſu dicere poſſumus, quòd ſicuti pro cõſequendo beneficio dare pecuniam eſt ſimoniacum: ita ſimonia ſit dare pecuniam pro cõſequendo eo, quod eſt præambulum ad beneficiũ conſequendum, vt no. Ioan. de Ana. in c. ij. pen. nota. de ſimon. facit text. in l. oratio. ff. de ſponſ. Sed clarum eſt, quòd habere regreſſum ad beneficium, eſt quoddam præambulum ad beneficium cõſequendum, vt de ſe patet. Ergo tranſlatio penſionis per penſionarium habentem facultatem illam trãsferendi, fieri non poterit recepta
5 pecunia ab eo in quem transfertur. † Habens enim regreſſum ad beneficiũ dicitur ad illud ius habere: vt voluit Aeneas de Falconibus. in tracta. ſuo, de reſeruatio. in xlvij. effectu, vbi melius quàm omnes ante hac, ponit ipſe Aeneas de Falconib. inſerẽs omnes caſus in quibus acquiritur ius ad beneficiũ, inter quos enumerat caſum, quando quis regreſſum ſeu acceſſum habet ad beneficium: vt patet in dicto tractatu ſuo loco ſupra allegato. verſi. Nonus modus. Et ex præmiſſis, videtur dicendum non eſſe licitum pecuniam in totum poſſe dari, vt omnimodo obtineretur ipſius emptionis tranſlatio. In contrarium autem
6 faciunt infra dicenda. † Primò quia ſimonia dicitur eſſe crimen, propter quodcũque geſtũ vel obmiſſum circa ſpiritualia vel ſpiritualibus annexum, à quo aliquid temporale emolumentum pro ſpirituali. nõ gratuitè accipiatur vel commutetur: ita ſimoniam diffinit Card. in c. nemo. de ſimo. ſequitur Felin. in rub. de ſimo. Hoſtien. autem in rubrica de ſimon. ſimoniam diffiniens dicit, quòd ſimonia eſt ſpiritualium vel annexorum ſpiritualibus præcedente pacto promiſſionis, conditionis modi ſeruitij pretiũ, vel
7 cuiuſuis temporalitatis receptio ſiue donatio. † Pẽſio autem nõ eſt quid ſpirituale, nec ſpiritualitati annexũ: imò eſt quid profanum in mera temporalitate conſiſtens, vt patet ex dictis ſuprà q. j. in præſenti tracta. & dixi ſuprà q. vij. & q. xvj. in princip. & q. lij. verſicu. & primò. Hinc eſt quòd etiam laico aſſignari poteſt: vt per Bald. Felin. & alios, in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dictum fuit ſuprà q. xxj. Ergo dare pecuniam penſionario, vt fiat danti tranſlatio

tranſlatio penſionis,ſimonia non erit.Et quòd pẽſio, quæ reſeruatur ſuper fructibus beneficij, ſit quid merè tẽporale:patet etiã, quia permutari nõ poteſt cum beneficio eccleſiaſtico. Dicunt enim doct. quòd eſſet ſimoniaca talis permutatio:quia daretur temporale,hoc eſt pẽſio pro ſpirituali:Ita decidunt Card.Ioan.de Imol.& alij in clemen.vnica.§.eadem.de ſupplen.negli.prælator.vbi etiam Guli. & Egid. & de hoc latè dixi ſuprà q. xxxiij. Et quòd penſio nil ſpiritualitatis habeat,ſed in mera temporalitate cõſiſtat,faciunt etiã plura alia. Primò, quia regulariter non venit appellatione beneficij,de quo latiſſimè dictum fuit ſuprà q.xxviij.Secundò,quia clericus penſionem habens officium dicere non tenetur, de quo habetur ſuprà
8 q.xxx.†Tertiò facit: quia penſio vti debitum pecuniariũ poteſt remitti in totum vel in parte,ſimpliciter vel ad tẽpus ſine autoritate ſuperioris:vt voluit Hieronymus Paulus magnus practicus Curiæ Romanæ,in libello ſuo intitulato Prouinciale omnium eccleſiarum.fol.48. in verſic. quid penſiones:& Card.Alex.in c.Agatoſa.lxiiij.diſtinct.
9 & de hoc diffusè ſatis dictum fuit, ſuprà q.xlv.† Quartò facit: quia penſio redimi poſt per Rectorem beneficij, ſuper cuius fructibus fuit impoſita pro certis anticipatis penſionibus,& iſtud approbarunt Romani Pontifices, vt copiosè deduxi ſuprà q.lxxxvij. Quintò facit: quia penſio morte penſionarij non vacat,nec impetratur, ſed extinguitur,ſicuti vſuſfructus morte vſusfructuari.§.finitur. inſtit.de vſufr.l.antiquitas,C.de vſufruct. & dixi ſuprà q.
10 xij.†Sextò facit: quia penſio contractibus profanis æquiparatur,vt dixit Gomes,Rotæ Auditor,in commento regulæ Cancel.de infirm.reſignan.q.xvj.in verſic.Nam penſiones.allegat Romanum,in conſi. cccxxxix. col.iiij.Et tenendo iſtam partem,quòd ſimonia non cõmittatur dando pecuniam pro obtinenda tranſlatione penſionis,ad allegata ſupra in contrarium reſponderi poteſt, Primò nõ obſtat, quòd ſicuti pro obtinendo beneficio eccleſiaſtico,ſi datur aliquid temporale,ſimonia cõmittitur, Idem videtur dicendum in penſione, quæ à beneficio depẽdet: quia clarum eſt,quòd penſio eſt quid merè profanum, vt dictum fuit ſuprà;& hinc eſt quòd non poteſt cum beneficio eccleſiaſtico permutari per ſupradicta, Nec obſtat ſecundum,

ſecundum,quòd ſicuti de beneficio, ſoluitur decima Papalis,ita de penſione:quia id eſt ex eo, quòd decima imponitur per reſpectum ad fructus beneficij, non reſpectu ſpiritualitatis,hinc eſt, quòd penſionarius pro rata penſionis,decimam ſoluere tenetur:quia pẽſio eſt certa portio à beneficio ſeparata, & impoſita ſuper bonis temporalibus beneficij,faciunt dicta ſuprà q.j.& q.vij.Nec ſimiliter obſtat tertium:dum dicebatur, quòd annata ſoluitur ita de penſione,ſicuti de beneficio:quia annata ſoluitur per reſpectum ad fructus beneficij.hinc eſt,quòd pẽſionarius,qui partem fructuum per reſpectum penſionis ex beneficio capit,ad annatam tenetur. faciunt dicta ſuprà q.xxvj. Ad quartum quòd illegitimus non ſit capax penſionis, ſicuti nõ eſt capax beneficij ſine diſpenſatione: reſpondetur, quòd non:propterea ſequitur quòd penſio ſit eccleſiaſticum beneficiũ, vel quod habeat aliquid ſpi-
11 ritualitatis annexum:† quia videmus,quòd illegitimus nõ eſt etiam capax feudi,neque emphiteuſis eccleſiæ ſine diſpenſatione:vt eſt text.& ibi doctores in cap.naturales.in tit.ſi de feud.fuer.contr.in vſib.feud.Bal.in l. generaliter. §.cum autem.de inſtit.& ſubſtit.Alexand.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.col.xij.ad Trebel.& in l.ſi perceperit.col.ij. ff.de libe.& poſthu.& latè per Matthæum,de afflict.in d. c.naturales.Et tamẽ nemo dixerit feudum,& emphiteuſim aliquid ſpiritualitatis habere.Nec minus obſtant adducta in quinto fundamento contrario : quia & ſi penſio per ingreſſum religionis facta profeſſione,& per contractum matrimonij vacet ſicuti beneficium,id eſt nõ ex eo,
12 quòd ſit eccleſiaſticum beneficium : † ſed ex eo, quia ingreſſus religionem,facta profeſſione, habetur pro mor tuo quo ad mundum.l.Deo nobis.C.de epiſc. & cleric.c. placuit.ij.q.j.§.illud.in authent.de monach. & morte pẽſionarij penſio extinguitur,vt dictum fuit ſupra. Ad illud quòd ſicuti beneficia vacant per cõtractum matrimonij, ita extinguatur penſio, ſimiliter reſpondetur, quòd ideò eſt :quia clericus matrimonium contrahens ; deſinit eſſe clericus, & priuilegiũ clericale amittit in omnibus,præterquam in duobus,de quibus.in c.j.de cleric. coniugat. in vj. Illud tamen quòd clericus ſi matrimonium contrahat,penſio extinguatur:qualiter,& quibus caſibus proce-
dit

dat, vide ſuprà q.liiij.per totam. Ad ſextum quòd cauſa penſionis ſit eccleſiaſtica, nec agitari poſſit coram iudice ſeculari,reſpondetur quòd non valet conſequentia, ergo eſt ſpiritualitati annexa,vel eſt beneficium eccleſiaſticum, patet,quia cauſa fructuum beneficij eſt profana non beneficialis:vt not.in c.ij.vt lite pen.in vj. Idem eſt quando agitur ſuper penſione,cum penſio ita ſe habeat reſpectu fructuum,ſicut vſusfructus reſpectu proprietatis.c.fin. de
13 pign.c.quicũque.xij.q.ij.† Agitur autem coram eccleſiaſtico,non coram ſeculari;quia data eſt per literas apoſtolicas,& ex conceſſione Papæ,nõ ſoluenti, cenſurarum eccleſiaſticarum pœna ingeritur, & ſucceſſiue priuationis beneficij pœna imponitur penſionario, ſi per ſex menſes computandos à die lapſus dierum xxx. datorum ad ſoluendum, non ſatisfecerit: quorum omnium eſt incapax iudex ſecularis.per not.in d.c.decernimus. de iudic. cum vulgaribus.meritò iudex ſecularis de his cauſis ſe ingerere nõ poteſt.& ſententia excõmunicationis per iudicem ſecularem, qui ordines non habet,fieri non poteſt.glo.& Panor.in c.dilecta.de maior.& obed.eſto etiam, ꝙ cauſa
14 priuationis beneficij, †ob non ſolutionem penſionis ſit profana & non beneficialis:vt not.in clement. diſpendioſam.de iudi.Ita dixit etiam Gomes Rotæ auditor, in cõmento regulæ Cancellariç de triennali poſſeſſore nõ moleſtando. quæſtione l.verſic. Circa tertiam. Non obſtat, quod ſeptimo loco dicebatur, quòd penſio extingui non poteſt pro tot anticipatis penſionibus, niſi accedẽte conſenſu Papæ: quia magis periculoſa videtur extinctio, quàm tranſlatio penſionis. Nam per extinctionem videtur eſſe aperta via vendendi beneficia: quia volens beneficium vendere, & hoc tractato & conuento, poterit illud renuntiare in manibus Papæ ad fauorem illius,cum quo conuenit, reſeruata ſibi annua penſione, quam demum is qui beneficiũ fuerit aſſecutus extinguere poſſet pretio inter eos conuento,quod eſſet fœtida ſimonia, vt dixi etiam ſuprà q. lxxxvij. Hinc eſt quòd cum in extinctione penſionis maius verſetur periculum, cautius eſt agendũ.c.vbi periculum.de elect.in vj,& propterea requiritur ibi conſenſus Papæ,quo accedente, purgatur omnis ſuſpitio ſimoniæ.per not.per gl.in c. cum pridem

15 dé.in verbo licitè.de pac.†Et licet extinctio videatur fa-
uorabilis eccleſiæ,trãſlatio verò penſionis odioſa,per ſu-
pradicta in dicto ſeptimo cõtrario:tamen in extinctione
verſari poteſt certius animæ periculum per ſupradicta,
quàm in trãſlatione.& hoc eſt attendendum:quia anima
eſt cũctis rebus anteponẽda.l.ſancimus.in fi.C.de ſacro-
16 ſanc.eccl.c.vt animarum.de conſti.in vj.† Octauo dũ di-
cebatur quòd ius patronatus quod in laicũ cadit, nõ pô-
teſt accepta pecunia in alium transferri:nec minus accipi
poteſt pecunia pro præſentatione faciẽda:reſpõde quod
ius patronatus licet laico conceſſum,habet annexã ſpiri-
tualitatem:vt habetur in c.quanto.de iudi.vbi per glo.&
doc.Hinc eſt, quòd pecunia de vna perſona ad aliã tranſ-
ferri nõ poteſt.allegato c.de iure.de iur.patr. & per Roc-
cum latè in d.tract.ſuo de iure patr. in vlti. parte. q. xxv.
bene tamen trãſit iuſpatronatus,quòd quis habet in ali-
qua villa,ſi illã villã vendat, in emptorem illius villæ c.ex
literis.& ibi doct.de iur.patr.vbi Card.q.xj. & de hoc vi-
dere poteris latè per dictum Roccum in ſuo tract.de iur.
patr.q.xxiij.in vlt.parte.Nec mirum eſt ſi dicitur quòd ſi-
monia eſt dare pecuniam patrono pro conſequenda ab
17 eo præſentatione:† quia ſimonia ita committitur in an-
nexis ſpiritualibus,ſicut in ipſis ſpiritualibus.tex.eſt in c.
ex inſinuatione.& in d.c.de iure.de iure patr.ſed præſen-
tatio eſt annexa ſpiritualitati,ſicuti & ipſum iuſpatrona-
tus,vt probatur in c.præterea.de trãſact. & ibi Abb. in j.
no.& idẽ Abb.in d.c.quãto.ij.col.de iudi.eſt enim præſen
tatio præambulum ad inſtitutionẽ,& ſic ad ius ſpirituale
obtinẽdum.c.quod autẽ.in verbo,inchoatũ.de iur. patr.
hinc eſt quòd licitum nõ erit dare pecuniam pro ea obti-
nenda:ſed pẽſio nil penitus ſpiritualitatis in ſe habet:er-
go pecuniam dare pro obtinẽda illius trãſlatione non vi-
detur prohibitum,Nono dum dicebatur, quòd trãſlatio
pẽſionis fieri nõ poterat pecunia,ex eo ꝙ ex ipſa tranſla-
tione transferebatur etiam ius regrediendi ad beneficiũ
ob nõ ſolutã penſionẽ , quòd ius regrediendi transfere-
bat ius ad rẽ,& ſic ad beneficium ipſum oneratum pen-
18 ſionis onere.†Et ſicuti ſimonia eſt dare pecuniã vel aliud
quid temporale pro conſequẽdo beneficiũ,ita erit ſimo-
nia pro conſequendo illud,quod eſt præambulum ad be-
neficium

neficium conſequendum:iuxta no.per Ioan.Andr.in c.ij. penul.not.de ſimo.ad quod facit tex.in l.oratio.de ſpõſa. ff.ſed ex tranſlatione penſionis regulariter ſimul cum ipſa tranſlatione quis conſequitur etiam regreſſum ad beneficium penſione oneratum, ob illius non ſolutionem. Ergo dare pecuniam pro obtinenda tranſlatione videtur eſſe ſimoniacum. Reſpondetur quòd ſicuti licitum nõ eſt pecunia accepta ius patronatus in alium transferre, ex eo quia habet admixtam ſpiritualitatẽ per ſupradicta, ita nõ erit licitum dare pecuniam pro conſequendo regreſſu ad beneficium, ex regula d.l.oratio.de ſpõſal.ff. quia vt probatur ibidem cũ quid prohibetur, cenſentur omnia prohibita, per quæ ad illud peruenitur. Sed ſicuti iuſpatronatus in conſequentiam venit vendita villa,& ſic bonorũ vniuerſitate in qua ſit ius patronatus competẽs ipſi venditori:& per talem venditionem, nõ obſtante quòd annexam habeat ſpiritualitatem tranſit in emptorem, dũmodo de eo nõ fiat mentio in venditione:vt tradunt docto. in locis ſupra allegatis:ita dicendum erit in caſu noſtro facta trãſlatione penſionis pecunia accepta, quę pẽſio cõſiſtit in mera tẽporalitate:vt in conſequentiã trãsferatur

19 ius regrediẽdi abſq; vitio ſimoniæ, per ſupradicta.† Cõprobatur hæc opinio ex eo quòd ius regreſſus nõ cauſatur immediatè ex penſionis tranſlatione, ſed cauſatur ex pertinacia nõ ſoluentis penſionem iuxta formam literarum reſeruationis illius;& ſic regreſſus non cauſatur ſimpliciter ex ipſa tranſlatione, ſed in quandam cõſequentiã

20 Rectore beneficij non ſoluente penſionem.† Illud autem quòd principaliter agitur, non quod in conſequentiam venit, contemplatur.facit text.in l.qui teſtamento.in prin. ff.de teſtam.cum ibi not.& in l.ſi quis.ff.de reb.dub. & in l.dictãtibus.C. de teſtamen.vbi legatarius in cauſa teſtamenti poteſt eſſe teſtis:quia principaliter non diſputatur de ſuo legato:licet in quandam conſequentiam illa cauſa concernat commodum legatarij, vt declaratur per

21 Cyn.& Bald.in l.omnibus.C.de teſta.† Et iſta ratione dicebat Iac.Butr.& Ange.in l.non ſolum.§.quæritur.ff. de procu. quod licet creditoris interſit habere debitorem ſuum locupletem: tamen in cauſa ſui debitoris poterit teſtimonium ferre: vide ad hoc Alexand. conſi. LXXVIII,

incipien.in cauſa & lite. col. j. in j. volu. & tantò magis non debet eſſe in conſideratione regreſſus ob non ſolutionem penſionis in caſu noſtro : quia habet ſe ad eſſe & non eſſe, prout Rectori beneficij placuerit ſoluere vel non ſoluere penſionem ad quam tenetur: quinimo ſemper præſumendum eſt, quòd ſoluere velit ne incidat in pœnam priuationis, cum nemo ſuum iactare & velle perdere præſumatur. l. cum de indebito. ff. de proba. Nec eſt veriſimile vt quis perdere velit beneficium, multis forte expenſis & laboribus acquiſitum, vt inquit text. in c. ſuper
22 hoc. §. j. de renun. † Sciendum tamen eſt quòd regreſſus ad beneficium penſionis onere grauatum ei reſeruari ſolet, qui ipſum beneficium reſignauit reſeruata ſibi annua penſione : vel illi qui ceſſit iuri, liti & cauſæ, ad fauorem collitigantis reſeruata ei penſione annua, ne ex ceſſione ipſa nimium diſpendium patiatur. Quibus caſibus concedi ſolet regreſſus ob non ſolutionem penſionis, in aliis autem caſibus ob non ſolutionem penſionis, apponitur pœna priuationis beneficij vt ſtylus & practica Romanæ curiæ nos edocet. Ex prædictis videtur de iure concludi poſſe, quòd ſimoniacum non ſit pecuniam dare penſionario habenti facultatem tráſferendi penſionem pro obtinenda tranſlatione penſionis: quam concluſionem intellige ſanè procedere in ſimplici penſione: ſiue illa habeatur ex cauſa oneroſa, vt puta ex cauſa reſignationis beneficij, vel ceſſionis iuris & litis: ſiue ex cauſa lucratiua. Secus autem eſſet in penſione, quæ clerico ea lege aſſignatur, vt ſit decætero eccleſiaſticum beneficium : iuxta not. per Abb. & alios in c. conquerente. de cler. non reſid. Talis enim penſio eſt eccleſiaſticum beneficium, vt dixi in præſenti tract. q. j. & q. XXI. & q. XXVIII. Nam ſi pro obtinenda iſta penſione detur pecunia, ſimoniacum erit: vt concludit Abb. in dicto conſi. XLVII. incipien. illud de iure quæritur. in
23 verſic. Quartum conſideratur. † Vbi dixit, quòd de beneficio eccleſiaſtico prouideri debet purè, & ſine pacto vel conditione, & non pro alio commodo temporali : aliàs committeretur ſimonia. c. quam pio. j. q. ij. c. fin. de pact. c. cóſulere. de ſimo. Nec debet eſſe vis in nomine, dummodo adſint qualitates alias requiſitę in beneficio eccleſiaſtico:

cõ:nam habẽs illas qualitates ſiue appelletur beneficium, ſiue officium,ſiue poſſeſſio,ſiue præſtimonium, vel penſio, nil refert.adducit tex.in c.poſſeſſiones.x.j. q.j. & in d.cap. conquerente.& in c.ſaluator.j.q.iij.quia ex nominum diuerſitate non diuerſificatur rei ſubſtantia:ex cuius verbis à contrario ſenſu colligitur,quòd quando penſio nõ habet qualitates requiſita in beneficio eccleſiaſtico, ſi cõcedatur adhibita pactione alicuius rei temporalis,non eſt ſimonia.

24 †Qualitates autem prædictæ quæ in eccleſiaſtico requiruntur beneficio,ſex ſunt,prima:quia non niſi per epiſcopum vel prælatum eccleſiaſticum poteſt de eo prouideri de iure communi,licet quandoque ad laicũ pertineat præſentatio.c.iij.de iur.patr.Inno.in c.ſicut. de elect. Secunda qualitas,quod is qui prouideri habet,illud ſibi retinere nõ poteſt:vt in c.fi.de inſtit.facit quod notatur in c.relatum. de præbend.Tertia qualitas eſt,quia de ipſo nõ poteſt prouideri niſi clerico.c.cũ adeo.de reſcrip.c.ex literis. de trãſactio.c.ſecũdo de inſtitutio. Quarta qualitas eſt,quia habet aliquid ſpiritualitatis annexũ,vel cui annectitur: vnde propter diuinũ officum datur eccleſiaſticium beneficiũ:vt in c.fi.de reſcr.in vj.capitu.ſi quis ſacerdotum.lxxxj.diſtin. Quinta qualitas eſt,quod eſt perpetuũ.hoc enim propriũ eſt beneficiorum eccleſiaſticorũ.lxx.diſtinctione.c.ſanctorum.cap.penul.de cleri.ægrotan.not.in capitu.ſi gratioſæ. de reſcriptis.in ſexto.Sexta qualitas eſt quòd debet de eo pure ſimpliciter & ſine vlla pactione vel promiſſione temporali,ſiue alio commodo prouideri, vt ſupradictũ fuit. Iſtæ autem qualitates ceſſant in ſimplici penſione: ideò videtur comprobari ſupradicta concluſio, quòd ſimoniacum non ſit dare pecuniam pro obtinenda tranſlatione penſionis.Conſulerem tamen ne id fieret, quia bonarum mentium eſt ibi culpã timere,,vbi culpa non eſt,quinimo, vbi animæ periculũ timetur,ſemper etiã durior pars quæ animæ fauet tenenda eſt:in c.iuuenis.de ſponſa. c.j.§.item ſi.de pœnitẽ.diſt.vij.c.ſicut.xiiij.di.& honeſtati repugnare videtur.ꝙ penſio quæ eſt onus & ſeruitus quædã ipſi beneficio ſuper cuius fructibus eſt impoſita pecunia acquiratur

Exceptiones quæ & quales opponi poſsint corã executore literarũ reſeruationis pẽſionis

coram quo penſionarius petit penſionem ſibi ſolui.

QVAESTIO VLTIMA.

1 *Exceptio ſolutionis opponi poteſt coram executore penſionis.*
2 *Exceptio pacti de non petendo opponi poteſt coram eodem.*
3 *Pactum de nō petendo geminatum tollit obligationem ipſo iure.*
4 *Clauſula geminata maiorem habet efficaciam.*
5 *Geminatio quid & quando operetur diuerſis caſibus.*
6 *Exceptio compenſationis opponi poteſt contra petentem penſionem.*
7 *Exceptio extinctionis penſionis opponi poteſt contra eundem.*
8 *Exceptio extinctionis penſionis opponi poteſt, ſiue ſit extincta autoritate ſuperioris, ſiue non*
9 *Exceptio quòd penſio fuit reſeruata ſine conſenſu rectoris beneficij, opponi poteſt contra petentem penſionem.*
10 *Dictio nullatenus importat actus nullitatem ipſo iure.*
11 *Exceptio falſitatis literarum obſtat penſionario.*
12 *Exceptio quod ſecunda penſio non valet, quia de prima mentionem non fecit opponi poteſt coram executore.*
13 *Literæ reſeruationis penſionis de ſtilo curiæ regulantur vt literæ beneficiales.*
14 *Executor datus vigore literarum ſurreptitiarum ſi procedat nulliter procedit.*
15 *Exceptio quod modus & conditio ſub quibus eſt aſſignata annua penſio, non fuerunt adimpleti, opponi poteſt.*
16 *Exceptio fructuum non recollectorum, obſtat agenti ad penſionē conſequendam.*
17 *Exceptio excommunicationis opponi poteſt penſionario.*
17 *Exceptio excommunicationis, etiam coram mero executore ſententiam exequente opponi poterit.*
19 *Exceptio excommunocationis opponi poteſt etiam coram iudice ſeculari.*
20 *Exceptio defectus iuriſdictionis opponi poteſt executori penſionis.*
21 *Exceptio defectus iuriſdictionis nunquam tollitur per ſtatutum excludentem omnes exceptiones.*
22 *Nullitas notoria, præualet ſententiæ ſuper executione latæ.*
23 *Exceptio falſitatis quæ incontinenti probari poteſt admittitur contra inſtrumentum depoſiti.*

Exce

24 *Exceptio quæ non eſt notoria, neque incontinenti probari poteſt, non admittitur contra executionem ſententiæ.*
25 *Executor an poſſit recuſari ſuſpectus.*
26 *Incontinenti probari quando aliquid dicatur.*

VLtimò quæro, quas exceptiones opponere poterit Rector beneficij grauati penſionis onere corã executore, ſeu ſub executore literarũ reſeruationis annuæ penſionis, coram quo conuenitur ad ſolutionem pen-
1 ſionis. † Et dicendum eſt, quòd primo opponere poterit exceptionem ſolutionis, cum ſolutione eius quod debetur, omnis tollatur obligatio. inſt. quib. mod. tol. oblig. in prin. Talis enim exceptio, etiam ſi per ſtatutum tollantur omnes exceptiones, non eſt ſublata: vt not. Angel. in l. & non tantum. §. quod ſi pro emptore. ff. de petit. hæred. Alexand. conſi. CXIII. incip. viſo. col. ij. in v. volu. Anchar. conſil. CCLXX. incip. ex verbis. circa finem. Decius conſilio CCCXVII. incipiente, viſis quæ acutiſſimè. column. ij.
2 in princi. in ij. volumi. † Secundò opponi poterit exceptio pacti de nõ petendo, quæ ſolutioni æquipollet, imò ex tali pacto inducitur donatio rei, quam quis pactus eſt non petere. l. ſi quis obligatione. in princ. ff. de regul. iur Bart. & Ioan. de Imol. in l. aquilius. ff. de dona. Alexand. in l. creditori. C. de pact. & habetur per Inſignem doctorem dominum & præceptorem meum colendiſſimũ Dominum Gulielmum Pontanum à quo ius ciuile per quinquenniũ audiui in almo peruſino Gymnaſio in l. eadem. §. Cato. verſic. contra quam opinionem. num. II. ff. de verbo. obli-
3 gatio. & per Decium in d. l. ſi quis obligatione. † Et licet aliàs per tale pactum de non petendo non tollatur obligatio niſi per viam exceptionis: tamen quando tale pactũ eſt geminatũ obligatio tollitur ipſo iure: vt voluerũt Angel. & Paul. de Caſtro in l. legitima. ff. de pact. hoc enim operatur natura geminationis. Nam videmus quòd geminata verba, ampliant effectum & plus operantur. Archidia. in cap. ab eo. de appel. in vj. Bal. in l. fructus. C. de
4 actio. † Et geminata clauſula maiorem habet efficaciam, & geminata & multiplicata verba plus operantur. Bald. in l. precibus. C. de impube. & aliis ſubſtitu. verſicul. nunc vlterius procedo. Curtius Senior in conſil. XIIX. inci-

piente, memoriæ recolendæ. nume.55.& verba geminata & multiplicata deſignant præciſam mentem diſponentis. Bald.in ca. cam te.col.ij.de reſcript.& habetur per Curtium ſupra allegatum, conſil.L I I I.incipiente,ſuper articulo.colum.j.nume.5.& Idem conſi.I X.incipien.Dux Philippus. nume.13.& conſil.C L X V I I. incipiente ſapienter.
5 nume.60.† Et quid & quando in diuerſis caſibus operetur geminatio,vide etiam Gazadinum conſil.L X X I X.numer.10.conſi.X V I I. num.18. conſi.X X I I I. nume.8. conſil. X X X.num.3.conſil.L I I.nume.2. conſil.X L. nume.9. conſil. I.nume.37.conſil.I I I I. nume.25.conſil. L I. numero 34. & conſil. L X X I I I I. & Claudium de Seiſello in l.baliſta. ff. ad trebellia. & plura ponit ad hoc Corſetus in tractatu ſuo de verbis geminatis; & de hoc dixi etiã ſuprà q.xcvij.
6 † Tertiò opponi poterit exceptio compenſationis. Nam & compenſatio vim ſolutionis habet. Bar.in l.amplius nõ peti.colum.penult. ff. rem ratam habe. Et quando ſtatutum non permittit opponi poſſe aliam exceptionem, quã ſolutionis,tamen cõpenſatio admittitur.Ita cõſuluit Ange.conſil. C C I X. incip.quidam nomine Alex.conſil. X I I. col.penult.in ij.volum.de hoc tamen dic vt latè dixi ſuprà q.xcij.vbi examinaui hunc articulum, An & quãdo compenſatio locum habeat in materia iſta penſionis, ad quæ
7 dicta me refero.† Quartò opponi poterit exceptio extinctionis penſionis factæ de partium conſenſu,ex hoc enim apparet de notorio non iure penſionarij petentis ſibi pẽſionem ſolui,quod quidem excludit agẽtem, ſiue petitorio agat,ſiue etiam agat poſſeſſorio recuperandæ. vt not. Butri.in c.ex literis.col.x.de reſti.ſpo.vbi alij.& Inno.in c. conſtitutus.de filiis presbyt. Alex.in l. naturaliter. §. nihil commune.col.xvj.verſic.x.fallit.ff.de acquirend.poſ.Idem Alex.in conſil.L X X V I I. incip.in cauſa & lite. col. penult. in ij.volu.Old.conſi.I.Rota deciſ. V I I I. deciſ.C C C X L V. & deciſ. D C X X V I. in antiquis:hinc eſt quòd qui beneficium renuntiauit, non poteſt poſtea agere ſuper ſpolio: quia agenti ſuper ſpolio obſtat exceptio ſpontaneæ reſignationis.c.accepta.de reſti.ſpo.per ceſſionem enim beneficij quis perdit dominum & poſſeſſionem. inno.in c. ſuper hoc.de renun.Ioan.Andr.Imol.& Abba.in c.ſolitæ.de reſtit.ſpol.& vide per Caſſad.deciſ. I I I I. in tit.de reſtitu. ſpol.

ſpo.hoc tamen quòd de reſignatione beneficij dicitur,intellige procedere dūmodo reſignatio beneficij facta fuerit in manibus illius, qui autoritatem habebat recipiendi illam, aliàs ſecus. Ita dixit Rota deciſ. 111. incip.quidam primus.in rub. de renuntia.in recollectis Biſgnetti. & tradit Alexand. in conſil. cxviii. incip. in cauſa & lite. in
8 j. volum. † Et iſta exceptio extinctionis penſionis opponi poterit,ſiue talis extinctio facta fuerit autoritate ſuperioris, ſiue non, cum poſſit etiam fieri per ipſum penſionarium ſine autoritate & ſcientia ſuperioris, vt dictum fuit ſuprà q. xlv. per totam.niſi eſſet penſio reſeruata clerico ſignanter pro alimentis, quo caſu ſine ſuperioris & iudicis autoritate extingui non poſſet nudo conſenſu penſionarij,vt dixi in d.xlv.quæſtio. circa finem.vbi videre pote-
9 ris.† Quintò opponi poterit exceptio nullitatis & inualiditatis literarum reſeruationis penſionis, quando ex illarum tenore apparet quòd penſio reſeruata fuit ſine conſenſu Rectoribus beneficij illius onere grauati.Nec eſt de
10 rogatum regulæ cācellariæ de cōſenſu præſtando. † Tali enim caſu huiuſmodi literæ ſunt ipſo iure nullæ propter dictionem nullatenus,de qua in prædicta regula: quæ dictio importat nullitatem ipſo iure: vt not.Domi.in c.Romana.§.penult.de appel.gloſ.in Clem. j.in verbo,nullatenus. de ſequeſtra. poſſ. & fruct. Decius conſil. cx. incip. viſis diligenter.col. j. in ij.volum.& de hoc dixi latius ſu-
11 prà q.x. † Sexto opponi poterit exceptio falſitatis literarū:nam talis exceptio etiā coram mero executore opponi poteſt:vt voluit Domi.in c.ſicut.col.penult.ij.q.j.vbi dixit,quòd merus executor poteſt cognoſcere de exceptione falſitatis reſcripti:allegat text.in c.ſuper eo.de crimin. falſi.vbi Ioā.de Anan.poſt principiū dicit,quòd merus executor admittere debet exceptionem nullitatis reſcripti.quod etiam voluerunt Hoſtien. Imol.& alij,in c.cum contingat in vlti.col.de reſcript.Felin.in c. decætero. col.ij.in fin. de
12 ſent. & re iudi.in verſic.Ad illud.† Septimò opponi poterit de nullitate & inualiditate literarū reſeruationis penſionis factæ ſuper fructibus, redditibus,& prouētibus alicuius beneficij,alia anteriori penſione grauati, de qua nō fuit facta mentio in literis,quarum executionē penſionarius petit coram ſuo executore; tali enim caſu penſio ſe-

cunda' non faciens mentioné de prima, eſt ipſo iure nulla, vt decidit Caſſadorus Rotæ auditor in ſuis deciſionibus ſuper regul.cancellariæ, deciſ. III. in rubri. de pen-
13 ſionibus, de quo ad ſaturitatem dixi ſuprà q.xxix.† Facit ad hoc: quia literæ reſeruationis penſionis de ſtilo curiæ regulantur ſicuti literæ beneficiales quæ ſurreptitiæ ſunt ipſo iure nullæ.c.ad audiẽtiam.el.ij.de reſcript.& ibidem Innocen. Ioan.And. Abb. & alij maximè Felin.diligentiſſimus & copioſus commentator in penult. col. in verſicu. literæ beneficiales.& not.Idem Innocen.in c.ad aures & in c.conſtitutus.eo.titu.de reſcript.Idem probatur in Clem. j. de præbend. & in c. ſi motu proprio. de præbend.in vj. Idem tenet Oldra.conſil.VIII.incipiente, quod proceſſus & conſil. CCLVII. incipien.factum tale.col. viij. Calder. conſi. XIII. in titu.de reb.eccleſiæ non alienan.Card.cõſil. XXXIII. incipien. in hac dubia quæſtione ad finem. & idem erit dicendum in literis reſeruationis annuæ pen-
14 ſionis, per ſupradicta. † Quinimo ſi executor datus vigore talium literarum ſurreptitiarum procederet, quicquid ageret eſſet nullum.text.eſt in c. cum in noſtris.de conceſ. præben.per quem text.Ita dixit Felin.in c.fina.col.vltima,
15 quæſtione penult. de præſumpt. † Octauo opponi poterit quòd penſio fuit aſſignata, ſub modo vel conditione, & modus vel conditio verificationem non acceperunt: ſi enim modus vel conditio ſunt in literis expreſſi, tunc illis non verificatis, rector beneficij penſionem ſoluere non tenetur.Ita decidit Caſſador. Rotæ auditor, deciſio. x. in titu.de reſcript.vbi hunc articulum examinat eum videre poteris: & ratio huius exceptionis eſt: quia licet prohibeatur etiam per ſtatutum quòd aliqua exceptio opponi non poſſit, intelligitur tamẽ dummodo conditio, ſub qua contractum eſt debitum, ſit adimpleta: vt tradit Bald.in l. ſi cauſam circa fin.C.de execu.rei iudic.Imol. in l.fin.col. x. ff.à quib.appel.non licet.Bald.in l. etiam. col.j. & in l.ij. C. de execu.rei iudic.Alexand.conſil. XX. incipiente, viſo
16 proceſſu.col.ij. in vj. volu. † Nono opponi poterit, quòd rector beneficij, qui aſtringitur ad ſoluendam penſionem eo anno, pro quo ſoluere compellitur ab executore, nullos fructus percepit, vel ſaltim tenuiſſimo ex beneficio grauato penſionis onere: nam tali caſu communiter doctor.

tenent

tenent, quòd penſionem ſoluere non teneatur, vt copioſè examinat Felin. in d.c. ad audientiam. el. ij. de reſcript. & dictum fuit ſuprà ad ſaturitatem, in lxij. q. & q. lxxvij. in verſic. iſtam concluſionem limita, & ad ibidem dicta me
17 remitto pro veritate iſtius nonæ exceptionis. † Decimo opponi poterit, quòd penſionarius qui coram ſuo executore penſionem petit, eſt excommunicatus: quo caſu executor illum repellere debet. c. exceptionẽ, de exceptioni. vbi doct. magis communiter tenent, quod etiam reo volente, iudex non debet admittere excommunicatum ad agendum, quòd etiam poſt alios tenuit in d.c. exceptionẽ. dominus Petrus Paulus Pariſius nunc Cardinalis meri-
18 tiſſimus. col. antepenult. in verſic. circa prædicta. † Et huiuſmodi exceptio opponi poteſt etiam coram mero executore ſententiam exequente, & executionem ipſam impedit gloſ. in c. ſicut. ij. q. j. & ibi Domini. eſt enim exceptio quæ concernit inhabilitatem agentis, quæ nunquam cenſetur excluſa, per generalem excluſionem exceptionum. argum. gloſſ. in Clemen. j. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Butr. in c. licet. de elect. Bald. in l. ſi quis filio. §. ſi quis. ff. de iniuſt. rupto & irrit. fact. teſtamen. † Vnum notatu di-
19 gnum non omitto, quòd nedum coram mero executore, ſed etiam coram ſæculari iudice, opponi poteſt contra agentem exceptio excommunicationis. gloſſ. eſt notabilis in l. j. de iuris & fact. ignoran. quam gloſſ. reputat ad hoc ſingularem Raphael Fulg. & illam ad hoc adducit Bald. in c. cum contingit. de dol. & contu. & in c. intelleximus. de iudi. Idem voluit Bald. in l. quoties C. de iudi. & ad hoc facit text. in c. fin. de except. in vj. & text. in c. poſtulaſti. de homici. vbi fuit oppoſita excõmunicatio coram rege: quem tex. ad hoc ponderat Ioan. de Anã. ibi in primo nota. ad idem Gemini. in c. j. §. ij. col. v. de except. in vj. & tradit Iaſo, in l. j. nume. 9. C. de iur. & fact. ignorant. & in l. placet. in fin. in lectura Paduana. C. de ſacroſanct. eccleſ.
20 † Vndecimo opponi poterit quòd executor iuriſdictione caret: nam nullitas quæ ex defectu iuriſdictionis prouenit, opponi poteſt etiã contra tres ſantentias conformes, contra quas regulariter non poteſt opponi aliqua exceptio, donec nõ fuerint execute. Clemen. j. de re iudica. Ita dixit Pet. de Anch. in cõſil. LXXVIII. incip. excellens domine.

col.iij.Sozi.conſil. c c l x x i i i i. col. penult. Decius conſil. x x x v i i i. incipiente, circa primum. in j. volum.col. v. Claudius in l. in prouinciali. §. qui opus.ff.de noui.ope. nuntia. Stephanus Beltran. conſil.c x x x. incip. quemadmodum. per gloſſ. in Clem.j.de ſequeſtr.poſſ.& fruct. Calcancus conſil. c x i i i. incipiente, in cauſa illorum verſi-
21 cu. † Et hæc exceptio nullitatis, nec vnquam huiuſmodi exceptio cenſetur excluſa per ſtatutum excludens omnes exceptiones, vt tradit dominus Hippolyt.de Marſiliis dominus & præceptor meus in conſil. l x x v i. num. 13. & conſil. l x x x i. nume.38. in ij. volu. Idem voluit Sozin. in conſil. l x x x i i i. in fin. in iiij. volu. incipit pro clariori. Prædicta tamen omnia procedere intelligas, quando tales exceptiones ſunt notoriæ & euidentes, vel poſſunt incontinenti probari, per ea quæ dicunt Bart.& docto. in l. iiij. §. condemnatum.ff.de re iudic.vbi dicunt quòd in executione ſententiæ opponi poteſt ad illam impediẽdam euidens ſententiæ nullitas, vel quæ incontinenti probari po-
22 teſt.† Notoria enim nullitas prænalet ſententiæ etiam ſuper executione latæ. gloſ. eſt notabilis in c. & ſi non cognitio.xxv.q.ij.quam gloſ. ſequitur Imol.in clemen.j.col. ix.verſicu.Nunquid.de re iudic.vbi dixit, quòd merus executor parere non tenetur ſuperiori viſa notoria nullitate ſententiæ:& ad hoc plura allegat Romanus, in conſil. ſuo incipiente, attentis his.quem refert, & ſequitur Feli.in d.
23 c.decætero.col.j.verſic.Primus eſt.de ſent.& re iudic. † Et dixit Iaſon in conſi. l x x x v. in j. vol. incipiente. punctus præſentis. quòd exceptio falſitatis, quæ in continenti probari poteſt, admittitur etiam contra inſtrumentum depoſiti, ad idem facit quod voluit Corn.conſil.c c v i i i.in iij. volu.nume.2.& in conſi.c c i i i i. nume.1. in ij.vol. & ſolennis doctor, dominus & præceptor meus, dominus Hippolyt.de Marſil.conſil.x v i. nume. 18. & conſil.c x x. num.
24 21.in ij.volu.† Quando autem huiuſmodi exceptiones nó eſſent notoriæ,& indigerent longiori indagine, tunc non releuarent coram executore propoſitæ. Ita dicunt Bart. & doctor. in d.l. iiij. §.condemnatum. ff.de re iudic. Nec minus releuarent excipientem quando executor videret illas opponi per malitiam cauſa dilatandi ſolutionem. Nam tunc propter illas non tardabit executionem. Innoc.
in

in capit.poſt electionem.in fi.de conceſ.præbend.Abb.in cap.paſtoralis.§.quia vero. & in cap.ex parte.el ij. de offi. deleg.& idem Abb.in cap. nullus. de præſumpt. & in cap. interpoſita.in princ. de appel.& plura alia accumulat Fel. in d.cap.decætero.col.iiij.verſic. limita omnia prædicta. Adde quòd idé voluit Domi.in d.c. decætero. Cuius lectura ſuper ſecundo decretalium admodũ fertilis & copioſa apud me eſt nondum impreſſa, idem voluit etiam Alexand.d.conſi.clxxxi. incipiente,in cauſa & lite. col. ij.
25 nume.3.in vj.volumi.† An autem executor recuſari poſſit ſuſpectus,vide Inno.in c.propoſuit. de appellatio. doctor.in c.nouit.eodem tit.vbi Card.& in clement.j.§.penult. de foro competen. Archidiaco. in c. ſunt quorum. ij.quæſtio.vij.Et quia ſuperius dictum fuit,quòd exceptio quæ incontinenti probari poteſt, impedit executionem, operæpretium exiſtimaui inſerere hic quando inconti-
26 nenti probari dicatur exceptio.†Circa quod Innocen.in c.veniens.de teſtib.dixit,quòd incontinenti quid probari dicitur arbitrio iudicis, attenta negotij & perſonarum qualitate,quem ſequuntur ibidé Imol.& Abb. idem voluit Bald.in l.ſi ex falſis.col.iij.C.de tranſactio. & in l. fin. C.de ordi.cogni.Idem in l.ij.C.de edict.diui adria.tol.& in l.iij.§.ibidem.ff.ad exhib.gl.in l.is à quo.in verbo,hodie.ff.vt in poſſeſ.leg.Iſtam partem tenuit Aret.in d. cap. veniens,vbi dixit,quòd iſta eſt communis opinio,& quòd in practica ſeruatur.Bar.verò in d.l.iij. §. condemnatum. dixit,quod in cõtinenti dicitur probari ſi probetur intra tempus,intra quod fieret executio ſententiæ:ſi talis executio nullitatis non eſſet oppoſita.Idem tenuit idem Bar. in l.is à quo.in princ. ff.vt in poſſe.legat.& in extrauagan. ad reprimendam,in verbo ſummariȩ.cum quo pertranſeunt Cardinal. & Ioan. de Imol. in capitul. cum in iure peritus. de offic. deleg.Angel. in l. ille à quo.§. tempeſtiuum.ff.ad trebel.Butr.in d.capit. veniens. de teſtib. Alexand.& Iaſon in d.§.condemnatum.vbi Alexander dixit, quòd id quòd dicitur per Innocent. & alios, quod ſit in arbitrio iudicis, quando probari dicatur incõtinenti:debet intelligi quòd arbitriũ iudicis regulari debeat iuxta prædictam doctrinam Barto. & ſequacium. Opinionem tamen Innocent.ſequitur Felin.in d. capit. veniens.el ij.de teſtib.

teſtib. in verſicu. Sexta concluſio. Addens quòd Bald. in l. vltim. C. de iudi. per illum text. dicebat quòd offerens ſe probaturum in continenti, probare poterit intra triduũ. Ab iſta opinione Inno. & ſequacium in practica non diſcederem, cum iure cautum nõ reperiatur huiuſmodi iudicis ſeu executoris arbitrium coarctatũ eſſe ad aliquod certum tempus. Vnum tamen nõ omitto, quòd quãdo in continenti aliquid eſſet probandum, non ſunt expectandi teſtes de vltra montes. Ita dixit Inno. in d. c. veniens. arg. tex. in c. literas. in fin. de reſti. ſpolia. His tamen quæ dixi ſuperius circa exceptiones ſupradictas, videtur obſtare id quod dicunt domini Curiales in iſta materia: dicere enim ſolent, vt ſæpe dixi, ſolue & repete. quod eſt contra tex. in l. iij. ff. de compenſa. vbi habetur, quòd melius eſt nõ ſoluere, quam ſolutum repetere. Et ex iſtis fit finis huius vltimæ quæſtionis, in iſta materia eccleſiaſticæ penſionis: in qua licet qnamplures alias quæſtiones collegerim, cum tamen illas propter varias occupationes reuidere & corrigere hucuſque non potuerim, illarum editionem in aliud tempus differendam duxi: eas tamen Deo optimo maximóque fauente, otij opportunitatem nactus, ſi in humanis ero, ad communem ſtudioſorum vtilitatem in medium emittere conabor. Laus Deo omnipotenti.

EXPLICIT TRACTATVS DE PENſionibus, innumeris quæſtionibus diſtinctus.

CVm ſæpius in diuerſis quæſtionibus huius noſtri tractatus mentionẽ fecerimus de tranſlatione penſionis, quæ fit de vna perſona ad aliam vigore facultatis à ſede apoſtolica indultæ, ei vi penſio reſeruatur, vt patet in q. lxxiiij. lxxviij. & q. vlt. & penul. ſupra, ac etiã de penſionis extinctione, quæ fit receptis anticipatis penſionibus, de qua diximus ſuprà q. lxxxviij. Ideò operæ preciũ eſſe, & quodam modo neceſſarium exiſtimauimus ad commodum eorum qui Romanæ curiæ ſtilum ignorant, qui quidem plurimi ſunt, vt atteſtatur Lapus allegat. ſua L I I. incipiente Letatus ſum. hic inſerere formam Tranſlationis & Extinctionis penſionis ſecundum ſtilum Curiæ, vt facilius dicta in prædictis quæſtionibus ab his quibus curiæ prædictæ ſtilus innoteſcit, intelligi valeant.

FOR

FORMA SVPPLICAtionis quæ fit in tranſlatione Penſionis.

BEATISSIME pater, cum deuotus ſanctitatis veſtræ Orator, Ioannes Ceccolinus clericus Piſaurenſis, cui alias penſio annua ducatorum viginti auri de camera ſuper fructibus, redditibus & prouentibus parochialis eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Caſtro Galiardo, foro ſempronienſis diœceſis, ſibi quoad viueret, vel procuratori ſuo legitimo annis ſingulis per Franciſcum de Albertinis dictæ parochialis eccleſiæ Rectorem, & ſucceſſores ſuos dicta eccleſiam pro tempore obtinentes in terminis & locis in literis & proceſſibus deſuper confectis expreſſis & contentis, integrè perſoluenda, apoſtolica autoritate reſeruata, conſtituta, & aſſignata extitit: cum poteſtate & facultate penſionem huiuſmodi in quancunque aliam perſonam de qua ſibi videretur, etiam quæcunque & quotcunque eccleſiaſtica beneficia obtinentem & expectantem, abſque alio dicti Franciſci conſenſu, in hoc tunc expreſſe conſentientis, & ſucceſſorum ſuorum transferendi caſſationi & extinctioni penſionis ſeu illius reſeruationi huiuſmodi, ac illius tranſlationi ex certis cauſis ad id animū ſuum mouentibus conſentire proponat, prout cōſentit de præſenti: ſupplicat humiliter. S.V. deuotus Orat. Antonius Manfredus clericus Piſaurenſis diœceſis, quatenus penſionem ſeu illius reſeruationem prædictas, caſſantes & extinguentes, ac modernum dictæ eccleſiæ Rectorem, & ſucceſſores præfatos ad illius ſolutionem dicto Ioanni de cætero faciendam, amplius non teneri, & ob illius non ſolutionem aliquas cenſuras & pœnas minimè incurrere decernētes, ſibique, vt commodius ſuſtentari valeat, de alicuius ſubuentionis auxilio prouidentes, ac ſpecialem gratiā faciētes, ſibi ſimilē penſionem annua viginti ducatorū auri ſimilium, ſuper dictæ parochialis eccleſiæ fructibus, redditibus

tibus & prouentibus,quorum medietatem ipſa penſio nõ excedit: ſibi quoad vixerit vel procuratori ſuo legitimo per modernum Rectorẽ eccleſiæ prediċtæ, & ſucceſſores præfatos, annis ſingulis in prioribus ſeu aliis locis & terminis in literis ſtatuendis,ac ſub ſentẽtiis,cenſuris,& pœnis eccleſiaſticis in talibus apponi ſolitis, integrè per ſoluendã:& aliàs eiſdem modo & forma quibus dicto Ioanni reſeruata erat,reſeruare cõſtituere & aſſignare dignemini de gratia ſpeciali,non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque,cum clauſulis opportunis & conſuetis.

ET cum abſolutione à cenſuris ad effectum, &c. Et quod obſtan. ora. habeatur pro expreſſis ſeu in totum vel in partem exprimi poſſint,& cum caſſatione, extinctione & decreto prædictis,quoad præſentis ſupplicationis ſola ſignatura ſufficiat: attento quòd literæ ſuper reſeruatione nouæ penſionis expedientur, & cum noua penſione prædicta pro dicto oratore,quæ trãſeat ad ſucceſſores, & aliàs vt ſupra. Et cum acceſſu, ſeu regeſſu ad dictam parochialem eccleſiam ob non ſolutionem penſionis ac decreto irritanti, &c.ac aliàs in omnibus & ſingulis euentibus prout ipſi Ioanni reſeruata erat,latiſſimè extendẽda:& quod præmiſſorum omnium qualitates,inuocationes,denominationes annexorũ,& fructus augendo vel minuendo,quãtum opus fuerit, regula nõ obſtante.Nec nõ nominum, & cognominum, ac tenori primæ reſeruationis,aliorúmque neceſſariorũ, maior & verior ſpecificatio fieri poſſit. Et ſi ſuper fructibus eiuſdem eccleſiæ,alia vel aliæ penſiones annuæ reſeruatæ ſint, dummodo omnes penſiones huiuſmodi medietatem eorundem fructuum non excedant,exprimi poſſit in literis.

SCiendum eſt etiã,quòd quandoque Papa ei,cui reſeruat anuuam penſionem,ſuper fructibus beneficij, dat facultatem illam transferendi in aliam perſonam: quam tranſlationem facere poſſit quilibet loci ordinarius, aut canonicus alicuius metropolitanæ, vel alterius cathedralis eccleſiæ:aut perſona in dignitate eccleſiaſtica cõſtituta,eligendus aut eligenda, per ipſum penſionarium, qui penſionem transferre vult,ſeu per eius procuratorẽ, verba autem literarum quibus concedi cõſueuit talis facultas

tas,eſſe ſolent talia: Tibíque, vt quicũque loci ordinarius, aut canonicus alicuius metropolitanæ, vel alterius cathedralis eccleſiæ, aut perſona in dignitate eccleſiaſtica conſtituta ad id, per te vel procuratorem tuum eligendus aut eligenda, penſionem huiuſmodi in totum vel in partem de expreſſo tuo conſenſu caſſare pœnitus & extinguere, ac etiam aliam illi ſimilem pẽſionem annuam cuicunque alteri clerico, per te ad id nominando, etiam quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia eccleſiaſtica obtinenti, & expectãti eidem clerico ſimiliter quoad viueret, vel procuratori ſuo ad id ab eo ſpeciale mandatum habenti, per dictũ A. & ſucceſſores præfatos annis ſingulis, in feſto & loco ac ſub ſententia, & pœna ac alias, modo & forma præmiſſis, integrè perſoluendam, abſque alio A. & ſucceſſorũ prædictorum præſtando deſuper cõſenſu, reſeruare, conſtituere, & aſſignare liberè, & licitè valeret, de ſpeciali gratia indulſit.

* * *

FORMA

FORMA TRANSLATIONIS penſionis, quæ fit per perſonam in eccleſiaſtica dignitate conſtitutam.

PAVLVS dei gratia epiſcopus Teatinus, vigore clauſulæ in infraſcriptis literis apoſtolicis cõtẽtæ, videlicet tibíque, vt quicũq; loci ordinarius aut canonicus alicuius metropolitanę vel alterius cathedralis eccleſiæ, aut perſona in dignitate eccleſiaſtica conſtituta. Executor ad infraſcripta ſpecialiter electus & aſſumptus, venerabilibus, & circũſpectis viris bonæ memoriæ Marci ſanctæ Mariæ, in via lata diaconi Cardinalis de corneliis nuncupati in canonicatus, & præbendę eccleſiæ Taruiſinæ, ac parochiali eccleſię ſancti Ioan. Baptiſtæ Taruiſinæ diœceſis ſucceſſoribus, canonicatum, & præbendam ac parochialem eccleſiam prædictos pro tempore quomodolibet obtinentibus. Necnon illi, vel illis, ad quem, vel quos infraſcriptum tangit negotium, ſeu tãgere poterit quomodolibet in futurum quibuſcunque nominibus cenſeatur: aut quacunque præfulgeat dignitate Sal. in domino, & noſtris huiuſmodi: Imò verius apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Literas ſanctiſſimi in Chriſto patris, & domini domini noſtri Clementis diuina prouidentia Papæ ſeptimi, eius vera bulla plumbea cum filis ſericeis rubri, croceíque colorum, more Romanæ Curiæ impenden. bullatas: ſanas ſiquidem, & integras non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpitione carentes, vt in eis prima facie apparebat, nobis pro parte venerabilis viri Aſcanij Rufini clerici Romani, principalis in infraſcriptis literis apoſtolicis nominati corã notario publico, & teſtibus infraſcriptis præſentatas, nos cum ea qua decuit reuerẽtia noueritis recepiſſe, huiuſmodi ſub tenore. Clemẽs epiſcopus ſeruus ſeruorũ Dei, dilecto filio Aſcanio Rufino clerico Romano. &c. Hic inſeritur totus tenor literarũ Apoſtolicarũ reſeruationis penſionis

penſionis:poſt quarũ quidẽ literarum Apoſtolicarum præſentationẽ,& receptionem,nobis & per nos, vt præmittitur,factas:fuimus per præfatum dominum Aſcanium Rufinum canonicum Baſilicæ principis apoſtolorum de vrbe,debita cum inſtantia requiſiſti,quatenus penſionem annuam quadraginta ducatorum auri de camera, vt in præinſertis literis Apoſtolicis cõtinetur ſibi reſeruatam, caſſare,& extinguere,illáque caſſa,& extincta,venerabili viro domino Mario Rufino clerico Romano dicti domini Aſcanij fratri licet abſenti, ſimilem annuam penſionem reſeruare,conſtituere, & aſſignare,ac ad ominum aliorum in eiſdem literis contentorum executionẽm,procedere dignaremur,iuxta earũdem literarum Apoſtolicarum vim, formam & tenorem. Nos igitur Paulus Epiſcopus, & executor præfatus attendentes requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam, & rationi conſonam volentéſque cõmiſſionem huiuſmodi nobis factam ad effectum debitum deducere ac reuerenter exequi,vt tenemur: idcirco autoritate Apoſtolica,& qua fungimur in hac parte, penſionem annuam quadraginta ducatorum auri de camera. Videlicet viginti ſuper canonicatus, & præbendæ eccleſiæ Taruiſinæ,quos poſſidet dominus Alexander Thealdinus, & reliquorum viginti ducatorum huiuſmodi, ſuper parochialis eccleſiæ ſancti Ioannis Baptiſtæ Taruiſinæ diœceſis:de quibus in præinſertis literis Apoſtolicis fit mentio & quã dominus Franciſcus Ramberti, clericus Venetiarum obtinet,fructibus, redditibus, & prouentibus eidem domino Aſcanio, vt in præinſertis literis Apoſtolicis continetur,reſeruatam, conſtitutam, & aſignatam, & per bonæ memoriæ Marcum Cardinalem de corneliis, & ſucceſſores ſuos,canonicatum, & præbend.ac parochialem eccleſiam pro tempore obtinentes,annis ſingulis in terminis & loco,ac ſub ſententiis cenſuris, & pœnis in præinſertis literis Apoſtolicis contentis, & expreſſis: præfato domino Aſcanio ſeu eius legitimo procuratori integrè perſoluẽdam reſeruationem,cõſtitutionem, & aſſignationem huiuſmodi de expreſſo ipſius Domini Aſcanij conſenſu ibidem præſentis,& cõſentientis,caſſauimus, aboleuimus, & extinximus:caſſamus,abolemus, & extinguimus:per præſentes,præfatóſque dominos,Franciſcum, & Alexandrum,

ac ſucceſſores ſuos ad illius ſolutionem, dicto domino Aſcanio vlterius faciendam non teneri, neque propterea cenſuras,& pœnas prædictas quouiſmodo incurrere, eadem autoritate decernimus & declaramus:& nihilominus eandem vel ſimilem annuam penſionem,præfato domino Mario principali,quoad vixerit exigenda, percipienda, & leuanda de ſimili ipſius domini Aſcanij conſenſu per eoſdem dominos Alexandrum, & Franciſcum ac ſucceſſores præfatos in terminis,& lòco,& ſub ſimlibus ſententiis,cenſuris, & pœnis, eidem domino Mario principali vel procuratori ſuo legitimo, integrè perſoluendam, eadem autoritate reſeruamus, conſtituimus, & aſſignamus præſentium tenore INHIBENTES dominis Alexandro, & Franciſco dictæ bonæ memoriæ Marci Cardinalis ſucceſſoribus, & veſtris ſucceſſoribus præfatis,quibus præſens noſter proceſſus dirigitur, ſupradictam commiſſionem ac literas Apoſtolicas huiuſmodi, noſtrum proceſſum, ac omnia, & ſingula in eis contenta communiter vel diuiſim intimamus, inſinuamus, & notificamus:ac ad veſtram, & cuiuſlibet veſtrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præſentes. & nihilominus vos alexandrum, & Franciſcum, & ſucceſſores prædictos, & veſtrum quemlibet in ſolidum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis,ſententiis, & cenſuris, in præinſertis literis contentis, quas & earum quamlibet,vos,& veſtrum quemlibet,niſi feceritis quę vobis in hac parte præcipimus, incurrere volumus ipſo facto,prout dictus Clemēs incurrere voluit. Diſtrictè percipiendo mādamus quatenus annis ſingulis in loco & terminis præinſertis, præfato domino Mario vel procuratori prædicto ad hoc ſufficiens mandatū habēti,pro eo penſionem annuam prædictā iuxta reſeruationis,coſtitutionis,& aſſignationis prædictarum vim,formā,& tenorem ſine difficultate & cōtradictione quibuſlibet, efficaciter perſoluatis,& veſtrū quilibet perſoluat, aut vos cū dicto domino Mario principali vel eius procuratore prædicto ſuper hoc amicabiliter cōcordetis,& veſtrū quilibet concordet MONEMVS inſuper, modo & forma premiſſis vos omnes,& ſingulos ſupra dictos,& alios quoſcūque, tam eccleſiaſticos quàm ſeculares cuiuſcūque dignitatis, ſtatus, gradus

gradus ordinis vel cõditionis exiſtant, aut eorum quemlibet, vobis, & cuilibet, veſtrum diſtrictius inhibentes, ne præfato domino Mario principali, vel eius procuratori prædicto, quominus de dicta annua penſione integrè ſatisfactum fuerit, impedimentum aliquod præſtetis, ſeu præſtare, aut ipſum impediendum. detis, ſeu dent, auxiliũ conſilium vel fauorem publicè vel occultè, directè vel indirectè, quouis quæſito colore, ſed in omnibus, & per omnia huiuſmodi mandatis Apoſtolicis, atque noſtris pareatis, ſeu pareant realiter & cum effectu. QVOD SI FORTE &c. CAETERVM cum ad executionem præmiſſorũ. &c.

FORMA SVPPLICAtionis pro extinctione penſionis.

BEATISSIME pater, cum deuotus S. V. Orator Hieronymus de Angelis clericus Piſaurenſis, cui aliàs penſio annua xx. ducatorum auri de camera, ſuper canonicatus, & præbendæ eccleſiæ Foroſempronienſis quos deuotus ſanctitatis. V. Antonius de Gigantibus, clericus dictæ Foroſempronienſis diœceſis obtinet fructibus, redditibus, & prouentibus, & per eundem Antoniũ & ſucceſſores ſuos, canonicatũ, & prębẽdã prædictos pro tẽpore obtinẽtes, eidẽ Hieronimo quo ad viueret vel procuratori ſuo legitimo annis ſingulis, & aliàs prout in ſupplicatione de ſuper expedita plenius continetur ſoluenda autoritate Apoſtolica reſeruata, conſtituta, & aſſignata extitit certis ſibi de ſuper anticipatis ſolutionibus, ſeu aliis de cauſis ad hoc animum ſuum iuſtè mouẽtibus, quòd huiuſmodi penſio quo ad omnes eius partes caſſetur, & extinguatur, conſentire paratus exiſtat, prout conſentit de præſenti. Supplicat igitur humiliter S. V. Ora. præfatus, quatenus conſenſum huiuſmodi admittentes, ſeu admitti mandantes, ſibíque ſpecialem gratiam facientes, penſionẽ

huiuſmodi caſſare,& extinguere ac annullare ; & Antonium & ſucceſſores præfatos in dictis canonicatu & præbenda,ad illius ſolutionem de cætero eidem Hieronymo vel procuratori ſuo faciendam,deinceps non aſtrictos nec obligatos fore , & propter illius non ſolutionem aliquas pœnas,nec cenſuras eccleſiaſticis incurrere non poſſe :decernere & declarare dignemini,de gratia ſpeciali:nó obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis , cæteriſque contrariis quibuſcunque cũ clauſulis conſuetis & opportunis.

Et cum abſolutione à cenſuris ad effectum & c. etiam in caſibus regulæ & c.Et de admiſſione conſenſus,caſſatione, extinctione,& annullatione dictæ penſionis de cetero,& declaratione præmiſſis quæ pro ſigillatim repetitis ad partes habeantur;& quòd præſentis ſupplicationis ſola ſignatura ſufficiat,& vbique fidem faciat & de conſenſu dicti Hieronimi.

* * *

FINIS.

TABVLA QVÆSTIONVM POSITARVM IN ISTO Tractatu, in qua quidem omnes quæſtiones, ſunt ſuo ordine digeſtæ.

QVid ſit Penſio, & vnde dicatur.pag. 1
j Penſio quo iure fuerit introducta. 5
ij Quot ſint ſpecies penſionum. 5 & 6
iij Quæ ſint penſiones licitæ. 7
iiij Penſiones illicitæ quæ ſint. 9
v Quis poſſit penſionem imponere. 12
vj Super quibus bonis reſeruetur annua
vij penſio. 23
viij An penſio conſtitui poſſit in quota fructuum vel in quātitate. 24
ix Penſio in quanta quantitate conſtitui poſſit & debeat. 26
x Conſenſus rectoris beneficij, an requiratur cū aſſignatur penſio. 30
xj Præſens in curia, an per procuratorem conſentire poſſit reſeruationi penſionis. 35
xij Penſio vtrum ſit perpetua, vel temporalis. 37
xiij Qua ætate quis ſit capax penſionis. 38
xiiij Penſio an reſeruari poſſit excommunicato. 40
xv Penſio an religioſo aſſignari poſſit. 42
xvj Illegitimè natus an ſit capax penſionis. 44
xvij Illegitimus an poſſit per epiſcopum diſpenſari ad penſionem. 49
xviij Diſpēſatus ad beneficia ſimplicia & curata an penſionē habere poſſit. 50
xix Illegitimus diſpēſatus ad beneficia cū cura & ſine cura & ad alia quæcūque beneficia, an penſionē cōſequi poterit vigore talis diſpenſationis. 53
xx Si fiat reſeruatio penſionis illegitimo non facta mentione quòd ſuper eo ſit diſpēſatus, an valeat reſeruatio talis. 57
xxj Laicus an ſit penſionis capax. 57
xxij Reſeruatio penſionis facta alicui tāquàm clerico qui ta

men erat laicus an valeat. 60.& 61
xxiij. Pẽſio an imponi poſſit ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patrona.ſine conſenſu patroni. 66.& 67
xxiiij In reſeruatiõe penſiõis ſup fructibus beneficij qđ eſt de iure patrõ.an fieri debeat mẽtio iure patro. 70. & 71
xxv Pẽſio an poſſit alicui ſub ea cõditiõe aſſignari,vt illã dimittere teneatur cũ adeptus fuerit cõpetẽs beneficiũ 71
xxvj An & quando annata ſolui debeat de penſione. 74
xxvij Conceſſio annuę penſionis motu proprio facta,cuius pars ſolui debet intra terminum intra quem eſt impoſſibile quòd ſoluatur,an pro parte ſit nulla. 76
xxviij Penſio an veniat appellatione beneficij. 79 & 80
xxix Penſionis reſeruatio an valeat non facta mentione quòd idem beneficium ſit grauatum alia penſione. 87
xxx Penſionarius an teneatur dicere officium. 91
xxxj Penſionarius an teneatur ad reſidentiam. 93
xxxij Penſio an faciat incõpatibile ſub eodem tecto. 94
xxxiij Penſio an poſſit permutari cum beneficio eccleſiaſtico. 95
xxxiiij Penſio an ſalua conſcientia peti & ſolui poſſit literis non expeditis. 96.& 97
xxxv Penſio impoſita ſuper fructibus beneficij ſi ſit exceſſiua peti poteſt reformari,& reduci ad conuenientem quãtitatem. 102.& 103
xxxvj Petenti reſeruationem penſionis declarari nullam vel pẽſionis reductionem,an obſtet exceptio voluntariæ ſolutionis de præterito. 109
xxxvij Citatiò partis an ſit neceſſaria quãdo rector beneficij petit penſionem corrigi, moderari vel declarari nullam. 111.& 112
xxxviij Penſionarius an teneatur pro rata penſionis ſoluere charitatiuum ſubſidium. 118
xxxix Penſió non ſoluta per prædeceſſorẽ, an exigi poſſit à ſucceſſore vel ab hæredibus prædeceſſoris. 119.& 120
xl Penſionarius ſi fuit in mora expediendi literas reſeruationis penſionis,adeò, quòd mortuus ſit ille qui penſioni conſenſit,ſi poſtmodũ illas expediat,& intimari faciat nouo poſſeſſori beneficij,an ab eo conſequi poſſit præteritas penſiones. 113
xlj Clericus qui vt facilius beneficium conſequatur promittit ſoluere maiorẽ penſionem,quam beneficiũ ferre poſſi-

ſit,an ſimoniam committat. 116
xlij Reſeruatio penſionis vel regreſſus facta coluſoriè, an valeat. 116
xliij Succeſſor in beneficio an teneatur ad ſoluẽdum decurſam penſionem. 117.& 118
xliiij Penſio an ſolui debeat per ſucceſſorem in beneficio de quo non eſt dictum. 120
xlv Penſio in perpetuum vel ad tempus an remitti vel extingui poſſit,ſine ſuperioris licentia. 123.& 124
xlvj Sequeſtrari an debeat pẽſio lata prima ſententia contra penſionarium pro rectore beneficij in Romana curia. 128
xlvij Spoliatus poſſeſſione vel quaſi exigendi penſionem,an agat ſuper ſpolio. 129.& 130
xlviij Mandatum an præſumatur habere is qui penſionem pro a'io ſoluit. 136.& 137
xlix Penſio an extinguatur ſi penſionario prouidetur de beneficio ſuper quo ei eſt reſeruata penſio. 138
l Penſio Titio aſſignata an cenſeatur extincta ſi Titius aliquod benefiium conſequatur. 142
lj Penſionarius cui reſeruata eſt annua penſio,ſuper fructibus alicuius beneficij, an habeat hypothecam in illis fructibus. 142.& 143
lij Penſiones decurſæ non ſolutæ, an mortuo penſionario tranſeant in eius hæredes. 153
liij Penſio pro rata decurſi temporis an debeatur hæredibus penſionarij illo mortuo ante tempus deſtinatæ ſolutionis. 156
liiij Pẽſio vtrũ extinguatur per cõtractũ matrimonij. 158.& 159
lv Penſio an extinguatur ſi penſionarius fiat miles. 165
lvj Penſio an extinguatur per promotionẽ ad epiſcopatũ. 167
lvij Penſio an extinguatur per ingreſſum religionis. 169.& 70
lviij Regula Cancellariæ de viginti diebus an locum habeat in penſione. 173
lix Penſionarius an pro rata penſionis teneatur contribuere ad ſolutionem decimæ. 175
lx Excommunicatio lata contra penſionarium ob non ſolutionem decimæ,qui ad illius ſolutionem non tenebatur, an ſit ipſo iure nulla. 179.& 180
lxj Penſionarius priuilegiatus vt de penſione decimam ſoluere non teneatur,ſi moleſtatus ſoluat cum proteſtatione,

an ſibi præiudicet. 181
lxij Penſio an in totum vel pro parte remitti debeat, ſi fructus ſuper quibus eſt reſeruata, diminuti fuerint vel perierint. 183 & 184
lxiij Penſio impoſita ſuper fructibus canonicatus & præbendæ, quos penſionem ſcluens dimiſit, & aliam præbendam optauit in eadem Eccleſia, à quo ſolui debeat. 194
lxiiij Excommunicatus qui fructus beneficij nõ percipit propter excommunicationem, an pẽſionem ſoluere teneatur. 199
lxv Eccleſia quæ vacat vel quaſi vacat, ſuper cuius fructibus eſt appoſita annua pẽſio, an teneatur ad illius ſolutionẽ. 202
lxvj Penſionarius cui reſeruata fuit penſio libera ab omni onere, an teneatur ad onus inſolitum. 204
lxvij Clericus in impetratione beneficij an mentionem facere debeat de penſione. 207
lxviij Penſio conſtituta per epiſcopum cum eius capitulo alicui ad vitam, an per ſucceſſorem reuocari poſſit. 213
lxix Executor literarum penſionis ſi ſit abſens quomodo ſuccurratur penſionario. 215
lxx Si executor literarum penſionis nulliter procedat contra debitorem penſionis, nõ ſeruata forma mandati, an ordinarius vel legatus ſe impedire poſſit. 218
lxxj Litis conteſtatio an ſit neceſſaria in cauſa penſionis. 219
lxxij Si fiat ſequeſtrum fructuum beneficij contra poſſeſſorem vigore ſententiæ latæ cõtra eum, quis ſoluet penſionem impoſitam ſuper fructibus beneficij. 222
lxxiij Penſionarius ſi recipiat præteritas penſiones nõ ſolutas, an ſibi præiudicet quo ad regreſſum ad beneficiũ ſibi competens ob non ſolutionem penſionis. 255
lxxiiij Penſionarius ſi penſionẽ in alium tranſtulit poſtquam ſibi locus erat regreſſui ob penſionem non ſolutã, an dictum ius regrediendi ſit tranſlatum ſimul cum penſione. 228
lxxv Rector beneficij ſi penſionem non ſoluit, ex eo quòd in carceribus fuit detentus, beneficij priuationem non incurrit. 231
lxxvj Penſionarius qui obtinuit rectorem beneficij illo priuari ob non ſolutionem penſionis, an præteritas penſiones exigere poſſit. 232
lxxvij Rector beneficij ſi non ſoluit penſionem, ex eo quòd non fuit requiſitus ad illam ſoluendam, an cadat in pœnam

priua

priuationis beneficij. 235
lxxviij Rector beneficij penſionẽ non ſoluens tempore de quo in literis elapſo an ſit ipſo iure priuatus beneficio. 245
lxxix Penſionis reſeruatio ſuper fructibus beneficij ad quod alteri regreſſus competebat non facta mentione dicti regreſſus an valeat. 246
lxxx Rector beneficij ſi penſionem non ſoluerit propter paupertatem, an priuationis pœnam incurrat. 249
lxxxj Rector beneficij ſi probet tribus annis vltimis pẽſionem ſoluiſſe, an præſumatur retroactis temporibus ſoluiſſe. 251
lxxxij Penſionarius bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis penſionis an alibi conuenire poſſit eius debitorem. 253
lxxxiij Penſio non ſoluta per annos triginta an cenſeatur præſcripta. 253 & 254
lxxxiiij Penſio ſi fuit clerico aſſignata ſuper fructibus beneficij ducatorum viginti, & per annos triginta ſolum decem ſoluta fuerint, ſingulo anno, an in aliis decem ſit præſcripta. 260
lxxxv Cõmiſſio iuſtitiæ in cauſa pẽſionis, quibus caſibus detur ſine clauſula ſolita, ſine retardatione penſionis. 263
lxxxvj Pater penſionem ſibi à Papa reſeruatam ſuper fructibus beneficij, an in filium transferre poſſit. 266 & 267
lxxxvij Penſio vtrum licitè redimi poſſit pro certa quantitate pecuniarum. 273
xxxviij Penſionarius ſi recepta penſione trium futurorum annorum à rectore beneficij illam in aliũ transferat, an rector prædictus pro illis tribus annis teneatur etiam ſoluere nouo penſionario. 276
lxxxix Canonicus nouiter receptus qui vigore ſtatuti tenetur dare capitulo medietatem fructuum ſuæ præbendæ duorum primorum annorum, ſuper quibus eſt pẽſio, an detrahere debeat in primis & ante omnia penſionem. 280
xc Penſionarius an pro rata penſionis teneatur cõtribuere ad neceſſariam fortificationem ciuitatis, quando ad id tenetur eccleſia grauata penſione. 283
xcj Papa ſi committat in partibus clerico aſſignari certam penſionem ſuper fructibus beneficij, & moriatur re integra, an talis gratia expiret. 284 & 285

xcij Compenſatio an habeat locum in materia penſionis. 288
xciij Solutio penſionis quo tempore fieri debeat. 293
xciiij Clericus beneficiatus an is dicatur,qui ſolum habet penſionem ſuper fructibus beneficij. 294.& 295
xcv Appellatio an admitti debeat in materia penſionis. 299
xcvj Penſio an dicatur odioſa vel fauorabilis. 302
xcvij Regula Cancellariç de triennali poſſeſſione,an locum habeat in penſione. 306
xcviij Penſio an ſolui debeat iuxta valorem ducati auri de camera currentem tempore reſeruationis penſionis, vel tempore ſalutionis fiendæ. 300
xcix Tranſlatio penſionis de vno in alium, an fieri poſſit data pecunia transferenti pro tranſlatione ab eo obtinenda. 313
vltima. Exceptiones quæ & quales opponi poſſint coram executore literarum reſeruationis penſionis, coram quo penſionarius petit penſionem ſibi ſolui. 324
Forma ſupplicationis quæ fit in trãſlatione penſionis. 333
Forma tranſlationis penſionis, quæ fit per perſonam in eccleſiaſtica dignitate conſtitutam. 366
Forma ſupplicationis pro extinctione penſionis. 339

EXPLICIT TABVLA QVAESTIONVM.

INDEX SEV TABVLA

rerum magis ſingularium, quæ continentur in hoc Tractatu de eccleſiaſticis Penſionibus, ſummis vigiliis compilatus, & ita à mendis purgatus, vt Momi iudicium non pertimeſcat, Alphabetico ordine diſpoſitus.

INCIPIT.

A

Accuſare nõ poteſt excómunicatus. q.xiiij. nu.8.pag. 41
Acceptatio inualida nõ facit gratiã expectatiuam eſſe conſumptam. q.xxix.nu.10. 90
Actus nullus ſeu inualidus an ſit in aliqua cõſideratione, adeò quòd in literis tam ad lites, quàm in beneficialibus ſit de eo facienda mentio. eadem quæſtio.nu.11. 90
Aduocatus eſſe nõ poteſt excõmunicatus.q.xiiij.nu.4. 40
Adulterari an poſſit mulier bannita, quæ poteſt impunè occidi.q.xviij.nu.2. 50
Agẽti vel excipiẽti an & quãdo incumbat onus probãdi. q.ix.nu.11. 30
Agens poſſeſſorio recuperandæ, pro penſione annuatim præſtari ſolita nouiter ſubtracta an teneatur docere de titulo.q.xlvij.nu.3. 131
Agi poteſt interdicto recuperandę, contra ſucceſſorem in beneficio grauato onere ſolutionis penſionis, ſi illã ſoluere recuſauerit quãdo fuit ſoluta à prædeceſſore.q.ead. nu.10. 135
Alimẽtorum expreſſio an faciat cenſeri cauſam piã etiã in diuite.q.lj.nu.10. 147
Alimenta præterita & nõ ſoluta an trãſmittantur ad hęredes.q.lij.nu.5. 154
Alimẽta integra debẽtur etiã ſi ex fundo ſuper quo ſoluũtur tantum nõ ſit perceptũ. q.lxij.nu.11. 187
Alimẽtorũ exactio retardari non debet.q.lxix.nu.4. 217
Alienatio rei ſubiectæ fideicõmiſſo valet ad vitã alienãtis tantum.q.lxxix.nu.1. 247
Alimenta petenti cõpenſatio obiici

obiici nó poteſt,ideò ſi penſio fuit reſeruata pro alimentis compenſatio opponi non poterit,& idẽ erit in prælato petente charitatiuũ ſubſidium ratione alimentorũ. q.xcij.nu.5. 289
Annatam introduxit Bonifacius nonus, & eſt de iure diuino, quia loco decimæ decimarũ ſoluitur, quãdo autem de penſione ſoluatur vide.q.xxvj.nu.2. 75
Appellationi qui poteſt renũtiare,pariter iuri dicẽdi ſententiam nullam renunciare poterit.q.xlv.nu.6. 125
Appellari poteſt à declaratoria ſententia pœnæ incurſæ ipſo iure.q.lxxviij.nu.6. 246
Appellationẽ non recipit alimentorum cauſa.q.xcv. nume.3. 300
Appellatio cum ſit remediũ oppreſſorum, regulariter eſt permiſſa,attamẽ in materia penſionis quando penſio eſt reſeruata pro alimentis vel quando executiuè proceditur, non admittitur. q.xcv. nu.1.3.5. 299.& 300
Appellatio non admittitur in materia charitatiui ſubſidij impoſiti per epiſcopum pro eius alimentis.q.ead. numero 4. 300
Appellatione delegati etiam executor gratiæ apoſtolicæ largo modo venit in materia fauorabili,ſecus ĩ ſtricta & odioſa.q.xciiij.nu.5. 296
Arbiter eſſe nó poteſt excommunicatus.q.xiiij.nu.5. 40
Autoritas Papæ eſt maior autoritate ſanctorũ. q.xxxvij. nu.5. 113

B

Bannitus ſua culpa tenetur ſoluere onera, licet fructus bonorũ ſuorum nõ percipiat.q.lxiiij.nu.3. 200
Bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis, poterit debitorem alibi conuenire.q.lxxxij. nume. 253
Bannitus qui fructus nõ percipit, an collectas ſoluere teneatur.q.lxxxix.nu.3. 262
Beneficium eccleſiaſticũ qualiter diffiniatur, vide remiſſiuè.q.j.nu.2. 2
Beneficium eccleſiaſticum eſt perpetuum.q.j.nu.5. 3
Beneficiorũ tituli ſunt de iure poſitiuo.q.ij.nu.1. 5
Beneficia licet intra limites ſuæ legationis legatus de latere cõferat,reſeruatá tamẽ cõferre minimè poteſt. q.vj. nu.18.& ſeq. 18
Beneficia ad tempus confert ſolus Papa.q.viij.nu.2. 24
Beneficio ad ſui libitũ Papa aliquem priuare poteſt.q.x. nu.4. 32
Beneficio vacante quomodo per legatum vel epiſcopum in caſibus permiſſis cõſtitue-

re debeant.q.x.nu.1. 30

Beneficium curatum obtineri nõ poteſt ſine diſpẽſatione, à minore vigintiquinque annorum.q.xiij.nu.1. 38

Beneficium ſcienter cõferens excommunicato, priuatur poteſtate cõferẽdi, ac etiam eidem facta collatio non tenet.q.xiij.nu.1. 38

Beneficia conferre non poteſt excommunicatus.q.xiiij. nu. 7. 40

Beneficium manuale collatũ per abbatem religioſo,quãdo ex confirmatione Papæ efficiatur perpetuũ. q.xv.nu. 4. 43

Beneficij eccleſiaſtici appellatione an comprehendatur penſio. q.xix. nu.1. 53

Beneficium quòd eſt de iure patronatus laicorum, commendari non poteſt ſine eorum conſenſu, imò nec per obtinentem renuntiari nec permutari poteſt, & ſi permutatio facta fuerit ſine conſenſu patroni, non valet. quæſt. xxiij. numero 4.5. 67.

Beneficia conferre an poſſit Papa vel legatus nulla habita mentione de iure patronatus clericorum, & quid quando ſpectat ad clericos non ratione eccleſiæ, ſed ſui patrimonij.q.xxiiij.nu.2. 71

Beneficium cõpetens,quando quis dicatur habere. q. xxv. nu.5. 74

Beneficij appellatione an veniat penſio in materia fauorabili ſeu lato ſumpto vocabulo.q.xxviij.nu.1.18.pag.80. & 85.q.lvij.nu.6. 171

Beneficij appellatione in materia ſtricta nõ venit beneficiũ curatũ, quia vbicũq; requiritur ſpecialis mẽtio, tũc illud nõ venit ſub quacunque etiã prægnãti expreſſione.q. xxviij.nu.9.pag.83.& num.16. 84

Beneficia ſiue ſint curata ſiue ſimplicia, perſonalẽ exigunt reſidentiam,& rectores illorum ſi moniti fuerint ad reſidendum,& non veniant iuſto impedimento ceſſante, ſuis beneficiis priuari poſſunt.q.xxxj.nu.1.2. 93

Beneficia ſunt inſtituta & ordinata de iure poſitiuo,ideò in illis Papa habet plenariã poteſtatẽ.q.xxxvij.nu.4. 113

Beneficia per cõtractum matrimonij per verba legitime de præſenti, non autem per ſponſalia de futuro, vacant. q.liiij.nu.6.7. 162

Beneficia an perdat clericus ſi matrimoniũ nõ tenuit propter ordines ſacros. q. liiij. nu.11. 164

Beneficiũ an amittat clericus per militiã, cũ dicatur quod clericus factus miles ſeculi, definit eſſe miles Dei. q. lv. nu.

nu.1.2. 165
Beneficia promoti in epiſcopum per munus cõſecrationis vel lapſum termini à iure ſtatuti ad illud petendũ vacant.q.lvj.nu.3.4. 268
Beneficia per ingreſſum religionis ſecuta ꝓfeſſione tacita vel expreſſa, vel ſcienter habitu profeſſorum aſſũmpto vacant.q.lvij.numer.5.8. 170.& 171
Beneficij rector q decimã ſoluit vtetur retentione ꝓ portione pẽſionis.q.lix.nu.5. 176
Beneficiũ impetrãs an teneatur facere mẽtionẽ de pẽſione quã obtinet in titulũ, ſeu quã in ſtipendium aut aliter percipit.q.lxvij.num.1.2. 207
Beneficium eccleſiaſticum ſex qualitates requirit. q.lxxxvj. nu.7.pag.270.& q.xcix. num. 24 324
Beneficiũ eccleſiaſticum purè & ſine vllo pacto vel cõditione conferri debet, aliàs committitur ſimonia. q.ea.nu. 8. pag.400.q.xcix.num.23. 322
Beneficium ſi quis impetrauit à Papa valoris ducatorũ centum, illud habere & cõſequi poteſt etiam ſi illius fructus dictum valorem longè excedant, dũmodo dictus exceſſus in expẽſis cõſumatur, qa redditus beneficij cõputantur deductis oneribus.quæſt. lxxxix.nu.1.2. 280
Beneficiatus, an dicatur ille, qui penſionẽ tãtũ percipit ſuper fructib' beneficij, vel ſi beneficij collationẽ, & bonum ius habeat, attamẽ nõpoſſideat, ſed ſi poſſideat eſt ipſo iure priuat'.q.xciij.in prin.& nu. 12.14. 295.298. & 299
Beneficiũ ſi quis impetrat an teneatur facere mẽtionẽ de iure quod habeat in alio beneficio, licet ilud non poſſideat.q.xciiij.nu.13. 298
Bona quorũ proprietas & vtilitas ad eccleſiã ꝑtinet, etiã ſi nouiter ſint acquiſita ex titulo legati vel donationis, dicuntur eſſe de menſa.q.j.nu. 6. 3
Bona quorũ directũ dominiũ eſt eccleſiæ, vtile autẽ alicuius, nõ dicũtur eſſe de mẽſa. q.ead.nu.7. 3.& 4
Bona feudalia vel emphiteuticaria quę p generationẽ finitã vel ob non ſolutionẽ cenſus ad eccleſiã reuertũtur, an de nouo infeudari vel in emphiteuſim per prælatũ concedi poſſint ſine ſolennitate. vide remiſſiuè q.ead.nu.8. 2

C

Carceratio eſt iuſta cauſa petendi reſtitutionẽ in integrum.q.lxxv.nu.4. 231
Cardinales ſub generali cõſtitutione & regulis Cancellariæ an cõprehendantur.q.ix. nu.8. 28

Cardinales cum ſint membra Papę & pars corporis ei⁹, nō cōprehenduntur in generali conſtitutione, nec tenentur ad ſolutionē decimæ, niſi de eis ſit dictum.q.lix.nu. 10. & ſeq. 178
Caſus fortuiti inſoliti nō cōprehēduntur in generali renuntiatione caſuū fortuitorum.q.lxvj.nu.3. 205
Cauſa an præſumatur in Papa, eſto q̃ de illa nō appareat diſpenſando in prohibitis à iure poſitiuo.q.vj.nu.12. 15
Cauſa poſita in narratiua legis vel ſtatuti, an prę ſumatur impulſiua, & an ea ceſſante ceſſet effectus: quia cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.q.xxij.nu.1.& ſeq. 61
Cauſa alimentorū futurorū eſt ſummaria, ſec⁹ verò præteritorum.q.lj.nu.28. 152
Cauſæ duæ lucratiuæ ſimul concurrere non poſſunt. q. xlix.nu.2. 138
Cauſa quælibet etiā fatua & iniuſta, excuſat à dolo, ac etiā beſtialis à pœna. q. lxxv. nu.2. 232
Cauſa exprimi debet in appellatione quādo qs appellat in caſu in quo appellatio eſt prohibita.q.xcv.nu.6. 301
Cauſa pēſionis eſt eccleſiaſtica, ideo coram eccleſiaſtico, & non coram ſeculari iudice agitari debet.q.xcix.nu.3.13. 398.& 403
Cauſa priuationis beneficij ob non ſolutionē penſionis, eſt profana.q.xcix.nu.14. 319
Cautela vt quis ſine literarū expeditione poſſit litem mouere.q.xxxiij.nu.11. 95
Charitatiuum ſubſidium ſi à ſede apoſtolica ſit impoſitū, an Cardinales ad illius contributionem teneātur. q.ix. nu.8. 28
Citāda eſt pars quādo priuilegium modificatur vel corrigitur, quia in actu præiudiciali, ſemper pars eſt citanda de cuius præiudicio tractatur.q.xxxvij.nu.10. 114
Citatio inualida nihil operatur.q.xxix.nu.9. 90
Citatio nō eſt neceſſaria, quādo princeps ex certa ſcientia & de plenitudine poteſtatis gratiam facit.q.xxxvij.nu.25. 113.& 114
Citatio eſt de iure diuino, ideò quādo Papa ꝓcedit taquā ordinarius vniuerſalis, aſtringit etiā ad iuris poſitiui obſeruationē, & in ꝓlatione ſētētię neceſſaria eſt partis citatio. q.xxxvij.nu. 7. 113
Citatio partis etiam neceſſaria eſt, quando Papa procēdit etiam de plenitudine poteſtatis cōtra laicū nō ſubditum, cui eſt ia ius quæſitum. q.xxxvij.nu.11. 115
Citatio partis reqritur in declaratoria pœnę incurſæ ipſo iure, aliàs eſt nulla.q. lxxviij. nume

nu.5. 245
Ciuitas Venetiarũ, eſt aliarũ ciuitatũ Regina. q. xciij. nu. 4. 289
Clauſula de plenitudine poteſtatis, quid importet. q. x. nu.12. 34
Clauſula in gratia appoſita, Sola ſignatura ſufficiat,tollit expeditionem literarum. q. xxxiiij.nu.5. 99
Clauſula rato manẽte pacto, non prodeſt illi, qui pactum fregit.q.lxiiij.nu.6. 200
Clauſula generalis ſequẽs renuntiationem quorundã caſuũ fortuitorũ, includit ſimilia expreſſis.q.lxvij.nu.2. 205
Clauſula in literis prouiſionũ apponi ſolita quæcunque, quodcunq; beneficiũ an cõprehendat penſionẽ. q.lxvij. nu.11. 212
Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis quibus caſibus apponitur.q. lxxxv. nu. 1. 263
Clauſula generalis præcedẽs, per ſubſequẽtem ſpecialitatem reſtringitur.q.lxxxvj.nu. 6. 270
Clauſula geminata maiorem habet efficaciam & quid & quãdo operetur diuerſis caſibus.q.xcvij.nu.5.pag.389.& ſeq.& q.vlt.nu.4. 225
Clericus eſt laico dignior & maior, quinimo dicitur eo potentior,q.xxij,nu,13. 64
Cleric' voluptuosè cõſumẽs fructus beneficij,ad illorum reſtitutionẽ tenetur.q.xxxix nu.2. 120
Clericus de fructibus beneficij, tenetur ſatisfacere ſuis creditoribus etiam pro debito priuato.q.ead.nu.3. 121
Clericus nil habens in bonis admittitur ad cedẽdum ſuis creditoribus fructus ſuorũ beneficiorũ.q.ead.nu. 4. 121
Clericus de fructibus obligatis ad ſolutionẽ pẽſionis ſuis creditoribus ſatisfacere non poſſet.q.ead.nu.eod. 121
Clericus militãs & enormib' ſe immiſcens ſi monitus non deſiſtat perdit priuilegiũ clericale.q.lv.num.3. 148
Clerici & religioſi nõ tenentur vltra quã facere poſſunt. q.lxij.nu.22. 193
Clericus de præſtimoniis in ſtipẽdiũ datis in impetratione beneficij, aut aliis gratiis, mentionẽ facere nõ tenetur ſicuti de titulo patrimonij, ad quod quis eſt intitulatus. q.lxvij.num.3. 260
Clericus an dicat beneficiat' in materia fauorabili vel odioſa,& cõſtitutionis Clemẽtinæ ſeptimus cõceſſæ domi nis Venetis,q ſolùm habent reſeruatã pẽſionẽ ſup fructibus beneficij.q.xciiij. nu.1.3. 8.374.& 376.296. 297
Clericus qui habet collationẽ beneficij, & bonũ ius in eo, licet non poſſideat, vel ſi illud

lud poſſideat, attamẽ ſit ipſo iu-e priuatus, an beneficiatus dicatur. q. xciiij. num. 12. 14. 298 & 299
Collatio legati maiorẽ prærogatiuã cẽſetur habere, quàm epiſcopi, licet cum eo cõcurrat, quia in paritate datæ prę fertur prouiſus à legato. q. vj. numero 20. 20
Collatio beneficij facta excõmunicato non valet. q. xiiij. numero. 1. 40
Collatio beneficij facta alicui tanquam clerico, qui tamen non erat, tamẽ habitum geſtabat & pro clerico ſe gerebat, nõ valet. q. xxij. nu. 12. 63
Collatio beneficij patronati facta ſine cõſenſu patroni eſt nulla. q. xxiiij. num. 5. 71
Collatio beneficij debet eſſe pura & libera, ac ſine alia conditione. q. xxv. num. 1. 72
Collatio beneficij vbi teſtibus probatur, pariter & renuntiatio probari poterit. q. lv. numero 4. 73
Colonus etiam quod expellatur, non perdit ſua melioramenta. q. lxxvj. num. 4. 233
Collecta ſolui debet ab eo qui fructus percepit. q. xiiij. num. 1. 138
Colluſio quid ſit, & quomodo probetur. q. xlij. numero 3. & ſeq. 116
Cõmenda facta de beneficio patronato ſine conſenſu patroni, non valet & eſt nulla. q. xxiij. num. 3. 66
Cõpenſatio an habeat locum in materia penſionis. q. xciј. in princip. 288
Compenſatio cũ habeat vim ſolutionis opponi poteſt nõ obſtante ſtatuto quod alia exceptio nõ opponatur quã ſolutionis. q. ea. nu. 1. 3. 288 & 289
Compenſatio non admittitur vbi de facili liquidari nõ poteſt, debito autem liquidato etiã ad impediẽdam executionem ſententiæ bene opponitur. q. ea. nu. 6. 289
Copenſatio an fiat vel habeat locum ad euitandam pœnã & quid quando totum debitum non abſorbet. q. eadem, num. 7. & ſeq. 290
Cõfirmatio Papę ex certa ſciẽtia facta monacho, facit quod ille efficitur obediẽtiarius Papę in actu cõfirmato, ſecus ſi fuerit ſimplex, quia non alterat naturã rei confirmatæ. q. xv. nu. 3. 5. 43
Cõſtitutio generalis an comprehẽdat cardinales ſi de eis mentionem non faciat. q. ix. numero 7. 27
Conſuetudo optandi, quo an norũ ſpatio inducatur & an tollatur per nõ vſum. q. lxiij. nu. 6. & ſeq. 195
Conſuetudo an habeat locũ in præbendis in curia vacantibus, ſeu aliàs reſeruatis, & quando Papa mandat alicui

prouideri de prębẽda.q.ead. num.10.& ſeq. 197
Cõſuetudo optãdi vel ſtatutũ quando dat optionẽ præſentibus, an abſentes ad ſeruitia eccleſiæ vel Papæ cõprehendantur.q.ead num.15. 199
Contractus bonæ fidei irritus iudicatur, propter temporis anguſtiam.q.xxvij.nu.2. 77
Contractus validus ſecundum ius naturale licet ſit nullus, ratione ſolennitatis omiſſæ an reddat quem tutum in foro cõſcientiæ.q.xxxiiij.nu.8. 200
Contumax in reſpondẽdo habetur pro confeſſor, poſt quã eſt iuſſus reſpondere quando confeſſio ad eius dãnũ tendit.q.lxiiij.nu.5. 200
Conuentiones partiũ de præſtanda penſione licitè reddũtur & purgatur omnis ſuſpitio ſimonię, accedẽte volũtate Papæ.q.vj.num.8. 15
Curator eccleſiæ vacãti datur cum quo iudiciũ agitatur, & cõueniri poteſt ad ſolutionẽ penſionis.q.lxv.nu.3.4. 263
Curatorẽ cathedrali papa, iſeriori autẽ eccleſiæ epiſcopus dare poteſt.q.ead.nu.6. 263

D

DAmnum pluſquam intolerabile dicitur quando excedit dimidiam iuſti pretij.q.lxij.num.18 191
Debitor penſionis an penſio nem, ſoluere debeat in ducatis auri de camera vel moneta currẽte.q.xcviij.nu. 6. 312
Debitorem excuſat ſoluendi difficultas à pœna & à mora. q.lxxv.num.3. 231
Debitum præſumitur ex ſolutione annorũ decem. q.lxxxj. numero 3. 252
Debitor pẽſionis qui reſeruationi conſenſit & iurauit, an compenſationẽ opponere & illius beneficio ſe iuuare poſſit.q.xcij.nu.2.12. 29
Debitor penſionis an admittatur ad beneficiũ. c. odoardus.de ſolu.q.xcv.nu.8. 301
Decimæ ad eccleſiã ſpectãtes an poſſint aſſignari laico in eleemoſynã.q.xxj.nu.2. 58
Decima decurſa nõ ſoluta peti poteſt ab emptore vel venditore fundi, vt magis creditori illius placuerit. quæſtio. xxxix.num.11. 112
Decima decurſa & non ſoluta per prædeceſſorẽ eſt ſoluẽda p ſucceſſorẽ.q.xliij.nu.3. 115
Decima papalis vbi taxata eſt ad certam quãtitatem, etiam illa non percepta debetur.q. lxij.num.13 139
Decima ſolui debet cõſiderato valore monetæ tempore ſolutionis.q.xcviij.nu.1. 393
Decima papalis ita de penſione ſoluitur ſicuti de beneficio.q.xcix.num.1. 397
Declaratoria ſentẽtia, reqritur in pœnis ipſo iure icurſis, parte

te citata.q.lxxviij.nu.4. 245
Delegati iuriſdictio expirat & ipſo iure finitur per obitum delegãtis re integra,etiam ſi fuerit delegatus ad vniuerſitatẽ cauſarum.q.xcj.nu.2. 285
Delegati iuriſdictio expirat, nec illam reaſſumere poteſt etiam de partium cõſenſu ſi pronuntiet ſe iuriſdictionẽ non habere.q.xcj.nu.6. 287
Diœceſum limitatio & ordinatio perſonarũ, quæ in epiſcopatu præſident, fuit & eſt de iure poſitiuo.q.ij.nu.3. 5
Diſpẽſare põt Papa etiã ſine cauſa in his quę ſunt iuris poſitiui, & ſola volũtas pro cauſa reputatur.q. vj.nu.9.11. 15
Diſpẽſatio Papę facta ſine cauſa an valeat.ead.q. nume. 10. & ſequen. 15
Diſpẽſatus à Papa ſine cauſa an ſit tutus, nõ ſolum in foro fori, ſed etiam in foro poli. ead.q.num 13. 16
Diſpenſare quomodo debeat Papa contra legẽ poſitiuam, quando illa lex eſt fundata aliqua ratione à iure diuino vel ex mero iure naturali deſcendente.ead.q.nu.14. 16
Diſpoſitio prohibẽs pẽſiones imponi ſuper fructibus beneficiorum eccleſiaſticorum.nõ fundatur aliquo iure diuino vel naturali.q.vj.nu.14. 16.17
Diſpenſatus à Papa ſine cauſa contra diſpoſitionem iuris poſitiui, an ſit tutus in conſciẽtia quãdo illud ius eſt fundatũ principaliter ſuper bono publico.ead.q.numero 14 17
Diſpenſatio papæ alicui facta ex affectione carnali, an tuetur eundem in foro cõſcientiæ.ead.q.nu.15. 16 17
Diſpenſare an poſſit Papa ſine cauſa cõtra ius diuinũ: vide remiſſiuè.q.vj.nu.16. 27 18
Diſpenſationem impetrans ex cauſa, illam probare tenetur q.ix.num.2. 29
Diſpenſare an indicetur Papa promouendo ſciẽter indignũ inhabilẽ ſeu incapacẽ. q. xvj. nu.11.& ſeq. 47
Diſpẽſare poteſt epiſcopus cũ illegitimo ad minores ordines, & beneficiũ ſimplex nec non ad prælaturã & rectoriã, quæ nõ cadat in dignitatem. q.xvij.nu.1.3. 49
Diſpẽſandi facultas epiſcopo conceſſa latè eſt interpretanda.q.vij.num.4. 49
Diſpẽſare ĩ quibus caſibus poſſit epiſcopus.q xvij.nu.5. 50
Diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata,an pẽſionẽ habere poſſit.q.xviij.nu.1. 50
Diſpenſatio ſi fuerit facta cũ monacho ad curatũ an poterit obtinere beneficiũ ſimplex.q.xviij. nu.4. 51
Diſpẽſatus quod poſſit trãſire ad archiepiſcopatum an poſſit tranſire ad epiſcopatum. q.xviij.num.5. 51

Diſpenſationes ſuper defectu natalium ſunt odioſæ & reſtringendæ, ideò facta ad certum actum non habēt locum in alio quia ſunt ſtricti iuris. ead. q. num. 6. & 7. & q. xix. numero 8. 55
Diſpenſatus ad beneficia quæcunque an vigore talis diſpēſationis, poterit conſequi pēſionem. q. xix. num. 1. 53
Diſpēſatione an quis vti poſſet ſine peccato, literis nō expeditis: vide remiſſiuè. quęſt. xxxiiij. num. 4. 98
Diſpēſatus ad plura incōpatibilia eſt tutus etiam nō expeditis literis. q. ead. nu. 13. 100
Diſpēſatio expreſſe facta, poteſt teſtibus & inſtrumentis probari. ead. q. nu. 14. 102
Diſpoſitio clemē. j. de ſequeſtra. poſ. & fruct. eſt exorbitans, ideò extendi non debet ad ſententiā latam ſuper nullitate, ſeu reductione penſionis. q. xlvj. nu. 1. 128
Diſpenſare poteſt Papa vt penſionarius poſſit, matrimonio non obſtāte, penſionem retinere. q. liiij. num. 22. 164
Dominium rerum eccleſiæ eſt apud Chriſtum. q. x. nu. 5. 32
Dominus recipiēs vaſallū ad obedientiam qui intra annū & menſem inueſtituram non petiit, videtur ſibi moræ ingratitudinem remittere, ſi contrarium non ſit proteſtatus. q. lxxiij. num. 2. 225
Donare an poſſit Papa aliqua bona eccleſiæ, & an præſumatur iuſta cauſa motus. q. x. numero 6. 26
Donatio ſi fiat alicui propter merita, de meritis apparere debet, nec debet excedere menſurā meritorū. q. lxviij. num. 2. 4. 213. & 2

E

Eccleſia patronata patronum inopem alere tenetur. q. xxiij. num. 1. 66
Eccleſiæ patronatæ bona, an epiſcopus poſſit cōuertere ad alterius eccleſiæ cōmodū. q. xxiij. nu. 8. 67
Effectus an duret ſtante cauſa finali, deficiēte impulſiua etiā in beneficialibus. q. xxij. numero 4. 62
Electio facta de excommunicato nō valet. q. xiiij. nu. 1. 38
Electus eſt tutus in foro conſcientiæ, quādo tenet electio de iure naturali, ratione vide licet cōſenſus eligentium, licet ſit nulla ex defectu non ſeruatæ ſolennitatis inductæ à iure poſitiuo. q. xxxiiij. numero 9. 98
Emphiteuta bona, quæ per generationem finitam vel ob non ſolutionem canonis, ſeu cenſus ad eccleſiā ſunt reuerſa, an dicantur eſſe de menſa. q. j. num. 8. 4
Emphiteutica qui ceſſauit ſoluer

uere ex quo fuit in carceribus nõ priuat emphiteuſi. q.lxxv.num.1. 230
Emphiteutā expellere poteſt eccleſia,& cõſequi penſiones præteritas, & non ſolutas. q. lxxvj.nu.5. 233
Emphiteuta qui anticipatè ſoluit priori domino,ſi non ſoluat nouo domino,an cadat à iure ſuo.q.lxxxviij.nu.9. 279
Emphiteuta qui totum canonem nõ ſoluit ex partis ſolutione, non euitat pœnam. q. xcij.nu.10. 291
Emphiteuta probans ſolutionem canonis trium annorum proximè præteritorũ, habet præſumptionẽ ſolutionis reliquorum annorum. q.lxxxj. num.1. 251
Epiſcopus ſuper fructibus beneficij ſine cauſa iuſta rationabili & honeſta, ac eccleſiæ vtilitatem concernente, penſionem ſuper fructibus beneficij aſſignare nõ poteſt. q.j. nu.4.pag.9.q.vj.nu.2. 12
Epiſcopus an ex mero ſuo officio penſionẽ conſtituere poſſit.q.ad num.3. 13
Epiſcopuspro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti litiganti aliquid detur ſuper beneficio.q.ead.nu.4. 14 22
Epiſcopus penſionem cũ poteſtate transferẽdi aſſignare non poteſt.q.ead.nu.5. 14 22
Epiſcopus ĩ quibus caſibus pẽſionem aſsignare poteſt, an illam in quãtitate vel quota aſsignare debeat. q.viij. numero 1. 22
Epiſcopus in caſibus ĩ quibus penſionem aſsignare poteſt, ſine conſenſu rectoris illam non aſsignat.q.x.nu.1. 3
Epiſcopus poteſt diſpẽſare cũ illegitimo ad minores ordines,& beneficium ſimplex. q. xij.num.1. 37
Epiſcopus an poſsit aſsignare aliquos redditus ad eius mẽſam ſpectãtes clericis vel laicis benemeritis.quęſt.xxj,numero 1. 58
Epiſcopus an poſsit reſtituere clericũ depoſitum ab eccleſia patronata ſine patroni cõſenſu.q.xxiij.nu.6. 67
Epiſcopus vel archiepiſcopus ſi nõ faciant reſidentiã poſtquam moniti fuerint non redeuntes ad reſidendũ, an poſſint alij eorum loco eligi. q. xxxj.nu.2. 103
Epiſcopi diſpoſitio circa eccleſiam patronatam valida reputatur,quãdo patrono nõ præiudicat.q.xxiij nu.11. 69
Epiſcopũ deponere poteſt Papa etiam ſine cauſa, nõ autẽ omnes epiſcopos, quia hoc eſſet turbare vniuerſalem ſtatum eccleſiæ.q.x.num.7. 32
Epiſcopi ætas eſſe debet annorũ triginta.q.xiij.nu.4. 38
Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino.q.ij.nu.3. 8
Equitas ĩ eccleſiaſticis ſeruari

debet.q.lxxxviij.nu.9. 279
Etas quæ requiratur in quolibet beneficiando. q. xiij.nu. 1.& ſeq. 38
Etas promouendi ad primam clericalem tonſuram eſt annorum ſeptem,& abinde ſuprà.q.ead.nu.3. 38
Exactio oneris impoſiti eccleſiæ pro fortificatione ciuitatis, fiet p iudicē eccleſiaſticū non ſecularē.q.xc.nu.3. 284
Exceptio voluntariæ ſolutionis de prçterito,an obſtet petenti reſeruationem penſionis declarari nullam, vel reduci.q.xxxvj.in prin. 108
Exceptio ſolutionis pacti de non petendo cōpenſationem extinctionis penſionis ſiue ſit extincta autoritate ſuperioris ſiue nō, & quòd ſit reſeruata ſine conſenſu rectoris, opponi poteſt coram executore penſionis.q.vlt.num.1.6. & ſeq. 325.& 326
Exceptio falſitatis literarum obſtat penſionario, & quod ſecūda penſio non valet quia de prima mentionem nō fecit.q.ead.nu. 11. 12. 327
Exceptio quod modus & cōditio ſub quibus eſt aſſignata pēſio nō fuerūt adimpleti valida reputatur.q.e.n.15. 328
Exceptio excommunicationis opponi poteſt ne dum corā mero executore ſentētię, verum etiam coram quolibet eccleſiaſtico & ſeculari iudice.q.ead.nu.18. 19. 329
Exceptio excōmunicationis & fructuū non perceptorū obſtat agenti ad penſionē cōſequendā.q.ead.nu.16.17. 329
Exceptio defectus iuriſdictionis nunquam tollitur per ſtatutum excludentem omnem exceptionē, ideò opponi poteſt etiam coram executore penſionis. q. ead.nu.15. 329
Exceptio falſitatis notoria vel quæ incontinēti probari poterit admittitur cōtra inſtrumentum depoſiti, & executionem ſententiæ. q. eadem, nume. 23.24. 330
Excommunicator nō tradens copiam excommunicationis incurrit pœnam ſi fuerit requiſitus.q.lxxvij. nu.6. 237
Excōmunicatus nec iudex nec arbiter eſſe poteſt, imò vti aduocatus vel procurator in iudicio ſtare non debet, quia habetur pro mortuo, maximè quo ad ſpiritualia.quæſt. xiiij.nu. 2.& ſequen. pag. 54. q.xxxvj.nu.6. 110
Excōmunicatus prçſentari nō poteſt.q.xiiij.num.8. 4
Excōmunicatus maiori excōmunicatione reſtitutionem beneficij petere non poteſt. q.ead.num. eod. 41
Excōmunicatus ex fundatione, dotatione vel cōſtructione, acquirit iuſpatronatus.q. xvj.num. 7. 46
Excōmunicatus e familia dei

tranſit in familiã diaboli,qa per excõmunicationẽ ſeparatur à corpore Chriſti, id eſt ab eccleſia.q.xxxvj.nu.2. 109
Excõmunicatus dicitur infamis & æquiparatur deportato ſeu in metallum damnato.q.ead.nu. 8 100
Excõmunicatus in loco ſacro ſepeliri non debet.q.eadem, nume.9. 200
Excommunicatus optare non poteſt.q.lxiij.nu.15. 198
Excõmunicatus licet fructus beneficij ꝑcipere nõ debeat tamẽ quo ad onera ſubeũda & ſoluẽda ꝓ nõ excõmunicato habetur.q.lxiiij.nu.1. 199
Excommunicatus nõ eſt exẽptus ab officio ſed illud dicere tenetur.q. ead.nu.7. 200
Excõmunicatus qs ſua culpa beneficij fructus nõ ꝑcepit, tenetur tñ ſoluere charitatiuũ ſubſidiũ.q.ead.nu.9.201
Excommunicatus eſt incapax priuilegiorũ & eidem pẽſio ſuper fructibus beneficiorũ reſeruari nõ poteſt.q. xxxvj. nu.5.6. 110
Excõmunicatio iniuſta an excuſet vel liget.q.ea.nu.2. 109
Excommunicatio lata contra penſionariũ ob non ſolutionem decimæ qui ad illius ſolutionẽ non tenebatur,an ſit ipſo iure nulla.q.lx.nu.1.ibi.
Excommunicatio lata contra ſubditum quem excõmunicãs nimis grauat in ſolutione procurationis eſt ipſo iure nulla.q.ead.nu.2. 180
Excommunicatio collectoris decimarũ,ex eo quia ſibi fit reſiſtentia ne eccleſiam ſuis ornamentis ſpoliet, eſt ipſo iure nulla.q.ead.nu.3. 180
Excõmunicationis ſententia lata ſine citatione aut monitione partis an teneat.quæſt. lxxviij.nu.5. 245
Excõmunicationis & priuationis beneficij pœnã nõ incurrit quis ob non ſolutionẽ pẽſionis,niſi literis intimatis quãdo per procuratorẽ conſenſit.q.lxxxiiij.nu.2. 261
Executor an vt ſuſpectus poterit recuſari.q.vlt.nu.25. 331
Executor literarũ penſionis ſi ſit abſens,quomodo ſuccurratur penſionario,vt cõpellere poſſit debitorẽ penſionis ad ſoluẽdum.q.lxix.nu.1.215
Executor literarũ reſeruationis penſionis ſi nulliter procedat vel non ſeruata forma mãdati, an ordinarius vel legatus ſe impedire poſſit.q. lxx.nu.1. 218
Executoris literarũ penſionis non ceſſat autoritas ſi cauſa alteri cõmittatur ſine retardatione ſolutionis pẽſionis. q.lxix.nu.5. 217
Executoris datio ſit fauore eius cui gratia ſit.q.e.n.2.175
Executores gratiarũ licet dicãtur delegati in materia fauorabili ſecus ĩ ſtricta.q. xciiij.

nu.5.pag.375. attamẽ corũ facultas ſeu iuriſdictio nõ expirat per obitũ Papæ in gratiis iam factis.q.xcj.nu.1.4.285.& 286

Executoris officium cui Papa commiſit quod de præbẽda prouideat ei,cui canonicatũ contulit, non expirat morte Papæ.q.ead.nu.3. 246. 285

Expenſæ quæ fiunt cauſa fructuum,deducũtur ex decima papali.q.lxij.nu.14. 189

Expenſas ſoluere promittens, tenetur ad ſolitas non inſolitas.q.lxvj.nu. 246.&205

Expenſas inſtrumenti vt recuperare poſſit creditor,debet prius requirere creditorẽ ex traiudicialiter ad ſoluendũ. q.lxxvij.nu.3. 236

Extinctio penſionis cum per eam vẽdicatur libertas beneficij eſt fauorabilis. q. xcix. nu.4. 315

Extẽſio an fiat in exorbitãtibus ex idẽtitate rationis,etiã in pœnalibus.q. lxxxvj.nu. 9. 11.13.272.

F

FAcultas diſpenſãdi conceſſa epiſcopo, latè interpretatur.q.xviij.nu.4. 51

Facultas conferendi beneficia qualitercunque vacãtia, non comprehendit reſeruata. q. xxviij.nu.17. 84

Facultas cõferendi alicui conceſſa de beneficiis, an etiam de curatis intelligatur.queſt. xxviij.nu.20. 85

Falſa cauſa dans cauſam conceſſioni,etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiã.q. xxij. nu.9. 63

Feudo non priuantur filij ex delicto patris eo mortuo.q. lxxiiij.nu.4. 229

Feudum conceſſum alicui pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque,an dicatur eſſe hæreditarium,vel tranſeat ad hæredes etiã extraneos. q. xix. num.3.pag.70.& q.xxviij. nume.13. 83

Feudũ per ingreſſum religionis an tranſeat in monaſterium vel vacet. quæſtio. lvij. nu.4. 170

Feudum dari poteſt in dotem vltra vitã dantis conſentiente domino feudi.q.lxxix.nume.4. 245

Fideiuſſor promittens principalem ſuum quandocunque præſentare, an teneatur illũ præſentare poſt ſententiam. q.xix.num.3.pag.70.q.xxviij. num.14.pag.107.q. xcvij.nume.4. 308

Fideiuſſor ſuccedẽs creditori cui pro alio ſoluere promiſit liberatur.q.xlix.nu.3. 185.139

Fideiuſſor ſuccedens principali debitori conuenitur vt hæres principalis debitoris.ea. q.nu.4. 159

Filius ſicuti beneficiũ patris habe

habere nō poteſt ita erit ecō uerſo.q.lxxxvj.nu.10. 271
Fructus beneficiorum præſumuntur ſufficientes pro vita & ſuſtentatione duorū.q.ix. nu.10. 29
Fructus beneficij percipere non debet clericus officium non dicens.q.xxx.nu.1. 116
Fructus qui percipit & pēſionem nō ſoluit,tenetur ad illius ſolutionem.q.xxxix. nume.7. 91
Fructus beneficij vel mēſæ ſuper quibus eſt reſeruata penſio,an ſint pro penſione obligati.q.lj.nu.4. 145
Fructus percepti ex beneficio poſt obitū locatoris, debentur ſucceſſori in prælatura. q.liij.nu.1. 156
Fructus quādo cēſeantur appoſiti cauſa taxationis vel demonſtrationis & ſi cauſa taxationis ſunt appoſiti illis nō perceptis,nihil debetur ſi cauſa demonſtrationis diſpoſitionem non reſtringunt.q. lxij.nu.1.& ſeq. 184
Fructus beneficij ſua culpa nō percipiens penſionē ſoluere tenebitur.q.lxiiij.nu.8. 201
Fructus eccleſiæ ſunt deputati ſeu deſeruiunt pro oneribus totius anni.q.lxxij.nu.1. 221
Fructus beneficij pēſionarius ſine labore māducat.q. xcvj. nu.7. 304
Fructus percipiendos ex præbenda vel beneficio an emere vel vendere liceat abſque ſimonia ſimpliciter vel ad tempus.q.lxxxvij.num.1. 4.7. 348.349.& 350. 174.& 175

G

Geminatio quid & quando operetur diuerſis caſibus, vide remiſſiuè q.vlti. nu.5. 326
Geminatio verborū maiorē vim & expreſſionē habet, & in reſcripto habet vim motus proprij & clauſulæ ex certa ſcientia & non obſtante. q.xcvij.nu.5.& ſeq. 307
Gratia enim ex tēpore datæ initium ſumit, ideò reſeruatio penſionis facta alicui tanquā clerico, qui erat merus laicus non valet, licet poſtea efficeretur clericus:quia tempus datæ inſpici debet,& habilitas ſuperueniēs nihil operatur.q.xxij.nu.16. 64
Gratia motu proprio cōceſſa amplè, & fauorabiliter eſt intelligenda.q.xxvij.nu.6. 78
Gratia Papæ nō poteſt probari niſi per literas, quia literæ ſunt de ſubſtātia probationis gratiæ non autē de ipſius eſſentia : quia vidimus quòd licet Papa moriatur ante cōfectionē literarū, gratia non expirat.q.xxxiiij.nu.1. 97
Gratia & priuilegium valent abſque ſcriptura:quia ſtatim quòd Papa dicit ſint, gratia

eſt perfecta.q.ea.nu.3. 98
Gratiã Papa faciẽs alicui motu proprio an cenſetur velle vti poteſtate abſoluta.quęſt. xxxvij.nu.14. 17
Gratiã impetrans pauper clericus in forma communi vel pauperũ, an teneatur facere mentionẽ de pẽſione quam à laico ſeu quocũque titulo vel ratione percipiat. quæſt. lxvij.nu.5.7. 208.& 209
Gratiæ Papales æquiparãtur diſpoſitionibus teſtatorũ, & nõ vitiantur ex temporis anguſtia.q.xxvij.nu.5. 78
Gratiæ alicuĩ conceſſæ per Papam ex certa ſcientia vel de plenitudine poteſtatis nihil opponi poteſt.q. xxxvij.nume.5. 15
Gratiæ papales æquiparãtur diſpoſitionibus vltimarũ voluntatũ.q.lxxxiij.nu.10. 259

H

HÆres prælati defuncti tenetur ad penſiones p eum ante tempus perceptas ſucceſſori. quæſtio. lxxxviij. nu.2. 277
Hypotheca reſultat quando epiſcopus cõſtituit ſeu reſeruat penſionem pro alimẽtis. q.lj.nu.11. 148
Hypotheca an inducatur in aliis annuis præſtationibus, præterquàm in alimentis.q. ea.nu. 3. 148

I

ILlegitime natus ſine diſpẽſatione ad ordines & beneficia promoueri non poteſt.q.xvj.nu.1. 44
Illegitime natus eſt capax iuriſpatronatus ex quocũque titulo legati vel donationis, ceu ſi in hæreditate vel vniuerſitate ſuccedat in qua ſit ius patronatus.q.ea.nu.2. 4
Illegitime nati ſunt incapaces penſionũ ſine diſpenſatione qa ſunt odibiles Legibus & Canonibus,nec includũtur ĩ diſpoſitione legali quãtum ad eorũ cõmodum & honorem.q.ead.nu.3.& ſeq. 45
Illegitime nati, an ſuccedãt ĩ feudo,vel in emphiteuſim eccleſiaſticam,etiam ſi ſint legitimati.q.ea.nu.5.6. 45
Illegitimus diſpẽſatur per epiſcopũ ad maiores ordines & beneficium ſimplex necnon prælaturam & rectoriã quæ non cadat in dignitatem,per Papã verò ad maiores ordines & ad curatũ.q.xvij.nu.1. & ſeq. 49
Illegitimus nõ eſt capax pẽſionis & feudi ſiue emphiteuſis eccleſiaſticæ ſine diſpẽſatiõe. q.xcix.nu.2.11. 314.&3.8
Impetrans beneficiũ tenetur facere mentionem de beneficio quod habet in ſpe tantũ. q.xciiij.nu.13. 299
Inferior de geſtis p ſuperio-

rem inualidis an ſe impedire poſſit.q.lxx.nu.1. 136
Inſtitutio heredis facta à teſtatore de aliquo vti filio, cum tamē nō eſſet teſtatoris fili', an valeat. q.xxij.nume. 9. 63
Intimatio literarū in cauſa reſeruation's penſionis debet per notarium fieri. q. lxxvij. nu.21.pag.311.& ipſis intimatis quando per procuratorē cōſenſit & nō ante,pœnā excommunicationis ſiue priuationis incurrit ob nō ſolutionem.q.lxxxiiij.nu.2. 261
Iudex non poteſt eſſe ille qui eſt ſentētia excōmunicationis innodatus.q.xiiij.nu.2.40
Iudex nō petēti officiū ſuum impartiri non tenetur.q.lxxvij.nu.12. 240
Iurare non poteſt excommunicatus ad ſui commodū,qa ſacra tangere & ingredi illi non licet.q.xviij. nu.7. 52
Iuriſdictio executoris gratiæ nō expirat licet pronūtiet ſe nō executorē, ſecus tamē eſt in delegato.q.xcj.nu.6. 287
Iuriſdictio dum deducitur in eſſe eſt odioſa, in eſſe autem deducta eſt fauorabilis. quæ. xcvj.nu.10. 305
Iuriſpatronatus meretrix eſt capax.q.xvj.nu.6. 46
Ius patronatus ſpectās clerico ratione ſui patrimonij, eſt laicalis.q.xxiiij.nu.2. 71
Iuſpatronatus an tranſeat in monaſteriū ſi patronus religionem ingrediatur. q. lvij. nu.5. 170
Iuſpatronatus non poteſt de vno in alium trāſferri accepta pecunia & quare. q.xcix. nu.16. 404

L

Laicus ex priuilegio Papæ an poſſit obtinere & cōferre beneficia eccleſiaſtica. q.xxij.nu.4. 59
Laico aliquādo reſeruatur pēſio ex nunc prout ex tunc,cū primum clericali charactere inſignitus fuerit.q.xiij. nu.4. 39
Laico pauperi an aſſignari poſſint decimæ ad eccleſiam ſpectantes in eleemoſyná, & prebenda à canonicatu ſeparata.q.xxj.nu.2.3. 58
Laicus faciēs ſe clericum cum non ſit puniri debet iudicis arbitrio.q.xxij.nu.11. 63
Laicus de ſui natura non eſt capax beneficij,ideò ſi recipiatur in canonicū talis receptio non valet.q.ea.nu.17. 65
Legatus de latere cum ea poſſit in prouincia ſibi cōmiſſa quæ poteſt epiſcopus in ſua diœceſi, dubium nō videtur quòd beneficia infra limites ſuæ legationis conferre poſſit,& ꝙ in conferēdo habeat ordinariam iuriſdictionem. q.vj.nu.18. 18
Legatus Papę an pēſionē ſup
fruct

fructibus beneficiorũ reſeruare poſſit.ead.q.nu. 11.12.17 & 19.
Legati cardinalis de latere iuriſdictio circa collationẽ beneficiorum quę ſit.eadem q. nume. eod. 19
Legatus natus, an virtute ſuæ legationis beneficia cõferre, & penſiones ſuper beneficiorũ fructibus reſeruare poſſit.q.vj.num.23. 11
Legatus miſſus habẽs tantam autoritatem in conferẽdo & reſeruãdo penſionem, an illam excedere poſſit.q. eadẽ. nume.eod. 21
Legatus in caſibus in quibus penſionem conſtituere poſſit an illã in quantitate vel quota aſſignare debeat. q. eadẽ, nume.eod. 21
Legatus ſine conſenſu penſionem aſſignare non poteſt in caſibus ſibi permiſſis. q.x. nume.2. 31
Legatum nõ vitiatur ex temporis anguſtia, intra quod nõ poteſt adimpleri. q. xxviij. nume.3. 77
Legatum quãdo probari poteſt per duos teſtes eodẽ modo illiũs reuocatio probari poterit.q.xlv.nume.2. 123
Legatũ annuum factum diuiti, nõ cẽſetur factum in cauſam alimentorum. quæſt. lj. nume.14. 148
Legatum alimentorũ ſiue diuiti ſiue pauperi factum, cẽſetur factũ in cauſam piam. q.ead.nume.16.pag.197. & q. xcvj.nu.5. 148.& 303
Legatum annuum nõ præſcribitur per annos triginta, niſi primo anno, quia legata annua tot ſunt quot ſunt anni. q.lxxxiij. nu.2.4. 256
Legitimatus ad omnia beneficia cũ cura & ſine cura etiã ad feuda legitimatus videtur.q. lxxxvj. nu.4. 269
Lex licet facta fuerit ad bonũ publicum nõ priuatum commodum attamen non omnis lex dicitur eſſe principaliter ad publicam vtilitatem ædita, cum ſæpiſſimè priuatam vtilitatem cõcernat, cui partes renunciare poſſunt. q. vj. nume.15. 17
Lex vel ſtatutum dans facultatem cognoſcendi de cauſis quibuſcũque tunc nulla cauſa cenſetur excepta vel exdusa.q.xxviij.nu. 15. 84
Libello inepto cui aliàs non erat reſpõdẽdum ſi quis ſub excõmunicationis pœna cogatur reſpondere, an excuſetur quia id fecit metu cenſurarum.q.xxxvj.nu.3. 109
Licentia ſuperioris an ſit neceſſaria in caſſatione ſeu extinctione penſionis in perpetuum vel ad tempus. q.xlv. nu.9. 110
Literæ reſeruationis pẽſionis ſine conſenſu illã ſoluere habentis, expediri non poſſunt ſtant

ſtante regula Cancellariæ. q.x.nu.7. 32
Literæ reſeruationis pēſionis in multis de ſtilo curiæ regulantur vti beneficiales, quæ per ſurreptionē vitiātur ipſo iure.q.xxij.nu.6.pag.81. & q.vlt.nu.13. 414
Literarū expeditio eſt introducta de iure poſitiuo. q. xxxiiij.nu.8. 100
Literarū expeditio nō eſt neceſſaria,niſi ad gratiæ probationem.q.xl.nu.3. 114
Literarū reſeruationis pēſionis intimatio fieri debet per notarium.q.lxxvij.nu.21. 241
Litis conteſtatio inualida non interrumpit præſcriptionē. q.xxix.nu.9. 90
Litis cōteſtatio an requiratur vel ſit neceſſaria in cauſis pēſionum dotis & ſpolij beneficiorum.q.lxxj.nume.1.3.6. 226
Litis cōteſtatio requiritur ad conſtituendum aliquem in mora.q.lxxvij.nu.2. 236
Locās prælatus poſſeſſionem eccleſiæ,& accipiēs anticipatam ſolutionē, an ſucceſſori præiudicet.q.lxxxviij.num.1. 277.

M

Mandatum Papę, ꝙ prouideatur alicui de beneficio ſpectante ad præſentationem quorumcūque,nō intelligitur de beneficiis ſpectantibus ad laicorū pręſentationem.q.xix.nu.7. 55
Mandatū Papę de prouidendo de beneficiis eccleſiaſticis quibuſcūq;, an poterit vigore talis mandati executor de beneficio curato aut in penſione prouidere.q. xxviij. nu.8.15.16. 82
Mādatum regulariter finitur morte mandantis: ſinautem eſt annexum actui irreuocabili morte mandantis nō expirat.q.xcj.nu.1. 285
Mādatum an præſumatur habere ille qui penſionem pro alio ſoluit.q.xlviij.nu.1. 313
Mādatum ex curſu temporis non præſumitur.q.ead.nu.2. 245
Mandatū an præſumatur habere ille qui actū geſſit præſente domino vt illius procurator.q.ead.nu.3. 245
Matrimoniū ſi contrahatur per verba de præſenti, an vacet penſio.q.liiij.nu.6. 161
Mētio de actu nullo an ſit facienda in literis ad lites, vel beneficialibus.q.xxix. nu. 11. 90
Metum iuſtū an cauſet timor excōmunicationis. q. xxxvj. nu.1. 108
Menſura in venditione fundi, quando demōſtrationem & quādo taxationem inducat q.lxij.nu.6. 185
Minori ſeptennio penſio aſſignari

gnari pòteſt.q.xiij.nu.4. 39
Minor ingrediens religioné, penſioné nó amittit niſi adueniente maiori ætate & facta profeſſióe tacita vel expreſſa.q.lvij.nu.7. 171
Monacho ſicut vſusfructus ei cócedi poteſt pro ſuis neceſſariis, ita ad eius vitam autoritate Papæ habere poterit. q.xv.nu.1. 42
Motus proprius excludit ſurreptioné impetrationis beneficij ob nó expreſſioné veri valoris,& facit valere gratiā,non obſtāte ſurreptione. q.ix.num.4.pag.38. & q.xxij. nu.7. 67
Motus proprius nō operatur in præiudiciū tertij nec contra præſumptā voluntatem Papæ.q.ix.nu.5.pag.38. & q. xxix.nu.4. 88
Motus proprius nō operatur vltra intentioné agētis, ideò reſeruatio pēſionis facta alicui tāquàm clerico qui tamé erat merus laicus non valet, quia caret defectu intentionis.q.xxij.nu.15. 64
Motu proprio ſi fuerit reſeruata penſio excedés medietatem non facta mentione dicti exceſſus.q.ix.nu.4. 27

N

NArratiua literarū reſeruationis pēſionis,an ſit ſufficiēs ad ꝓbandū ſeruitiū impenſum,quando ex eó eſt conſtituta.q.lxviij.nu.1. 213
Naturales legitimati an ſuccedant in emphiteuſi eccleſiaſtica ſine diſpéſatione.q.xvj. nu.5. 45
Nobilis nobilitate priuatus ꝓpter delictū, tenebit tamé ad onera.q.lxiiij.nu.4. 200
Notarius tenetur pauperi copiam ꝓtocolli gratis dare. q.lxxx.nu.4. 249
Nullitas quādo patēs eſt quilibet etiā inferior adiri poteſt.q.lxx.nu.2. 219
Nullitas notoria prēualet etiā ſentētiæ ſuper exequutione latæ.q.vlt.num.12. 417

O

OBligata an ſemper cēſeatur res pro qua præſtatio datur.q.lj.nu.17. 149
Obligatus ad defendendū,intelligitur obligatus ſi fuerit requiſitus.q.lxxvij.nu.8. 238
Occidere ſi eſt licitum alicui aliquem, an ſit licitum illum verberare.q.xviij.nu.1. 5
Onera beneficio ſeu eccleſiæ incumbentia quæ ſint.quæſt. lxxxviij.nu.6.& q.xcvj.nu.2. 302
Optio non liberat aliqué ab onere ſoluendi penſionem quando loco præbendæ aſſignatur ꝑ procuratoré capituli certa portio canonico. q.lxiij.nu.4. 195

Opt-

Optandi cõſuetudo quo annorũ ſpacio inducatur quãdo præbendæ ſunt vel non ſunt diſtinctæ corpore q.ea. nu.6.7. 196
Optãdi conſuetudo an locum habeat in beneficiis reſeruatis vel in curia vacantibus.q. ead.nu.9.10. 197
Optio an habeat locũ in prębendis quæ vacant per permutationem.q.ea.nu.14. 197

P

PActũ vel expreſſio mentis de reſignando beneficium ad fauorẽ alicuius inducit ſimoniam & peccatũ, ſi fiat corã ordinatio. q. iiij. nu.3. 8
Pactum inter epiſcopũ & ſuũ familiarem de dãdo ſibi certo ſalario, donec ei prouiſũ fuerit de beneficio, valet. q. xxv.nu.4. 73
Papa cum ſit dominus beneficiorum.q.v.num.1.pag. 8.an penſionem ſuper fructibus beneficij ſine cauſa aſſignare poſſit:regulariter tamen illã non aſſignat nec imponit. q. j.nu. 4. pag.9.nec poteſt imponere de ordinaria poteſtate.q.xxix.nu.3. 87
Papa ex quib⁹ cauſis regulariter moueatur ad conſtituendum ſeu aſſignãdum penſiones ſup fructibus beneficiorum.q.j.nu.4. 2
Papa Euariſtus titulos in vrbe presbyteris diuiſit,& diaconos in ordinẽ redegit.q.ij. nu.2. 5
Papa cũ habeat plenitudinem poteſtatis põt ſupra ius etiã ſine cauſa in his quæ ſunt de iure poſitiuo.q.vj.nu.8.9. 15
Papa licet regulariter pẽſiões ſuper fructibus beneficiorũ ſine cauſa nõ imponat attamen cũ ſit dominus beneficiorum,& de illorum fructibus ad libitũ diſponat,dicẽdum eſt quòd id facere poſſit.q.vj.nu.6.7. 14
Papa an præſumatur quòd ſit motus ex iuſta & rationabili cauſa diſpenſando aut aliud faciẽdo cõtra diſpoſitionem iuris poſitiui.q.ead.nu.12.16
Papa an poſſit diſpẽſando tollere actionem.q.ea.nu.14.26
Papa ſolo verbo poteſt aliquẽ pronuntiare ſacerdotẽ. q.viij.nu.3. 25
Papa cũ ſit ſupra cõciliũ conſtitutiones cõcilij tollere poteſt.ead.q.nu.5.6. 25
Papa an ſine cõſenſu rectoris poſſit pẽſionẽ imponere. q. x.nu.3. 31
Papa in rebus eccleſiaſticis diſponere põt quomodo vult etiã ſine cauſa& ad ſui libitũ priuare quẽ beneficio ſuo & epiſcopũ deponere, nõ autẽ omnes.q.x.nu.4.6.7. 32
Papa põt aliqua bona eccleſiæ donare & præſumitũ iuſta cauſa

cauſa motus ac immunitatẽ vni eccleſiæ contra aliã concedere etiam ſine cauſa.q.x. nu.3.6. 31.& 32
Papa reſcribens contra legem habentẽ clauſulam derrogatoriam non ſufficit quod dicat ex certa ſciẽtia,ſed reqritur quòd expreſſe illi derogetur.q.x.nu.11. 34
Papa quando ordinarię procedit,ius ſeruare debet. q. x. nu.13. 34
Papa poteſt aſſignare penſionem vni monaſterio vel eccleſiæ perpetuam ſuper fructibus alterius eccleſiæ,quãdo facultates illius illud onus ferre cõmodè poſſunt. q.xij. nu.1. 37
Papa promouẽs ſcienter indignum inhabilem ſeu incapacem, vtputa ſpuriũ homicidam vel apoſtatam, an videatur ſecum diſpenſare. q.xvj. nu.12.13. 47
Papa an poſſit priuilegiare laicũ ad beneficia eccleſiaſtica obtinenda & conferenda. q. xxj.nu.4. 59
Papa licet in beneficiis habeat plenitudinẽ poteſtatis, nõ tamen præſumitur velle grauare eccleſiã ſemel grauatã vna penſione alia & ſic ſecunda penſione.q.xxix.nu. 2. 87
Papa licet regulariter procedere & ſententiare nõ poſſit contra nõ citatum, maximè quando procedit vti vniuerſalis ordinarius: attamen in beneficialibus in quibus habet plenariã poteſtatẽ inſtituit & ordinat pro libito voluntatis.q.xxxvij.nu.3.6. 112. & 113
Papa poteſt præiudicare laico ſibi aliàs nõ ſubdito in iure patronatu & pręſentãdi,etiã ſine interuẽtu illius aut citatione.q.xxxvij.nu.12. 116
Papa nõ cẽſetur vti velle plenitudine poteſtatis niſi expreſſe appareat.q.ead.nu.13. 116
Papa vbi manũ apposuit ceſſat autoritas ordinarij & legati.q.lxix.nu.1. 215
Papæ voluntas pro ratione in beneficialibus habetur,cum in illis habeat plenitudinem poteſtatis,ideò omnia beneficia dicuntur eſſe manualia, & ad eius nutũ amouibilia. q.vj.nu.10. 14
Papæ diſpẽſatio cõtra ius poſitiuum fundatum ſuper bono publico,vel ex affectione carnali,an tueatur diſpẽſatũ in conſcientia.ead.q.num.15. 17 26
Papa etiam ſine cauſa poteſt imponere penſionem ſuper fructibus beneficiorũ de poteſtatis plenitudine.q. vj.nu. 17. pagina 28. q.lxxxv. nu. 2. 263
Patroni cõſenſus an requiratur in alienatiõe rerũ eccleſiæ

ſiæ patronatæ. quæſtio. xxiij. num.9. 68
Patroni præiudicium eſt conſiderabile circa ius præſentādi.q.ead.num.11. 69
Patroni conſenſus an requiratur quando certa portio extrahitur ex redditibus eccleſiæ patronatæ, & aſſignatur alicui clerico in titulum perpetui beneficij.eadem q. numero 13. 70
Patrono inopi competit actio cōtra eccleſiam patronatam pro alimentis.ead.q.nu.2. 66
Patronus an poſſit grauare eccleſiam à ſe fundatam tempore fundationis.q.vj.numero 25. 22
Pauper qs dicatur & qualiter paupertas probetur.q. lxxx. numero 9. 250
Paupertas à ſolutione expenſarum & collectæ,necnō emphiteutā à ſolutione canonis & non appellantem excuſat.q.ead.nu.1.& ſeq. 249
Paupertas excuſat matrē quæ nō reddidit rationem tutelæ, antequàm tranſiret ad ſecūda vota. q. ead.nu. 7. 250
Pauper per clauſulam quidā alij,non venit.q.ead.nu.2. 319
Paupertas excuſat appellantē. q.ead.num.5. 249
Penſio de qua in præſenti tractatu qualiter diffiniatur. q.j. numero 1. 1
Penſio in quātitate vel quota etiam ſine cauſa per Papam vt ſibi magis placet conſtitui poteſt, per legatum tamē vel epiſcopum in caſibus permiſſis in quota tantum & cum cauſa aſſignari debet.q.j.numero 3.4. pagi.9. & q. viij numero 1. 24
Penſio regulariter extinguitur mortuo penſionario ſicut vſusfructus morte vſufructuarij.q.j.nu. 5. pag. 22. & q.xij. numero 1. 4.&31
Penſio vnde dicatur. q. j. numero 8. 4
Penſio à ſummis romanis pōtificibus ex cauſa rationabili fuit introducta.q.ij. nu. 3. 5
Penſio aliquādo datur in titulum beneficij aliquādo pro commodo temporali. q. iij numero 1.2. 6
Penſio quæ datur in titulū aut ex cauſa onerosa aut lucratiua aſſignatur.q.iij. nu.3.4. 13
Penſio conſtitui poteſt per patronum in fundatione eccleſiæ vel beneficij.ead. q. nu. 5. pag. 12. ſoluendā ſibi vel alteri eccleſiæ de cōſenſu etiam. q.vj.num.25. 22
Penſio dada ex redditibus beneficij debet eſſe talis quòd rectori beneficij tantum remaneat vnde cōmodè ſuſtentari poſſit.q.iiij.nu.1. pag. 13. & tūc dicitur honeſta & tolerabilis. q.ix.in princ. 26
Penſio ex cauſa ceſſionis iuris litis & cauſæ. necnō reſignationis beneficij licitè reſer-

uatur.ead.q.num.1. 16
Penſio ſuper fructibus epiſcopatuũ & monaſteriorũ quomodo reſeruetur.ead quæſt. numero 3. 27
Penſio quæ in fraudẽ canonis ſeu ſine autoritate ſuperioris eſt impoſita illicita reputatur quia penſio partium conſenſu imponi non poteſt. q. v. in princip. 10
Penſio ſi eſt adeò exceſſiua quòd rector beneficij ex reſiduo fructuum ſuſtentari non poſſit, illicita eſt cenſenda. ead.q.num.1. 10
Pẽſio illicita dicetur ſi eſt adhibita expreſſa pactio quòd reſignãti reſeruetur,idẽ eſſet ſi poſt modum redditibus eccleſiæ diminutis, cœpit eſſe oneroſa, vel ſi ex falſa cauſa fuit impoſita.q. v. nu. 3. 4. 5. 18. & 19 10
Penſio ſuper fructibus & ſic bonis & iure temporali eccleſiæ reſeruatur, ideò dicitur eſſe quid temporale quia poteſt cadere etiam in laicum. q.vij.num.1 23
Penſio & cenſus ſunt diuerſa. ead.q.num.3. 23
Penſionem in quantitate vel quota prout ſibi magis placet aſſignare poteſt Papa. q. ix.num.7. 27
Penſio in quãta quantitate reſeruata fuerit mentio ſpecifica in literis eſt habenda.q.ix. num.1. 26
Penſio aſcendens ad maiorem partem fructuum,quàm in literis ſit expreſſum, an valeat talis reſeruatio:& quid ſi motu proprio.eadem q.nume.3 & ſeq. 27
Penſio ex præſumpta volũtate Papæ eſt quòd non excedat tertiã partem fructuũ beneficij grauati.ead.q.nu.6. 27
Penſio ſi fuerit aſſignata Cardinali nulla facta mentione quòd tertiam partẽ exceſſerit vel excedat an valeat. q. ix.num.7. 27
Penſio aſſignata per Papã motu proprio & ex certa ſcientia ſine cõſenſu rectoris, an valeat ſi nõ derogetur regulæ de præſtando conſenſu.q. x.numero 9. 33
Penſio nõ vacat per mortẽ pẽſionarij,ſed extinguitur & finitur ſicuti vſusfructus morte vſufructuarij.q.xij.nu.1. 37
Penſio de vna in aliam perſonam transferri nõ poteſt,niſi Papa ius transferendi illam conceſſiſſet.q.xij.nu.1. 38
Penſio cum nihil habeat ſpiritualitatis etiã pueris aſſignari poteſt.q.xiij.num.4. 39
Penſio an religioſo aſſignari poſſit.q.xv.in princ. 42
Penſio licet ſit quid profanũ nil habẽs ſpiritualitatis,quia cadere poteſt in merum laicum, an reſeruari poſſit illegitimo ſine diſpenſatione. q. xvj.num.1. 44

Penſio ſi fuerit reſeruata illegitimo ſciēter per Papam, an videatur ſecū diſpēſare vt defectu nō obſtāte illā percipere poſſit. q. xvj. nu. 11. 42
Penſio an imponi poſſit ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patronatus ſine cōſenſu patroni. q. xxiij. nu. 8. 37
Penſio ſub cōditione an reſeruari poſſit donec adeptus fuerit beneficiū. q. xxv. nu. 1. 73
Pēſio an permutari poſſit cū beneficio eccleſiaſtico quando datur in titulū. q. xxxij. num. 2. 55
Penſio an peti & exigi poſſit ſalua cōſcientia literis deſuper non expeditis, cum literæ Papæ de eſſentia gratiæ non ſint, ſed ad illius probationē tantū requirantur. q. xxxiij. num. 1. 6. 97. & 99
Penſio primo impoſita ſi erat nulla an de ea fieri debeat mētio in aſſignatione ſecundæ. q. xxix. num. 89
Penſio an faciat incōpatibile ſub eod. tecto. q. xxxij. nu. 1. 94
Penſio nō ſoluta per prædeceſſorē an poſſit exigi à ſucceſſore vel ab hæredibus prædeceſſoris. q. xxix. in prin. 19
Penſio collecta & cenſus ſunt onera realia. q. xxxix. num. 5. pag. 151. & q. xliij. num. 2. 177
Penſio impoſita ſuper fructibus beneficij ſi ſit exceſſiua poteſt reduci ad cōuenientem quantitatē, & quādo dicatur exceſſiua. q. xxxv. nu. 7. 106
Penſio ſuper fructibus beneficiorum excommunicato reſeruari non poteſt. q. xxxvj. numero 5. 110
Pēſio an ſolui debeat per ſucceſſorē in beneficio ſi de eo in literis reſeruationis nō fuit facta mentio, & aliter nō apparet de voluntate cōcedentis. q. xliiij. in princ. & num. 3. & ſeq. 113
Penſio ad hoc vt ſit licita, requiritur quòd conſtituatur de voluntate Papæ ſeu alterius ad id autoritatē habētis & quòd ex cauſa fiat & de cō ſenſu rectoris grauati. quæſt. xxxiiij. num. 9. 10
Penſio debet offerri penſionario & hoc ſufficit ad euitandam pœnā. quæſt. lxxvij numero 19. 242
Penſio ſi ſit impoſita inter priuatos ſuper aliquo fundo, tertius poſſeſſor illius fundi perſonali actione non tenebitur q. xliiij. num. 1. 121
Penſio aſſignata alicui ſuper fructibus beneficij pro alimētis obligat etiā ſucceſſorem, licet de eo nihil fuerit dictū. q. ead. num. 2. 121
Penſio ſimpliciter vel pro alimentis reſeruata an in perpetuum vel ad tempus remitti vel extingui poſſit ſine ſuperioris licentia. q. xlv. in prin. & num. 9. 124 & 127
Penſio an remaneat apud penſiona

ſionarium qui cōſecutus fuit beneficiū ſuper quo ſibi erat aſſignata penſio ſi illud dimittat.q.xlix.num.6. 139
Penſio alicui aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij, an cenſeatur extincta ſi pēſionarius aliquod aliud beneficium conſequatur.quæſt.l.in princip. 142
Penſio an & quando videatur cedere in cauſam alimentorum. quæſt. lj. numro. 2. 20. 19..& 199. 145 & 150
Penſio ſimpliciter alicui aſſignata, an cenſeatur data pro alimentis.q.lj.numero 12. 20. 196.& 199. 148 & 150
Pēſio decurſa ſi petatur qualiter ſit agendū. q. lj. numero 29 152
Penſionarij ætas & valitudo conſiderantur in extinctione penſionis.q.lj.num.22. 151
Penſio non eſt eccleſiaſticum beneficium, ſed quid profanum, ideò etiam laico aſſignari poteſt. quæſt. lij. numero 2.3. 154
Penſio cuius fructus erant in totum vel pro parte percepti an debeantur hæredibus penſionarij defuncti ante tempus deſtinatæ ſolutionis, ſaltem pro rata fructuū perceptorum.q.lij.num.3. 154
Penſio aſſignata laico pro ſeruitio temporali vel propter eius benemerita non expirat per contractum matrimonij. q.liij.num.1. 159
Penſio data propter benemerita, vel propter ſeruitiū temporale, an reuocari poſſit per ſucceſſorem.quæſtio.eadem, numero 2. 160
Pēſio aſſignata clerico in minoribus conſtituto ex cauſa reſignationis vel in titulum beneficij, an vacet per cōtractum matrimonij. q.eadem, num 3.4.5. 260
Penſio aſſignata clerico conſtituto an vacet per contractum matrimonij. q. eadem, numero 5. 161
Penſio & beneficium non vacant per ſponſalia de futuro. q.ead.num.7. 162
Penſio an extinguatur ſi matrimonium nō tenuit. q.ead. numero 9. 214.163
Pēſio licet regulariter per militiam non perdatur, attamē ſi in titulum benficij fuerit aſſignata extinguitur. q. lv. numero 4.5. 166
Penſio aſſignata pro ſeruitio impēſo vel impendendo, aut ex cauſa reſignationis, an vacet vel extinguatur per promotionem in epiſcopū.q.lvj. numero 1.2. 167
Penſio an vacet per promotionem in abbatem. q. lvj. numero 5. 167
Pēſio vſufructui comparatur. q.lvij.nu.1. 116
Penſio quo caſu vacet vel extinguatur quando minor vel maior

maior annorum quatuordecim religionem ingreditur. q.lvij.num.7.8. 171

Penſio æquiparatur contractibus profanis.quæſtione.lviij. numero 5. 176

Pēſio debet ſolui ĩ anno vbertatis pro anno ſterilitatis prę terito.q.lxij.num.7. 186

Penſio ſoluenda eſt à rectore beneficij qui ſua culpa fructus non percepit, & ſi ſuper titulo beneficij debetur etiā nullis fructibus perceptis. q. ead.num.9.10. 186

Penſio integra debetur etiam ſi fructus iam collecti per hoſtium violentiā fuerint ſubtracti.q.ead.num.15. 195

Penſio an diminui debeat ſi percepti nō ſunt ſeu non ſint tot fructus qui aſcendant ad dimidiam partem fructuum. q.ead.num.16.19 190 & 191

Penſio quando conductor eſt deceptus vltra dimidiā iuſti pretij an remitti debeat.ead. q.num.17. 191

Penſio reſeruata ſuper fructibus monaſterij mortuo Abbate vel priore per quē ſolui debeat.q.ead.nu.7. 186

Penſio cōſtituta per epiſcopū cum eius capitulo alicui pro ſeruitio impenſo vel impendendo,an per ſucceſſorem reuocari poſſit. quæſtio lxviij. numero 3. 213

Penſio licet pendeat à beneficio tamē nō eſt beneficiū ſed quid temporale & profanū. q.lxxi.num.1.4. 220 & 221

Penſio reſeruata ex certa ſciētia Papæ faciētis mentionem de regreſſu alterius valet etiā quo ad illum qui regreſſum habet.q.lxxix.nu.5. 248

Penſio non ſoluta per annos triginta an cenſeatur præſcripta.q.lxxxiij.in princ. 254

Pēſio ſi fuit aſſignata ſuper fructibus beneficij ducatorū viginti,& tamen per rectorē illius decem tantum fuerunt ſoluta an in aliis decem ſit præſcripta. quæſtio. lxxxiiij. numero 1. 261

Penſio per ordinarium impoſita ex cauſa cócordiæ, trāſit ad ſucceſſorem in beneficio. q.lxxxv.num.11. 265

Pēſio reſeruata per inferiorē autoritate ſibi conceſſa à Papa an cenſeatur à Papa reſeruata.q.lxxxv.nu.12. 265

Penſio cum ſit quid profanum in mera temporalitate conſiſtens an licitè redimi poſſit pro certa quantitate,& pro quanta.q. lxxxvij.num. 1. & ſequen. 236

Penſio licet largo modo beneficiū eſſe videtur,attamē non eſt eccleſiaſticū beneficiū nec venit appellatione beneficij. q.lxxxvj.nu.1.5. 268 268

Penſio quando de vno in aliū trāſfertur extinguitur & noua penſio aſſignatur. quæſt. lxxxviij.nu.8. 179

Pẽſio domus ſoluẽda eſt quãdo non appoſitũ tẽpus extitit in fine anni ceſſante cõſuetudine.q.xciij.nu.3. 293
Penſio quãdo dicatur aſſignata loco beneficij.q.xciiij.nume.1. 295
Pẽſio includitur in priuatione beneficiorũ facta propter hęreſim,licet aliàs forſan ſententia priuatoria quorũcunque beneficiorum penſiones non comprehendat.q.ea.nu. 6.& ſeq. 256
Pẽſio pro alimentis aſſignata etiã quo ad ſui ortũ eſt fauorabilis.q.xcvj.nu.4. 303
Penſio largo modo eſt beneficiũ ſine ordinis obligatione,& præmium ſine opere,& merces ſine cuſtodia, & quo ad eius ortũ eſt odioſa, licet quando eſt iam in eſſe deducta fauorabilis eſſe dicatur. q.ea.nu.1.& ſeq. 302.& 303
Penſio an ſolui debeat iuxta valorẽ ducati auri de camera currentem tempore reſeruationis vel ſolutionis.q. xcviij.in prin. 300
Pẽſio reſeruata in ducatis auri in auro de camera an poſſit ſolui in moneta.q. eadẽ, nu.7. 311
Penſio contractibus profanis æquiparatur, ideò vti debitum pecuniariũ per penſionem in totum vel pro parte ſimpliciter vel ad tempus remitti & per rectorẽ beneficij grauati redimi poteſt cũ non ſit quid ſpirituale nec ſpirituali annexum. q. xcix. 8.& ſeq. 317
Penſionẽ ſuper fructibus beneficiorum legatus ex munere legationis cõſtituere minimè poteſt.q.vj.nu.22. 20
Penſionem epiſcopus ſine cõſenſu rectoris beneficij non aſſignat.q.x.nu.1. 30
Penſionem mortuo pẽſionario vel eo viuẽte Papa ex certa ſciẽtia alteri reſeruare poteſt etiã ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, regula de præſtando conſenſu. non obſtante.q.xij.nu.3. 38
Penſionem impoſitã ſuper fructibus beneficij ſi fructus vigore ſentẽtiæ latæ cõtra poſſeſſorem ſint ſequeſtrati qs ſoluet.q.lxxij.nu.1. 212
Penſionẽ nõ ſoluẽs rector beneficij, qa fruct' nõ percepit vel qa fuit carceratus priuationis pœnam nõ incurrit.q. lxxvij. nu.14.& ſeq.240.& 241
Penſionem nõ ſoluens rector beneficij ex eo quia nõ fuit requiſitus ad illam ſoluendã an cadat in pœnã priuationis.q.ead.in prin. 236
Penſionem nõ ſoluens rector beneficij tempore de quo in literis elapſo an ſit ipſo iure priuatus beneficio. quæſtio. lxxviij.in prin. 245
Penſionẽ non ſoluens rector beneficij ob paupertatẽ an

incurrat pœnā priuationis. q.lxxxviij.nu.8. 279
Penſionē ſi probet rector beneficij ſoluiſſe, tribus annis proximè decurſis, an præſumatur facta ſolutio reliquorum annorum.quæſt.lxxxj.in prin. 251
Pēſionē ſibi à Papa reſeruatā ſuper fructibus beneficij an pater poſſit ī filiū trāſferre, cum penſio quodāmodo videatur eſſe beneficiū eccleſiaſticū.q.lxxxvj.in prin. 266
Penſionē ſi cōmittat Papa in partibus aſſignari ſuper fructibus beneficij, & moriatur re in tegra, an talis gratia expiret.q.lxxxvj.in prin. 268
Penſiones præteritas recipiēs dominus ab emphiteuta, an poſtmodū contra eū ad priuationem agere poſſit. q. lxxiij.nu.1. 194
Penſiones præteritas & nō ſolutas an dñs repetere poterit ab emphiteuta qui fuit priuatus ob non ſolutionem canonis.q.lxxvj.nu.1. 232
Penſionis onus eſt quædā ſeruitus ad ſimilitudinē vſusfructus à ſua proprietate ſeparatus.q.vij.in prin. 22
Penſionis reſeruatio etiā motu proprio facta ſine conſenſu grauati regulariter non valet.q.x.nu.8. 33
Pēſionis reſeruationi præſens in curia cōſentire nō poteſt per procuratorē, quia actus per procuratorem non ſufficit vbi lex alicuius præſentiā requirit.q.xj.nu.1. 35
Pēſionis annuæ reſeruatio ſuper fructibus beneficij facta excommunicato non valet. q.xiiij.nume.9.pag.55. q.xvj. nu.8. 46
Pēſionis reſeruatio facta illegitimo nulla quod ſuper eo ſit diſpenſatus mētione habita an valeat.q.xx.in prin. 57
Penſionis reſeruatio facta alicui tanquā clerico quì tamē erat merus laicus etiā ſi motu proprio fuerit aſſignata an valeat. q. xxij. numero 8. 15. & 62.64
Pēſionis reſeruatio ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ, an valeat nulla de iuris patronatu huiuſmodi mētione habita ſi fuerit laicorū, vel clericorum, aut clericorum, & laicorum ſimul, ſeu mixtim.q. xxiiij.nu.1.4. 70.& 71
Pēſionis annuæ reſeruatio etiā motu proprio facta cuius pars ſolui debet intra certū terminū, intra quē eſt impoſſibile quod ſoluatur, an ſit nulla ſaltem pro ea parte.q. xxvij.nu.1. 77
Penſionis reſeruatio an valeat nō facta mentione quod idē beneficium ſit alia penſione grauatū.q.xxix.in prin. 87
Pēſionis modificatio facta p Papā, per viā gratiæ citationem non requirit, qa Papa

in beneficialibus contra non citatum procedere poteſt.q. xxxvij.num.1. 122
Penſionis exactio, quomodo fiet in eccleſia vacãte quãdo illius fructus ſunt onerati ad ſolutionem penſionis.q.lxv. numero 1. 365
Penſionis reſeruatio ſuper fructibus beneficij ad quod alteri regreſſus competebat non facta mẽtione dicti regreſſus an valeat.q.lxxix.in prin. 246
Penſionis reſeruatio, magis à voluntate papæ quàm contrahentium dependet.q.ead. num.2.pag. 316. & q. lxxxiij. num.9. 256
Penſionis ſolutio fiet iuxtà cõſuetudinem quando tempus ſolutionis fiendę non eſt appoſitũ, aliàs illa ceſsãte fiet in fine anni.q.xciij.nu. 293
Penſionis debitor quando nõ adeſt cui ſoluat, an offerre vel conſignare penſionem iudici debeat. quæſt. lxxvij. numero 18. 241
Penſionarius an teneatur ad collectã impoſitã ſuper fructibus beneficij penſione grauati.q.xxviij.nu.9. 85
Penſionarius habẽs penſionẽ ſimpliciter non tenetur dicere officiũ, quia pẽſio nil habet ſpiritualitatis, ſed poteſt cadere etiam in merum laicum.q.xxx. numero 4. 92
Penſionarius habet electionẽ cõtra quẽ agat ad decurſam penſionem, vel cõtra beneficij poſſeſſorẽ, vel cõtra præceſſorem vel hæredem prędeceſſoris, ſed potius cõtra poſſeſſorẽ beneficij agere debet q.xxxix.nu.11.13. 122
Penſionarius an teneatur pro rata pẽſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij, vel procurationis ratione viſitationis.q.xxxviij.num.3.pag.147. q.lix. nu.2. 175
Penſionarius agere poteſt cõtra antiquum vel modernũ beneficij poſſeſſorẽ pro penſionibus decurſis tẽpore antiqui poſſeſſoris. q. xliij. numero.5. 118
Penſionarius ſi longo tempore fuit in poſſeſſione exigẽdi penſionẽ, vel ſi poſſeſſio fuerit recens, an agens ſuper ſpolio de titulo docere teneatur.q.xlvij.num.4. 133
Penſionarius ſi ſciuit beneficium oneratũ penſione ſibi debita ad aliũ pertinere & nihilominus de eo ſibi prouideri obtineat, an pẽſio extinguatur.q.xlix.nu.8. 141
Pẽſionarius an poſſit hypothecariam intentare cõtra fructuum præceptorem, aut ſingularem ſucceſſorẽ. quæſt.lj. nume.3.9. 144.& 146
Pẽſionarius vſufructuario cõparatur, extinguitur enim pẽſio morte penſionarij, ſicut vſufructus morte vſufructuarij.q.lij. nume.4. 154

Penſionarius qui habet pẽſionem ducatorũ ſeptem tatũ. de illa decimam ſoluere nõ tenetur.q.lix.num.7. 177
Pẽſionarius de pẽſione ſibi ratione laborum vel obſequij præſtiti vel præſtãdi aſſignata, an decimã ſoluere teneatur.q.ead. nu.8. 177
Penſionarius cui fuit aſſignata penſio exempta à decima an cogatur illam ſoluere, ſi dictũ ſit quod priuilegiis nõ obſtantibus decima ſoluatur q.ead.num.9. 177
Penſionarius exẽptus à ſolutione decimarũ,ſi decimam ſimpliciter vel cum proteſtatione ſoluat,an ſibi pręiudicet.q.lxj.num.4. 182
Penſionarius cui eſt reſeruata pẽſio libera ab omni onere,an ad onus inſolitũ impoſitũ ſuper fructibus beneficij contribuere teneatur.q.lxvj. nume.1. 204
Penſionarius præteritas pẽſiones petens vel ſimpliciter ſeu cum poteſtatione recipiens an ſibi in regreſſu ſeu iure regrediendi ad beneficium ob non ſolutionẽ præiudicet. q. lxxiiij.nu.5.& ſequent. 67
Penſionarius ſi penſionẽ in alium tranſtulit poſtquàm regreſſuifactus eſt locus,an dictum ius regrediẽdi ſimul cũ penſione ſit tranſlatũ. quæſt. lxxiiij.in princ. 28
Pẽſionarius bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis pẽſionis an alibi cõuenire poſſit eius debitorẽ.q.lxxxij.nu.1. 253
Penſionarius ſi recepta pẽſione ꝓ tribus futuris annis illã in aliũ trãſferat,an rector illã ſoluere pẽſionario nouo tenuat.q.lxxxviij.in prin.276
Penſionarius ad onera impoſita reſpectu fructuũ pro rata pẽſionis tenetur niſi liberã & exemptã pẽſionẽ ab omni onere habuerit.q.xc.ĩ pr.283
Peculiũ ſeruus habere poteſt ex permiſſione domini tacita vel expreſſa licet ꝓpriũ habere nõ poſſit.q.xv.nu.1. 42
Pœna impoſita iudici aliquid non faciẽti habet locũ quãdo ceſſauit facere requiſitus. q.lxxvij. num. 4. 237
Pœna priuationis beneficij ob nõ ſolutionem penſionis apponitur per Papã de cõſenſu beneficiati.q.ead.nu. 10. 238
Pœna mere legalis, an ſemper monitionem requirat.q.ead num.13. 240
Pœnã excõmunicationis& priuationis beneficiorũ incurrit non ſoluẽs annatã ſtatuto tempore.q.xxvj.in fine. 75
Pœnã incurrit ille q promiſit aliquẽ præſentare iudici ſub pœna ſi requiſitus illũ nõ pręſentat.q.lxxvij.nu.7. 237
Pœnã an incurrat ille qui promiſit dare aliquid certa die& non dat.q.ead.num.9. 238
Pœnã priuationis beneficij ob

nó ſolutionẽ penſionis incur rit rector beneficij nō ſoluẽs die ſtatuta ſine alia interpellatione pẽſionem decurſam tempore ſuo nō autẽ prædeceſſoris quãdo literæ fuerũt ſibi intimatæ.q.ea.nu. 11. 20. 239.& 242

Pœnam incurrit non ſoluens cenſum quãdo certa dies apponitur ad illum ſoluendũ. q.ea.nu.11. 239

Pœnã excõmunicationis ſiue priuationis bñficij nō incurrit quis ob nō ſolutionẽ penſionis niſi literis ſibi intimatis,quando per procuratorẽ cõceſſit.q.lxxxiiij.nu.1. 261

Pœnæ diuerſæ quãdo proueniunt vel occurrunt ex cauſis omnino diuerſis, an ex electione vnius aliæ tollantur.q. lxxvj.nu.1.6. 212.& 233

Permutatio facta ſine cõſenſu patroni de bñficio patronato non valet.q.xxiij.nu.5. 67

Poteſtas declarandi ad hæredem non tranſit.q.lxxvij.nume.24. 244

Præbenda à canonicatu ſeparata an laico aſſignari poſſit.q.xxj.nu.3. 58

Præbẽdæ vbi ſunt indiſtinctæ per optionem,nec præbẽda, nec canonicatus variatur.q. lxiij.nu.3. 195

Prælatus locãs poſſeſſionẽ eccleſiæ,& accipiẽs anticipatã ſolutionẽ ſucceſſori nō præiudicat.q.lxxxviij.nu.1. 277

Præſentare an poſſit rector eccleſiæ patronatæ clericos ordinãdos ad titulũ ſuæ eccleſiæ.q.xxiij.nu.10. 68

Præſentatus ad aliquod beneficiũ quòd eſt de iure patronatus ſi non vult facere reſidentiã inſtitui nō debet,imò inſtitutus, & ex minus iuſta cauſa non reſidens, priuãdus eſt appellatione remota. q. xxxj.nu.3. 93

Præſcriptio debiti cõditionalis nō cedit antequã cõditio veniat.q.lxxxiij.nu.3. 256

Præſcriptio vnica an ſufficiat in annuis legatis, & quid in ſtipulatione annua. q. eadẽ, nu.5. 257

Præſcriptio nulla currit in annuis præſtationibus ſiue nil ſiue minus ſoluat de iure canonico. q. lxxxiiij.nu.2. 261

Præſumptio pro aliquo qbus caſibus inducatur vide remiſſiuè.q.ix,nu.12. 30

Priuationis beneficij ob nō ſolutionẽ penſionis pœna, fauore penſionarij apponitur. q.lxxiij.nu.4. 226

Priuationem beneficij nō incurrit rector illius ſi penſionẽ non ſoluit,ex eo quia fuit carceribus mãcipatus.q.eſt. lxxv.nu.1. 230

Priuilegiare poteſt Papa penſionariũ ne decimã ſoluere teneatur.q.lix.nu.6. 231

Priuilegiũ clericale eſt de iure diuino.q.xciiij.nu.11. 2[illegible]

Priuilegiũ clericale an amittat clericus militans & enormibus ſe immiſcés ſi monitus non deſiſtat.q.lv.nu.3.166
Priuilegiorũ incapax eſt excõmunicatus.q.xiiij.nu.3. 40
Priuare an poſſit Papa clericum ſuo beneficio ſine cauſa.q.x.nu.11. 34
Probari quãdo aliquid dicat̃ incontinenti.q.vlt.nu.29.332
Probatio per iuramẽtũ ſi ſufficiat in cauſis dãnorum datorum quicquid dictam cauſam tangit,an iuraméto probari poterit.q.lxxj.nu.2. 220
Probari an poſſit ſeruitiũ impẽſum ex eo quod id afferatur in literis reſeruationis penſionis.q.lxviij.nu.1. 213
Probare quis teneatur allegãs pẽſioné excedere tertiã partem fructuum.q.ix.nu.9. 29
Proceſſus Papę formatus etiã contra ſubditum de plenitudine poteſtatis non valet.q.xxxvij.nu.9. 114
Procurator excõmunicatus in iudicio eſſe nõ poteſt.q.xiiij.nu.3. 40
Proteſtatio facta iudici præceſſori corã ſucceſſore non prodeſt.q.lxxvij.nu.23. 244

R

Reductio pẽſionis ad quãtitatem conuenientem ſi eſt exceſſiua an peti poterit quãdo motu ꝓprio fuit aſſignata.q.ix.nu.6. 27
Reductio pẽſionis an peti poſſit per patronũ in eccleſia patronata, ſi penſio eſſet nimis onerofa.q.xxiij.nu.12. 69
Religioné ingreſſus facta profeſſione ꝑ mortuo habetur.q.xcix.nu.12. 318
Renũtiare an poſſit patronus ſiue ſit laicus ſiue clericus iuri patronatui, & relinquere eccleſiã liberã ſine autoritate ſuperioris.q.xlv.nu.8. 126
Regula de exprimendo vero valore non cõprehẽdit Cardinales.q.ix. nu. 7. pag.39.q.lix.nu.14. 178
Regula Cãcellariæ quod gratia nõ ſuffragetur literis non cõfectis quomodo procedat.q.xxxiiij.nu.10. 100
Regula de viginti diebus, an locum habeat in pẽſione. q.lviij.nu.1. 173
Regreſſum habens ad beneficium dicitur ad illud ius habere ſaltem in ſpe. q. lxxix.nu.3.pag.317.q.xciiij.num.10.pag.377.q.xcix.nu.5. 316
Regreſſus ob non ſolutionem pẽſionis cauſatur ex pertinacia non ſoluentis penſionem iuxta formã literarũ reſeruationis illius.q.xcix.nu.19. 322
Regreſſus ad beneficiũ ob nõ ſolutionem penſionis quando,& cui reſeruetur.q.ea.nu.22 322
Reſcriptũ Papæ in beneficialibus cõceſſum in præiudiciũ

alicuius

alicuius ex certa ſcientia valet ſine aliqua derogatione, & clauſula non obſtante.q.x. nu.11. 34
Reſcriptũ impetrare non põt publicè vel occultè excõmunicatus,imo eſt ipſo iure nullum ſi ad lites fuerit impetratum.q.xiiij.nu.2. 40
Reſcriptũ Papę per quod mãdatur alicui tanquã ſcholari Bononienſi prouideri de beneficio in diœceſi Bononiẽſi qui tamẽ erat Paduanus Bononiæ ſtudens an valeat. q. xxiij.nu.10. 63
Reſcripta ex intẽtione & mẽte ſcribentis robur accipiũt. q.xxix.nu.5. 88
Reſeruatio pẽſionis aſcendẽs ad maiorẽ partem fructuũ quàm in literis ſit expreſſum an valeat.q.ix.nu.3. 87
Reſidere tenentur clerici in ſuis beneficiis ſiue illa ſint ſimplicia,ſiue curata. q.xxxj. nu.1. 91
Reſignatio beneficij ſalua cõſcientia fieri poteſt in manibus Papę,etiã ſi prius tractaſſet quod ſibi ſolueretur annua pẽſio ſuper illius fructibus.q.iiij.nu.4.pag.16.& q.v. nu.3. 10
Reſignatio beneficij debet eſſe libera, & ſine vlla pactione, autoritate tamẽ ſuperioris licitè fieri poteſt quòd dimittenti beneficiũ detur aliquid tẽporale.q.iiij. nu. 5. 9
Reſignãdi beneficij voluntas ad cõmodum alterius ſimoniam nõ inducit etiam ſi ad actũ progrediatur, dũmodo nõ deueniatur ad actum paciſcendi.q.v.nu.3. 10
Reſignatio facta de beneficio quod eſt de iure patronatus laicorum,ſine eorũ conſenſu an ſit nulla.q.xxiij.nu.4. 67

S

Sententia iudicis nõ vitiatur ſi exequi nõ poteſt intra tempus in ea cõtentum. q.xxvij.nu.4. 77
Sentẽtia lata p colluſionẽ eſt nulla,quia colluſio eſt de iure prohibita.q.xlij.nu.1.2.116
Sententia lata contra priuilegium an ſit ipſo iure nulla. q.lx.nu.1. 180
Sẽtẽtia priuatiua quorũcũq; beneficiorum comprehẽdit tantum pẽſiones quæ dãtur in titulum.q.xciiij.nu.6.pag. 389.& q.xcvij.nu.10. 391
Sententiæ nullitas ex defectu citationis an ita reſultet in principe, ſicuti in inferiore. q.xxxvij.nu.6.8. 113. & 114
Sequeſtrator deputatus curã habere debet de beneficio, & æqparatur adminiſtratori ſede vacante, ideò videtur quod eligere, & præſentare poteſt,ſi electio & præſentatio ſpectet ad rectorẽ beneficij.q.lxxij.nu.2.& ſeq.22.

Sequeſtrãdi i' nõ cõpetit ſurrogato ſi actor lata prima ſẽtentia ꝓ ſe antequã decernatur ſequeſtrũ in fauorem ſui ceſſerit.q.lxxiiij.nu.2. 228
Seruus habere põt peculiũ ex ꝑmiſſione domini tacita vel expreſſa,licet propriũ habere non poſſit.q.xv.nu.1. 42
Simonia quid ſit,& an ita cõmittatur in annexis ſpiritualibus ſicuti in ipſis ſpiritualibus.q.xcix.nu.6. 306
Simonia mẽtalis inducitur cogitando vel in mẽtẽ gerẽdo reſignare in fauore certę ꝑſonæ,quæ tamẽ tollitur per pœnitentiam.q.iiij.nu.3. 8
Simonia eſſet ſi pẽſio aſſignaretur ꝓ iure ſpirituali.q.vij.nu.4. 23
Simoniæ vitium inductũ ex cõuentione partiũ ſuꝑ præſtãda pẽſione purgatur accedente voluntate,& conſenſu Papæ.q.vj.nu.8. 15
Simoniã an cõmittat clericus q promiſit maiorẽ pẽſionem ſoluere q̃ fruct' beneficij ferre poſſint.q.xlj.in princ. 116
Solutio debiti vbi niſi per inſtrumentum probari poterit idem erit in probãdo debito.q.xlv.nu.3. 124
Solutio onerum facta per homines immunitatẽ habentes ſimpliciter vel cũ pacto ſeu proteſtatione quòd immunitas ſit ſibi ſalua an eis præiudicet.q.lxj.nu.1. 161
Solutio pẽſionis fiet iuxta cõſuetudinem quãdo tẽpus ſolutionis non eſt appoſitum, aliàs illa ceſſante fiet in fine anni.q.xciiij.nu.1. 293
Solutioni cẽſus quãdo certa dies apponitur tunc non ſoluens pœnã incurrit.q.lxxvij.nu.11. 239
Solutionẽ ꝓbare debet debitor pẽſiõis ad euitãdã pœnã priuationis.q.lxxvj.nu.7. 301
Soluẽdi difficultas excuſat debitorem à pœna & à mora.q.lxxv.nu.3. 231
Spoliatus poſſeſſiõe vel quaſi iuris exigẽdi vel iuriſdictionis quãdo quis dicatur,& an taliter ſpoliato detur remedium poſſeſſoriũ reintegrãdæ.q.xlvij.nu.1. 130
Spoliatus allegans titulũ infectũ quãdo de titulo docere tenetur reſtituẽdus non eſt, ſin autẽ de titulo,&cauſa ſuę poſſeſſionis docere nõ tenebitur,allegans tamẽ titulum ei non nocet licet illud non probet.q.xlvij.nu.6. 133
Spoliatus perceptiõe pẽſionis vnius anni licet alio anno ei penſio ſoluatur agere poteſt de ſpolio pro illo anno.q.ea.nu.8. 134
Spoliatus ſi fuerit ille qui eſt excõmunicat' maiori excõmunicatione reſtitutionẽ petere nõ poteſt.q.xiiij.nu.8.40
Spoliatus ꝑceptione pẽſionis autoritate iudicis,an reſtitui debeat

debeat.q.xlvij.nu.11. 135
Spoliatus iure exigendi vel quaſi, penſionem ſibi ſolutā à tertio nomine debitoris an agere poſſit de ſpolio.quæſt. xlviij.nu.2. 135
Statutum nō valet quod ſententia fieri poſſit parte non citata.q.xxxvj.nu.7. 110
Statutum puniens occidētem aliquem quouis modo vel qualitercunque an cōprehēdat homicidium non doloſum.q.xix.nu.4.pag.7.quæſt. xxviij.nu.15. 84
Statutū de optādo facere poteſt epiſcopus in eccleſia quo ad beneficia ad eius collationē ſpectātia.q.lxiij.nu.5. 196
Statutum puniēs iudicem nō facientem cōdemnationem intelligitur ſi fuit requiſitus. q.lxxvij.nu.5. 237
Statutū ſi dat facultatē cognoſcendi de quibuſcūq; cauſis, nulla cēſetur excepta & excluſa.q.xcvij.nu.3. 307
Statuto reqrēti alicuius præſentiā nōſatis fit ſi ille mittat procuratorem.q.xj.nu.2. 36
Sterilitatē allegare nō poſſūt prælati quādo prçteritis annis fructus vberes habuerūt q.lxij.nu.8. 186
Stilus curiç facit ius & pro lege ſeruatur.q.xxij.nu.14. 64
Stilus curiæ & mos iudiciorū ſeruari debet ſicut lex, quia ius facit.q.lviij.nu.2. 173
Stipulatio vitiatur quādo id quod in ea eſt deductum nō poteſt tempore in ea appoſito adimpleri.q.xxvij.nu.1.77
Succeſſor in beneficio tenetur ad decimam decurſam & nō ſolutā ac ad iura epiſcopalia etiam præterita.q.xliij. nu.3. 118
Succeſſor in beneficio an agere poterit ſuper ſpolio ꝑ pēſione diuſuis prçdeceſſoribus ſoluta, licet ipſe illā nūquam exegerit.q.xlvij.nu.9. 134
Succeſſor in beneficio teneē ad ſolutionē pēſionis decurſç & nō ſolutç per prçdeceſſorē in caſibꝰ in quibus prçdeceſſor tenebatur. q.xxxix. nu. 10. pag. 153. & q.xliiij. in princip. 117
Succeſſor in beneficio, an teneatur ſoluere pēſionem ex cōtractu inito ꝑ prædeceſſorem.q.xxxiiij.nu.3. 96
Succeſſor ſingularis rei ſiue fructuū beneficij, ſuꝑ quibus eſt appoſita annua pēſio an conueniri poſſit hypothecaria.q.lj.nu.16. 149
Succeſſor in beneficio eſt quaſi hçres mortui.q.lij.nu.1. 153
Succeſſor in beneficio nō incurrit pœnam priuationis ſi eius prçceſſor penſionem nō ſoluit.q.lxxvij.nu.22. 24
Succeſſor in beneficio quādo agit ſuper nullitate penſionis an & quādo detur cōmiſſio ſine clauſula ſolita, ſine retardatiōe ſolutiōis pēſionis.

q.lxxxv.nu.3.& ſeq.263.& 164
Succeſſori nō prȩiudicat prȩlatus locās poſſeſſionē eccleſiæ, & anticipatā ſolutionem accipiēs.q.lxxxviij.nu.1.277
Suſpēſus nō pcipiēs fruct' beneficij ſua culpa pēſionē ſoluere tenebit.q.lxiiij.n.8. 201

T

TEmpus datȩ gratiȩ inſpicitur etiā in reſeruatione penſionis & habilitas ſupueniēs nihil operatur.q.xxij.nu.16. 64
Tenūra ſi de facto & parte nō citata fuerit data ſimiliter parte nō citata reuocari poterit.q.xlv.nu.5. 124
Teſtes tot requirūtur in reuocatione teſtamēti quot in illius cōfectiōe.q.xlv.nu.1. 224
Teſtis an poſſit eſſe creditor in cauſa ſui debitoris.q.xcix.nu.21. 321
Timor excōmunicationis, vel priuationis beneficij,an exuſet vel inducat iuſtū metum. q.xxxvj.nu.1.4. 108.& 109
Titulū ſuæ poſſeſſionis vbi qs docere non tenetur,ſi alleget titulū & non probet hoc ei nō nocebit.q.xlv.nu.6. 125
Titulum infectum allegās ſpoliatus quādo de titulo docere tenetur reſtituendus nō eſt q.ead.nu.7. 126
Trāſactio fieri nō poterit ſine iudicis autoritate in penſione pro alimentis aſſignata. q.lj.nu.21. 150
Tranſactio iurata valebit in cauſa pēſionis ſine autoritate iudicis.q.ead.nu.26. 152
Trāſactio ſuper præteritis alimentis nō autem futuris valet.ead.q.nu.27. 152
Tributū quod datur in ſignū recognitionis dominij non præſcribitur, per triginta annos.q.lxxxiij.nu.1. 255
Tutor vel curator excōmunicatus eſſe non poteſt.q.xxxvj.nu.7. 110

V

VAlorem beneficij verum probare incūbit opponenti.q.ix.nu.17. 30
Valoris expreſſio in beneficia lib introducta eſt p regulas cācellariæ.q.lxvij.nu.10. 211
Vaſallus ſi cōmiſit aliquid in dominiū ex quo veniat feudo priuandus,ſi dominus viuens nihil oppoſuit ab eius ſucceſſore moleſtari non poterit. q.lxxiiij.nu.3. 218
Vaſallus qui p annos tres cēſum non ſoluit,quia requiſitus non fuit, an amittat feudum.q.lxxvij nu.1. 236
Vendito frumēto pro pretio tali tēpore currēte, ſi tēpore ſolutionis fiendæ pretiū currens erit exceſſiuū illud an debeatur.q.lxvj.nu.4. 205
Vēditio facta qd niſi ſtatu.die pre

pretium ſoluatur res inepta ſit, ſi vnus nummus deficiat an valeat.q.xcij.nu.11. 291
Verbũ nullatenus quo ad nullitatẽ actus tãtum importat quãtum clauſula decreti irritantis.q.x.nu.10. 33
Verbũ quodcũque denotat & importat omnimodã generalitatẽ quádo imponitur à lege vel canone. q. xix. nu.2. pag.70.q.xxviij.nu.12. 83
Verbũ quoſcũque cõprehendit etiam eos qui veniunt ex impropria ſignificatione. q. xcvij.nu.2. 307
Verbũ ſuffragetur intelligitur in foro iudiciali. quæſt. xxiiij.nu.12. 101
Verborum generalitas nõ eſt ſufficiẽs in actu vbi requiritur ſpecialis mentio. q. xix. nu.5. 54
Verba quęcunq; beneficia,cũ dictio quodcũque importet omnimodã generalitatẽ, an videantur cõprehẽdere pẽſionem.q.lxxxvj.nu.2. 268
Verba enuntiatiua geminata an idẽ operentur ac ſi eſſent diſpoſitiua, cũ verba intelligi debeãt vt aliquid operẽtur.q.xcvij.nu.9. 301
Verba eo ipſo vel perpetuo priuatus exiſtat, an inducant priuationem.q. lxxviij. nu.2. 245
Volũtas Papæ diſpẽſando ſup prohibitis à iure poſitiuo ſuper prohibitis à iure poſitiuo an pro cauſa ſufficiat. q.vj.nu.11. 15
Vnio facta de beneficio patronato ſine patroni cõſenſu an ſit nulla.q.xxiij.nu.7. 68
Vſufructus cõcedi poteſt monacho pro ſuis neceſſariis.q. xv.nu.1. 42
Vſufructus conſolidatur cum proprietate quando vſufructuarius proprietario ſuccedit,ſed facta reſtitutione reſcinditur cõſolidatio. q.xlix. nu.7. 14
Vſufructus nõ extinguitur p ingreſſum religionis imo trãſit in monaſterium donec vſufructuarius ingreſſus vixerit fauore religionis. q. lvij. nu.2.9. 169.& 171
Vſufructus quẽ habet pater in bonis aduẽtitiis filij,an extinguatur per ingreſſum religionis.q.ea.nu.3. 170
Vſufructuarius tenẽ ad collectas & onera quæ ratione fructuum imponuntur. q. xxxviij.nu.1. pag.& q.lxxxix. nu.4. 2 8
Vſufructus annuus legatus p annos triginta nõ præſcribitur quia plura ſunt legata & in annuis legatis præſcriptio vna nõ ſufficit.q.lxxxiij.nu.5. 25

Finis Tabulæ materiarum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

L. GÖTTSCHER